G. D. Wybrow.

TELUGU-ENGLISH DICTIONARY,

WITH THE

TELUGU WORDS PRINTED IN THE ROMAN;

AS WELL AS

IN THE TELUGU CHARACTER:

INTENDED

For the use of European Officers, Soldiers and others employed in the several Executive Departments under the Government of Madras.

BY

THE REV. P. PERCIVAL,

PROFESSOR OF VERNACULAR LITERATURE.

PREPARED BY ORDER OF

HIS EXCELLENCY SIR CHARLES TREVELYAN,

LATE GOVERNOR OF MADRAS.

MADRAS:

PUBLIC INSTRUCTION PRESS.

1862.

ANGLO-TELUGU ALPHABET.

LETTERS.

Of the 56 letters of the Telugu alphabet, 51 are used in this Dictionary, and they may be represented in the Roman character as follows:

VOWELS.

అ a, as in delta.	ౠ rí, as in ream.
ఆ á, as in father.	ఎ e, as e in mendicant.
ఇ i, as in pin.	ఏ é, as e in grey.
ఈ í, as in pique.	ఐ ai, as ai in aisle.
ఉ u, as oo in good.	ఒ o, as o in police.
ఊ ú, as oo in food.	ఓ ó, as o in story.
ఋ ri, as in rill.	ఔ au, as ou in foul.
ం Anuswára m or n.	ః Visarga-h.

CONSONANTS.

Gutturals.

క k, as k in king.

ఖ kh, aspirate of the preceding as kh in pack-horse.

గ g, as g in garden.

ఘ gh, aspirate of the preceding as gh in gig-horse.

ఙ n, as ng in angle.

హ h, as h in hunger.

Palatals.

చ ch, as ch in church or ts, as in beats.

ఛ chh, the aspirate of the first చ as in coach-horse.

జ j, as j in jelly or dz, as in torridzone.

ఝ jh, the aspirate of the first జ j.

ఞ ñ, as gn in mignon or ni, in onion.

శ ś, as s in sure.

య y, as y in yellow.

Cerebrals.

ట ṭ, as t in trump.

ఠ ṭh, the aspirate of the preceding.

డ ḍ, as d in drum.

ఢ ḍh, the aspirate of the preceding.

ణ ṇ, the cerebral n.

ర r, as r in rule.

ఱ rr, as in worry.

ళ ḷ, the cerebral l.

ష sh, as in shop.

Dentals.

త t, as t in taper.

థ th, the aspirate of the preceding, as th in sweet-heart.

ద d, as in divine.

ధ dh, as dh in adhere.

న n, as n infancy.

స s, as s in sin.

ల l, as l in manly.

Labials.

ప p, as p in pen.

ఫ ph, the aspirate of the preceding, as ph in philosophy.

బ b, as b in number.

భ bh, as bh in abhor.

మ m, as m in demand.

వ v, as v in marvel.

The dismissed letters are the two lris which are rarely met with in the language, the అర్థానుస్వార ardhánuswára which although a nasal is yet almost impreceptible and the second చ and జ.

TELUGU-ENGLISH DICTIONARY.

అ a, The first letter, of the Telugu Alphabet. Prefixed to nouns of Sanskrit derivation beginning with a consonant, it implies negation; thus శూరుడు śúruḍu, *a brave man*, అశూరుడు aśúruḍu, *a coward.*

అంకణము ankaṇamu, *s.* The space between two beams, or pillars.

అంకము ankamu, *s.* A mark or spot. 2. A numeral figure 3. The inside of the thigh.

అంకమ్మ ankamma,
అంకాళమ్మ ankáḷamma, } *s.*

The name of a village goddess.

అంకితము ankitamu, &c. *adj.* Marked; numbered; paged. అంకితము చేయు ankitamuchéyu, *v. a.* To dedicate a book.

అంకురము ankuramu, *s.* A germ, a sprout; a bud.

అంకుశము ankuśamu, *s.* An elephant hook; the instrument by which the driver guides an elephant,

అంకె anke, *s.* A numeral figure, sign, or mark.

అంకెము ankemu, *s.* A stirrup 2. Half of a bullock load. or whatis loaded on one side of abullock.

అంకెవన్నె ankevanne, *s.* A stirrup.

అంగ anga, *s.* A long stride.

అంగణము angaṇamu, *s.* A court or yard. 2. The open square, forming the centre of native dwellings.

అంగడట్టము angadaṭṭamu, *s.* Drawers, trowsers, such as are worn by Mussulman women, or Hindoo dancing-girls.

అంగము angamu, *s.* The body. 2. A limb, or member of the body. 3. A part or branch.

అంగమొల angamola, *adj.* Naked.

అంగరకా angaraká, *s.* A short jacket, or vest; such as is worn by Hindoos connected with Europeans.

అంగలార్చు angalártsu, *v.n.* To grieve, to lament, to cry, to weep.

అంగవస్త్రము angavastramu, *s.* A man's upper garment generally thrown over the shoulder, or respectfully tied round the waist.

అంగారము angáramu, *s.* Coal 2. Charcoal. 3. A live coal.

అంగిలి angili, *s.* The uvula, అంగిటిముల్లు angiṭimullu, *s.* A disease in the throat, generally peculiar to children.

అంగి, అంగీ angi, angí, *s.* A long gown; a robe generally worn by Mussulmans or Hindoos connected with Mohammedan Governments. అంగీ తొడుగుకొను angí toḍugukonu, *v. a.* To put on a robe. అంగివిడుచు angiviḍutsu, *v. a.* To take off a robe.

అంగీకరించు angíkarintsu, *v. a.* To consent, acquiesce, or accept a proposal. 2. To admit. 3. To approve.

అంగీకారము angíkáramu, *s.* Consent, the acceptance of a proposal; admission, approval.

అంగీకృతము angíkritamu, *Adj.* Accepted, admitted.

అంగు angu, *adj.* Agreeable; pleasant; handsome. This word is also used as a substantive, when it denotes beauty, *agreeableness.* &c.

అంగుళము angulamu, *s.* A finger; a toe. 2. The thumb or great toe. 3. An inch.

అంగుళి anguli, *s.* A finger or toe. 2. The thumb or great toe. అంగుళిత్రాణము angulitránamu, *s.* A piece of leather or iron, often in the form of a broad ring, placed on the fingers of the right hand, to prevent their being cut by the bow-string, in discharging an arrow.

అంగుష్ఠము angushṭhamu, *s.* The thumb, the great toe,

అంగూరుచెట్టు angúrucheṭṭu, *s.* grape wine.

అంచనా antsaná, *s.* An estimate, a valuation, an appraisement. అంచనాచూచు, అంచనావేయు antsanátsútsu, antsanávéyu, *v.a.* To form an estimate.

అంచనాదారుడు antsanádáruḍu, *s.* A person who estimates the quantity of corn in a field, or salt in a heap, &c.

అంచు antsu, *s.* The ornamented border of a cloth. 2. The edge, end, or selvage. 3. The blade of a sword.

అంచె anche, *s.* A relay, or post, at different stages.

అంజ andza, *s.* The food of a man. 2. The mark of a man's foot. 3. The measure of a foot.

అంజనము anjanamu, *s.* The smoke of a lamp made into paint used by women and children to blacken the eyes. 2 Conjuration, అంజనకాడు anjanakáḍu, a conjuror.

అంజలి anjali, *s.* The palms of the hands joined together in worship 2. The palms.

అంజాయించు andzáyintsu, *v.* To delay to be in doubt; to hesitate.

అంజిదోయాలు anjidóyálu, *s.* (used only in the plural.) A play with shells, peculiar to women and children.

అంటిచెట్టు anṭicheṭṭu, *s.* The plantain or banana tree.

అంటు anṭu, *v.* To touch, to handle. 2. To be joined, to come in contact with, to stick 3. To infect, to be contagious. 4. To be attacked by insects, 5. To anoint, అంటుజోడు anṭudzóḍu, *s.* Ear-rings that hang close to the ear, touching it అంటుగట్టు anṭagaṭṭu, *v. a.* To fasten or join together; to tighten.

అంటించు anṭintsu, *v.* caus. To cause to touch. 2. To join, to paste, to glue. 3. To sting. 4. To light or set on fire.

అంటు anṭu, *s.* Touching. 2. A graft. 3. Imaginary uncleanness, or legal impurity. అంటుబడు anṭu-baḍu, To have the menses, or any other impurity. అంటువిడుచు, అంటువదులు anṭuviḍutsu, anṭuvadulu, To become free from the menses, or from any other impurity, such as that arising from the death of a relative, &c.

అండ anḍa, *s.* Proximity, vicinity, neighbourhood. 2. *n.* A buttress; a sloped wall built to support another.

అండము anḍamu *s.* An egg. 2. The testicle. అండవాయువు anḍaváyuvu, The disease arising from the swelling of the testicle.

అండెము anḍemu, *s.* That part of a sack in which goods are put, when placed on a bullock. 2. Half a bullock load.

అంత anta, an indeclinable adjective and substantive pronoun. So, so many, such, thus. 2. That. అంతసేపు antasépu, So long. అంతమంది antamandi, so many persons. అంతమాత్రము antamátramu, such a

quantity, so much. అంతమట్టుకు antamattuku, so far thus far, it is sometimes affixed to words, as దుడ్డంత duddanta, such as a copper piece *i. e.* the size or weight of a copper piece. అంతలో antaló, within that; in the mean time. అంతకంటె antakante, Than that. అంతకుముందర antakumundara, Before that. అంతకంతకు antakántaku, By degrees. అంతగా antagá, Much; frequently. *vide.* అంతా antá.

అంతట antata, The inflected ablative of అంత anta, afterwards; in the mean time.

అంతము antamu, *s.* An end, consummation. 2. Death, destruction. 3. The waist. *adj.* Beautiful.

అంతరదామర antaradámara, *s.* A water plant, without any root in the ground, floating upon the surface of lakes &c.

అంతరము antaramu, *s.* The middle space; interval. 2. Difference. 3. Rank. అంతరాంతరము antarántaramu, difference, or distinction of rank.

అంతరాళము antarálamu, *s.* The middle space; interval.

అంతస్తు antastu, *s.* A story, or range, placed one above another; as the decks of a ship, the stories of a house.

అంతా antá, *s.* Sometimes written. అంత anta, The whole; everything pro. All-adv. Completely, altogether, wholly. అంతవట్టు antavattu, In all parts. అంతటా antatá, Every where. అంతే anté, That is all. అంతేనా antená, Is that all? అంతా ఒకసారి antá oka sári, All at once.

అంతు antu, *s.* The whole, total, or aggregate. *adj.* Total.

అంత్యము antyamu, &c. *adj.* Final; ultimate; last, concluding.

అందనుక andanuka, *adv.* Till that time, as far as that place.

అందము andamu *s.* Beauty; as రామునియందము rámuniyandamu, beauty of Rama. *adj.* Beautiful; as రామునిముఖమందము rámunimukhamandamu, Rama's face is beautiful. అందగాడు andagádu, A handsome man.

అందఱు andarru, indef. pro. All men.

అందాక andáka, *adv.* Till that time, as far as that place.

అందియ andiya, *s.* A silver or gold ornament, worn by women round the ankle.

అందు andu, *adv.* There, in the place.

అందు andu, postpos. in. రామునియందు rámuniyandu, in *Rama*.

అందు andu, *v. a.* To reach. 2. To take hold of, to obtain. అందుకొను ándukonu, *v. t.* To reach. వియ్యమందు viyyamandu, *v. a.* To intermarry.

అంధము andhamu, *adj.* Blind.

అంపకోల ampakóla, *s.* The shaft of an arrow. అంపగఱ్ఱి ampagarri, *s.* The feather of an arrow.

అంపు ampu, *v. a.* To cause to go; to send away, to delegate. 2. To forward; to dispatch.

అంబలి ambali, *s.* A kind of pap, made from the grain called రాగులు rágulu,

అంబారము ambáramu, *s.* A heap, a magazine. 2. The Government share of the produce.

అంబారి ambárí, *s.* A Howdah.

అంబేద ambéda, *ajd.* Helpless; poor. 2. Unable to speak when necessity requires it.

అంభారవము ambháravamu, *s.* The lowing of cow.

అంశ amśa, *s.* A share, a part, a portion. 2. Good fortune or luck; as వానియంశదొడ్డది vániyamśa doddadi, his good fortune is great.

అంశము amśamu, *s.* A share, a part, a portion.

అకటవికటము, అకటావికటము akaṭavikaṭamu, akaṭávikaṭamu, *adj.* Inverted, topsyturvy. వాడు అకటవికటపుమాటలు మాట్లాడుతాడు vádu akaṭavikaṭapumátalu mátláḍutáḍu, He speaks invertedly; he prevaricates, or shuffles.

అకస్మాత్తుగా akasmáttugá, *adv.* By chance; by accident; suddenly.

అకాలము akálamu, *s.* Improper time. *adj.* Untimely or out of season. as అకాల మరణము, అకాల మృత్యువు akálamaraṇamu, akálamrityuvu, *s.* Untimely or premature death.

అక్క akka, *s.* An elder sister, అక్కచెల్లెండ్లు akkachellenḍlu, sisters, including both elder and younger.

అక్కడ akkaḍa, *adv.* There, in that place.

అక్కఱ akkarra, *s.* Necessity. 2. Want; need. 3. Occasion. నాకు అక్కఱ ఉన్నది náku akkara unnadi, I want.

అక్కు akku, *s.* The breast; the bosom. వాని అక్కులు చెక్కులు ఎండినవి váni akkulu chekkulu endinavi, *lit.* his breasts and cheeks are dried up. He is emaciated.

అక్రమము akramamu, *adj.* Irregular, out of rank or order *s.* Irregularity.

అఖండము akhandamu, *adj.* Whole, entire, without interstice. 2. Undivided.

అఖిలము akhilamu, *adj.* All, whole, entire.

అగచాట్లు agatsáṭlu, *s.* This word is used only in the plural, and denotes. A very distressed and helpless state, or situation. 2. Calamity; adversity. అగచాట్లుబడు agatsáṭlabaḍu *v. a.* To suffer great distress; to fall into adverse circumstances.

అగడు agaḍu, *s.* An accusation. అగడుపఱచు agaḍuparratsu, *v. a.* To prefer an accusation.

అగడ్త agaḍta, *s.* Aditch, or trench; a moat.

అగత్యము agatyamu, *s.* Necessity. అగత్యముగా agatyamugá, Necessarily, positively. మీరు అగత్యముగా రావలెను míru agatyamugá rávalenu, You must positively come.

అగపడు agapaḍu, *v. n.* To appear; to seem. 2. To be found. అగపఱచు agaparrutsu, *v. a.* To point out, to shew.

అగరు agaru, *s.* A red sort of sandal wood.

అగసాలి, అగసాలెవాడు agasáli, agasáleváḍu, *s.* A goldsmith.

అగాడీ agáḍí, *s.* The van, or front of an army. 2. The ropes tying the fore feet of a horse.

అగాధము agádhamu, *adj.* Deep, unfathomable. 2. Abstruse.

అగావు agávu, *s.* An advance of money.

అగిసెచెట్టు agisecheṭṭu, *s.* The lin plant. అగిసెనూనె agisenúne, *s.* Linseed-oil. అగిసెకూర agisekúra The leaves of the Lin plant, which the Hindoos curry.

అగోచరము agócharamu, *adj.* Incomprehensible, imperceptible.

అగ్గపడు aggapaḍu, *v. n.* To be seized, or taken.

అగ్గము aggamu, *adj.* Possible. ఇది వానికి అగ్గము idi vániki aggamu, lit. This is possible to him, he can do this.

అగ్గి aggi, *s.* Fire. అగ్గిడగులు, అగ్గిడాకు aggidagulu, aggidáku, To be kindled by fire; to be fatigued.

అగ్గువ agguva, *adj.* Cheap, of small value, easy to be had. వర్తకులు

బియ్యము మిక్కిలి అగ్గువగా అమ్ముతారు vartakulu biyyamu mikkili agguvagá ammutáru? The merchants sell rice very cheap. అగ్గువగాతీయు agguvagátíyu, To buy at a cheap rate.

అగ్ని agni, *s.* Fire. అగ్నితగిలించు agnitagilintsu, To kindle.

అగ్రము agramu, *s.* The fore part; the front. 2. A peak; end. 3. The beginning.

అగ్రము agramu, *adj.* First. 2. Chief, excellent, eminent, principal.

అగ్రగణ్యము agragaṇyamu, *adj.* Estimable; conspicuous, commanding.

అఘోరము aghóramu, *adj.* Horrid, frightful, dreadful. అఘోరించు aghórintsu, *v. n.* To grieve, to lament. 2. To be in alarm or agitation.

అచింత్యము achintyamu, *adj.* Beyond inquiry; incomprehensible. *s.* The number formed by a unit, followed by thirty one cyphers, or other figures.

అచేతనము achétanamu, *adj.* Inanimate, stupid, insensible.

అచ్ఛ atstsa, *adj.* Pure, real, unmixed. అచ్ఛతెలుగు atstsatelugu, *s. n.* pure Telugu.

అచ్ఛనగాయ atstsanagáya, *s.* A round ball, made of clay, tamarind stones, &c. used as a toy by children.

అచ్చారము achcháramu, *s.* Money given to make a bargain firm; earnest money.

అచ్చు atstsu, *v.* To be indebted; as నీకు నేను అచ్చినానా níku nénu-achchinána, am I indebted to you? 2. To suffer loss; as ఆగ్రామముకై నూరువరాలచ్చినాను ágrámamukai núrruvarálachchinánu, I suffered a loss of 100 Pagodas, on account of that village.

అచ్చుదల, అచ్చుబాటు atstsudala, atstsubáṭu, *s.* Debt incurred in a former existence.

అచ్చు atstsu, *s.* A weaver's reed 2. A printing type. 3. A mould. అచ్చువేయు atstsuvéyu, To print, to stamp. అచ్చువేసినయెద్దు atstsuvésinayeddu, A bull that is marked or stamped, allowed to wander at large, in commemoration of a deceased person, or as consecrated to the deity. అచ్చుబెల్లము atstsubellamu, A stamped lump of jaggory, used as a sweetmeat.

అచ్చు achchu, *s.* A vowel.

అచ్చుగా atstsugá, *adv.* Agreeably.

అచ్చో, అచ్చోట atstsó, atstsóṭa, *adv.* There, in that place.

అజ్ఞానము ajnánamu, *s.* Ignorance.

అట aṭa, *adv.* There, in that place *vide.* అచట atsaṭa,

అట aṭa, a particle. It is said, or they say; as వాడువచ్చెనట váḍu-vachchenaṭa, It is said, or they say, he is come.

అటక aṭaka, *s.* A space above a ceiling.

అటకమామిడి aṭakamámiḍi, *s.* The name of a plant.

అటకాయించు aṭakáyintsu, *v. a.* To hinder or prevent. 2. To arrest, to detain. 3. To molest.

అటకావు aṭakávu, *s.* Prevention. 2. Detention. 3. Molestation.

అటిక aṭika, *s.* A small earthen pod, with a large mouth.

అటు aṭu, particle. There. 2. That. 3. So, as. అటుపో aṭupó, go there. అటుతర్వాత aṭutarváta, after that. అటువంటి aṭuvanṭi, like that, such. అటుచెయ్యి aṭucheyyi, do so.

అటుకు aṭuku, *s.* *vide.* అటక aṭaka,

అటుకులు aṭukulu, *s.* pl. Paddy, which, after having been scalded in the husk, is beaten and depriv-ed of that covering, and becomes bruised or flattened rice.

అట్ట aṭṭa, *s.* The body. 2. The leather forming the sole of a sandal.

అట్టహాసము aṭṭahásamu, *s.* The defiant shout previous to bat-tle. 2. Affectation of superiority. అట్టహాసముచేయుట aṭṭahásamuché-yuṭa, *v.* To give one-self airs.

అట్టి aṭṭi, *adj. pron.* Such.

అట్టు aṭṭu, *s.* A particular kind of cake, baked on an iron plate.

అట్టు aṭṭu, particle. This word is a cor-ruption of అటు aṭu, that and when added to the indefinite relative participle in -కేటి kéṭi, or to the past relative participle of the verb, expresses, So that, so as. 2. As. 3. As if. ఈమనిషిబ్రతికేటట్టు మందు ఈ ímanishi bratikéṭaṭṭu mandu í, Give medicine that he may recover. నీవుచెప్పినట్టు నేను చేస్తిని nívu cheppinaṭṭu nénu chés-tini, I did as thou saidst.

అట్లా aṭlá, *adv.* Thus, in that manner. 2. So, in such a manner. అట్లాగు aṭlágu, *adv.* In that man-ner; in such a way. అట్లాగంటి, అట్లాటి aṭláganṭi, aṭláṭi, *adj* Such, alluding to some thing written or said before.

అడ aḍa, *s.* A. lump of tama-rinds. 2. Matted hair. అడగట్టు aḍa-

gaṭṭu, *v. n.* To be clotted or entangled, as the hair.

అడకొత్తు aḍakottu, *s.* Scissors for cutting beetle nut.

అడగు aḍagu, *v. n.* To be reduced; to be depressed, or pressed down *vide.* అణగు aṇagu.

అడచు, అడగించు aḍatsu, aḍagintsu, *v. a.* To reduce, to humble &c. అడకువ aḍakuva, Humility; submission; modesty; politeness *vide.* అణకువ aṇakuva.

అడపము aḍapamu, *s.* A beetle-nut pouch. అడపకాడు aḍapakáḍu, *s.* The person that carries his master's beetle-nut-pouch.

అడలు aḍalu, *v.n.* To bawl; to weep; to cry loudly. 2. To be afraid.

అడవి aḍavi, *s.* A forest; a desert. అడవికంద aḍavikanda, *s.* An esculent wild root, అడవికోడి aḍavikóḍi, *s.* a jungle fowl. అడవిచెఱుకు aḍavicherruku, *s.* Wild sugar cane.

అడావుడి aḍávuḍi, *s.* An alarm or disturbance.

అడిమె aḍime, *s.* bond man; a slave; slavery.

అడియాలము aḍiyálamu, *s.* A mark, a token by which any thing is known. 2. Any symbol used as a signature by those who cannot write their names.

అడిసాటా aḍisáṭá, *s.* The obtaining goods from a tradesman in order to sell them. The business of a broker.

అడుకు aḍuku, *v. a.* To range; to pile up.

అడుకులు aḍukulu, *s.* *vide* అటుకులు aṭukulu.

అడుగు aḍugu, *s.* A foot-step. 2. The mark or measure of a foot. 3. The foot or bottom of any thing. 4. A foot.

అడుచు aḍutsu, *v. a.* To beat; to strike.

అడుసు aḍusu, *s.* Mire; mud.

అడ్డ aḍḍa, *s.* A small measure, equal to two mánikas.

అడ్డంకి aḍḍanki, *s.* Delay. 2. Hindrance; prevention; obstacle. *vide* అడ్డము aḍḍamu.

అడ్డకట్ట aḍḍakaṭṭa, *s.* A dam, to shut up, or confine water.

అడ్డకమ్మి aḍḍakammi, *s.* The upper part of a door frame, carved in an elegant manner.

అడ్డగించు aḍḍagintsu, *v. a.* To stop; to hinder from progressive motion or action; to prevent; to arrest.

అడ్డనము aḍḍanamu, *s.* A shield; a buckler.

అడ్డపడు aḍḍapaḍu, *v. n.* To fall, to obstruct, to impede, to block up. 2. To interfere; to secure.

అడ్డబాస aḍḍabása, *s.* A nose ornament, or ring.

అడ్డి aḍḍi, *s.* Delay. 2. Opposition.

అడ్డిగలు aḍḍigalu, *s. plu.* A gold necklace.

అడ్డీ aḍḍí, *s.* A deposit.

అడ్డు aḍḍu, *s.* Any thing that affords concealment. 2. Any thing used to exclude cold or heat. 3. A cover.

అడ్డుగ aḍḍuga, *s.* Half a fanam, or about 8-pice.

అణకట్టు aṇakaṭṭa, *s.* An annicut. or dam.

అణగారు aṇagáru, *v. n.* To be extinguished.

అణగు aṇagu, *v. n.* To be pressed down. 2. To be humbled, depressed, allayed, appeased.

అణగించు, అణచు aṇagintsu, aṇatsu, *v. a.* To press down. 2. To humble, subdue, reduce, allay, or appease.

అణకువ aṇakuva, *s.* Modesty. 2. Politeness civility. 3. Submission, humility.

అణా aṇá, *s.* An anna, the sixteenth part of a rupee.

అణుకువ aṇukuva, *s.* అణుగు aṇugu, *v. a. vide,* అణగు aṇagu,

అణువు aṇuvu, *s.* An atom; a particle so small that it cannot be divided; any thing extremely small.

అతగాడు, అతడు, atagáḍu, ataḍu, *pro.* He.

అతలకుతలము atalakutalamu, *s.* A disorganized or confused state. 2. A tumultuous disturbance or noise. 3. A jolting.

అతలము atalamu, *s.* Hell; the region which is supposed to be below the earth.

అతిక్రమించు atikramintsu, *v. a.* To pass over or beyond. 2. To surpass, to excel. 3. To transgress; to infringe, *v. n.* To elapse.

అతిక్రమిల్లు atikramillu, *v. n.* To pass away. 2. To be too late.

అతిథి atithi, *s.* A guest.

అతిమధురము atimadhuramu, *adj.* Very delicious or delicate; affording delight; grateful to the sense or mind. *s.* Licorice.

అతిమాత్రము atimátramu, *adj.* Immoderate; exceeding, excessive.

అతిరసము atirasamu, *s.* A sweet cake made from a mixture of rice-flour, sugar &c.

అతిరిక్తము atiriktamu, *adj.* Exceeding; excessive.

అతివాసము ativásamu, *s.* The fast observed on the day preceding the ceremony in which oblations are offered by the Hindoos to the manes of their ancestors.

అతివృష్టి ativrishṭi, *s.* Excess of rain.

అతిశయము atiśayamu, *adj.* Excessive Wonderful; marvellous, extraordinary. 2. Excellent. 3. Uncommon.

అతుకు atuku, *v. n.* To be joined, fastened, united, or soldered; to cling together. *v. a.* To join, fasten, unite, or solder together.

అతికించు atikintsu, *v. a.* Has the same meaning as అతుకు atuku, in its *active* sense.

అతుకు atuku, *s.* Junction. 2. A piece sewed upon a cloth, to cover a hole; a joint in a plank &c.

అతులము atulamu, *adj.* Unparalleled, unequalled.

అత్త atta, *s.* A mother-in-law 2. A maternal uncle's wife. 3. A paternal aunt. This last is termed properly మేనత్త, అత్తమామలు ménatta, attamámalu, *s.* plu. The father and mother-in-law. 2. A maternal uncle and his wife.

అత్తరు attaru, *s.* Perfume, fragrance; essence, ottar of roses.

అత్తిమ్రాను attimránu, *s.* The glomerous fig tree.

అత్యంతము atyantamu, *adj.* Excessive. *adv.* Very, exceedingly.

అత్రి atri, *s.* Atri, one of the seven sages; one of the principal stars in ursa major.

అదనము adanamu, *adj.* Much; great in quantity; extra.

అదను adanu, *s.* An opportunity; a critical point of time; a juncture. అదనుకువచ్చినాడు adanukuvachchinádu, He came opportunely.

అదపు adapu, *s.* Respect; politeness; awe. అదపులోనుంచు adapulónuntsu, To keep in awe.

అదమాయించు adamáyintsu, *v. a.* To frighten; to terrify.

అదరు adaru, *v. n.* To tremble; to shake; to palpitate; to start. అదరు adaru, *s.* Trembling; shaking. అదరుబెదరు adarubedaru, *s.* Fear and trembling. అదరుగుండె adarugunḍe, *s.* A coward. 2. Habitual timidity; pusillanimity. అదరిపాటు adaripáṭu, *s.* A sudden twitch or start.

అదలించు, అదల్చు adalintsu, adaltsu, *v. a.* To menace threaten, or intimidate.

అడాటుగా adáṭugá, *adv.* By chance, by accident. 2. Suddenly. 3. Unexpectedly.

అది adi, *pro.* She. 2. It. 3. That. This is the remote demonstrative pronoun of the third person singular, in the feminine and neuter genders.

అదిగో adigó, *interj.* Look there! Lo! behold! adv. yonder. This word is used when we direct the eye to an object in view.

అదుకు aduku, *v.* or. *s.* vide అటుకు atuku,

అదుగో adugó, *adv. vide* అదిగో adigó,

అదుము adumu, *v. a.* To press; to compress.

అదురు aduru, *v. n. vide.* అదరు, అదురువేటు adaru, aduruvéṭu, A kind of native petard, used as a firework.

అదృష్టము adrishṭamu, *s.* Fortune; luck. 2. Fate. 3. Casual and unseen danger. దురదృష్టము duradrishṭamu, Bad luck. అదృష్టహీనము adrishṭahínamu, *adj.* Unfortunate. అదృష్టమువచ్చు, అదృష్టముకలుగు adrishṭamuvatstsu, adrishṭamu kalugu, To become fortunate. అదృష్టశాలి adrishṭaśáli, A fortunate person.

అడ్డ adda, *adj.* Half. అడ్డమరేయి addamaréyi, *s.* Midnight.

అడ్డము addamu, *s.* A mirror; a looking glass. అడ్డములోకానవచ్చు addamulókánavatstsu, To be represented in a mirror.

అద్దు addu, *v. a.* To stain, to colour to die. 2. To dip. అద్దించు addintsu, *v. a.* To cause to stain &c. అద్దకము addakamu, *s.* Tincture; colour; die.

అద్దె adde, *s.* Hire; rent. అద్దెకుఇచ్చు addekuitstsu, To let out. అద్దెకుతీసుకొను addekutísukonu, To hire. అద్దెయిల్లు addeyillu, A rented house.

అద్భుతము adbhutamu, *s.* Wonder; surprize. *adj.* Wonderful; surprizing; excellent.

అధమము adhamamu, *adj.* Inferior; low; vile; base. *adv.* At least.

అధరము adharamu, *adj.* That which is below or underneath. *s.* The underlip.

అధర్మము adharmamu, *s.* Injustice. 2. Want of charity 3. Unrighteousness. 4. All behaviour contrary to the *Sruti* and *Smriti*, or oral and written institutes.

అథవా athavá, *adv.* Otherwise.

అధికము adhikamu, *adj.* Much; excessive; extra; superior; great.

అధికారము adhikáramu, *s.* The Government, or ruling power. 2. Authority; power. 3. A right to property. 4. An employment. 5. A chapter. అధికారమిచ్చు adhikáramitstsu, To entrust with power; to

authorize, or empower. అధికారము చేయు adhikáramuchéyu, To exercise power; to be in a powerful situation. అధికారముచెల్లు, అధికారముసాగు adhikáramuchellu, adhikáramuságu, Power to be current, or to extend to. అధికారి adhikári, s. A Governor. 2. One invested with authority or power; a public officer. 3. The rightful owner of a thing.

అధిపతి adhipati, s. A Governor; a ruler; a king; a sovereign. 2. An owner or master.

అధిపుడు adhipuḍu, s. A sovereign; a supreme ruler; a lord. 2. An owner or master.

అధీనము adhínamu, *adj.* Subject to, dependent on s. Possession or charge. 2. Power.

అధైర్యము adhairyamu, s. Cowardice; unsteadiness.

అధ్యయనము adhyayanamu, s. Reading; study. This is generally applied to the study of the Védas, or of the arts and sciences, in Sanskrit. అధ్యయనముచేయు adhyayanamuchéyu, To study the Védas.

అధ్యక్షుడు adhyakshuḍu, s. An overseer; a superintendent. 2. A chief; a grandee.

అధ్యాపకుడు adhyápakuḍu, s. A teacher of the Védas.

అధ్యాయము adhyáyamu, s. A chapter; a section; a lecture.

అధ్వాన్నము adhvánnamu, *adj.* Bad; corrupt; spoiled.

అనంతము anantamu, *adj.* Endless; eternal; infinite. అనంతవిజయము anantavijayamu, s. The name of the conch or shell of Dharmarája, in the Mahábhárat.

అనటిచెట్టు anaṭicheṭṭu, s. *vide* అంటిచెట్టు anṭicheṭṭu.

అనర్గళము anargaḷamu, *adj.* lit. without opposition. Fluent; voluble. 2. Abundant.

అనర్థకము anarthakamu, *adj.* Nonsensical; useless; to no purpose.

అనర్థము anarthamu, s. Calamity; distress; danger.

అనలము analamu, s. Fire. అనలుడు analuḍu, The god of fire.

అనవటిల్లు anavaṭillu, v. n. Rice, or other grain, after it is boiled, and separated from the water, to settle, dry, and cool a little, so as to be fit for eating.

అనవరతము anavaratamu, *adj.* Continual; eternal; frequent. *adv.* Frequently.

అనాకారి anákári, *adj.* Ugly; deformed.

అనాచారము anácháramu, *s.* Irreligion. 2. Rusticity; incivility. 3. Uncleanness. 4. Anything contrary to religious custom, or to established usage.

అనాదరణ, అనాదరము anádaraṇa, anádaramu, *s.* Inattention; disrespect; disregard; incivility.

అనాది anádi, *adj.* Without beginning; eternal.

అనాథ anátha, *s.* A poor helpless person; a vagabond; used as a term of slight or contempt. 2. A widow. అనాథనాథుడు anáthanáthuḍu, The protector of the helpless, God.

అనామకుడు, అనామధేయుడు anámakuḍu, anámadhéyuḍu, *s.* Ananonymous person; one who has no name. 2. A man of no consequence.

అనామిక anámika, *s.* The finger next to the little one.

అనావృష్టి anávrishṭi, *s.* A failure of rain; drought.

అనాసపండు anásapanḍu, *s.* A pine apple.

అని ani, *s.* Battle; war; fight.

అని ani, The past verbal participle of the v. అను anu.

అను anu, to say. This word is of very frequent occurrence in Telugu. When the speaker states what another has said, he does not, as in English, use the infinitive mood, but repeats the words of the original speaker, adding అని ani, thus, he told me to write would, in Telugu, he rendered నన్నువ్రాయుమనిచెప్పెను nannuvráyumanicheppenu, *viz.* నన్ను nannu, me వ్రాయుము vráyumu, write thou అని ani, having said చెప్పెను cheppenu, he told. అని ani, is used, in the same manner, when we address, to a second person, orders to be delivered to a third; as పంపించుమనిచెప్పు pampintsumanicheppu, Tell to send. lit. send thou, having said, tell.

అనిపించు anipintsu, *v.* caus. To cause to say. 2. To cause to give out, or pretend. అనిపించుకొను anipintsukonu, *lit.* To cause to say for one's own advantage. To be called, to obtain the name of. 2. To pass for. ఆరాజు దొడ్డవాడనిపించుకొనెను árádzu doḍ̣lavádanipintsukonenu, That king was called a great man. ఆమందుడు విద్వాంసుడనిపించుకొనెను ámanduḍu vidvámsuḍanipintsukonenu, That fool passed for a learned man.

అనిశము aniśamu, *adv.* Always; constantly. *adj.* Constant, eternal.

అనిష్టము anishṭamu, *adj.* Hated; disagreeable; injurious; ominous of ill.

అను anu, *v. a.* To say, to tell. 2. To call names. అనుకొను anukonu, *lit.* To say for one's own advantage, To say to oneself. మాటలను māṭalanu, To abuse. vide అనగా anagá, అని ani, అనిపించు anipintsu.

అనుకు anuku, *adj.* Of a consistence like batter, nearly liquid, but not transparent.

అనుకూలము anukúlamu, *adj.* Favorable. 2. Salubrious. ఈదేశము నాకు అనుకూలము ídéśamu náku anukúlamu. This country agrees with me, is favorable to me.

అనుకూలము anukúlamu, *s.* Consent. 2. Favor. 3. Success.

అనుగు anugu, *s.* Dear.

అనుగుణము anuguṇamu, *adj.* Suitable, consistent; conformable.

అనుగ్రహము anugrahamu, *s.* Favor; regard. 2. Kindness; benignity. 3. Indulgence. అనుగ్రహమువడయు anugrahamuvaḍayu, To gain favor.

అనుగ్రహించు anugrahintsu, *v. a.* To grant a favor; to shew mercy; to favor.

అనుచరుడు anucharuḍu, *s.* A follower; an attendant; a servant; a companion.

అనుచితము anuchitamu, *adj.* Improper.

అనుచు anutsu, *v. a.* To send; to dispatch. 2. In books, To cause to make.

అనుజీవి anujívi, *s.* A servant.

అనుజుడు anujuḍu, *s.* A younger brother.

అనుజ్ఞ anujna, *s.* Permission; leave. 2. Command, or order. అనుజ్ఞ-పుచ్చుకొను, అనుజ్ఞతీసుకొను anujna-putstsukonu, anujna tísukonu, To take leave. అనుజ్ఞయిచ్చు anujnayitstsu, To give leave. అనుజ్ఞచేయు anujnachéyu, To order.

అనుతాపము anutápamu, *s.* Distress in consequence of some thing done; remorse; repentance. అనుతాపముపొందు anutápamupondu, *v. n.* To repent.

అనుత్తమము anuttamamu, *adj.* Peerless, most excellent, chief.

అనుదినము anudinamu, *adv.* Daily.

అనునయము anunayamu, *s.* An apology. 2. Condolence. 3. Consolation. అనునయించు anunayintsu, *v. a.* To condole, to comfort, to console. 2. To apologize.

అనుపకాయ anupakáya, *s.* The pod of a certain bean, *vide.* అనుము anumu,

అనుపపత్తి anupapatti, *s.* Want of success. 2. A pretext, an excuse. 3. Inconvenience. అనుపపత్తులుచెప్పు anupapattulucheppu, To make excuses.

అనుపానము anupánamu, *s.* Any liquid used as a vehicle for medicine, to disguise its appearance or taste. అనుపానముకూర్చు, అనుపానముచేయు anupánamukúrtsu, anupánamuchéyu, To mix medicine in any liquid.

అనుపు anupu, *v. a. vide.* అంపు ampu.

అనుపు anupu, *s.* A toll. 2. A tax. 3. Customs payable at ferries or passes, or on merchandize exported or imported. 4. Ambuscade, ambush.

అనుభవము anubhavamu, *s.* Experience; frequent trial; knowledge acquired by practice. 2. Experiment. 3. Enjoyment. 4. Suffering. 5. Carnal connexion. నరకానుభవము narakánubhavamu, The sufferings of hell. సుఖానుభవము sukhánubhavamu, The enjoyment of happiness. దుఃఖానుభవము duhkhánubhavamu, The suffering of affliction, pain, or grief. అనుభవించు anubhavintsu, *v. a.* To experience; to know by practice. 2. To enjoy. 3. To suffer. 4. To copulate. పాపఫలమనుభవించు pápaphalamanubhavintsu, To suffer the consequence of sin; to be punished for one's transgressions. పుణ్యఫలమనుభవించు punyaphalamanubhavintsu, To enjoy the reward of virtue. అనుభవముచేసుకొను anubhavamuchésukonu, To experience or enjoy.

అనుభోగము anubhógamu, *s.* Enjoyment. 2. Copulation. అనుభోగించు anubhógintsu, *v. a.* To enjoy. 2. To copulate.

అనుమతి anumati, *s.* Order. 2. Consent. 3. Permission. 4. The fifteenth day of the moon's age, when she rises a little less than full. అనుమతించు anumatintsu, *v. a.* To consent, to agree.

అనుమానము anumánamu, *s.* Inference. 2. Conjecture; doubt; surmise. 3. Suspicion. 4. Hesitation. దైవము ప్రత్యక్షముగాడు—అనుమానముచేత తెలియవలసినది daivamu pratyakshamugádu-anumánamuchéta teliyavalasinadi, The deity is not obvious to the senses. He must be known by inference. అనుమానపడు anumánapadu, To doubt, hesitate, suspect. ఒకరిమీద అనుమానముతోచు okarimída anumánamutótsu, To entertain suspicion of another.

అనుము anumu, *s.* The plant producing అనుములు anumulu, *s. Plu.* A kind of bean.

అనుమోదించు anumódintsu, *v. n.* To consent, to agree, to approve.

అనురక్తి, అనురాగము anurakti, anurágamu, *s.* Attachment, regard, love, affection, tenderness.

అనురూపము anurúpamu, *adj.* Like. 2. Fit, suitable.

అనులేపనము anulépanamu, *s.* The rubbing of ground sandal wood on the body.

అనువర్తనము anuvartanamu, *s.* Conformity; the act of following. అనువర్తించు anuvartintsu, *v. a.* To conform to; to observe; to adhere. 2. In grammar, to be implied or understood, not expressed; as సమాసశబ్దమిక్కడననువర్తింపుచున్నది samásaśabdamikkaḍananuvartimputsunnadi, The compound word is here understood.

అనువు anuvu, *adj.* Convenient; proper. 2. Arranged; well made. 3. Delicious; delicate.

అనుష్ఠానము anushṭhánamu, *s.* The act of making. 2. Conduct. 3. The observance of prayer. అనుష్ఠానముతప్పక anushṭhánamutappaka, Without failing in the performance of prayer. &c. అనుష్ఠించు anushṭhintsu, To observe.

అనుసరణ, అనుసరణము anusaraṇa, anusaraṇamu, *s.* The act of following or observing 2. Assiduity, attachment, or servility to the great. అనుసరించు anusarintsu, *v. a.* To follow, to adhere to. 2. To observe, to imitate. 3. To wait on, or make court to any great personage.

అనూరాధ anúrádha, *s.* The name of the seventeenth lunar mansion.

అనృతము anritamu, *adj.* False. *s.* A falsehood, a lie.

అనేకము anékamu, *adj.* Many, several.

అన్న anna, *s.* An elder brother. This word is often used to call any one, in a familiar manner; as in English we say friend! I say! &c. Also as an interjection, denoting surprize. అన్నదమ్ములు annadammulu, Brothers. i. e. both elder and younger. brothers.

అన్నన్న annanna, *interj.* Denoting surprize.

అన్నము annamu, *s.* Boiled rice, food. అన్నముపెట్టు annamupeṭṭu, *v. a.* To give rice or food. అన్నమువండు annamuvanḍu, To dress victuals.

అన్నవస్త్రము annavastramu, Food and raiment. అన్నోదకములు annódakamulu, Meat and drink.

అన్ని anni, *adj. pro.* Collective, in the neuter gender. All. 2. So many. అన్నాళ్లు annáḷḷu, So many days, a contraction of అన్ని anni, and the plural of నాడు náḍu, A day.

అన్నింటితిండికాడు annintitindikáḍu, *s.* The god of fire, so called, because he consumes every thing that he touches.

అన్ను, అన్నువ annu, annuva, *s.* A woman.

అన్నువ annuva, *adj.* Very minute, very small.

అన్నువు annuvu, *s. vide* అన్ను annu.

అన్యథా anyathá, *adv.* Otherwise; on the contrary.

అన్యము anyamu, *adj.* Other, different, foreign.

అన్యాయము anyáyamu, *s.* Injustice.

అన్యోన్యము anyónyamu, *adj.* Mutual. 2. Reciprocal. In familiar use, it often expresses mutual affection.

అపకారము apakáramu, *s.* Malice, hatred. 2. The doing any mischief, injury, or harm to another. It is opposed to ఉపకారము upakáramu, Beneficence. అపకారి apakári, A disobliging, or mischievous person.

అపకీర్తి apakírti, *s.* Infamy; dishonor; injury to one's reputation. అపకీర్తితెచ్చుకొను apakírtitetstsukonu, To bring infamy on one's self.

అపక్వము apakvamu, *adj.* Unripe, raw, immature, green.

అపచారము apacháramu, *s.* Impoliteness; incivility; insult; an affront. గుడికి అపచారముచేయు guḍiki apacháramuchéyu, To profane a temple.

అపజయము apajayamu, *s.* Defeat; rout; loss of battle; want of success.

అపత్నీకుడు apatníkuḍu, *s.* A widower.

అపథ్యము apathyamu, *s.* A deviation from prescribed regimen.

అపనమ్మిక apanammika, *s.* Distrust. 2. Jealousy. 3. Diffidence.

అపనింద apaninda, *s.* An unjust reproach or censure. 2. Defamation; calumny; detraction.

అపమృత్యువు apamrityuvu, *s.* Untimely or violent death.

అపరంజి aparanji, *s.* The purest gold.

అపరాత్రి aparátri, *s. vide.* అపరరాత్రి apararátri,

అపరాధము aparádhamu, *s.* A fault, offence, or transgression. 2. A fine, or amercement. 3. Punishment.

అపరిమితము aparimitamu, *adj.* Immense, infinite, innumerable, immoderate.

అపరూపము aparúpamu, *adj.* Scarce; unfrequent; uncommon, rare; unusual.

అపవాదము apavádamu, *s.* An unjust reproach or censure; a false accusation. 2. Detraction, infamy, blame. *vide* అపనింద apaninda.

అపవిత్రము apavitramu, *adj.* Impure; unclean.

అపశబ్దము apaśabdamu, *s.* An ungrammatical word.

అపసవ్యము apasavyamu, *s.* or *adj.* The placing the sacerdotal thread on the right shoulder, and letting it fall on the left side. 2. A religious circumambulation, with the left hand towards the object circumambulated. 3. The motion of a star contrary to the order of the signs in the zodiac. 4. The Arabic, Persian, or any other language, of which the character is written from right to left.

అపస్మారము apasmáramu, *s.* A confused state of mind. 2. Any violent passion, approaching to madness.

అపహరించు apaharintsu, *v. a.* To take by violence; to usurp; to plunder; to rob; to pillage; to ravish.

అపహాస్యము apahásyamu, *s.* Derision, ridicule, mockery.

అపాత్రము apátramu, *adj.* Unworthy, unfit. అపాత్రవ్యయము apátravyayamu, Extravagant or foolish expense.

అపానము apánamu, *s.* The fundament; the anus. 2. Breaking wind.

అపాయము apáyamu, *s.* Calamity. 2. Danger, peril. 3. A scrape.

అపారము apáramu, *adj.* Impassable. 2. Excessive; unbounded; infinite; immense.

అపార్థము apárthamu, *s.* A false signification, misinterpretation.

అపుడు apuḍu, *adv.* *vide.* అప్పుడు appuḍu.

అపూపము apúpamu, *s.* A cake; a kind of bread made from flour.

అపూర్వము apúrvamu, *adj.* New, never before seen or existing. *s.* Advantage; excellence.

అపేక్ష apéksha, *s.* Desire, wish; want. 2. A coveting. 3. Aid.

అపోహము apóhamu, *s.* A false charge; blame; a lie, a falsehood.

అప్ప appa, *s.* A father. 2. An elder sister. This word is frequently added to the proper names of men, as a term of common respect; thus రంగప్ప, మంగప్ప rangappa, mangappa, &c.

అప్పగించు appagintsu, *v. a.* To deliver to the charge of another; to

put into another's hands. 2. To surrender; to resign; to make over. 3. To consign. అప్పగింత appaginta, *s*. Delivery; consignment.

అప్పచ్చి appachchi, *s*. *vide* అపూపము apúpamu.

అప్పటము appaṭamu, *adj*. Pure, unmingled, unmixed, sheer.

అప్పడము appaḍamu, *s*. A sort of pan-cake.

అప్పనము appanamu, *s*. A tax; tribute. This word is also used to denote sums of money, beyond the just revenue due, extorted from the people.

అప్పప్ప appappa, *interj*. Denoting excessive grief or pain, Oh!

అప్పము appamu, *s*. A kind of sweet cake.

అప్పళము appaḷamu, *s*. *vide* అప్పడము appaḍamu.

అప్పళించు appaḷintsu, *v. a*. To beat with the open hand; to slap; to tap.

అప్పు appu, *s*. Debt. అప్పుచేయు, అప్పుపుచ్చుకొను, అప్పుతీయు appucheyu, appuputstsukonu, apputíyu, To borrow. అప్పుయిచ్చు appuyitstsu, To lend. అప్పుసప్పులు appusappulu, The general term or debt, due both by, and to one. అప్పుపడు appupaḍu, To get into debt. అప్పుతీర్చు appu-tírtsu, To liquidate a debt.

అప్పుడు appuḍu, *adv*. This is, in fact, a defective noun, as the derivation evinces: in the nominative case, here given, it signifies that time, and in general corresponds with the English adverb then, or if added to a relative participle, it represents our term when, not used interrogatively; as అతడిచ్చినప్పుడు ataḍichchinappuḍu, When he gave. It admits of inflexion as అప్పటికార్యాలు appaṭikáryálu, The affairs of that time. అప్పటినుంచి appaṭinunchi, From that time, since then. అప్పటప్పటికి appaṭappa tiki, Now and then, from time to time.

అప్రతిష్ఠ apratishṭha, *s*. Infamy; dishonor. 2. A bad reputation, or character.

అప్రత్యక్షము apratyakshamu, *adj*. Imperceptible.

అప్రమాణము apramáṇamu, *s*. Perjury. అప్రమాణికుడు apramáṇikuḍu, A perjured man; a liar.

అప్రయోజకము aprayójakamu, *adj*. Useless, without any end or object.

అప్రసిద్ధము aprasiddhamu, *adj*. Not famous, secret; unknown.

అప్రాశ్యుడు apráśyuḍu, *s*. A man who is not fit or worthy to sit with others to eat.

అప్రియము apriyamu, *adj.* Hated; disagreeable.

అబందర abandara, *adj.* Without order, irregular, imprudent.

అబంసుబము abamsubamu, *s.* Good and evil; as ఆపిల్లకాయ అబంసుబమెఱుగడు ápillakáya abamsubamerrugadu, That lad does not know good and evil.

అబక abaka, *s.* A pot-ladle, made of the shell of a cocoa-nut.

అబద్ధము abaddhamu, *s.* A lie; a nonsensical expression. అబద్ధకాడు, అబద్ధాలకోరు, అబద్ధికుడు abaddhakádu, abaddhálakóru, abaddhikudu, A liar.

అబల abala, *s.* A woman; a female.

అబోధవేళ abódhavéla, *s.* The time at which, if one studies, it is believed no instruction can be obtained; midnight.

అబ్బ abba, *s.* A father, *vide* అప్ప appa, *interj.* Ah! oh!

అబ్బబ్బ, అబ్బా abbabba, abbá. *interj.* Denoting great surprize or grief, ah! oh!

అబ్బి, అబ్బిగాడు abbi, abbigádu, *s.* A familiar term of address, to a young boy.

అబ్బు abbu, *v. n.* To come into one's enjoyment, possession, or reach. 2. To be found, to be obtained. This verb governs the dative case; as ఈ అన్యాయార్జితమైన ద్రవ్యము వానికబ్బదు íanyáyárjitamaina dravyamu vánikabbadu, This money, procured by unjust means, will not be enjoyed by him. ఈ యిల్లు వానికబ్బెను í illu vánikabbenu, This house became his property, or came into his possession.

అబ్బురము abburamu, *adj.* Procured with difficulty; not easily attainable; excellent; rare wonderful.

అభంశుభము abhamśubhamu, *s. vide* అబంసుబము abamsubamu.

అభయము abhayamu, *s.* A promise of shelter or protection. 2. Fearlessness. అభయహస్తము abhayahastamu, *s.* The giving of the hand to another, in promise of protection.

అభాండము abhándamu, *s. vide* అపవాదము apavádamu,

అభాగ్యము abhágyamu, *s.* Misfortune; misery; proverty.

అభావము abhávamu, *s.* Non existence; nonentity; a chimera.

అభాసు abhásu, *s.* Corruption, an irregularity.

అభిఘారము abhighäramu, *s.* The putting a little clarified butter, (ghee) upon rice or other food, before it is eaten, to purify it.

ఆభిజనుడు abhijanuḍu, *s.* An old relative.

అభినయము abhinayamu, *s.* The indication of sentiment or passion, by looks or outward gestures. 2. The motions of the hands or eyes, used by dancing women, to express the sentiments contained in the verses which they sing.

అభిని abhini, *s.* Opium.

అభిప్రాయము abhiprâyamu, *s* Opinion; sentiment; notion; idea; thought. 2. Design; intention. 3. Meaning or signification.

అభిమతము abhimatamu, *s.* Consent; approbation. 2. Choice; wish. *adj.* Approved, aggreeable, desired.

అభిమానము abhimânamu, *s.* Honor. 2. Protection. 3. Affection; regard. 4. Pride. అభిమానించు abhimânintsu, *v. a.* To favor; to protect; to regard with kindness.

అభిముఖము abhimukhamu, *s.* The front; any thing opposite to the face. 2. An abatement of anger or disease, *adj.* Present. అభిముఖమగు abhimukhamagu, To advance in front. 2. To abate. వానికియీరోగమభిముఖమైనది vânikiyîrógamabhi mukhamainadi, His disease is abated.

అభిలాష, అభిలాషము abhilâsha, abhilâshamu, *s.* Wish; desire; inclination, propensity.

అభివృద్ధి abhivriddhi, *s.* An increase of wealth or prosperity; exaltation to some new honor or rank. 2. Improvement.

అభిషేకము abhishékamu, *s.* Unction; bathing. 2. An installation, coronation, or inauguration, by means of unction, or bathing. అభిషేకము చేయు abhishékamuchéyu, To anoint a king or an image. పట్టాభిషేకము paṭṭâbhishékamu, A coronation.

అభీష్టము abhîshṭamu, *adj.* Much beloved; agreeable.

అభీష్టము abhîshṭamu, *s.* Wish; desire. 2. Inclination; penchant. వానిఅభీష్టము యీడేరెను vâniabhîshṭamuyîḍérenu, His wish is accomplished. అభీష్టముతీర్చుకొను abhîshṭamutîrtsukonu, To accomplish one's wish.

అభోజనము abhójanamu, *s.* Abstinence from food.

అభ్యంగము, అభ్యంజనము abhyangamu, abhyanjanamu, *s.* Unction; the act of anointing with oil; often applied to bathing the whole body, because when the natives wash the head, they previously anoint it, as well as the body, with oil.

అభ్యంతరము abhyantaramu, *s*. The space included between two bodies, or points; an interval. 2. Delay. 3. A false excuse.

అభ్యనుజ్ఞ abhyanujna, *s*. Leave, permission. 2. Command; injunction.

అభ్యసించు abhyasintsu, *v. a*, To accustom one's self to any thing; to practise. 2. To learn; to study.

అభ్యాసము abhyásamu, *s*. Custom; usage; practice. 2. Exercise; study; అక్షరాభ్యాసము aksharábhyá samu, The study of the letters; the acquirement of the first principles of learning.

అభ్యుదయము abhyudayamu, *s*. Increase of fortune; prosperity; happiness.

అభ్రకము abhrakamu, *s*. Talc.

అమంజి amanji, *s*. Compelled service; unpaid labour. అమంజిపట్టు amanjipaṭṭu, To press workmen.

అమడలు, అమడబిడ్డలు amaḍalu, *plu*. amaḍabiḍḍalu, *s*. Twins.

అమరము amaramu, *s*. The name of a Sanskrit Dictionary, also termed the అమరసింహము amarasimhamu.

అమరశిలాగంధకము amaraśilá gandhakamu, *s*. A particular kind of brimstone.

అమరు amaru, *v. n*. To fit. 2. To be furnished. 3. To be placed or employed in service; వాడుద్యోగములోనమరెను váḍuudyógamulónamarenu, He is employed in service.

అమరుచు, అమరించు amarutsu, amarintsu, *v. a*. To place in service. 2. To furnish or supply; to procure; to collect. మంత్రితనపుత్రుని రాజుకొలువులో నమరించెను mantritanaputruni rádzukoluvuló namarinchenu, The minister placed his son in the service of the king.

అమరిక, అమరికె amarika, amarike, *s*. Arrangement. 2. Tranquillity. 3. Eqanimity; presence of mind. 4. Modesty.

అమర్చు amartsu, *v. a. vide*. అమరుచు amarutsu.

అమర్యాద amaryáda, *s*. Incivility, disrespect; dishonor; rudeness.

అమాంతము amántamu, *s*. The profession of a hawker or pedlar, also అమానీ, అమాంతగాడు amání, amántagáḍu, *s*. A hawker, a pedlar.

అమాంతముగా amántamugá, *adv*. Unexpectedly.

అమాత్యుడు amátyuḍu, *s*. A minister; a counsellor; a courtier.

అమానీ amání, *s*. This is a revenue term, used to denote the *immediate* management of any branch of revenue by the servants of Government, of the Zemindar, or of

any other authority; in contradistinction to its being rented out. గుత్తదారులు పారిపోయినందున ఇప్పుడు తాలూకా అమానీ అయినది guttadarulu páripóyinanduna ippudu tálúkáamání ayinadi, As the renters have decamped, the district is now under amanee; immediate management.

అమానుషము amánushamu, *adj.* Supernatural; beyond the power of man. *s.* A miracle.

అమావాస్య amávásya, *s.* The change of the moon 2. New moon. 3. The day of the new moon.

అమిజీ amijí, *vide.* అమంజీ amanjí.

అమితము amitamu, *adj.* Immoderate; boundless; exorbitant; superfluous; immense; innumerable.

అమీనా amíná, *s.* A revenue term, dinoting a person who has charge of any thing, and applied to petty revenue officers; usually to such as are only temporarily employed.

అములు amulu, *s.* A revenue term, denoting the collection of revenue. అములుపట్టు amulupaṭṭu, To seize smuggled goods

అములుదారుడు amuludáruḍu, *s.* A superior revenue officer, employed immediately under a Collector, or Zemindar.

అమూల్యము amúlyamu, *adj.* Invaluable.

అమృతము amritamu, *s.* The imaginary food of the gods; ambrosia; nectar. 2. Water. 3. Clarified butter. 4. Exemption from transmigration. 5. Gold. 6. Milk.

అమేధ్యము amédhyamu, *adj.* Unclean. *s.* Human excrement.

అమోఘము amóghamu, *adj.* Effectual; infallible; unerring. 2. Precious, rare.

అమ్మ amma, *s.* A mother. This word is used as a respectful term of address to females in general; and, as such, is added to the proper names of women; సీతమ్మ, గౌరమ్మ, లక్ష్మమ్మ sítamma, gauramma, lakshmamma, &c.

అమ్మకచెల్ల ammakachella, *interj.* Denoting lamentation, pain, fear, or surprize. ah! alas!; because, on such occasions, the Hindoos invoke their dearest female relatives.

అమ్మకము ammakamu, *s.* Sale; the act of selling.

అమ్మవారు ammaváru, *s.* A female divinity. 2. A village goddess. 3. A familiar appellation for women of the brahmanical caste. 4. The small pox. 5. The goddess of the small pox. అమ్మవారుకనిపించు, అమ్మవారు పోయు ammaváruganipintsu, am-

mavárupóyu, *v. n.* To have the small pox. అమ్మవారుపోయించు ammavárupóyintsu, *v. a.* To inoculate.

అమ్మాళు, అమ్మి ammáḷu, ammi, *s.* A familiar appellation for a young girl.

అమ్ము ammu, *s.* An arrow; a dart.

అమ్ము ammu, *v. a.* To sell, to vend, to dispose of; opposed to కొను konu, to buy. అమ్ముడుబోవు ammuḍubóvu, *v. n.* To be sold.

అయము ayamu, *s.* Good fortune. 2. A tax.

అయస్కాంతము ayaskántamu, *s.* A magnet, or load-stone, because it attracts iron.

అయస్సు ayassu, *s.* Iron.

అయి ai, The past verbal participal of అవు avu, To become. Lit. Having become. This word added to pronouns, and sometimes to other words, has the power of the emphatic letter ే é, Thus, వాడై váḍai, He himself. It sometimes corresponds with the English word like. మానైనిలిచెను mánainilichenu, He stood like a piece of wood. It is also used in expressing such phrases as about to go, come, do &c. As వచ్చేవాడనైయుంటిని vachché váḍanai unṭini, I was about to come.

అయితే aité, The conditional form of the verb అవు avu, To become, used as a conjunction to express condition, and corresponding with the English terms if, suppose it were so, but. When added to the past relative participle of any verb, ట్టు ṭṭu, is inserted, and it then expresses the conditional form of the verb to which it is thus affixed. చేసినట్టయితే chésinaṭṭaité, If I, thou, he, she, it, we you, or they do.

అయిదు aidu, *adj.* Numeral Five.

అయిదుపదిచేయు aidupadichéyu, *v. n.* To retire from a superior enemy; to retreat.

అయిదువ aiduva, *s.* A married woman, whose husband is alive. అయిదువతనము aiduvatanamu, *s.* The state of a married woman; in opposition to widow-hood.

అయిదువరాలు aiduvarálu, *s. vide* అయిదువ aiduva.

అయిన aina, The past relative participle of the verb అవు avu, To become. Lit. That became. It is affixed to nouns of quality to convert them into adjectives; or sometimes to adjectives, as a mere expletive. It expresses the conjunctions either, or; వాడైన, వీడైన váḍaina, víḍaina, Either this, or

that man. Added to interrogatives commencing with the letter ఎ, ఏ-e, é, commonly written యె, యే, ye, yé, it corresponds with the English term soever. ఎక్కడ ekkaḍa, where ? ఎక్కడనైన ekkaḍanaina, wheresoever. నాకైనమనిషి nákainamanishi, My friend. అయినప్పటికిన్నీ ainappaṭikinní, Nevertheless, notwithstanding, although. రెండువరాలైన renḍuvarálaina, At least two pagodas.

అయిపోవు aipóvu, *v. n.* To be exhausted or drained ; to be finished or concluded.

అయిమూలగా aimúlagá, *adv.* Obliquely.

అయివచ్చు aivatstsu, *v. n.* To be prosperous, or tend to prosperity. 2. To agree with one's health.

అయివజు aivadzu, *s.* Any thing substituted for another. 2. Recompense ; return.

అయుక్తము ayuktamu, *adj.* Improper ; unfit ; unworthy.

అయుతము ayutamu, *s.* Ten thousand.

అయోగ్యము ayógyamu, *adj.* Unfit; unworthy.

అయోమయము ayómayamu, *adj.* Hard; not easy to be pierced or broken. 2. Difficult ; abstruse.

అయ్య ayya, *s.* Pure Telugu castes, especially the Kómaṭi, use this word to denote a father ; as మాఅయ్యవచ్చినాడు máayyavachchináḍu, My father came. But it is generally used, by all persons and castes, as a term of common respect, corresponding to the English word Sir ; ఏమయ్య émayya, what sir ?

అయ్యవారు ayyaváru, is a phrase used to denote a brahman, or a teacher who is always held in great respect. అయ్య ayya, is also, in courtesy, added to proper names. అయ్యగారు ayyagáru, A preceptor. 2. The planet Jupiter, the preceptor of the gods, and son of Angirsa.

అయ్యయో, అయ్యయ్యో ayyayó, ayyayyó, *interj.* Denoting Sorrow, lamentation, pity, or pain.

అయ్యల్ల ayyalla, *s.* A father. This word is most generally used by the Kómaṭi caste.

అయ్యారే ayyáré, *interj.* Denoting Wonder, or praise.

అయ్యు ayyu, *conj.* Although; though; notwithstanding. నిర్మలుడయ్యు nirmaluḍayyu, Though he be pure.

అయ్యేవే ayyévé, An emphatic particle ; as నేనయ్యేవే nénayyévé, I myself. వాడయ్యేవే váḍayyévé, He himself.

అయ్యో ayyó, *interj. vide* అయ్యయ్యో ayyayyó.

అర ara, *adj.* Half. *s.* A moiety *vide* అర్ధము ardhamu.

అరక araka, *s.* A yoke of oxen, with a plough and all other implements of husbandry appertaining thereunto.

అరగు aragu, *s.* A high seat, or sitting place, built along the outside of a house; also called తిన్నె tinne, a pial, or open veranda.

అరచట్ట aratsaṭṭa, *s.* A jacket, a coat.

అరణము araṇamu, *s.* A present given by the father-in-law to his son-in-law, at his marriage.

అరణ్యము araṇyamu, *s.* A forest; a wilderness.

అరదము aradamu, *s.* A car; a chariot.

అరదేశిపరదేశి aradéśiparadéśi, *s.* A traveller, pilgrim, or foreigner.

అరమర aramara, *s.* Reluctance, disinclination.

అరము aramu, *s.* The spoke of a wheel. *adj.* quick; swift; speedy.

అరయు arayu, *v. a.* To search, to examine; to inquire.

అరవాయి aravái, *s.* A retreat.

అరవిందము aravindamu, *s.* A lotus.

అరాజకము arájakamu, *s.* A state or kingdom without proper government, interregnum. 2. Anarchy.

అరాతి aráti, *s.* A foe; an enemy.

అరి ari, A particle denoting possession; as వెరవు, నేర్పు veravu, nérpu, skill, వెరవరి, నేర్పరి veravari, nérpari, skilful.

అరి ari, *s.* A bowstring. 2. A tax payable to a king; government revenue. అరిపెట్టు aripeṭṭu, To pay revenue. అరిగోరులు arigórulu, *s. plu.* The share both of the Government and of the inhabitants; the total produce.

అరి ari, *s.* A foe, an enemy.

అరికట్టు arikaṭṭu, *v. a.* To hinder; to prevent, to obstruct.

అరికాపు arikápu, *s.* The waiting on a great personage.

అరిగె arige, *s.* A large parasol, or umbrella of a peculiar form; generally used by kings, and sometimes by others of high rank or learning.

అరిచెయ్యి aricheyyi, *s.* The palm of the hand.

అరిటిచెట్టు ariṭichettu, *s.* The banana or plantain tree. Musa sapientum. *vide* అనటిచెట్టు anaṭicheṭṭu.

అరిదళము aridaḷamu, *s.* A yellow orpiment.

అరిది aridi, *s.* Wonder; astonishment; surprise.

అరుగు arugu, *v. n.* To go, to march; to walk. అరుగుదెంచు arugudentsu, *v. a.* To come.

అరుగు arugu, *s.* An open veranda round a native house. *vide* అరగు aragu.

అరుణము aruṇamu, *adj.* Of a dark red. 2. Of the colour of the dawn.

అరుణుడు aruṇuḍu, *s.* The sun. 2. The charioteer of the sun.

అరుదు arudu, *adj.* Rare; scarce; uncommon. 2. Excellent. 3. Dear.

అరుదు arudu, *s.* Surprize, wonder. *vide* అరిది aridi.

అరుదెంచు arudenstu, *v. a. vide* అరుగుదెంచు arugudentsu.

అరువు aruvu, *s.* Good sense; judgment; the reasoning faculty. అరువుచెడు, అరువుతప్పు aruvucheḍu, aruvutappu, To lose one's reason, to act contrary to sound reason or judgment.

అరువై aruvai, *adj.* Sixty.

అరోచికము aróchikamu, *s.* Tastelessness, aversion to food. అరోచికముబుట్టు aróchikamubuṭṭu, To be disgusted with food.

అర్కుడు arkuḍu, *s.* The sun.

అర్ఘము arghamu, *s.* Price. 2. Cheapness. 3. Reverence; adoration.

అర్ఘ్యము arghyamu, *s.* Flowers, grass &c. with water, offered as an act of worship, or of reverence. అర్ఘ్యపాద్యాది విధులు arghyapádyádi vidhulu, Worship or reverence, evinced by offerings of flowers &c. washing the feet, and other ceremonies.

అర్చన, అర్చనము archana, archanamu, *s.* Worship; adoration. అర్చకుడు archakuḍu, *s.* A worshipper, an adorer. అర్చించు archintsu, *v. a.* To worship; to adore.

అర్జీ arjí, *s.* A petition, an address, a representation.

అర్జు ardju *s.* The measurement of a heap of grain, from the bottom to the top, or when the correctness of a previous estimate is suspected.

అర్జునము arjunamu, *adj.* White. *s.* Whiteness. 2. Gold.

అర్జునుడు arjunuḍu, *s.* Arjoona, the third son of Pandoo, friend of Krishna, and brother of Dharmarája in the Mahábhárat. 2. A king with 1000 arms.

అర్ణవము arṇavamu, *s.* The sea.

అర్థము arthamu, *s.* Signification, meaning. 2. Money; wealth; prosperity. 3. A thing.

అర్ధము ardhamu, *s.* A haft; a moiety; a part.

అర్పించు arpintsu, *s.* To give, bestow, dedicate, or offer any thing to the deity, or to any great personage. అర్పణ, అర్పణము arpaṇa, arpaṇamu, An offering.

అర్బుదము arbudamu, *s.* One hundred million.

అర్భకుడు arbhakuḍu, *s.* An infant; a young person. 2 An idiot.

అర్మిలి armili, *s.* Affection; love; tenderness.

అర ara, *s.* A division in a drawer; a partition in a box. 2. A small room in a house.

అర్లు arlu, *s. plu.* Excessive fondness, love, or affection.

అర్హము arhamu, *s. adj.* Worthy; fit; proper.

అఱ arra, *s.* An apartment in a house; a chamber. *vide* అఱ arra. 2. Deceit, guile, secrecy.

అఱ arra, *adj.* Inner, as applied to the hand or foot only. అఱచెయ్యి arracheyyi, The palm of the hand. అఱకాలు arrakálu, The sole of the foot.

అఱక, అఱకట arraka, arrakaṭa, *adv.* By or near the side.

అఱకము arakamu, *s.* Indigestion.

అఱగొఱత arragorrata, *s.* Uneasiness, sorrow; dissatisfaction.

అఱచు arratsu, *v. n.* To make a loud noise; to roar.

అఱటిచెట్టు arraṭicheṭṭu, *s. vide* అరటిచెట్టు ariṭicheṭṭu.

అఱడాలు arraḍálu, *s.* Small cross pieces of wood, connected by two timbers, by which the lower part of a marriage palanquin is enclosed.

అఱపొఱడు arraporraḍu, *s.* A man or woman below hte common size; a dwarf.

అఱమఱ, అఱమఱిక arramarra, arramarrika, *s.* Suspicion, distrust.

అఱవ arrava, *adj.* Tamil, అఱవదేశము arravadéśamu, The Tamil country. అఱవము arravamu, The Tamil language.

అఱవఱలు arravarralu, *s plu.* Bits or pieces; as వానిదేహమఱవఱలుచేసి vánidéhamarravarraluchési, Having reduced his body to pieces.

అఱి arri, *s.* The act of fixing the arrow to the bow.

అఱిమిని arrimini. *adj.* Armenian.

అఱిముఱి arrimurri, *adv.* From time to time

అఱిసె arrise. *s.* A cake, made of rice-flour and jaggery.

అఱు arru, *v. n.* To be destroyed.

అఱు arru, *s.* The neck.

అఱుగు arrugu, *v. n.* To be digested 2. To be wasted by use or time; to wear away.

అఱుత arruta, *postpos.* With. రాముడు విశ్వామిత్రునఱుతనేగెను rámuḍu viśvámitrunarrutanégenu, Rama went with Visvámitra.

అఱుపు arrupu, *v. n.* To come into one's possession; to be contained. అఱపరానిభాగ్యము arraparánibhágyamu, Inexhaustible wealth or riches.

అఱుము arrumu, *v. a.* To usurp; to encroach.

అఱువుళ్లు arruvuḷḷu, *s. plu.* Holes.

అఱ్ఱు arrru, *s.* Danger. 2. Calamity, 3. Difficulty. also అఱు arru,

అల ala, *pro.* Used in books only, that. అలవాడు alaváḍu, That man.

అల ala, *s.* A wave of the sea. &c. the surf.

అలంకారము alankáramu, *s.* An ornament. 2. Beauty. 3. A rhetorical figure.

అలంగము alangamu, *s.* A rampart. 2. A watch or guard.

అలందురు alanduru, *v. n.* To moan; to lament; to grieve.

అలక alaka, *s.* Displeasure, anger, wrath, indignation. అలకతీర్చు alakatírtsu, To appease one's anger or displeasure.

అలకన alakana, *adj.* Light, versatile.

అలకములు, అలకలు alakamulu, alakalu, *s. plu.* Curls, ringlets.

అలచందలు alatsandalu, *s. plu.* A species of pulse, also called కారామళ్లు kárámaḷḷu. Dolichos catiang.

అలచు alatsu, *v. a.* To trouble; to molest.

అలజడి aladzaḍi, *s.* Mental pain; affliction of the mind.

అలత alata, *s.* Fatigue, lassitude.

అలతి alati, *adj.* Small, petty.

అలదు aladu, *v. a.* To rub sandal powder &c. upon the body.

అలపు alapu, *s.* Fatigue, lassitude. *vide* అలత alata.

అలబలము alabalamu, *s.* Anxiety; distraction of mind, perplexity.

అలమట alamaṭa, *s.* Affliction or in quietude of mind; chagrin; vexation. *vide* అలజడి aladzaḍi.

అలమరగు alamaragu, *v. n.* To be afflicted.

అలమార్చు alamártsu, *v. a.* To train bullocks, buffaloes &c. To the plough, or to bear burdens.

అలము alamu, *v. a.* To spread. 2. To wash, to cleanse with water.

అలము alamu, *s.* Weeds that grow in fields of dry grain.

అలయు alayu, *v. n.* To be tired, wearied, or fatigued; to be exhausted by labour.

అలయిక alaika, *s. vide* అలపు alapu.

అలరు alaru, *v. n.* To shine. 2. To be pleased or delighted. *s.* A flower. 2. Beauty. అలరుబోడి, అలరుబోణి alarubóḍi, alarubóṇi, *lit.* one whose body is a flower. A woman. అలరువిల్తుడు alaruviltuḍu, The god of love, because his bow is made of flowers.

అలవడు alavaḍu, *v. n.* To be practised in; to be habituated, or accustomed to. అలవాటు alaváṭu, *s.* Habit, custom. అలవాటుతప్పు alaváṭutappu, To be out of practice. అలవరచు alavaratsu, To habituate, accustom, exercise, or teach.

అలవ alava, *s.* A basin formed of earth, round the foot of a tree. 2. A railing.

అలవి alavi, *adj.* Able to do or effect. ఇదినాకుఅలవిగాదు idinákualavigádu, I am not able to do this. This is beyond my power.

అలసట, అలసత alasaṭa, alasata, *s.* Fatigue, lassitude. *vide* అలపు—అలసటపడు alapu-alasaṭapaḍu, To be wearied or fatigued. అలసటపుట్టు, అలసటవచ్చు alasaṭapuṭṭu, alasaṭavatstsu, To feel fatigued. అలసటతీర్చుకొను alasaṭatírtsukonu, To rest one's self.

అలక్ష్యము alakshyamu, *adj.* Trifling, trivial, worthless. *s.* Disregard, negligence. అలక్ష్యముచేయు alakshyamuchéyu, *v. a.* To disregard, neglect, slight, or despise.

అలాకు aláku, *s.* Desolation; ravage; ruin. అలాకుచేయు alákuchéyu, To ruin, to ravage, to lay waste.

అలాయిదా aláidá, *adj.* Separate, apart.

అలుకు aluku, *v. a.* To rub the floor with macerated cow-dung. This is done by the Hindoos to clean and purify the house. *s.* The washing the floor with macerated cow-dung.

అలుకు aluku, *s.* Fear; terror; dread.

అలుగు alugu, *v. n.* To be angry, or provoked; to be annoyed or displeased. అలుక aluka, *s.* Displeasure, anger.

అలుగు alugu, *s.* A water channel, for carrying off the excess of water from tanks. &c. 2. The sharp iron point of an arrow or lance.

అలువు aluvu, *s.* Beauty; comeliness; fairness.

అలుసు alusu, *s.* Inferiority; meanness.

అలేఖము alékhamu, *s.* A blank book of cadjan or palmira leaves.

అల్కా alká, *adj.* Mean, vile, base.

అల్పము alpamu, *adj.* Thin; small; little; 2. Mean; trifling; slight. అల్పబుద్ధి alpabuddhi, A mean understanding. అల్పభోజనము alpabhójanamu, A light repast. అల్పాచమనము alpáchamanamu, The common and polite term for making water; because a little water is sipped, as a purification afterwards. అల్పకార్యము alpakáryamu, A trifling matter.

అల్ల alla, *pro. vide* అల ala.

అల్లదిగో, అల్లదుగో alladigó, alladugó, *adj*, Yonder; at a distance within view.

అల్లన allana, *adj.* Gently; softly.

అల్లము allamu, *s.* Ginger.

అల్లరి allari, *s.* Anarchy; tumult; commotion, noise, quarrel. అల్లరిచేయు allaricheyu, To commit disturbances. 2. To expose one's vices.

అల్లారుముద్దు allárumuddu, *adj.* Delightful; beloved by all.

అల్లిక allika, *s.* A twist, a plait, a braid, a netting.

అల్లిబిల్లి allibilli, *s.* Familiarity, mutual affection.

అల్లు allu, *v.* To plait, to braid, to twist, to interlace. చాపఅల్లు tsápaallu, To make mats. వెండ్రుకలల్లు vendrukalallu, To plait the hair. అబద్ధాలల్లు abadhálallu, To fabricate lies.

అల్లుడు alludu, *s.* A son-in-law. మేనల్లుడు ménalludu, The son of a man's sister, or of a woman's brother.

అల్లె alle, *s.* A bow-string.

అల్లెము allemu, *s.* An entertainment given by the bride's parents to a bride-groom, after the conclusion of the whole-marriage ceremonies.

అల్లోనేరేడుచెట్టు allónéréduchettu, *s.* The rose apple tree. Eugenia.

అళికము alikamu, *s. vide.* అలికము álikamu.

అళుకు aluku, *v. n* To fear, to be afraid; to be diffident. *s.* Diffidence.

అళ్లిక allika, *s. vide* అల్లిక allika

అళ్లు allu, *v. vide* అల్లు allu.

అవకాశము avakáśamu, *s.* An intermediate spot, intermission. Leisure, opportunity. *vide* సావకాశము, అవకాశముకలుగు sávakáśamu, avakáśamugalugu, To have leisure.

అవగడము avagadamu, *s.* Mischief; evil. 2. Disorder; confusion. 3. Danger.

అవగాహము avagáhamu, *s.* Immersion, bathing. 2. A trough near a well, for watering cattle.

అవగాహమవు avagáhamavu, *v. n.* To be understood, or become the object of understanding. ఈసంగతి నాకు లెస్సగా అవగాహమయినది ísangati náku lessagá avagáha mainadi, This subject is fully understood by me, or I fully comprehend this subject. అవగాహముచేసుకొను avagáhamuchésukonu, *v. a.* To understand; to comprehend.

అవగుణము avaguṇamu, *s.* A pernicious quality; a bad disposition; a defect; a vice.

అవఘళించు avaghaḷintsu, *v. a.* To over-look; to neglect; to disregard.

అవతరించు avatarintsu, *v. n.* To be incarnated; to descend.

అవతారము avatáramu, *s.* An incarnation of the deity, especially of Vishnu, of which the Hindoos reckon ten; viz. The fish, tortoise, boar, manlion, dwarf, Parasuráma, Srí Ráma, Krishna, Buddha, and one yet to come termed Kalkee. 2. A birth. 3. A metamorphosis. 4. The bank of a tank, pond, sea &c, 5. The act of descending. అవతారమెత్తు avatárametttu, To be incarnated. మనుష్యావతారము manushyávatáramu, Incarnation as man. This term is applied by the Native Christians, to the incarnation of the Son of God.

అవతల avatala, *adv.* After, afterwards, hereafter. 2. Next to, further, beyond, onward, to a distance. This word is applied either to time or place.

అవదూరు avadúru, *s.* Calumny; defamation; false accusation.

అవధరించు avadharintsu, *v. a.* To condescend, to hear, or listen. అవధారు avadháru, The 2d. person sing. of the imperative of this verb, irregularly formed; is used in books only to call attention. Listen!

అవధి avadhi, *s.* A border, limit, or boundary.

అవని avani, *s.* The earth.

అవమర్యాద avamaryáda, *s.* Incivility; disrespect.

అవమానము avamánamu, *s.* Dishonour; disgrace; indignity; insult; affront.

అవమానముచేయు, అవమానించు avamánamuchéyu, avamánintsu, *v. a.* To despise; to disregard, to dishonour, to disgrace, to insult. అవమానపడు, అవమానముపొందు avamánapaḍu, avamánamupondu, To be disgaced, dishonoured, or insulted.

అవయవము avayavamu, *s.* A member, a limb.

అవయు avayu, *v, n.* To be broken into pieces; to be destroyed. అవయించు avayintsu, *v. a.* To break to pieces, to destroy. వానికండ్లుఅవసింది vánikanḍluavasindi, His eye sight is destroyed.

అవయోగము avayógamu, *s.* A bad sign, an evil omen, an unfortunate event.

అవరోహము avaróhamu, *s.* A fibrous root, issuing from the branches of certain trees and hanging down from them; for example, that of the Indian fig tree; also called ఊడ úḍa, 2. The act of descending.

అవల avala, *adv. vide* అవతల avatala.

అవలంబనము, అవలంబము avalambanamu, avalambamu, *s.* That on which any person or thing depends; an asylum; refuge; support. అవలంబించు avalambintsu, *v. a.* To depend on any person or thing. 2. To take hold of any thing. ఒకనిమాటఅవలంబించు okanimáṭa avalambintsu, To concur in opinion with another.

అవలక్షణము avalakshaṇamu, *s.* A bad sign, an evil omen, or augury. *adj.* Ugly. 2. Dirty, 3. Improper.

అవలీల avalíla, *s.* Facility, ease.

అవలోకనము avalókanamu, *s.* The act of looking; surveying.

అవశకునము avaśakunamu, *s.* An evil-omen or augury, a bad sign.

అవశాత్తుగా avaśáttugá, *adv.* Unexpectedly; abruptly; suddenly. 2. Providentially.

అవశ్యము avaśyamu, *adj.* Absolute or indispensably necessary మరణముఅందరికిఅవశ్యము maraṇamuandarikiavaśyamu, Death is to all a matter of absolute necessity. అదినాకుఅవశ్యమైనది adinákuavaśyamainadi, That is indispensably necessary to me. *adv.* Certainly-without fail. రేపటికిఅవశ్యమువస్తాను répaṭikiavaśyamuvastánu, I shall come tomorrow without fail.

అవసరము avasaramu, *s.* Occasion. 2. Urgency. 3. Hurry. 4. Necessity, అవసరముచేస్తేపనిచెడును avasaramu chéstépanicheḍunu, If you hurry, the business will be spoiled. అదినాకుఅవసరములేదు adinákuavasaramulédu, I have no occasion for this. *adj.* Urgent, necessary. అవసరమైనపని avasaramainapani, Urgent business.

అవస్థ avastha, *s.* A condition or state. 2. Any particular stage of life, as

infancy, youth &c. 3. Calamity, distress. బాల్యావస్థ bályávastha, Child-hood. మరణావస్థ maraṇávastha, The agony of death. అవస్థపడు avasthapaḍu, To be in distress. అన్నానికిలేకఅవస్థపడు annánikiléka-avastha paḍu, To be reduced, through want of food, to the greatest misery. అవస్థపెట్టు avasthapeṭṭu, To reduce to misery, to plunge another into difficulties. సహింపరాని అవస్థలుపడు sahimparáni avastha lupaḍu, To experience insupportable calamity.

అవాంతరము avántaramu, *adj.* Intervening. *s.* An invasion or incursion.

అవాజా avádzá, *s.* A voice, a noise, a rumour, a report.

అవాయీ avái, *s.* A sky-rocket. అవాయీచువ్వ aváitsuvva, The reed of a sky-rocket.

అవారిగా avárigá, *adv.* Profusely; abundantly; exuberantly.

అవి avi, *s.* A mountain. 2. A sheep. 3. The sun. 4. A woman in her menses.

అవిధి avidhi, *s.* Calamity; distress; trouble. *adj.* Illegal.

అవిరి aviri, *s.* A disease in the eye.

అవివేకము avivékamu, *s.* Ignorance. 2. Imprudence; indiscretion.

అవిసెచెట్టు avisecheṭṭu, *s. vide* అగిసెచెట్టు agisecheṭṭu.

అవు avu, *v. n.* To become. 2. To be finished. *vide* అయి, అయిన, అయితే, అవును, కా ai, aina, aité, avunu, ká, and కాదు kádu.

అవుడు avuḍu, *s.* The lip. అవుడుగఱచు avuḍugarratsu, To bite the lips from rage.

అవుతల avutala, *adv. vide* అవతల avatala.

అవును avunu, *adv.* The *verb* అవు avu in the 3d person singular of the affirmative aorist. 2. A general term of affirmation, in reply to all questions, synonimous with the English word yes; but properly confined to affirmations respecting quality and essence only, and opposed to కాదు kádu, *no.* ఇదినీకు అవునా idiníkuavuná, Will this be of use to you? మీరుచెప్పనగును míruchеppanagune, May you say so? నాచేతనవును náchétanavunu, I can do అవునాకాదా avunákádá, Is it, or is it not. అవునవును avunavunu, yes, yes.

అవురు avuru, *s.* A long coarse grass, generally used for thatch or to

make tats; it is also called విడవలి viḍavali.

అవ్యయము avyayamu, *s.* In grammar, an indeclinable word, a particle

అవ్వ avva, *s.* A grandmother. 2. A mother.

అవ్వారిగా avvárigá, *adv. vide* అవారిగా avárigá.

అశక్తము aśaktamu, *adj.* Impotent. 2. Sick.

అశక్తము, అశక్తి aśaktamu, aśakti, *s.* Want of ability; weakness; feebleness; incapacity; impotency.

అశక్యము aśakyamu, *adj.* Impossible.

అశిమి, అశిమిసంచి aśimi, aśimisanchi, *s.* A wallet.

అశుచి aśuchi, *s.* Uncleanness. *adj.* Unclean.

అశుద్ధము aśuddhamu, *s.* Human excrement. *adj.* Impure.

అశుభము aśubhamu, *adj.* Inauspicious. *s.* Inauspiciousness.

అశేషము aśéshamu, *adj.* All, whole.

అశ్రద్ధ aśraddha, *s.* Neglect.

అష asha, Indec. Particle. *vide.* అట aṭa.

అషు ashu, *adv.* So; in that manner; in that way.

అషువంటి ashuvanṭi, *adj.* Such, of that kind.

అసడ్డ asaḍḍa, *s.* Inattention; negligence; 2. Contempt. disdain.

అసడు asadu, *s.* Smallness. 2. Thinness. 3. Leanness.

అసభ్యము asabhyamu, *adj.* Unworthy of admission into an assembly; vulgar; mean.

అసము asamu. *s.* Reputation; renown; fame.

అసము asamu, *s.* Excess.

అసరసందె asarasande, *s.* The dusk; because giants then appear.

అసల్ asal, *adj.* Original; radical; prime. *s.* The principal, in contradiction to the interest.

అసలు asalu, *s.* Mud; mire; dirt at the bottom of water.

అసహిష్ణుత asahishṇuta, *s.* Envy; malice; malignity.

అసహ్యము asahyamu, *adj.* Insupportable; odious; disgusting; ugly; unpalatable. అసహ్యపడు asahyapaḍu, To be disgusted, to abhor.

అసాధారణము asádháraṇamu, *adj.* Uncommon; unusual; rare. అసాధారణముగా మాట్లాడు asádháraṇamugámáṭláḍu, To speak fluently.

అసాధ్యము asádhyamu, *adj.* Impossible; impracticable. అసాధ్యరోగము asádyha rógamu, Incurable disease.

అసియాడు asiyádu, *v. n.* To shake.

అసుంట asunta, *adv.* At a distance; farther away.

అసుర, అసురుడు asura, asurudu, *s.* A Giant.

అసురుసురు asurrusurru, *s.* Great exhaustion or waste of one's strength; excessive weakness or fatigue.

అసువు asuvu, *s.* Any of the five breaths which the Hindoos believe to exist in the human body, and consider essential to life.

అసూయ asúya, *s.* Malignity; hatred; detraction; jealousy; envy.

అస్తమయము astamayamu, *s.* Sun-set, from the Hindoos believing that the sun disappears behind a certain mountain.

అస్తమానము astamánamu, *s. vide.* అస్తమయము astamayamu.

అస్తరు astaru, *s.* The lining of a garment. 2. A patch.

అస్తావెస్తము astávestamu, *s.* Madness.

అస్తిభారము astibháramu, *s.* The foundation of an edifice.

అస్త్రము astramu, *s.* A missile weapon; an arrow.

అస్థి asthi, *s.* A bone. అస్థిపాత్ర asthipátra, An urn. అస్థిజ్వరము asthijvaramu, An internal fever.

అహంబ్రహ్మత్వము ahambrahmatvamu, *s.* Pride; vanity; arrogance.

అహితము ahitamu, *s.* Injury; harm; enmity. *adj.* Unfriendly.

అహితుడు ahitudu, *s.* An enemy.

అహోరాత్రము ahórátramu. *s.* An entire night and day, including the space of twenty four hours.

అక్షంతలు, అక్షతలు akshantalu, akshatalu, *s.* A few grains of rice, mixed with saffron, put on the forehead of an image when it is adored, or given to a brahman, when he is invited to any auspicious ceremony. They are also given by brahmans, with benedictions, to any one who performs a religious ceremony. 2. Fried grain for oblations. 3. The red mark worn by Hindoos on the forehead.

అక్షము akshamu, *s.* A die. 2. An eye. 3. An axle-tree 4. A law suit. అక్షవిద్య akshavidya, *s.* Play; gambling.

అక్షయము akshayamu, *adj.* Imperishable; durable; permanent; inexhaustible. అక్షయపాత్ర akshayapátra, *lit.* An inexhaustible vessel. A cup for alms.

అక్షరము aksharamu, *s.* A letter of the alphabet. 2. Exemption from transmigration; bliss. *adj.* Imperishable. అక్షరజ్ఞుడు aksharajnu

du, A learned man. అక్షరాభ్యాసము aksharábhyásamu, Beginning to learn the first principles of a language. అక్షరపడుబాటు aksharapaḍu báṭu, Orthographical errors.

అక్షి akshi, *s.* An eye.

అక్షింతలు akshintalu, *s. vide* అక్షతలు akshatalu.

ఆ

ఆ á, The second letter of the Telugu alphabet. 2. The indeclinable remote demonstrative pronoun, That. As, ఆతల్లి átalli, That mother. ఆకొడుకులు ákoḍukulu, Those sons. The connected form of ఆ á, (ా) when affixed to the last word in a sentence, or to a single word alone, denotes interrogation; as తెలుసునా telusuná, Is it understood? మీరా mírá, You? వాడా váḍá, He?

ఆంగిరస ángirasa, *s.* The sixth year of the cycle of sixty.

ఆంతర్యము ántaryamu, *s.* The mind. 2. Opinion.

ఆంధ్రము ándhramu, *s.* Andhra, the Sanskrit name for the Telugu language. ఆంధ్రదేశము ándhradéśamu, Telingana. This country seems formerly to have been divided into the Calinga and Andhra provinces. The latter was an inland subdivision to the south of the Godavery, and the people are described by Pliny as a superior race of men.

ఆకట ákaṭa, *adv.* Afterwards.

ఆకడ ákaḍa, *adv. vide* అక్కడ akkaḍa.

ఆకట్టు ákaṭṭu. *v. a.* To prevent, to hinder, to stop.

ఆకతాయ ákatáya, *s.* A person void of principle; a wicked person; an insignificant fellow.

ఆకరము ákaramu, *s.* A mine. 2. Foundation or ground for an assertion. 3. An authority for the meaning or use of a word.

ఆకలి ákali, *s.* Hunger. 2. Appetite.

ఆకళింపు ákaḷimpu, *s.* The power of the mind to admit and contain many ideas at once; comprehension. ఆకళింపుచేసుకొను ákaḷimpuchésukonu, To comprehend.

ఆకసము ákasamu, *s. vide* ఆకాశము ákáśamu.

ఆకస్మికము ákasmikamu, *adj.* Sudden.

ఆకాంక్ష ákánksha, *s.* A wish, a desire. ఆకాంక్షించు ákánkshintsu. To wish or desire.

ఆకారము ákáramu, *s.* Form, shape, figure, mien.

ఆకాశము ákáśamu, *s.* The air, the atmosphere, the other. 2. The sky, the heavens, the firmament. ఆకాశబాణము ákáśabáṇamu, A sky rocket. ఆకాశవాణి ákáśaváṇi, A voice from heaven.

ఆకు áku, *s.* A leaf. 2. Betel leaf. ఆకుఅలము ákualamu, The second word in this phrase has no meaning in itself, but added to ఆకు áku, implies Leaves, and other greens. ఆకుకూరలు ákugúralu, Pot herbs, garden stuffs.

ఆకురాయి ákuráyi, *s.* A file. ఆకురాతరాచు, ఆకురాయిపెట్టు ákurátarátsu, ákuráyipeṭṭu, To file.

ఆకులము ákulamu, *adj.* Troubled; distressed; confounded.

ఆకృతి ákriti, *s.* A form, shape, figure, mien.

ఆకె áke, *pro.* She.

ఆకొత్తు ákottu, *s. vide* అడకొత్తు adakottu.

ఆక్రమించు ákramintsu, *v. a.* To encroach; to usurp; to seize. ఆక్రమణము ákramaṇamu, Usurpation; encroachment.

ఆఖండలుడు ákhandaludu, *s.* One of the names of Indra, regent of the sky.

ఆఖరు ákharu, *s.* An end, a termination.

ఆఖ్య ákhya, *s.* A name or appellation.

ఆగంతుకుడు ágantukuḍu, *s.* A guest.

ఆగడము ágaḍamu, *s.* A jest, a joke. 2. Mirth, fun. 3. Derision, mockery. ఆగడముచేయు ágaḍamuchéyu, To deride, to mock. 2. To jest. ఆగడపుమనిషి, ఆగడకాడు ágaḍapumanishi, ágaḍakáḍu, A jester.

ఆగతమవు ágatamavu, *v. n.* To be obtained; to come into one's possession.

ఆగమము ágamamu, *s.* An arrival, a coming, or opproaching. 2. A Sastra, or work on sacred science, of divine origin. 3. The ceremonies prescribed in the Sastras. 4. A grammatical augment, a syllable or letter inserted in any part of a radical word. 5. A legal title, a voucher or written testimony.

ఆగాకరతీగె ágákaratíge, *s.* A plant. Momordica Dioica.

ఆగాత్యము ágátyamu, *s.* Obstinacy; stubborness.

ఆగు águ, *v. a.* To stop, prevent, or hinder. 2. To support, or protect. 3. To harbour. 4. To watch or preserve crops, fruits &c. *vide* ఆచు átsu.

ఆగుబ్బతిలు águbbatilu, *v. n.* To be elated. ఆగుబ్బు águbbu, Elevation, wonder.

ఆగ్నేయదిక్కు ágnéyadikku, *s.* The south east point, of which the god of fire is regent.

ఆగ్నేయాస్త్రము ágnéyástramu, *s* A weapon of fire.

ఆగ్రహము ágrahamu, *s.* Anger, choler, rage, wrath. 2. Trouble, annoyance. ఆగ్రహించు ágrahintsu, To be angry or inraged.

ఆఘాత్యము ághátyamu, *s. vide* ఆగాత్యము ágátyamu.

ఆచంద్రార్కము áchandrárkamu, *adv.* During the existence of the sun and moon; as long as the world exists; for ever.

ఆచక్కి átsakki, *adv.* On that side.

ఆచమనము áchamanamu, *s.* The sipping of water three times, before religious ceremonies, or meals; or after meals or the necessities of nature; repeating at the same time the 24 principal names of Vishnoo.

ఆచారము ácháramu, *s.* An established rule of conduct. 2. A religious institute, or observance. 3. The rules of moral conduct among a people, or nation. 4. The practice, customs, habits, usages, or laws of a country, or of any particular class of men.

ఆచరించు ácharintsu, *v. a.* To practise, or do habitually. 2. To put in practice the precepts of religion. 3. To celebrate a religious festival.

ఆచార్యుడు áchâryuḍu, *s.* A teacher or instructor of the Védas. 2. A spiritual guide. 3. A person who invests one with the sacrificial thread.

ఆచు átsu, *v. a.* To stop, to hinder, to prevent, to whithhold. 2. To support, to protect. 3. To preserve or watch fields, gardens &c. నోరాచి మాట్లాడు nórâchimâṭlâḍu, To speak considerately or cautiously. *vide* ఆగు águ.

ఆచూకీ átsúkí, *s.* A trace, token, or hint. 2. A cause.

ఆజానుబాహుడు ájánubáhuḍu, *s.* A man whose hands reach to his knees. A person of this description is considered not only handsome, but destined to be a hero.

ఆజీలు ájílu, *adj.* Ready, present.

ఆజ్ఞ ájna, *s.* An order, a command. 2. Permission, 3. Punishment. 4. Custody. ఆజ్ఞయిచ్చు ájnayitstsu, To give an order. ఆజ్ఞతోసివేయు ájnatósivéyu, To disobey an order ఆజ్ఞచేయు ájnachéyu, To punish.

ఆజ్ఞచేయించు ájnachéyintsu, To commit to custody; to cause, to punish. ఆజ్ఞాపించు ájnápintsu, To order or command.

ఆజ్యము ájyamu, *s.* Clarified butter, ghee.

ఆట áṭa, *s.* A dance. 2. A play. 3. A game. ఆటాడు áṭáḍu, To dance or play. ఆటయోడు áṭayóḍu, To lose a game. ఆటగెలుచు áṭagelutsu, To win a game. ఆటపాట áṭapáṭa, Dancing and singing. ఆటవిడుపు áṭavidupu, A holiday; a play day granted to school boys. ఆటకత్తె áṭakatte, A dancing girl. ఆటకాడు áṭakáḍu, A male dancer, a gambler, ఆటపాటవాద్దెము áṭapáṭaváddemu. Dancing, accompanied by vocal and instrumental music. ఆట్లాట áṭláṭa, Play, pastime, a joke.

ఆటంకము áṭankamu, *s.* Prevention, hinderance, resistance. 2. Molestation. 3. Hesitation.

ఆటగొర్రు áṭagorrru, *s.* A rake, used in husbandary.

ఆటపట్టు áṭapaṭṭu, *s.* An abode, a residence.

ఆటివచ్చు, ఆటు áṭivatstsu, áṭu, *v. n.* To last, to suffice.

ఆటుపోటు áṭupóṭu, *s.* Severe pain, caused by a wound, or sore.

ఆటోపము áṭópamu, *s.* Pride, pomp. 2. Fury.

ఆట్రగడాలు áṭragaḍálu, *s. vide.* అక్కుళ్లు akkuḷḷu.

ఆడ áḍa, *adj.* Female. *s.* A place. *adv.* There. ఆడగూతురు áḍagúturu, A woman.

ఆడంగులు áḍangulu, *s.* plu. Women. ఆడంగిలేకి áḍangiléki, A man who has the voice and habits of a woman.

ఆడంబరము áḍambaramu, *s.* A charge sounded by musical instruments. 2. The roaring of elephants. 3. The beginning. 4. Pride, pomp. మేఘాడంబరము méghádambaramu, A collection of clouds.

ఆడిక áḍika, *s.* Infamy.

ఆడికోలు áḍikólu, *s.* A rumour or report, generally applied to such as are of an unfavorable kind.

ఆడు áḍu, *v, a.* To play, to dance. 2. To speak, or promise. 3. To perform. *v. n.* To shake, to totter, to wag. ఆడుకొను áḍukonu, *v.* Comp. To talk to one's self, to play. ఈదులాడు íduláḍu, To swim. ఊగులాడు úguláḍu, To swing, to hang, to be in agitation. తడువులాడు taḍuvuláḍu, To grop, to seek out, or search for. నీళ్లాడు níḷḷáḍu, To bring forth a child, because water precedes the birth.

ఆడు ádu, *adj.* Female. *vide.* ఆడ_ áda- ఆడుబిడ్డ ádubidda, A female child. 2. The sister of one's husband.

ఆఢ్యుడు áḍhyuḍu, *s.* A lord, a master; one who is opulent.

ఆణంగులు áṇangulu, *s.* *vide.* ఆడంగులు áḍangulu.

ఆణి áṇi, *s.* A pin, or nail. *adj.* round, as applied to pearls only.

ఆణి áṇí, *s.* A vital part; a secret. ఆణికాడు áṇikáḍu, A man acquainted with secrets.

ఆతంకము átankamu, *s.* Disease, Pain. 2. Fear.

ఆతగాడు, ఆతడు átagáḍu, ataḍu, pro masc. of the 3-d. person. He. This word is honorifically applied to equals.

ఆతతాయి átatái, *s.* A felon, thief, or murderer.

ఆతను átanu, *s. n.* *vide.* ఆతడు átaḍu.

ఆతపత్రము átapatramu, *s.* A large umbrella.

ఆతరము átaramu, *s.* Fare, freight.

ఆతిథ్యము átithyamu, *s.* Food given to a guest; hospitality. *adj.* Proper for a guest, hospitable.

ఆతురము áturamu, *s.* Haste, hurry, precipitation. 2. Eagerness, avidity. ఆతురించు áturintsu, *v. a.* To hurry, to hasten. ఆతురపడు átura-paḍu, *v. n*, To be in a hurry, or haste.

ఆతురము áturamu, *adj.* Afflicted with disease 2. Devoted to, strongly inclined to.

ఆత్మ átma, *s.* The soul. 2. Bramha, the supreme deity, and soul of the universe. 3. The body. 4. The understanding, the intellect. 5. The mind, or faculty of reason. 6. Life, spirit, the vivifying soul, in opposition to the sentient one. 7. Self, the abstract individual. ఆత్మజుడు átmajuḍu, A son.

ఆత్రము átramu, *s.* *vide* ఆతురము áturamu.

ఆదట ádaṭa, *s.* Satiety, satisfaction, contentment.

ఆదరణ ádaraṇa, *s.* Consolation, comfort. 2. A kind reception, favorable treatment. 3. Aid, support. 4. Regard, respect, veneration.

ఆదరబాదర ádarabádara, *adv.* In great haste, and confusion.

ఆదరము ádaramu, *s.* *vide* ఆదరణ, ఆదరించు ádaraṇa, ádarintsu, To console, comfort, or caress. 2. To respect. 3. To assist, support, or receive kindly.

ఆదరువు ádaruvu, *s.* Protection, support, aid, refuge. 2, Subsistence.

ఆడలబాడల ádalabádala, *adv. vide* ఆదరబాదర ádarabádara.

ఆడా ádá, *s. vide* ఆదాయము ádáyamu.

ఆడాబాడా ádábádá, *adv. vide* ఆదరబాదర ádarabádara.

ఆదాయము ádáyamu, *s.* Profit, gain, income.

ఆది ádi, *s.* A mark left in a book, to shew the place where the reader left off.

ఆది ádi, *adj.* First, prior. *s*, The beginning, the origin.

ఆదిశేషుడు ádiśéshuḍu, *s.* The chief of serpents, first of its kind. It is understood to have 1000 Heads, upon which it supports the earth, and it forms both the couch and canopy of the god Vishnu.

ఆదుకొను ádukonu, *v. a.* To assist, aid, or protect.

ఆదోక ádóka, *adj. lit.* In the form of a cow's tail. Oval, sloping.

ఆధారము ádháramu, *s.* A prop; support; aid; protection. 2. A receptacle, location.

ఆధిపత్యము ádhipatyamu, *s.* Government. 2. Authority,

ఆధేయము ádhéyamu, *adj.* Placed; deposited.

ఆన ána, *s.* An oath. 2. An adjuration. 3. A protestation. 4. A citation on the part, or in the name of the Government, to arrest any one, or to oblige one to come to justice. ఆనబెట్టు ánabeṭṭu, To adjure.

ఆనతి ánati, *s.* An order. 2. Permission, leave.

ఆనతిచ్చు ánatitstsu, *v. a.* To say, tell, or relate; applied to superiors addressing inferiors.

ఆనవాలు ánaválu, *s.* A mark or token. 2. Boiled milk.

ఆను ánu, *v. n.* To lean, rest or recline upon. 2. To bear. 3. To drink. ఆనించు ánintsu, *v. a.* To cause to lean, rest, or recline upon. 2. To place against a wall &c. ఆనిక ánika, *s.* A prop. ఆనుకొను ánukonu, *v.* Comp. To lean, rest, or recline upon.

ఆనుడుబిళ్ల ánuḍubiḷḷa, *s.* A semi-circular pillow.

ఆనుపూర్వకము ánupúrvakamu, *s.* Order, method.

ఆనులు ánulu, *s.* Plu. Nails of iron &c.

ఆపత్తు, ఆపద ápattu, ápada, *s.* Calamity, misfortune, adversity. 2. Danger, peril.

ఆపు ápu, *v. a. vide* ఆచు átsu.

ఆపు ápu, *s.* An obstacle, or prevention. 2. An arrest. 3. Watching gardens or fields. *vide* ఆగు águ, and ఆచు átsu.

ఆపె ápe, *pro.* feminine, demonstrative remote. She, applied to superiors only.

ఆపోవు ápóvu, *v. n.* To be satisfied.

ఆపోశనము ápóśanamu, *s.* The sipping of water from the palm of the hand, as a religious ceremony, before or after meals.

ఆబడ్డ ábadda, *s.* A heifer, two years old.

ఆబిడ, ఆబిడె ábida, ábide, *pro.* She, that woman.

ఆబురి, ఆబూరి áburi, ábúri, *s.* Honour, character. ఆబురిదక్కించుకొను áburidakkintsukonu, To save, or retain one's character, when attacked.

ఆబెయ్య ábeyya, *s. vide* ఆబడ్డ ábadda.

ఆబోతు ábótu, *s.* A bull which is marked, and is allowed to wander at large, in commemoration of a deceased person, or as consecrated to some deity. ఆబోతురౌతు ábóturautu, Siva, whose vehicle is the bull. ఆబోతుసొరము ábótusoramu, One of the seven notes in music.

ఆభరణము ábharaṇamu, *s.* Ornament, decoration. 2. jewels.

ఆభాసము, ఆభాసు ábhásamu, ábhásu, *s.* Corruption. 2. Disorder, irregularity. 3. An indignity, or affront.

ఆమడ ámada, *s.* The greatest Telugu measurement of extent, equal, to four coss, or about eight English miles.

ఆమతించు ámatintsu, *v. a.* To invite the bridegroom and his relations during the celebration of a marriage.

ఆమని ámani, *s.* The season of spring or summer.

ఆమము ámamu, *s.* Mucus; bad secretions of the bowels. ఆమకట్టు ámakattu, A collection of mucus.

ఆమవడ ámavada, *s.* A cake made of the pulse termed phaseolus radiatus, soaked in curds.

ఆము ámu, *s.* Fat.

ఆముదపుచెట్టు ámudapuchettu *s.* The castor oil tree. ఆముదపుమడ్డి ámudapumaddi, The sediment of castor oil. ఆముదము ámudamu, Castor oil. ఆముదాలు ámudálu, Castor oil seeds.

ఆమె áme, *pro. vide* ఆపె ápe.

ఆమెత ámeta, *s.* The act of inviting or calling.

ఆయకము áyakamu, *s.* The mortgage of houses, land, or other real property.

ఆయతి áyati, *s.* Future time. 2. Length. 3. Dignity. ఆయతికాడు áyatikádu, A man of rank.

ఆయత్తము áyattamu, *adj*. Dependant. 2. Docile. *s*. Readiness, preparation. ఆయత్తపడు áyattapaḍu, To be prepared.

ఆయన áyana, *pro*. He. The masc. honorific, demonstrative remote.

ఆయప, ఆయమ áyapa, áyama, *pro*. She. . Fem. honorific demonstrative remote.

ఆయము, ఆయముపట్టు áyamu, áyamupaṭṭu, *s*. A vital part.

ఆయాసము áyásamu, *s*. Fatigue. 2. Trouble. 3. Displeasure.

ఆయిత్తు áyittu, *s*. Convenience. 2. Readiness.

ఆయుధము áyudhamu, *s*. A weapon; an instrument; a tool. ఆయుధవిద్య áyudhavidya, The science of arms. ఆయుధశాల áyudhaśála, An arsenal. ఆయుధస్థుడు áyudhasthuḍu, An armed man.

ఆయువు áyuvu, *s*. Age; duration of life. ఆయుష్మంతము áyushmantamu, *adj*. Long lived.

ఆయుస్సు áyussu, *s*. *vide* ఆయువు áyuvu.

ఆయెనా áyená, This is the 3d. Person sing. of the past tense of అవు avu, To become, with the final ు changed into ా. అట్టు aṭṭu, Being prefixed to it, it is added to the past relative participle of any verb, to express the conditional mood. as చేశినట్టాయెనా chéśinaṭṭáyená, If I, thou, he, she, it, we, you, or they do.

ఆర ára, *s*. A Shoe maker's awl or knife. *vide* ఆరె áre.

ఆరంభము árambhamu, *s*. A beginnig; the commencement. ఆరంభించు árambhintsu, To begin, to commence.

ఆరకాటి árakáṭi, *s*. A pilot.

ఆరగ, ఆరగా áraga, áragá, *adv*. Fully completely. *vide* ఆరు áru.

ఆరగించు áragintsu, *v. a*. To eat. ఆరగింపజేయు áragimpajéyu, *v*. Caus. To cause to eat. ఆరగింపు áragimpu, Eating. 2. An offering to the deity. These words are in common use amongst the Vishnuva sect; by others they are applied only to persons of rank.

ఆరజము árajamu, *s*. Foppishness.

ఆరట áraṭa, *s*. Rest, repose.

ఆరటము áraṭamu, *s*. The affliction of lovers, arising from separation.

ఆరతి árati, *s*. An offering of lights, or of water, turmerick, and chunam, in honor of a deity; or to any individual, to take off the supposed ill effects of evil looks. This ceremony is performed at marriage, or on other happy occasions.

ఆరయు árayu, *v. a.* To inquire, seek, or search for.

ఆరాటము árāṭamu, *s. vide* ఆరటము áraṭamu, 2. Violent pain, torment, anguish. ఆరాటమెత్తు áráṭamettu, To suffer the affliction of lovers, arising from separation. 2. To suffer violent pain, or torment.

ఆరాధనము árádhanamu, *s.* Worship, prayer. ఆరాధించు árádhintsu, To worship, to pray. ఆరాధ్యము árá-dhyamu, *adj.* Worthy to be wor-shipped.

ఆరాధ్యులు árádhyulu, *s. plu.* A sect of Brahmans who wear the lingam, and worship Siva exclusively.

ఆరామము árámamu, *s.* A grove; a garden.

ఆరాయు aráyu, *v. a. vide* ఆరయు ára-yu.

ఆరితీరు áritíru, *v. n.* To perfect one's self; to be perfect, qualified, ac-complished, or well versed in a thing.

ఆరివేరము árivéramu, *s.* An inclina-tion to excite quarrels. 2. Anxie-ty. 3. Confusion. ఆరివేరంపుతపసి árivérampu tapasi, Nárada, one of the great sages.

ఆరు áru, *v. n.* To be full. This verb is used in composition only, affix-ed to another word. as సొంపారు sompáru, To be full of excellence. ఆర ára, *adv.* Well, fully; as. చెవులారవింటిని chevuláravinṭini, I heard it well. *lit.* With my ears fully. నాకండ్లారచూస్తిని nákanḍlá-ratsústini, I saw it with my own eyes. Lit. with my eyes fully.

ఆరు áru, *s.* A line of hair, extending from the navel up towards the breast.

ఆరె áre, *interj.* expressive of appro-bation.

ఆరె, áre, *s. vide.* ఆర ára,

ఆరెకులు árekulu, *s. plu.* Watchmen.

ఆరోగణము árógaṇamu, *s.* Eating. ఆరోగణమొనర్చు árógaṇa monartsu, To eat.

ఆరోగ్యము árógyamu, *s.* Health. 2. Recovery of health. *adj.* Salutary, salubrious.

ఆరోపణ árópaṇa, *s.* An accusation. 2. A false charge. 3. An imputa-tion. ఆరోపించు árópintsu, To ac-cuse falsely. 2. To impute.

ఆరోహణము áróhaṇamu, *s.* Rising, ascending. 2. A stair. 3. The treble in music.

ఆర్జన, ఆర్జనము árjana, árjanamu, *s.* Acquisition, gain, accumulation. ఆర్జించు árjintsu, *v. a.* To acquire, to procure, to get, to amass, to accumulate. ఆర్జకుడు árjakuḍu, A

man who acquires or procures. ఆర్జితము árjitamu, *adj.* Acquired, gained.

ఆర్భాటము árbhátamu, *s.* A dreadful cry ; a fearful noise.

ఆర్లెవడ్లు árlevaḍlu, *s.* A particular species of paddy.

ఆఱడి árraḍi, *s.* Infamy, scandal. 2. Uselessness. ఆఱడిబోవు árraḍibóvu, To be useless, to be the subject of scandal.

ఆఱాపులు árrápulu, *s. plu.* A great noise, a shout.

ఆఱికెలు árrikelu, *s. plu.* A species of grain, Paspalam frumentaceum.

ఆఱు árru, *v. n.* To be quenched, extinguished, or dried up. 2. To be mollified, appeased, or allayed. 3. To grow cool. 4. To heal up. 5. To be lost or destoyed. As, కోపమాఱినది kópamárrinadi, Anger is allayed. అన్నమాఱిపోచున్నది annamárripótsunnadi, The food grows cold. గాయమాఱుచున్నది gáyamárru tsunnadi, The wound heals up. వానిభవిష్యమాఱెను vánibhavishyamárrenu, His honour is lost.

ఆఱ్చు árrtsu, *v. a.* To quench, extinguish, or dry up. 2. To appease or allay. 3. To cool. 4. To cure a wound. 5. To destroy. 6. To move the eyelid. *v. n.* To cry aloud, to shout. ఆఱుపులు, ఆఱ్పులు árrupulu, árrpulu, *s. plu.* Loud cries, shouts. ఆఱ్పు árrpu, *v. a.* The same as ఆఱ్చు árrtsu, In its active sense.

ఆఱు árru, *adj.* Numeral Six. ఆఱురిక్కలప్రోగు árrurikkalaprógu, *s.* The third lunar mansion. ఆఱుమోములసామి árrumómulasámi, *s.* Lit. The six faced god.

ఆఱుమూడవు árrumúḍavu, *v. n.* To be at sixes and sevens ; to be in confusion.

ఆలకించు álakintsu, *v. a.* To hear, listen, or attend to.

ఆలపోతు álapótu, *s.* A bull. *vide* ఆలు álu.

ఆలము álamu, *s.* War, battle. 2. Disrespect.

ఆలయము álayamu, *s.* A house, abode, or edifice. 2. A temple. 3. A place of refuge.

ఆలరి álari, *adj.* Independent, without control.

ఆలవట్టము álavaṭṭamu, *s.* A large parasol, which hangs perpendicularly from its staff.

ఆలస్యము álasyamu, *s.* Sloth, inactivity, procrastination, idleness. *adj.* Idle, slothful. ఆలసించు álasintsu, To delay, defer, or stop. 2. To trifle time away.

ఆలా, ఆలాగు, ఆలాగున álá, álágu, álá-guna, *adv.* Thus, so, in that manner. ఆలాటి, ఆలాగంటి áláṭi, álágaṇṭi, *adj.* Such.

ఆలాపన álápana, *s.* The humming of a tune. 2. Reflexion, thought.

ఆలాపము álápamu, *s.* Conversation, discourse. 2. Expression of grief. ఆలాపించు álápintsu, To grieve, to cry.

ఆలాయము áláyamu, *s.* Readiness, preparation. ఆలాయమవు áláyamavu, *v. n.* To be ready or prepared.

ఆలింగనము álinganamu, *s.* An embrace.

ఆలించు álintsu, *v. a.* To hear or listen. *vide* ఆలకించు álakintsu.

ఆలిచిప్ప álichippa, *s.* A bivalve shell.

ఆలు álu, *s.* A wife. This word in composition is converted into రాలు rálu, and expresses a female in general. ఆలివంకవారు álivanka-váru, *lit.* Those of the wife's side. Relations by marriage. ఆలిసైదోడు álisaidóḍu, A wife's brother or sister.

ఆలు álu, *s. plu.* Cows, kine. ఆలగాపరి álagápari, A cow-herd. 2. Vishnu, in his incarnation as Krishna, because he was then for some time a cowherd.

ఆలోకనము, ఆలోకము álókanamu, álókamu, *s.* Sight, looking. 2. Light. ఆలోకించు álókintsu, *v. a.* To see or look.

ఆలోచన álóchana, *s.* Looking at, or examining any thing. 2. Consultation, consideration, reflexion, deliberation. 3. Advice, council. 4. View, intention. This word has now become applied to the council of Government, and ఆలోచనకర్త álóchanakarta, Is the usual term for a member of council. ఆలోచించు álóchintsu, *v. a.* To view, consider, consult, deliberate, or reflect.

ఆళ్లు áḷḷu, *s.* A species of grain. *vide* ఆఱికెలు árrikelu.

ఆవ áva, *s.* Low ground outside of a village. 2. Mustard seed. 3. Recollection ఆవపారు ávapáru, *v. n.* To come to cne's recollection. ఆవమామిడికాయ ávamámiḍikáya, Mangoe pickle, made with mustard seed and oil.

ఆవటించు ávaṭintsu, *v. n.* To inhale air; as వాడు గాలి ఆవటించి బ్రతికెను váḍu gáli ávatinchi bratikenu, He lived upon air. i. e. He had no means of subsistence.

ఆవడబీరచెట్టు ávaḍabíracheṭṭu, *s.* A bitter acute angled cucumber.

ఆవము ávamu, *s.* Mustard seed. *vide* ఆవ áva, 2. A kiln, for burning bricks, pots, tiles, &c.

ఆవరణము ávaraṇamu, *s.* The space enclosed round a house, or garden. ఆవరించు ávarintsu, To surround or encompass.

ఆవర్తము ávartamu, *s.* A whirlpool 2. Hair naturally curled.

ఆవల ávala, *adv. vide.* అవతల avatala,

ఆవలించు ávalintsu, *v. n* To yawn, to gape. *s.* ఆవలింత avalinta, Yawning.

ఆవాహనము ávâhanamu, *s.* The invocation of the deity, or of evil spirits, by mystical words. 2. The bringing down the spirit of the deity into idols.

ఆవి ávi, *s.* Vapour, exhalations from the earth.

ఆవిడ, ఆవిడె áviḍa, áviḍe, *pro. vide* ఆబిడ ábiḍa.

ఆవిరి áviri, *s.* Steam or vapour. 2. The heat of the breath.

ఆవిర్భవించు, ఆవిర్భవిల్లు ávirbhavintsu, ávirbhavillu, *v. n.* To be born.

ఆవు ávu, *s.* A cow. చూడియావు tsúḍiyávu, A cow with calf. పాడియావు páḍiyávu, A milch cow. ఆవునుపితుకు ávunupituku, To milk a cow.

ఆవులించు ávulintsu, *v. n. vide.* ఆవలించు ávalintsu.

ఆవేశనము ávésanamu, *s.* A manufactory, or work-shop.

ఆవేశము ávésamu, *s.* Inspiration by the deity. 2. Possession by evil spirits. 3. Fury; demoniacal frenzy. ఆవేశమువచ్చు ávésamuvatstsu, To be inspired by the deity; to be possessed by an evil spirit.

ఆశ áśa, *s.* Love, attachment. 2. Desire or wish of any kind; curiosity, avarice 3. Hope. ఆశపడు áśapaḍu, To fall in love. 2. To desire, covet, or long for. ఆశగొలుపు áśakolupu, To allure, encourage, or give hopes. ఆశాపాతకుడు áśápátakuḍu, A very ambitious or avaricious man.

ఆశీర్వచనము, ఆశీర్వాదము áśírvachanamu, áśírvádamu, *s.* A blessing, or benediction. ఆశీర్వదించు áśirvadintsu, To bless, to give a benediction. ఆశిస్సు áśissu, A blessing.

ఆశౌచము áśauchamu, *s.* The usual term of mourning on the death of a relative, or of imaginary pollution, proceeding from the birth of a child: during which the Hindoos consider themselves impure. The former is commonly termed మృతాశౌచము mritásauchamu, The latter జాతాశౌచము játáśauchamu.

ఆశ్చర్యము áścharyamu, *s.* Wonder, astonishment. 2. Surprize 3. Admiration.

ఆశ్లేషము áslēshamu, *s.* An embrace. ఆశ్లేషించు ásléshintsu, To embrace; to clasp.

ఆశ్వయుజము, ఆశ్వినము áśvayujamu, áśvinamu, *s.* The 7th. Telugu lunar month; that in which the moon's change takes place, when the sun is in Libra.

ఆశ్వాసము áśvásamu, *s.* A chapter or section. 2. Consolation.

ఆషాఢము áshádhamu, *s.* The 4th. Telugu lunar month; that in which the moon's change takes place when the sun is in Cancer.

ఆస ása, *s.* *vide.* ఆశ áśa.

ఆసక్తి ásakti, *s.* Ardent attachment to one object or pursuit; inclination.

ఆసనము ásanamu, *s.* Any thing to sit upon; a mat, tiger skin, seat, stool. &c. 2. The anus.

ఆసప్రాసము ásaprásamu, *s.* Hard breathing, from great oppression or fatigue.

ఆసరా ásará, *s.* *vide* ఆశ్రయము áśrayamu.

ఆసాను ásánu, *s.* Support, protection.

ఆసామీ ásámí, *s.* An individual. 2. An employment.

ఆసు ásu, *s* Three sticks, in a line, fixed in the ground, on which cotton thread is placed, always passing the middle one so as to form the figure 8; this is done to prepare the warp, without entanglement, for the loom. ఆసుకోవి ásukóvi, A small hollow bamboo, through which the thread is passed, when placed as above.

ఆసోదా ásódá, *s.* Rest, refreshment.

ఆస్కారము áskáramu, *s* Basis, ground, foundation. 2. Support, countenance.

ఆస్తి ásti, *s.* Property, effects, wealth, capital, riches, estate. ఆస్తికాపు ástikápu, A rich person; a rich ryot.

ఆస్తికుడు ástikuḍu, *s.* A man who acknowledges the existence of a god, in opposition to నాస్తికుడు nástikuḍu, An atheist.

ఆస్థ ástha, *s.* Regard, fondness.

ఆస్థానము, ఆస్థాని ásthánamu, ástháni, *s.* A hall of audience. 2. A court of justice. 3. The assembled court of a prince.

ఆస్పదము áspadamu, *s.* Place, room. 2. Situation. 3. Basis, ground, authority. 4. Support.

ఆహా áhá, *interj.* Denoting Wonder, sorrow, gladness.

ఆహారము áhāramu, *s.* Food, nourishment. 2. Taking, conveying.

ఆహుతి áhuti, *s.* Offering oblations, with fire.

ఆహ్వానము ahvánamu, *s.* A summons; calling.

ఆక్షేపము ákshépamu, *s.* Censure, blame, reproach. 2. A criticism. 3. Objection. 4. A question. ఆక్షేపించు ákshépintsu, To criticise, to object, to question. నిరాక్షేపము nirákshépamu, Above all question; blame, or reproach.

ఇ

ఇ i, The third letter in the Telugu alphabet.

ఇక inka, *adv.* Hereafter. 2. More.

ఇంకా inká, *adv.* Yet; still. 2. More.

ఇంకు inku, *v. n.* To evaporate, or dry up.

ఇంగము ingamu, *s.* Any thing moveable, or locomotive. 2. A hint, sign, or gesture.

ఇంగలము ingaḷamu, *s.* Fire. 2. Charcoal.

ఇంగాలము ingálamu. *s.* Charcoal.

ఇంగితము ingitamu, *s.* A hint, sign, or gesture. 2. Inquiry, research. 3. Motion.

ఇంగిలము, ఇంగిలీకము ingilamu, ingilíkamu, *s.* Vermilion.

ఇంగువ, ఇంగువుinguva, inguvu, *s.* Assafœtida.

ఇంచుక intsuka, *adj.* Very little.

ఇంచుమించవు intsumintsavu, *v. n.* To be a little on either side of a certain limit, as regards quantity, or time. ఇంచుమించుగా intsumintsu gá, On either side of a certain limit, as regards quantity, or time.

ఇండెబాయు indebáyu, *v. n.* To be cracked, or split.

ఇంత inta, An indeclinable adjective and substantive pronoun. So, many, so much, such. 2. This; as many as this, as much as this, such as this. It is the proximate of అంత anta, *q. v.* This word is some times used in the plural; as ఇంతలుకన్నులు intalukannulu, Eyes such as these. Manu Charitra. ఇంత లేసిపనులు intalési panulu, So many great affairs as these. ఇంతే inté, This is all.

ఇంతి inti, *s.* A woman.

ఇంతోటు intóṭu, *pro. vide.* ఇంత inta.

ఇండ inda, *interj.* Come here. 2. Here it is; hold. ఇండండి indanḍi, Is used honorifically for ఇండ inda.

ఇండనుక, ఇండాక indanuka, indáka, *adv.* As far as this, until this time. 2. Just before this time. The proximate of అండాక andáka, *q. v.*

ఇండఱు indarru, *Indef. pro.* So many.

ఇందు indu, *pro.* Defective. This; the proximate of అందు andu, *q. v. adv.* Here.

ఇందువారము induváramu, *s. lit.* The day of the moon. Monday.

ఇంద్రజాలము indrajálamu, *s.* Juggling. 2. Enchantment.

ఇంద్రియము indriyamu, *s.* Any of the five senses. 2. Any of the passions. 3. The seminal fluid.

ఇంద్రుడు indrudu, *s.* Indra, the deity presiding over Swarga, or the Hindoo paradise, and over the secondary divinities.

ఇంపు impu, *adj.* Agreeable, delicious.

ఇక, ఇకను, ఇకమీదట ika, ikanu, ikamídata, *adv.* In future, henceforward, hereafter.

ఇక్క ikka, *s.* A horse.

ఇక్కడ ikkada, *adv.* Here; the proximate of అక్కడ akkada, *q. v.*

ఇగము igamu, *s.* Frost. *vide* ఇపము ipamu.

ఇగిలించు igilintsu, *v. n.* To grin, to shew the teeth. 2. To neigh. ఇగిలింపు igilimpu, A grin. 2. Neighing.

ఇగురు iguru, *v. n.* To be decocted. 2. To be evaporated, or dried up. ఇగరబెట్టు igarabettu, To prepare rice with such a quantity of water as nearly evaporates by the time the rice is boiled.

ఇగురు iguru, *s.* A sprout, or young leaf. 2. The gum. *vide.* చిగురు-ఇగురుగూర chiguru-igurugúra, Curry, generally made of young vegetables, without any tamarind juice in it. ఇగురుబోడి, ఇగురుబోణి igurubódi, igurubóni, A young woman, because she is compared to a tender leaf. ఇగుర్చు igurtsu, To bud, to sprout, to shoot forth. ఇగిర్పించు igirpintsu, To cause to bud, &c.

ఇగ్గు iggu, *v. a.* To pull, to drag, to draw. ఇగ్గులాట iggulátа, Mutual pulling. ఇగ్గులాడు iggulâdu, To pull mutually, to drag each other.

ఇచట itsata, *adv.* Here. It is the proximate of అచట astata. *q. v.*

ఇచ్చకము itstsakamu, *s.* Flattery. 2. Coaxing. wheedling, cajoling. ఇచ్చకములాడు itstsakamuládu, To flatter, coax, wheedle, cajole, or allure.

ఇచ్చగించు itstsagintsu, *v. n.* Consent; to agree.

ఇచ్చు itstsu, *v a.* To give. This verb is irregular in the infinitive, and 2d. Person of the affirmative imperative. In the former, it makes ఇవ్వ, ఇయ్య ivva, iyya, To give; in the latter, ఇయ్యి iyyi, give thou, and ఇయ్యండి iyyandi, give ye.

ఇచ్చోట-ఇచ్చో, ఇచ్చోట itstsoṭa-itstsó, itstsóṭa, *adv. vide* ఇచట itsaṭa.

ఇచ్ఛ ichchha, *s.* Wish, desire. 2. Love. 3. Will, pleasure. ఇచ్ఛయించు ichchhayintsu, To wish, desire, or love. స్వేచ్ఛగా swéchchhagá, *adv*, According to one's own pleasure; at liberty.

ఇజాఫా idzáphá, *s.* An increase or augmentation. 2. A surplus or profit.

ఇజారా idzárá, *s.* An income of variable amount, rented for a fixed sum; a farm; a rent. ఇజారాదారుడు idzárádáruḍu, A renter or farmer. ఇజారాచేయు idzárácheyu, To rent or farm.

ఇజారు idzáru, *s.* Long drawers, or trowsers; such as are worn by Mussulmans, or Hindoo dancing women.

ఇజుగు idzugu, *s.* Distress, misfortune, trouble.

ఇట iṭa, *adv.* Here, in this place. The proximate of అట aṭa, *q. v.*

ఇటికె iṭike, *s.* A brick.

ఇటు iṭu, *particle.* Here. 2. This. 3. So. *vide* అటు-ఇటువంటి aṭu-iṭuvanṭi, Like this; such as this.

ఇట్టలము iṭṭalamu, *adj.* Great.

ఇట్టి iṭṭi, *adj. pro.* Such; like this. The proximate of అట్టి aṭṭi, *q. v.*

ఇట్టులు-ఇట్లా-ఇట్లాగు, ఇట్లు iṭṭulu-iṭlá, iṭlágu, iṭlu, *adv.* Thus, in this manner; so, in a manner such as this; the proximate of అట్లా aṭlá, *q. v.*

ఇడియు iḍiyu, *v. n.* To be split or cracked. ఇడిసిపడు iḍisipaḍu, To fall to pieces. ఇడియగొట్టు iḍiyagoṭṭu, To demolish.

ఇడు iḍu, *v. a.* To give. 2. To place or put. ఇడుకొను iḍukonu, To place for one's own use.

ఇడుము iḍumu, *s.* Difficulty; trouble; misfortune.

ఇడ్డెన iḍḍena, *s.* A cake made of flour, and boiled in steam.

ఇతఃపరము itahparamu, *adv.* Hereafter.

ఇతడు itaḍu, *pro.* He. Applied honorifically. It is the proximate of అతడు ataḍu, q. v.

ఇతరము itaramu, *adj.* Other; different.

ఇతిహాసము itihásamu, *s.* History; traditional accounts of former events; ancient legends.

ఇత్తడి ittaḍi, *s.* Brass. *adj.* Brazen.

ఇది idi, *pro.* She. 2. It. 3. This, the proximate of అది adi *q. v.* ఇదిగానుండు idigánunḍu.

ఇదిగో, ఇదుగో idigó, idugó, *inter.* Look here. 2. Here it is. the proximate of అదిగో adigó *q. v.*

ఇద్దరు iddaru, The masc. and fem. of the neuter numeral రెండు renḍu, Two, whether used as an adjective or substantive. When the final vowel is lengthened, or pronounced with emphasis or when న్ను nnu, is added to this word, it denotes Both.

ఇద్దెస iddesa, *adv.* On this side; here.

ఇనాము inámu, *s.* A present or gift. 2. An alienation by Government, to an individual, of the whole of the revenue payable to them from a defined portion of land.

ఇనుకు inuku, *v. n.* vide. ఇంకు inku.

ఇనుమడి inumaḍi, *adj.* Double, two fold. ఇనుమడించు inumaḍintsu *v. a.* To double.

ఇనుమనమడు inumanamaḍu, *s. lit.* A second grandson. A great grandson. ఇనుమనమరాలు inumanamarálu A great grand daughter.

ఇనుమారు inumárru, *adv.* Twice.

ఇనుమిక్కిలి inumikkili, *adv.* Twice as much.

ఇనుము inumu, *s.* Iron. ఇనుప inupa, inflected adj. Iron. ఇనుపకుండలు inupakundulu, Iron pivots, placed in the wall, upon which the hinges of a door or shutter turn.

ఇన్ని inni, *adj.* Collective, in the neuter gender. So many, as many as this. It is the proximate of అన్ని anni *q. v.*

ఇన్నూర్లు innúrru, A numeral *adj.* or sub. Two hundred. When inflected as a subs. It makes ఇన్నూటి innúṭi.

ఇప్పించు ippintsu, *v.* caus. To cause to give; the causal form of ఇచ్చు itstsu, *p. v.*

ఇప్పుడు ippuḍu, *adv.* Now; at this time. It is the proximate of అప్పుడు appuḍu, *p. v.* and admits, like it, of inflexion. ఇప్పటివాండ్లు ippaṭivánḍlu, The people of these days. ఇప్పుడేవచ్చినాడు ippuḍévachchináḍu, He is just come.

ఇబ్బంది ibbandi, *s.* Distress, calamity, dificulty. 2. A period of distress &c. 3. Ambiguity.

ఇబ్బందిగాడు ibbandigáḍu, *s.* A bear.

ఇబ్బడి ibbaḍi, *adj. vide.* ఇనుమడి inumaḍi.

ఇముడు imuḍu, *v. n.* To be held, contained, or comprized, within a certain limit of extent, or space of

time. ఇముడ్చు imuḍtsu, *v. a.* To hold, retain, or include, within a certain limit of extent or space of time. 2. To abridge, retrench, or abbreviate. ఇముడుకొను imuḍukonu, To reserve within one's self.

ఇమ్మడి immaḍi, *adj. vide* ఇనుమడి inumaḍi.

ఇమ్ము immu, *s.* A house. 2. Favor. 3. A favorable conjuncture.

ఇయ్యకొను iyyakonu, *v. a.* To consent. ఇయ్యకొలుపు iyyakoḷupu *v. caus.* To cause to consent.

ఇరవు iravu, *s.* A house, an abode.

ఇరవొందు iravonḍu, *v. a.* To shine.

ఇరసాలు irasálu, *s.* A remittance.

ఇరు iru, *adj.* Two. 2. Both. ఇరుగెలంకులు, ఇరుచక్కి irugelankulu, irutsakki, both sides. ఇరుగోరు irugóru, Both the Government and the inhabitants, share of the produce. ఇరుచాలుదుక్కి irutsáludukki, A twice ploughed field.

ఇరుగు irugu, *s.* The neighbourhood, the vicinity. *adj.* Neighbouring, adjoining. ఇరుగుపొరుగు iruguporugu, *s.* Neighbours, *adj.* Neighbouring. The first part of this phrase refers to those on the right hand or behind: the other to those on the left, or in front.

ఇరుగుడుచెట్టు iruguḍucheṭṭu, *s.* A tree.

ఇరులు irulu, *s. plu.* Darkness.

ఇరుస irusa, *s.* A measure of capacity, equal to half a toom.

ఇఱ్ఱి irri, *s.* Smallness, littleness.

ఇఱియు irriyu, *v. a.* To be united or joined with. 2. To be squeezed, crushed, or smashed. 3. To be reduced to powder.

ఇఱుకు, ఇఱికించు irruku, irrikintsu, *v. a.* To press, squeeze, or crush, between two substances. 2. To insert with difficulty. *s.* Strait; difficulty; distress; narrowness. ఇఱకండి irrakanḍi, Strait, difficulty, distress. ఇఱకటము, ఇఱకాటము irrakaṭamu, irrakáṭamu, Straitness, narrowness, closeness. ఇఱికికొను, ఇఱుకుకొను, ఇఱుక్కొను irrikikonu, irrukukonu, irrukkonu, To get one's self entangled; as ఉద్యోగములో ఇఱుక్కొను udyógamuló irrukkonu, To get one's self appointed to a situation. తొందఱలో ఇఱుక్కొను tondarraló irrukkonu, To be entangled in difficulty.

ఇఱుసు irrusu, *s.* An axle tree.

ఇఱ్ఱి irri, *s.* A deer.

ఇఱ్ఱింకలు irrrinkalu, *s. plu.* Staring.

ఇలకఱచు ilakarratsu, *v. a.* To gnash the teeth.

ఇలకోడి ilakóḍi, *s.* An old cricket.

ఇలవరము ilavaramu, *s.* A hut without walls.

ఇలాకా iláká, *s.* Dependence, relation, connexion. 2. Charge, possession.

ఇలుకు iluku, *s.* The cramp 2. A sprain నాకు ఇలుకుబట్టినది naku ilukubaṭṭinadi, The cramp has seized me.

ఇల్లామల్లి illámalli, *s.* A tell-tale. 2. Backbiting.

ఇల్లు illu, *s.* A house. This word is irregular in its inflexion.

ఇవతల ivatala, *ado.* This side. 2. Hereafter. 3. Nearer. The proximate of అవతల avatala, *q. v.*

ఇవము ivamu, *s.* Frost. ఇవముసూడు ivamusúḍu, The sun. *vide* ఇగము igamu.

ఇవురు ivuru, *s.* A shoot or sprout.

ఇషీక ishíka, *s.* A painter's brush. 2. A blade of grass. 3. A reed or pen.

ఇషు ishu, *vide* ఇటు; ఇషువంటి iṭu, ishu vanṭi, Like this, such as this.

ఇష్టము ishṭamu, *s.* Wish; desire. 2. Pleasure; will. 3. Love; fondness. 4. An act of sacrifice; an offering. *adj.* Beloved, fond of. 2. Desired 3. Agreeable. ఇష్టాగోష్ఠి ishṭágóshṭhi, An agreeable company. ఇష్టాలాపము ishṭálápamu, Agreeable conversation.

ఇసుక isuka, *s.* Sand. *adj.* Sandy. ఇసుకతిన్నె, ఇసుకదిన్నె, ఇసుకదిబ్బ isuka tinne, isukadinne, isukadibba, A sand bank. 2. Hillocks of sand. 3. An island of alluvial formation. ఇసుకదొండు isukadonḍu, A kind of fish.

ఇసుమంత isumanta, *adj.* Small; minute.

ఇసుళ్లు isuḷḷu, *s. plu.* A species of winged ant which flies to the light, generally in the evening, after rain. It is easily caught in swarms, and being deprived of its wings, is fried and eaten by the lower classes of Hindoos, who esteem it a delicacy. I believe it is the Termes in a particular state.

ఇస్సీ issí, *interj.* Expressive of disgust, pain, or sorrow.

ఇస్తువ, ఇస్తువు istuva, istuvu, *s.* Property; estate.

ఇహము ihamu, *s.* The present world; our present state or existence; in oppostion to పరము paramu, A future state.

ఇక్ష్వాకుడు ikshvákuḍu, *s.* The first monarch in the line of Súrya, or the sun, which commenced with the second Yuga, or age of the Hindoos.

ఈ

ఈ í, The fourth letter in the Telugu alphabet. 2. The indeclinable proximate demonstrative pronoun. This: as ఈతల్లి ítalli, This mother. ఈకొడుకులు íkoḍukulu, These sons.

ఈండ్రవాడు índravádu, *s.* A toddy-drawer; any individual of that caste whose profession it is to extract the juice of the date palmyra, or cocoa-nut tree. They are often employed as palankeen bearers.

ఈకడ íkaḍa, *adv. vide* ఇక్కడ ikkaḍa.

ఈకు iku, *v. n. vide* ఇంకు inku.

ఈకువ íkuva, *s.* Dampness, wetness.

ఈకె íke, *s.* A feather.

ఈకె íke, *pro.* Fem. *vide* ఈపె ípe.

ఈగ íga, *s.* A fly. ఈగపులి ígapuli, A spider. ఈగలుముసురుకొన్నవి ígalumusurukonnavi, The flies fixed or settled. *lit.* Covered.

ఈగి ígi, *s.* Giving; a gift. 2. Generosity. *vide* ఈవి ívi, and ఇచ్చు itstsu.

ఈగు ígu, *v. a.* To lose. *v. n.* To be subordinate or subject to another.

ఈచచేతుల ítsachétula, *adj.* Lean-armed, wither-armed.

ఈచుకపోవు ítsukapóvu, *v. n.* To miscarry, to have a premature birth. This word is applied to animals only, not to the human species.

ఈటె íṭe, *s.* A spear; a barbed dart.

ఈడ íḍa, *adv.* Here. *vide* ఇక్కడ ikkaḍa, ఈడబోవు íḍabóvu, To retire, to retreat.

ఈడిగిలబడు íḍigilabaḍu, *v. n.* To stop or halt, from weariness in walking.

ఈడిగెవాడు íḍigevádu, *s. vide* ఈండ్రవాడు índravádu.

ఈడు íḍu, *s.* Age. 2. Time of life. 3. Puberty. 4. Pawn, mortgage.

ఈడుచు íḍutsu, *v. a. vide* ఈడ్చు íḍtsu.

ఈడుముంత íḍumunta, *s.* An earthen pot, in which milk is usually drawn from the cow.

ఈడేరు íḍéru, *v. n.* To reach the age of puberty. 2. To be effected, accomplished, or fulfilled. ఈడేర్చు íḍérstu, *v. a.* To fulfil, accomplish, or effect.

ఈడ్చు íḍtsu, *v. a.* To draw, pull, or drag. ఈడుపు, ఈడ్పు íḍupu, íḍpu, Pulling, dragging. 2. Hard breathing previous to death. 3. A pain in the side. 4. The contraction of a limb.

ఈత íta, *adj.* Of or belonging to the date tree. ఈతకల్లు ítakallu, Toddy, the fermented liquor drawn from the date tree. *s.* Swimming. 2. The act of bringing forth, as applied to animals only, not to the

human species. ఈతకాయ ítakáya, A canoe formed from the trunk of the palmyra tree. 2. A long gourd, dried, used in swimming. ఈతకొట్టు ítagottu, To swim.

ఈతగాడు, ఈతడు, ఈతను ítagádu, ítadu, ítanu, *pro.* He, this man, used honorifically; it is the proximate of ఆతగాడు átagádu, *q. v.*

ఈదర ídara, *s.* The east wind.

ఈదు ídu, *v. n.* To swim. ఈదులాడు íduládu, To swim. *s.* The date tree. ఈదులాట ídulāta, Swimming, sporting in water,

ఈనపుడక ínapudaka, *s.* A blade of long grass, of which brooms are made.

ఈను ínu, *v. a.* To produce, as fields of grain. 2. To bring forth young, applied to animals only, not to the human species. ఈనికయావు ínikayávu, A cow about to calve.

ఈనె íne, *s.* The fibre of a leaf.

ఈపి ípi, *s.* A nit.

ఈపె ípe, *pro.* Fem. Demonstrative She; applied to superiors only; it is the proximate of ఆపె ápe, *q. v.*

ఈబిడ, ఈబిడె íbida, íbide, *pro.* She, this woman; it is the proximate of ఆబిడ ábida, *q. v.*

ఈమిరి ímiri, *s* Wet, moist.

ఈమె íme, *pro. vide* ఈపె ípe.

ఈయన íyana, *pro.* He, this man; the masc. Honorific demonstrative, proximate of ఆయన áyana, *q. v.*

ఈయప, ఈయమ íyapa, íyama, *pro.* She. this woman; the fem. Honorific demonstrative, proximate of ఆయమ áyama, *q. v.*

ఈరము íramu, *s.* A bush.

ఈరాఱు írárru, *adj.* Numeral Twelve.

ఈరికలు írikalu, *s. plu.* Pieces, bits. remnants, slices. 2. Sprouts, shoots,

ఈరు íru, *s.* A nit. 2. Flesh, meat. *adj.* Two 2. Low, mean. *pro.* You. ఈరుపెన, ఈర్పెన irupena, írpena, A comb for extracting nits or lice. ఈరెలుగు írelugu, A low voice. ఈర్చు írtsu, To comb out nits.

ఈరుబారు írubáru, *adv.* Freely, at liberty.

ఈరతారలు íratáralu, *s. plu.* More or less.

ఈల íla, *s.* Whistling. ఈలవేయు íla-véyu, To whistle.

ఈలకఱచు ílakarratsu, *v. n. vide.* ఇలకఱచు ilakarratsu.

ఈలా, ఈలాగు, ఈలాగున ílá, ílágu, ílaguna, *adv.* Thus, so, in this manner; the proximate of ఆలా álá, &c. *q. v.*

ఈలుగు ílugu, *v. n.* To die, to lose life.

ఈలువు íluvu, *s*.Courage.

ఈవల ívala, *adv. vide* ఇవతల ivatala.

ఈవి ívi, *s*. A gift. *vide* ఈగి ígi.

ఈవు ívu, *pro*. Thou.

ఈవులమ్రాను ívulamránu, *s*. The fabulous tree in Indra's heaven, which yields whatever is desired.

ఈషత్తు íshattu, *adj*. Slight, small, little.

ఈసడించు ísadintsu, *v. a.* To hate, abhor, or dislike. ఈసడింపు ísadimpu, Dislike, hatred.

ఉ

ఉ u, The fifth letter in the Telugu alphabet.

ఉంకించు unkintsu, *v. n*. To endeavour. 2. To be ready, or prepared.

ఉంకువ unkuva, *s*. A marriage portion, or dowry ; the peculiar property of a woman, given to her at her marriage by her father-in-law, or other relatives.

ఉంగరము ungaramu. *s*. A ring. ఉంగరపువ్రేలు ungarapuvrélu, The ring finger, that next the little one.

ఉంగిడి ungidi, *s*. A disease amongst cattle, arising from their grazing on the sprouts of cut Jonnalu; the great millet or Hulcus Saccharatus ; or from their eating the leaves of the castor oil tree, Palma Christi.

ఉంచు untsu, *v. a*. To place, to put. 2. To keep, to retain, to preserve. 3. To leave. ఉంచికొను unchikonu, *v*. Comp. To keep or retain for one's own use ; to entertain in a service or employment.

ఉంట, ఉండ unta, unda, *s*. A round earthen ball, a pellet. 2. A pill. ఉంటవిల్లు untavillu, A pellet-bow. ఉండచీట్లువేయు undachítluvéyu, To ballot.

ఉండు undu, *v. n*. To be, to exist. 2. To reside or remain. This verb governing the dative case, expresses the English verb to have, or possess. వాడుయింట్లోఉన్నాడా váduintlóunnádá, Is he at home ? మీతండ్రిఉన్నాడా mítandriunnádá, Is your father alive ? నేనుఆగ్రామములో పదిదినములుఉంటిని nénu ágrámamuló padidinamulu untini, I remained in that village ten days.

ఉండ్ర, ఉండ్రము undra, undramu, *s*. *vide* ఉంట unta, *adj*. Round.

ఉండ్రములు, ఉండ్రాలు, ఉండ్రాళ్లు undramulu, undralu, undrállu, *s. plu*. Round cakes, like balls, particularly such as are used as offerings to Ganésa.

ఉక్క ukka, *s*. Closeness ; saltriness; confined heat ; still warmth.

ఉక్కళము ukkaḷamu, *s.* An intrenchment, round a camp. 2. An advanced guard in front of a camp.

ఉక్కిరిబిక్కిరియవు ukkiribikkiriyavu, *v. n.* To be suffocated; to be oppressed by a close, sultry, or still heat.

ఉక్కివము ukkivamu, *adj.* Inferior, low, mean.

ఉక్కు ukku, *s.* Steel. 2. Strength. 3. Pride. ఉక్కుతీగె ukkutíge, Steel wire. ఉక్కుతునియ ukkutuniya, *lit.* A piece of steel. A brave, sharp, or active man. ఉక్కణగు ukkaṇagu, To suffer a diminution of strength, or a reduction of pride; to be disheartened. ఉక్కణగించు, ఉక్కణచు ukkaṇagintsu, ukkaṇatsu, To weaken another's strength, or humble his pride, to dishearten.

ఉక్కెర్ర ukkerra, *s.* Baked flour, generally mixed with sugar, used as a sweetmeat.

ఉక్తము uktamu, *adj.* Spoken, said.

ఉక్తి ukti, *s.* Speech. 2. Speaking. 3. A word, an expression.

ఉగాది ugádi, *s.* The first day of the Telugu year.

ఉగ్గడించు uggaḍintsu, *v. a.* To begin a conversation. 2. To plead eloquently. 3. To remember. 4. To calculate or multiply mentally, without using any figures.

ఉగ్గము uggamu, *s.* A rope or cord attached to any thing, for the purpose of carrying it about, or suspending it.

ఉగ్గళించు uggaḷintsu, *v. a. vide* ఉగ్గడించు uggaḍintsu.

ఉగ్గించు uggintsu, *v. a.* To weave a close texture, so that there be no interstice between the threads either of the woof or warp.

ఉగ్గు uggu, *s.* A wrinkle in cloth. 2. A drink, given morning and evening, to infants, consisting of the nurse's milk, mixed with castor oil. ఉగ్గుబెట్టు uggubeṭṭu, To give this drink to children.

ఉగ్గులుబారు uggulubáru, *v. n.* To run into a knot, in spinning, or twisting.

ఉగ్రము ugramu, *adj.* Angry, wrathful, fierce, furious, violent. 2. Cruel. 3. Terrific.

ఉగ్రాణము ugráṇamu, *s.* A storehouse. 2. A pantry. 3. A treasury. ఉగ్రాణపువాడు ugráṇapuváḍu, One who has charge of the family provisions; a steward; a butler. 2. A store-keeper. 3. A treasurer.

ఉగ్రుడు ugruḍu, *s.* A man of a mixed tribe, from a Chattriya father,

and Súdra mother. The employment of this tribe is to kill animals that live in holes; some of them are bards; and others have charge of treasure, or of hill forts.

ఉచితము uchitamu, *adj.* Proper. 2. Convenient. 3. Fit, suitable. 4. Agreeable. *s.* A gratuity; a present. ఉచితముగా uchitamugá, *adv.* Gratis, without any recompence, for charity.

ఉచ్చ utstsa, *s.* Urine. ఉచ్చబోయు utstabóyu, To make water.

ఉచ్చము uchchamu, *s.* The zenith; the meridian; the vertical point in the sky. *adj.* Vertical. 2. High, tall.

ఉచ్చరించు uchcharintsu, *v. a.* To pronounce, articulate, or utter. 2. To recite. 3. To say. ఉచ్చారణ uchchárana, Pronunciation, utterance. 2. Recitation of prayers.

ఉచ్చి uchchi, *s.* The crown or top of the head.

ఉచ్చింత uchchinta, *adj.* Of or belonging to the gigantic swallow wort, Asclepias Gigantea.

ఉచ్చు utstsu, *v.* To enter by force; to rush in.

ఉచ్చు utstsu, *s.* A noose, a snare.

ఉచ్ఛిష్టము uchchhishṭamu, *s.* Spittle. 2. The leavings or fragments of the table.

ఉచ్ఛృంఖలము uchchhriṉkhalamu, *adj.* Operated, perverse. 2. Unrestrained.

ఉచ్ఛ్రయము, ఉచ్ఛ్రాయము uchchhrayamu, uchchhráyamu, *s.* Height. 2. The highest point of prosperity, riches, or power.

ఉచ్ఛ్వాసము uchchhwásamu, *s.* Breath, breathing. 2. A sigh.

ఉజ్జగించు udzdzagintsu, *v. a.* To quit; to leave.

ఉజ్జాయింపు udzdzáyimpu, *s.* Conjecture, guess, estimate.

ఉజ్జి ujji, *s.* A match to another; any one able to contest with another; any thing equal to another. ఉజ్జివేయు ujjivéyu, To pitch two of equal talents, against each other.

ఉజ్జ్వలము ujjwalamu, *adj.* Splendid, bright, luminous, radiant. *s.* Love, passion.

ఉటంకి, ఉటంకు uṭanki, uṭanku, *adj.* Clever, active, nimble.

ఉటంకించు uṭankintsu, *v. a.* To abstract; to abridge; to shorten.

ఉట్టి uṭṭi, *s.* A coarse net work, made of rope or rattan, in which pots and other vessels are suspended from the beams of a house, or from a stick thrown across the shoulder, by which they are carried about.

ఉత్తిపడు uṭṭipaḍu; *v. n.* To come, or happen suddenly, or accidentally.

ఉట్టు uṭṭu, *s.* Ground fit for the cultivation of salt. On the coast, salt is cultivated not manufactured. Brackish water, communicating with the sea, is introduced upon a peculiar salt soil, previously prepared, and after evaporation by the sun, the salt remains crystallized on the surface.

ఉత్రవడియములు uṭravaḍiyamulu, *s. plu.* A rich dish, consisting of the flour of pulse of various kinds, seasoned with chilly, &c. And made into little balls, which are fried in ghee or oil.

ఉఠాణి uṭhāṇi, *adj.* High, tall.

ఉఠాఉఠి uṭhāuṭhi, *adj.* In constant or quick motion, without rest. ఉఠాఉఠిపైనము uṭhāuṭhipainamu, A forced march.

ఉడాయించు uḍāyintsu. *v. a.* To seize suddenly, or by surprize. 2. To deny what one had just before asserted.

ఉడికిలు uḍikilu, *v. n.* To be angry or provoked, in consequence of being ridiculed.

ఉడిపోవు, ఉడివోవు uḍipóvu, uḍivóvu. *v. n.* To become blunt; to be spoiled,

ఉడుకు uḍuku, *v. n.* To boil, to bubble with heat, to seeth. 2. To be feverish from heat. 3. To boil with rage or anger. *s.* Boiling. 2. Heat. *adj.* Hot. ఉడికించు uḍikintsu, *v. a.* To dress or cook victuals; to boil, to place on the fire. ఉడుకుబట్టు uḍukubaṭṭu, To begin to boil. ఉడుకాడించు uḍukāḍintsu, To vex one for amusement. ఉడుకబోయు unḍukabóyu, To be oppressed with heat. 2. To pour into a pot, in order to boil.

ఉడుగర uḍugara, *s.* Any present given to a bride, or bridegroom, during the celebration of their marriage.

ఉడుగు uḍugu, *v. n.* To grow thin, lean, or emaciated. 2. To be exhausted. *v. a.* To leave, quit, or relinquish. 2. To stop, or cease.

ఉడుత uḍuta, *s.* A squirrel.

ఉడుపము uḍupamu, *s.* A float or raft.

ఉడుపు uḍupu, *v. a.* To efface. 2. *vide* ఉడిగించు uḍigintsu, under ఉడుగు uḍugu.

ఉడుపు uḍupu, *s.* A dress, or suit of clothes. 2. A suit of clothes belonging to another, borrowed from a washerman, in order to be worn. This is a very common custom, on all occasions. among the lower castes of Hindoos; and even among poor brahmans, as regards their women, when unclean after child birth.

ఉడుము uḍumu, *s.* The iguana. ఉడుపిల్ల uḍupapilla, A young iguana.

ఉడ్డా uḍḍá, *s.* An assemblage, or collection. 2. A heap of four or five tamarind stones, little balls, or other similar articles, with which boys play, in a manner similar to those in Europe with cherry stones. ఉడ్డాచేయు uḍḍáchéyu, To collect in a heap or crowd.

ఉడ్డుకుడుచు uḍḍukuḍutsu, *v. n.* To be suffocated.

ఉతక utaka, *s.* The common native doors have no hinges; they turn upon a pivot, fixed to the top and bottom on one side, and inserted above, in the beam which passes over the door way, and below, in a small piece of wood placed in the ground, at the corner of the door way. This is the Telugu name for that piece of wood, which is thus placed at the bottom of the door way.

ఉతకాలాడు utakáláḍu, *v. a. vide.* ఉదకాలాడు udakáláḍu.

ఉతుకు utuku, *v. a.* To wash or bleach. ఉతికించు utikintsu, *v. caus.* To cause to wash, &c.

ఉత్కర్షము utkarshamu, *s.* Excellence.

ఉత్త utta, *adj.* Mere. 2. Empty. 3. Useless. 4. False.

ఉత్తండములు uttaṇḍamulu, *s. plu.* A gold necklace, worn by women.

ఉత్తమము uttamamu, *adj.* Excellent, best, virtuous. 2. Chief, principal, first. ఉత్తమపురుష uttamapurusha, In grammar, The first person.

ఉత్తరక్రియలు uttarakriyalu, *s. plu.* Funeral rites, or obsequies.

ఉత్తరజందెము uttaradzandemu, *s.* A gold chain, which Hindoos of all classes may wear, in the same manner that those of the superior castes wear the sacred thread.

ఉత్తరము uttaramu, *s.* The north. 2. A letter. 3. An answer, or reply. 4. An order or command. *adj.* Northern. 2. Excellent. 3. Superior, high. 4. Subsequent.

ఉత్తరవాది uttaraváḍi, *s.* A respondent, or defendant. 2. A security. *adj.* Responsible. ఉత్తరఫిర్యాదుదారుడు uttaraphiryáduḍáruḍu, *lit.* A defendant who complains, An appellant. ఉత్తరసభ uttarasabha, A superior court. ఉత్తరవాదము uttaravádamu, Responsibility, security. ఉత్తరాది uttarádi, *s.* The north *adj.* Northern.

ఉత్తరాయణము uttaráyaṇamu, *s.* The sun's progress to the north of the equator. 2. The period of the year during which he is north of it.

ఉత్తరాసులు uttarásulu, *s. plu.* The beam above, and piece of wood

below the door way, in which are inserted the pivots, upon which the door turns. *vide.* ఉతక utaka.

ఉత్తరించు uttarintsu, *v. a.* To cross or pass over. 2. To separate a number of handkerchiefs or cloths wove in one piece, into their proper number, by cutting the selvage.

ఉత్తరీయము uttaríyamu, *s.* An upper or outer garment. *vide.* ఉత్తరాసంగము uttarásangamu.

ఉత్తరువు uttaruvu, *s.* An answer or reply. 2. An order or command. 3. Permission, leave. ఉత్తరువుచెప్పు uttaruvucheppu, To answer or reply. ఉత్తరువుఇచ్చు uttaruvuitstsu, To give leave; to permit 2. To answer; to direct. ఉత్తరువుపుచ్చుకొను uttaruvuputstsukonu, To take leave. ఉత్తరువుచేయు uttaruvucheyu, To order.

ఉత్తరోత్తర uttaróttara, *adv.* At any future time.

ఉత్తలపాటు uttalapátu, *s.* Perturbation; disquietude of mind.

ఉత్పత్తి utpatti, *s.* Birth, creation, production, origin. ఉత్పత్తియవు utpattiyavu, To be born, created, formed, or framed. ఉత్పత్తిచేయు utpattichéyu, To create; to fabricate; to produce.

ఉత్పాతము utpátamu, *s.* A prodigy, or phenomenon, as an earthquake, a comet &c.

ఉత్ప్రేక్ష utpréksha, *s.* An extravagant hyperbole.

ఉత్సవము utsavamu, *s.* A festival, or public rejoicing, such as on the celebration of a marriage, or of a religious ceremony at a temple. 2. Elevation, joy, festivity.

ఉత్సాహము utsáhamu, *s.* Encouragement. 2. Perseverance. 3. Joy, triumph. ఉత్సహించు utsahintsu, *v. n.* To persevere. 2. To rejoice, to triumph.

ఉదకము udakamu, *s.* Water.

ఉదకాలాడు udakáládu, *v. a.* To bring forth a child; because water precedes the birth. *vide* ఉతకాలాడు utakáládu.

ఉదయము udayamu, *s.* The rising of the sun, or of other heavenly bodies. 2. The morning. ఉదయాద్రి udayádri, The eastern mountain, behind which the sun is supposed to rise.

ఉదయించు udayintsu, *v. n.* To rise, as applied to the heavenly bodies. 2. To be born.

ఉదరము udaramu, *s.* The belly.

ఉదరిపడు udaripadu, *v. n.* To start.

ఉదానము udánamu, *s.* One of the five airs which the Hindoos believe to be essential to life, and which is understood to rise up the throat.

ఉదారము, ఉదారి udáramu, udári, *adj.* Liberal, bountiful, generous, munificent. 2. Excellent.

ఉదాసీనము udásínamu, *s.* Abusive, or foul language. ఉదాసించు udásintsu, To abuse. 2. To disgrace. ఉదాసీనాలాడు udásínáládu, To abuse.

ఉదాసీనుడు udásínuḍu, *s.* A stranger. 2. A common acquaintance.

ఉదాహరణ, ఉదాహరణము udáharaṇa, udáharaṇamu, *s.* An example, instance, or illustration, of any rule or precept. 2. A quotation. 3. An apposite argument. ఉదాహరించు udáharintsu, *v. a.* To illustrate, or give examples. 2. To quote a rule, as authority for an example, or an example, in illustration of a rule.

ఉదిరి udiri, *s.* Pure gold.

ఉదిలపడు udilapaḍu, *v. n.* To reflect. 2. To grieve, to regret.

ఉదీచి udíchi, *s.* The north.

ఉదుకు uduku, *v. a. vide* ఉతుకు utuku.

ఉడుటు uduṭu, *adj.* Firm, strong. *s.* Strength.

ఉదురుమిడుకు udurumiḍuku, *s.* A disobedient, impudent, or self-willed person.

ఉద్దండము uddanḍamu, *s.* Violence, fierceness. 2. Insolence. 3. Tyranny.

ఉద్దరి uddari, *s.* A bank, or shore, on which one cannot land, or from which one cannot embark, on account of its natural difficulties.

ఉద్దరువు uddaruvu, *s.* The pawning or mortgaging of grain, or other such perishable articles.

ఉద్దవడి uddavaḍi, *s.* Great celerity, or quickness.

ఉద్ది uddi, *s. vide* ఉజ్జి ujji. 2. A low ridge, in tilled ground, for retaining the water introduced into it. 3. A bank, raised above the level of a tank, with a channel upon it, on which water, having been raised, is conveyed from the tank to fields of a higher level.

ఉద్దులు uddulu, *s.* The pulse termed Phaseolus Mungo.

ఉద్దేశము uddéśamu, *s.* Determination, resolution. 2. View, intention, object. ఉద్దేశించు uddéśintsu, *v. a.* To determine; to resolve. 2. To have in view. 3. To destine or intend for another. 4. To fix the mind upon a particular object.

ఉద్ధతము uddhatamu, *adj.* Rude, arrogant, ill behaved.

ఉద్ధరించు uddharintsu, *v. a.* To raise

or lift up. 2. To support; to uphold. 3. To re-establish; to renew; to restore; to found. 4. To rescue; to deliver. 5. To preserve, to protect.

ఉద్ధారకుడు uddhárakuḍu, *s.* A deliverer; one who protects, preserves, upholds &c.

ఉద్భవము udbhavamu, *s.* Birth, production. ఉద్భవించు, ఉద్భవిల్లు udbhavintsu, udbhavillu, *v. n.* To be born.

ఉద్యమము udyamamu, *s.* Effort; exertion. 2. Perseverance. 3. Readiness.

ఉద్యానము udyánamu, *s.* A royal public garden.

ఉద్యాపన udyápana, *s.* The performance of any meritorious act of devotion, or of any penance, austerity, or privation. 2. The ceremony which takes place at the conclusion of the same.

ఉద్యుక్తము udyuktamu, *adj.* Zealously active. 2. Prepared.

ఉద్యోగము udyógamu, *s.* Exertion. 2. An employment, occupation, calling, service, or trade. 3. An office or situation. ఉద్యోగముచేయు udyógamuchéyu, To exercise an office. ఉద్యోగములోనమరు udyógamulónamaru, To be employed in an office ఉద్యోగములోనమర్చు udyógamulónamartsu, To procure for another an employment. ఉద్యోగములోపెట్టుకొను udyógamulópeṭṭukonu, To place in an office. ఉద్యోగస్థుడు udyógasthuḍu, A person holding a situation. మాతండ్రి ఉంచిన ద్రవ్యము తో ఉద్యోగముచేసుకొంటున్నాను mátandri unchina dravyamutó udyógamuchésukonṭunnánu, I am trading with the money which my father left.

ఉనికి uniki, *s.* Being; existence. 2. Residence. 3. State or condition. ఉనికిపట్టు unikipaṭṭu, A house.

ఉన్నతము unnatamu, *adj.* High, lofty.

ఉన్ని unni, *s.* Wool.

ఉన్మాదము unmádamu, *s.* Insanity. 2. Extravagance.

ఉపకరణము upakaraṇamu, *s.* An appendage, material, or implement; as, the utensils of a kitchen, the tools of a trade, or the furniture of a house. &c.

ఉపకారము upakáramu, *s.* Beneficence, favor, kindness. 2. Aid, help. ఉపకరించు upakarintsu, *v.* To confer a benefit, to contribute to a charity. 2. To serve, to be of use to, to assist. ఉపకారి upakári, *adj.* Beneficent, kind, disposed to charity, assisting. ఉపకారముమఱచినవాడు upakáramumarrachinaváuḍ, An ungrateful man.

ఉపక్రమము upakramamu, s. A beginning or commencement. ఉపక్రమించు upakramintsu. To begin, to commence.

ఉపచారము upachāramu, s. Civility; politeness; honor. 2. Service, obliging conduct, kindness. ఉపచరించు upacharintsu, v. a. To be obliging, kind, or polite. 2. To shew respect. 3. To serve, to assist.

ఉపదేశము upadéśamu, s. Instruction; advice. 2. Initiation in sacred rites, by the communication of prescribed formulas, or mystical verses.

ఉపదేశించు upadéśintsu, v. a. To instruct, to teach, to advise. 2. To initiate as above explained.

ఉపద్రవము upadravamu, s. Annoyance, trouble, molestation. 2. Grief, affliction. 3. Suffering, sickness.

ఉపనయనము upanayanamu, s. The ceremony of investing a young Hindoo, of any of the first three classes, with the sacred thread, worn by them over the left shoulder, across the body, and passing under the right arm.

ఉపనేత్రము upanétramu, s. A pair of spectacles.

ఉపపతి upapati, s. A paramour; a gallant.

ఉపపత్తి upapatti, s, Obtaining. 2. Aid, assistance, help. 3. Convenience.

ఉపపాతకము upapātakamu, s. Criminality in the second or third degree; as killing a cow, selling a daughter in marriage, atheism, &c.

ఉపమ upama, s. Resemblance. 2. Comparison. 3. A simile or parable. 4. Dexterity, artfulness, skilfulness. ఉపమచేయు upamachéyu, To contrive; to project. ఉపమరి upamari, s. A dexterous, skilful, or artful person.

ఉపమానము upamānamu, s. *vide* ఉపమ upama.

ఉపయుక్తము upayuktamu, *adj.* Convenient. 2. Serviceable. ఉపయుక్తి upayukti, s. Convenience. 2. Serviceableness.

ఉపయుక్తమవు upayuktamavu, v. n. To be convenient, or serviceable.

ఉపయోగము upayógamu, s. Utility. 2. Advantage. 3. Serviceableness *adj.* Useful. 2. Advantageous. 3. Serviceable. ఉపయోగించు upayógintsu, v. n. To be useful, or of service to another.

ఉపవనము upavanamu, s. A garden or grove.

ఉపవాసము upavāsamu, s. Fasting. 2. A fast.

ఉపశమనము, ఉపశమము upaśamanamu, upaśamamu, s. Tranquillity, calmness. 2. Patience. 3. Alleviation;

abatement. ఉపశమించు upaśamintsu, *v. n.* To be calmed or pacified. 2. To be alleviated, abated, or assuaged.

ఉపశ్రుతి upaśruti, *s.* A good or bad omen, as gathered by two persons in consultation together, from incidentally over hearing what is said by a third person. 2. Judicial astrology; aspect of the stars, fortune-telling, &c.

ఉపస్పర్శము apasparśamu, *s.* Touching, contact. 2. Bathing, ablution. 3. *vide* ఆచమనము áchamanamu.

ఉపాదానము upádánamu, *s.* Abstraction, restraining the organs of sense and perception. 2. Cause, motive. 3. Commonly a handful of raw rice, given in alms; begging. ఉపాదానమెత్తు upádánamettu, To beg raw rice.

ఉపాధి upádhi, *s.* Virtuous reflection. 2. In the Védánta, the mortal forms or properties which disguise the spirit. 3. A person attentive to the support of the family. 4. Commonly, pain, trouble, sickness. 5. Prevention.

ఉపాధ్యాయుడు upádhyáyuḍu, *s.* The brahman who performs family cermonies. 2. One chosen to represent Bramha at a sacrifice. 3. A spiritual preceptor. 4. A school master. This word is honorifically used in the plural. ఉపాధ్యాయి upádhyáyi, The wife of a teacher.

ఉపాయము upáyamu, *s.* A stratagem, artifice, contrivance, or expedient. 2. A plot. 3. A method or means. 4. A remedy. చతురుపాయములు chaturupáyamulu, The four means of success, against an enemy, viz. సామము sámamu, Conciliation. దానము dánamu, Presents, or gifts. భేదము bhédamu, Dividing; creating dissension: and దండము danḍamu, Chastisement. ఉపాయశాలి upáyaśáli, A contriver, ఉపాయము కల్పించు upáyamu kalpintsu, To form a plot, to contrive.

ఉపాసము upásamu, *s.* *vide* ఉపవాసము upavásamu.

ఉపేక్ష upéksha, *s.* Contempt; disregard. 2. Inactivity, indolence. 3. Abandoning. 4. Indifference. ఉపేక్షించు upékshintsu, *v. a.* To disregard, to contemn. 2. To be indifferent. 3. To abandon.

ఉపోష్యము upóshyamu, *s.* A fast. ఉపోష్యము ఉండు upóshyamu unḍu, To abstain from food; to fast.

ఉప్పత uppata, *s.* Dilating on the extraordinary prosperity, qualifications, or beauty of another. This is always blamed by the natives, because it is believed that injury

will thence arise to the person referred to. ఉప్పతించు uppatintsu, To dilate as above.

ఉప్పతి uppati, *s.* Birth, production. *vide* ఉత్పత్తి, ఉప్పటిల్లు, ఉప్పతిల్లు utpatti, uppaṭillu, uppatillu, *v. n. vide* ఉత్పత్తియగు utpattiyagu, Under ఉత్పత్తి utpatti.

ఉప్పదనము, ఉప్పన uppadanamu, uppana, *s.* Saltness.

ఉప్పరము upparamu, *s.* The sky or atmosphere.

ఉప్పరవాడు, ఉప్పరి upparavāḍu, uppari, *s.* A male of the caste of tank diggers. The female is termed ఉప్పరది uppаradi, They are employed in digging tanks or wells, repairing water channels and raising embankments, and are said to be descended from a Soodra man and Soodra woman, united by the marriage termed Rachasa, where the female is forcibly seized after the destruction of her relatives, or captured in war.

ఉప్పరిగె upparige, *s.* The upper story of a house. 2. A house of more than one story.

ఉప్పలము, ఉప్పళము uppalamu, uppaḷamu, *s.* salt-marsh; the soil which is cultivated to produce common salt. *vide.* ఉట్టు uṭṭu.

ఉప్పలి uppali, *s.* Calamity; misfortune.

ఉప్పి, ఉప్పిచెట్టు uppi, uppicheṭṭu, *s.* A thorny shrub.

ఉప్పు uppu, *v. a.* To scald paddy, &c. ఉప్పుడుబియ్యము uppuḍubiyyamu, Rice scalded in the husk.

ఉప్పు uppu, *s.* Salt.

ఉప్పెన uppena, *s.* A sudden rising or overflow of the sea, causing inundation.

ఉప్పొంగు uppongu, *v. n.* To be transported with joy; to exult. 2. To overflow.

ఉబలాటము ubalāṭamu, *s.* Regret, from missing any thing or person.

ఉబుకు ubuku, *v. n.* To overflow. 2. To swell.

ఉబుసు ubusu, *s.* Rest, repose.

ఉబ్బ ubba, *s.* Excessive heat or warmth. 2. Closeness.

ఉబ్బడంగు ubbaḍangu, *v. n.* To be lessened, humbled, or abated.

ఉబ్బరము ubbaramu, *s.* Swelling, inflation. 2, Tympany. ఉబ్బరించు ubbarintsu, *v. n.* To swell. *v. a.* To inflate.

ఉబ్బలి ubbali, *s.* Mire, mud.

ఉబ్బసము ubbasamu, *s.* Asthma.

ఉబ్బు ubbu, *s.* Swelling, protuberance. 2. Being puffed up with joy, or pride.

ఉబ్బు ubbu, *v. n.* To swell. 2.To be puffed up with joy or pride. ఉబ్బిం

చు ubbintsu, *v. a.* To inflate, or make to swell. 2. To puff up with joy; to flatter.

ఉభయత్ర ubhayatra, *adv.* On both sides; in both places. G. ఉభయత్రలు ubhayatralu, *s. plu.* Both parties.

ఉభయము ubhayamu, *adj.* Two *s.* Both. ఉభయులు ubháyulu, Both parties. ఉమాదము umádamu, *s. vide* ఉన్మాదము unmádamu.

ఉమియు umiyu, *v. a.* To spit; to spit out.

ఉముక umuka, *s.* The husk of paddy. ఉముకచెరుగు umukacherugu, To winnow paddy after it is beaten.

ఉమేదువార్ uméduvár, *s.* An expectant, a dependant, a candidate; a person attendant on another, in the hope of obtaining some employment.

ఉమ్మగిలు ummagilu, *v. n.* To become fully boiled, by confinement in its own steam. This is applied to rice, nearly boiled, which it strained, and confined in its own steam.

ఉమ్మదము ummadamu, *s.* Closeness; confined heat. *adj.* ఉమ్మదించు ummadintsu, *v. n.* To be affected by close heat; to feel warm from the closeness or confined heat of a room.

ఉమ్మనీరు ummaníru, *s.* The water which precedes the birth of a child.

ఉమ్మలిక ummalika, *s.* Uneasiness, disquiet.

ఉమ్మాయముత్తెము ummáyamuttemu, *s.* An artificial pearl.

ఉమ్మి ummi, *s.* Spittle. ఉమ్మివేయు ummivéyu, To spit.

ఉమ్మెత్త ummetta, *s.* The thorn apple. Datura fastuosa. 2. The Indian nightshade, Solanum Indicum.

ఉమ్మేయు umméyu, *v. a. vide* ఉమియు umiyu.

ఉయ్యేల uyyéla, *s.* A swing. 2. A piece of cloth suspended from the roof of a room, wherein children are placed, as in a cradle.

ఉరడించు uraḍintsu, *v. n.* To extend, spread, or expand.

ఉరము uramu, *s.* The breast, the bosom.

ఉరలు uralu, *v. n.* To roll. 2. To fall down.

ఉరళించు uraḷintsu, *v. n.* To shine.

ఉరి uri, *s.* A running knot. 2. A noose; a snare; the rope with which people are hung. ఉరిదీయు uridíyu, *v. a.* To hang another. ఉరిబోసుకొను uribósukonu, To hang one's self.

ఉరియాడు uriyáḍu, *v. n.* To tremble.

ఉరియు uriyu, *v. n.* To get loose.

ఉరుజమీను urudzamínu, *s.* A sort of fish. Sparus spilotus.

ఉరుడి urudi, *adj.* Positive. 2. Strict; rigid. 3. Loud.

ఉరుద్రాడు urudráḍu, *s.* A rope with which a calf is tied to a cow, when she is milked. This is always done in India; otherwise, the cow will not allow her milk to flow.

ఉరుము urumu, *v. n.* To roar.

ఉరువడి uruvaḍi, *s.* Violence, impetuosity. 2. Alacrity. 3. Loudness.

ఉరువణించు uruvaṇintsu, *v. a.* To appal another, by heroic deeds in battle, &c.

ఉరువు uruvu, *adj.* Great, large.

ఉఱవు urravu, *s.* Beauty. 2. Abundance, excess.

ఉఱి urri, An affix denoting possession; as బలముఱి balamurri, strong, from బలము balamu, strength.

ఉఱిమిచూచు urrimitsútsu, *v. a.* To look earnestly, steadfastly, or severely, in consequence of anger.

ఉఱియ urriya, *s.* A brave man.

ఉఱియు urriyu, *v. n.* To leak; to drop through.

ఉఱు urru, *v. n.* To be fit. 2. To retreat; to retire, or withdraw. *v. a.* To regard, honor, or esteem.

ఉఱుకు urruku, *v. n.* To run. 2. To jump; to vault. ఉఱుకుడుగప్ప urru kuḍugappa, *s.* A species of frog which is constantly in motion. ఉఱుకుబొడ్డు urrukuboḍḍu, A navel which protrudes from the belly. Many native children have navels which protrude one or two inches, proceeding, it is said, from some awkwardness in cutting the navel string, at their birth.

ఉఱుత urruta, *s. vide* ఉడుత uḍuta.

ఉఱుపు urrupu, *s.* Leaking. *vide* ఉఱియు urriyu.

ఉఱుము urrumu, *s.* Thunder. *v. n.* To thunder. *v. a. vide* ఉఱిమిచూచు urrimitsútsu.

ఉఱ్ఱలూగు, ఉఱ్ఱూతలూగు urralúgu, urrútalúgu, *v. n.* To swing violently. 2. To persevere. 3. To please, to delight.

ఉలకన ulakana, *adj.* Light. 2. Easy. 3. Contemptible.

ఉలవలు ulavalu, *s. vide* ఉలువలు uluvalu.

ఉలి uli, *s.* A chisel.

ఉలికిపడు ulikipaḍu, *v. n. vide* ఉలుకు uluku.

ఉలికిపాటు ulikipáṭu, *s.* A start.

ఉలిపి, ఉలిపిగొట్టు ulipi, ulipigoṭṭu, *s.* A wild, extravagant, impudent, or mischievous person.

ఉలివు ulivu, *s*. Beauty.

ఉలుకు uluku, *v. n.* To start; to move suddenly, from alarm ; to awake abruptly from sleep. ఉలికిపడు ulikipaḍu, To start, &c. As above.

ఉలుచమీను ulutsamínu, *s.* A fish, resembling a porpoise.

ఉలుఫా uluphá, *s.* Supplies furnished gratis to any great personage, on a journey, by those who reside on the route.

ఉలువ uluva, *s.* A crop of the pulse termed Glycine tomentosa, or horse gram. *adj.* Of, or belonging to that pulse. ఉలువలు uluvalu, *s. plu.* The pulse itself.

ఉల్లంఘన, ఉల్లంఘనము ullanghana, ullanghanamu, *s.* Transgression ; the act of deviating or passing over. 2. Disgrace. 3. Contempt. ఉల్లంఘించు ullanghintsu, *v. a.* To pass over, to deviate, to transgress. 2. To disgrace. 3. To despise.

ఉల్లడ ullḍa, *s.* An awning or canopy.

ఉల్లభము ullabhamu, *s.* A canopy borne over marriage offerings, or over the bride or bridegroom, as they go in procession.

ఉల్లము ullamu, *s.* The mind. 2. The heart.

ఉల్లాకు ulláku, *s.* A written memorandum, left with goods or grain, specifying the quantity, and the owner.

ఉల్లాసము ullásamu, *s.* A chapter or section. 2. Joy, pleasure, gaiety, delight, amusement.

ఉల్లి ulli, *adj.* Of or belonging to garlick or onion. ఉల్లిగడ్డ ulligaḍḍa, Onion or garlick. నీరుల్లి nírulli, Onion. వెల్లుల్లి vellulli, Garlick. ఉల్లిఒలుచు ullíolutsu, To peel an onion.

ఉల్లిపాషాణము ullipáshánamu, *s. lit.* onion-stone. Arsenic.

ఉళక్కి uḷakki, *adj.* False.

ఉవ్విళ్లూరు uvviḷḷúru, *v. n.* To be very fond of. 2. To be covetous.

ఉవ్వెత్తు uvvettu, *adj.* All.

ఉష్ణము ushṇamu, *adj.* Hot. *s.* Sunshine, warmth, heat. ఉష్ణరశ్మి ushṇaraśmi, The sun. ఉష్ణవారణము ushṇaváraṇamu, An umberella. ఉష్ణించు ushṇintsu, *v. n.* To be hot.

ఉసికొల్పు usikolpu, *v. a.* To hiss, set-on, or excite a dog. 2. To incite one against another.

ఉసిరిక usirika, *adj.* Of, or belonging to Emblic myrobalan. Phyllanthus emblica.

ఉసిరికపచ్చడి usirikapatstsaḍi, *s.* A sort of food made like pap, composed of sour milk, mustard, and emblic myrobalan. ఉసిరిక ఊరుగాయ usirika úrrugáya, *s.* Pickle made of the emblic myrobalan.

ఉసిళ్లు usiḷḷu, *s.* White ants, or termes, with wings. *vide* ఇసుళ్లు isuḷḷu.

ఉసుము usumu, *v. a.* To clean or wash cloth.

ఉసురు usuru, *s.* Life; vitality. 2. Breath. 3. Strength. ఉసురను usuranu, *v. a. lit.* To invoke life, to be much vexed. ఉసురుపుచ్చుకొను usuruputstsukonu, To kill. 2. To injure or annoy severely.

ఉసులు usulu, *s.* Recovery of health. 2. Facility. *adj*, Better in health. 2. Easy.

ఉస్తె uste, *adj. vide* ఉచ్చింత uchchinta.

ఉస్సురను ussuranu, *v. n. vide* ఉసురను usuranu, Under ఉసురు usuru.

ఊ

ఊ ú, The sixth letter in the Telugu alphabet.

ఊక úka, *s.* The husk of paddy. *vide* ఉముక umuka.

ఊకించు úkintsu, *v. a.* To shake; to agitate, or move. 2. To endeavour, or make an effort.

ఊకొట్టు, ఊకొను úkoṭṭu, úkonu, *v. a.* To make a sort of noise, so as to shew that one is listening to a speaker. 2. To listen, or hear.

ఊగు úgu, *v. n.* To swing; to be agitated, or shaken. ఊగులాడు úguláḍu, To swing. ఊగులాట úguláṭa, *s.* Swinging. ఊగించు úgintsu, *v. a.* To shake; to move; to swing or rock.

ఊచ útsa, *s.* The stalk of the Holcus saccharatus or great millet, commonly termed Jonnalu, before the grain is ripe. 2. The tender inside of the plantain tree, terminating in the stalk, which bears the fruit. ఊచబియ్యము útsabiyyamu, *s.* Tender or unripe grain of the Jonnalu or great millet.

ఊచు útsu, *v. n.* The falling off of the hair from sickness.

ఊచు útsu, *v. a. vide* ఊగించు úgintsu, Under ఊగు úgu,.

ఊట úṭa, *s.* A natural spring or fountain of water. 2. The sap of plants. 3. The juice of fruits. 4. The liquor of pickles. *adj.* Heavy. 2. Abounding in springs, moist. 3. Full of sap. 4. Juicy.

ఊటాడు úṭáḍu, *v. n.* To move as the waves of the sea, to be violently agitated, or shaken.

ఊడ úḍa, *s.* Fibrous roots, which grow downwards from the branches of the banyan, and other trees.

ఊడిగము úḍigamu, *s.* Slavery. 2. Domestic service. ఊడిగపువాడు úḍigapuváḍu, A slave; a vassal. 2. A domestic servant.

ఊడు úḍu, *v. n.* To be separated, loosened, or unfastened. 2. To take flight. 3. To be dismissed.

ఊడుచు, ఊడ్చు úḍutsu, úḍtsu, *v. a.* To sweep. 2. To relax, loosen, or slacken. 3. To transplant. ఊడుపు úḍupu, *s.* Sweeping. 2. Transplanting. ఊడుపుమడి úḍupumaḍi, *s.* A plot or field in which grain has been transplanted.

ఊత úta, *s.* A fishing hook. 2. Support. ఊతకోల útakóla, A walking cane.

ఊద úda, *s.* Envy. 2. A swelling, a tumor. ఊదకడుపు údakaḍupu, *s.* A pot belly.

ఊదర údara, *s.* A great smoke. ఊదరబెట్టు údarabeṭṭu, To smoke an animal in a hole, in order to destroy it.

ఊబా úbá, *adj.* Of a brown colour.

ఊదు údu, *v. a.* To blow. 2. To blow a fire with the breath, or with a bellows. 3. To blow out a light. The natives seldom extinguish a light with the breath, because fire is deemed a minor divinity. 4. To blow or sound any wind instrument. 5. To lean upon. *v. n.* To be swoln. ఊదువాద్దెము úduvádde-mu, A wind instrument. ఊదించు údintsu, *v.* Caus. To cause to blow, as above. ఊదిపోవు údipóvu, To be swoln. 2. To be puffed with wind. ఊదినవెండి údinavenḍi, Pure silver.

ఊనము únamu, *adj.* Less. 2. Defective. *s.* Defect; maim. 2. Injury.

ఊను, ఊన్చు únu, úntsu, *v. a.* To fix firmly, to place steadfastly. ఊనిమాట్లాడు únimáṭláḍu, To speak firmly.

ఊపిరి úpiri, *s.* Breath; respiration.

ఊపు úpu, *v. a. vide* ఊచు útsu.

ఊపురము úpuramu, *s.* The protuberance or hump on the neck of Indian oxen.

ఊబవాడు úbaváḍu, *s.* A eunuch.

ఊబి úbi, *s.* Mud, mire.

ఊరక úraka, *adv.* Commonly written ఊరికె úrike, Without emotion of any kind; quietly, silently, peaceably. 2. At leisure, in idleness, without employment. 3. Without cause, reason, or meaning. 4. Only. 5. Gratis. 6. For pastime. 7. Without success. 8. Constantly.

ఊరకంద úrakanda, *s.* The root termed Tacca pinnatifida, often used as food by the natives.

ఊరడించు úraḍintsu, *v. a.* To comfort; to console; to appease. 2. To condole with.

ఊరడిలు, ఊరడిల్లు úraḍilu, úraḍillu, *v. n.* To be consoled, comforted, or appeased.

ఊరపంది úrapandi, *s.* The tame or domestic hog, opposed to the wild hog.

ఊరపిచ్చుక úrapitstsuka, *s.* A sparrow.

ఊరార్చు úrártsu, *v. a. vide* ఊరడించు úraḍintsu.

ఊరికె úrike, *adv. vide* ఊరక úraka.

ఊరు úru, *s.* A village. ఊరుపల్లెలు úrupallelu, *s.* Villages, great and small.

ఊరుపు úrupu, *s.* Breath. నిట్టూరుపు niṭṭúrupu, A sigh.

ఊరేగు úrégu, *v. n.* To go in procession, through a village, or town. This is applied to marriage, or religious processions.

ఊరేగించు úrégintsu, *v.* Caus. To cause to go in procession. &c. ఊరేగింపు úrégimpu, A procession, &c. As above.

ఊర్చు úrtsu, *v. a.* To respire. 2. To sigh. 3. To rub together, and collect with the hand the remains of food, on a plate, or in a vessel, or any liquid that falls on the ground.

ఊర్జితము úrjitamu, *adj.* Confirmed; strengthened. 2. Stable.

ఊర్ధ్వము úrdhwamu, *adv.* On high, above.

ఊర్ధ్వలోకము úrdhwa lókamu, *s.* Heaven.

ఊర్పు úrpu, *s. vide* ఊరుపు úrupu, 2. A thick preparation of tamarinds, with various vegetables.

ఊర్వశి, ఊర్వసి úrvaśi, úrvasi, *s.* Oorvasi, one of the celestial nymphs.

ఊఱట úrraṭa, *s.* Leisure. 2. Aid, help.

ఊఱడిలు, ఊఱడిల్లు úrraḍilu, úrraḍillu, *v. n. vide* ఊరడిలు úraḍilu.

ఊఱు úrru, *v. n.* To be pickled. 2. To be puffed or fat. 3. To spring, as water from its source. 4. To sink into, enter, or penetrate, as ink into paper. 5. To be soaked. 6. Medicine to affect the body.

ఊరుగాయ úrugáya, *s.* Pickled fruit.

ఊరుబచ్చడి úrubatstsaḍi, *s.* Fruit first mashed, and then pickled.

ఊరుబిండి úrubinḍi, *s.* Any pulse, fried with ghee and chilly, then ground, and made into a thick mixture, by the addition of salt, and water.

ఊళిక úḷika, *s.* The litter generally called a Dooly.

ఊసరవెల్లి úsaravelli, *s.* An old chameli-on.

ఊహ úha, *s.* Thought, reasoning, 2. A guess.

ఊహించు úhintsu, *v. a.* To think; to reason. 2. To guess.

ఋ

ఋ ri The seventh letter in the Telugu alphabet.

ఋజువు ridzuvu, *adj*. Straight.

ఋణము rinamu, *s*. A debt. ఋణము చేయు rinamucheyu, To contract debt; to borrow. ఋణపడు rinapadu, To get in to debt. ఋణముతీర్చు rinamutírtsu, To pay a debt. ఋణస్థుడు rinasthudu, A debtor.

ఋతువు rituvu, *s*. The menstrual evacuation. ఋతువగు rituvagu, *v. n.* To become menstruous. ఋతుమతి ritumati, A woman in her courses. 2. A season, the sixth part of a year, comprising two months.

ఋత్విక్కు, ఋత్విజుడు ritvikku, ritvijudu, *s*. An officiating priest; one who is hired to perform the grand sacrifice, called Yaga.

ఋషభము rishabhamu, *s*. A bull or ox. 2. The second of the seven notes in the Hindoo gamut.

ఋషి rishi, *s*. A saint, a sage.

ఎ

ఎ e, The tenth letter of the Telugu alphabet. It is often used, before words beginning with a consonant, for long ఏ é; In this case, the following consonant is doubled; thus, ఏదేశము édésamu, Is often written ఎద్దేశము eddésamu, Which country?

ఎంగిలి engili, *s*. Irregular. Inflex. sing. ఎంగిలి, ఎంగిటి engili, engiti; *nom. plu.* ఎంగిళ్లు, ఎంగిండ్లు engillu, engindlu, The spittle. 2. Any thing that has become impure by touching the mouth. 3. The refuse, crumbs, or remains of victuals.

ఎంచు entsu, *v. a.* To count, to reckon. 2. To esteem, to regard. 3. To think, believe, or imagine. ఎంచుకొను entsukonu, *v.* Comp. To count, reckon, think, or believe, for one's-self. 2. To reflect; to revolve in one's mind.

ఎండ enda, *s*. The sun-shine; the heat of the sun. రేయెండ réyenda, Moon-shine. ఎండగాయు endagáyu, To be sun-shins. ఎండమావులు endamávulu, Excessive heat produces an appearance, at a distance, resembling a sheet of water, which is thus named; it is termed by the French mirage.

ఎండు endu, *v. n.* To become dry, to dry up. 2. The body to become lean or thin. 3. Trees, plants, leaves, &c. To wither or die. ఎండించు endintsu, *v. a.* To dry.

ఎండు endu, *adj*. Dried. ఎండుదెవులు endudevulu, A lingering disease, gradually reducing the body.

ఎండుపుత్తట్ట enḍuputaṭṭa, *s.* A large basket, in which things are spread to dry.

ఎండ్రకాయ, ఎండ్రి enḍrakáya, enḍri, *s.* A crab. ఎండ్రిరాశి enḍrirási, The sign Cancer.

ఎంత enta, An adjective or substantive pronoun, not declinable, except in a few cases. It is the interrogative of అంత anta, and ఇంత inta, q. v. How? how much? how many? 2. what? It may be used in any interrogation respecting time, number, weight, or quantity. ఎంతసేపు entasépu, How long a time? ఎంతమంది entamandi, How many people?

ఎంతేని enténi, *adv.* Much, extremely.

ఎంతోటు entóṭo, *adj.* pro. How? how much? how many?

ఎందఱు endarru, Indef. pro. The interrogative of అందఱు andarru, and ఇందఱు indarru, q. v. How many?

ఎందు endu, pro. Defective. What? ఎందుకు enduku, For what? why? wherefore? *adv.* Where? what place? ఎందాక, ఎందనుక endáka, endanuka, How far? how long? as far as what place? until when?

ఎంబెఱికము, ఎంబెఱికి emberrikamu, emberriki, *adj.* Ugly. 2. Loathsome, disgusting.

ఎకటాళి ekaṭáḷi, *s. vide* ఎగటాళి egaṭáḷi.

ఎకసక్కెము ekasakkemu, *s.* A joke. 2. Mockery.

ఎకాఏకి ekáeki, *adj.* Sudden, speedy. 2. Alone. single.

ఎకిమీడు ekimíḍu, *s.* A master, or lord. 2. A king, or ruler. 3. An owner.

ఎక్కటి ekkaṭi, *adj.* Alone.

ఎక్కడ ekkaḍa, *adv.* Where? ఎక్కడనున్న, ఎక్కడా ekkaḍanunnu, ekkaḍá, Every where. ఎక్కడనున్న, ఎక్కడా-లేదు ekkaḍanunnu, ekkaḍá-lédu, No where. ఎక్కడనుంచి, ఎక్కడనుండి ekkaḍanunchi, ekkaḍanunḍi, Whence. ఎక్కడనైనా ekkaḍanainá, Any where. ఎక్కడికి ekkaḍiki, whither? నీవెక్కడి వాడవు nívekkaḍi váḍavu, What country man art thou? నీవెక్కడ వాడెక్కడ nívekkaḍa váḍekkaḍa, What a great difference, or distance, there is,between thee and him. ఎక్కడనో ekkaḍanó, &c. Where I Know not, or am in doubt, where.

ఎక్కిరించు ekkirintsu, *v. a.* To make faces; to mock; to deride. ఎక్కిరింత ekkirinta, *s.* Making faces, mockery, derision. 2. A vehicle.

ఎక్కిలి ekkili, *s.* The hiccough.

ఎక్కు ekku, *v. a.* To ascend, mount, or climb. 2. To embark, ride up.

on, or to get into any conveyance. *v. n.* To rise, to be augmented, increased, or accumulated. విషమెక్కు vishamekkù, Poison to rise or mount. మత్తెక్కు mattekku, To get intoxicated. *lit.* Intoxication to rise. మదమెక్కు madamekku, To become lecherous. *lit.* Lust to mount. వడ్డియెక్కు vaḍḍiyekku, Interest. To accrue. ఎక్కించు ekkintsu, v. Caus. To cause to ascend. &c. *v. a.* To raise, augment, &c. 2. To export.

ఎక్కు ekku, *s.* A bow string. 2. A hiccough. ఎక్కుడించు ekkùdintsu, *v. a.* To unbend a bow. ఎక్కుబెట్టు ekkubeṭṭu, To bend a bow.

ఎక్కుడు ekkuḍu, *adj.* Noble ; chief, great. 2 Exorbitant. *s.* An ascent. 2. Greatness. ఎక్కుడుదిగుడు ekkuḍudiguḍu, *s.* Ascent and descent; unevenness of ground. *adj.* Unlevel.

ఎక్కుడుమేకము ekkuḍumekamu, *s.* An elephant.

ఎక్కులుబెట్టు ekkulubeṭṭu, *v. a.* To excite ; to instigate. 2. To provoke.

ఎక్కువ, ఎక్కువు ekkuva, ekkuvu, *s.* Eminence, superiority. 2. Excess, exaggeration. 3. Any thing extraordinary. *adj.* More. 2. High, eminent, superior. 3. Excessive, exaggerated, superfluous. 4. Extraordinary, remarkable. 5. Excellent, noble. 6. Valuable. ఎక్కువతక్కువ ekkuva takkuva, More or less. ఎక్కువవాడు ekkuvaváḍu, An eminent or extraordinary man.

ఎగ ega, *adv.* Above, up, upwards. It is opposed to దిగ diga, below. ఎగగొట్టు egagoṭṭu, *v. a.* To toss up. 2. To deny. 3. To disregard what another says. 4. To turn another's words into ridicule. 5. To refute. ఎగజేపు egajépu, *v. a.* To draw up or retain one's milk ; as ఆవుపాలెగజేపెను ávupálegajépenu, The cow retained her milk. *s.* The act of retaining one's milk.

ఎగయు egayu, *v. n. vide.* ఎగియు egiyu.

ఎగసన, ఎగసాన egasana, egasána, *adv.* Above, up, on high. ఎగసనదోయు egasanadóyu, To lift up. 2. To push in. 3. To pull out, and dress the wick of a lamp.

ఎగియు egiyu, *v. n.* To fly 2. To rise in the air ; to rise upwards. 3. To fly at another, in order to attack him.

ఎగుడుదిగుడు eguḍudiguḍu, *s.* or *adj. vide* ఎక్కుడుదిగుడు ekkuḍudiguḍu, Under the head of ఎక్కుడు ekkuḍu.

ఎగుమతి egumati, *s.* Exportation, shipment. ఎగుమతిదిగుమతి egumati-digumati, Exportation and importation.

ఎగురు eguru, *v. n. vide* ఎగియు egiyu, For ఎగిరిపోవు egiripóvu, *vide* ఎగిసిపోవు egisipóvu, And for ఎగిరిపడు egiripaḍu, *vide* ఎగిసిపడు egisipaḍu, Both under ఎగియు egiyu, For ఎగరగొట్టు egaragoṭṭu, *vide* ఎగగొట్టు egagoṭṭu, Under ఎగ-ఎగరవేయు ega-egaravéyu, To toss or throw up in the air.

ఎగువ eguva, *s.* The top; the upper part of any thing.

ఎగువ eguva, *adv.* Above, up, on high.

ఎగ్గు eggu, *s.* Shame, disgrace. 2. Reproach, blame. 3. Injury, mischief, evil.

ఎచట etsaṭa, *adv.* Where? in which place? It is the interrogative of అచట atsaṭa, and ఇచట itsaṭa, q. v.

ఎచ్చరించు etstsarintsu, *v. a.* To hint; to mention imperfectly; to bring to mind by a slight mention; to put one in mind of any thing. 2. To forewarn; to caution. ఎచ్చరించుకొను etstsarintsukonu, *v.* Comp. To challenge, as guards do; to give a caution.

ఎచ్చరిక etstsarika, *s.* A hint, the act of mentioning slightly, intimation. 2. Caution, circumspection, vigilance, precaution. ఎచ్చరికపడు etstsarikapaḍu, To be cautious; to be aware of. ఎచ్చరికచేయు etstsarikachéyu, To caution or warn. ఎచ్చరికతప్పు etstsarikatappu, To be careless, inattentive; to be off one's guard.

ఎచ్చు etstsu, *v. n. vide* హెచ్చు hetstsu.

ఎచ్చోట, ఎచ్చో, ఎచ్చోట etstsoṭa, etstsó, etstsóṭa, *adv.* Where; at which place. It is the interrogative of అచ్చో atstsó, and ఇచ్చోట itstsóṭa, q. v.

ఎట eṭa, *adv.* Where? in what place? It is the interrogative of అట aṭa, and ఇట iṭa, q. v.

ఎటు eṭu, particle. Where? 2. What? 3. How. It is the interrogative of అటు aṭu, and ఇటు iṭu, q. v. ఎటువంటి, ఎషువంటి eṭuvanṭi, eshuvanṭi, What like? what sort?

ఎటులు eṭulu, *adv. vide* ఎట్లా eṭlá.

ఎట్టకేని eṭṭakéni, *adv.* With difficulty.

ఎట్టకేలకు eṭṭakélaku, *adv.* For a long time, for a great while,

ఎట్టయెదురు eṭṭayeduru, *s.* The very front, the point directly opposite.

ఎట్టి eṭṭi, *adj. pro.* What like? What kind? It is the interrogative of అట్టి aṭṭi, And ఇట్టి iṭṭi, q. v.

ఎట్లా, ఎట్లాగు, ఎట్లు eṭlá, eṭlágu, eṭlu, *adv.* How? In what manner? In what state or way? It is the interrogative of అట్లా aṭlá, And ఇట్లా iṭlá, q. v. ఎట్లాగైనా, ఎట్లానైనా eṭlágainá. eṭlánainá, In any manner whatever; by any means; any how.

ఎడ eḍa, *s.* Place, space. 2. Medium, interval. 3. A distance. 4. Time. ఆయెడ áyeḍa, That time. ఎడయెడంగా eḍayeḍangá, Separately.

ఎడద eḍada, *s.* Inner thought; secret opinion; real sentiment.

ఎడపక eḍapaka, *adv,* This is the negative verbal participle of ఎడపు eḍapu, The causal form of ఎడయు eḍayu, To separate, it signifies literally, without causing to separate, but in common use is equivalent to continually without interruption, incessantly, always.

ఎడమ eḍama, *adj.* The left. ఎడమ కేలు, ఎడమచెయ్యి eḍama kélu, eḍamacheyyi, The left hand.

ఎడము eḍamu, *s.* Space, spot, room. 2. Cause, ground, foundation. 3. Opportunity, occasion. 4. Means. ఎడమిచ్చు eḍamitstsu, To give an opportunity.

ఎడయు eḍayu, *v. a.* To separate *v. n.* To be broken, separated or disunited. ఎడపు eḍapu, *v.* caus. To cause to separate. *v. a.* To break, separate or disunite. *vide* ఎడపక eḍapaka.

ఎడరు eḍaru, *s.* An interval. 2. An opportunity.

ఎడలు eḍalu, *v. n.* To go.

ఎడారి eḍári, *s.* A desert or wilderness.

ఎడు eḍu, A particle denoting quantity, affixed to words, and corresponding to the English affix full, in such phrases as a handful, a mouthful, &c.

ఎడ్డ eḍḍa, *s. vide.* ఎడద eḍada.

ఎడ్డె eḍḍe, *adj.* Stupid. 2. Obstinate. ఎడ్డెతనము eḍḍetanamu, *s.* Stupidity. 2. Obstinacy.

ఎడ్లు eḍlu, *s. plu.* of ఎద్దు eddu, q. v. Bulls, oxen. ఎడ్లకొట్టాము eḍlakoṭṭámu, A stall for bulls or oxen.

ఎటుబరికాడు etubarikáḍu, *s.* A thief; a rogue.

ఎత్తు ettu, *s.* Height. 2. Weight. 3. A burden. 4. A quantity of two vis, or 6¼ pounds. 5. A wreath of flowers. *adj.* High. 2 Heavy. *v. a.* To lift up; to raise. 2. To seize; to take away. 3. To assume. 4. To begin. 5. To obtain or procure. 6. To find out an item in an account. *v. n.* To rise.

ఎత్తికోలు ettikólu, *s.* Endeavour, exertion.

ఎత్తుగడ ettugaḍa, *s.* A project; a contrivance. 2. An endeavour or attempt.

ఎత్తుగడ్డలు ettugaḍḍalu, *s.* The two clods of earth forming a fire place or hearth.

ఎద eda, *s.* The mind. 2. The breast. 3. The heart. ఎదానవేయు edánavéyu, *v. a.* To take any thing unlawfully or unjustly.

ఎదగు edagu, *v. n.* To grow; to vegetate; to increase in stature. ఎదిగినపడుచు ediginapaḍutsu, A girl who is marriageable.

ఎదావు edávu, *s.* A cow ready for the bull.

ఎదురు eduru, *s.* The front, that which is opposite. 2. Presence. 3. A parallel or comparison.

ఎద్దడి eddaḍi, *s.* Poverty, indigence. 2. Scarcity.

ఎద్దు eddu, *s.* An ox, or bullock. 2. A bull. ఎద్దుబళువు eddubaḷuvu, A bullock load. ఎద్దువాడు edduváḍu, A bullock-driver, or owner. To geld a bull.

ఎన ena, *adj.* Equal.

ఎనప enapa, *adj. vide* ఎనుము enumu,

ఎనభై enabhai, *adj.* Eighty.

ఎనమండ్రు enamanḍru, *s. plu.* Eight persons.

ఎనమన్నూఱు enamannúrru, *adj.* Eight hundred.

ఎనయు enayu, *v. n.* To be united, or attached to; to be joined, or mixed. 2. To be on intimate terms of friendship. 3. To be *in coitu.* 4. To be mixed, as ingredients in food. 5. To be of one accord, in music.

ఎనికె enike, *s.* A thread, composed of four single spun-threads united.

ఎనిమిది enimidi, *adj.* Eight.

ఎనియు eniyu, *v. n. vide* ఎనయు enayu.

ఎనుచు, ఎనుపు enutsu, enupu, *v. a.* To mix, or mingle. 2. To stir with a stick, as ingredients in a dish. ఎనుపుడు enupuḍu, The act of mixing, or of stirring as above.

ఎనుపోతు enupótu, *s.* A male buffalo. ఎనుము, ఎనుపెంటి enumu, enupenṭi, A female buffalo. ఎనుప enupa, *adj.* Of, or belonging to, a buffalo, as ఎనుపదూడ enupadúḍa, A buffalo-calf.

ఎనుబది enubadi, *adj.* Numeral. Eighty.

ఎన్నడు ennaḍu, *adv. lit.* What day? When? 2. Always, ever.

ఎన్ని enni, *adj. pro.* Collective, in the neuter gender. How many? It is the interrogative of అన్ని anni, and ఇన్ని inni, q. v.

ఎన్నిక ennika, s. The act of counting. 2. A thought. 3. An opinion. 4. Esteem, regard. 5. Conjecture, hope.

ఎన్ను ennu, s. The ear of paddy, or of other similar grain.

ఎన్ను ennu, v. a. To count, to reckon. 2. To esteem, or regard. 3. To think, believe, or imagine. *vide* ఎంచు entsu.

ఎన్బది enbadi, *adj*. Numeral. Eighty.

ఎపుడు, ఎప్పుడు epuḍu, eppuḍu, *adv*. When? At what time.

ఎబ్బెఱ్ఱికము ebberrikamu, *adj*. Ugly, loathsome, disgusting.

ఎమికె emike, s. *vide* ఎముక emuka.

ఎమిడికలు, ఎమిడికపాములు emiḍikalu, emiḍikapámulu, s. Worms, (*Teres*) such as are engendered in the human species.

ఎముక, ఎమ్ము emuka, emmu, s. A bone. ఎముకలవఱ్ఱు emukalavarrru, A person reduced by disease to mere skin and bone.

ఎమ్మె emme, s. Beauty.

ఎర era, s. Sorrow, grief. 2. Bait, or prey of any kind, used to catch fish, wild beasts, &c 3. Food.

ఎరియు eriyu, v. n. To burn; to be consumed. 2. To grieve. ఎరగలి, ఎరవలి eragali, eravali, s. Fire in a forest, or jungle.

ఎరువు eruvu, s. A thing lent or borrowed, for temporary use. 2. Manure.

ఎఱ్ఱ erra, s. Redness. 2. Food. *adj*. Red. 2. possible.

ఎఱ్ఱకలు errakalu, s. *pl*. Wings.

ఎఱ్ఱగు erragu, v. a. To prostrate one's-self; to bow.

ఎఱ్ఱచి errachi, s. Flesh.

ఎఱ్ఱపఱ్ఱికము erraparrikamu, s. Reluctance, disinclination. 2. Aversion, repugnance; disgust. 3. Contempt.

ఎఱ్ఱమంటలు erramanṭalu, s. A great heat. 2. Inflammation.

ఎఱ్ఱికె errike, s. *vide* ఎఱుగు errugu.

ఎఱుకలవాడు, ఎఱుకువాడు errukalaváḍu, errukuváḍu, s. *lit*. One who knows. The male of a certain tribe, inhabiting forests and mountains, of which the females are renowned as fortune-tellers. They speak a language different from that used by the people of the plains, and in their habits much resemble the gypsies.

ఎఱుగు errugu, v. a. To possess a previous knowledge of. 2. To be acquainted with. 3. To understand, or know. This verb is chiefly used in the aorist.

ఎఱుపు errupu, s. Redness.

ఎఱ్ఱ erra, *adj*. Red, 2. Of a fair colour. *s*. A red earth-worm, used as bait. ఎఱ్ఱచీమ errachíma, A red-ant. ఎఱ్ఱనివేలుపు erranivélupu, *lit*. The red deity, the sun. ఎఱ్ఱవుల్లిగడ్డ erravulligaḍḍa, Onion, *vide* ఉల్లి ulli.

ఎల ela, *adj*. Tender, delicate. ఎలమావి elamávi, A young mango. ఎలనాగ elanága, A female of a delicate form.

ఎలగోలు elagólu, *s*. The van-guard of an army.

ఎలమి elami, *s*. Joy; pleasure; delight.

ఎలయించు elayintsu, *v. a*. To gladden, or exhilarate. 2. To give.

ఎలికె elike, *s*. *vide* ఎలుక eluka.

ఎలుంగురాల్పడ elungurálpaḍa, *s*. A low inarticulate expression of joy or grief.

ఎలుక eluka, *s*. A rat. ఎలుకలబోను elukalabónu, A rat-trap. ఎలుకచెవిపల్లిక elukachevipallika, *lit*. The rat-eared plant. The evolvulus emarginatus.

ఎలుగు elugu, *s*. The human voice. 2. The cry of any animal. 3. Sound. 4. A bear. ఎలుగిచ్చు elugitstsu, To make a noise; to roar, or cry. ఎలుగెత్తు elugettu, To raise the voice. ఎలుగురాయు eluguráyu, To become hoarse.

ఎలుగుగొడ్డు, ఎలుగుమంటి elugugoḍḍu, elugumanṭi, *s*. A bear.

ఎల్ల ella, *adj*. All. *s*. A limit, or boundary. ఎల్లప్పుడు ellappuḍu, Always, frequently. ఎల్లరు ellaru, Every one. ఎల్లరాయి elláráyi, A boundary stone. ఎల్లఏర్పఱచు ellaerparratsu, To fix a boundary. ఎల్లదాటిపోవు elladáṭipóvu, To transgress a boundary.

ఎల్లి elli, *s*. To-morrow.

ఎల్లిదము ellidamu, *s*. Astonishment, surprise, wonder.

ఎల్లుండి ellunḍi, *s*. The day after to-morrow.

ఎవ్వడు evvaḍu, *pro*. Interrogative, masc. Sing. Who? its fem. and neuter form is ఏది édi.

ఎవ్వతె evvate, *pro*. Interrogative, fem. sing. Which woman? *vide* ఏది édi.

ఎవ్వరు evvaru, *pro*. Interrogative, masc. & fem. pl. Who? its neuter form is ఏవి évi.

ఎషు eshu, *adv*. How? in what manner? in what way? ఎషువంటి eshuvanṭi, *adj*. What kind or sort? ఎషువలె eshuvale, Like what?

ఎసకము esakamu, *s*. Exaggeration.

ఎసగు esagu, *v. n*. To resemble, to agree with.

ఎసరు esaru, *s.* Water, boiled for the purpose of dressing victuals, &c.

ఎసల esala, *s.* A flat earthen vessel.

ఎసలారు esaláru, *v. n.* To be adorned.

ఏ

ఏ é, The eleventh letter of the Telugu alphabet. 2. The indeclinable interrogative pronoun Which? what? as. ఏదినము édinamu, What day?

ఏకట ékaṭa, *s.* Hope, desire, expectation. 2. Intention, design.

ఏకము ékamu, *adj.* One. 2. Alone, single. 3. Solitary. 4. Joined, combined, ఏకముగా ékamugá, *adv.* As one. 2. In a body. 3. Altogether, all at once. 4. Combinedly. 5. Compactly. 6. Singly, alone.

ఏకారు ékáru, *v. n.* To whimper or beg for any thing in a low voice.

ఏకు éku, *v. a.* To defame; to publish another's faults. 2. To clean, pick, or beat cotton. *s.* A roll of cleaned cotton, prepared for the spindle.

ఏగాని égáni, *s.* A Hindoo copper coin, of the value of ten cash.

ఏగు égu, *v. n.* To go. ఏగించు égintsu, *v. Caus.* To cause to go. *vide* ఊరేగు úrégu.

ఏచ étsa, *adj. vide* ఏస-ఏచకంకటిచుక్క ésa-étsakankaṭitsukka, The twenty first of the lunar mansions. *lit.* The crooked-bed constellation. ఏచమాట étsamáṭa, Ungrammatical language.

ఏచు étsu, *v. a.* To torment, trouble, annoy, or harass.

ఏటి éṭi, *adj.* What sort? what kind? This is also the inflection singular of two irregular nouns, viz. ఏఱు érru, A river, and ఏడు éḍu, A year.

ఏటికపాము éṭikapámu, *s. vide* ఎమిడికలు emiḍikalu.

ఏటు éṭu, *s.* A blow.

ఏట్రింత éṭrinta, *s.* The small black bird, generally termed the king-crow.

ఏడ éḍa, *adv.* Where?

ఏడవ éḍava, Ordinal number. Seventh.

ఏడాకోడము éḍákóḍamu, *s.* Contradiction. 2. Opposition. ఏడాకోడముగా éḍákóḍamugá, *adv.* Contradictorily.

ఏడాది éḍádi, *s.* A year.

ఏడికోల éḍikóla, *s.* The pole or shaft of a plough.

ఏడి éḍi, phrase. Where is he?

ఏడు éḍu, *s.* A year. *adj.* numeral. Seven. వాడుపీనికంటె మేడాకులు ఎక

చదివినవాడు váḍu vínikanṭe yéḍákulu ega tsadivinaváḍu. *lit.* That man has read seven leaves more than this man. That man is seven times worse than this man.

ఏడుగడ éḍugaḍa, *s.* Protection, refuge. 2. Interest. 3. Quarter in battle.

ఏడుచు éḍutsu, *v. n.* To cry, to weep. ఏడిపించు éḍipintsu, *v.* . *Caus* To cause to cry or weep. ఏడుపు éḍupu, Weeping.

ఏడూడి éḍúḍi, *s.* A ceremony performed by the Hindoos, for the deceased, after the expiration of one year from his death.

ఏడో éḍó, Ordinal number. *vide* ఏడవ éḍava.

ఏడ్తెఱ éḍterra, *s.* Excess. 2. Perseverance.

ఏతము, ఏతాము étamu, étámu, *s.* An engine, on the principle of the lever, for drawing up water. It is usually termed the *picotah* at Madras. ఏతాముబొక్కెన étámubokkena, The leathern vessel, in which water is thus drawn.

ఏతెంచు étentsu, *v. n.* To come. 2. To arrive.

ఏత్వము étwamu, *s.* The name of the connected vowel ే é.

ఏదాలాబము, ఏదాలాభము édálábamu, édálábhamu, *s.* Inattention. This is a vulgarism for యథాలాభము yadhálábhamu.

ఏది édi, *pro.* Interrogative, sing. Fem. and neuter. Who? Which? ఏదైనా édainá. Any thing. ఏదిన్నీలేదు édinnílédu, Nothing. ఏదొక édoka, Any.

ఏదు édu, *v. a.* To cherish; to protect.

ఏదు, ఏదుపంది édu, édupandi, *s.* The porcupine. *lit.* The hog which protects itself. ఏదుముల్లు édumullu, A porcupine's quill.

ఏనాదివారు énádiváru, *s. pl.* A cast of savage people, residing in forests.

ఏనాళ్లు énáḷḷu, *s.* The usual presents sent by the parents of the bride and bridegroom, respectively, to their son and daughter in law, after the whole ceremonies of the marriage are completed.

ఏని éni, Particle. It is added in the superior dialect to the first forms of the several affirmative tenses, to express condition or contingency. వచ్చెనేని vachchenéni, Suppose he come. వాడుపాము పట్టెనేని váḍupámu paṭṭenéni, Suppose he catch the snake.

ఏనిగె énige, *s.* *vide* ఏనుగు, ఏనిగెతొండము énugu, énigetondámu, An elephant's proboscis.

ఏను énu, *adj.* numeral. Five.

ఏను énu, *pro.* This word is frequently used in books for నేను nénu, I.

ఏనుగు énugu, *s.* An elephant. ఏనుగుజెలగ énugujelaga, A cockle. ఏనుగుపల్లేరు énugupalléru, The prickly fruited pedalium. Pedalium murex.

ఏనూఱు énúrru, *adj.* Numeral. Five hundred.

ఏపి épi, *s.* A Dog. It is generally applied to that species used by the Hindoos in hunting.

ఏపు épu, *s.* A great or sudden increase, or augmentation. 2. Ardour, impatience, fury.

ఏపె épe, *pro.* Fem. Honorific. Which, female? It is the interrogative of ఆపె ápe, and ఈపె ípe, q. v.

ఏపెచెట్టు épechettu, *s.* The saul tree. Shorea robusta.

ఏబది ébadi, *adj.* Numeral. Fifty.

ఏబిడ, ఏబిడె ébida, ébide, *pro.* *vide* ఏపె épe.

ఏభ్యము ébhyamu, *s.* Nastiness; filthiness. ఏభ్యరాశి, ఏభ్రాశి ébhyarási, ébhrási, *s.* A nasty, filthy, person. 2. An idiot.

ఏమఱు, ఏమారు émarru, émárru, *v. n.* To be surprized. 2. To be deceived. 3. To be without vigilance or attention. ఏమఱించు émarrintsu, *v. a.* To surprize. 2. To deceive. 3. To divert one's thoughts. ఏమఱిపాటు émarripátu, Surprize. 2. Inattention, forgetfulness, negligence, inadvertence.

ఏమి émi, *pro.* Interrogative-defective. What? It is used chiefly in the nominative and dative cases, and accasionally with other affixes. ఏమిటికి émitiki, For what? Why? Wherefore? ఏమిటి émiti, Of what country, cast, or description.

ఏమె éme, *pro.* Interrogative. *vide* ఏపె épe.

ఏయు éyu, *v. a.* To throw. *vide* వేయు véyu.

ఏరాలు érálu, *s.* Joint sisters in law. The relationship which the wives of two brothers bear to each other.

ఏరీ érí, phrase. Where are they?

ఏరు éru, *v. a.* In compos. To attain. *vide* ఈడేరు íderu.

ఏరు éru, *s.* A plough, with draught oxen, and the other implements of husbandry.

ఏరుగు érugu, *v. n.* To stool; to void excrement. *s.* Excrement.

ఏరువాక éruváka, *s.* The commencement of cultivation.

ఏర్చు értsu, *v. a.* To burn; to consume.

ఏర్పడు érpaḍu, *v. n.* To be selected. 2. To be separated. 3. To be distinguished. 4. To be established, fixed, or settled. 5. To be arranged, or placed in order. 6. To be prepared, or ready. 7. To assume a shape, form, or appearance.

ఏర్పఱుచు érparrutsu, *v. a.* To choose, or select. 2. To separate, or divide. 3. To distinguish. 4. To establish, fix, or settle. 5. To arrange, or place in order. 6. To keep ready, or prepare. 7. To put into a shape, form, or appearance.

ఏర్పాటు érpáṭu, *s.* A selection. 2. A decision, or rule. 3. A condition, or agreement. ఏర్పాటుచేయు érpáṭuchéyu, *vide* ఏర్పఱుచు érparrutsu.

ఏఱు érru, *v. n.* To glean, gather, or pick up. 2. To select, or choose. ఏఱించు érrintsu, *v. caus.* To cause to glean, &c. ఏఱుపిడకలు érrupiḍakalu, Gleaned pieces of dry cowdung, used as fuel.

ఏఱు érru, *s.* A river. This noun is irregular, making the inflexion singular ఏటి éṭi, and the nom. *plu.* ఏళ్లు éḷḷu.

ఏఱువ érruva, *s.* A country.

ఏలలు élalu, *s.* A kind of cry, used by boatmen, or by coolies or lascars, to encourage their labour.

ఏలా élá, *adv.* Why? for what reason? 2. How, in what manner. ఏలాటి, ఏలాగంటి éláṭi, éláganṭi, What sort or kind? ఏలాగు élágu, How? In what manner.

ఏలిక élika, *s.* A ram. 2. *vide* ఏలు élu.

ఏలు élu, *v. a.* To govern, rule, or reign. 2. To protect.

ఏలించు élintsu, *v. caus.* To cause to govern, &c.

ఏలిక élika, *s.* A ruler; a king, or queen. ఏలుబడి, ఏల్బడి élubaḍi, élbaḍi, Government. 2. A reign.

ఏళ్నూఱు éḷnúrru, Numeral. Seven hundred.

ఏవము évamu, *s.* Ugliness. 2. Disgust. ఏవగించు évagintsu, *v. a.* To hate.

ఏవే évé, particle, denoting emphasis; as, నేనేవే nénévé, I myself.

ఏస ésa, *adj.* Crooked.

ఏసి ési, particle, Denoting at the rate of; as, ఎనిమిదేసి enimidési, At the rate of eight.

ఐ

ఐ ai, The twelfth letter in the Telugu alphabet, representing the sound of ai as in the word aisle.

ఐంద్రజాలికుడు aindrajálikudu, *s.* A juggler.

ఐక్యము aikyamu, *s.* Union. This word is often used to express the union, which the Hindoos believe to take place, after death, of the souls, of the perfect, with the deity.

ఐదు aidu, *adj.* Numeral. *vide* అయిదు ayidu.

ఐదువ, ఐదువరాలు aiduva, aiduvarálu, *s. vide* అయిదువ ayiduva.

ఐరావతము airávatamu, *s.* An orange. 2. *vide* ఐరావణము airávaṇamu.

ఐశ్వర్యము aiśwaryamu, *s.* Prosperity. 2. Riches.

ఒ

ఒ o, The thirteenth letter of the Telugu alphabet, representing the short o.

ఒంకె onke, *s.* A wooden hook, or peg, fixed in a wall.

ఒంజిలి onjili, *s.* Calamity, misfortune. 2. Embarrassment.

ఒంటమి onṭami, *s.* Enmity, hatred. *lit.* Disagreement. *vide* ఒంటు onṭu.

ఒంటరి onṭari, *adj.* Alone. 2. Single. ఒంటరిగత్తె onṭarigatte, A single woman. ఒంటరిగాడు onṭarigáḍu, A single man. ఒంటరిపాటు onṭaripáṭu, *s.* Solitude, loneliness. ఒంటరులు onṭarulu, *s. plu.* Foot soldiers; infantry.

ఒంటి onṭi, *adj.* Alone. 2. Single. 3. One of a pair or couple. This is also the inflexion of ఒళ్లు oḷḷu, the body. ఒంటికంటిగాము onṭikanṭigámu, *lit.* The one eyed planet. The planet Venus, the son of Bhrigu. ఒంటికిపోవు onṭikipóvu, To go to make water. *lit.* To go alone. ఒంటికొమ్ము దేవర onṭikommu dévara, The deity with one tooth, viz. Ganésa. ఒంటిపాటు onṭipáṭu, Loneliness, solitude. ఒంటిపొర onṭipora, A single fold, or plait.

ఒంటింపు onṭimpu, *s.* Convenience. 2. Aid, help. నాకు రూకలు ఒంటింపుకాలేదు náku rúkalu onṭimpukálédu, I have no money at hand.

ఒంటియ, ఒంటె onṭiya, onṭe, *s.* A camel.

ఒంటు onṭu, *v. n.* To agree with one's health; to be salubrious.

ఒంట్లు onṭlu, *s. plu.* Figures, numerical signs.

ఒందు ondu, *adj.* One. 2. Other. *s.* Alluvial soil, deposited by water, after inundation.

ఒండొరులు onḍorulu, *adv.* Reciprocally; mutually.

ఒందిలి ondili, *s. vide* ఒంజిలి onjili

ఒందు ondu, *v. a.* To obtain. 2. To possess.

ఒక oka, Numeral. One. 2. Single. This word, in Telugu, expresses the indefinite article A, an.

ఒకండ్రు; ఒకండ్లు okanḍru, okanḍlu, *s. plu.* Several. 2. Others. 3. Strangers.

ఒకటి okaṭi, Numeral, One. ఒకటిచేయు okaṭichéyu, *lit.* To make one. To mix, or join together. ఒకటియవు okaṭiyavu, To be combined. ఒకటిలేదు okaṭilédu. Nothing. నేనుచెప్పినదిఒకటి వాడుచేసినదిఒకటి nénu cheppinadi okaṭi, váḍuchésinadi okaṭi, I told him one thing, and he did another.

ఒకడు okaḍu, *s.* One man; a person. ఒకతె okate, One woman; a female. ఒకరు okaru, *plu.* Applied in an honorific sense, to express any individual, male or female, of respectability.

ఒక్కణ okkaṇa, *s.* The honorific address in a letter.

ఒక్కప్రొద్దు okkaproddu, *s.* A religious fast; eating but one meal, on any religious occasion. ఒక్కప్రొద్దుండు okkaproddunḍu, To fast. 2. To eat but one meal.

ఒక్కాణించు okkáṇintsu, *v. a.* To say; to tell; to describe; used in books only.

ఒక్కి okki, *adj.* Lean, thin, emaciated, dried up.

ఒక్కింత okkinta, *adj.* Ever so little, short, or trifling.

ఒక్కు okku, *s.* Any unripe fruit, preserved by drying in the sun.

ఒక్కో okkó, Particle, used in books only, and expressing doubt; as అతడువచ్చునొక్కొ ataḍuvatstsunokko, He may perhaps come.

ఒగరు ogaru, *s.* An astringent taste. *adj.* Astringent.

ఒగర్చు ogartsu, *v. n.* To breathe hard; to respire with difficulty. ఒగరుపు ogarupu, Difficulty of respiration. Asthma.

ఒగి ogi, *s.* A range, or line.

ఒగుడు oguḍu, *s.* The straw of the great millet, or Holcus saccharatus.

ఒగ్గు oggu, *v. n.* To be ready, or prepared. 2. To yield, to submit.

ఒచ్చెము ochchemu, *s.* Disgrace; dishonor; opprobrium; indignity. 2. Defect.

ఒజ్జ odzdza, *s.* A tutor, a teacher, or instructor. 2. A priest.

ఒట్టు oṭṭu, *s.* An oath. 2. A vow. ఒట్టుపెట్టుకొను oṭṭupeṭṭukonu, To take an oath, to swear. 2. To make a vow, or solemn promise. ఒట్టుపెట్టు

oṭṭupeṭṭu, To adjure. 2. To impose a vow or solemn promise.

ఒట్టు oṭṭu, *v. n.* To grow dry; to be dried up.

ఒడంబడు oḍambaḍu, *v. a.* To agree to; to comply with; to consent. ఒడంబఱుచు oḍambarrutsu, *v. caus.* To prevail upon; to make one agree, or consent. ఒడంబడికె oḍam badike, An agreement, compact, or treaty. 2. A bond.

ఒడకట్టు oḍakaṭṭu, *v. a.* To strain, to filter.

ఒడగూడు oḍagúḍu, *v. n.* To happen; to chance; to fall out.

ఒడపప్పు oḍapappu, *s.* A species of pulse, commonly termed green gram.

ఒడమె oḍame, *s.* Wealth, riches. 2. Property.

ఒడయడు oḍayaḍu, *s.* A lord, sovereign, king, master, or governor. 2. A possessor.

ఒడలు oḍalu, *s.* The body. ఒడలుచూపొడయడు oḍalutsúpoḍayaḍu, *lit.* one who has eyes in his body.

ఒడి oḍi, *s.* The lap. 2. A pouch in front, formed by the mode in which the cloth of a Hindoo is tied. ఒడిగట్టు oḍigaṭṭu, To gird one's loins; to prepare one's-self.

ఒడికట్టు oḍikaṭṭu, *s.* Pudendum muliebre.

ఒడికము oḍikamu, *adj.* Fit, right, proper.

ఒడియు oḍiyu, *v. a.* To take by force; to snatch. 2. To drop, to drip.

ఒడిశెగడ్డ oḍiśegaḍḍa, *s.* A bubo.

ఒడుచు oḍutsu, *v. a.* To defeat, to overthrow.

ఒడ్డగిలు oḍḍagilu, *v. n.* To incline, or lean on one side.

ఒడ్డణము oḍḍaṇamu, *s.* The arrangement of troops in various positions; as in a line, in a square, in a circle, &c.

ఒడ్డాణము oḍḍáṇamu, *s.* A gold or silver zone, worn by Hindoo women.

ఒడ్డారము oḍḍáramu, *s.* Obstinacy. 2. Jealousy.

ఒడ్డీలు oḍḍílu, *s.* Pigeons; doves.

ఒడ్డు oḍḍu, *v. a.* To bet, or lay a wager. 2. To throw, fix, or plant a net. *s.* A bank; the shore. 2. A stake at play. 3. The multiplicand, or sum multiplied, in arithmetic. *adj.* Large, stout, big. ఒడ్డువేసికొనియుండు oḍḍuvésikoniyundu, To lurk, or lie in wait; to lay an ambuscade; to wait for an opportunity. ఒడ్డుగుండ్లు oḍḍugundlu, *lit.* Large balls. Rocks fallen from a mountain.

ఒడ్డుకొను oḍḍukonu, *v. a.* To take into one's possession; to snatch. 2. To beg or intreat.

ఒడ్డె oḍḍe, *adj.* Of or belonging to the Orissa country, or to the tribe of tank-diggers, who are supposed to have emigrated thence.

ఒడ్డోలగము oḍḍólagamu, *s.* A great assembly. 2. Pomp, state. 3. Triumph.

ఒత్తిగిలు, ఒత్తిగిల్లు ottigilu, ottigillu, *v. n.* To lie on one's side.

ఒత్తిలు ottilu, *v. n.* To go aside; to give way.

ఒత్తు ottu, *s.* The aspiration of a letter. 2. Closeness of texture. 3. Thickness.

ఒత్తు ottu, *v. n.* To give way, or step aside. *v. a.* To aspirate a letter. 2. To press or squeeze; hence, to shampoo, or press the limbs with the hand, to excite the circulation of the blood, as is practiced in India. 3. To foment. 4. To cut, or break beetle-nut. 5. To wipe off the sweat. 6. To blow a conch. ఒత్తక్షరము ottaksharamu, An aspirated letter. ఒత్తుకొను ottukonu, To feel pain from pressure.

ఒత్తుటాకు, ఒత్తుడాకు ottuṭáku, ottuḍáku, *s.* The blank palmyra leaf, held under that upon which the writer writes with an iron style.

ఒత్తులు ottulu, *s. plu.* Gold bracelets, worn by children.

ఒదవు odavu, *v. n.* To be serviceable, useful, or subservient. 2. To pervade.

ఒదుగు odugu, *v. n.* To shrink aside; to step aside from fear. 2. To be of use, or convenient. 3. To assist. 4. To be at hand. *s.* Swelling, from being boiled, as rice, &c.

ఒద్ద odda, Postpos. Near; with; by; to.

ఒద్దిక oddika, *s.* Friendship, intimacy, familiarity. 2. Union. 3. Concord. 4. Reconciliation. 5. A collection of requisite articles.

ఒద్ది oddi, *adj.* Near.

ఒద్దె odde, *s.* Plenty; abundance.

ఒనగూడు onagúḍu, *v. n.* To be effected, successful, or completed. 2. To be obtained, or procured. ఒనగూర్చు onagúrtsu, *v. a.* To effect, succeed, or complete. 2. To obtain or procure.

ఒనరు onaru, *s.* Beauty. 2. Elegance. *adj.* Beautiful. 2. Fit, agreeable, acceptable. 3. Elegant.

ఒనరు onaru, *v. n.* To happen. 2. To be agreeable, or pleasant. ఒనరించు onarintsu, *v. a.* To do, to make. 2. To compose. ఒనరచేయు onaracheyu. To make fit or proper. 2. To accommodate.

ఒనర్చు onartsu, *v. a. vide* ఒనరించు onarintsu, Under. ఒనరు onaru.

ఒప్పందము oppandamu, *s.* A contract. 2. A convention, or agreement. ఒప్పందముచేయు oppandamu chéyu, To enter into a contract. 2. To close a bargain.

ఒప్పగించు oppagintsu, *v. a. vide* అప్పగించు appagintsu.

ఒప్పగింత oppaginta, *s. vide* అప్పగింత appaginta, Under. అప్పగించు appagintsu.

ఒప్పాచారము oppácháramu, *s.* Agreement.

ఒప్పు oppu, *s.* Fitness. 2. Dexterity, cleverness. 3. Beauty, elegance

ఒప్పు oppu, *adj.* Fit. 2. Dexterous. 3. Beautiful; handsome.

ఒప్పు oppu, *v. n.* To be fit, or proper. 2. To consent, or agree. ఒప్పించు oppintsu, *v. Caus.* To cause to consent; to prevail upon. *v. a.* To assign, or make over to another.

ఒప్పుకొను oppukonu, *v.* comp. To confess, or own; to admit, or acknowledge. 2. To consent, or comply with. 3. To accept.

ఒప్పిదము oppidamu, *s.* Consent, compliance.

ఒప్పులు oppulu, *s. pl.* An elegant species of the areca, or beetle-nut tree.

ఒబ్బట్లు obbaṭlu, *s. plu.* Sweets cake made of flour, jaggory, split-pulse, and cardamoms.

ఒబ్బిడి obbiḍi, *s.* The treading out of grain, by means of cattle; thrashing. *adj.* Complete; finished. 2. Ready.

ఒమ్ము ommu, *adj.* Thick, big. *v. n.* To agree with one's health, as. ఈభూమినాకుఒమ్మలేదు íbhúmináku-ommalédu, This country does not agree with me. ఒమ్మియుండు ommi-yunḍu, To be salubrious. ఒమ్మివచ్చు ommivatstsu, To be prosperous.

ఒయారము oyáramu, *s* Beauty. 2. Haughtiness, pride. 3. Affectation, coquetry, foppery.

ఒయారి oyári, *s.* A haughty person. 2. A coquette, a fop.

ఒయారి oyári, *adj.* Haughty. 2. Affected. ఒయారకత్తె oyárakatte, A coquette. ఒయారకాడు oyárakáḍu. A fop. ఒయారపుమాటలు oyárapumáṭa-lu, Boasting expressions.

ఒయ్యన oyyana, *adv.* Slowly.

ఒరగడుగు oragaḍugu, *s.* Water, in which rice is the second time washed.

ఒరగు oragu, *v. n.* To fall. 2. To incline, or lean upon; to be bent.

ఒరయు, ఒఱయు orayu, orrayu, *v. a.* To rub; to move one body upon

another. 2. To try metal, by a touch-stone.

ఒర ora, s, Rubbing. 2. Trying metal by a touch-stone. ఒరుసుకొని, ఒరుసుకపోవు orusukoni, orusukapóvu, To touch lightly ; to graze.

ఒరుడు orudu, s. A stranger.

ఒరుము orumu, v. n. To be mixed ; to be united. 2. To meet together.

ఒరిమిక orimika, s. Union ; friendship ; being on good terms together.

ఒఱ్ఱ orra, s. Touching, rubbing. 2. A scabbard ; a sheath, or case, for any thing.

ఒఱ్ఱకటము, ఒఱ్ఱకాటము, ఒఱ్ఱగడ్డము orrakatamu, orrakátamu, orragaddamu, s. Unevenness, inequality, craggedness ; usually applied to inequalities in the surface of a country.

ఒరగల్లు oragallu, s. A touch stone.

ఒఱ్ఱుగు orrugu, v. n. To prostrate one's self. 2. vide ఒరగు oragu.

ఒఱ్ఱుగుబిళ్ల orrugubilla, s. A semicircular pillow.

ఒఱ్ఱపు orrapu, s. The act of rubbing, vide ఒరయు orayu, 2. Beauty. adj. Handsome, beautiful.

ఒఱ్ఱలు orralu, v. n. To lament ; to grieve ; to be sorrowful. 2. To croak ; to complain without reason. 3. To chatter, or talk without any object.

ఒఱ్ఱవ, ఒఱ్ఱి orrava, orri, adj. Crooked ; curved ; bent. ఒఱ్ఱిబీజము orribíjamu, A swelled testicle.

ఒఱ్ఱియిక orriyika, s. Rubbing.

ఒఱ్ఱు orru, s. Abundance. 2 Excess.

ఒఱ్ఱె orre, s. A heap of grain in the straw. 2. An opening or crack in the ground, from excessive heat, or false soil.

ఒఱ్ఱె orre, s. A mischievous rogue ; a blackguard; a rascal. adj. Blackguard; as. ఒఱ్ఱెకూత orrekúta, Blackguard conversation.

ఒలయు olayu, v. n. To be fit, or proper.

ఒలికి oliki, s. A funeral pile and corpse, burnt to ashes.

ఒలుకు oluku, v. n. To be dropped or spilled, from being over-full.

ఒలుకపోయు olakapóyu, v. a. To spill, or let fall.

ఒలుచు olutsu, v. a. To peel, or pare off ; to flay.

ఒల్లక ollaka, adv. Without consenting. This is the negative verbal participle of the defective verb ఒల్లు ollu, to consent.

ఒల్లబోవు ollabóvu, v. n. To grow pale, or change colour.

ఒల్లమి ollami, *s.* The not consenting.

ఒల్లె olle, *s.* A child's garment.

ఒల్లెవాటు ollevátu, *s.* An upper garment, placed round the neck, and thence gracefully arranged.

ఒళవు oḷavu, *s.* Secrets of state. 2. State of affairs. 3. The neck of a stringed instrument.

ఒళుకు oḷuku, *s.* A crime or fault. 2. A lawsuit.

ఒళ్లు oḷlu, *s.* The body.

ఒసగు osagu, *v. a.* To give; to present; to bestow.

ఒసపరి, ఒసపరితనము osapari, osaparitanamu, *s.* Agreeableness, prettiness.

ఓ

ఓ ó The fourteenth letter in the Telugu alphabet, which, prefixed to all vocatives, corresponds with the English interjection oh; as, ఓరామా órámá, Oh Rama! ఓతల్లి ótalli, Oh mother!. The connected form of this vowel (ో) (ó) affixed to the last word of a sentence, or to a single word alone, denotes ignorance or doubt; as నీవో వాడో nívóvádó, I know not whether it was you, or he. When it is added to the conditional form of the verb ending in తే té, the drutuprukrutika affix న్ n, intervenes, and నో nó, then represents the English phrases but if, on the contrary; as, వర్షము కురియకపోతే జనులనశింతురు వర్షముకురిస్తేనో జనులు సుఖపడుదురు varshamu kuriyakapóté janulunaśinturu varshamukuristénó janulu sukhapaduduru, If it does not rain, the people will suffer severely, but if it rains, they will be happy.

ఓకచెట్టు ókachettu, *s.* A small tree, bearing an acid fruit. Carissa Carondas. ఓకకాయపచ్చడి ókakáyapa tstsadi, A sort of pap, composed of tamarind-juice, mustard, and the fruit of this tree.

ఓకరించు ókarintsu, *v. n.* To retch; to feel inclined to vomit. ఓకర-ఓకరింత, ఓకలింత ókara-ókarinta, ókalinta, *s.* A retching to vomit; nausea.

ఓగాత్యము ógátyamu, *s.* Annoyance or vexation, at expressions of an unpropitious kind. *adj.* Unlucky.

ఓగిరము ógiramu, *s.* Food. 2. Boiled rice.

ఓగు ógu, *s.* Evil; misfortune.

ఓజ ódza, *s.* A row, line, or range.

ఓటమి, ఓటము ótami, ótamu, *s.* Defeat, rout.

ఓటారు ótárru, *v. n.* To be split; to be broken into fragments.

ఓటు óṭu, *s.* Defeat. ఓటుపడు óṭupaḍu, *v. n.* To be defeated. 2. To stand motionless, from fear, &c.

ఓడ óḍa. *s.* A ship, a vessel. ఓడకొడి కంబము óḍakoḍikambamu, A main mast. ఓడరేవు óḍarévu, The sea-shore, or beach.

ఓడు óḍu, *v. n.* To lose, to be defeated. 2. To be afraid. 3. To drop, or trickle out. *s.* Want of success, defeat. 2. A crack, chink, or hole.

ఓడించు óḍintsu, *v. a.* To defeat, to overcome.

ఓడిగించు óḍigintsu, *v. a.* To pour out all the liquid in a vessel, by turning the mouth downwards.

ఓడుబిళ్లలు óḍubiḷḷalu, *s. plu.* Tiles.

ఓఢ్రులు óḍhrulu, *s. plu.* The people of Orissa.

ఓత్వము ótwamu, *s.* The connected form of ఓ ó, viz. ో ó.

ఓదము ódamu, *s.* A pit, for catching elephants.

ఓదర్చు, ఓదార్చు ódartsu, ódártsu, *v. a.* To comfort; to console; to condole with.

ఓదె óde, *s.* A small heap into which grain is thrown, as it is cut with the sickle. ఓదెకొంగ ódekonga, A kind of crane, which frequents the fields at harvest-time.

ఓపు ópu, *v. n.* To be able; to possess the power of doing. ఓపిక ópika, Abstract noun. Ability, activity, diligence, assiduity. 2. Patience. ఓపమి ópami, negative noun. Inability, indolence, laziness. ఓపలేనివాఁడు ópalénivâḍu, A helpless, sick, or impotent man.

ఓమము ómamu, *s.* The seed of Bishop's-weed. Sison Ammi.

ఓము ómu, *v. a.* To preserve, to cherish.

ఓయి óyi, *interj.* O! This particle is often prefixed to the vocative case, or used in other instances, when we address persons of equal rank.

ఓర óra, *s.* The side, edge, end, or border. 2. The bank of a river.

ఓరణము óraṇamu, *s.* A hawk; a falcon.

ఓరసిలు, ఓరసిల్లు órasilu, órasillu, *v. n.* To move aside.

ఓరి óri, *interj.* O! This particle is often prefixed to the vocative, or used in other instances, when we address, or call, a person of inferior rank.

ఓరు óru, *s.* Sound, noise. 2. The red painting upon the lower part of the walls of a native house, used during festivals or other auspicious ceremonies, as a decoration to the dwelling.

ఓరుచు órutsu, *v. a.* To conquer, to vanquish. 2. To suffer, endure, or bear. 3. To take patiently. 4. To pardon. 5. To be free from envy.

ఓరుచుకొను órutsukonu, *v.* Comp. To conquer or control one's own passions. 2. To suffer, or bear. 3. To be patient. ఓరుపు órupu, Abstract noun. Endurance, tolerance, patience.

ఓరెము óremu, *s.* Boiled rice.

ఓర్చు órtsu, *v. a. vide* ఓరుచు órutsu.

ఓర్త órta, *s.* One woman. 2. Another female.

ఓర్పరి órpari, *s.* A patient person.

ఓర్పు órpu, *vide* ఓరుపు órupu, Under ఒరుచు órutsu.

ఓలగము ólagamu, *s.* An assembly; a meeting.

ఓలము ólamu, *s.* Shelter; cover. ఓలమాసగొను ólamásagonu, *v. n. lit.* To desire shelter. To be defeated; to retire.

ఓలలాడు óladu. *v. n.* To play, or sport, in water.

ఓలి óli, *s.* A marriage, portion, or dowry; the peculiar property of a woman, given to her, at her marriage, by her father-in-law, or other relations. 2. A range or row.

ఓవరి óvari, *s.* Civility, politeness, respect. 2. A place of cohabitation. 3. A bush.

ఓసరించు ósarintsu, *v. n.* To move aside.

ఓసరిల ósarila, *adv.* Aside.

ఓసి ósi, *interj.* O! This particle is prefixed to the vocative case, or is used in other instances, when we address or call females inferior to one's-self, among whom a wife is always included by the Hindoos.

ఓహటించు óhaṭintsu, *v. n.* To retreat, retire, or go backwards.

ఓహరిసాహరి óharisáhari, *adv.* In confusion, or disorder. This is applied chiefly to the state of an army, when defeated.

ఓహోయి óhóyi, *interj.* Hola! ho!

ఓహోహో óhóhó, *interj.* Denoting wonder.

ఔ

ఔ au, The fifteenth letter, and last vowel of the Telugu alphabet.

ఔచిత్యము auchityamu, *s.* Propriety; aptness; fitness. 2. The context. 3. Circumstances of time, or place.

ఔడుగర్రచు auḍugarratsu, *vide* అవుడు avuḍu,

ఔదల audala, *adv.* On the head.

ఔర aura, *interj.* O! This particle is prefixed to the vocative case,

or is used on other occasions, in calling a person of very low degree; it is occasionally an interjection denoting wonder, or praise.

ఔషధము aushadhamu, *s.* Medicine; any remedy, drug, herb, or mineral, used for the cure of disease.

క

క ka, The sixteenth letter, and first consonant, in the Telugu alphabet.

కంకటము kankaṭamu, *s.* A cuirass. 2. Armour; mail.

కంకటి kankaṭi, *s.* A bedstead.

కంకణము kankaṇamu, *s.* A bracelet, or ornament for the wrist. 2. A consecrated string tied round the wrist, at the commencement of a marriage &c. కంకణగ్రహణము kan kaṇagrahaṇamu, A central eclipse.

కంకపత్రము kankapatramu, *s.* An arrow.

కంకము kankamu, *s.* The lotus. 2. A heron.

కంకర kankara, *s.* Gravel.

కంకరగాడిదె kankaragáḍide, *s.* A mule.

కంకాళము kankáḷamu, *s.* A skeleton.

కంకి kanki, *s.* An ear, or head of corn.

కంకు kanku, *v. a.* To scold; to abuse.

కంఖాణము kankháṇamu, *s.* A horse.

కంగుణి kanguṇi, *s.* One particle of the grain termed Panicum Italicum.

కంగులు kangulu, *s. plu.* The grain above-mentioned.

కంచము kantsamu, *s.* A small metal plate, turned up at the rim, out of which the Hindoos usually eat their victuals.

కంచరగాడిదె kantsaragáḍide, *s. vide* కంకరగాడిదె kankaragáḍide.

కంచు kantsu, *s.* Any amalgam of zinc and copper; queen's metal; bell-metal. కంచరవాడు, కంచలవాడు kantsaraváḍu, kantsalaváḍu, A brazier; a copper-smith.

కంచుకము kantsukamu, *s.* A sort of short bodice, or tight jacket, worn by Hindoo females, to confine the breasts. 2. A man's jacket. 3. A serpent's skin. 4. Armour, mail.

కంచె kanche, *s.* A hedge. 2. Waste or fallow ground.

కంచెల kanchela, *s.* A tight jacket, confining the breasts, worn by Hindoo women.

కంటకము kanṭakamu, *s.* A thorn. 2. Hatred; detestation. 3. Severity. 4. The erection of the hair upon the body. కంటకుడు kanṭakuḍu, A man hated, detested, or abhorred. కంటగించు kanṭagintsu, To hate, or detest.

కంటసరి kanṭasari, *s.* A necklace.

కంటాళము kanṭáḷamu, *s.* A pack-saddle, placed on a bullock, or horse, in which a Hindoo carries his baggage on a journey. 2. A load of cotton.

కంటు kanṭu, *s.* Antipathy; aversion; hatred. కంటుపెట్టు kanṭupeṭṭu, To have an antipathy towards another.

కంటె kanṭe, *adv.* Than, the adverb of comparison, as వానికంటె vánikanṭe, than him. For the derivation of this word, *vide* కన్న kanna.

కంటె kanṭe, *s.* A thin narrow plate of solid gold, or silver, bent so as to fit the neck, and worn as a necklace by Hindoo women, or children.

కంట్లము kanṭlamu, *s. vide* కంటాళము kanṭáḷamu.

కంఠము kanṭhamu, *s.* The throat. కంఠపాఠముచేయు kanṭhapáṭhamu-chéyu, *lit.* To make the lesson by the throat. To get by heart.

కండ kanḍa, *s.* Flesh; a piece of flesh 2. The solid or fleshy part of a mangoe, peach, &c. or of the cucumber, as distinguished from the skin, and stone, or seed. This word is not applicable to the soft pulp of oranges, &c. కండపెట్టు kanḍapeṭṭu, To grow fat. కండకావరము kanḍakávaramu, Pride, from superior strength, or stoutness.

కండచక్కెర kanḍatsakkera, *s.* Sugar-candy.

కండనము kanḍanamu, *s.* Bran.

కండువా kanḍuvá, *s.* The cloth which the Hindoos usually wear over the upper part of the body, or occasionally tied round the waist.

కండువాడూలములు kanḍuváḍúlamulu, *s.* The cross beams, supporting at the bottom those which form a shelving roof.

కండువు, కండూతి kanḍuvu, kanḍúti, *s.* An itching. 2. The itch.

కండె kanḍe, *s.* The ear or head of the grain termed mokka jonnalu. 2. A ball of thread.

కంద్రావి kanḍrávi, *s.* A melancholy event; a tragical catastrophe. *adj.* Sad, melancholy, tragic.

కండ్లు kanḍlu, *s. plu.* The plural of the irregular noun. కన్ను kannu, the eye. Eyes. కండ్లకలక kanḍlakalaka, *s.* Ophthalmia. కండ్లకప్పుకొను kanḍlakappukonu, *v. a. lit.* To cover with the eyes. To receive or treat one with great kindness, or affection. కండ్లబడు kondlabaḍu, *v. n.* To appear; to be discovered.

కంత kanta, *s.* A hole, cleft, or opening. 2. A present given by the bridegroom to the bride, on the fourth night of the marriage-ceremony. 3. A present bestowed on a daughter by her parents, during the nuptial or other auspicious ceremonies.

కంతి kanti, *s.* A wen or excrescence.

కంతుడు kantuḍu, *s.* The Hindoo Cupid, or god of love.

కంద kanda, *s.* A bulbous root of any kind. 2. The root termed Tacca pinnatifida.

కందము kandamu, *s.* *vide* కంద kanda.

కందర్పుడు kandarpuḍu, *s.* Kama, the Hindoo god of love; because he inflames even the first of gods.

కందళము kandaḷamu, *s.* A sort of quilt, placed under a bullock-saddle.

కందాయము kandáyamu, *s.* A space of four months.

కంది kandi, *s.* A crop of the pulse termed Doll, or pigeon pea, Citysus cajan.

కందిరీగ kandiríga, *s.* A bee; because it stings.

కందు kandu, *s.* An infant. 2. Sugar of a light colour. *adj.* Black. 2. Being red or inflamed. కందువెండి kanduvenḍi, Impure silver.

కందు kandu, *v. n.* To be scorched, or burnt, by the sun, or by fire. 2. To become red, or be inflamed, by a blow.

కందుకము kandukamu, *s.* A ball to play with.

కందుడు kanduḍu, *s.* Kumáraswámi son of Siva, and the Mars of the Hindoos. 2. Kama, the god of love.

కందులు kandulu, *s.* The pulse produced by the crop termed కంది kandi, q. v.

కందువ kanduva, *s.* A hint or token. 2. Address, finesse, trick, artifice. *adj.* Specious, artful.

కందువు kanduvu, *s.* An iron-plate, used as a cooking utensil, for baking cakes, &c.

కందెన kandena, *s.* Grease, or oil, used in greasing wheels.

కంద్రిగ kandríga, *s.* *vide* కందిరీగ kandiríga.

కంప kampa, *s.* Dried brambles, thorns, or bushes. కంపకోట kampakóṭa, A hedge of such brambles, round a fort, or city. కంపగోడ kampagóḍa, A hedge of dried brambles. కంపతోడుగు, కంపతోడువు kampatoḍugu, kampatoḍuvu, *s.* A large bundle of dried brambles, drawn by a pair of yoked bullocks.

కంపము kampamu, *s.* A trembling, shaking, agitation, or tremor.

కంపించు kampintsu, *v. n.* To tremble, or shake; to be agitated; to have a tremulous motion.

కంపితము kampitamu, *adj.* Trembling, shaking. కంపనము kampanamu, *s.* A trembling, moving, or shaking; a tremulous motion. *adj.* Trembling, shaking. భూకంపము bhúkampamu, An earthquake.

కంపు kampu, *s.* A smell of any kind. 2. Fragrance. 3. A stink or bad smell. It is generally used in this last sense. *adj.* Stinking.

కంపుగొట్టు kampugoṭṭu, *v. n.* To stink.

కంపుతుమ్మచెట్టు kamputummacheṭṭu, *s.* A fetid mimosa tree.

కంబము kambamu, *s.* A post, pillar, or column.

కంబళము kambaḷamu, *s.* A blanket; termed by Europeans in India a cumbly. The Indian blankets are usually of a dark colour.

కంబళి kambaḷi, *s.* *vide* కంబళము, రత్న కంబళి kambaḷamu. ratnakambaḷi, *lit.* An ornamented blanket. A carpet.

కంబి kambi, *s.* Wire, 2. The lines, or border, at the ends of a Hindoo's cloth.

కంబెచ్చు kambetstsu, *s.* A plate, with holes, used as an instrument for drawing wire.

కంబులు kambulu, *s.* The grain termed Holcus spicatus, and in Hindustani Bajra.

కంభము kambhamu, *s.* *vide* కంబము kambamu.

కంళ్లకలక kanḷlakalaka, *s.* *vide* కండ్లకలక kanḍlakalaka, Under కండ్లు kanḍlu.

కంళ్లు kanḷlu, *s.* *vide* కండ్లు kanḍlu.

కంసాలవాడు, కంసాలి kamsálaváḍu, kamsáli, *s.* A gold or silver smith; a worker in the precious metals.

కక్క kakka, *s.* A father.

కక్కర kakkara, *s.* The Numidian crane.

కక్కసము kakkasamu, *s.* Harshness. 2. Dunning a person for a debt due. కక్కసములాడు kakkasamuláḍu, To speak harshly. కక్కసపడు kakkasapaḍu, To be harsh. 2. To be very importunate for money due.

కక్కసించు kakkasintsu, *v. a,* To use harsh, or cruel expressions. 2. To dun for debt.

కక్కు kakku, *s.* The teeth of a file, or saw; the rough part of a millstone. 2. Vomiting. 3. The thing vomited. *v. a,* To vomit. కక్కుపెట్టు kakkupeṭṭu, To sharpen the

teeth of a file &c. కక్కువేయు kakkuvéyu, To cut or make rough, a mill-stone, by indenting it. కళ్లెపుకక్కులు kaḷḷepukakkulu, The bit of a bridle.

కక్కించు kakkintsu, *v. Caus.* To cause to vomit. 2. To make another regorge, or give back. కక్కుడు kakkuḍu, Vomiting. కక్కుదేవులు kakku devulu, The vomiting disease. This is a name which the Hindoos give to the vomiting produced in children by hiccough, and among grown up persons from bile, or other causes.

కక్కుఱితి, కక్కూఱితి kakkurriti, kakkúrriti, *s.* Precipitance. 2. Importunity. 3. Want, indigence. 4. Indolence.

కక్కెర kakkera, *s. vide* కక్కర kakkara.

కగ్గము kaggamu, *s.* A sword ; a scymetar.

కచేరి kachéri, *s.* A cutchery, or public office, for the transaction of business. 2. The bride, or bridegroom, or both, sitting in state, with dancers amusing them.

కచ్చ kachcha, *s.* The end of the lower garment, which, after the cloth is tied round the body, passes between the legs, and is tucked up behind, into the waist-band.

కచ్చడము katstsaḍamu, *s.* The act of moving the pieces, in the Hindoo game termed Sogataloo, in some degree resembling back-gammon. 2. A bullock cart. 3. *vide.* కచ్చ katstsa.

కచ్చింపు kachchimpu, *s. vide* కచ్చడము katstsaḍamu, No.

కచ్చిక kachchika, *s.* A burnt cake of dried dung.

కచ్చు katstsu, *v. a.* To move the pieces, in the Hindoo game termed Sogataloo.

కచ్చులు katstsulu, *s. plu.* Splendour ; glittering. 2. Lies ; frivolous excuses.

కచ్చె kachche, *s.* A dispute, quarrel, noise, or disturbance.

కచ్ఛము kachchhamu, *adj.* Contiguous to water ; watery. *s.* The hem of a garment.

కజ్జాయము kajjáyamu, *s.* A sweet-cake, fried in ghee.

కటకటా kaṭakaṭá, *interj.* Expressive of sorrow, or grief. Alas! alas ! కటకటంబడు kaṭakaṭambaḍu, To grieve, or lament.

కటకటాకమ్ములు, కటకటాలు kaṭakaṭákammulu, kaṭakaṭálu, *s. pl.* A low-railing, about two feet high, generally found in the verandas or halls of Mohammedans, and used

as the back of a couch, of which the seat is the ground.

కటకము kaṭakamu, *s.* The town or province of Cuttack. 2. A bracelet.

కటా kaṭá, *interj. vide* కటకటా kaṭa-kaṭá.

కటారి kaṭári, *s.* A dagger, with a handle which runs up the arm, on each side, when it is seized by the hand.

కటాక్షము kaṭákshamu, *s.* A glance or side look. 2. Favor, regard, compassion, kindness. 3. Protection. In Telugu it is used chiefly in its second meaning.

కటాక్షించు kaṭákshintsu, *v. a.* To favor, or regard.

కటి kaṭi, *s.* The hip or buttock. కటిసూత్రము kaṭisútramu, *s.* The small string tied round a Hindoo's waist, whence is suspended the bit of cloth which covers the privities.

కటిక kaṭika, *adj.* Mere, quite, entire, total. 2. Cruel, horrid. కటికచీకటి kaṭikachíkaṭi, Total darkness. కటికమెకము kaṭikamekamu, The rhinoceros.

కటికవాడు kaṭikaváḍu, *s.* An attendant or watchman over the apartments of the king's women. 2. A butcher.

కటికి kaṭiki, *s. vide* కటిక kaṭika.

కటుమర్లు kaṭumarlu, *s. pl.* The cheek bones.

కటువు kaṭuvu. *s.* A pungent taste. 2. Solidity, hardness. *adj.* Pungent. 2. Solid, hard.

కటువు kaṭuvu, *s.* A bier.

కట్ట kaṭṭa, *s.* A bundle. 2. A bank, or shore. 3. A dam, or embankment. కట్టగట్టు kaṭṭagaṭṭu, To tie a bundle; to pack up. 2. To dam or embank. కట్టతెగగొట్టు kaṭṭategagoṭṭu, To break an embankment. కట్టతెగు kaṭṭategu, An embankment or dam, to be broken. కట్టవేయు kaṭṭavéyu, To raise, or throw up, an embankment.

కట్ట, కట్టా kaṭṭa, kaṭṭá, *interj. vide* కటకటా kaṭakaṭá, *s.* A kuttah, or custom house, for the levy of duties.

కట్టకడ kaṭṭakaḍa, *adv.* At the farthest point; at the very end.

కట్టడ kaṭṭaḍa, *s.* An order, or command. 2. A law, rule, or ordinance; a precept. 3. A custom. కట్టడచేయు kaṭṭaḍachéyu, To give an order. 2. To make an enactment; to establish a law.

కట్టాణిగుండ్లు kaṭṭáṇiguṇḍlu, *s.* A necklace of small gold beads.

కట్టడి kaṭṭaḍi, *adj.* Cruel, hard-hearted, unfeeling. 2. Inflexible.

కట్టు kaṭṭu, *s.* A tie, or bond. 2. A knot or bandage. 3. A rule, regulation, or law. 4. A system. 5. A plot. 6. Prohibition. 7. Prevention, or restraint. 8. A charm, or enchantment. 9. A ferrule, or any ornament, on a stick. 10. The water in which any sort of pulse is boiled.

కట్టు kaṭṭu, *v. a.* To tie, bind, or connect. 2. To affix, or attach. 3. To build, erect, or construct. 4. To be with young as applied to cattle only. 5. To charm, or fascinate. 6. To fly in an inauspicious manner.

కట్టుకొను kaṭṭukonu, *v.* Comp. To tie, or bind, round one's own body. 2. To do, or commit, an action. 3. To embrace. 4. To marry. 5. To conquer.

కట్టించు kaṭṭintsu, *v. Caus.* To cause to tie, or bind. 2. To cause to build.

కట్టడము kaṭṭaḍamu, *s.* An edifice, or building.

కట్టుబాటుచేయు kaṭṭubâṭuchéyu, *v. a.* To lay down a system. 2. To establish a law. కట్టుకొంగు kaṭṭukongu, That part of a female Hindoo's garment, which she ties round her waist.

కట్టుబడి kaṭṭubaḍi, *adj. lit.* Having fallen into a bond. Tied, fixed, permanent, invariable. This is a revenue term, usually applied to lands on which a fixed, invariable, and favorable rent is assessed; and which have commonly been granted, on that tenure, or to peons, liable to be called out occasionally for the service.

కట్టె kaṭṭe, *s.* A stick, or staff. 2. A piece of wood. 3. Firewood.

కట్నము kaṭnamu, *s.* A building, or edifice. 2. Presents given by relations to each other, during the celebration of a marriage, &c. 3. Presents formerly given by zemindars and others, to the governor of a province. 4. A reward, or recompense.

కట్లగుదియ kaṭlagudiya, *s.* A club, or cudgel, bound with iron rings, at intervals.

కట్లదండ kaṭladanḍa, *s.* A necklace of alternate gold and black beads, strung in four or five rows.

కట్లపురుగు kaṭlapurugu, *s.* A dangerous snake striped with black.

కట్లీ kaṭlí; *s.* That species of litter, which is generally termed a Dooly.

కట్లతీగె kaṭlatíge, *s.* A plant. Cissampelos hexandra.

కట్లెలు kaṭlelu, *s. plu.* Weights. This is generally applicable to those with which the precious metals are weighed.

కఠారి kaṭhári, *s. vide* కటారి kaṭári.

కఠినము kaṭhinamu, *adj.* Hard, firm, solid. 2. Difficult. 3. Severe, cruel, inflexible, rigid, untractable.

కఠోరము kaṭhóramu, *adj.* Hard, solid. 2. Difficult. 3. Frightful, horrible. 4. complete, full; full grown.

కడ kaḍa, *s.* Place. 2. Quarter or direction. 3. End, or extremity. 4. Side, or corner. *adj.* Last. Post-pos. Near. When this word is affixed to the infinitive of verbs, it forms, with it, an abstract noun. ఇక్కడ ikkaḍa, In this place, or here. ఆకడ, అక్కడ ākaḍa, akkaḍa, In that place, or there. నాకడ nákaḍa, Near me. రాకడ rákaḍa, Coming, పోకడ pókaḍa, Going. కట్టకడ kaṭṭakaḍa, At the very end. పెండలకడ pendalakaḍa, Early, soon, not too late. రేపకడ répakaḍa, In the morning. వెలిగడ veligaḍa, Dry ground; soil not watered artificially, but by the rains. పరగడ paragaḍa, A field which is situated close to a village. చెట్టుకడ cheṭṭukaḍa, The end, or top, of a tree.

కడంగు, కడగు kaḍangu, kaḍagu, *v. a.* To display courage, or evince intrepidity, in battle. 2. To strive, or endeavour.

కడంక kaḍanka, *s.* Bravery. 2. The display of courage in battle.

కడగండ్లు kaḍagandlu, *s. plu.* Calamities, evils, dangers, afflictions, miseries, persecutions.

కడప kaḍapa, *s.* The under timber of the door frame. 2. The threshold, or entrance. ఇకమీద నీకడప తొక్కను ikamída níkaḍapa tokkanu, *lit.* I shall not hereafter kick the under timber of thy door frame. I shall never again enter your threshold. కడపదాటు kaḍapadáṭu, To cross the threshold; to go out.

కడపట kaḍapaṭa, *adv. vide* Under కడ kaḍa.

కడమ kaḍama, *s.* The remainder, rest, or residue. *adj.* Remaining.

కడలి kaḍali, *s.* The sea. కడలికూతురు kaḍalikúturu, Lakshami, the wife of Vishnu, and goddess of prosperity; because she was produced from the churning of the ocean. కడలివెన్న kaḍalivenna, The moon; because it was also produced by the churning of the ocean.

కడవ kaḍava, *s.* A large earthen pot, in which water is generally carried.

కడాని kaḍáni, *s.* Massy, or pure gold.

కడి kaḍi, *s.* A morsel; a mouthful. 2. A stool of cow-dung.

కడితము kaḍitamu, *s*, A book made of folded cloth, covered with a black paste, on which accounts and memoranda are written, with a kind of soft stone, used chiefly by merchants. The writing may be effaced by a wet cloth; it resembles a slate, in this respect, as well as in the appearance of the white writing.

కడిది kaḍidi, *adj*. Large, great, big.

కడిమి kaḍimi, *s*. Valour, bravery, gallantry.

కడియము kaḍiyamu, *s*. A bracelet, or ancle-ring.

కడు kaḍu, *adj*. Much; great. కడుకొను kaḍukonu, *v. n.* To be distinguished, or signalized in battle.

కడుగు kaḍugu, *v. a.* To wash, or lave. 2. To cleanse. *s*. The water in which rice has been washed. కడిగించు kaḍigintsu, *v. Caus.* To cause to wash, or cleanse. కడుక్కొను kaḍukkonu, *v.* Comp. To wash, or cleanse.

కడుపు kaḍupu, *s*. The belly, or stomach. 2. Pregnancy. 3. The fœtus. పరగడుపు paragaḍupu, This applies to the state of the stomach, before a person has broken his fast. An empty, or fasting stomach. కడుపుతోఉండు kaḍuputóundu, To be pregnant. కడుపుదించు kaḍupudintsu, To cause to miscarry; to cause an abortion. కడుపుదిగబడు kaḍupudigabaḍu, To miscarry, or have an abortion.

కడుముంత kaḍumunta, *s*. A small pot, or pitcher, with a large mouth.

కడువ kaḍuva, *s. vide* కడవ, కడువరాశి kaḍava, kaḍuvaráśi, The sign of Aquarius.

కడువటిటు kaḍuvaṭiṭu, *s*. A small drum.

కడ్డాయము kaḍḍáyamu, *s*. Compulsion, force, violence, constraint.

కడ్డి kaḍḍi, *s*. An ingot, or bar of metal.

కణక kaṇaka, *s. vide* కడంక kaḍanka, Under కడంగు kaḍangu.

కణగు kaṇagu, *v. n. vide* కడంగు kaḍangu.

కణజము kaṇadzamu, *s*. A barn, or magazine, for grain.

కణత kaṇata, *s*. The temple of the head.

కణము kaṇamu, *s*. A small particle, or atom.

కణితి kaṇiti, *s*. The animal which is usually called an elk.

కణుజు kaṇudzu, *s*. An elk. 2. A hawk.

కణుదురు kaṇuduru, *s. vide* కంద్రిగ kandríga.

కణుపు kaṇupu, s. A knot, knuckle, or joint.

కత kata, s. *vide* కథ katha.

కతకు, కతుకు kataku, katuku, *v. a.* To lap with the tongue.

కతన katana, postpos. By, by means of. 2. Because. 3. On account of.

కతము katamu, s. Cause.

కత్తలాని kattaláni, s. A horse.

కత్తళము kattaḷamu, s. Armour, mail.

కత్తి katti, A sword or sabre. 2. A knife. 3. A razor. కత్తిదూయు kattidúyu, To draw a sword. కత్తిఒఱ kattiorra, A sword's scabbard, or sheath. బాణాకత్తి báṇákatti, A double-edged sword. మంగలకత్తి mangalakatti, A barber's knife, a razor. కత్తిపిడక kattipiḍaka, The case hung to the side of a toddy drawer, containing a knife, and other implements. కత్తిపీట kattipíṭa, A large kitchen knife, fixed perpendicularly in a stool, against the edge of which vegetables, &c. are cut. కత్తులుతోమేవాడు kattulutómévádu, A knife-grinder.

కట్టువ kattuva, s. A wooden, pointed, spade; the lower part of which is not square, but triangular, one of the angles forming the point. It is much used, in the Northern Circars, in digging large clods, when the earth is wet.

కత్తె katte, s. In compos. only, used as an affix, to denote A female: as చెలికత్తె chelikatte, A female friend. The corresponding male affix is కాడు, గాడు káḍu, gáḍu.

కత్తెర, కత్తెరకోల kattera, katterakóla, s. Scissors. కత్తెరించు, కత్తిరించు katterintsu, kattirintsu, To shear, or cut with scissors. కత్తెరదొంగ kattera donga, A pick-pocket, who, in a crowd, or at a festival, secretly cuts off any ornament from the person of another, with scissors.

కత్తెరచుక్క, కత్తెరరిక్క katteratsukka, katterarikka, s. The third lunar mansion, corresponding with the Pleiades. కత్తెరరిక్కనెల katterarikkanela, The 8th Telugu lunar month; that in which the moon's change takes place near the Pleiades, when the sun is in Scorpio. *vide* ఉగాది ugádi.

కత్తెరబావిలీలు katterabávililu, s. *plu.* An ornament, set with precious stones, worn by Hindoo females, near the top of the ear.

కథ katha, s. A story, tale, or fable. 2. A narrative, or relation. 3. A chronicle or history. కథికుడు kathikuḍu, A narrator of ancient tales.

కద kada, particle. *vide* కదా kadá.

కదంబము kadambamu, *s.* A flock, or multitude. 2. An arrow. 3. A collection of perfumes. కదంబపొడి kadambapodi, A sort of perfumed powder.

కదకు, కదుకు kadaku, kaduku, *v. a.* *vide* కతకు kataku.

కదపా kadapá, *s.* A counter-agreement.

కదలు kadalu, *v. n.* To move, stir, or shake. కదలిక kadalika, *s.* Motion.

కదలించు, కదల్చు kadalintsu, kadaltsu, *v. a.* To move, stir, or shake; in an active sense.

కదా, కద kadá, kada, particle. This is a corruption of the interrogative form of the negative particle. కాదు kádu, Not, and literally denotes Is it not so? It corresponds in use with the English words-Since, as, neither, indeed, even, really, entirely &c. Added to infinitives it expresses the precative imperative; and has many other variations of meaning, to be gathered from the context. వాడు యోగ్యుడుగదా వానితో స్నేహము చెయ్యవలెను vádu yógyudugadá vánitó snéhamu cheyyavalenu, As he is a worthy man, I must contract friendship with him. చూడగదయ్య tsúdagadayya, Pray look, Sir. రూపాయిలేదుగదా ఒకకాసుగూడా లేదు rúpáyilédugadá okakásugúdálédu, I have neither a rupee, nor even a cash. వాడువ్రాస్తాడుగదా యేమిచెప్పను váduvrástádugadá yémicheppanu, I am unable to express my admiration of his writing. కొంచెము సంబళగాడుగద-ఒక వరహా యిచ్చినాడు konchemu sambalagádugada-oka varahá yichchinádu, Even a person on a small salary, gave one pagoda. మీతో మాట్లాడుదామంటే సావకాశం లేదుగదవయ్య mító mátládudámanté-sávakáśamlédugadavayya, Though I wish to speak with you, I have not leisure. నాకునీవు ఇవ్వవలశినది పదివరాలుగదా అందులో ఇప్పుడు అయిదువరాలు పంపించు nákunívu ivvavalaśinadi padivarálugadá andulό ippudu ayidu varálu pampintsu, You know that you must give me ten pagodas; of these, send me five at present.

కదియు kadiyu, *v. n.* To touch, to be contiguous, to meet to join, to approach. 2. To be pressed or squeezed. 3. To copulate. *v. a.* To obtain. కదియించు kadiyintsu, To cause to touch, &c.

కదిలించు kadilintsu, *v. a. vide* కదలించు kadalintsu, Under. కదలు kadalu.

కదుపు kadupu, *s.* A herd of cattle, or flock of sheep.

కదుము kadumu, *s.* The coagulated blood, suffused under the skin, after a bruise. *v. a.* To push a way. 2. To extend.

కదురు kaduru, *s.* A spindle. 2. An awl, or puncheon.

కదులు kadulu, *v. n. vide* కదలు kadalu.

కద్దు kaddu, The third person neuter, in the singular number, of the affirmative aorist of కలుగు kalugu, To be possessed; to exist. It is, there is. In reply to questions respecting existence, this word represents the general English affirmative yes, as opposed to లేదు lédu, p. v.; thus, కద్దా, లేదా kaddá, léḍá. Is it, or not? With the dative case, కద్దు kaddu, Expresses possession, as నాకుకద్దు nákukaddu, I have.

కనకనలాడు kanakanaláḍu, *v. n.* Live coals, to burn red-hot.

కనబడు kanabaḍu, *v. n. vide* కనుపడు kanupaḍu, Under. కను kanu.

కనమ kanama, *s.* A defile, or pass, between two mountains.

కనరు kanaru, *s.* An acrid, bitter, or disagreeable taste.

కనలు kanalu, *v. n.* To be angry. *s* Anger.

కనికరము kanikaramu, *s.* Pity, compassion.

కను kanu, *v. a.* To see or look; to regard; to perceive; to observe. 2. To meet. 3. To bring forth; To bear young. 4. To beget. 5. To produce, as applied to fruit trees, or crops. 6. To yield a revenue, or profit.

కను kanu, *s.* The eye. కను, కనపడు kanu, kana-paḍu, To appear; to seem. It is used impersonally, with the dative case.

కను, కనపఱచు kanu, kanaparrutsu, *v. a.* To shew, or point out.

కను, కనిపించు kanu, kanipintsu, *v. Caus.* To shew, or point out. 2. To deliver a female, or animal, in labour. This verb is also used impersonally, with the dative case; and then denotes. To seem; To appear. 2. To be sensible of pain, to feel. 3. To be afflicted with, or labouring under, any disease; as వానికి తలనొప్పికనిపించినది vániki talanoppi kanipinchinadi, He has a head-ache. ఒకరికిఅమ్మవారు కనిపించు okariki ammaváru kanipintsu, Any one to have the small pox. కనికొను kanikonu, Vulgarly written.

కనుక్కొను kanukkonu, *v. comp.* To see, to look, to regard, to perceive, to observe. 2. To bring forth young. 3. To find out, detect, or discover. కనుగొను kanugonu, To see, look, or perceive. కనిపెట్టు kanipettu, To watch, or take care of. 2. To expect, or look out for. 3. To find out, to discover. 4. To divine. కనుకొలికి kanukoliki, The corner of the eye.

కనుగీటు kanugítu, *v. a.* To wink, or make signs with the eyes. కనుబొమ, కనుబొమ్మ kanuboma, kanubomma, The eye brow.

కనుబ్రాము kanubrámu, *v. a.* To conceal; to put out of sight.

కనుమొఱగు kanumorragu, *v. n.* To disappear, to vanish. కనురెప్ప kanurreppa, The eye-lid.

కనువిచ్చు kanuvitstsu, *v. n.* To awake.

కనువెచ్చ kanuvetstsa, *s. lit.* eye-warmth. Gentle heat, or warmth.

కనుపుగొట్టు kanupugottu, *v. a.* To cut into pieces.

కనుమ kanuma, *s.* A gap. 2. A pass through hills.

కనుము kanumu, *s.* The day after the Pongal feast, or after any eclipse.

కన్న kanna, *adv.* Than. This word, and కంటె kante, which is synonimous with it, are the common adverbs of comparison. It is very generally believed that the former is the relative past participle, and the latter the subjunctive, of the verb. కను kanu, to see &c. When. కన్న kanna, is used as the past relative participle of కను kanu, q. v. it may occasionally be translated own; thus. కన్నతల్లి kannatalli, One's own mother. *lit.* the mother who bore. కన్నబిడ్డ kannabidda, One's own child. *lit.* The child born. కన్నతండ్రి kannatandri, One's own father, *lit.* The father who begot.

కన్నడ kannada, *s.* Contempt, disregard. 2. Indifference; negligence.

కన్నడము kannadamu, *s.* The language of Carnataca, improperly termed the Canarese. కన్నడ kannada, *adj.* Of or belonging to the country of Carnataca. కన్నడీ kannadí, *s.* An inhabitant of the Carnataca country.

కన్నము kannamu, *s.* A hole. 2. A hole made by thieves in a wall. This is the manner in which burglary is usually committed in India, కన్నగాడు, కన్నడీడు kannagádu, kannadídu, A thief as above defined. A

person who has committed burglary. కన్నపుకత్తి, కన్నపుకోల kannapukatti, kannapukóla, The instrument with which a thief commits burglary, as above defined. కన్నము వేయు, కన్నముపెట్టు kannamuvéyu, kannamupeṭṭu, To commit burglary, as above explained.

కన్నాకు kannáku, s. A noble. or excellent, person.

కన్నియ kanniya, s. *vide* కన్య kanya.

కన్ను kannu, s. Irregular, making in the inflex. Sing. కంటి kanṭi, And in the *nom. plu.* కండ్లు kanḍlu, The eye. 2. The joint or knot in a cane, or in the stalk of a reed, or plant. 3. The mesh of a net. 4. A vital part. *vide* కను kanu, Whence this word is derived. కన్నీరు kannírru, A tear. కన్నుదోయి kannudóyi, A couple of eyes.

కన్నె kanne, s. *vide* కన్య-కన్నెఱికము kanya-kannerrikamu, s. Virginity. 2. The act of first cohabiting with a female.

కన్య kanya, s. A girl of eight years of age. 2. A virgin. 3. The sign Virgo in the zodiac.

కన్యక kanyaka, s. A little girl. 2. A maiden, or virgin.

కపటము kapaṭamu, s. Dissimulation, artful concealment of one's intentions. 2. Cunning, artifice. 3. A feint, or trick. 4. Deceit, cheating. కపటి, కపటస్థుడు kapaṭi, kapaṭasthuḍu, A cunning person; a cheat.

కపిలె kapile, s. This is the name given to an engine, of very simple construction, used for drawing up water from wells. A large pulley, supported by strong pieces of wood, is raised on the highest side of the well; and, by means of it, the water is drawn up in a leathern bucket, by two yoked bullocks, which pull down an artificial descent, formed for the purpose.

కపురము kapuramu, s. Camphor.

కప్ప kappa s. A frog.

కప్పచిప్పలు kappachippalu, s. A bivalve shell.

కప్పము kappamu, s. Tribute. కప్పము కట్టు kappamukaṭṭu, To give or pay (*lit.* To tie) tribute.

కప్పరము kapparamu, s. A variegated colour.

కప్పు kappu, v. a. To cover. v. n. To spread, or extend. 2. To collect or settle in a thick covering, as the clouds before heavy rain, or smoke over a large city.

కప్పు kappu, *s.* A covering. 2. Thatch. 3. Black colour. 4. The black composition, with which the Hindoos rub their teeth, and which covers the interstices between them. *adj.* Black. కప్పి, కప్పుకొను kappi, kappukonu, *v.* Comp. To envelope one's-self; to cover one's-self. 2. To spread, extend, or collect, as above explained. కప్పతాళము kappatáḷamu, A pad lock.

కప్పురము kappuramu, *s. vide* కపురము kapuramu.

కప్పెర kappera, *s.* An earthen vessel, used as a plate for victuals, at the meals of the lower classes of Hindoos. The superior classes invariably use metal vessels. 2. A pot used in begging alms.

కప్రము kapramu, *s. vide* కపురము kapuramu.

కబళము kabaḷamu, *s.* A mouthful, a morsel .2. Physic-ball for horses. కబళించు kabaḷintsu, *v. a.* To swallow, to devour, to gulp.

కబాడము kabáḍamu, *s.* A bullock-load of grass, or straw. 2. Forage.

కబురు kaburu, *s.* News, intelligence. 2. Report. 3. A message.

కబ్బము kabbamu, *s.* Poetry.

కబ్బిలివాడు kabbiliváḍu, *s.* A toddy-drawer.

కమండలము, కమండలువు kamanḍalamu, kamanḍalupu, *s.* The water-pot of an ascetic, or hermit.

కమతము kamatamu, *s.* The cultivation which the owner carries on with his own farming stock, by means of another. 2. The land of which the zemindar, jaghiredar, shotriumdar, inamdar, &c. himself retains the farm in his own hands, or causes to be cultivated with his own farming stock, in contradistinction to the land rented out by him to others. కమతగాడు kamatagáḍu, *s.* The person employed to cultivate, with the farming stock of the owner.

కమరు kamaru, *v. n.* To be singed, or burnt, as applied to hair or leather, and to the body if burnt black. *s.* The act of burning as above.

కమలము kamalamu, *s.* The lotus, or Nymphœa nelumbo. 2. Water. 3. An antelope.

కమలాపండు kamalápanḍu, *s.* A small sweet orange, usually in India, termed the hill orange..

కమలు kamalu, *v.n.* To fade, or wither. 2. To be scorched by the sun. 3. To be burned by fire, without coming in immediate contact with it.

కమసాలెవాడు kamasálevádu, *s. vide* కంసాలవాడు kamsálavádu.

కమికిలి kamikili, *s.* The hand, held with the fingers bent, and separated. This word is much used with the affix. ఎడు edu, And is chiefly affixed to words denoting food, to express a handful; as కమికెడుఅన్నము kamikeduannamu, A handful of boiled rice.

కముచు kamutsu, *v. a.* To swallow, to devour.

కమురు kamuru, *v. n. vide* కమరు kamaru.

కమ్మ kamma, *s.* A branch or bough of any tree of the palm species. 2. A letter of correspondence, written upon the palm leaf. 3. A kind of ear-ring worn by Hindoo women. *adj.* Delicious, pleasant. కమ్మదనము, కమ్మన kammadanamu, kammana, A delicious odour or taste.

కమ్మగా kammagá, *adv.* Well, in good order.

కమ్మరవాడు, కమ్మరి kammaravádu, kammari, *s.* An iron or black-smith. కమ్మరత, కమ్మరది kammarata, kammaradi, A female of that caste. This is one of the five castes of artificers, *vide* కంసాలవాడు, బైటికమ్మరవాండ్లు kamsálavádu, baitikammaravándlu, Itinerant blacksmiths.

కమ్మవారు kammaváru, *s. plu.* The kammavars, a numerous caste of Telugu Sudras, usually employed in agriculture.

కమ్మరికము kammarikamu, *s.* The caste itself in the abstract.

కమ్మి kammi, *s.* Wire. 2. A bar. 3. The line or border at the ends of a Hindoo's cloth, *vide* కంబి, ఇనపకమ్మి kambi, inapakammi, An iron bar. కడపకమ్మి kadapakammi, The threshold. ముక్కుకమ్మి, ముక్కమ్మి mukkukammi, mukkammi, A gold or ornamented ring, worn by women, and suspended from the side of the nose, which is perforated for this purpose. కమ్మిసాగదీయు kammi ságadíyu, To draw wire. కమ్మిచీర kammichíra, A woman's cloth, with a stripe on it's border. కమ్మిదీయు kammidíyu, To draw wire. 2. To flee away.

కమ్ము kammu, *v. a.* To cover. 2. To spread, or extend. 3. To overspread. 4. To surround. గొంతుకమ్ము gontukammu, To become hoarse.

కమ్ముదల kammudala, *s.* Covering. 2. Concealing. 3. An escort. 4. Aid. మబ్బుకమ్మినది mabbukamminadi, The cloud overspread. వానికిమైకముగమ్మినది vánikimaikamugamminadi, He is completely intoxicated. సేనలుకమ్మినవి sénalukamminavi, The troops surrounded.

కమ్మేరాకు kamméráku, *s.* A kind of beetle leaf, darker and stronger than the common one.

కయి kayi, *s.* The hand.

కయి kayi, *s.* A poet. కయిత, కయితము kayita, kayitamu, Poetry. కయీసరుడు kayísaruḍu, A poet.

కయిఫు kayiphu, *s.* Drunkenness.

కయ్య kayya, *s.* A brook, or running stream. 2. A paddy field.

కయ్యము kayyamu, *s.* Battle, combat. 2. A quarrel or dispute. 3. War.

కర kara, *s.* A hedge. 2. An embankment. *vide* కఱ్ఱ karra.

కరకర karakara, *s.* Sharpness. 2. The noise made in chewing, or by the iron style in writing on the palmyra leaf.

కరకరి karakari, *s.* Confusion. 2. Mixture.

కరకసా karakasá, *s.* A dispute regarding boundaries.

కరక్కాయ karakkáya, *s.* The fruit of the కరకచెట్టు karakacheṭṭu, *q. v.* There are some curious phrases in which this word is used, *viz.* నోటకరక్కాయబడు nóṭakarakkáya baḍu, *lit.* This fruit to fall in the mouth. To be prevented. నోటకరక్కాయ-గొట్టు, వేయు nóṭakarakká ya-goṭṭu, véyu, *lit.* To force this fruit into the mouth. To prevent.

కరగసము karagasamu, *s.* A saw.

కరగు karagu, *v. a.* or *n.* To melt, dissolve, or waste. This verb, like the English verb to melt, is used either in an active, or neuter sense. మనసుకరగు manasugaragu, To feel compassion. ఆస్తికరగు ástikaragu, An estate to be wasted.

కరచు karatsu, *v. a.* To melt.

కరగించు karagintsu, *v. Caus.* To cause to melt, &c.

కరడము, కరడు karaḍamu, karaḍu, *s.* A wave.

కరణము karaṇamu, *s.* An organ of sense. 2. Cause. 3. An instrument or means of action. 4. A curnum or village accountant. In Telinga-

na, these are generally Brahmans; in the Tamil country, Súdras of the Pilly tribe. కరణీకము karaṇíkamu, The office of a village accountant.

కరణి karaṇi, s. Manner, way, mode. 2. Similarity, likeness.

కరము karamu, s. The hand. 2. A ray. 3. A tax.

కరము karamu, *adj*. Much, great.

కరవాయి karaváyi s. An instrument used by gold-smiths.

కరవాలము, కరవాలు karaválamu, kara válu, s. A scymitar, or sabre, thirty inches long.

కరారు karáru, s. Agreement, engagement.

కరారుచేయు karáruchéyu, v. a. To engage, to agree.

కరారుపడు karárupaḍu, v. n. To be agreed.

కరారునామా karárunámá, s. A written agreement, or engagement.

కరి kari, s. The pudendum of any female, either of the human or brute species. 2. A sharp weapon.

కరిణి kariṇi, s. A female elephant.

కరిణెవాండ్లు kariṇevánḍlu, s. *plu*. A particular caste of weavers.

కరిడి kariḍi, s. The bridge of the Vína, a sort of Hindoo guitar.

కరిశెము kariśemu, s. Agriculture, cultivation.

కరుకు karuku, s. Medicinal drugs burnt to ashes, which the Hindoos use with a mixture of water, during sickness.

కరుగు karugu, s. Melted gold, &c 2. The vessel in which gold is melted. 3. Liquified or clarified butter, &c. *vide* కరగు karagu.

కరుడు karuḍu, s. A lump of boiled rice, or of turf. 2. A wave. 3. A daily account. This term is also applied to what we term the surf, which is distinguished by the name of పెంటికరుడు penṭikaruḍu, Or the female surf, and the పోతు కరుడు pótukaruḍu, Or the male surf. The former denotes the inner or inferior surf, the latter the out ward or larger one.

కరుణ karuṇa, s. Compassion, mercy, clemency, pity, tenderness. 2. Pardon. 3. Favor.

కరుణించు, కరుణజేయు karuṇintsu, karu ṇajéyu, v. a. To have compassion, &c. 2. To favor.

కరుబూజాదోసతీగె karubúdzádósatíge, s. The creeping plant of the melon.

కరోడా karóḍá, s. An officer employed to superintend a Tanadar, &c.

కర్జకాయలు karjakáyalu, *s. pl.* A sort of sweet-meat.

కర్ణము karṇamu, *s.* The ear.

కర్ణధారుడు karṇadháruḍu, *s.* A pilot.

కర్ణపత్రములు, కర్ణపూరములు karṇapatramulu, karṇapúramulu, *s.* An ear-ornament worn by Hindoo women.

కర్ణిక karṇika, *s.* A trinket for the ear. 2. A roll of palm leaf, thrust through the lobe of the ear.

కర్త karta, *s.* An agent, doer, or maker. 2. A lord or master. 3. An owner. 4. An author. 5. An heir. 6. In grammar, the agent of the action denoted by the verb.

కర్పూరము karpúramu, *s.* Camphor. రసకర్పూరము rasakarpúramu, *s.* Calomel.

కర్మము karmamu, *s.* An act or action. 2. A lot or destiny. 3. Moral duty; the religious obligations, or ceremonies, imposed by peculiarities of tribe or occupation. 4. Funeral rites. 5. In grammar, the subject, or object of the action denoted by the verb. కర్మాంతరము karmántara mu, *s.* Funeral rites.

కఱ karra, *s.* A stain; dirt; blackness. *adj.* Black.

కఱకంఠము karrakanṭhamu, *s.* A sparrow.

కఱకంఠుడు karrakanṭhuḍu, *s.* The god Siva, because his neck is black.

కఱకఱి karrakarri, *s.* Force.

కఱకు karraku, *s.* Roughness, inequality, sharpness; as of the file, or teeth of a saw, or of any rough surface. *adj.* Sharp, rough, harsh.

కఱకెక్కు karrakekku, *v. n.* To be sharp.

కఱకుట్టు karrakuṭṭu, *s.* Roasted meat; because it is fixed on a spit, or staff.

కఱచు karratsu, *v. a.* To bite, to gnaw. 2. To learn, study, or acquire, any art, science, or business.

కఱపు karrapu, *v. a.* To teach, to instruct.

కఱపించు karrapintsu, *v. Caus.* To cause to bite, or gnaw. 2. To cause to teach.

కఱతలు karratalu, *s. plu.* Childish desires.

కఱద karrada, *s.* Wickedness.

కఱదూపము karradúpamu, *s.* A cobweb.

కఱవు karravu, *s.* A famine; scarcity, deficiency.

కఱి karri, *s.* Blackness. *adj.* Black.

కఱివేల్పు karrivélpu, *s.* The god Vishnu, in his incarnation as Krishna.

కఱివేపచెట్టు, కఱివేము karrivépacheṭṭu, karrivému, *s.* The Berjera kœnigii,

of which the leaves are used to give a flavour to certain dishes, and are deemed tonic.

కఱుకు karruku, *s. vide* కఱకు karraku.

కఱ్ఱ karra, *s.* A staff, or walking stick. 2. The stalk of grain. 3. A stain.

కఱ్ఱి karri, *s.* One of the names of Arjuna the third son of Pandú.

కఱ్ఱు karru, *s.* A plough-share. This noun makes in the sing. Inflex. కఱ్ఱి-కఱ్ఱినేల karrti-karrtinéla, Such a quantity of ground as may be cultivated by one plough. కఱ్ఱిమొన karrtimona, The point of the plough-share.

కఱ్ఱిమొలలు karrtimolalu, *s. plu.* The iron cramps which fasten the plough-share to the wooden part of the plough.

కల kala, *s.* A dream. This word is also the irregular relative participle of కలుగు kalugu, And may then be translated possessing. Added to substantives, it becomes గల gala, by the rules for the permutation of letters, and converts the substantive into an adjective.

కలగను kalaganu, *v. n.* To dream.

కలంకారి kalankárí, *s.* Chintz-painting.

కలంచు kalantsu, *v. a. vide* కలచు kalatsu, Under కలగు kalagu,

కలందాను kalandánu, *s.* An inkstand.

కలకండ, కలకండా kalakanda, kalakandá, *s.* Sugar-kandy.

కలకల kalakala, *s.* The warbling of birds. కలకలనవ్వు kalakalanavvu, To laugh heartily, or loudly.

కలకలము kalakalamu, *s.* A confused sound, as the buzz of a crowd, &c.

కలకాలము kalakálamu, *adv.* Permanently, constantly.

కలగు kalagu, *v. n.* To be in agitation, confusion, disorder, disquiet, or trouble. 2. To be turbid, as water. 3. To be embarrassed or disconcerted.

కలచు kalatsu, *v. a.* To put in agitation, &c. 2. To make turbid. 3. To embarrass, &c. కలకనీరు kalakaníru, Turbid water. కలకపాఱు kalakapárru, To be turbid, troubled, or confused. కలగద్రొక్కుకొను kala gadrokkukonu, To retire, in alarm or confusion. కలగుండు kalagundu, The turbidness of water.

కలత kalata, *s.* The turbidness of water. 2. Perplexity, confusion. 3. A quarrel or dispute. 4. A false fabricated story.

కలగూర kalagúra, *s.* Greens of four or five sorts, mixed and cooked together.

కలడు kaladu, The irregular third person singular, in the masculine gender, of the affirmative aorist of కలుగు kalugu, *q.v.* There is, was or will be.

కలడు kaladu, *part. vide* కద్దు kaddu.

కలను kalanu, *s.* Battle; war; combat.

కలప kalapa, *s.* The materials for a house. 2. The materials for a plough. కలపకట్టె kalapakatte, *s.* A reed-pen.

కలమ kalama, *s.* A gap.

కలము kalamu, *s.* A ship. 2. A reed-pen.

కలయంపి kalayampi, *s.* Water which is sprinkled on the ground, after it has been swept.

కలవ kalava, *s.* The water-lily.

కలవంటకములు kalavantakamulu, *s. plu.* Boiled rice which is separately mixed with four different ingredients, and thus forms four distinct dishes. These ingredients are. Tamarind juice. 2. Curds. 3. The flour of Gingili or Sesamum seeds. 4. That of the seeds of the Phaseolus mungo.

కలవరము kalavaramu, *s.* Fixed reflexion, or thought.

కలవరించు kalavarintsu, *v. a.* To speak in one's sleep.

కలవరింత kalavarinta, *s.* Speaking in one's sleep.

కలశము kalaśamu, *s.* A water-pot.

కలహము kalahamu, *s.* Disturbance, trouble. 2. A quarrel or dispute. 3. A tumult, revolt, or insurrection. 4. War, combat, battle.

కలహాంతరిత kalahantarita, *s.* An angry wife, a scold.

కలాచి kaláchi, *s.* A spitting-pot.

కలాపి kalápi, *s.* The peacock.

కలాలీ kalálí, *adj.* Of or belonging to arrack. This is a revenue term, sometimes used as a substantive, to denote the arrack farm itself.

కలి kali, *s.* The fourth age of the world, according to the Hindoo's; the Iron age, or that of vice; the commencement of the kali-yug or age is placed about 3, 000 Years anterior to the Christian æra; the number of it's years are 432,000, At the expiration of which the world is to be destroyed, and again renewed

కలి kali, *s.* The water in which rice has been washed, kept until it ferments.

కలిక kalika, *s.* An unblown flower; a bud.

కలికము kalikamu, *s.* An eye-salve.

కలికి kaliki, *s.* A woman. *adj.* Beautiful, agreeable.

కలిమి kalimi, *s.* Wealth, riches, possession. 2. Existence. కలుమితొయ్యలి kalumitoyyali, The goddes of riches. కలిమిదండుగ kalimidanduga, *s.* An unjust tax, exacted from the rich inhabitants.

కలియు kaliyu, *v. n.* To mix or mingle. 2. To be joined, united, or connected. 3. To be included in. 4. To be on terms of intimate familiarity. 5. To be in the act of copulation. *v. a.* To join, unite, connect, or ally one's-self, with another. 2. To meet. 3. To overtake. 4. To copulate.

కలియిక kaliyika, *s.* The act of joining, &c. కలియగూడు kaliyagúḍu, To add up figures. సభకలిసినది sabhakalisinadi, The assembly is dissolved, or broken up.

కలుసుకొను kalusukonu, *v.* Comp. To meet. 2. To associate with. 3. To overtake.

కలుగు kalugu, *s.* A hole.

కలుగు kalugu, This is an irregular verb, of very extensive use in Telugu. As a neuter verb, it denotes. To be, or exist. 2. To be born. 3. To happen. Used impersonally with the dative case, it denotes. To have, to possess.

కలుపు kalupu, *v.* *Caus.* of కలియు kaliyu, *q. v.* To mix or mingle, in an active sense. 2. To join, unite, &c. 3. To include. 4. To form an intimacy.

కలుపు kalupu, *s.* Mixing. 2. Weeds. 3. Curds.

కలుపుకోలుతనము kalupukólutanamu, *s.* Intimacy, friendship.

కలువ kaluva, *s.* *vide* కలవ kalava.

కలువలఱేడు kaluvalarréḍu, *s.* The moon, who is termed the ruler of the water-lily, which his beams are supposed to expand.

కలువరించు kaluvarintsu, *v. n.* *vide* కలవరించు kalavarintsu.

కలుషము kalushamu, *s.* Sin. *adj.* Turbid, foul, muddy.

కల్కము kalkamu, *s.* Sin. 2. Fraud. 3. Dirt, sediment, ordure. 4. The Hindoos in febrile and bilious affections, sometimes starve themselves for many days, and then take a decoction of drugs to which they give this name, after which they no longer refrain from food.

కల్కి kalki, *s.* A woman. *vide* కలికి kaliki.

కల్పన kalpana, *s.* Fabrication, invention. 2. Fiction.

కల్పనచేయు, కల్పించు kalpanachéyu, kalpintsu, *v. a.* To fabricate, invent, or contrive. 2. To produce,

form, or make. 3. To institute, or establish. 4. To restore to life.

కల్పము kalpamu, s. A day and night of Bramha, a period of 432,000,000 years of mortals, measuring the duration of the world. *adj*, In compos. Like, but with a degree of inferiority. కల్పక్షయము kalpakshayamu, The destruction of the world.

కల్మషము kalmashamu, s. Sin. 2. Uncleanliness. 3. The matter of a sore.

కల్యాణము kalyáṇamu, s. Good fortune, happiness, prosperity. 2. Marriage. 3. The name of a city.

కల్ల kalla, s. Untruth, falsehood, a lie. కల్లరి kallari, A liar. కల్లరికత్తె kallarikatte, A woman who tells lies. కల్లరీడు kallaríḍu, A man who tells lies.

కల్లు kallu, s. Toddy, the liquor extracted from the cocoanut, palmyra, or date tree. 2. A stone. 3. A wheel. When it is used in either of the two last senses, it makes the inflex. Sing. కంటి kanṭi, And the nom. *plu.* కండ్లు, కల్లుపెంట kanḍlu, kallupenṭa, A toddy-shop. కల్లువెల్లి kalluvelli, One of the seven seas, viz. That of toddy.

కల్లోలము kallólamu, s. A surge; a billow.

కల్వ kalwa, s. *vde* కలవ kalava.

కల్వము kalwamu, s. A small grinding stone, or mortar, used chiefly for drugs.

కళ kaḷa, s. Splendour, brightness, eclat. 2. A part, or division. 3. The sixteenth part of the moon's diameter. 4. The phases of the moon. 5. A mechanical art. 6. Literature. 7. In Telugu grammar, a particular class of words. ముఖకళ mukhakaḷa, Sweet features; a fine air. కళానిధి kaḷánidhi, The moon.

కళంకము kaḷankamu, s. A spot, stain, or blemish. 2. Rust. 3. Defamation. 4. Suspicion.

కళత్రము kaḷatramu, s. A wife.

కళపెళ kaḷapeḷa, s. The sound of boiling.

కళాచిక kaḷáchika, s. A box, with a lid or cover.

కళేబరము kaḷébaramu, s. The body. 2. A corpse.

కళ్యాణము kaḷyáṇamu, s. *vide* కల్యాణము kalyáṇamu.

కళ్లము, కళ్లాము kaḷḷamu, kaḷḷámu, s. The spot of ground in the open fields, in which cattle tread the grain out of the ear; the thrashing floor.

కల్లియము kalliyamu, s. vide కలియము kalíyamu.

కళ్లె kaḷḷe. s. Thick phlegm.

కళ్లెము kaḷḷemu, s. A bridle; vide కల్లియము kalliyamu.

కవ kava, s. A couple, or pair. కవలవారు, కవలు kavalaváru, kavalu, Twins.

కవచము kavachamu, s. Armour, mail. మంత్రకవచము mantra kavachamu, An amulet, or charm worn on the person.

కవనము kavanamu, s. Poetry. ఆశు-కవనము, కవిత్వము áśu-kavanamu, kavitwamu, An extemporary poem or verse. చిత్రకవనము chitrakavanamu, A poem written, and to be read, according to some fantastic shape; as that of a snake, chess-board, &c.

కవాటము kaváṭamu, s. A door.

కవి kavi, s. A poet. 2. A bird. 3. The planet Venus.

కవిత, కవిత్వము kavita, kavitwamu, s. A poem, poetry.

కవియు kaviyu, v. n. To excite, to attack. 2. To let loose to battle. 3. To throw one's-self on the enemy.

కవిరియుండలు kaviriyunḍalu, s. plu. Small balls made of the sediment arising from the boiling of beetle-nut, which, being dried, are used with the beetle-nut when chewed.

కవిలె kavile, s. An account book of the palm or cadjan leaf, such as those used by the Curnums, or village accountants, in the Northern Circars, and the Tamil country.

కవురు kavuru, s. A light shade of any colour.

కవులు kavulu, s. A special agreement, promise, or convention. 2. A favorable condition, stipulation, or assurance. 3. A capitulation. 4. Quarter in battle. కవులిచ్చు kavulitstsu, To give kavulu, is usually applied to the safe guard, or favorable assurance, given to an absconding person, that he may appear free from all apprehension of danger; thus, a rebel sometimes comes in on kavulu. To give lands on cowl, means to grant them on special agreement. In the districts of Bellari and Cuddapah, this expression is applied to waste, granted on favorable terms for a certain number of years, and afterwards subjected to full rent.

కవ్వడి kavvaḍi, *s.* A name of Arjuna. కవ్వడిచెలి kavvaḍicheli, Krishna, because he was the friend of Arjuna.

కవ్వము kavvamu, *s.* A churning-stick. కవ్వపుమల kavvapumala, The mountain Mandara; because the Súras and Asúras used it as a churning-stick, in churning the ocean, in order to recover the sacred things lost at the deluge.

కశి, కసి kaśi, kasi, *s.* Wrath, anger, rage, fury. కసిమసంగు kasimasangu, *v. a.* To destroy.

కశ్మలము kaśmalamu, *s.* Fainting. 2. A village inhabited by the ఎఱుకలవాండ్లు errukalavánḍlu, *q. v.*

కషాయము kasháyamu, *s.* Astringent taste. 2. A decoction, infusion, or extract. కషాయముకాచు kasháyamukátsu, To decoct, or infuse. కషాయముకాగు kasháyamukágu, To be decocted, or infused.

కష్టము kashṭamu, *s.* Bodily pain, or suffering. 2. Labour, fatigue. 3. Hardship, difficulty. 4. Trouble, affliction, calamity, vexation, sorrow. 5. Danger. *adj.* Painful. 2. Laborious. 3. Hard, difficult. 4. Afflicting, vexatious. 5. Dangerous.

కసటు kasaṭu, *s.* Impurity, or dirt, in any liquid. 2. The dark spots in the moon's disk.

కసరు kasaru, *s.* Anger, rage. 2. A storm. 3. Profit or loss on the exchange of coins. 4. Bad humours of the body.

కసరు kasaru, *v. a.* To revile, or abuse.

కసవు kasavu, *s.* Grass. 2. Straw. 3. Sweepings, rubbish.

కసాయీ kasáyí, *s.* A butcher.

కసు kasu, *part.* Used in compos. Only, Small, little. కసుగందు kasugandu, To fade a little. కసుగాయ kasugáya, A young or unripe fruit.

కసుబా kasubá, *s.* The chief city, or head station of a talook.

కసురు kasuru, *s. vide* కసరు kasaru.

కసెము kasemu, *s.* An infusion, from a mixture of iron, toddy, and chebulic myrobolan, Terminalia chebula.

కస్తి kasti, *s. vide* కష్టము kashṭamu.

కస్తూరి kastúri, *s.* Musk. కస్తూరిపిల్లి kastúripilli, A civet cat. కస్తూరిపసుపు kastúripasupu, A sort of scented turmerick.

కక్షి kakshi, *s.* One party as opposed to another. 2. Objection or reply in argument.

కా

కా ká, *part.* This is the infinitive of the irregular verb అవు avu, *q. v.* And being generally affixed to nominatives, or to words of the class drutuprukrutulu, it is then changed by the rules of grammar into గా gá, Added to any adjective, or to a substantive it converts them into adverbs; thus, గాలిచల్లగాకొట్టుతున్నది gáli tsallagá kottutunnadi, The wind blows coldly.

కాంచనము kánchanamu, *s.* Gold. 2. The tree termed Michelia champaca.

కాంచు kántsu, *v. a.* To see; to look. 2. To be brought to bed of an infant.

కాంత kánta, *s.* A beloved, or lovely woman.

కాంతము kántamu, *adj.* Pleasing, agreeable, beautiful. *s.* A stone; in which case it is compounded with సూర్య-చంద్ర, అయస్ súrya-chandra, ayas, As సూర్యకాంతము súryakántamu, A crystal lens, &c.

కాంతి kánti, *s.* Splendour, light, beauty.

కాంతుడు kántudu, *s.* A husband.

కాంలెక్క kámlekka, *s.* A rough account, as opposed to a fair one.

కాంస్యము kámsyamu, *s.* Queen's metal. 2. A cup or goblet.

కాంక్ష káuksha, *s.* Wish, desire, inclination, passion, appetite.

కాంక్షించు kánkshintsu, *v. a.* To wish.

కాక káka, *s.* Warmth, heat. 2. Anger.

కాక káka, This is the negative participle of the verb అవు avu, To become, *q. v.* It is used as a particle, denoting-Besides, else, except, unless. ఇదిగాక మఱియేమియును నాకులేదు idigáka marriyémiyunu náku lédu, I have nothing besides this.

కాకపోవు kákapóvu, *v. n.* To be unfinished, unaccomplished, or unsuccessful. కాకయుండు kákayundu, To disagree, to differ. కాకుంటే kákunté, If it be not so. 2. Otherwise. కాకమఱియేమి, కాకేమి kákamariyémi, kákémi, Why not?

కాకము kákamu, *s.* A crow.

కాకర kákara, *s.* The plant termed Momordica charantia.

కాకి káki, *s.* A crow. కాకిబంగారు kákibangáru, Tinsel; brass-leaf, glittering like gold. 2. Talc.

కాకిచెమ్మలు, కాకితీపు, కాకిసోమాలు kákichemmalu, kákitípu, kákisómálu, *s.* The epilepsy.

కాకితము kákitamu, *s.* Paper. 2. A playing card.

కాకిరెక్కలు kákirrekkalu, *s. lit.* Crow's wings. A particular species of paddy.

కాగడా kágaḍá, *s.* A torch.

కాగిదము kágidamu, *s. vide* కాకితము kákitamu.

కాగు kágu, *s.* A large earthen pot.

కాగు kágu, *v. n.* To boil, to simmer. 2. To grow hot, to be feverish.

కాచము káchamu, *s.* A glass. 2. A rope network, to carry any burden with. 3. A disease arising from some affection of the optic nerve, or gutta serena.

కాచు kátsu, *v. a.* To boil. 2. To warm, to heat. 3. To have fever. 4. To protect, or preserve. 5. To watch or tend cattle. 6. To forgive, or excuse. 7. To produce. 8. To shine, as the sun or moon. 9. To wait in expectation or attendance.

కాటకము káṭakamu, *s.* Famine.

కాటా káṭá, *s.* Scales for large weights.

కాటిపాపలవాండ్లు káṭipápalavánḍlu, *s. plu.* Jugglers.

కాటు káṭu, *s.* A bite; a cut or notch. కాట్లాడు káṭláḍu, To wrangle, or fight as dogs, *vide* ఆడు, కాటుపోవు ḁuḍ, káṭupóvu, To be singed, as applied to milk or victuals. కాటువాసన káṭuvásana, A signed smell. కాటుపెట్టు káṭupeṭṭu, To notch, cut, or open.

కాటుక káṭuka, *s.* Black smoke, mixed with oil, which native women apply to the edges of their eyes. 2. Mildew in grain. కాటుకపిట్ట káṭukapiṭṭa, A wag-tail. కాటుకరాయి káṭukaráyi, Sulphuret of antimony.

కాట్రగడ káṭragaḍa, *s.* A bound-hedge round a city or fort.

కాడ káḍa, *s.* The stalk of long-growing vegetables or flowers, such as the lily, &c.

కాడ káḍa, *s.* This word is used chiefly in the dative case, to denote-Condition, state, or quantity; as వానికాపురము యీకాడికి వచ్చినది vánikápuramu yíkáḍiki vachchinadi, His house is reduced to this state. ఈపుస్తకము యేకాడికి యిస్తావు ípustakamu yékáḍikiyistávu, For how much, will you give this book? This word, used as a postposition, denotes-Near, at, to; as ఇంటికాడ intikáḍa, Near, at, or to the house.

కాడి káḍi, *s.* A yoke. కాడిగట్టు káḍigaṭṭu, The ridge between two fields.

కాడు káḍu, *s.* Regular, making it's inflexion sing. కాని káni ; It is used, instead of వాడు váḍu, To denote the agent, when he is familiar or contemptible ; thus విటకాడు viṭakáḍu, A rake. సొగసుకాడు sogasukáḍu, A coxcomb, á good looking fellow.

కాడు káḍu, *s.* Irregular, which makes it's inflexion sing. కాటి káṭi, A funeral pile. 2. A cemetery, a place where dead bodies are burnt or buried. కాటికికాళ్లుచాచుకొని యున్నాడు káṭiki káḷḷutsátsukoni yunnáḍu, This corresponds with the English phrase He has one foot in the grave.

కాడుపడు káḍupaḍu, *v. n.* To be insensible. 2. A person to disappear.

కాణి káṇi, *s.* A cawny of land, being something more than an acre. 2. In arithmetic, the fraction of one sixty-fourth.

కాదు kádu, This is the verb అవు ávu, *q. v.* In the 3d person singular, neuter gender, of the negative aorist, used as a common negative, in denial of quality or essence ; it is to be distinguished from లేదు lédu, Which denies existence, and is opposed to అవును avunu, Yes *q. v.* అదిమంచిదికాదు adimanchidikádu, That is not good. అవునాకాదా avunákádá, Yes or no ? నాఒళ్లికికాదు náoḷḷikikádu, It does not agree with my body. నాకువానికికాదు nákuvánikikádu, I and he are upon bad terms. అదినావల్లకాదు adinávallakádu, *lit.* It cannot be done by me. I cannot do it. కాదను kádanu, *v. a.* To deny, refuse or reject. 2. To forbid to do.

కాన káṅa, The irregular infinitive of the verb కను kanu, In its first sense, as given under కను kanu, *q. v.*

కాని káni, This is the negative relative participle of the verb అవు avu, *q. v.* And is used as a particle, to denote-Either, or, unless, only, except, although ; as తాటాకుమీదగాని-కాగితముమీదగాని వ్రాయి táṭákumídagání-kágitamumídagání-vráyi, Write either on cadjans, or on paper. వాడుయిక్కడికివస్తేనేకాని యీపనికానేరదు váḍuyikkaḍikivasté nékáni yípanikánéradu, This business cannot be effected, unless he come here. ఈపుస్తకము నీకేకానివానికివ్వను ípustakamu níkékáni vánikivvanu, I will give this book to you only, not to him. వానివల్లగాని ఈపనిచక్కబడదు vánivallagáni ípani tsakkabaḍadu, This business cannot be well done except by him. మెడబట్టితోసినాగాని వాడుపో

డు meḍabaṭṭitósinágánívádupódu, Although you push him by the neck, he will not go. కానిపని káni pani, Bad business. కానివాడు káni-váḍu, A person on bad terms with another; an enemy. చేతకానివాడు chétakániváḍu, A useless, helpless, or stupid person.

కాని káni, s. vide కాణి káṇi.

కాను kánu, s. Curds.

కానుక kánuka, s. Any gift offered by an inferior to a superior.

కానుపు kánupu, s. The bringing forth a child.

కాపట్యము kápaṭyamu, s. vide కపటము kapaṭamu.

కాపడము kápaḍamu, s. Fomentation

కాపాడు kápáḍu, v. a. To preserve, to protect. 2. To patronize. 3. To watch, guard, defend, or take care of.

కాపు kápu, s. A husbandman, cultivator, ryot, or inhabitant. కాపత, కాపుది kápata, kápudi, A female of that description.

కాపు kápu, s. Heat, warmth. 2. Producing fruit. 3. Watching, guarding. 4. Protection, preservation. 5. Domicile, residence. 6. A guard at chess. కాపరి kápari, A watcher, from అరి ari, Particle q. v.

కాపురము kápuramu, s. A residence, habitation, or dwelling. 2. A person's family, or house.

కాబట్టి kábaṭṭi, adv. Therefore, consequently.

కాబోలును kábólunu, adv. Perhaps, probably, vide కా ká.

కామ káma, s. The handle of an axe, hoe, or other such instrument, also of an umbrella.

కామము kámamu, s. Wish, desire. 2. Love, lust, concupiscence.

కామాటి kámáṭí, s. A pioneer; a person who works with the pick-axe, spade, or hoe.

కాముఖా kámukhá, At all events, at any rate, certainly, positively.

కాముడు kámuḍu, s. Káma, the Hindoo Cupid, or god of love.

కాయ káya, s. Any unripe fruit, or nut. 2. The unripe produce of such vegetables as form a head, or pod. 3. A wart, thick skin, or callosity. 4. A piece at chess. కాయకూరలు káyakúralu, Vegetables. చెంపకాయ chempakáya, A slap on the cheek. మొట్టికాయ moṭṭikáya, A blow with the fist. పిల్లకాయ pillakáya, A child. కాయధాన్యము káyadhányamu, Pulse; all sorts of

grain contained in pods. కాయకన్ను káyakannu, An eye of which the pupil is destroyed; a blind eye.

కాయము káyamu, *s.* A medicine, composed of long pepper. common black pepper, and seeds of bishop's weed, given to women in child-bed.

కాయము káyamu, *adj.* Firm, fixed, durable. కాయముచేయు káyamuchéyu, To fix, establish, or constitute.

కాయికము káyikamu, *adj.* Slight, not strong.

కాయిదా káyidá, *s.* Custom. 2. Regulation, rule.

కాయు káyu, *v. n.* To be feverish. 2. To bear fruit, or become ripe. 3. To shine, as the sun or moon. *v. a.* To tend cattle.

కారణము káraṇamu, *s.* Cause, as opposed to effect. 2. Reason, purpose, motive. 3. Lot, destiny, fatality.

కారము káramu, *s.* A pungent or hot taste. *adj.* Pungent, hot, spiced.

కారించు kárintsu, *v. a.* To cause pain, to afflict.

కారికము kárikamu, *s.* The dark colour of unbleached new cloth.

కారియము káriyamu, *s.* Business, affair, work. 2. Cause, motive. 3. Effect, as opposed to cause; result.

కారు káru, *s.* Pincers, tongs. 2. Age. *adj.* Dark, obscure. 2. Salt. 3. withered; as కారుమొగులు kárumogulu, Black clouds. కారుసంద్రము kárusandramu, The salt sea. కారాకులు kárákulu, Withered leaves. కారుకొను kárukonu, To spread or cover, as applied to dark or black clouds.

కారు káru, *v. n.* To flow, to run or fall out, to drop through. 2. To distil. 3. To cough up phlegm, in spitting. కార్చు kártsu, *v. Caus.* To make flow, &c.

కారుచిచ్చు káruchitstsu, *s.* Wild fire, in forests.

కారుడ్యము kárudyamu, *s.* Ridicule, satire. 2. Folly. కారుడ్యమాడు kárudyamáḍu, To ridicule or laugh at. కారుడ్యపుమాట kárudyapumáṭa A silly or foolish speech.

కారునువ్వులు kárunuvvulu, *s. plu.* The seed of the wild sesamum.

కారుపంట kárupanṭa, *s.* Paddy sown in the wet season. It is the great crop of the Tamil country.

కారుబారు kárubáru, *s.* Business, occupation.

కారెము káremu, *s.* The hollowed trunk of the palmyra tree, used in the Northern Circars in watering fields from tanks.

కార్తికము, కార్తికికము kártikamu, kártikikamu, *s.* The 8th Telugu lunar month; that in which the moon's change takes place when the sun is in Scorpio.

కార్తె kárte, *s.* The particular constellation of the 27 in which the sun happens to be.

కార్పణ్యము kárpaṇyamu, *s.* Poverty. parsimony. 2. Malice.

కార్యము káryamu, *s.* *vide* కారియము káriyamu.

కాఱియ kárriya, *s.* Corporeal pain.

కాఱు kárru, *adj.* Impenetrable; as కాఱడవి kárraḍavi, An impenetrable forest. 2. difficult, hard; as కాఱుమాట kárrumáṭa, A difficult word. 3. wild; as కాఱుదున్న kárrudunna, A wild buffalo. కాఱుకొమ్ముల మెకము kárrukommula mekamu, A deer.

కాలటక kálaṭaka, *s.* A stick serving as a shelf to support pots, &c.

కాలము kálamu, *s.* Time. 2. Occasion, conjucture, season. 3. Tense. 4. Death. 5. Black colour. కాలచక్రము kálachakramu, The circle of time. కాలక్షేపముచేయు kálakshépamuchéyu, To pass time. కాలక్రయముచొప్పున kálakrayamu tsoppuna, At the current price.

కాలు kálu, *s.* A leg. 2. A foot. 3. A claw or talon. 4. A quarter or fourth part. మోకాలు mókálu, The knee. గుదికాలు gudikálu, The heel. మీగాలు mígálu, The upper part of the foot. ముందరికాళ్లు mundarikáḷḷu, The fore-feet of quadrupeds. వెనక్కాళ్లు venakkáḷḷu, The hind feet of quadrupeds. కాలరులు-కాలుబలము-కాల్బలము, కాలిబంట్లు kálarulu-kálubalamu-kálbalamu, kálibanṭlu, Infantry. కాలి-దోవ, కాలి-దారి káli-dóva, káli-dári, A foot-path. కాలారి kálári, A poll-tax; so much per foot. కాలారివాడు kálárivāḍu, A traveller. కాలివ్రేళ్లు kálivréḷḷu, The toes. కాలుగడియ kálugaḍiya, A quarter of a Hindoo hour. కాలుసేతులు kálusétulu, Hands and feet.

కాల్ద్రొక్కు káldrokku, *v. a.* To marry. *s.* Marriage; because at a marriage the bridegroom treads upon the foot of the bride. కాలుమడి kálumaḍi, Urine.

కాలు kálu, *v. n.* To burn, to be consumed. 2. To be baked. కాలుపు kálupu, *s.* Burning. కాల్చు káltsu,

v. a. To burn. 2. To roast, or bake. 3. To fire a gun, or cannon.

కాల్పించు kálpintsu, *v. Caus.* To cause to burn, &c.

కాళ్లు káḷḷu, *s. plu.* The plural of కాలు kálu, A leg, or foot. q. v. కాళ్ల-కట్ట, కాళ్ల-కడ káḷḷa-katta, káḷḷa-kada, That part of a bedstead, where the feet are placed.

కాళ్లగ్రుచ్చు káḷḷagrutstsu, *v. a.* To kick, to struggle.

కాళ్లజెఱ్ఱి káḷḷajerri, A centipede of the largest species.

కావడి kávaḍi, *s.* A piece of wood, with ropes suspended from each end, placed upon the shoulder, for carrying a burden, like that used by milk-maids in England. కావటియుట్లు kávaṭiyuṭlu, The rope net work, by which burdens are suspended from this piece of wood. కావటిబద్ద kávaṭibadda, The pole or wood only. కావటిమట్టు kávaṭimaṭṭu, The bottom of the rope, or rattan net work, in which burdens are thus suspended.

కావరము kávaramu, *s.* Fat. 2. Pride, arrogance.

కావరించు kávarintsu, *v. n.* To become fat, or proud.

కావలయు kávalayu, *v. n.* This is a compound verb, formed of కా ká, The infinitive of అవు avu, *q. v.* And వలయు valayu, *q. v.* Used impersonally, without a nominative, and governing the dative case, it denotes. To wish, want, or desire. 2. To be requisite or necessary. అదినాకుకావలెను adinákukávalenu, I want that. నెలకుపదివరాలుకావలెను nelaku padivarálu kávalenu, It will require ten pagodas per month. But if used with a nominative governing it, it denotes-To stand in relationship; to be connected by blood, or marriage. వాడునీకుఏమికావలెను váḍu níkuémiká valenu, In what relation does he stand to you? how is he connected with you? నాకుతండ్రికావలెను nákutandrikávalenu, He is my father.

కావలి kávali, *s.* A guard. 2. Custody. కావలివాడు kávaliváḍu, A sentry, centinel, or watchman.

కావా kává, *s.* The lunging a horse.

కావి kávi, *s.* Redness. 2. A red cloth, such as is worn in India by those religious orders who profess chastity. *adj.* Red.

కావించు kávintsu, *v. a.* To make, or cause. 2. To fabricate, or invent. 3. To build, or construct. 4. To compose.

కావిరి káviri, *s.* Black vapour; any thing that appears like smoke.

కావు kávu, *s.* A black spot, or mark, on the forehead.

కావున kávuna, *adv.* Therefore.

కావుపాతర kávupátara, *s.* A pit for securing grain, of which the mouth is narrow.

కావేరి kávéri, *s.* The Cauvery.

కావ్యము kávyamu, *s.* A poem, or poetical composition.

కాష్ఠము káshṭhamu, *s.* Wood. It is commonly applied, in Telugu, to the wood of the funeral pile.

కాసా kásá *s.* A son by a female slave.

కాసు kásu, *s.* A cash, the smallest copper coin. కాసంత kásanta, often pronounced కాస్త kásta, Little, short, small, concise.

కాసె káse, *s.* The end or corner of a garment, tucked up behind, into the waist band.

కాసెవాడు kásevádu, *s.* A stone-cutter, a carver, or sculptor.

కి

కి ki, *postpos.* To; one of the signs of the dative case, added to inflexions in ఎ e, ఈ í, or ఐ ai.

కింకరుడు kinkaruḍu, *s.* A male servant, or slave. కింకరి kinkari, A female servant, or slave.

కించిత్తు kinchittu, *adv.* A very little; the smallest possible quantity.

కింద kinda, *adv.* Below, under, down: కిందామీదా kindámídá, Topsy turvy. కిందట kindaṭa, Formerly. ఒకనిచేతికింద okanichétikinda, Under one's power. కిందిచూపు kinditsúpu, A down-cast look. కిందటి kindaṭi, *adj.* Former.

కికురించు kikurintsu, *v. a.* To caress. 2. To cajole, to deceive.

కిక్కిర్రియు kikkirriyu, *v. n.* To be in close order, to be pressed, or squeezed together.

కిచకిచ kitsakitsa, *s.* The chirping of birds, rats, &c.

కిచిడీ kichiḍí, *s.* Rice, and split pulse, mixed and dressed with clarified butter, &c.

కిటికీ kiṭikí, *s.* A window.

కిటుకు kiṭuku, *s.* An artifice, or trick. 2. A secret.

కిట్టు kiṭṭu, *v.* To approach. 2. To be crowded, squeezed, or shut together. 3. To agree. కిట్టికోల kiṭṭikóla, The hand-torture, composed of two pieces of wood, tied at one end; one is passed over, and the other under the hand, and then the two open ends are squeezed

together. It was formerly applied to Ryots who refused to pay their assessment.

కితాబు kitábu, *s.* A title.

కిత్తనారబట్ట kittanárabaṭṭa, *s.* Canvass-cloth.

కిత్తళిచెట్టు kittaḷicheṭṭu, *s.* The orange tree.

కినియు kiniyu, *v. n.* To be angry, or irritated. 2. To demand with importunity, to dun. 3. To approach, కినుక, కిన్క kinuka, kinka, *s.* Anger. wrath, rage.

కిన్నెర kinnera, *s.* A sort of small fiddle, or shrill violin, used by the mussulmans.

కిఫాయతు kipháyatu, *s.* Benefit, profit, advantage.

కిమ్మతు kimmatu, *s.* Price, value.

కిరణము kiraṇamu, *s.* A ray.

కిరస్తాను kirastánu, *adj.* Christian.

కిరాతకదేశము kirátakadésamu, *s.* The name of a barbarian country, one of the fifty-six enumerated by the Hindoos.

కిరాతుడు kirátuḍu, *s.* Any individual of the race of savages, found in the hills in India, who wear the feathers of the peacock as an ornament in their heads.

కిరాయి kiráyi, *s.* Rent, hire, fare.

కిరీటము kiríṭamu, *s.* A diadem, or crown.

కిర్రకిర్ర kirrakirra, *s.* The noise produced by the rattling of a wheeled carriage, or by creeking shoes.

కిర్రుపు kirrupu, *v. n.* To wink.

కిర్రుమెట్లు kirrumeṭlu, *s. pl.* A sort of sandals, which are made so as to produce a creeking noise, in walking.

కిర్రలు kirralu, *s. pl.* The turning of a wheel, &c.

కిర్రు kirru, *s. vide* కిర్రకిర్ర kirrakirra.

కిలకిల kilakila, *s.* The sound of loud laughter.

కిల్బిషము kilbishamu, *s*, Sin, crime.

కిసరు kisaru, *s.* A disease, believed to arise in children, from the touch of a menstruous female, or of a woman impure after child-birth.

కిసుమీసు kisumísu, *s.* The raisin, or dried grape.

కిస్తీ kistí, *s.* An instalment. కిస్తిబందీ kistibandí, The settlement of the revenues, or taxes, by instalments.

కీ

కీ kí, *part.* Below, down, lower. కీగన్ను kígannu, A down-cast eye. కీనీడ kíníḍa, One's shadow. కీగడుపు kígaḍupu, The lower part of the belly.

కిచరబాచర kítsarabátsara, *s.* Confusion. 2. Any matter thrown into disorder, by bad management. కిచరబాచరగా మాట్లాడు kítsarabátsaragá mátḷáḍu, To speak without rhyme or reason.

కీచా, కీచాయి kítsá, kítsáyi, *s.* A jacket-pocket.

కీచు kítsu, *adj.* Shrill. కీచుమను kítsumanu, To make a shrill noise.

కీటము kíṭamu, *s.* A worm or insect.

కీటు kíṭu, *s.* Disregard, contempt. 2. Inactivity. 3. A range or division in a mud-wall.

కీడు kíḍu, *s.* Evil, misfortune. 2. Danger, mischief. కీడుమేళ్లు kíḍu-méḷḷu, Evil and good.

కీతు kítu, *s.* A branch of the cocoanut tree, with the leaves plaited, so as to form a sort of mat.

కీర్తన kírtana, *s.* Praise, encomium. 2. A hymn.

కీర్తి kírti, *s.* Fame, reputation, glory, renown. కీర్తించు kírtintsu, *v. a.* To praise, eulogize, or glorify.

కీలకము kílakamu, *s. vide* కిటుకు kiṭuku.

కీలకము, కీలము kílakamu, kílamu, *s.* A gnomon, a pin. 2. A wedge.

కీలు kílu, *s.* A joint. 2. A hinge. 3. Pitch, tar. చేతికీళ్లు chétikíḷḷu, The joints of the hand. పెట్టెకీళ్లు peṭṭe-kíḷḷu, The hinges of a box. వాడకీలు váḍakílu, Ship tar or pitch. కీలుకత్తి kílukatti, A knife which folds into the handle. కీలుగంటు kílugan-ṭu, A tuft of knotted hair.

కీవాడ kíváḍa, *s.* A tract of land, round a village, where its suburbs formerly stood.

కీసర kísara, *s. vide* కీచా kítsá.

కు

కు ku, *postpos.* To. One of the signs of the dative case, added to all inflexions, except such as terminate in ె e, ీ í, or ై ai.

కుంక kunka, *s.* A widow.

కుంకటివేరు kunkaṭivéru, *s.* A small or fibrous root.

కుంకట్లు kunkaṭlu, *s. plu.* Curls or ringlets of hair.

కుంకుడుచెట్టు kunkuḍucheṭṭu, *s.* The soap-nut tree, Sapindus emarginatus.

కుంకుడుపురుగు kunkuḍupurugu, *s.* A sort of red insect.

కుంకుడువేరు kunkuḍuvéru, *s. vide* కుంకటివేరు kunkaṭivéru.

కుంకుమ kunkuma, *s.* Turmerick, mixed with allum and lime juice, which forms a fine crimson colour, much used by the Hindoos, in marking the forehead.

కుంకుమము kunkumamu, *s.* Saffron. Crocus sativus.

కుంగు kungu, *v. n.* To become less, 2. To sink. 3. To be humbled, depressed, or decreased.

కుంచు kuntsu, *v. a.* Or కుంచించు kunchintsu, *v. Caus.* To make less, shorten, or abridge. 2. To sink. 3. To humble, abate, reduce, decrease, or diminish. 4. To draw back.

కుంచము kuntsamu, *s.* A measure equal to 4 manika.

కుంచిని kunchiní, *s.* A painting-brush, or pencil.

కుంచె kunche, *s.* A fly-flap, usually made of the white hair from the tail of the cow of Tartary. 2. A piece of wood, to prepare the warp without entanglement.

కుంచెకోల kunchekóla, *s.* An iron rod, of which the end is bent, used to unlock the doors of Hindoo temples.

కుంట kunta, *s.* A pond. 2. A square land measure.

కుంటు kuntu, *v. n.* To limp. కుంటి kunti, *adj.* Lame, crooked. కుంటు kuntu, Lameness, crookedness. కుంటిగాము kuntigámu, Saturn; on account of the lameness, or slowness, of his motion.

కుంటెన kuntena, *s.* The profession of a pimp, or bawd. కుంటెనకత్తె kuntenakatte, A bawd. కుంటెనకాడు kuntenakádu, A pimp.

కుంటెనకుచ్చులు kuntenakutstsulu, *s. plu.* A kind of ornament for the top of the ear.

కుండ kunda, *s.* An earthen pot, కుండగోలదాల్పు kundagóladálpu, A person who, in token of his renunciation of worldly enjoyments, assumes the staff and pot of a recluse. కుండరాశి kundarási, The sign Aquarius.

కుండలము kundalamu, *s.* An earring.

కుండు kundu, *s.* A cistern.

కుంద kunda, *s.* A pillar.

కుందకము kundakamu, *s.* Impediment, hindrance. 2. Defect, want.

కుందనము kundanamu, *s.* Pure gold.

కుంది kundi, *s.* A sort of rim placed upon a mortar, to prevent the falling of rice, &c. When beaten in it.

కుందు kundu, *s.* Affliction, grief, disquietude. 2. Repentance. *v. n.* To be grieved to sink under affliction. 2. To die.

కుందుర్రెల్లుగడ్డి kundurrellugaddi, *s.* A kind of reed, of which pens are made in the east.

కుందేలు kundélu, *s.* A hare. This noun is irregular, and makes the inflexion sing. కుందేటి kundéṭi.

కుంపటి kumpaṭi, *s.* A chafing-dish; a portable stove. 2. A portable furnace.

కుంబీ kumbí, *s.* Bleaching.

కుంభము kumbhamu, *s.* An earthen pot. 2. The frontal globe of an elephant's head. 3. The sign Aquarius. 4. A heap of boiled rice.

కుంభిని kumbhini, *s.* The earth.

కుక్క kukka, *s.* A dog. ఆడకుక్క áḍakukka, A bitch, కుక్కపిల్ల kukkapilla, A whelp. కుక్కగొడుగు kukkagoḍugu, *lit.* A dog's umbrella. A mushroom. కుక్కతులసి kukkatulasi, *lit.* Dog toolasee. The white basil, or country tea, Ocymum album, as distinguished from the toolasee proper, Ocymum sanctum.

కుక్కి kukki, *s.* A small bedstead, of which the tape is loose, or slack.

కుక్కు kukku, *v. a.* To suppress. 2. To push. 3. To beat. 4. To kill. 5. To fill up; to make full; to stuff.

కుచోద్యము kuchódyamu, *s.* Fraud, deceit. 2. Pastime, fun.

కుచ్చి kuchchi. *s.* A small hut.

కుచ్చితము kuchchitamu, *adj.* Wicked, cunning. *s.* Wickedness, cunning, malice.

కుచ్చులమేకము kutstsula mekamu, *s.* The quadruped called Bos grunniens.

కుచ్చులు kutstsulu, *s. plu.* Tassels, hangings.

కుచ్చెల kuchchela, *s.* A heap of cut corn, in its straw. 2. A certain land measure.

కుచ్చెళ్లు, కుచ్చిళ్లు kuchchelḷu, kuchchiḷḷu, *s. plu.* The folds of the lower cloth, which the Hindoos tie round their loins.

కుటి, కుటీరము kuṭi, kuṭíramu, *s.* A hut; a cottage.

కుటిలము kuṭilamu, *adj.* Crooked, cross. *s.* A trick. 2. Imposture. 3. Treason.

కుటుంబము kuṭumbamu, *s.* Family. 2. A wife.

కుటుంబి kuṭumbi, *s.* The father of a family, a householder. కుటుంబిని kuṭumbini, A matron; a woman who has both her children, and her husband, alive.

కుట్టిని kuṭṭini, *s.* A procuress.

కుట్టు kuṭṭu, *v. a.* To sew or stitch. 2. To sting, or bite, as applied to insects. 3. To bore. *s.* A seam. 2. Sewing, needle-work. 3. A cholic,

or stitch. కుట్టించు kuṭṭintsu, *v. Caus.* To cause to sew, &c. 2. To cause clothes to be made, or sewn. కడుపుకుట్టెత్తు kaḍupukuṭṭettu, The belly to ache. కుట్టుపోయు kuṭṭupóyu, To sew slightly; to stitch. చెవులుకుట్టు chevulukuṭṭu, To bore the ears. కుట్టుసురు kuṭṭusuru, The point of death, *vide* ఉసురు, తేలుకుట్టు usuru, télukuṭṭu, A scorpion to sting. బట్టలుకుట్టు baṭṭalukuṭṭu, To sew clothes. మడిచికుట్టు maḍichikuṭṭu, To hem. చెప్పులుకుట్టు cheppulukuṭṭu, To make shoes. కుట్టడపువాడు, కుట్రపువాడు kuṭṭaḍapuváḍu, kuṭrapuváḍu, A tailor. కుట్లు-వీడినవి, వదిలినవి kuṭlu-víḍinavi, vadilinavi, The seam is unript. సన్నకుట్టు sannakuṭṭu, A fine seam. ముతకకుట్టు mutakakuṭṭu, A coarse seam. రెట్టకుట్టు reṭṭakuṭṭu, A double seam.

కుట్టె kuṭṭe, *s.* The anus.

కుట్ర kuṭra, *s.* Intrigue.

కుడక kuḍaka, *s.* A vessel in which sandal, &c. are kept.

కుడి kuḍi, *adj.* The right. కుడిపక్క kuḍipakka, The right side. కుడిచెయ్యి kuḍicheyyi, The right hand.

కుడితి kuḍiti, *s.* The water with which rice, or any split pulse, has been cleaned.

కుడిమివాడు kuḍimiváḍu, *s.* A man who cures persons bit by poisonous animals. 2. A snake-catcher.

కుడుచు kuḍutsu. *v. a.* To suck. 2. To eat. కుడుపు kuḍupu, *v. Caus.* To cause to suck, &c.

కుడుపు kuḍupu, *s.* Eating. 2. Food.

కుడుము kuḍumu, *s.* A sort of cake, boiled in steam.

కుతిక, కుత్తిక, కుత్తుక kutika, kuttika, kuttuka, *s.* The throat. కుతికంటు kutikanṭu, A necklace, tied close round the throat, so as to touch it.

కుతిలపెట్టు kutilapeṭṭu, *v. a.* To afflict.

కుత్సితము kutsitamu, *adj.* Low, vile.

కుదించు, కుదియించు kudintsu, kudiyintsu, *v. a.* To abate, to lessen. 2. To shake grain, &c. in a sieve or pot, so as to throw the upper under the lower grain.

కుదియు kudiyu, *v. n.* To become tight, as a knot, &c.

కుదిలించు kudilintsu, *v. a.* To shake as water in a bottle.

కుదుప, కుదప kudupa, kudapa, *s.* One of the bits, or portions, into which curds divide.

కుడుపు kudupu, *v. a.* To shake. *s.* Shaking.

కుదురు kuduru, *v. n.* To be re-established, or restored. 2. To be settled or arranged. 3. To be cured; to recover from illness. 4. To be pacified; to be made calm, or quiet. 5. To be fixed, or placed. 6. To become firm, or resolute, in any opinion. 7. To be got, or obtained. *s.* Health. 2. Beauty. 3. A garden-bed. 4. Any thing placed under a vessel, to prevent its falling, as a straw rope, &c. 5. A rim placed over a mortar, to prevent what is beaten in it falling out, *vide* కుంది kundi, This word, when used as a substantive, makes it's inflex. Sing. కుదుటి kuduṭi, *adj.* Healthy. 2. Beautiful. 3. well-arranged. 4. Calm, quiet.

కుదుర్చు kudurtsu, *v. a.* To re-establish, or restore. 2. To settle, or arrange. 3. To cure, or recover. 4. To pacify, calm, or quiet. 5. To fix, or place. 6. To make resolute, or firm. 7. To procure for another. చోటుకుదరలేదు tsóṭukudaralédu, A place is not obtained. కుదురుబాటు kudurubáṭu, Settlement, arrangement. మనస్సుకుదురు manassukuduru, The mind to be firm, or resolute.

కుడువ, కుదవ kuduva, kudava, *s.* A pawn. 2. Mortgage. కుడువబెట్టు kuduvabeṭṭu, To mortgage; to pawn. కుడువ విడిపించు kuduva viḍipintsu, To redeem from pawn.

కునిష్టి, కునుష్టు kunishṭi, kunushṭu, *s.* An obstacle, or impediment; a pretext urged to prevent any thing. *adj.* Cross, crooked, lame.

కునుకు kunuku, *v. n.* To slumber, or dose. *s.* A slumber, or sleep. కునికిపాటు kunikipáṭu, Drowsiness.

కుప్ప kuppa, *s.* A collection, heap, or assemblage. 2. Filth or sweepings. కుప్పగూర kuppagúra, *adv.* All of a heap. కుప్పడుగు kuppaḍugu, The grains which fall from a corn heap, when it is removed. కుప్ప తెప్పలుగా kuppa teppalugá, *adv.* *lit.* Like floats of heaps. Abundantly, as కుప్ప తెప్పలుగా వానగురిసినది kuppateppalugá vánagurisinadi, The rain fell abundantly.

కుప్పము kuppamu, *s.* A small village, or hamlet.

కుప్పళించు kuppaḷintsu, *v. a.* To wash a cloth, by beating it, in a heap, against a stone.

కుప్పసము kuppasamu, *s.* A woman's bodice.

కుప్పించు kuppintsu, *v. n.* To fix the feet firmly, when about to jump.

కుప్పిగంతు kuppigantu, A leap. కుప్పిగంతువేయు kuppi gantuvéyu, To leap.

కుప్పె kuppe, *s.* An ornament worn by Hindoo females, in their plaited hair. 2. A jar.

కుబుసము kubusamu, *s.* The skin of a serpent. 2. A jacket. 3. The pivot of a door.

కుమారి, కుమారిక kumári, kumárika, *s.* A girl of eight years of age. 2. A daughter.

కుమారుడు kumárudu, *s.* A son. 2. One of the names of, కుమారస్వామి kumáraswámi.

కుమార్తె kumárte, *s.* A daughter.

కుములు kumulu, *v. n.* To be consumed, or inwardly burnt.

కుమ్మక్కు kummakku, *s.* Aid, assistance.

కుమ్మరగువ్వ kummaraguvva, *s.* A wag tail.

కుమ్మరవాడు, కుమ్మరి kummaravádu; kummari, *s.* A potter. కుమ్మరత, కుమ్మరది kummarata, kummaradi, A female potter. కుమ్మరపురుగు kummarapurugu, A sort of insect. కుమ్మరసాన, కుమ్మరసారె kummarasána, kummarasáre, A potter's wheel. కుమ్మరసారెచుక్క kummarasáre tsukka, The sixteenth of the lunar mansions; from it's supposed similitude to the potter's wheel. కుమ్మరస్వరూపము kummara swarúpamu, An earthen pot.

కుమ్మరించు kummarintsu, *v. a.* To pour out of a sack, or basket. 2. To empty; to discharge.

కుమ్ము kummu, *v. a.* To beat in a mortar. 2. To butt, or strike, with the horns. *s.* A blow from the horns.

కుమ్ము kummu, *s.* Smoking ashes; fire not extinguished.

కుయి, కుయ్యి kuyi, kuyyi, *s.* An exclamation of complaint, or sorrow.

కురంగట, కురంట kurangata, kuranta, *adv.* Near,

కురించి kurinchi, Postpos. *vide* గురించి gurinchi.

కురిచీ kurichí, *s.* A chair.

కురిడీ kuridí, *s.* The kernel of the cocoanut.

కురిమిడిగట్టు kurimidigattu, *s.* A bank, for retaining water, in a field.

కురియు kuriyu, *v. n.* To rain.

కురియించు, కురిపించు kuriyintsu, kuripintsu, *v. a.* To cause to rain. నిప్పులుకురిపించు nippulukuripintsu, *lit.* To cause fire to rain. To be in a great passion, or hurry.

కురువు kuruvu, *s.* The act of raining

కురుంజులు kurundzulu, *s. plu.* Small perpendicular posts, by which short beams are raised upon longer ones, and thus form a shelving roof, in the native houses.

కురుజీ kurují, *s.* A small, కంటాళము kanṭáḷamu, *q. v.*

కురుజు kurudzu, *s.* A hawk.

కురుమగొఱ్ఱె kurumagorre, *s.* A sheep, with long wool.

కురుమవాడు kurumaváḍu, *s.* A man who weaves blankets, or cumblies, as they are termed in India.

కురువు kuruvu, *s.* The thigh.

కురూపము kurúpamu, *s.* Deformity, ugliness.

కుఱినువ్వులు kurrinuvvulu, *s. plu.* A particular species of the Sesamum orientale.

కుఱు kurru, *s.* Shortness. 2. A little. 3. Haste. కుఱుకొను kurrukonu, *v. n.* To be in a hurry.

కుఱుకు kurruku *s.* A heap.

కుఱుచ kurrutsa, *s.* Shortness. 2. A dance. *adj.* Diminutive, short.

కుఱుపు kurrupu, *s.* A sore, or boil.

కుఱుమాడు kurrumáḍu, *s.* A shelving roof.

కుఱులు kurrulu, *s. plu.* Hairs.

కుఱువేఱుచెట్టు kurruvérru cheṭṭu, *s.* A plant, with a fragrant root.

కుఱ్ఱ kurrra, *s.* An infant. 2. A boy, or lad. 3. A young buffaloe.

కుఱ్ఱు kurru, *v.* To cry; to make a loud noise.

కులము kulamu, *s.* Race, tribe, caste, or family. 2. A multitude of animals of the same species. కులస్థుడు kulasthuḍu, A male of the same caste with one's-self. కులస్థురాలు kulasthurálu, A female of the same caste. కులస్త్రీ kulastrī, A chaste woman. కులీనుడు kulínuḍu, A man of honorable descent, of respectable family.

కులుకు kuluku, *s.* Affected gestures; foppish airs. *v. n.* To affect such gestures.

కులుపురాయి kulupuráyi, *s.* A sort of gem.

కుళ్లగించు kuḷḷagintsu, *v. a.* To dig slightly.

కుళ్లాయి kuḷḷáyi, *s.* A cap.

కుళ్లు kuḷḷu, *v. n.* To putrify, decay, or grow rotten. 2. To envy. 3. To grieve in secret. *s.* Putrescence.

కువ్వ kuvva, *s.* A heap.

కుశలత kuśalata, *s.* Cleverness. 2. Presence of mind.

కుశలము kuśalamu, *s.* Well-being, welfare, happiness, safety. *adj.* Happy, well, right.

కుశలము kuśalamu. *adj.* Skilful; conversant, expert.

కుష్ఠము kushṭhamu, *s.* The leprosy. 2. The plant termed Costus speciosus.

కుసి kusi, *s.* That portion of the ends of a bed frame, which is inserted in the leg of the bedstead.

కుసిలించు kusilintsu, *v. n.* To be discontented with what is paid, or given.

కుసుంబాపువ్వు, కుసుంభము kusumbápuvvu, kusumbhamu, *s.* The safflower. Carthamus tinctorius.

కుసుమము kusumamu, *s.* A flower. కుసుమగర్భము kusumagarbhamu, A female's hair, tied in a tuft, and enveloped in flowers. కుసుమేషుడు kusuméshuḍu, *lit.* He whose arrows are flowers. Cama, the god of love. కుసుమవర్షము kusumavarshamu, A shower of flowers.

కుసుమలు kusumalu, *s. plu.* A kind of paddy.

కుస్తరించు kustarintsu, *v. a.* To caress; to sooth.

కుక్షి kukshi, *s.* The belly; the cavity of the abdomen. కుక్షింభరి kukshimbhari, *adj.* Voracious eating.

కూ

కూకటి kúkaṭi, *s.* A small lock of hair, under, or above, the long lock, which the Hindoos leave on the crown of the head.

కూకటిమూగ kúkaṭimúga, *s.* The fork tailed shrike.

కూకలు kúkalu, *s. plu.* Cries, noises.

కూకీలు kúkílu, *s. plu.* Doves, pigeons.

కూచము kútsamu, *s.* A pillar, or post.

కూచి kúchi, *adj.* Sharp pointed.

కూచీ kúchí, *s.* A march.

కూజా kúdzá, *s.* A gugglet.

కూటమి kúṭami, *s.* Copulation. 2. Union, junction. 3. Society, assemblage.

కూటము, కూటాము kúṭamu, kúṭámu, *s.* A hall.

కూటము kúṭamu, *s.* The summit. 2. A house. 3. A hammer. 4. A heap of grain, &c. 5. An assemblage. 6. Fraud, deceit.

కూటస్థుడు kúṭasthuḍu, *s.* The first ancestor of a race or lineage. 2. The common ancestor of different families.

కూటువ kúṭuva, *s.* An army, consisting of cavalry, infantry, chariots, and elephants.

కూడముట్టు kúḍamuṭṭu, *v. a.* To pursue, to over-run.

కూడలి kúḍali, *s.* The meeting of different limits. కూడలిదారి kúḍalidári, The meeting of four roads.

కూడా kúḍá, *adv.* Along with, accompanying. 2. Also. This word, which, in fact, is merely the infinitive of. కూడు kúḍu, *q. v.* Lengthened, is usually added to the postposition తో tó, With, to strengthen the connexion. In books, however, it may occasionally be met with alone in this sense; but, when used alone, denotes in general also. వారుకూడావచ్చినారు várukúḍávachchináru, They also are come. కూడాపోవు kúḍápóvu, To go together.

కూడు kúḍu, *s.* Food, victuals. 2. Boiled rice. This word, as a noun, makes it's inflexion. కూటి kúṭi, Thus, కూటికుండ kúṭikunḍa, A pot for boiling rice. కూటినీళ్లు kúṭiniḷḷu, Sour gruel. *v. a.* To associate with. 2. To copulate. 3. To add, or sum up, figures. *v. n.* To be joined. 2. To agree, to be on good terms; to be unanimous. 3. To be amassed, or accumulated. 4. To be assembled or met.

కూత kúta, *s.* A cry or exclamation. 2. A clamour or disturbance. The noise made by any animal; as barking, braying, crowing, mewing; also the note of any bird.

కూతు, కూతురు kútu, kúturu, *s.* A daughter. The second word makes it's sing. Inflex. కూతురి-కూతురిబిడ్డ kúturi-kúturibiḍḍa, *lit.* The daughter's child.

కూన kúna, *s.* An infant. 2. A kitten, or whelp.

కూయు kúyu: *v. n.* To cry or exclaim. 2. To make a clamour, or disturbance. 3. To make any noise; as bray, crow, mew, croak, call, or sing. *v. a.* To call.

కూర kúra, *s.* A vegetable; any garden greens. 2. Curry. The green produce of a garden is divided into the ఆకుగూరలు ákugúralu, Leaf vegetables, and the కాయగూరలు káyagúralu, Or those of which the produce assumes the shape of a head, pod, or fruit.

కూరాడు kúráḍu, *s.* Inflex. Sing. కూరాటి kúráṭi, Water in which rice has been washed, grown sour, and boiled; vinegar.

కూరిచి kúrichi, *postpos. vide* కూర్చి kúrchi.

కూరిమి kúrimi, *s.* Affection, love. 2. Pity.

కూరు kúru, *v.* To attain. 2. To sleep. 3. To fill or stuff any thing; to load fire arms.

కూరుకు, కూర్కు kúruku, kúrku, *s.* Sleep. *v. n.* To sleep.

కూర్చి kúrchi, *postpos.* Towards. 2. On account of. 3. Respecting, regarding. It converts nouns to which it is affixed into the accusative case.

కూర్చినవాడు, కూర్చువాడు kúrchinaváḍu, kúrtsuváḍu, *s.* A friend.

కూర్చు kúrtsu, *v. a. vide* కూడు kúḍu.

కూర్చుండు kúrtsunḍu, *v. n*, To be seated; to sit down.

కూర్మి kúrmi, *s.* Affection, love. 2. Pity.

కూలబడు kúlabaḍu, *v. n.* To fall down suddenly.

కూలి kúli, *s.* Daily hire, or wages; cooly. 2. Daily labour.

కూలు kúlu, *v. n.* To fall down, or be overturned. 2. To die. కూల్చు kúltsu, *v. a.* To cause to fall, &c. 2. To kill.

కూళ kúḷa, *adj.* Inferior, low. 2. Wicked.

కూళము kúḷamu, *s.* Chaff.

కూసము kúsamu, *s. vide* కుబుసము kubusamu.

కృ

కృతజ్ఞము kr̲i̲tajnamu, *adj.* Grateful, thankful. కృతజ్ఞత kr̲i̲tajnata. *s.* Gratitude. కృతఘ్నత kr̲i̲taghnata, Ingratitude. కృతఘ్నము kr̲i̲taghnamu, *adj.* Ungrateful.

కృతి kr̲i̲ti, *s.* Wise, learned. 2. A successful, fortunate, or happy man.

కృతి kr̲i̲ti, *s.* A composition or work. 2. A dedication.

కృత్రిమము kr̲i̲trimamu, *adj.* Artificial, deceitful. *s.* Artifice, deceit; a trick.

కృత్యము kr̲i̲tyamu, *s.* An act. 2. Business, duty. 3. Conduct. 4. Any thing proper to be done. నిత్యకృత్యములు nityakr̲i̲tyamulu, Daily duties.

కృప kr̲i̲pa, *s.* Tenderness; favor; grace. కృపాదృష్టి kr̲i̲pádr̲i̲shṭi, A tender look.

కృపణము kr̲i̲paṇamu, *adj.* Avaricious, miserly. 2. Fraudulent, deceitful.

కృపాళువు kr̲i̲páḷuvu, *adj.* Compassionate, kind, tender.

కృశము kr̲i̲śamu, *adj.* Little, small. 2. Thin, lean, emaciated; feeble. కృశించు, కృశియించు kr̲i̲śintsu, kr̲i̲śiyintsu, *v. n.* To become lean, to be in a languishing state.

కృషి krishi, *s.* Agriculture, husbandry. కృషికుడు, కృషీవలుడు krishikuḍu, krishívaluḍu, A husbandman, or cultivator.

కృష్ణము krishṇamu, *adj.* Black. *s.* Blackness. కృష్ణపక్షము krishṇapakshamu, The dark half of the month; the fortnight of the moon's decrease. కృష్ణవర్త్మ krishṇavartma, *s.* The god of fire. కృష్ణసర్పము krishṇasarpamu, *s.* A kind of black serpent. కృష్ణసారము krishṇasáramu, *s.* A black antelope. కృష్ణాజినము krishṇájinamu, *s.* The hide of the black antelope.

కె

కెం kem, *adj.* Red. కెందమ్మి, కెందామర kendammi, kendámara, The red lotus.

కెంపు kempu, *s.* A ruby. 2. Redness. *adj.* Red. కెంపుకంటి kempukanṭi, *s.* The black cuckoo; because it's eyes are red. కెంపుగాము kempugámu, Mars; because he is red. కెంపుసవతు kempusavatu, The 15th of the lunar mansions, consisting of the star Arcturus; because it is red.

కెడయు keḍayu, *v. n.* To die, to expire. కెడపు keḍapu, *v. a.* To kill. 2. To push aside.

కెరలు keralu, *v. n.* To increase. 2. To spread. 3. To come out. 4. To be angry or enraged.

కెలను kelanu, *s.* A side, or part. This word makes in the plural. కెలంకులు, కెలనులు kelankulu, kelanulu.

కెలసము kelasamu, *s.* Wish, desire.

కెలుకు keluku, *v. a.* To stir. 2. To scratch. 3. To mix.

కెల్లగించు, కెళ్లగించు kellagintsu, keḷḷagintsu, *v. a.* To kindle. 2. To exasperate.

కెళవు keḷavu, *s.* Distance, space.

కే

కేక kéka, *s.* A cry or shout; also that of the peacock.

కేకరించు kékarintsu, *v. n.* To hawk, in spitting.

కేడించు kéḍintsu, *v. n.* To turn aside.

కేడెము kéḍemu, *s.* A shield.

కేరు kéru, *v. n.* To laugh loudly. *v. a.* To deride.

కేలు kélu, *s.* The hand. కేలుదమ్మి kéludammi, A hand resembling the lotus. కేల్పట్టు kélpaṭṭu, Marriage. కేల్మోగుచు, కేల్మోగుడ్చు kélmogutsu, kélmoguḍtsu, To shew respect to any one, by joining the palms of both hands.

కేళాకూళి kéḷákúḷi, *s.* A large square well, with steps on each side.

కేళి, కేళిక kéḷi, kéḷika, *s.* Sport, play, amusement, dancing.

కేవలము kévalamu, *adj.* Absolute, mere, entire, sole. *adv.* Very much; entirely, wholly.

కేవు kévu, *s.* Freight. కేవరి kévari, The freighter of a ship.

కేసరివడ్లు késarivaḍlu, *s. plu.* A particular kind of paddy, of which the rice is reddish.

కై

కై kai, *s.* The hand. *postpos.* To, for, on account of. కైకొను kaikonu, *v. a.* To take, receive, or accept. 2. To possess, to obtain. 3. To undertake, 4. To assume a form, or shape. కైదండ kaidanḍa, The hand, or arm, given for support, in walking. కైతాళము kaitáḷamu, A cymbal.

కైంకర్యము kainkaryamu, *s.* Service. 2. Slavery.

కైకోలవాండ్లు kaikólavánḍlu, *s. plu.* The kycola caste, generally weavers.

కైజా kaijá, *s.* The motion of a horse's head.

కైదు kaidu, *s.* Confinement, restraint. కైదుచేయు kaiduchéyu, *v. a.* To confine, to imprison.

కైదువు kaiduvu, *s.* A weapon or instrument.

కైపు kaipu, *s. vide* కయిపు kayipu.

కైరవళ్లు kairavaḷḷu, *s. plu. vide* కవిరియుండలు kaviriyunḍalu.

కైలాటము kailáṭamu, *s.* Deceit, fraud.

కైలు kailu, *s.* The actual measurement of the crop, after it is thrashed, and before the gross produce is divided between the cultivator, and those entitled to the government share.

కైవడి kaivaḍi, *adv.* Probably, likely.

కైవారము kaiváramu, *s.* Encomium-praise, commendation. 2. Circumference. కైవారముసేయు kaiváramu séyu, *v. a.* To praise, to commend.

కైశికి kaiśiki, *s.* A poetic composition, expressive of love.

కొం

కొంకనక్క konkanakka, *s.* A kind of jackal.

కొంకర konkara, *adj.* Crooked, bent. కొంకరవంకరగా konkaravankaragá, All crooked; in complete disorder.

కొంకి konki, *s.* A hook, for suspending any thing from.

కొంకు konku, *s.* Timidity, fear, shame. *v. n.* To be timid, fearful, or bashful.

కొంగ konga, *s.* A crane. కొంగకాళ్ళ kongakáḷḷa, Long shanked. *lit.* Crane-legged.

కొంగు kongu, *s.* The hem, or border of a garment.

కొంచ kontsa, *s. vide* క్రౌంచము krauncham u.

కొంచ-పోవు, వచ్చు kontsa-póvu, vatstsu, *v. a. vide* కొను konu.

కొంచెము konchemu, *s.* A little, a few, some. 2. Contempt. *adj.* Little, as to quantity only; few, some. 2. Trifling, of no consequence. 3. Short, as to time only. 4. Low, vile, mean. కొంచెముచేయు konchemuchéyu, To diminish. కొంచెముగాయెంచు konchemugáyentsu, To esteem lightly; to slight, or contemn. కొంచెముకొంచెముగా konchemukonchemugá, Little, by little. కొంచెపువాడు konchepuváḍu, A low or mean fellow. కొంచెములో konchemuló, In a few words: for a low price. కొంచెముసేపు konchemu sépu, A short time.

కొంటె konṭe, *s.* A wicked, depraved, roguish, or impudent person.

కొండ konḍa, *s.* A mountain, hill, or rock. కొండకాలువ konḍakáluva, A cascade. కొండకొమ్ము konḍakommu, The summit of a mountain. కొండకోట konḍakóṭa, A hill fort. కొండగొర్రె konḍagorre, A wild sheep, or kind of deer.

కొండాడు konḍáḍu, *v. a.* To praise, commend, or applaud.

కొండి konḍi, *s.* A sting, or bite.

కొండిక konḍika, *s.* An infant.

కొండెము konḍemu, *s.* An accusation, denunciation, or complaint; generally applied to such as are false. 2. Slander. కొండీడు, కొండెగాడు kondídu, konḍegáḍu, An accuser, or informer. 2. A slanderer.

కొండ్ర konḍra, *s.* The oval space described by the plough, at it's first wide turning; the ground within which is subsequently ploughed, by turning the plough more abruptly.

కొంత konta, *s.* A little; a part; a few; some. *adj.* Little, few, some, short. కొండొక konḍoka, *adj.* A very little. 2. Another.

కొందఱు kondarru, *Indef. adj. pro. m. or. f.* Making in the n. కొన్ని konni, Some, a few.

కొందలము kondalamu, *s.* Perturbation. 2. Sorrow.

కొంప kompa, *s.* A house.

కొక్కరాయి, కొక్కెర kokkaráyi, kokkera, *s.* A crane.

కొక్కు kokku, *s.* A crane. 2. An immense rat, usually termed at Madras the bandy-coot

కొచ్చెమాటలు kochchemátalu, *s.* Words pronounced with a lisp.

కొటారు kotáru, *s.* A cotaur, or collection of salt heaps.

కొటిక kotika, *s.* A village. 2. A miser.

కొట్టము, కొట్టాము kottamu, kottámu, *s.* A stall.

కొట్టు kottu, *s.* A blow. 2. A storehouse, a granary.

కొట్టు kottu, *v. a.* To beat, strike, smite, flog, or lash. 2. To break. 3. To kill, or destroy. 4. To cut. 5. To fix, or affix. In composition, it makes some neuter verbs active, *vide* ఊడగొట్టు údagottu, Under ఊడు údu, It has also a vast variety of other meanings, which will be best explained by the examples given below.

కొట్టించు kottintsu, *v. Caus.* To cause to beat, &c.

కొట్టుకొను kottukonu, *v.* Comp. To beat one's-self. 2. To strike by accident against any thing. కొట్టుక, కొట్టుకొనిపోవు kottuka, kottukonipóvu, To be carried or swept off, by a flood, wind, &c. కొట్టివేయు kottivéyu, To strike out, or cut off. 2. To Exclude. 3 To dismiss. మాటకొట్టివేయు mátakottivéyu, To strike out a word. 2. To defeat in argument. వ్యాజ్యముకొట్టివేయు vyájyamukottivéyu, To dismiss a suit. అచ్చుకొట్టు atstsukottu, To print. అదృష్టముగొట్టు adrishtamugottu, To have good fortune, ఈతగొట్టు ítagottu, To swim. ఊకొట్టు úkottu, To listen. ఊడగొట్టు údagottu, To take any thing forcibly out of its fastening. 2. To depose or turn out of office. ఎగగొట్టు, ఎగరగొట్టు egagottu, egaragottu, To toss up. 2. To deny or disregard what another says; to turn another's words into ridicule; to refute. ఎలికగొట్టు elikagottu, A rat to eat. or destroy. కంపుగొట్టు kampugottu, A smell to stink. కుప్పగొట్టు kuppagottu, To thrash a heap. కొఱ్ఱుగొట్టు korrugottu, To impale. కొల్లగొట్టు kollagottu, To reap, or gain, a great profit. గంతుగొట్టు gantugottu, To die, or expire. గంటగొట్టు gantagottu, A clock to strike. గచ్చులుకొట్టు gatstsulukottu, To boast, or vaunt. గాలిగొట్టు gáligottu, The wind to blow.

కొఠి kothí, *s* A soucar's or banker's place of business; a bank. కొఠివేయు kothívéyu, To open, or establish, a bank.

కొడవలి koḍavali, *s.* Inflex. Sing. కొడవటి koḍavaṭi, A sickle.

కొడి koḍi, *s.* The flame of any light. 2. A flag, standard, or colour. అగ్నిహోత్రపుకొడి agnihótrapukodi, The flame of fire. కొడిపొయ్యి koḍipoyyi, A hearth or fire place. కొడివేయు koḍivéyu, To hoist a flag. కొడిస్తంభము koḍistambhamu, A flag-staff.

కొడుకు koḍuku, *s.* A son.

కొడుపు koḍupu, *s.* That part of a bamboo which is between two joints. 2. An iron thimble, placed on the finger when one plays upon the vína, or Hindoo guitar.

కొణజా koṇadzá, *s.* A kind of terrace, over the gate, or entrance, of a house.

కొణిగె koṇige, *s.* A heap.

కొణిదిలి koṇidili, *s.* Half a handful.

కొణుజు koṇudzu, *s.* A tick.

కొతిమిరి, కొతిమెర kotimiri, kotimera, *s.* The coriander plant.

కొతుకు kotuku, *v. n. vide* కొడుకు koḍuku.

కొత్త kotta, *adj.* New, recent.

కొత్తడములు, కొత్తళములు kottaḍamulu, kottaḷamulu, *s. plu.* The bastions of a fort.

కొత్తముట్టు kottamuṭṭu, *s.* The joining of a broken thread, in spinning.

కొత్తెము kottemu, *s.* The pulp of the palmyra fruit.

కొద koda, *s.* The residue, or remainder. *adj.* Remaining.

కొదమ kodama, *s.* The young of any brute. *adj.* Young.

కొదవ kodava, *vide* కొదువ koduva.

కొదుకు koduku, *v. n.* To hesitate in speaking.

కొదువ koduva, *s.* The rest, remainder, or residue. 2. Want, defect, deficiency. 3. Discontent, dissatisfaction. *adj.* Remaining. 2. Other. కొదువసగము koduvasagamu, The other half.

కొద్ది koddi, *s.* A little. *adj.* Little, few, small. 2. Mean, vile, low, inferior, trifling. *postpos.* To the full extent of. 2. In proportion to; suitable to. కొద్దిపని koddipani, A trifling business. కొద్దిమంది koddimandi, Few people. వానిబలముకొద్ది కొట్టినాడు vánibalamukoddi koṭṭináḍu, He beat him to the extent of his strength.

కొన kona, *s.* The point, end, or extremity. కొట్టకొన koṭṭakona, The very point or end. కొనచెవి konachevi, The tip of the ear.

కొనసాగు konaságu, *v. n.* To be effected, accomplished, or concluded.

కొనియాడు koniyáḍu, *v. a.* To commend, approve, or praise.

కొను konu, *v. a.* To buy or purchase. 2. To take.

కొనిపించు konipintsu, *v. Caus.* To cause to buy.

కొప్పు koppu, *s.* A female's hair, tied in a tuft. 2. The middle thatch. 3. The bend of a bow.

కొబ్బరి, కొబ్బెర kobbari, kobbera, *s.* The white kernel of the cocoanut. *adj.* Of or belonging to the cocoanut.

కొమరు komaru, *s.* Beauty. 2. Youth *adj.* Beautiful. 2. Youthful. కొమరాలు komarálu, *s.* A beautiful, or young, woman.

కొమరుడు, కొమారుడు komaruḍu, komáruḍu, *s.* A son. 2. A young man.

కొమరులు komarulu, *s. plu. vide* కురుంజులు kuṛundzulu. 2. The plural of కొమరుడు komaruḍu, *q. v.*

కొమరుసామి komarusámi, *s.* A name of Kartikaya, the god of war.

కొమార్తె komárte, *s.* A daughter.

కొమిరె komire, *s.* A woman.

కొమ్మ komma, *s.* A branch, or bough. 2. A woman. 3. The pointed battlements of a fort.

కొమ్ము kommu, *s.* The horn of any animal. 2. The tusk of any animal, as of the elephant, or wild boar. 3. A trumpet, or blowing horn. 4. The name of the connected vowel ు u. 5. A piece of certain dried roots. 6. The end of a bank. సొంటికొమ్ము sontikommu, A piece of dried ginger. చెరువుకొమ్ము cheruvukommu, The end of the bank of a tank. కొమ్ముపట్టు kommupaṭṭu, To blow a trumpet. కొమ్ములతోపొడుచు kommulatópoḍutsu, To gore with the horns. కొమ్మువాండ్లు kommuvánḍlu, A caste of the chucklers, who are trumpeters.

కొమ్ముకాకరకాయ kommukákarakáya, *s.* A species of the Momordica charentia, used as a pot vegetable by the Hindoos.

కొమ్ముమాసకమ్మ kommumása kamma, *s.* A woman having breasts, but who never is menstruous.

కొయ్య koyya, *s.* Wood. 2. A staff or stick. 3. A ship's mast. *adj.* Wooden. కొయ్యకాలు koyyakálu, *lit.* A wooden leg. Stubble. కొయ్యగూటము koyyagúṭámu, *lit.* A wooden pin. A mallet. 2. A piece of wood, with which the clods of earth in the fields are beaten, after ploughing.

కొయ్యగూర, కొయ్యతోటకూర koyyagúra, koyyatóṭakúra, *s.* The Amaranthus tristis.

కొరకు koraku, *postpos.* To, for; on account of, for the sake of.

కొరడా koraḍá, *s.* A whip.

కొరడు koraḍu, *s.* An owl.

కొరడుపారు koraḍupáru, *v. n.* To be benumbed, or deadened.

కొఱ korra, *s.* A defect. 2. A maim. 3. A little. 4. Dissatisfaction. 5. Use. కొఱగాని, కొఱమాలిన korragáni, korramálina, Useless. *adj.* Imperfect, incomplete. కొఱనోము korranómu, An imperfect meritorious act, or one not completed. కొఱప్రాణము korrapráṇamu, The point of death.

కొఱకంచు korrakantsu, *s.* A firebrand, after it has been extinguished.

కొఱకు korraku, *postpos. vide* కొరకు koraku.

కొఱకొఱ korrakorra, *s.* An angry countenance. కొఱకొఱలాడు korrakorraláḍu, To have an angry countenance.

కొఱడు korraḍu, *s.* Indra's rainbow unbent, invisible to mortals.

కొఱత korrata, *s.* A defect. 2. A maim. 3, Dissatisfaction.

కొఱపము korrapamu, *s.* A curry-comb.

కొఱముట్టు korramuṭṭu, *s.* Materials, implements, tools.

కొఱలు korralu, *v. n.* To abound.

కొఱవి korravi, *s.* A firebrand.

కొఱుకు korruku, *v. a.* To gnaw, to bite, to grind, or gnash. కొఱుకుడుపుండు korrukuḍupunḍu, A cancer.

కొఱ్ఱలు korrralu, *s.plu.* The grain termed Panicum Italicum.

కొఱ్ఱు korrru, *s.* Making its inflex. sing. కొఱ్తి korrti, An impaling spike; a spike.

కొల kola, *s.* Measurement. 2. Sin. పిచ్చకొల pitstsakola, False measure.

కొలంకులు kolankulu, *s. plu.* The irregular plural of కొలను kolanu, *q. v.*

కొలకొల kolakola, *s.* The mingled sound of birds.

కొలత, కొల్త kolata, kolta, *s.* Measurement.

కొలది koladi, *s.* Depth. 2. Power, glory. 3. Means. మోకాటికొలది mókáṭikoladi, The depth of the knee. నీకొలదియెఱుంగక níkoladiyerrungaka, Without understanding thy power or glory. యేకొలదినైనా yékoladinainá, By any means.

కొలను kolanu, *s.* A tank, or pond.

కొలము kolamu, *s*, A race, tribe, caste, family, or lineage.

కొలికి koliki, *s.* The corner of the eye. 2. A clasp. కొలికిముడి kolikimuḍi, A loosened knot.

కొలిమి kolimi, *s.* A forge, కొలిమితిత్తి kolimititti, The bellows.

కొలుచు kolutsu, *v. a.* To measure. 2. To serve, to worship.

కొలిపించు kolipintsu, *v. Caus.* To cause to measure, &c.

కొలిపించుకొను kolipintsukonu, *v. Caus. Comp.* To cause one to measure, &c. For one's own benefit.

కొలుచు kolutsu, *s.* Grain.

కొలుపు kolupu, *s.* The festival of any goddess; generally applied to that of the village goddess.

కొలుపు kolupu, *v. a.* To excite, encourage, set on, or prompt. 2. This verb, added to some neuter verbs in కొను konu, Makes them active; as మేలుకొను mélukonu, *v. n.* To awake one's-self.

మేలుకొలుపు mélukolupu, *v. a.* To wake another, from sleep. మనస్సుకొలుపు manassukolupu, To be inclined.

పురికొలుపు purikolupu, *v. a.* To excite, or provoke. ఉసికొలుపు usikolupu, To hiss, set on, or excite a dog; to incite one against another,

కొలువు koluvu, *s.* Service. 2. An employment or place. 3. A hall of audience.

కొల్ల kolla, *s.* Pillage, plunder. కొల్లగొట్టు kollagoṭṭu, To reap or gain a great profit. కొల్లబోవు kollabóvu, To be plundered or robbed. కొల్లలాడు kollaláḍu, To attain, as మోక్షముకొల్లలాడు mókshamukollaláḍu, To attain eternal happiness.

కొవ్వు kovvu, *s.* Fat. 2. Presumption, pride, arrogance.

కొవ్వు kovvu, *v. n.* To be fat. 2. To be presumptuous, proud, or arrogant. తలకొవ్విన talakovvina, *adj. lit.* Head-proud. Headstrong, ungovernable.

కొస kosa, *s.* The end, point, or edge. 2. A piece of string.

కొసరు, కొసురు kosaru, kosuru, *v. a.* To ask any thing gratis, in addition to what has been bargained for; to demand something to boot. *s.* That which is obtained in this manner.

కో

కోక kóka, *s.* A woman's cloth. 2. A cloth.

కోకిల, కోకిలము kókila, kókilamu, *s.* The black cuckoo. 2. A parrot.

కోచ kótsa, *s.* A coward.

కోట kóṭa, *s.* A fort. కోటకొమ్మలు kóṭakommalu, The pointed battlements of a fort.

కోటి kóṭi, *s.* A crore, or ten millions. 2. The edge or point of a sword; the end of a bow. 3. A multitude. కోటానకోట్లు kóṭánakóṭlu, Innumerable persons or things.

కోటేరు kóṭéru, *s.* The plough placed on the top of the yoke, as is done when the cultivator carries it to, or brings it back from, the field.

కోడలు kóḍalu, *s.* Making it's inflexion sing. కోడలి kóḍali, And it's nom. *plu.* కోడండ్రు kóḍandru, A daughter-in-law. కోటరికము-కోటఱికము-కోడంటికము, కోడఱికము kóṭaramu-kóṭarrikamu-kóḍanṭikamu, kóḍarrikamu, The duty of a daughter-in-law.

కోడి kóḍi, *s.* A cock, or hen.

కోడిపందెము kóḍipandemu, *s.* The game of cock-fighting. కోడికూత kóḍikúta, The crow of a cock. కోడిపిల్ల kóḍipilla, A chicken. కోడిజుట్టు kóḍidzuṭṭu, A cock's comb. పిల్లలకోడి pillalakóḍi, A brood hen. సీమకోడి símakóḍi, A Europe fowl, generally applied to a turkey. కోడిపుంజు kóḍipundzu, A cock. కోడిపెట్ట kóḍipeṭṭa, A hen.

కోడిగ kóḍiga, *s.* A score; it is used chiefly in counting rubies, or cloths.

కోడిగము kóḍigamu, *s.* Ridicule.

కోడీ kóḍí, *s.* A flag, banner, or ensign.

కోడు kóḍu, *v. a.* To separate broken, from unbroken rice. 2. To move the tongue, as a snake. *s.* A rivulet; the branch of a river. 2. A place overgrown with అవురు avuru, *q. v.*

కోడు kóḍu, *s.* Making in the inflex. Sing. కోటి kóṭi, The leg of a bedstead.

కోడె kóḍe, *s.* A young bull.

కోడె kóḍe, *adj.* Male, young. కోడెదూడ kóḍedúḍa, A bull calf. కోడెతాచు kóḍetátsu, A male serpent. కోడెకాడు kóḍekáḍu, A young man.

కోణంగి kóṇangi, *s.* A person who wears a mask, and exhibits as a buffoon.

కోణము kóṇamu, *s.* A corner, or angle. 2. The sharp edge of a sword. 3. The quill or bow of a lute, a fiddle stick.

కోత kóta, *s.* Reaping, cutting. కోతకాలము kótakálamu, Harvest time.

కోతి kóti, *s.* A monkey. కోతివన్నె kótivanne, A brown, or monkey colour.

కోదండము kódandamu, *s.* A rope suspended to any pole, or beam, in order to punish school-boys, by making them continually keep hold of it.

కోన kóna, *s.* A village in a forest. 2. A herd of cows.

కోనేరు kónéru, *s.* A square pond, with steps for descending on each side.

కోపము kópamu, *s.* Anger, wrath, rage, indignation. కోపన kópana, A passionate or angry woman.

కోపపడు kópapadu, *v. n.* To be angry, or enraged. కోపి kópi, A passionate or angry person.

కోపించు, కోపగించు kópintsu, kópagintsu, *v. a.* To be angry with another.

కోపు kópu, *s.* A side. 2. Manner, mode. *adj.* Extraordinary, uncommon.

కోపుదారుడు kópudárudu, *s.* A copdar, or contractor for long cloths.

కోమటి kómati, *s.* The caste termed the Komtee. It is one of the subdivisions of the Vyasya, or third pure caste, among the Hindoos. Their profession is trade.

కోమలి kómali, *s.* A woman.

కోయిల kóyila, *s.* The black cuckoo.

కోయు kóyu, *v. a.* To cut, sever, or amputate. 2. To pluck, to gather.

కోయెవాండ్లు kóyevándlu, *s. plu.* A caste of fowlers, or huntsmen.

కోర kóra, *s.* A cup.

కోరడి kóradi, *s.* A wall of loose earth.

కోరా kórá, *adj.* Unbleached, as applied to cloth; as applied to gold, it denotes impure, or mixed with alloy.

కోరాడు kórádu, *v. a.* To turn up the earth, as is done by a rat, hog, &c.

కోరు kóru, *s.* The ryot's share, or portion of the crop.

కోరు kóru, *v. a.* To wish. 2. To hope; to expect. 3. To choose, to select. 4. To prefer, to like.

కోరించు kórintsu, *v. Caus.* To cause to wish, &c.

కోరిక kórike, *s.* Wish, desire, or longing. 2. Hope. expectation. 3. Selection. 4. Preference. కోరికెయీడేరు-కోరికెతీరు, కోరికె నెఱవేఱు kórikeyídéru-kóriketíru, kórikenerravérru,. A wish, to be accomplished. కోరికె-యీడేర్చు-తీర్చు-నెఱవేర్చు kórike-yídértsu-tírtsu-nerravérrtsu, To accomplish one's wish.

కోఱ kórra, *s.* A tusk or fang.

కోల kóla, *s.* An arrow. 2. A staff, or stick. *adj.* Long.

కోలాటము kóláṭamu, *s.* A kind of play, with small pieces of stick, in which dancing girls or school boys, by moving in different directions, plait into one rope separate strings held in one hand, while they keep time, by beating the sticks held in the other, against each other.

కోలతపేలా kólatapélá, *s.* A sort of brass pot.

కోలన kólana, *s.* Length.

కోలాహలము kóláhalamu, *s.* A low and confused sound; an uproar; a great and indistinct noise.

కోలుకాడు kólukáḍu, *s.* A kolkar, or inferior officer, in the custom department.

కోలుకొను kólukonu, *v. n.* To be restored to strength, or to a former good state.

కోలుమసగు kólumasagu, *v. n.* To be distinguished, or signalized.

కోల్తలచేయు kóltalachéyu, *v. a.* To prepare for battle.

కోల్పడు, కోల్పోవు kólpaḍu, kólpóvu, *v. n.* To be lost. 2. To be ruined. కోల్పుచ్చు kólputstsu, *v. a.* To lose. 2. To deprive, to destroy, to ruin.

కోల్పులి kólpuli, *s.* A royal tiger.

కోవి kóvi, *s.* A hollow tube.

కోవెల kóvela, *s.* A Hindoo temple. 2. The black cockoo.

కోవెలసోరము kóvelasoramu, *s.* The seventh musical note, called Panchama; because it is said to be formed by air, drawn from five places; the navel, the thigh, the heart, throat, and forehead.

కోశము kóśamu. *s.* Treasure. 2. A bud. 3. A sheath or scabbard.

కోసు kósu, *s.* A coss, or a distance of two thousand fathoms.

కౌ

కౌగిలి kaugili, *s.* Making in the inflex. Sing. కౌగిటి kaugiṭi, The breast, *lit.* the place of embrace.

కౌగిలించు kaugilintsu, *v. a.* To embrace; to clasp.

కౌగిలింత, కౌగిలింపు kaugilinta, kaugilimpu, *s.* An embrace.

కౌజు kaudzu, *s.* A partridge.

కౌతుకము kautukamu, *s.* Eagerness, vehemence, impatience. 2. Joy; pleasure, happiness. 3. Wish, inclination. 4. The marriage thread, or ring. 5. A shew, or spectacle.

కౌతూహలము kautúhalamu, *s.* Eagerness, vehemence.

కౌను kaunu, *s.* The waist.

కౌపీనము kaupínamu, *s.* The small piece of cloth concealing the privities.

కౌమారము kaumáramu, *s.* Youth, childhood.

కౌలు kaulu, *s. vide* కవులు kavulu.

కౌసు kausu, *s.* Flesh, meat.

క్ర

క్రంచఱ krantsarra, *adv.* Quickly, swiftly.

క్రందు krandu, *adj.* Much, excessive. *s.* Excess.

క్రచ్చఱ kratstsarra, *adv.* Purely, clearly. 2. Quickly, swiftly.

క్రచ్చు kratstsu, *s.* Impurity, dirt.

క్రచ్చు kratstsu, *v. a.* To wish, to desire.

క్రతువు kratuvu, *s.* A sacrifice, or ceremony in which oblations are presented.

క్రన్నన krannana, *adv.* Quickly, speedily, swiftly.

క్రమము kramamu, *s.* A sacred precept, or practice prescribed by the vedas. 2. Order, method, uninterrupted progress, regularity, arrangement.

క్రమించు kramintsu, *v. n.* To pass as the time. 2. To pass over. 3. To die.

క్రమ్మఱు krammarru, *v. n.* To return.

క్రమ్మఱించు krammarrintsu, *v. a.* To recall, to revoke.

క్రమ్మఱ krammarra, *adv.* A gain.

క్రమ్ము krammu, *v. a. vide* కమ్ము kammu.

క్రయము krayamu, *s.* Buying, purchase. 2. price, value.

క్రాయకుడు kráyakuḍu, *s.* A purchaser, a buyer. క్రయవిక్రయము krayavikrayamu, Trade, traffic. *lit.* Buying and selling.

క్రాలు králu, *v. n.* To shine, to sparkle.

క్రాల్గంటి králganṭi, *s. lit.* The sparkling-eyed. A woman.

క్రింద krinda, *adv. vide* కింద kinda.

క్రిక్కిఱియు krikkirriyu, *v. n. vide* కిక్కిఱియు kikkirriyu.

క్రియ kriya, *s.* An act or action. 2. Means, expedient. 3. Worship. 4. Physical treatment or practice. 5. A religious initiatory ceremony. 6. Obsequies, rights performed immediately after death. 7. Purificatory rights, as ablution, &c. 8. In grammar, a verb.

క్రియ kriya, *s.* Manner or mode. 2. Advantage. 3. Effect.

క్రీడ kríḍa, *s.* Sport, amusement, play, pastime, pleasure.

క్రుంకు krunku, *v. n.* To drown. *s.* Drowning.

క్రుంగు krungu, *v. n. vide* కుంగు kungu.

క్రుమ్మరు krummarru, *v. n.* To roam, to wander, to ramble, to haunt.

క్రూరము krúramu, *adj.* Terrible, formidable, ferocious, destructive. 2. Cruel, pitiless, hard, harsh. 3. Sharp. 4. Hot. క్రౌర్యము krauryamu, *s.* Cruelty, tyranny.

క్రేగన్ను krégannu, *s.* The outer corner of the eye.

క్రేపు krépu, *s.* A calf.

క్రేళ్లు kréḷḷu, *s. plu.* Leaps.

క్రేవ kréva, *s.* A side.

క్రొం krom, *adj.* New, fresh, recent. క్రొందావి krondávi, A fresh scent.

క్రొత్త krotta, *adj. vide* కొత్త kotta.

క్రొమ్ముడి krommuḍi, *s.* A tress; a female's knot of hair.

క్రొవ్వాడి krovváḍi, *adj.* Very sharp.

క్రొవ్వు krovvu, *v. n. vide* కొవ్వు kovvu.

క్రొవ్వెద krovveda, *s.* A female's hair tied in a tuft.

క్రోడీకరించు króḍíkarintsu, *v. a.* To abstract, to abridge, to shorten.

క్రోధము kródhamu, *s.* Anger, wrath. క్రోధనుడు, క్రోధి kródhanuḍu, kródhi, A passionate man.

క్రోలు królu, *v. a.* To drink.

క్రోవి króvi, *s.* A hollow tube. 2. A flute. 3. The plant termed Galedupa arborea.

క్లీబము klíbamu, *s.* The neuter gender.

క్లేశము kléśamu, *s.* Pain, affliction, or distress.

క్వచిత్తు kvachittu, *adv.* Somewhere.

ఖ

ఖ kha, The seventeenth letter, and second consonant, in the Telugu alphabet.

ఖండనము khanḍanamu, *s.* Division. 2. Dissertation, criticism.

ఖండము khanḍamu, *s.* A piece, part, fragment or portion. 2. A chapter or section.

ఖండించు khanḍintsu, *v. a.* To cut into pieces, divide, tear, or break off. 2. To reject, to confute, or render ineffectual. 3. To settle a price.

ఖండింపు khanḍimpu, *s.* The lowest price. ఖండింపుచేయు khanḍimpu-chéyu, To settle a bargain.

ఖండితము khanḍitamu, *adj.* Cut, torn, broken. 2. Strict, rigid.

ఖచితము khachitamu, *adj.* Mixed, blended, combined. 2. Inlaid, set.

ఖజానా khajáná, *s.* Treasure, or money. 2. A treasury. ఖజానాపెట్టె khajánápeṭṭe, A cash chest. ఖజాంజీ khajánjí, A cash keeper.

ఖడాయించు khaḍáyintsu, *v. a.* To erect or raise. ఢేరాఖడాయించు ḍhérákhaḍáyintsu, To raise or pitch a tent.

ఖడ్గము khaḍgamu, *s.* A sword or scymetar. 2. A rhinoceros. 3. The rhinoceros'horn.

ఖడ్డి khaḍḍí, *s. vide* కడ్డి kaḍḍi.

ఖని khani, *s.* A mine.

ఖనిత్రము khanitramu, *s.* A spade, or hoe.

ఖబురు khaburu, *s. vide* కబురు kaburu.

ఖరా khará, *adj.* True, exact, certain 2. Honest.

ఖరీదు kharídu, *s.* Price, value. ఖరీదుచేయు kharíduchéyu, To set a price; to value.

ఖర్చు khartsu, *s.* Expenditure, or expence.

ఖానిగీ khánigí, *adj.* Private, clandestine.

ఖాలీ khálí, *adj.* Empty, vacant.

ఖావందు khávandu, *s.* Master, lord.

ఖాసా khásá, *adj.* Own, private.

ఖిలము khilamu, *s.* Waste, or unploughed land.

ఖూనీ khúní, *s.* Murder. ఖూనీఖోరు khúníkhóru, A murderer.

ఖేదము khédamu, *s.* Sorrow, grief, affliction, distress, repentance, regret.

ఖేదిల్లు, ఖేదించు khédillu, khédintsu, *v. n.* To grieve, to lament, to regret.

ఖ్యాతి khyáti, *s.* Reputation, renown, fame, celebrity, notoriety.

ఖ్యాతము khyátamu, *adj.* Known, celebrated, famous, notorious.

గ

గ ga, eighteenth letter, and third consonant, in the Telugu alphabet.

గంగ ganga, *s.* The river Ganges, or its personification as a goddess. గంగాధరుడు gangádharuḍu, A name of Siva; because the Ganges is said to have alighted on his head in it's first descent, and continued for some period entangled in his hair.

గంగచిప్పలు gangachippalu, *s. plu.* Skulls.

గంగడోలు gangaḍólu, *s*. The dewlap.

గంగమైలావు gangamailávu, *s*. A cow of a black and yellow colour.

గంగాళము gangáḷamu, *s*. A large brazen vessel, which is used for containing water.

గంగిరెద్దు, గంగెద్దు gangireddu, gangeddu, *s*. A bullock taught to dance.

గంజ gandza, *s*. Arable land.

గంజి ganji, *s*. Rice gruel, commonly termed conjee. 2. Starch. గంజితోరక ganjitoraka, The cream of conjee. గంజివేసినబట్ట ganjivésinabaṭṭa, Starched linen.

గంట ganṭa, *s*. A bell. 2. The circular plate of mixed metal, on which the Hindoos strike the hours. 3. An English hour. 4. A bunch or tuft. ఇప్పుడు ఎన్నిగంటలు ippuḍu-ennigantalu, What o'clock is it?

గంటము ganṭamu, *s*. An iron style.

గంటి ganṭi, *s*. A wound, sore, or hurt. గంటిబడు ganṭibaḍu, To be wounded, hurt, or bruised.

గంటు ganṭu, *s*. Animosity, hatred. 2. A knot of hair. 3. A bag or bundle.

గంటె ganṭe, *s*. A spoon, or ladle.

గంటెలు ganṭelu, *s*. *plu*. The grain of the Holcus spicatus.

గంట్లాడు ganṭláḍu, *v*. To pull mutually.

గండడు ganḍaḍu, *s*. A robust, or stout man.

గండపెండేరము ganḍapenḍéramu, *s*. A ring worn round the ancle, as an honorary distinction.

గండమాల ganḍamála, *s*. Inflammation of the glands of the neck, &c.

గండము ganḍamu, *s*. The cheek. 2. Imminent danger, great extremity, peril, a fatal accident. 3. One of the twenty-seven portions of a circle, on the plane of the ecliptic.

గండరించు ganḍarintsu, *v*. *n*. To issue forth, to spring.

గండరులు ganḍarulu, *s*. *plu*. Fragments, pieces, chips.

గండి ganḍi, *s*. A breach in the bank of a tank, or artificial lake, through which the water has forced it's way. 2. The opening of a sore. 3. A hole, or chink. 4. A lane, or narrow passage.

గండు ganḍu, *s*. Bravery. *adj*. Brave, heroic. 2. Great, large. 3. Male. గండుచీమ ganḍuchíma, *s*. The large black ant.

గండ్ర ganḍra, *adj*. Cunning, sharp, quick. 2. Large.

గంత ganta, *s*. A pack-saddle.

గంతు gantu, *s.* A jump, leap, or vault.

గంతుకొట్టు, గంతుగొను gantukoṭṭu, gantugonu, *v. n.* To die, to expire.

గండపట్టెలు gandapaṭṭelu, *s. plu.* Pieces of wood nailed horizontally, across the perpendicular planks of a door, to make it strong.

గండరగోళము gandaragóḷamu, *s.* Confusion. గండరగోళముచేయు gandara góḷamucheyu, To throw every thing into confusion.

గంధకము gandhakamu, *s.* Sulphur.

గంధము gandhamu, *s.* Often written గందము gandamu, A smell. 2. A perfume. 3. The sandal. 4. Ground sandal wood, or any other wood ground, and used in medicine, or as a perfume. *adj.* Fragrant.

గంధర్వుడు gandharvuḍu, *s.* A Gandharva, or celestial musician. These are demi-gods, who inhabit Indra's heaven, and form the orchestra at all the banquets of the principal deities.

గంధవతి gandhavaṭi, *s.* The mother of Vyasa. 2. The name of a city. 3. The earth.

గంధిలము gandhilamu, *s.* An old fox.

గంధోత్తమ gandhóttama, *s.* Spirituous or vinous liquor. 2. Toddy, or fermented liquor, extracted from the cocoanut, palmyra tree, &c.

గంధోళి gandhóḷi, *s.* A wasp.

గంప gampa, *s.* A wicker basket. గంపపులుగు gampapulugu, *s.* A wild cock or jungle fowl because they are constantly brought into villages, by the jungle people, in baskets.

గంబూరము gambúramu, *s.* Camphor.

గంభీరము gambhíramu, *adj.* Deep, profound.

గంభీరవేది gambhíravédi, *s.* An intoxicated, or restive elephant.

గగనము gaganamu, *s.* The sky, or atmosphere.

గగురు gaguru, *s.* The erection of the hair on the body.

గచ్చ gatstsa, *s.* A thorny plant.

గచ్చు gatstsu, *s.* Vaunt, boast, vain ostentation, false promises. 2. Mortar or plaster of chunam, or lime. గచ్చులాడి gatstsuláḍi, A boasting or vaunting female.

గచ్చుపిచ్చగు gatstsupitstsagu, *v. n.* To be disordered, or discomposed; to be thrown into confusion.

గజపిప్పలి gajapippali, *s.* A large species of long pepper.

గజము gajamu, *s.* An elephant.

గజము gajamu, *s.* The measure termed a yard.

గజిబిజి gajibiji, *s.* Entanglement, confusion, intricacy. 2. Trouble.

గజ్జలు gadzdzalu, *s. plu.* The groin, the pubic and iliac regions.

గజ్జి gajji, *s.* The itch; any cutaneous eruption. గజ్జిపట్టు gajjipaṭṭu, To have the itch.

గజ్జెలు gajjelu, *s. plu.* Bells, tinkling ornaments.

గటక gaṭaka, *s.* Paste.

గట్టనచేయు gaṭṭanachéyu, *v. a.* To ram down. 2. To beat.

గట్టి gaṭṭi, *adj.* Hard, solid, firm. 2. Strong, able, clever. 3. Loud.

గట్టించు gaṭṭintsu, *v. a.* To load a gun. 2. To beat into a hard mass. 3. To rub out what is written on a plank, used in Hindoo schools. గట్టిపని gaṭṭipani, A substantial work. గట్టిమాట gaṭṭimáṭa, A loud talk. పాఠముగట్టిచేయు páṭhamugaṭṭichéyu, To get a lesson by heart. గట్టిమనిషి gaṭṭimanishi, A strong man, గట్టిగా gaṭṭigá, Loudly. గట్టితనము gaṭṭitanamu, Cleverness, ability. గట్టిదెండమువాడు gaṭṭiḍendamuváḍu, A brave man; a man of fortitude.

గట్టివా gaṭṭivá, *s. lit.* A loud speaker. A deceitful female. గట్టివాచాన gaṭṭivátsána, An adultress, a lewd woman.

గట్టు gaṭṭu, *s.* A mountain. 2. A bank or shore. 3. A bank, dam or mound of earth. గట్టురాపట్టి gaṭṭurápaṭṭi, *s. lit.* The child of the mountain king or of Himalaya. Parvati, the wife of Siva, and daughter of the king of the snowy range. 2. The name of the mountain Minaka. గట్టులఱేడు gaṭṭularréḍu, *s.* The chief of the mountains, viz. The snowy range in the north of India, termed the Himalaya.

గడ gaḍa, *s.* A cane, stick, or stalk. 2. A long and thick bamboo. వెదురుగడ vedurugaḍa, A bamboo stick. జొన్నగడ jonnagaḍa, The stalk of jonnaloo. చెఱుకుగడ cherrukugaḍa, The sugar-cane. గడమంచె gaḍamanche, A stand or wooden horse.

గడన gaḍana, *s.* An acquirement or acquisition. 2. A regard, esteem. 3. An account.

గడప gaḍapa, *s.* The threshold.

గడి gaḍi, *adj.* Strong, able, powerful. గడిత్రాడు gaḍitráḍu, A strong rope which ties two cattle together, to prevent their wandering.

గడిదేఱు gaḍidérru, *v. n.* To come to the age of puberty, or strength. 2. To be experienced. గడిదొంగ gaḍidonga, A notorious thief.

గడించు gaḍintsu, *v. a.* To acquire; to amass, or gain.

గడితము gaḍitamu, *s.* A plaited garment, a folded cloth.

గడియ gaḍiya, *s.* A bolt. గడియవేయు gaḍiyavéyu, To bolt.

గడియ gaḍiya, *s.* A Hindoo ghuree, or hour of twenty-four English minutes. గడియారము gaḍiyáramu, A watch; a clock.

గడుచు gaḍutsu, *v. n.* To pass, as time. *v. a.* To pass over. 2. To transgress. 3. To exceed, or surpass. 4. To expire, or elapse.

గడుపు gaḍupu, *v. a.* To pass time. 2. To put off or defer. 3. To finish. *v. caus.* To cause to pass over, &c.

గడువు gaḍuvu, *s.* A fixed or expired term. 2. An instalment.

గడువు gaḍuvu, *s.* A hump on the back. గడులుడు gaḍuluḍu, A hump-backed man.

గడుసు gaḍusu, *s.* A mean person. *adj.* Mean. 2. Cruel, inflexible, pitiless. 3. Evil. 4. Difficult.

గడ్డ gaḍḍa, *s.* A bulbous root. 2. A lump, or clod. 3. A boil or ulcer. పెండలపుగడ్డ pendalapugaḍḍa, A yam. ఉరలగడ్డ uralagaḍḍa, A potatoe. గడ్డపలుగు gaḍḍapalugu, *s.* A pick-axe, or instrument for breaking clods. గడ్డపార gaḍḍapára, An iron crow.

గడ్డము gaḍḍamu, *s.* The chin. 2. The beard.

గడ్డి gaḍḍi, *s.* Grass, straw. గడ్డిపరక gaḍḍiparaka, A blade of straw.

గడ్డు gaḍḍu, *s.* Force, violence. 2. Difficulty. *adj.* Rare, scarce.

గణకుడు gaṇakuḍu, *s.* An astrologer. 2. A letter carrier.

గణగణ gaṇagaṇa, *s.* The tinkling of bells.

గణన gaṇana, *s.* Calculation. 2. Regard.

గణము gaṇamu, *s.* A flock, multitude or assemblage. 2. A tribe, class or troop.

గణించు gaṇintsu, *v. a.* To calculate. 2. To acquire, or gain.

గణిక gaṇika, *s.* A harlot; because she prostitutes herself for gain. గణితము gaṇitamu, Arithmetic.

గణెము gaṇemu, *s.* Ornaments made of wax, worn by maskers.

గతము gatamu, *adj.* Gone, past, antecedent. 2. Known.

గతి gati, *s.* Going, moving, motion. 2. A march. 3. An expedient, a means of success. 4. A course of events, fate, fortune, lot, destiny. 5. Protection. 6. Salvation. 7. State, condition, situation. 8. Help, aid. 9. Ability, power.

గటుకు gatuku, *v. a.* To lap, as a dog.

గత్తర gattara, *s.* Disturbance, vexation.

గద gada, *s.* A club, a mace.

గది gadi, *s.* The space between two beams. 2. A closet, bed-room, chamber, or apartment.

గదుము gadumu, *v. a.* To push, to extend.

గదురు gaduru, *v. a.* To obtain, to extend. 2. To brow-beat. గదురుకొను gadurukonu, *v.* Comp. To brow-beat.

గద్గదము gadgadamu, *s.* A low, inarticulate, sobbing sound, expressive of joy, or grief.

గద్ద gadda, *s.* A vulture. గద్దముక్కు gaddamukku, A sharp nose, a nose like a vulture's beak.

గద్దఱికాడు gaddarrikáḍu, *s. vide* గడుసు gaḍusu.

గద్దించు, గదమాయించు gaddintsu, gadamáyintsu, *v. a.* To brow-beat, scold, or threaten.

గద్దియ gaddiya, *s.* A chair. 2. A throne.

గద్దువ gadduva, *s.* The chin.

గద్దె gadde, *s.* A chair. 2. A throne. 3. The coin termed a pagoda. 4. Fortune telling, by a gipsey.

గద్దెపొంకములు gaddeponkamulu, *s plu.* Boastings, vauntings, expressions unsuitable to one's situation.

గద్య, గద్యము gadya, gadyamu, *s.* Prose.

గనక, గనుక ganaka, ganuka, *adv.* Therefore, because, since, as.

గని gani, *s.* A mine.

గనిమ, గనిమె ganima, ganime, *s.* A ridge.

గన్నెరు, గన్నేరు ganneru, gannéru, *s.* The oleander, or Nerium odoratum. The root is used by Hindoo women, as a poison, to destroy themselves, on any sudden excitation of the passions.

గబ్బిలము gabbilamu, *s.* A bat.

గబ్బు gabbu, *s.* A stink.

గభీరము gabhíramu, *adj. vide.* గంభీరము gambhíramu.

గమనము gamanamu, *s.* Motion, going, moving, marching. 2. Movement, course. 3. Attention.

గమళ్లవాడు gamaḷḷaváḍu, *s.* A toddy-drawer. The origin of this tribe is traced to the progeny of a Soodra man, by a woman of the Rajah, or 2d pure Hindoo caste.

గమ్యము gamyamu, *adj.* Accessible, attainable.

గయాళి gayáḷi, *s.* A very wicked or crafty female.

గయాళు gayáḷu, *s.* Land unfit for cultivation.

గర gara, *adj.* Rough, rugged.

గరగరిక garagarika, *s.* Commodiousness. 2. Intelligence, attention, skill. *adj.* Convenient, commodious, cleanly.

గరాసు garásu, *s.* A very wicked person.

గరి gari, *s.* Hardness, stiffness. 2. Sharpness. 3. The feather at the end of an arrow.

గరిగె garige, *s.* A small earthen pot.

గరిటె gariṭe, *s.* A spoon, or ladle.

గరిడీ gariḍí, *s.* A fencing-school, or a place of exercise. 2. Fencing.

గరిత garita, *s.* A woman.

గరిశ gariśa, *s.* A garee, a measure containing 400 marcals.

గరు garu, *s.* The erection of the hair on the body.

గరులు garulu, *s. plu.* Wings.

గరువము garuvamu, .*s vide.* గర్వము garvamu.

గరువు, గరుపనేల garuvu, garupanéla, *s.* Stony, or sandy soil, mixed with pebbles.

గర్గరి gargari, *s.* A churn.

గర్జ, గర్జితము garja, garjitamu, *s.* The roaring of elephants, or lions. 2. The rolling of thunder.

గర్జించు garjintsu, *v. n.* To thnnder.

గర్భము garbhamu, *s.* The belly. 2. The womb or uterus. 3. A fœtus or embryo. 4. A child. 5. The inside; the middle. గర్భిణి garbhiṇi, A pregnant woman.

గర్వము garvamu, *s.* Pride, arrogance, haughtiness, presumption. గర్వించు, గర్వపడు garvintsu, garvapaḍu, To be proud.

గఱ్ఱగఱ్ఱ garragarra, *s.* Hardness ; stiffness ; crispness.

గఱ్ఱగొఱ్ఱ garragorra, *adj.* Imperfect, deficient, less. *s.* Dificiency.

గఱ్ఱి garri, *s.* A wing. 2. A feather.

గఱ్ఱిసె garrise, *s. vide* గరిశ gariśa.

గఱ్ఱునత్రేన్చు garrrunatréntsu, *v. a.* To belch, with a great noise.

గల gala, *part. vide* కల kala, And కలుగు kalugu.

గలగల galagala, *s.* The tinkling of bells.

గలతరించు galatarintsu, *v. n.* To be struck with a panic.

గలబరించు galabarintsu, *v. a.* To rinse, or shake loosely, in water.

గలిబిలి galibili, *s.* Tumult, confusion, disorder.

గల్లంతు, గల్లత్తు gallantu, gallattu, *s.* Disturbance, noise.

గల్లా gallá, *s.* Grain.

గళ్ల galḷa, *s.* Phlegm.

గళ్లుగళ్లు galḷugalḷu, *s.* The tinkling of small bells.

గవరలు gavaralu, s. *plu.* Dice.

గవలవాడు gavalavádu, s. *vide* గమళ్లవాడు gamaḷḷaváḍu.

గవాక్షము, గవాక్షి gavákshamu, gavákshi, s. An air hole, a loop hole, a window.

గవి gavi, s. A cavern.

గవిని, గవుని gavini, gavuni, s. The gate of a fort, or fortified place.

గవిలెములు gavilemulu, s. *plu.* A sort of black seed, usually mixed with ground sandal wood.

గవిసెన gavisena, s. A case or cover, made of cloth.

గవులు gavulu, s. A stink.

గవుళి gavuḷi, s. A lizard.

గవ్యము gavyamu, *adj.* Of or belonging to a cow. s. Butter, milk, &c.

గవ్వ gavva, s. A cowry, or small shell, which passes for money in Bengal, and some other parts of India.

గసగసాలు gasagasálu, s. *plu.* The seeds of the poppy plant.

గసి gasi, s. The sediment of clarified butter or oil.

గసిక gasika, s. A stake, or peg. 2. A wedge.

గస్తీ, గస్తు gastí, gastu, s. A patrole. గస్తీతిరుగు gastítirugu, A patrole to go it's rounds.

గా

గాండ్రించు gánḍrintsu, v. n. To have a face enflamed, or slightly swelled.

గాండ్లవాడు gánḍlaváḍu, s. An oil monger.

గాంభీర్యము gámbhíryamu, s. Depth, profundity. 2. Magnificence, grandeur.

గాక gáka, *part. vide* కాక káka, This word is also added to the aorist of any verb to express the optative mood; as నీవుసుఖముగానుండువుగాక nívu sukhamugá nunduvugáka, May you be happy.

గాగరా gágará, s. A female's under garment, like a petticoat.

గాజు gádzu, s. Glass, or China ware. 2. A bracelet. గాజుగిన్నె gádzuginne, A glass cup, or China vessel. గాజుప్పు gádzuppu, The refuse of a glass work. గాజులవాండ్లు gádzulavánḍlu, A certain caste of the Súdras, whose profession is to deal in glass bracelets.

గాజె gáje, s. *vide* గాడె gáde.

గాటము gáṭamu, s. Difficulty. 2. Severity. 3. Hardness.

గాడి gáḍi, s. A drinking trough, or manger.

గాడిదె gáḍide, *s.* An ass. గాడిదెకాళ్ల gáḍidekáḷḷa, *adj.* Bandy-legged.

గాడి gáḍí, *s.* A carriage, chariot, chaise, cart, or native hackery.

గాడు gáḍu, This word is used instead of వాడు váḍu, *q. v.* When the agent to be denoted is familiar, or contemptible; as వేషగాడు vésha-gáḍu, A masker.

గాడు gáḍu, *v. n.* Or *v. a.* To pierce, used either in a neuter, or active sense.

గాడు gáḍu, *s.* Gross lechery; furor uterinus.

గాడుపు, గాడ్పు gáḍupu, gáḍpu, *s.* The wind.

గాణ gáṇa, *s.* A singer.

గాత gáta, *part. vide* గాక gáka.

గాత్రము gátramu, *s.* The body. 2. A member, or limb.

గాథ gátha, *s.* A verse, or stanza. 2. A history of holy men.

గాదము gádamu, *s.* Grass which grows in fields of dry grain.

గాదిలి gádili, *s.* Love, affection. *adj.* Affectionate; dear.

గాదె gáde, *s.* A very large and high basket of wicker work, used for securing grain.

గాన gána, *adv. vide* గనక ganaka.

గానము gánamu, *s.* Vocal or instrumental music.

గానుగ, గానుగు gánuga, gánugu, *s.* A press such as is used in India for expressing oil, or the juice of the sugar cane. గానుగపిండి gánugapindi, The husk of the sesamum seed, after the oil is expressed.

గాబరా gábará, *s.* Confusion, perplexity. *adj.* Confused, perplexed.

గాము gámu, *s.* A planet. 2. An evil spirit. గాములఱేడు gámularréḍu, The sun. గాములఱేనిపట్టి gámularrénipaṭṭi, The planet Śaturn; because he is the child of the sun, according to the Hindoos.

గాయకము gáyakamu, *adj.* Dear in price. 2. Clever. *s.* Good sense, cleverness.

గాయకుడు gáyakuḍu, *s.* A singer or cymbal player, supposed to be descended from Brahmans, by the marriage termed గాంధర్వవివాహము gándharvaviváhamu, *q. v.*

గాయము gáyamu, *s.* A wound.

గాయము-తగులు, తాకు gáyamu-tagulu, táku, *v. n.* To be wounded.

గార gára, *s.* Plaster, or fine lime.

గారడము gáraḍamu, *s.* Conjuration. 2. Trick. 3. Trifling.

గారడి gáraḍí, *s.* Conjuration.

గారవము gáravamu, *s.* Love, affection, fondness.

గారవించు gáravintsu, *v. a.* To love, caress or fondle.

గారాబము--గారాబు--గారాము, గారము gárábamu--gárábu--gárámu, gáramu, *s.* The fondling, or caressing of children.

గారు gáru, *part.* This is an honorific affix, added to any noun denoting a person, in token of respect; as, దొరగారు doragáru, Master.

గారెలు gárelu, *s. plu.* Cakes made of the pulse termed Phaseolus mungo.

గాలము gálamu, *s.* A hook.

గాలి gáli, *s.* The wind. 2. An evil spirit. 3. An infectious disease among cattle.

గాలించు gálintsu, *v. a.* To seek or search for. 2. To separate grain from the refuse, by washing it in water.

గాలింపు gálimpu, *s.* The act of doing this.

గాలిగాడు gáligáḍu, *s.* An ass.

గాళకుడు gáḷakuḍu, *s.* A clever man.

గావుత gávuta, *adv. vide* గాక gáka.

గావున gávuna, *adv. vide* గనక ganaka.

గాసి gási, *s.* Toil, pain, fatigue, trouble. గాసిపడు gásipaḍu, *v. n.* To take pains; to be fatigued.

గి

గింజ gindza, *s.* A seed, or grain.

గింజుకొను gindzukonu, *v. n.* To move convulsively the hands or legs.

గిచ్చు gitstsu, *v. a.* To scratch. 2. To seize with the nails.

గిజరు, గిజురు gidzaru, gidzuru, *s.* The pulp of certain fruits, or vegetables.

గిజ్జిగాడు, గిజిగాడు gijjigáḍu, gijigáḍu, *s.* The small bird, which builds the very curious hanging nest, with the entrance at the bottom, generally termed the Tailor-bird.

గిటక giṭaka, *adj.* Short in size. గిటకబారు giṭakapáru, To become short.

గిట్టు giṭṭu, *v. n.* To die, or expire. 2. To consent or agree.

గిట్టమి giṭṭami, *neg.* Verbal noun. Enmity, variance, disagreement.

గిడ్డ giḍḍa, *s.* A short person. *adj.* Short in size.

గిడ్డతనము giḍḍatanamu, *s.* Shortness.

గిడ్డంగి giḍḍangi, *s.* An out-house. 2. A granary, store-house, or warehouse. 3. A jail or place of confinement.

గిడ్డి giḍḍi, *s.* A cow.

గిడ్డు giḍḍu, *s.* A hawk, or falcon.

గిత్త gitta, *s.* A young bull.

గిద్ద, గిద్దె gidda, gidde, *s.* The smallest dry measure, varying in capacity in different parts of the country, equal to the quarter of a సోల sóla.

గిన్నె ginne, *s.* A cup, or goblet.

గిబ్బ gibba, *s.* A bull, allowed to wander at large, in commemoration of a deceased person, or as consecrated to the deity.

గిరక giraka, *adj.* Short. *s.* A short person.

గిరకతనము girakatanamu, *s.* Shortness.

గిరగిర giragira, *adv.* Circularly, in a revolution.

గిరదాయించు giradáyintsu, *v. a.* To surround.

గిరవు giravu, *s.* Mortgage. 2. A pledge, a hostage, security.

గిర్రక girraka, *s.* A pulley.

గిర్రి girri, *s.* A circle. గిర్రిగొను girrigonu, *v. a.* To surround, to encircle.

గిర్ర్రున girrruna, *adv.* Circularly, in revolution.

గిలక gilaka, *s.* A child's rattle.

గిలుకు giluku, *adj.* Sounding.

గిలుబాడు gilubáḍu, *v. a.* To rob, or steal.

గిల్లు gillu, *v. a.* To pinch.

గీ

గీకు gíku, *v. a.* To scrape, scratch, or erase.

గీచు gítsu, *v. a.* To draw lines; to draw toddy. 2. To scrape, scratch, or erase. 3. To shave. 4. To tear with the nails.

గీటడంచు gíṭaḍantsu, *v. a.* To kill.

గీటు gíṭu, *s.* A line, mark, or stroke. 2. Disregard. గీట్లబద్ద gíṭlabadda, A flat ruler.

గీటు gíṭu, *v. a.* To push aside, or throw away. కన్నుగీటు kannugíṭu, To wink or make signs with the eye.

గీత gíta, *s.* A line.

గీతము gítamu, *s.* Vocal music, a song.

గీపెట్టు gípeṭṭu, *v. n.* To cry, to weep.

గీము gímu, *s.* A house.

గీయు gíyu, *v. a.* To draw lines; to draw toddy.

గీఱ gírra, *s.* A line.

గీఱు gírru, *v. a.* To tear with the teeth. 2. To scratch with the nails. 3. To shoot an arrow. 4. To beat.

గీఱుకొను gírrukonu, *v.* Comp. To give one a hint, by touching him, or by any other sign.

గీలుకొను gílukonu, *v. n.* To be inclined towards.

గిలుకొల్పు, గిల్కొలుపు gílukolpu, gílkolupu, *v. a.* To cause to be inclined; to allure. 2. To place flowers in the hair, as an allurement.

గు

గుంజ gunja, *s.* The small shrub termed Abrus precatorius. 2. Salt soil.

గుంజ gundza, *s.* A pillar, or post.

గుంజు gundzu, *s.* The inside or pulp of a fruit.

గుంజు gundzu, *v. a.* To pull. 2. To wash clothes.

గుంజులాడు gundzuláḍu, *v. n.* To wrestle.

గుంజికొను gunjikonu, *v.* Comp. To draw or pull by force.

గుంట gunṭa, *s.* A small artificial pond, or tank. 2. A pit. 3. Any deep hole. 4. A square land measure.

గుంటక gunṭaka, *s.* An instrument for levelling ploughed ground.

గుంటి gunṭi, *s.* A piece of land, allotted for cultivation.

గుండము gunḍamu, *s. vide* కుండము kunḍamu, No. 2. 2. Any fire-pit.

గుండా gunḍá, *postpos.* Through; by; by means of. *adj.* Brave, courageous.

గుండిగ gunḍiga, *s.* A large brass, or copper vessel, or pot.

గుండు gunḍu, *adj.* Round, globular, spherical. *s.* Any thing round, or spherical. 2. A ball or bullet. 3. A mountain. 4. Weights, of any form or size. 5. A stallion.

గుండె gunḍe, *s.* The heart, either in a moral or physical sense. 2. Courage, boldness. గుండెకాయ gunḍekáya, The heart, in a physical sense only.

గుండ్ర, గుండ్రని gunḍra, gunḍrani, *adj.* Round, circular, globular. గుండ్రతుంగగడ్డి gunḍratungagaḍḍi, *s.* A sort of long rush. గుండ్రదనము, గుండ్రన gunḍradanamu, gunḍrana, *s.* Roundness; a circle.

గుండ్రించు gunḍrintsu, *v. n.* The stomach to turn, or feel sick.

గుండ్రింపు gunḍrimpu, *s.* The act of the stomach turning, or feeling sick. 2. Malice, envy. 3. Dissatisfaction.

గుంత gunta, *s.* A pit, any deep hole.

గుంపించు gumpintsu, *v. a.* To speak with harshness, malice, or contempt.

గుంపు gumpu, *s.* A crowd, a mob, a multitude, a flock; an army consisting of foot soldiers, horse, ele-

phants, and chariots. 2. A knot. In the plural, this word sometimes denotes a quarrel.

గుంభము gumbhamu, *s.* Tying, stringing, as a garland, &c. గుంభితము gumbhitamu, *adj.* Tied, strung.

గుక్క gukka, *s.* A single inspiration, or breathing.

గుక్కనిలుపు, గుక్కపట్టు gukkanilupu, gukkapaṭṭu, *v. n.* To hold in the breath.

గుక్కెడు gukkeḍu, *adj.* As much as the mouth contains.

గుగ్గిలము, గుగ్గులము guggilamu, guggulamu, *s.* The fragrant gum resin, termed Bdellium.

గుగ్గిళ్లు guggiḷḷu, *s. plu.* Grain, half dressed, not reduced to a pulp.

గుచ్చు gutstsu, *v. a.* To pierce. 2. To string, or thread. 3. To prick. 4. To take hold of another's hand, and interlace one's fingers with his, in token of intimacy.

గుజగుజలు gudzagudzalu, *s. plu.* Whispering.

గుజస్తా, గుజస్తు gudzastá, gudzastu, *adj. past.* This is a revenue term, usually applied to express the year lately expired; the last, or past year, in contradistinction to the present year, or to those preceding the last.

గుజారి gudzárri. *s.* An opulent, or rich man.

గుజురు gudzuru, *s. vide* గుంజు gundzu.

గుజ్జనగూడు gudzdzanagúḍu, *s.* Food, dressed by children, for their amusement.

గుజ్జు gudzdzu, *s.* A short person, a dwarf.

గుజ్జుతనము gudzdzutanamu, *s.* Shortness.

గుజ్జువేల్పు gudzdzuvélpu, *s.* A name of Ganesa; because he is represented as a short fat personage.

గుజ్జు gudzdzu, *s.* One of the small perpendicular posts, by which short beams are supported upon longer ones, and thus form the shelving roof of a native house, *vide.* కురుంజులు kurundzulu, 2. The thick juice of any fruit.

గుటక guṭaka, *s.* A single gulp, or swallow. గుటుకు, గుటుక్కు guṭuku, guṭukku, The sound of swallowing.

గుటగుట guṭaguṭa, *s.* The bubbling of boiled rice.

గుటుక్కను, గుటుక్కుమను guṭukkanu, guṭukkumanu, *v. n.* To die, or expire.

గుట్ట guṭṭa, *s.* A hillock, unevenness in ground. గుట్టగూల్చు guṭṭagúltsu, To ruin, to trouble. *lit.* To cause the hillock to fall down.

గుట్టు guṭṭu, *s.* The real state of one's affairs. 2. One's private secrets. 3. Reputation, honor, public esteem.

గుడారము, గుడారు guḍáramu, guḍáru, *s.* A tent.

గుడి guḍi, *s.* A temple. 2. The connected form of the vowel ఇ i, viz. ి i.

గుడిచుట్టు guḍitsuṭṭu, *s.* The disk of the sun, or moon.

గుడిసె guḍise, *s.* A cottage, or hut.

గుడుసు guḍusu, *s.* Any round thing. 2. The connected form of the vowel. ఇ i, viz. ి i, *adj.* Circular. గుడుసుకైదువు guḍusukaiduvu, *s.* The weapon of Vishnoo.

గుడ్డ guḍḍa, *s.* A cloth. 2. A bit of cloth.

గుడ్డాము guḍḍámu, *s.* Part of a field of dry land.

గుడ్డి guḍḍi, *adj.* Blind. గుడ్డితనము guḍḍitanamu, *s.* Blindness.

గుడ్డివేటుగా guḍḍivéṭugá, *adv.* By chance, without exertion, undesignedly.

గుడ్డికొక్కరాయి guḍḍikokkaráyi, *s.* The lap-wing.

గుడ్డు guḍḍu, *s.* An egg. 2. The eyeball. గుడ్లుపెట్టు guḍlupeṭṭu, To lay eggs. గుడ్డుకార్చుకొనిపోవు guḍḍukártsukonipóvu, Quadrupeds to miscarry. గుడ్లుతీయు guḍlutíyu, To pluck out the eyes.

గుడ్లగూబ guḍlagúba, *s.* An owl.

గుణకము guṇakamu, *s.* The multiplier.

గుణాకారము guṇakáramu, *s.* Multiplication.

గుణము guṇamu, *s.* A quality, attribute, or property, in general.

గుణించు, గుణియించు guṇintsu, guṇiyintsu, *v. a.* To multiply, or calculate. 2. To spell.

గుణితము, గుణింతము guṇitamu, guṇintamu, *s.* Multiplication. 2. Spelling.

గుత్త gutta, *s.* A rent, or farm.

గుత్తి gutti, *s.* A cluster of flowers.

గుత్తికవ్వము guttikavvamu, *s.* A kind of churning stick.

గుదగుదలాడు gudagudaláḍu, *v. n.* To sob.

గుదిగఱ్ఱ gudigarrra, *s.* A block of wood suspended from the neck of any animal, to prevent it's wandering far.

గుదిగాలు gúdigálu, *s.* The heel.

గుదిగుంజలు gudigundzalu, *s. plu.* Posts fixed perpendicularly in the ground, at the door of a cow-house.

గుదిత్రాడు guditrádu, *s.* The rope by which a calf is tied.

గుదియ, గుదె gudiya, gude, *s. vide* గుదిగఱ్ఱ gudigarrra. 2. A club or mace.

గుదెదాల్పు gudedálpu, *s.* Yama, the regent of the dead.

గుదియకఱ్ఱలు gudiyakarrralu, *s. plu.* Sticks placed horizontally, across the గుదియగుంజలు gudiyagundzalu, *q. v.*

గుదియించు gudiyintsu, *v. a.* To stop, to prevent.

గుద్ద gudda, *s.* The anus.

గుద్దలి guddali, *s.* Making in the inflex. Sing. గుద్దటి guddaṭi, And in the *nom. plu.* గుద్దండ్లు guddanḍlu, A small hoe.

గుద్దలించు guddalintsu, *v. a.* To dig with a hoe.

గుద్దు guddu, *s.* A blow with the fist. *v. a.* To box with the fist. గుద్దులాట gudduláṭa, *s.* Boxing. 2. Quarrelling.

గుద్దులాడు gudduláḍu, *v. n.* To box mutually; to quarrel.

గుణకలు gunakalu, *s. plu.* A sort of grain, growing wild, without cultivation.

గుణపనకోడి gunapanakóḍi, *s.* A wild, or jungle, fowl.

గుణపము gunapamu, *s.* An iron crow.

గుణియు guniyu, *v. n.* To grumble, or murmur.

గునుకుపరుగు gunukuparugu, *s.* The act of running slowly.

గున్న gunna, *adj.* Young. గున్నయేనుగ gunnayénuga, *s.* A young elephant. గున్నపంది gunnapandi, A young hog.

గుప్పనగూర guppanagúra, *adv.* Disorderly; in a confused manner.

గుప్పళించు, గుప్పటించు guppaḷintsu, guppaṭintsu, *v. a. vide* కుప్పళించు kuppaḷintsu.

గుప్పిలి guppili, *s.* Making in the inflex. Sing. గుప్పిటి guppiṭi, The hand closed.

గుప్పు guppu, *v. n.* To spread as a smell. *v. a.* To pound or beat paddy. 2. To throw or fling to a distance. 3. To throw any thing contained in the closed hand.

గుప్పించు guppintsu, *v. n.* To spread as a smell. *v. Caus.* To cause to beat or pound. *v. a. vide.* గుప్పు guppu, No. 2 & 3.

గుప్పున guppuna, *adv.* Quickly, hastily. 2. Clearly.

గుబగుబలు gubagubalu, *s. plu.* The noise of running.

గుబాలున gubáluna, *adv.* Quickly, swiftly.

గుబాళించు gubáḷintsu, *v. n.* To shine.

గుబిలి gubili, *s.* The wax in the ear.

గుబుకు gubuku, *v. a.* To box; to beat with the fist.

గుబురు guburu, *s.* The thick foliage of a tree or shrub &c.

గుబ్బ gubba, *s.* A woman's breast. గుబ్బమేకులు gubbamékulu, *s. plu.* The nails driven into the గంధపట్టెలు gandhapaṭṭelu, *q. v.*

గుబ్బలి gubbali, *s.* A mountain.

గుమి gumi, *s.* A multitude, or flock.

గుముకు gumuku, *v. a.* To box; to beat with the fist.

గుమ్మ gumma, *s.* One spirt of the milk from the teats of a cow, &c.

గుమ్మతీలు gummatílu, *s. plu.* A female ornament worn in the lobe of the ear.

గుమ్మము gummamu, *s.* A door-way, gate-way, or entrance.

గుమ్మి gummi, *s.* A granary.

గుమ్మెతము gummetamu, *s.* A small drum.

గురగుర guragura, *s.* An itching.

గురపిడి gurapiḍi, *s.* A wild cow.

గురపోతు gurapótu, *s.* A wild bull.

గురించి gurinchi, *postpos. vide* కూర్చి kúrchi.

గురిగి gurigi, *s.* A very small earthen pot.

గురిగింజ gurigindza, *s.* The seed of the గురువెంద guruvenda, *q. v.*

గురుడు guruḍu, *s.* A spiritual parent, from whom the youth receives the initiatory Mantras, or prayers. 2. A religious teacher; one who explains the law and religion to his pupil, instructs him in the Sastras, &c. 3. A name of Brahaspati, the regent of the planet Jupiter, who is considered as the preceptor of the inferior deities. 4. A father, or any venerable male relation.

గురుతు, గుర్తు gurutu, gurtu, *s.* A mark, a sign. 2. An idea. 3. Recollection.

గురువు guruvu, *s. vide* గురుడు guruḍu. 2. A long vowel. *adj.* Important, heavy, weighty, great, difficult, arduous.

గురుత్వము gurutvamu, *s.* Esteem, regard, distinction. 2. Indigestion.

గురువులు guruvulu, *s. plu.* Running.

గురుసు gurusu, *s.* That part of an animal's tail, where the hair is long.

గుఱక gurraka, *s.* Snoring.

గుఱగుఱ gurragurra, *s. vide* గురగుర guragura.

గుఱి gurri, *s.* A mark. 2. An aim. 3. Certainty. 4. Trust, confidence. 5. Esteem. *adj.* Certain. గుఱిజూచు gurridzútsu, To take aim. గుఱితప్పు gurritappu, To miss aim.

గుఱిగానుండు gurriganuṇḍu, *v. n.* To be trustworthy. గుఱియుండు gurri-yuṇḍu, To esteem or regard. గుఱికాడు gurrikáḍu, A good marks-man.

గుఱికొండి gurrikoṇḍi, *s.* A vital part.

గుఱుకొను gurrukonu, *v. a.* To try, or endeavour.

గుఱుతు gurrutu, *s. vide* గురుతు gurutu.

గుఱుములు gurrumulu, *s. plu.* Seeds.

గుఱ్ఱము gurrramu, *s.* A horse.

గుఱ్ఱు gurrru, *s.* Snoring. 2. Anger.

గుఱ్ఱుమను gurrrumanu, *v. n.* To be angry. గుఱ్ఱుపెట్టు gurrrupeṭṭu, *v. n.* To snore.

గులాము gulámu, *s.* A slave.

గులాలుపొడి gulálupoḍi, *s.* A sort of crimson powder, with which some Hindoo women mark their fore-heads; and which the natives, who observe the festival of Cama, throw at each other, during that feast.

గులిబి, గులిమి gulibi, gulimi, *s.* The wax in the ear.

గులిమికదురు gulimikaduru, *s.* An in-strument for taking out the wax in the ear.

గుల్ల gulla, *s.* An oyster. 2. A shell. 3. A white pustule. గుల్లకఱ్ఱ gulla karrra, *s.* A hollow stick.

గుల్లసున్నము gullasunnamu, *s.* Shell chunam. గుల్లపుటికె gullapuṭike, *s.* A small basket. చింతగుల్ల chintagu lla, *s.* Tamarinds in the shell or pod. గుల్లాగుడుసు gulláguḍusu, *s.* A cant word, denoting jewels, when mentioned in a careless or trifling manner, or when their value is meant to be depreciated.

గుళిక guḷika, *s.* A ball; a pill; any small globular substance.

గువ్వ guvva, *s.* A dove or pigeon.

గుసగుస gusagusa, *s.* A whisper.

గుహ guha, *s.* A cave, cavern, or grotto.

గూ

గూటము gúṭamu, *s.* A wooden mallet. 2. A stake, a tent pin.

గూడ gúḍa, *s.* A basket used for rais-ing water for irrigation. 2. A bas-ket, with a cover, in which the Vaishnavas keep their household idol. 3. A flower basket. 4. The mat used by natives to protect them from rain.

గూడు gúḍu, *s.* A nest. 2. A small niche made in the wall for lights, &c. 3. A heap of cut Jonnalu, or suzzalu, or of their straw.

గూడెము gúḍemu, *s.* A small hamlet, near a village.

గూన gúna, *s.* A large earthen pot.

గూను gúnu, *s.* A crooked or humped back. 2. A knot in wood.

గూబ gúba, *s.* An owl. 2. The drum of the ear.

గృ

గృహము grihamu, *s.* A house. *adj.* Domestic. 2. Domesticated. 3. Household. గృహపతి grihapati, *s.* A householder. 2. A man in the second stage of life, or who, after having finished his studies, is married and settled. 3. A householder of particular merit, giving alms and performing all the prescribed ceremonies, &c. గృహమృగము grihamrigamu, *s. lit.* A domesticated animal. A dog.

గృహస్థు grihasthu, *s. vide* గృహపతి grihapati, Under గృహము grihamu. 2. An honest man.

గృహి grihi, *s. vide* గృహపతి grihapati, Under గృహము grihamu.

గె

గెంటసము gentasamu, *s.* A cruel, harsh, or cross speech.

గెంటు gentu, *v. a.* To push.

గెంటె gente, *s. vide* గంటె gante.

గెంట్లు gentlu, *v. n.* To be unsteady; as a box, chair, or table, from the unevenness of the ground, or inequality of it's legs.

గెడ్డ geḍḍa, *s. vide* గడ్డ gaḍḍa.

గెనుసుదుంప genusudumpa, *s.* The root termed Dioscorea aculeata.

గెఱ్ఱ gerra, *s. vide* గిఱ్ఱ gírra.

గెల gela, *s.* A bunch.

గెలివి gelivi, *s.* A pleased, healthy, or bright countenance. *adj.* Pleased, healthy, bright.

గెలుచు gelutsu, *v. a.* To win, gain, conquer, or overcome. గెలిపించు gelipintsu, *v. Caus.* To cause to win, &c.

గెలుపు gelupu, *s.* Gain; victory.

గెలువుమను geluvumanu, *v. a.* To send, or dispatch.

గెల్లి gelli, *s.* A salt-heap.

గే

గేడించు géḍintsu, *v. a.* To drive before; to drive aside; to defeat.

గేడెకాళ్ల géḍekáḷḷa, *adj.* Spindle-shanked.

గేదగి gédagi, s. The caldera bush, Pandamus odoratissimus.

గేదె géde, s. A female buffalo. గేదెదూడ gédedúḍa, s. A buffalo-calf, not a year old. గేదెపెయ్య gédepeyya, s. A young female buffalo, about two years old. గేదెచెలప gédechelapa, s. A young buffalo, about three years old. గేదెపడ్డ géde paḍḍa, s. A young female buffalo about four years old.

గేలి géli, s. Ridicule, mockery, derision, joking, sportive insult.

గేస్తు géstu, s. From గృహస్థు grihasthu, Under గృహము grihamu, q. v.

గై

గైసేయు gaiséyu, v. a. To adorn, to ornament. గైసేత gaiséta, s. The act of adorning.

గొ

గొంగ gonga, s. A natural enemy.

గొంగడి, గొంగళి gongaḍi, gongaḷi, s. The native woollen cloth, or blanket, commonly termed a comblу. గొంగళిపురుగు gongaḷipurugu, s. A species of rough or hairy caterpillar, the touch of which inflames the skin.

గొంజిపండు gonjipanḍu, s. The fruit termed Limonia pentaphylla.

గొంటు gonṭu, s. A mean person. గొంటుపోక gonṭupóka, An inferior sort of areca nut.

గొంతు gontu, s. The throat or neck. 2. The voice. గొంతుకూర్చుండు gontukúrtsunḍu, To sit on the hams. గొంతురాయు, కమ్ము gonturáyu, kammu, To be hoarse. గొంతుకోవి gontukóvi, The gullet.

గొంతుక gontuka, s. The neck.

గొంది gondi, s. A lane, or narrow passage. 2. A harbour.

గొంళి gonḷi, s. A festival. 2. A dance.

గొగ్గి goggi, adj. Uneven. గొగ్గిపండ్లు goggipanḍlu, Uneven teeth.

గొజ్జెగలు gojjegalu, s. plu. The name of a flower.

గొట్టము goṭṭamu, s. A long round hollow case. 2. The barrel of a musket. గొట్టపుతాళము goṭṭaputáḷamu, A long narrow padlock.

గొట్టు goṭṭu, adj. Difficult of reçollection. 2. Dear in price.

గొడగరవాడు, గొడారివాడు goḍagaraváḍu, goḍáriváḍu, s. A shoe-maker, descended from a female of the barber caste, by a pot-maker.

గొడవ goḍava, *s.* Danger. 2. Difficulty. 3. Trouble, annoyance. 4. A caste-dispute. *adj.* Difficult.

గొడుగు goḍugu, *s.* An umbrella. గొడుగుగడ్డి goḍugugaḍḍi, A mushroom. *lit.* The umbrella grass. గొడుగుగాలి goḍugugáli, *s.* A whirlwind.

గొడ్డలి goḍḍali, *s.* Making in the inflex. Sing. గొడ్డటి goḍḍaṭi, And in the nom. *plu.* గొడ్డండ్లు goḍḍanḍlu, An axe, or hatchet.

గొడ్డు goḍḍu, *adj.* Barren, sterile. *s.* Any horned cattle. 2. Sterility.

గొణుగు goṇugu, *v. n.* To murmur, or mutter.

గొణ్ణెము goṇṇemu, *s. vide* గొళ్లెము goḷḷemu.

గొత్తు gottu, *s.* A bunch, or cluster. 2. Determination.

గొద goda, *s.* Hunger.

గొనకొని gonakoni, *adv.* Suitably.

గొనబుపాట gonabupáṭa, *s.* Vocal and instrumental music.

గొనము gonamu, *s. vide* గుణము guṇamu, No. 1.

గొనయము gonayamu, *s.* The knot at the end of a bow-string.

గొప్ప goppa, *adj.* Large, great, big, high, eminent, noble,

గొబ్బి gobbi, *s.* A Hindoo goddess worshipped in the month of Pooshyum. A lump of cow dung, adorned with flowers, is placed in the door way; and, in the evenings of that month, young females go round it, singing songs.

గొబ్బున gobbuna, *adv.* Quickly, swiftly.

గొయ్యి goyyi, *s.* Making in the inflex. Sing. గోతి góti, And the *nom. plu.* గోతులు gótulu, A hole in the ground; a pit.

గొరక goraka, *s.* The name of a beast.

గొరపము gorapamu, *s. vide.* కొఱపము korrapamu.

గొరవంక goravanka, *s.* A bird, usually termed the Myna.

గొరిజె, గొరిసె gorije, gorise, *s.* A hoof.

గొఱకకట్టె gorrakakaṭṭe, *s.* A cane, or stick, with a ferule.

గొఱుగు gorrugu, *v. a.* To shave. గొఱిగించు gorrigintsu, *v. Caus.* To cause to shave.

గొఱ్ఱు gorrru, *s.* Making in the inflex. Sing. గొఱ్ఱి gorrti, An instrument of husbandry, used sometimes as a harrow, to reduce the deep furrows of ploughed fields into smaller furrows; sometimes, as a drill plough, for sowing; and sometimes, for weeding, after the grain is in stalk. 2. A land measure.

గొఱ్ఱె gorrre, *s.* A sheep. గొఱ్ఱెనుచ్చు, గొఱ్ఱెపెంట్రుకలు gorrrenutstsu, gorrrepentrukalu, The dried dung of sheep.

గొల gola, *s.* A bunch.

గొలుసు golusu, *s.* A chain.

గొల్ల golla, *s.* A peon or guard over treasure.

గొల్లడు, గొల్లవాడు gollaḍu, gollaváḍu, *s.* A shepherd ; a man of the cow-keeper, or shepherd caste. గొల్లత, గొల్లది gollata, golladi, A female of that caste. గొల్లమాట gollamáṭa, *s.* Vulgar language.

గొల్లు gollu, *s.* A confused noise. 2. Rumour.

గొల్లెన gollena, *s.* A small tent.

గొళ్లెము goḷḷemu, *s.* A hasp for shutting upon a staple, where a padlock is used.

గో

గోండ్రించు góndrintsu, *v. n.* To roar, as a wild beast.

గోండ్రుకప్ప góndrukappa, *s.* A very large and noisy frog.

గోకు góku, *v. a.* To scratch with the nails.

గోచి góchi, *s.* A piece of cloth to conceal the privities. 2. That part of the under garment which a Hindoo tucks up behind.

గోజారు gódzáru, *v. a.* To ask, or beg, constantly.

గోజు gódzu, *s.* Paste, or gum. 2. Confusion, trouble, dispute.

గోజు, గోజులాడు gódzu, gódzuláḍu, *v. n.* To be constantly annoying, or plaguing one.

గోటు góṭu, *s.* A border, chiefly as applied to that of a female's jacket. 2. Gold or silver lace. 3. A gold bracelet worn by women. 4. Self-sufficiency.

గోడ góḍa, *s.* A wall.

గోడిగె góḍige, *s.* A mare.

గోడిపెట్టు góḍipeṭṭu, *s.* A blow on the head.

గోడీ góḍí, *s.* Manner, regularity.

గోడు góḍu, *s.* Perturbation, disquiet, affliction, distress. 2. The cause, matter, or circumstances of distress, or grief.

గోణాము góṇámu, *s.* *vide* గోచి góchi, No. 1.

గోణి góṇi, *s.* A bull.

గోతాము gótámu, *s.* A coarse bag ; a gunny. Bag.

గోత్రము gótramu, *s.* A family, tribe, or lineage. No Hindoo can marry a wife of his own gotramu, she must be of another race. 2. A mountain.

గోద góda, *s.* Any horned cattle.

గోదారి gódári, *s.* The sediment of butter, newly melted.

గోదు gódu, *s.* Gum; paste.

గోధుమలు, గోధూమములు gódhumalu, gódhúmamulu, *s. plu.* Wheat.

గోపిచందనము gópichandanamu, *s.* Yellow ochre.

గోపురము gópuramu, *s.* A town or city gate. This word is now commonly applied to the high towers over the gates of Hindoo temples.

గోప్యము gópyamu, *adj.* Cherished, preserved. 2. Secret.

గోమయము gómayamu, *s.* Cow-dung.

గోమారి gómári, *s.* A kind of tick, infesting cattle.

గోము gómu, *s.* A good, flourishing, vigorous, or thriving state, or condition; as applied to the growth of children, trees, crops, &c,

గోముఖము gómukhamu, *s.* The act of smearing the floor over with cow-dung.

గోమేధికము gómédhikamu, *s.* A gem, of a yellowish or tawny colour.

గోరము góramu, *s.* Danger, peril.

గోరసము górasamu, *s.* Milk. 2. Coagulated milk, butter milk.

గోరీ górí, *s.* A tomb.

గోరు góru, *s.* Making in the inflex. Sing. గోటి góṭi, And in the *nom. plu.* గోళ్లు góḷḷu, The nail, or claw, of the fingers, or toes. గోరుగల్లు górugallu, *s.* An instrument for cutting the nails. పులిగోరు puligóru, *s.* A tiger's claw. గోరుచుట్టు górutsuṭṭu, The whitlow.

గోరుచిక్కుడుకాయ góruchikkuḍukáya, *s.* The bean termed Dolichos fabœformis.

గోరోచనము góróchanamu, *s.* The biliary concretions, of a bright yellow colour, occasionally found in the gall bladder of cows or bullocks in India, much used by the natives in medicine, for their tonic and cordial qualities.

గోర్వెచ్చ górvetstsa, *adj.* Tepid, lukewarm. *s.* Gentle warmth.

గోఱజము góṟrajamu, *s.* The name of an animal.

గోఱడము góṟraḍamu, *s.* Ridicule; mockery, derision.

గోల góla, *s.* An ignorant, innocent, silly, or foolish female. 2. A loud outcry.

గోలీ gólí, *s.* A marble, or round ball, with which boys play.

గోలెము gólemu, *s.* An earthen vessel for water.

గోళము góḷamu, *s.* A globe, ball, or any thing round, or globular. 2. A hole.

గోళించు gólintsu, *v. a.* To fry.

గోవాళు gόváḷu, *s.* A young man.

గోవు góvu, *s.* A cow. గోపాలుడు gópáḷuḍu, A cowherd. 2. A name of Krishna.

గోష్ఠి góshṭhi, *s.* An assembly, or meeting. 2. Conversation, discourse.

గోసంగివాండ్లు gósangivándlu, *s. plu.* A caste of the Chundalas or Chucklers, viz. The shoemakers, or tanners.

గోసాయీలు gósáyílu, *s. plu.* A particular class of religious persons, called Gosawyees, who never marry, and whose profession is traffic; the profits of which go to their Guru, called a Mahant.

గౌ

గౌరము gauramu, *adj.* Pale-red. 2. White. 3. Yellow. *s.* These colours respectively.

గౌరవము gauravamu, *s.* Reputation, respectability. 2. Importance, consequence, weight. 3. Esteem, regard. 4. Distinction.

గౌరు gauru, *s.* An elephant.

గౌలవాడు gaulaváḍu, *s. vide* గమళ్ల వాడు gamaḷḷaváḍu.

గౌళి gauḷi, *s.* A lizard.

గ్ర

గ్రంథము granthamu, *s.* A book, work, or composition, in prose or verse. 2. The peculiar alphabet in which the Sanskrit language is written in the Tamil country. 3. Thirty-two letters, or syllables. గ్రంథకర్త granthakarta, An author.

గ్రక్కదలు grakkadalu, *v. n.* To be much moved, or shaken.

గ్రక్కున-గ్రద్దన, గ్రమ్మున grakkuna-graddana, grammuna, *adv.* Speedily, hastily, quickly, immediately.

గ్రస్తము grastamu, *adj.* Inarticulately pronounced; slurred; uttered with the omission of a letter, or syllable. 2. Eaten.

గ్రహణము grahaṇamu, *s.* Taking, seizure. 2. Reception, acceptance. 3. An eclipse of the sun or moon. 4. Comprehension, the taking or receiving of instruction.

గ్రహము grahamu, *s.* A planet. 2. A name of Rahu or the ascending node. 3. An evil spirit. గ్రహపతి grahapati, *lit.* The lord of the planets. The sun. గ్రహచారము grahachàramu, *s.* The motion of the planets. 2. Destiny, fate.

గ్రహించు grahintsu, *v. a.* To seize or take. 2. To receive, or accept. 3. To comprehend or understand. 4. To learn.

గ్రా

గ్రామము grámamu, *s.* A village. గ్రామసింహము grámasimhamu, *s. lit.* The lion of a village. A dog.

గ్రామాంతము grámántamu, *s.* The suburbs of a village, in which outcastes dwell. గ్రామ్యము grámyamu, *adj.* Produced in a village. గ్రామ్యములు grámyamulu, *s. plu.* Fowls, &c.

గ్రాసము grásamu, *s.* A mouthful, or a quantity equivalent to a mouthful. 2. Subsistence; forage for cattle.

గ్రీ

గ్రీష్మము gríshmamu, *s.* Heat, warmth. 2. The hot season, comprizing the months of జ్యేష్ఠము jyéshṭhamu, And ఆషాఢము áshádhamu, *vide.* ఋతువు ṟituvu. *adj.* Hot, warm.

గ్రు

గ్రుంకు grunku, *s.* The act of drowning. 2. Immersion. 3. Sun-set. *v. n.* To sink. 2. To drown. 3. To set.

గ్రుక్క grukka, *s. vide* గుక్క. గ్రుక్కగొను gukka, grukkagonu, *v. a.* To swallow or devour.

గ్రుచ్చు grutstsu, *v. a. vide* గుచ్చు-గ్రుచ్చికౌగిలించు gutstsu-gruchchikaugilintsu, To embrace closely.

గ్రే

గ్రేణి gréṇi, *s.* Ridicule, mockery, derision.

గ్రొ

గ్రొచ్చు grotstsu, *v. a.* To dig. గ్రొప్పించు groppintsu, *v. Caus.* To cause to dig.

ఘ

ఘ gha, The nineteenth letter, and fourth consonant in the Telugu alphabet.

ఘంట ghanṭa, *s. vide* గంట ganṭa, No. 1. And 2.

ఘంటము ghanṭamu, *s. vide* గంటము ganṭamu.

ఘటము ghaṭamu, *s.* A large earthen water jar. 2. The body.

ఘటించు, ఘటియించు ghaṭintsu, ghaṭiyintsu, *v. n.* To occur, to happen. 2. To be obtained. *v. a.* To accomplish.

ఘటిల్లు ghaṭillu, *v. n. vide* ఘటించు ghaṭintsu, In its neuter sense.

ఘట్టన ghaṭṭana, *s.* Going, moving. 2. Covering.

ఘనము ghanamu, *s.* Honor. 2. A cymbal, bell, or gong. 3. A mode of dancing, neither quick nor slow. 4. A cloud. 5. Extension, diffusion. 6. Hardness, solidity, matter sub-

stance. *adj.* Honorable, noble, great, important. 2. Material, solid. 3. Çoarse. 4. Hard, firm. 5. Fortunate, auspicious. 6. Permanent, eternal.

ఘనత ghanata, *s.* Greatness, glory, nobility.

ఘా

ఘాటు ghâṭu, *adj.* Strong.

ఘాతము ghâtamu, *s.* Killing, murdering, slaughter. 2. A blow, or stroke. 3. A square reservoir for water.

ఘాతుకము ghâtukamu, *adj.* Mischievous, hurtful. 2. Cruel, savage, violent, ferocious.

ఘాసము ghâsamu, *s.* Grass.

ఘో

ఘోష ghósha, *s.* A noise, or sound.
ఘోషించు ghóshintsu, *v. n.* To make a great noise.

ఘోషము ghóshamu, *s.* A station of herdsmen.

ఞ

ఞ n, This is the twentieth letter, and fifth consonant in the Telugu alphabet; but no word in the language commences with it.

చ

చ cha, The twenty-first letter, and sixth consonant in the Telugu alphabet.

చంక tsanka, *s.* The armpit.

చంగున tsanguna, *adv.* Quickly, soon.

చంచలము chanchalamu, *adj.* Fickle, trembling, shaking, moving, inconsiderate, inconstant, unsteady, unstable.

చండాలుడు chanḍâluḍu, *s.* An outcaste, a chandala, a man of the lowest caste of the mixed tribes, born from a Súdra father, and brahman mother; a scavenger.

చందనము chandanamu, *s.* Sandal, Sirium myrtifolium; it implies either the tree, the wood, or the unctuous preparations of the wood, held in high estimation as perfumes.

చందమామ tsandamâma, *s.* The moon. 2. The name of a part cut from the centre of the sprout, first issuing from the palmyra nut, which the natives eat.

చందము tsandamu, *s.* Manner, way. 2. State, condition.

చందా tsandá, *s.* Subscription.

చందావేయు tsandávéyu, *v. a.* To subscribe.

చందురము tsanduramu, *s.* *vide* కుంకుమ kunkuma.

చందువా tsanduvá, *s.* The cloth which forms the under ceiling of a room.

చంద్రుడు, చంద్రముడు chandruḍu, chandramuḍu, *s.* The moon. చంద్రశాల chandraśála, An upper house, an apartment on the house top. 2. Moonlight.

చంపు tsampu, *v. a.* To kill, murder, or slay. It is the causal of చచ్చు tsatstsu. *q. v.*

చంపించు tsampintsu, *v. caus.* To cause to kill, &c.

చక్క tsakka, *part.* This word, in composition, is prefixed to many others; and, by the addition of ని ni, becomes an adjective; or, by the addition of గా gá, An adverb. As a particle prefixed to other words, it generally denotes, straightness, good order or condition, propriety, improvement, amendment, repair, correction, restoring to a good state, as చక్కబోవు tsakkabóvu, To go straight away; to go away suddenly. చక్కజేయు tsakkajéyu, To amend, repair, reform, correct, cure, or arrange. 2. To do well. As an adjective, it becomes చక్కని tsakkani, And then denotes. Straight. 2. Good, proper. 3. Handsome, beautiful.

చక్కన tsakkana, *s.* Beauty. 2. Propriety. *adv.* Well.

చక్కాడు tsakkáḍu, *v. a.* To kill.

చక్కి tsakki, *s.* A side, a part.

చక్కిలము tsakkilamu, *s.* A sort of cake.

చక్కిలిగింత, చక్కిలిగిలి tsakkiliginta, tsakkiligili, *s.* Tickling. చక్కిలిగింతపెట్టు tsakkiligintapeṭṭu, To tickle.

చక్కీ tsakkí, *s.* A small bedstead.

చక్కీపంచదార tsakkípantsadára, *s.* Refined sugar.

చక్కు tsakku, *s.* Six. It is generally used in counting at games. చక్కుపగడ tsakkupagaḍa, *s.* Seven.

చక్కెర tsakkera, *s.* Sugar.

చక్రము chakramu, *s.* A ruddy or Brahmany goose. Anas casarca. 2. A realm, or region. 3. A multitude, a heap. 4. A wheel. 5. A potter's wheel. 6. An oil mill. 7. A discus, or sharp circular missile weapon. 8. A whirlpool. 9. A province, a number of villages.

చగడు tsagaḍu, *s.* Fuller's earth.

చచ్చు tsatstsu, *v. n.* To die, or expire.

చచ్చుడివాండ్లు tsatstsuḍivánḍlu, *s. plu.* A caste of scavengers.

చచ్చౌకము tsatstsaukamu, *adj.* Square.

చట్ట tsatta, *s.* A small sack. 2. The outside of the thigh. 3. A jacket, or coat.

చట్టన tsattana, *adv.* Hastily, quickly.

చట్టము tsattamu, *s.* A regulation, rule, or law. 2. A plan, a system.

చట్టి tsatti, *s.* An earthen pot, with a broad mouth.

చట్టు tsattu, *s.* A mountain.

చట్టువలు tsattuvalu, *s. plu.* Wings.

చత్రాయి tsatráyi, *s.* A black stone.

చతికిలబడు tsatikilabadu, *v. n.* To fall down, from fatigue, or weakness.

చతురంగబలము chaturangabalamu, *s.* The four kinds of Indian troops, composing an army; viz. Infantry, cavalry, elephants, and war chariots.

చతురంగము chaturangamu, *s.* Chess.

చతురము chaturamu, *adj.* Dexterous; clever.

చదరంగము tsadarangamu, *s.* A chess board. 2. Chess. రాజు rádzu, The king. మంత్రి mantri, The queen. ఏనుగ énuga, The castle. శకటు śakatu, The bishop. గుర్రము gurramu, The knight. బంటు bantu, The pawn.

చదరము tsadaramu, *adj.* Square. 2. Level, even.

చదరములు tsadaramulu, *s. plu.* The beams of the roof, supported by the కురుంజులు kurundzulu, *q. v.*

చదరు tsadaru. *s,* An assembly. 2. The court of a prince.

చదలు tsadalu, *s.* The sky. చదలుమాణికము tsadalumánikamu, The sun.

చదికిలబడు tsadikilabadu, *v. n.* To fall down, from debility.

చదియు tsadiyu, *v. n.* To be bruised to death. 2. To be reduced to a palpable powder.

చదివించు tsadivintsu, *v.* The causal of చదువు tsaduvu, *q. v.* 2. An active verb, denoting to give honorary presents during any festival.

చదివింపులు tsadivimpulu, *s. plu.* The act of giving such presents.

చదును tsadunu, *s.* Evenness; levelness. *adj.* Even, level. చదునుచేయు tsadunuchéyu, To level.

చదుపు tsadupu, *v. a.* To kill.

చదువు tsaduvu, *v. a.* To read. 2. To study. *s.* Learning.

చదివించు tsadivintsu, *v.* Causal. To cause to read or study. 2. To teach. చదువుకొను tsaduvukonu, *v.* Comp. To learn.

చద్ది tsaddi, *s.* Rice cooked at night, and not eaten until next day.

చను tsanu, *v. n.* To go, to depart. 2. To pass. 3. To advance in age. 4. To be fit, or deserving.

చనిపోవు tsanipóvu, *v. n.* To die. చనుదెంచు tsanudentsu, *v. n.* To come; to arrive.

చను tsanu, *s. vide* చన్ను tsannu.

చనుప tsanūpa, *s.* A body of travellers.

చనవు tsanuvu, *s.* Amity, friendship. 2. Favor. 3. Familiarity, freedom.

చన్నీళ్లు tsannīḷḷu, *s.* Cold water, as opposed to hot.

చన్ను tsannu, *s.* Making in the inflex. Sing. చంటి tsanṭi, And in the nom. *plu.* చండ్లు tsanḍlu, The nipple, pap, or teat. 2. The breast of a man or woman. చనుకట్టు tsanukaṭṭu, The breast of any female, either of the human or animal species. చనుముక్కు, చనుమొన tsanumukku, tsanumona, The point or nipple of the breast. చన్నుగుడుచు tsannuguḍutsu, To suck the breast. చంటిపిల్ల tsanṭipilla, An infant at the breast.

చపలము chapalamu, *adj.* Trembling, fickle, tremulous, wavering, unsteady. 2. Quick, swift, expeditious. 3. Momentary, instantaneous. 4. Agitated, violently overcome with alarm, &c. *s.* Quicksilver, mercury. 2. Perplexity.

చప్ప, చప్పని tsappa, tsappani, *adj.* Insipid. చప్పగా tsappagá, *adv.* Insipidly. చప్పబడు tsappabaḍu, To be in a state of inactivity.

చప్పదనము, చప్పన tsappadanamu, tsappana, *s.* Insipidity.

చప్పట్లు tsappaṭlu, *s. plu.* The clapping of the hands. చప్పట్లుగొట్టు tsappaṭlugoṭṭu, To clap the hands.

చప్పరము tsapparamu, *s.* A thatched roof, a shed. 2. A covered seat in which an idol is carried about.

చప్పరించు tsapparintsu, *v. a.* To smack, to suck with a noise.

చప్పలు tsappalu, *s. plu.* The outer part of the thigh.

చప్పా tsappá, *s.* A mark, or impression, as from stamping, or printing.

చప్పిడి tsappiḍi, *s.* A noise. *adj.* Void of any salt taste. చప్పిడిముక్కు tsappiḍimukku, A flat nose.

చప్పుడు tsappuḍu, *s.* Noise, sound. చప్పుడుచేయు tsappuḍuchéyu, To make a noise.

చబుకు tsabuku, *s.* A whip.

చమత్కారము chamatkáramu, *s.* Astonishment, surprize. 2. Dexterity. 3. Eloquence, wit. 4. Any thing curious, ingenious, or extraordinary.

చమురు tsamuru, *v.a.* To rub, or besmear. *s.* Clarified butter. 2. Oil, &c.

చయ్యన tsayyana, *adv.* Quickly, speedily, soon.

చరణము charaṇamu, *s.* The foot. 2. The root of a tree. 3. Wandering, roaming, going round, or about.

చరి tsari, *s.* Paste. చరివూయు tsarivúyu, To paste.

చరిత—చరిత్ర, చరిత్రము charita-charitra, charitramu, *s.* A fixed institute, a peculiar observance. 2. Good conduct. 3. A history, chronicle, or tale.

చరుగుడు tsaruguḍu, *s.* A bundle of Jonnalu straw, drawn by two bullocks.

చరుము tsarumu, *v. a.* *vide* చమురు tsamuru.

చరువు charuvu, *s.* An oblation, chiefly of milk and butter, with fire, to the gods or manes.

చర్మము charmamu, *s.* The skin. 2. A hide. 3. The bark of a tree.

చర్య charya, *s.* Perseverance in religious austerities; due and regular observance of all rites, or customs. 2. Conduct. 3. Action. దినచర్య dinacharya, A diary.

చర్రియలు tsarriyalu, *s. plu.* Flat spots of ground, under the tops of mountains. 2. Cracks in the ground.

చర్రుచు tsarrutsu, *v. a.* To beat. 2. To clap with the open hand. చర్రుచు tsarrutsu, A clap with the open hand.

చర్రులు tsarrulu, *s. plu. vide* చర్రియలు tsarriyalu, No. 1.

చలము tsalamu, *s.* Malice. 2. Obstinacy. 3. Firmness. చలముసాధించు tsalamusádhintsu, To affirm, or deny, obstinately. చలపట్టు tsalapaṭṭu, To be firmly resolved.

చలపాది tsalapádi, *s.* An obstinate person.

చలము chalamu, *adj.* Trembling, tremulous, unfixed, or unsteady.

చలించు chalintsu, *v. n.* To shake, or move. 2. To hesitate.

చలవ tsalava, *s.* Cold. 2. Any thing of a cooling or refreshing nature. 3. Bleaching. *adj.* Cold. 2. Cooling. 3. Bleached, white. చలవపందిలి tsalavapandili, *s.* A canopy supported by pillars, raised in the high road, and decorated with flowers. &c., as a place for the honorary reception of an idol. చలవలుగమ్ము tsalavalugammu, *lit.* Colds to cover. To be deadly cold; to be in the extremities of death.

చలవాది tsalavádi, *s.* A person who, among the Súdra caste, goes from house to house, to give information of any death.

చలి tsali, *s.* Cold. *adj.* Cold. చలిజ్వరము tsalijwaramu. Ague.

చలిగరువు tsaligaruvu, *s.* Soil of a sandy surface, with black earth underneath.

చలిచీమ tsalichíma, *s.* A sort of ant.

చలితము chalitamu, *adj.* Shaking, trembling. 2. Gone, departed.

చలిది tsalidi, *s. vide* చద్ది tsaddi.

చలిమిడి tsalimidi, *s.* The flour of raw rice, mixed with milk, or water and jaggory, and used in offerings to the deity.

చలిమిరి tsalimiri, *adj.* Cold. 2. Damp, wet.

చలియించు chaliyintsu, *v. n. vide* చలించు chalintsu, Under. చలము chalamu.

చలివాపు tsalivápu, *v.* To sooth, to console, to encourage.

చలువ tsaluva, *s. vide* చలవ tsalava.

చల్ది tsaldi, *s. vide* చలిది tsalidi.

చల్ల tsalla, *s.* Butter-milk.

చల్ల, చల్లని tsalla, tsallani, *adj.* Cold, cool. చల్లనిదొర tsallanidora, *lit.* A cold gentleman. This is a term of great praise, and expressive of entire satisfaction, applied by the people to any popular ruler.

చల్లరాడు tsallarádu, *s.* The post round which the string passes, which works the churning stick.

చల్లాడము tsalládamu, *s.* Drawers or breeches, which reach as far as the middle of the thigh.

చల్లారు tsallárru, *v. n.* To grow cool, or calm. 2. To be allayed, restrained, or pacified. 3. To be extinguished. చల్లార్చు tsallárrtsu, *v. a.* To cool, or calm. 2. To allay, restrain, or pacify. 3. To extinguish.

చల్లు tsallu, *v. a.* To throw away, pour out, or sprinkle. 2. To water. 3. To sow.

చల్లుకొను tsallukonu, *v.* Comp. To sprinkle upon one's-self, or upon another. 2. To sow for one's own benefit.

చవడు, చవుడు tsavadu, tsavudu, *s.* Making in the inflex. Sing. చవటి, చవుటి tsavati, tsavuti, Fuller's earth. చవటియుప్పు tsavatiyuppu, *s.* Earth salt.

చవలము tsavalamu, *s.* The fraction of $\frac{2}{15}$, or $\frac{1}{8}$. of a pagoda.

చవి tsavi, *s.* Taste.

చవికె tsavike, *s.* A square shed. 2. A single square room, separate from the house.

చవితి tsaviti, *s. vide* చవుతి tsavuti, 2. The relationship of a man's two wives to each other. చవితితల్లి tsavititalli, *s.* A step-mother.

చవిలె tsavile, *s.* Four dubs, or coins, of the value of twenty cash each.

చవు tsavu, *s.* A chow; the weight by which pearls are estimated.

చవుక tsavuka, *adj.* Cheap.

చవుకము tsavukamu, *adj.* Square. *s.* A square.

చవుకళించు tsavukaḷintsu, *v. n.* To leap, or run, like the antelope.

చవుతి tsavuti, *s.* The fourth lunar day, from the new, or full moon.

చవ్వగా tsavvagá, *adv.* Insipidly.

చక్షువు chakshuvu, *s.* The eye. చక్షుశ్శ్రవము chakshuśśravamu, *s.* A snake; because his eyes are deemed to be his ears also.

చా

చాందిని chándini, *s. vide* చందువా tsanduvá.

చాకరు chákaru, *s.* A servant.

చాకలవాడు tsákalaváḍu, *s.* A washerman. This caste is traced to the offspring of a female weaver, by a gold-smith.

చాకలత, చాకలది tsákaláta, tsákaladi, *s.* A female of this caste.

చాకి tsáki, *adj.* Of or belonging to this caste. చాకిబాన tsákibána, *s.* A washerman's pot. 2. The name of a bird.

చాకిరి chákirí, *s.* Service.

చాకు cháku, *s.* A pen-knife.

చాగకాడు tságakáḍu, *s.* Kubera, the god of riches. 2. A generous man.

చాగదుబ్బు tságadubbu, *s.* A sort of creeper, Sanseviera zeylanica.

చాగము tságamu, *s.* Liberality, generosity.

చాచి tsáchi, *s.* The nipple.

చాచివేత tsáchivéta, *s.* Procrastination, delay.

చాచు tsátsu, *v. a.* To stretch.

చాటించు tsáṭintsu, *v. a.* To proclaim, to publish by beat of drum. చాటింపు tsáṭimpu, *s.* Proclamation.

చాటు tsáṭu, *s.* Shelter, covering. 2. A screen, or shade; any thing concealing another. *adj.* Secret, hidden. *v. a.* To proclaim.

చాటువు cháṭuvu, *s.* Pleasing, or grateful discourse.

చాడీ tsáḍí, *s.* An accusation. 2. Slander. చాడీకోరు, చాడీగొట్టు tsáḍíkóru, tsáḍígoṭṭu, *s.* A tale-bearer.

చాడుపు, చాడ్పు tsáḍupu, tsáḍpu, *s.* A way or manner. 2. Similitude.

చాతానులు tsátánulu, *s.* A caste of Súdras, who worship Vishnu exclusively, and whose profession is to sell flowers.

చాతురి cháturi, s. *vide* చాతుర్యము cháturyamu.

చాతుర్యము cháturyamu, s. Eloquence, 2. Dexterity, address. 3. Ability. cleverness.

చాతుర్వర్ణ్యము cháturvarṇyamu, s. The four original castes, viz. Bramhan, Chatriya, Vyasya, and Súdra.

చాదస్తము chádastamu, s. Entire ignorance of the world, simplicity.

చాదు tsádu, v. a. To bruise any small substance, with the fingers.

చాదు tsádu, s. The black ashes of burnt rice, &c., with which Hindoo females, or children, mark their foreheads with a spot.

చాన tsána, s. A woman.

చాప tsápa, s. A mat. వాడచాప váḍa-tsápa, The sail of a ship.

చాపము chápamu, s. A bow.

చాపరాయి tsáparáyi, s. A large flat stone.

చాపలు tsápalu, s. *plu.* Intricacies.

చాపల్యము chápalyamu, s. Fickleness.

చాపు tsápu, s. Length, extent. 2. A long cloth, containing two or more garments. v. a. *vide* చాచు tsátsu.

చామ tsáma, s. A kind of boat. 2. A woman.

చామనచాయ tsámanatsáya, s. Black, dark blue.

చామరము chámaramu, s. A fly brush, or chowri, composed of the tail of the bos-grunniens.

చామలు tsámalu, s. *plu.* The grain called millet. Panicum miliaceum.

చాయ tsáya, s. A shadow, or shade. 2. Colour, paint. 3. A side.

చారుజామా chárujámá, s. A pad, used as a saddle.

చాఱ, చాఱిక tsárra, tsárrike, s. A line. 2. A spot. చాఱలమెకము tsárralamekamu, s. The tiger; because it is spotted.

చాఱకంద tsárrakanda, s. An esculent and medical root, described as sweet, cooling, and diuretic.

చాఱపప్పు tsárrapappu, s. A sort of arid pulse.

చాలని chálani, s. A sieve, or strainer.

చాలా tsálá, *adv.* Much.

చాలించు tsálintsu, v. a. To cease. 2. To leave, or quit. 3. To postpone. 4. To adjourn. చాలించుకొను tsálintsukonu, v. Comp. To resign, to give up.

చాలు tsálu, s. A line, or row; a furrow. v. n. To suffice. 2. To be able. 3. To be sufficient. The affirmative and negative aorists of this verb are added to other infinitives, as auxiliaries, to denote

the possession or want of power and ability. I can, &c. I cannot, &c.

చావడి tsávaḍi, *s.* A hall; a choultry, or caravansary.

చావు tsávu, *s.* Death, demise.

చి

చించు chintsu, *v. a.* To tear or rend. చించుకొను chintsukonu, *v.* Comp. To retreat. 2. To tear any thing belonging to one's-self.

చింత chinta, *s.* Reflection, thought, consideration. 2. Recollection. 3. Grief, sorrow.

చింతించు chintintsu, *v. a.* To reflect or consider. *v. n.* To grieve.

చింతిలు, చింతిల్లు chintilu, chintillu, *v. n.* To grieve, or to be afflicted.

చింత chinta, *s.* The tamarind tree. *adj.* Of or belonging to the tamarind.

చిందము chindamu, *s.* A shell, a conch.

చిందర chindara, *s.* A fragment, a piece. 2. Illness, bad health. 3. Ugliness, dislike. *adj.* Ugly. చిందరవందరలుగా chindaravandaralugá, *adv.* At random, in confusion. చిందరవందరచేయు chindaravandarachéyu, To spoil; to cut into pieces.

చిందు chindu, *s.* A dance. 2. A drop. *v. n.* To be spilled. చిందబోయు chindabóyu, To spill. చిందులుద్రొక్కు chinduludrokku, To dance.

చింపు chimpu, *v. a.* To tear, or rend, *vide* చించు chintsu.

చింపి chimpi, *s.* A rent, or tear.

చికిత్స chikitsa, *s.* The practice of medicine; healing, curing, administering, or applying remedies.

చికిత్సకుడు chikitsakuḍu, *s.* A physician, a surgeon.

చికిలించు chikilintsu, *v. n.* To neigh. చికిలింపు chikilimpu, Neighing.

చికిలిచూపు chikilitsúpu, *s.* A piercing or severe look. 2. An unsteady, or occasional glance.

చికిలీ chikilí, *s.* The grinding of knives, &c. or cleaning of arms. చికిలీగర్ chikilígar, A knife-grinder, polisher, armourer.

చిక్కంటు chikkanṭu, *s.* A species of comb, with three or four teeth.

చిక్కని chikkani, *adj.* Thick. చిక్కదనము, చిక్కన chikkadanamu, chikkana, *s.* Thickness.

చిక్కబడు chikkabaḍu, *s.* To be entangled, or ensnared.

చిక్కము chikkamu, *s.* A bag of network; a net work to muzzle beasts.

చిక్కు chikku, *s.* Entanglement, perplexity, intricacy, confusion. 2. Difficulty, distress, trouble. *adj.*

Entangled. 2. Difficult. 3. Troublesome. *v. n.* To be ensnared. 2. To be seized, or apprehended. 3. To be found. 4. To remain. 5. To grow thin, or lean. చిక్కులబెట్టు chikkulabettu, To involve in difficulties. చిక్కుతీయు chikkutíyu, To disentangle. చిక్కుగానుండు chikkugánundu, To be troublesome.

చిక్కుకొను chikkukonu, *v.* Comp. To be seized, apprehended, caught, or ensnared.

చిక్కుతాళము chikkutálamu, *s.* A padlock; a staple.

చిక్కోల chikkóla, *s.* *vide* చిక్కంటు chikkantu.

చిగురు chiguru, *s.* A sprout, or shoot. 2. The gums. 3. The tender part of the flesh under the nail. *adj.* Young, tender, delicate.

చిగిరించు, చిగుర్చు chigirintsu, chigirtsu, *v. n.* To sprout, or bud.

చిచ్చు chitstsu, *s.* The fire. చిచ్చఱ chitstsarra, *adj.* Fiery. చిచ్చుబుడ్లు chitstsubudlu, *s.* *plu.* A kind of rocket.

చిటచిట, చిటపొట chitachita, chitapota, *s.* A noise of burning. చిటచిటమను chitachitamanu, To look sulky.

చిటికినవ్రేలు chitikinavrélu, *s.* The little finger, or toe.

చిటికె chitike, *s.* A snap of the fingers. 2. Burning the body with a piece of hot turmerick, &c., in order to cure particular diseases. It is specially applied to children.

చిటితాళము chititálamu, *s.* A small cymbal, made of bell metal.

చిటిముత్యాలు chitimutyálu, *s.* *plu.* A kind of grain, so called.

చిటుకు, చిటుకుపొటుకు chituku, chitukupotuku, *s.* The noise made by the fall of drops of water from trees, &c.

చిట్టకము chittakamu, *s.* Trick, deceit.

చిట్టచివర chittachivara, *s.* The extremity, or utmost point.

చిట్టడివి chittadivi, *s.* An impenetrable wood.

చిట్టాముదము chittámudamu, *s.* Castor oil.

చిట్టి chitti, *adj.* Little, young. *s.* A certain measure, the fourth part of a సోల sóla. 2. A small high vessel, made of brass or copper.

చిట్టు chittu, *s.* Coarse bran.

చిట్టుడుకునీళ్లు chittudukuníllu, *s.* Water taken out from that in which rice is boiled, just as it begins to simmer.

చిట్టము chittamu, *s.* The rust of iron.

చిట్టెలు chiṭṭelu, *s. plu.* Coloured borders, about three or four inches in length, at the ends of a cloth. 2. Pictures. 3. Projects 4. Invention. 5. Conspiracies.

చిట్లు chiṭlu, *v. n.* To split ; to crack.

చిఠ్ఠా chiṭhṭhá, *s.* A rough daily account particulars, a day book.

చిడిపి chiḍipi, *adj.* Small, little.

చిడిముడి chiḍimuḍi, *s.* Trouble, confusion. 2. Vexation, anger.

చిడుగుడు chiḍuguḍu, *s.* A ring-worm. 2. A kind of play among young people.

చిడుము chiḍumu, *s.* The itch.

చితాలీకు chitálíku, *s.* Invention. 2. Insinuation.

చితుకు chituku, *v. n.* To burst, as a ripe fruit, or a sore.

చిత్త chitta, *s.* The fourteenth of the lunar mansions.

చిత్తడి chittaḍi, *adj.* Cloudy. 2. Rainy. *s.* Rain.

చిత్తము chittamu, *s.* The mind, or faculty of reasoning. 2. The heart, considered as the seat of intellect. 3. Inclination. 4. Will, pleasure.

చిత్తగించు chittagintsu, *v. a.* To keep or retain in mind. 2. To listen, or attend to. 3. To peruse. మీచిత్తము míchittamu, *lit.* Your pleasure.

చిత్తరువు chittaruvu, *s.* A picture, painting, or drawing. చిత్తరువుపటము chittaruvupaṭamu, The canvas, or paper, of a picture.

చిత్తవృత్తి chittavṛitti, *s.* Disposition.

చిత్తు chittu, *s.* A foul draft, or copy. 2. A blot, or erasure.

చిత్రము chitramu, *s.* Wonder, surprise, astonishment. 2. Painting, delineation, writing, &c. 3. A picture, variegated colour. *adj.* Wonderful, surprising. 2. Variegated, spotted, speckled.

చిత్రకారుడు chitrakáruḍu, *s.* A painter.

చిదకముక్కు chidakamukku, *s.* A flat nose.

చిదగోడలు chidagodalu, *s. plu.* Domestic quarrels.

చిదుకు chiduku, *v. n. vide* చితుకు chituku.

చిదుగులు chidugulu, *s. plu.* Small sticks.

చిదుపు chidupu, *v. a.* To squeeze a fruit, or a sore. 2. To kill, or murder.

చిదుము chidumu, *v. a. vide* చిదుపు chidupu, No. 1.

చిదుర, చిదురుప chidura, chidurupa, *s.* A piece, bit, fragment, or atom.

చినుకు chinuku, *s.* A drop of rain. *v. n.* To rain.

చినుగు chinugu, *v. n.* To be torn, or rent. *s.* A rent, or tear.

చిన్న chinna, *adj.* Small, little, short. 2. Young. 3. Mean, trifling. 4. Narrow. 5. Disgraceful. చిన్నకారు chinnakáru, Childhood, youth.

చిన్నతనము chinnatanamu, *s.* Infancy. 2. Littleness, smallness. 3. Disgrace, dishonor.

చిన్నది chinnadi, *s.* A girl. చిన్నవాడు chinnaváḍu, A boy.

చిన్నబుచ్చు chinnabutstsu, *v. a.* To disgrace. చిన్నబోవు chinnabóvu, To be disgraced. ముఖముచిన్నజేసుకొను mukhamuchinnajésukonu, To be disgusted, or ashamed.

చిన్నము chinnamu, *s.* A weight, equal to one eighth part of the coin termed a pagoda.

చిన్నియ, చిన్నె chinniya, chinne, *s.* A token, mark, or sign. 2. A scar. 3. Affectation. చిన్నెలాడి chinneláḍi, *s.* A coquette. చిన్నెలాడు chinneláḍu, A fop.

చిప్ప chippa, *s.* A shell. ముత్తెపుచిప్ప muttepuchippa, The pearl oyster-shell. తాబేటిచిప్ప tábéṭichippa, The tortoise shell. మోకాటిచిప్ప mókáṭichippa, *s.* The knee-pan. టెంకాయచిప్ప, కొబ్బెరచిప్ప ṭenkáyachippa, kobberachippa, Half of a broken cocoanut, including both the shell and the kernel, or the shell only. చిప్పముత్తెము chippamuttemu, An artificial pearl.

చిప్పకుంకటి chippakunkaṭi, *s.* A small lock of hair, either below or above the long lock, left upon the crown of the head, by all Hindoo men.

చిప్పగుద్దలి chippaguddali, *s.* An axe.

చిప్పపెణక chippapeṇaka, *s.* Either side of a shelving roof.

చిప్పము chippamu, *s.* A parcel, or small bundle.

చిప్పిలు chippilu, *v. n.* To rise, as joy; which is often figuratively represented, by Telugu authors, as rising, like sap in a tree.

చిప్పెము chippemu, *s. vide* చిప్పము chippamu.

చిప్పెవాడు chippeváḍu, *s.* A tailor. This caste, among the Hindoos, is said to be descended from a female chuckler, by a brahman.

చిమట chimaṭa, *s.* A moth.

చిమటా, చిమిటా chimaṭá, chimiṭá, *s.* The extracting of the hair on the face. 2. The instrument used to extract it. చిమటాదీయు chimaṭádíyu, To pull out the hair from the face.

చిముటు chimuṭu, *v. a.* To wink.

చిముడు chimudu, *v. n.* To overboil. చిముడ్చు chimudtsu, *v. a.* To overboil.

చిమ్మనగొట్టము, చిమ్మనగోవి chimmana-gottamu, chimmanagóvi, *s.* A syringe.

చిమ్మిట chimmita, *s. vide* చిమట chimata.

చిమ్మిరి chimmiri, *s.* Fried sesamum seeds, and jaggory, pounded together, which the Hindoos eat as a delicacy.

చిమ్ము chimmu, *v. a.* To sweep. 2. To squirt, or spirt.

చిమ్మెట chimmeta, *s. vide* చిమట chimata.

చిరంజీవి chiranjívi, *s.* A crow. *adj.* Long lived. This is a term of kindness, implying a blessing of long life, often used by superiors to inferiors, by fathers to children, or by elder to younger brothers.

చిరత chirata, *s.* A cudgel. 2. The round piece of wood at the end of a native canoe. In the plural, this word denotes the instrument used for the hand torture, *vide* కిట్టికోల kittikóla, Under కిట్టు kittu.

చిరాకు chiráku, *s.* Anger, wrath.

చిరివేరు chirivéru, *s.* The chay root, which produces a red die.

చిరుగు chirugu, *v. n.* & *s. vide* చినుగు chinugu.

చిరుగుడు chirugudu, *s.* A species of half leprosy, which causes large round spots all over the body. 2. The ring worm.

చిరుతలుగ్రమ్ము, చిరుతలువారు chirutalu-grammu, chirutaluváru, *v. n.* To dazzle.

చిఱ్ఱచిఱ్ఱ chirrachirra, *s.* Anger. 2. Sullenness, moroseness. చిఱ్ఱచిఱ్ఱలాడు chirrachirraládu, To be angry, sullen, or morose.

చిఱ్ఱి, చిఱ్ఱు chirri, chirru, *adj.* Little, small, short. చిఱునవ్వు chirrunavvu, *lit.* A young laugh. A smile. చిఱునాలుక chirrunáluka, *s. lit.* The small tongue. The uvula.

చిఱుత chirruta, *s.* A child. *adj.* Little, small, short. 2. Young. చిఱుతగండు, చిఱుతపులి chirrutagandu, chirrutapuli, *s.* The cheeta, or small hunting tiger.

చిఱుము chirrumu, *v. a.* To burst.

చిఱువేఱు chirruvérru, *s. vide* చిరివేరు chirivéru.

చిఱ్ఱ, చిఱ్ఱు chirrra, chirrru, *s.* Anger wrath. చిఱ్ఱుముఱ్ఱాడు, చిఱ్ఱుబుఱ్ఱాడు chirrrumurrrádu, chirrruburrrádu, *v. n.* To be angry, sullen, or morose.

చిఱ్ఱికూరదుబ్బు chirrrikúradubbu, *s*, The root of the Amaranthus campestris, used as a remedy in stranguries.

చిలక chilaka, *s*. A parrot. చిలకతాళి chilakatáḷi, *s*. A breast ornament, in the form of two parrots, adorned with precious stones.

చిలకట, చిలకడ chilakaṭa, chilakaḍa, *s*. A piece of semicircular wood, like a ring, at the end of the rope used as the girth of the bullock saddle, through which the other end is passed, to fasten the saddle. చిలకడతాడు chilakaḍatáḍu, The rope used as a girth, as above described.

చిలకరించు chilakarintsu, *v. a*. To sprinkle; from. చిలుకు chiluku, *q. v*.

చిలకలకొలికి chilakalakoliki, *s*. A woman.

చిలక్కొయ్య chilakkoyya, *s*. A wooden pin, fixed in the wall, on which articles are suspended.

చిలిపి chilipi, *s*. A wicked, depraved, roguish or impudent person. చిలిపితనము chilipitanamu, *s*. Depravity, roguery, impudence.

చిలివిషము chilivishamu, *s*. Malice, wickedness. *adj*. Malicious, wicked.

చిలుక chiluka, *s*. *vide* చిలక chilaka.

చిలుకకొయ్య chilukakoyya, *s*. *vide* చిలక్కొయ్య chilakkoyya.

చిలుకు chiluku, *s*. An arrow. 2. The residue or remains. 3. *vide* గొల్లెము gollemu, *v. a*. To churn. 2. To sprinkle.

చిలుపచిలుపనీళ్లు chilupachilupaníḷḷu, *s*. Water scattered in spots, here and there.

చిలుము chilumu, *s*. Verdigrease.

చిలువ chiluva, *s*. A snake. చిలువకన్నియ chiluvakanniya, *s*. A female of the serpent race, having a human face, with the tail of a serpent. చిలువదొర chiluvadora, The chief of the serpent race, who has a thousand heads.

చిల్క chilka, *s*. *vide* చిలక chilaka.

చిల్కు chilku, *v. a*. & *s*. *vide* చిలుకు chiluku.

చిల్ల chilla, *adj*. Empty. 2. Trifling, useless. చిల్లచెవులు chillachevulu, Bored ears, without ear-rings. చిల్లపెంకు, చిల్లపెంచు chillapenku, chillapentsu, *s*. A small piece of a broken earthen vessel. చిల్లజగడము chilladzagaḍamu, Useless disputes.

చిల్లగింజ chillagindza, *s*. The clearing-nut. Strychnos potatorum.

చిల్లర chillara, *adj*. Trifling, mean. 2. Sundry. *s*. Odd sums. నాకువాడుపదివరాలాచిల్లరయివ్వవలెను nákuváḍupa divarálá chillara yivvavalenu, He owes me ten and odd pagodas.

చిల్లి chilli, *s.* A small hole, in a pot, paper, &c.

చిళ్ల chiḷḷa, *s.* That of which the end divides into two or more from the main body; thus, చిళ్లకోల chiḷḷa-kóla, A whip with several lashes. చిళ్లచండ్లావు chiḷḷatsandlávu, A cow, the ends of whose teats branch into two.

చివర chivara, *s.* The end, extremity, or point.

చివుక chivuka, *s.* A coin of the value of a quarter rupee.

చివుకపిట్ట chivukapiṭṭa, *s.* A bat.

చివుకు chivuku, *v. n.* To be damaged, or spoilt. *s.* The spoiling or rotting of goods.

చివురు chivuru, *s. vide* చిగురు chiguru.

చివ్వ chivva, *s.* A battle, combat.

చివ్వు chivvu, *v. a.* To sharpen, make round, or polish, with a knife; to mend a pen.

చివ్వున chivvuna, *adv.* Quickly, speedily.

చిహ్న, చిహ్నము chihna, chihnamu, *s.* A mark, spot, or stain. 2. A sign, or symbol. గర్భచిహ్నలు garbha-chihnalu, The signs of pregnancy.

చీ

చీ chí *interj.* Expressive of disgust, contempt, or shame. Fie! &c.

చీకటి chíkaṭi, *s.* Darkness. *adj.* Dark. చీకటిగాము chíkaṭigámu, The moon's ascending node, reckoned by the Hindoos as the eighth planet.

చీకాకుపడు chíkákupaḍu. *v. n.* To be puzzled, or confounded.

చీకిలి chíkili *s.* A broom.

చీకు chíku, *s.* A blind person. *adj.* Blind,

చీకు chíku, *adj.* Damaged, spoiled by damp, &c. *v. a.* To suck. 2. *vide* చవుకు tsavuku.

చీకురువాయి chíkuru váyi, *s.* A cricket.

చీకువాలు chíkuválu, *s.* Darkness.

చీటి, చీటీ chíṭi, chíṭí, *s.* A note, or small letter. 2. Chintz, painted cloth.

చీడ chíḍa, *s.* A disease; applied either to those of animals, or of vegetables.

చీడు chíḍu, *s.* A bundle of thread, consisting of seven punjums, or two hundred and ten ఎనికె enike, *q. v.*

చీదర chídara, *s.* Abhorrence, loathing. 2. Perplexity, distraction of mind.

చీదు chídu, *v. a.* To blow the nose.

చీపురు chípuru, *s.* A broom.

చీమ chíma, *s.* An ant.

చీమిడి chímiḍi, *s.* The mucus of the nose.

చీము chímu, *s*. Matter from a sore; pus.

చీర chíra, *s*. A female garment.

చీరపిట్ట—చీరపేను, చీరపోతు chírapiṭṭa-chírapénu, chírapótu, *s*. A white louse.

చీరము chíramu, *s*. Lead. 2. Bark, rind. 3. A cloth made of bark.

చీరిక chírika, *s*. A moth, a cricket.

చీరికలు chírikalu, *s. plu*. Remnants or bits of cloth; tatters. 2. Slices.

చీరికి chíriki, *s*. Regard, esteem. చీరికికొను chírikigonu, *v. a*. To regard or esteem.

చీరు chíru, *v. a*. To cut in slices. 2. To scratch. 3. To tear with the claws or tusks. 4. To hiss like a serpent.

చీరె chíre, *s*. *vide* చీర chíra.

చీర్రు chírru, *v. n*. To call, to invite.

చీల chíla, *s*. An iron nail; A wooden pin.

చీలమండ chílamanḍa. *s*. The ankle.

చీలి chíli, *s*. Acat.

చీలికెలు chílikeḷu, *s*. *vide* చీరికలు chírikalu.

చీలు chílu, *v. a*. To split, or open. 2. To part from company.

చీలుచు, చీల్చు chílutsu, chiltsu, *v. a*. To divide, or split.

చిల్పించు chílpintsu, *v. Caus*. To cause to split.

చు

చుంగుడు tsungudu, *s*. A trifling or small balance, or arrear.

చుంగులు tsungulu, *s. plu*. The ends of a garment.

చుంచు tsuntsu, *s. vide* చిప్పకుంకటి chippakunkaṭi. 2. The musk rat. 3. A mouse. *adj*. Young. చుంచుంబాలుడు tsumtsumbáluḍu, A young child.

చుండు tsunḍu, *s*. The dandruff. *v. n*. To be decocted, evaporated, or dried up. చుండించు tsunḍintsu, To decoct, or dry up.

చుంయి chumyi, *s*. The noise made by fire, when it comes in contact with water.

చుక్క tsukka, *s*. A drop, dot, or spot. 2. The round mark worn on the forehead, by Hindoos. 3. A star. చుక్కబొట్టు tsukkaboṭṭu, An ornamental spot worn on the forehead, by Hindoo women; also the round sectarial mark, worn by both men and women.

చుక్కాని tsukkáni, *s*. The helm or rudder of a vessel.

చుట్ట tsuṭṭa, *s*. A round roll of any thing. 2. A roll of tobacco. చుట్టదాగు-చుట్టపట్టు, చుట్టపీల్చు tsuṭṭadágu-tsuṭṭapaṭṭu, tsuṭṭapíltsu, To smoke ache root.

చుట్టము tsuṭṭamu, *s.* A relation. చుట్టరికము tsuṭṭarikamu, Relationship, consanguinity, affinity.

చుట్టు tsuṭṭu, *v. a.* To roll round; to wrap up. 2. To go round, to roam, wander, or travel.

చుట్టుకొను tsuṭṭukonu, *v.* Comp. To surround. 2. To roll, or wrap up. *s.* Circumference. 2. A toe ring, worn by women. *adv.* Around. 2. Round about; out of the direct way. పాగాచుట్టు págátsuṭṭu, To tie a turband.

చున్నాయించు tsunáyintsu, *v. á.* To plait, or fold, any part of the dress.

చుఱచుఱకాలు tsurratsurrakálu, *v. n.* To burn quickly, with a crackling noise.

చుఱుకు tsurruku, *s.* Excessive heat. 2. Force, violence. 3. Sharpness. 4. Haste, impetuosity, speed. 5. Pain. *adj.* Hot. 2. Violent. 3. Sharp. 4. Quick, impetuous. 5. Painful.

చుఱుపుచ్చు tsurruputstsu, *v. a.* To burn, or consume.

చులకన tsulakana, *s.* Lightness. 2. Want of importance or difficulty. 3. Disregard, contempt.

చులకని tsulakani, *adj.* Light. 2. Unimportant, easy. 3. Contemptuous.

చులుకము chulukamu, *s.* The hand hollowed, so as to hold water, &c.

చువ్వ tsuvva, *s.* A small supple stick, or cane; a slip of wood.

చువ్వె tsuvve, *part.* This is a particle, denoting reality or certainty, used in the superior language only; as ధర్మంబుచేసిన పుణ్యఫలంబు నొందుదువు చువ్వె dharmambuchésina puṇyaphalambu nonduduvu tsuvve, If you practise virtue, you will certainly obtain it's fruit.

చూ

చూచు tsútsu, *v. a.* To see; to look; to perceive. 2. To observe. 3. To visit. 4. To meet. 5. To wait. 6. To try. 7. To consider. 8. To take care, or be on one's guard. This verb also expresses the exercise of any of the five senses, and therefore occasionally denotes either to see, to taste, to smell, to feel, or to hear, according to the context.

చూచుకొను tsútsukonu, *v.* Comp. To see; to see each other.

చూపు, చూపించు tsúpu, tsúpintsu, *v. Caus.* To cause to see, or look; to shew, or point out.

చూడు tsúḍu, *s.* Pregnancy, as applied to cattle only. చూడియావు tsúḍiyávu, A cow with calf.

చూడు tsúḍu, *v. a.* To burn.

చూడ్కి tsúḍki, *s.* A look. 2. An eye.

చూపరి tsúpari, *s.* A handsome person.

చూపు tsúpu, *s.* Sight, a look.

చూరకత్తి, చూరుకత్తి tsúrakatti, tsúrukatti, *s.* A small knife. 2. A creese, or small dagger.

చూరు tsúru, *s.* The border of a shelving roof. 2. Powder of any kind. చూరుకమ్మి, tsúrukammi, A board nailed on the end of a shelving roof.

చూరెలుక tsúreluka, *s.* A kind of rat.

చూర్ణము chúrṇamu, *s.* Powder; dust; any pulverized substance.

చూఱ tsúrra, *s.* Plunder.

చూలు tsúlu, *s.* The womb. 2. The fœtus. 3. A child. చూలాలు tsúlálu, A pregnant woman.

చూవె tsúve, *part. vide* చువ్వె tsuvve.

చె

చెం chem, *adj.* Red; as చెంగలువ, చెందొవ, chengaluva, chendova, The red water lily.

చెంక chenka, *s.* The cheek. 2. A small part of a field. చెంకవేయు chenkavéyu, To slap on the cheek.

చెంగట chengaṭa, *adv.* Near, nigh.

చెంగనాలు chenganálu, *s. plu.* Leaps in running.

చెంగలించు chengalintsu, *v. n.* To shine.

చెంగలికోష్టు chengalikóshṭu, *s.* A drug; a sort of costus.

చెంగు chengu, *v. n.* To lose at a game; to be thrown out of the game. 2. To be loosened, as applied to a knot.

చెంగు chengu, *s.* The border, or edge, of a cloth.

చెంచువాండ్లు chentsuvánḍlu, *s.* A certain caste of half savage Hindoos, dwelling in the hills, and forests.

చెండిపోతు chenḍipótu, *s.* A very wicked man.

చెండు chenḍu, *s.* A ball of cloth, flowers, &c., used in play. *v. a.* To cut in pieces. *v. n.* To rise, as applied to any excessive smell. వాసనచెండుతున్నది vásanachenḍutunnadi, It smells excessively.

చెంత chenta, *adv. vide* చెంగట chengaṭa.

చెందిరము chendiramu, *s. vide* కుంకుమ kunkuma.

చెందు chendu, *v. a.* To accrue. ఆపుణ్యమువాణ్ని చెందెను ápuṇyamuváṇnichendenu. That virtue accrued to him.

చెందించు chendintsu, *v. Caus.* To obtain, or attain.

చెంప chempa, *s.* The cheek. 2. The side. చెంపకాయ chempakáya, *s.* A slap, or blow, on the cheek.

చెంబడివాడు chembaḍiváḍu, *s.* A fisherman.

చెంబు chembu, s. A small round metal vessel.

చెకడా chekaḍá, s. A cart.

చెకముకి chekamuki, s. The bit of steel with which fire is struck. చెకముకివేయు chekamukivéyu, v. a. To strike fire with it. చెకముకిరాయి chekamukiráyi, s. Flint.

చెక్క chekka, s. A piece, slice, chip, cutting, or splinter; as applied to wood, or large gourds. 2. The bark of trees.

చెక్కపిణుజు chekkapiṇudzu, s, vide గోమారి gómári.

చెక్కిలి chekkili, s. Making in the inflex. Sing. చెక్కిటి chekkiṭi, The cheek.

చెక్కు chekku, v. a. To plane, pare, chip, slice, or make thin. 2. To cut off, to cut out; to engrave. 3. To slip into a cleft, or interstice. 4. To set as precious stones. 5. To dig slightly. కలముచెక్కు kalamuchekku, To make a pen. s. The rind of cucumber and similar fruits. 2. Half a bullock load of tobacco. 3. The cheek.

చెచ్చెర chechchera, adv. Quickly, hastily, speedily, precipitately.

చెటాయించు cheṭáyintsu, v. a. To reject a petition, or request; to refuse advice; to disapprove a suggestion.

చెట్ట cheṭṭa, s. Evil. 2. The hand. adj. Bad. చెట్టవట్టు cheṭṭavaṭṭu, s. A marriage. v, a. To marry. lit. To take by the hand. చెట్టాపట్టాలుపట్టుకొను cheṭṭápaṭṭálupaṭṭukonu, To take hold of each other's hands, in walking.

చెట్టు cheṭṭu, s. A tree, bush, or plant.

చెడు cheḍu, v. n. To become bad, rotten, or putrid. 2. To be spoiled, damaged, or destroyed. 3. To be ruined. 4. To be expelled from one's caste. 5. A woman to go astray.

చెఱచు, చెఱుపు cherrutsu, cherrupu, v. a. To make bad. 2. To spoil, or corrupt. 3. To ruin, or injure. 4. To defile, or violate, a female. చెడగొట్టు cheḍagoṭṭu, To spoil. చెడగరము cheḍagaramu, adj. Bad, wicked.

చెడు, చెడ్డ cheḍu, cheḍḍa, adj. Bad, wicked. 2. Spoilt, damaged, rotten. 3. Defiled. 4. Excessive, much, very. చెడు, చెడ్డ-పులుసు cheḍu, cheḍḍa-pulusu, Very sour.

చెడు, చెడ్డ-తనము cheḍu, cheḍḍa-tanamu, s. Badness, wickedness.

చెడ్డు cheḍḍu, s. The clapping of the hand on the thigh. This is a mode of expressing defiance, amongst warriors.

చెణకు, చెణుకు cheṇaku, cheṇuku, *v. a.* To touch. 2. To provoke. *s.* A small particle or atom. 2. A touch.

చెణగరము cheṇagaramu, *adj. vide* చెడగరము chedagaramu, Under చెడు chedu.

చెతురు cheturu, *s.* An equivocal, or ambiguous expression, a double entendre. 2. Eloquence.

చెత్త chetta, *s.* Rubbish, dirt. చెత్తాచెదారము chettáchedáramu, Sweepings.

చెదరు, చెదురు chedaru, cheduru, *v. n.* To be dispersed, dissipated, or spent. 2. To fall in drops. 3. To be dazzled. చెదరగొట్టు chedaragoṭṭu, To disperse, route, or defeat.

చెదలు chedalu, *s.* White ants. Termes. చెదలుపట్టు chedalupaṭṭu, White ants to attack any thing.

చెనటి chenaṭi, *s.* A wicked person.

చెనయు chenayu, *v. a.* To touch.

చెన్ను chennu, *s.* Beauty. 2. Joy. *adj.* Beautiful. 2. Joyful.

చెప్పు cheppu, *v. a.* To say, or tell. 2. To teach, or instruct. 3. To relate, or recite.

చెప్పించు cheppintsu, *v. Caus.* To cause to say, or tell, &c.

చెప్పుకొను cheppukonu, *v.* Comp. To address, to represent, to announce. 2. To learn a language, or task.

చెప్పులు cheppulu, *s. plu.* Shoes. 2. Sandals.

చెమట chemaṭa, *s.* Sweat, perspiration. చెమటకాయ, చెమరకాయ chemaṭakáya, chemarakáya, *s.* A pimple. *lit.* The fruit of perspiration.

చెముడు chemuḍu, *s.* Deafness.

చెమ్మ chemma, *s.* Damp, moisture. *adj.* Damp, moist.

చెమ్మగిలు chemmagilu, *v. n.* To be damp.

చెయి, చెయ్యి cheyi, cheyyi, *s.* making in the inflex. sing. చేతి chéti, The hand. 2. The arm. 3. A sleeve. 4. Dung cakes, used as fuel.

చెరగు cheragu, *s.* The hem of a garment.

చెరచెర cherachera, *s.* Anger, rage.

చెరపలు cherapalu, *s. plu.* The cheeks.

చెరవము cheravamu, *s.* A large pot, chiefly of brass or copper.

చెరి cheri, *part.* Prefixed to words denoting quantity or number, to denote each of two only; as వాండ్లకు చెరిపదివరాలుయియ్యి vándlakucheripadivaráluyiyyi, Give ten pagodas to each of them.

చెరుకు cheruku, *s. vide* చెఱుకు cherruku.

చెరుగు cherugu, *v. a.* To winnow. *s. vide* చెరగు cheragu.

చెరువు cheruvu, *s.* An artificial lake, or tank, *v. a.* To put, stick, or slide, in.

చెర్లకోల cherlakóla, *s. vide* చిల్లకోల chiḷḷakóla, Under చిల్ల chiḷḷa.

చెఱ cherra, *s.* Captivity, imprisonment.

చెఱగు cherragu, *s. vide* చెరగు-చెఱగు మాసినది cheragu-cherragumásinadi, *lit.* A woman whose cloth is stained. A menstruous female.

చెఱలాడు cherraláḍu, *v. n.* To wander about; to roam.

చెఱి, చెఱుక cherri, cherruka, *part. vide* చెరి cheri.

చెఱుకు cherruku, *s.* The sugar cane. చెఱుకుపాలు cherrukupálu, The juice of the sugar cane. వంటచెరుకు vantacheruku, *s. lit.* Cooking sugar cane. Fuel for cooking.

చెఱుచు, చెఱుపు cherrutsu, cherrupu, *v. a. vide* చెడు cheḍu.

చెఱుము cherrumu, *v. a.* To rub.

చెఱువు cherruvu, *s. vide* చెరువు cheruvu.

చెలగు chelagu, *v. n.* To shine, or be splendid. 2. To be pleasant, or agreeable. 3. To resound.

చెలమ chelama, *s.* A hole dug in a dried up tank, or in the dry bed of a river, so as to collect water from the spring below.

చెలరేగు chelarégu, *v. n.* To be scattered, or spread over, a country. 2. To be arrogant, or insolent.

చెలావణి chelávaṇi, *adj.* Current, as applied to coin.

చెలి cheli, *s.* A friend. 2. A female friend, or companion. చెలికత్తె chelikatte, A female friend, or companion. చెలికాడు chelikáḍu, A male friend, or companion.

చెలికె chelike, *s.* A field after its crop has been cut, and the gleanings gathered. 2. A field ploughed, and left fallow.

చెలిది chelidi, *s.* A troublesome kind of itch.

చెలిమి chelimi, *s.* Friendship. చెలిమికత్తె chelimikatte, A female friend. చెలిమికాడు chelimikáḍu, A male friend.

చెలియలు cheliyalu, *s. vide* చెల్లెలు chellelu.

చెలియలికట్ట cheliyalikaṭṭa, *s.* The sea-shore.

చెలువ cheluva, *s.* A woman.

చెలువము, చెలువు cheluvamu, cheluvu, *s.* Beauty. *adj.* Beautiful.

చెలువుడు cheluvuḍu, *s.* A lover.

చెల్ల, చెల్లబో chella, chellabó, *interj.* Expressive of grief, alas, &c.

చెల్లాచెదరు chelláchedaru, *adv.* In a disordered, or dispersed state.

చెల్లాటము chellátamu, *s*. Sport.

చెల్లి, చెల్లియలు chelli, chelliyalu, *s*. *vide* చెల్లెలు chellelu.

చెల్లు chellu, *v. n*. To pass, as regards time. 2. To pass as money; to be current. 3. To pass by general consent; to be valid, fit, or proper. 4. To pass from one to another; to be paid, or liquidated. 5. To pass from this world; to die. 6. To come to pass; to be accomplished. 7. To be extended. *s*. A sum paid; a collection.

చెల్లించు chellintsu, *v. a*. To cause to be current, valid, or extended. 2. To pay, or liquidate. 3. To perform, or accomplish.

చెల్లెలు, చెల్లె chellelu, chelle, *s*. A younger sister.

చెవి chevi, *s*. The ear. చెవితమ్మె chevi tamme, The lobe of the ear. చెవికొనక chevikonaka, The tip of the ear. చెవినిబెట్టు chevinibettu, To hear.

చెవుడు chevudu, *s*. Deafness. చెవిటి cheviti, *adj*. Deaf.

చే

చే ché, *postpos*. *vide* చేత chéta, *s*. The hand; as చేసంజ్ఞ chésamjna, A sign of the hand. చేకుఱు-చేకూడు, చేకూడు chékurru-chékúdu, chékúdu, To succeed. 2. To obtain; to acquire.

చేకట్లు chékatlu, *s*. Bracelets, composed of coral and gold beads.

చేగ chéga, *s*. Strength. చేగలమేకము chégalamekamu, An elephant.

చేట chéta, *s*. A winnowing basket. చేటచెవులమేకము chétachevulamekamu, *s*. *lit*. The beast with ears like a winnowing basket.

చేటకొల్లారు chétakolláru, *s*. A square yard, with houses on three sides.

చేటు chétu, *s*. Destruction, ruin, perdition. 2. Misfortune, disaster. చేటుగాలము chétugálamu, A disastrous period.

చేడియ, చేడె chédiya, chéde, *s*. A woman.

చేత chéta, *postpos*. This postposition, sometimes contracted into చే ché, is the sign of the ablative termed instrumental.

చేత chéta, *s*. Doing; an act; action.

చేతనము chétanamu, *s*. An animal, or existent being.

చేతి chéti, *adj*. Bitter. చేతిపొట్లతీగె chétipotlatíge, The plant termed Trichosanthes laciniosa, used as a stomachic laxative medicine.

చేదారము chédáramu, *s*. Loss, waste, diminution.

చేదు chédu, *s*. Bitterneess. *adj*. Bitter.

చేదు chédu, *v. a*. To draw in, or up, with each hand alternately; as in

pulling in the string of a paper kite, or drawing up water in a pot, from a deep well.

చేద chéda, *s.* Drawing in, or up, as above.

చేను chénu, *s.* A field of dry grain only. 2. A crop.

చేప chépa, *s.* A fish. చేపరాశి chéparáśi, The sign Pisces.

చేపు chépu, *v. n.* Milk to flow. *s.* The act of milk flowing.

చేమిరి chémiri, *s.* The sour milk cast into fresh milk, to make it curdle.

చేయి chéyi, *s. vide* చెయ్యి cheyyi.

చేయు chéyu, *v. a.* To do. 2. To make. 3. To cause. 4. To perform. 5. To frame. *v. n.* To be worth.

చేయించు chéyintsu, *v. Caus.* To cause to do, &c. ఉపకారముచేయు upakáramuchéyu, To do a favor. వాడు మాటప్రకారముచేసినాడు váḍumáṭaprakáramuchésináḍu, He performed his promise.

చేరు chéru, *s.* The native soup, usually termed Muligatany; more properly Meḷugutaṇṇír, from meḷugú, Tam. pepper, and taṇṇír, water.

చేరు chéru, *v. n.* To arrive; to reach a destination; to be received; to come to hand. 2. To be attached to, or connected with. 3. To be added, or joined to. 4. To be included in. 5. To be assembled, or collected. 6. To enter as a member, among any particular class of men, or into any sect, or profession. *v. a.* To lean upon.

చేరబారు chérabáru, *v. n.* To arrive. 2. To assemble together.

చేరుకొను chérukonu, *v. Comp.* To lean upon.

చేరుచు, చేర్చు chérutsu, chértsu, *v. a.* To cause to arrive, or reach. 2. To join, unite, mix, combine, include, add to, or accumulate. 3. To assemble, or collect others, in a body. 4. To admit as a member, into any class, sect, or profession.

చేరిక chérika, *s.* Junction, union. 2. Approach, contiguity, proximity. 3. Familiarity.

చేరువ chéruva, *s.* Neighbourhood. 2. An assemblage; an army, consisting of infantry, cavalry, elephants, and chariots.

చేరుగొండి chérugoṇḍi, *s.* A female treated as a wife, without the regular marriage ceremony.

చేరుడుబియ్యము chéruḍubiyyamu, *s.* Rice not perfectly pounded.

చేఱ chérra, *s.* The hand, held so as to contain any thing. చేఱెడు chérreḍu, A handful.

చేఱు chérru, *s.* A string of flowers, &c. 2. A chain. 3. A rope.

చేవ chéva, *s.* Strength, courage, force. 2. Hardness. 3. The heart of a tree.

చేవాడికాడు chéváḍikáḍu, *s.* A thief, one of the light fingered caste; also an off-hand story teller.

చేష్ట chéshṭa, *s.* Gesture, posture. 2. Grimace. 3. Behaviour, manners.

చేసి chési, *postpos.* From, by. This postposition is found in books only, subjoined to verbal nouns, or to nouns denoting inanimate things. This word is also the past verbal participle of the verb చేయు chéyu, *q. v.*

చై

చైత్రము chaitramu, *s.* The first Telugu lunar month; that in which the moon's change takes place when the sun is in Aries.

చైదము, చైది chaidamu, chaidi, *s.* A trade, or profession.

చో

చొంగ tsonga, *s.* Saliva, spittle.

చొక్కటము tsokkaṭamu, *s.* Beauty. *adj.* Beautiful, handsome.

చొక్కము tsokkamu, *s.* Beauty. *adj.* Handsome. 2. Pure.

చొక్కా, చొక్కాయి tsokká, tsokkáyi, *s.* A jacket.

చొక్కు tsokku, *s.* Intoxication, stupefaction. Faintness. *v. n.* To be intoxicated, stupified, or faint. 2. To die. చొక్కాకులు tsokkákulu, Dead, or dried leaves.

చొచ్చు, చొత్తెంచు tsotstsu, tsottentsu, *v. a.* To enter by force, to penetrate. 2. To interfere in any business, or matter; to embark in any undertaking, or enterprise.

చొట్ట tsoṭṭa, *adj.* Withered, or lame, as applied to any limb. *s.* A dent, or bend.

చొప్ప tsoppa, *s.* The straw of the Holcus saccharatus, or Holcus spicatus, jonnalu, or sudzalu.

చొప్పించు tsoppintsu, *v. a.* The causal of చొచ్చు tsotstsu, *q. v.* To pierce. 2. To string or thread.

చొప్పిల్లు tsoppillu, *v. n.* To shine.

చొప్పు tsoppu, *s.* Manner, way. చొప్పున tsoppuna, *adv.* Agreeable to, according to, at the rate of. ఆచొప్పున átsoppuna, In that manner or way.

చొబలము tsobalamu, *s.* The fœtus of the mare.

చొరవ tsorava, *s.* Introduction, penetration. 2. Boldness, confidence, firmness. వానికిఅన్నచొరవలేదు váni kiannatsoravalédu, He has no inclination for food.

చొఱ్ఱ tsorra, *s.* A species of fish.

చొల్లు, చొళ్లు tsollu, tsoḷḷu, *s. vide* చొంగ tsonga.

చో

చో tsó, *s.* A place. 2. A time.
చోటు tsóṭu, *s.* A place. చోట tsóṭa, *adv.* In a place.
చోద్యము chódyamu, *s.* A curiosity. 2. Surprize. *adj.* Curious. 2. Surprizing.
చోరుడు chóruḍu, *s.* A thief, a robber.
చోళ్లు choḷḷu, *s. plu.* The grain usually termed Natchenny. Cynosurus coracanus.

చౌ

చౌ tsau, *adj.* Four. *s. vide* చవు-చౌకాలిపీట tsavu, tsaukálipíṭa, A chair; *lit.* A seat with four legs. చౌవంచ tsauvantsa, Five.
చౌక tsauka, *adj. vide* చవుక tsavuka.
చౌకము tsaukamu, *adj.* Square. *s.* A square.
చౌకళించు tsaukaḷintsu, *v. n. vide* చవుకళించు tsavukaḷintsu.
చౌకీ tsaukí, *s.* A custom house. 2. A watch house. A watchman.
చౌడు tsauḍu, *s. vide* చవడు tsavaḍu.
చౌడోలు tsauḍólu, *s.* A howdah, or seat on the elephant.
చౌతా tsautá, *s.* The litter generally called a dooly.
చౌతి tsauti, *s. vide* చవుతి tsavuti.
చౌదంతి tsaudanti, *s. vide* చవుదంతి tsavudanti.
చౌదరి tsaudari, *s.* A Chowdry; the head of a village, purganah, or caste, under the former Mussulman government.
చౌర్యము chauryamu, *s.* Theft, robbery.
చౌలము choulamu, *s.* The ceremony of tonsure; shaving off the hair of a child, three years old, with the exception of one lock, left on the crown of the head.

ఛ

ఛ chha, The twenty-second letter, and seventh consonant in the Telugu alphabet.

ఛి

ఛిద్రము chhidramu, *s.* A hole, vacuity, or perforation. 2. Fault, defect, flaw. గృహచ్ఛిద్రము gṟihachchhidramu, Domestic foibles.

జ

జ ja, The twenty-third letter, and eighth consonant, in the Telugu alphabet.
జంకు dzanku, *s.* Fear, terror, apprehension. *v. n.* To fear, to be afraid.
జంకించు dzankintsu, *v. a.* To frighten.
జంఖానా dzankháná, *s.* A carpet.
జంగ dzanga, *s. vide* అంగ anga.

జంగమము jangamamu, *adj.* Locomotive, moveable. *s.* Any thing which has motion, as opposed to that which is stationary.

జంగము dzangamu, *s.* A caste among the Súdras, who worship Siva exclusively; some of them follow the profession of tailors.

జంగుపిల్లి dzangupilli, *s.* A wild cat of a large species.

జంజాటము dzandzáṭamu, *s.* The trouble, or annoyance, arising from a large family.

జంజాళి dzandzáḷi, *s.* A dagger, with a handle covered, for defence.

జంట dzanṭa, *s.* A pair, or couple. జంటమోములదంట dzanṭamómuladanṭa, The god of fire, who has two faces. జంటరాశి dzanṭaráśi, The sign Gemini.

జంతికెలు dzantikelu, *s. plu.* Cakes made of baked flour, in the form of a thin rope. జంతికె dzantike, The vessel upon which these cakes are made.

జంతువు jantuvu, *s.* An animal, or living creature; any being endowed with animal life; it is more usually applied, however, to those of the lowest organization.

జంత్రము dzantramu, *s.* A machine. జంత్రపుబొమ్మ dzantrapubomma, A puppet.

జందెము dzandemu, *s.* The sacerdotal thread.

జంపు dzampu, *s.* Indolence, laziness. 2. Procrastination. 3. Length. 4. An ornament worn by Hindoos, from the tip of the ear. *adj.* Long. జంపునడపు dzampunaḍapu, *v. a.* To procrastinate.

జంబు dzambu, *s.* A reed.

జంబుకము jambukamu, *s.* A jackal.

జంభము jambhamu, *s.* Grandeur, pomp, pride, presumption. The meaning of this word, in Telugu, is quite different from what it has in Sanskrit.

జకేరా dzakérá, *s.* A store, or hoard.

జక్కవ dzakkava, *s.* The ruddy goose. జక్కవకవవిప్పు dzakkavakavavippu, The moon; because this bird is said never to couple during moonlight. జక్కవలమేలు dzakkavalamélu, The sun; as favorable to this bird.

జక్కి dzakki, *s.* A horse.

జక్కించు dzakkintsu, *v. a.* To be in error, or in fault.

జక్కిని dzakkini, *s.* A married female, who dies during her husband's life-time.

జక్కులు dzakkulu, *s. plu.* Demi-gods, or nymphs, attendant on Cubera.

జక్కులవాండ్లు dzakkulavánḍlu, *s. plu.* People who worship the goddess of Kameswarí.

జగజంబు dzagadzambu, *s.* Excess; a great deal.

జగడము dzagaḍamu, *s.* War, battle, combat. 2. A quarrel, or dispute. జగడమాడు dzagaḍamáḍu, *v. n.* To fight, quarrel, or dispute.

జగతి dzagati, *s.* A raised open veranda.

జగత్తు, జగము jagattu, jagamu, *s.* The world, the universe. 2. People, mankind.

జగివెడు dzagiveḍu, *s.* The relationship of the husband of one sister, to that of another.

జగ్గుమను dzaggumanu, *v. n.* To be agreeable, or acceptable.

జజ్జు dzadzdzu, *s.* A rag, or tatter; any thing torn. 2. Laziness. *adj.* Lazy.

జట jaṭa, *s.* The hair matted, as worn by Siva, or by the Hindoo ascetics. 2. The fibrous root, growing down from the branches of certain trees, in India. జటిలము dzaṭilamu, *adj.* Having matted hair.

జట్టి dzaṭṭi, *s.* Handsel, earnest money. 2. A bargain, or agreement.

జట్టు dzaṭṭu, *s.* An assemblage, or body of people.

జడ jaḍa, *s.* Plaited or braided hair. 2. Matted hair.

జడను jaḍanu, *s.* Stupidity, apathy. 2. Awkwardness.

జడము jaḍamu, *adj.* Cold, frigid, chilly. 2. Stupid, apathetic, idiotic. 3. Inanimate.

జడి dzaḍi, *s.* Rain. జడివాన dzaḍiváná, Heavy rain.

జడియు dzaḍiyu, *v. n.* To fear, or be afraid. జడిపించు dzaḍipintsu, To frighten, threaten, or alarm.

జడుపు dzaḍupu, *s.* Fear, fright.

జడ్డ dzaḍḍa, *s.* One consonant written below another; as when the consonant is doubled, or when two consonants come together, without the intervention of a vowel.

జడ్డిగము dzaḍḍigamu, *s.* A sowing machine.

జత dzata, *s.* A pair. 2. A set. 3. Equality of shape. *adj.* Equal.

జతనము dzatanamu, *s.* Endeavour. 2. Stratagem, expedient. 3. Effort, exertion. 4. Perseverance, energy.

జననము jananamu, *s.* Birth, production. 2. Family, race, lineage.

జనము janamu, *s.* Man, individually, or collectively; a man; mankind; an individual, a person; people, population, community.

జనుడు januḍu, *s.* A man.

జనుము dzanumu, s. The hemp plant, Cannabis sativa.

జన్నము dzannamu, s. A sacrifice, or ceremony, in which oblations are presented.

జన్నిదము, జన్ని dzannidamu, dzanni, s. The sacerdotal thread.

జన్నియ, జన్నె dzanniya, dzanne, *adj.* Consecrated, or devoted, to the deity.

జన్మము janmamu, s. Birth, production.

జపము japamu, s. Repeating inaudibly passages from the Vedas, charms, or the names of the deity; counting silently the beads of a rosary, &c.

జపించు, జపియించు japintsu, japiyintsu, v. a. To repeat inaudibly prayers, &c. as above.

జప్తీ dzaptí, s. Sequestration.

జబ్బ dzabba, s. The outer side of the thigh. 2. The arm.

జబ్బు dzabbu, s. Inattention, negligence, carelessness. 2. Delay. *adj.* Inattentive, negligent. 2. Slow. 3. Insipid.

జమ dzama, s. A revenue term, signifying collection, or assessment. జమచేయు dzamachéyu, To collect. జమాఖర్చు dzamákhartsu, An account of receipts, and disbursements. జమావసూలుబాకీ dzamávasúlubákí, Demand or assessment, collection, and balance. జమాబందీ dzamábandí, The settlement of the assessment.

జమిలి dzamili, *adj.* Double. జమిలిముక్కాలి dzamilimukkáli, A bee, which has six feet.

జమిలిక dzamilika, s. A kind of tabor.

జమీను dzamínu, s. The land, ground, earth, or soil. జమీందారుడు dzamíndáruḍu, A zamindar.

జముడు jamuḍu, s. Yama, the regent of the world below, and the judge of departed souls. జమునెక్కిరింత jamunekkirinta, A buffalo; because it is the steed of Yama.

జమున jamuna, s. The river Jumna, which joins the Ganges below Allahabad. జమునయ్య jamunayya, The sun; in mythology, the father of the Jumna.

జములు dzamulu, s. A couple.

జమ్ము dzammu, s. *vide* జంబు dzambu.

జయము jayamu, s. Conquest, victory, triumph, success. జయించు jayintsu, To conquer, or win; to be successful.

జరీ dzarí, s. Gold or silver thread, or lace.

జరీబు dzaríbu, s. The mensuration of land.

జరుగు dzarugu, *v. n.* To pass, elapse, or expire. 2. To get, or move, on; to creep. 3. To slip, or slide. 4. To flee.

జరుపు dzarupu, *v. a.* To spend, as time; to procrastinate. 2. To pass time. 3. To move, or push, forward.

జరూరు dzarúru, *adj.* Necessary, requisite, urgent. *s.* Necessity, occasion, urgency.

జఱజఱ dzarradzarra, *s.* The noise arising from dragging along the ground.

జఱ్ఱున dzarrruna, *adv.* Quickly.

జలకడుగు dzalakaḍugu, *v.* To wash earth for gold, diamonds, &c. జలకడుగులవాండ్లు dzalakaḍugulavánḍlu, *s. plu.* A caste of people who search for articles, in drains, &c.

జలకము dzalakamu, *s.* Ablution, bathing.

జలతారు dzalatáru, *s. vide* జరి dzarí.

జలదారి dzaladári, *s.* A drain, a kennel.

జలము jalamu, *s.* Water. జలబాధ jalabádha, Inclination to make urine. జలచరములు jalacharamulu, Aquatic animals.

జలుబు dzalubu, *s.* A cold. *adj.* Cold. జలుబుచేయు dzalubucheyu, To take or catch cold.

జల్ల dzalla, *s.* A long narrow basket, placed on a cart, to contain any thing loose, which is carried on it.

జల్లను, జల్లుమను dzallanu, dzallumanu, *v. n.* To tremble, perspire, or have one's hair stand on end, from any involuntary affection of the passions.

జల్లి dzalli, *s.* Broken tiles, little stones. 2. Boasting lies, idle talk.

జల్లించు dzallintsu, *v. a.* To sift.

జల్లు dzallu, *s.* A shower. వర్షపుజల్లు varshapudzallu, A shower of rain.

జల్లెడ dzalleḍa, *s.* A sieve.

జవ dzava, *s.* A frame, or setting. జవకట్టు dzavakaṭṭu, To set or frame. జవదాటు dzavadáṭu, To transgress prescribed limits.

జవట, జవర dzavaṭa, dzavara, *s.* A net-like substance, which surrounds the palmyra tree, at those parts whence the branches expand.

జవరన dzavarana, *s.* Straightness, smoothness. జవరము dzavramu, *adj.* Straight, smooth.

జవరాలు, జవ్వని dzavarálu, dzavvani, *s.* A young female.

జవాది dzavádi, *s.* Civet. జవాదిపిల్లి dzavádipilli, The civet cat.

జవాను javánu, *s.* A peon.

జవాబు dzavábu, *s.* An answer. జవాబుదారుడు dzavábudáruḍu, A surety; a person responsible. జవాబుస్వాలు dzavábuswálu, Discourse, argument. జవాబునివీసు dzavábunivísu, A writer of orders, or replies.

జవుకు dzavuku, *v. n.* To become soft, or ripe, as a boil. *adj.* Swampy, brakish.

జవురు dzavuru, *v. a.* To lash. 2. To collect any thing scattered.

జవ్వనము dzavvanamu, *s.* Youth.

జవ్వు dzavvu, *s.* Beauty. *adj.* Beautiful.

జా

జాగా dzágá, *s.* A place, or station. 2. Land, ground.

జాగిలము dzágilamu, *s.* A dog.

జాగీరు jágíru, *s.* A grant of the land revenue payable to government, from an extensive tract of country.

జాగు dzágu, *s.* Delay.

జాగ్రత jágrata, *s.* Vigilance, carefulness, caution. 2. Activity. *adj.* Vigilant, careful, cautious. 2. Active, ready. జాగ్రతచేయు jágratachéyu, To take care, to be careful. 2. To make ready.

జాజికాయ dzájikáya, *s.* The nutmeg.

జాజిపత్తిరి dzájipattiri, *s.* Mace.

జాజు dzádzu, *s.* Red chalk, red colour. *adj.* Red.

జాడ dzáḍa, *s.* The mark of a footstep; a track; a trace. జాడగాచెప్పు, జాడగాచూపించు dzáḍagácheppu, dzáḍagátsúpintsu, To give a hint. జాడగాపోవు dzáḍagápóvu, To slink away.

జాడించు dzáḍintsu, *v. a.* To flap about as a horse does his tail. 2. To throw suddenly out the arms or legs. 3. To rinse about in water. 4. To reprove by speech.

జాడు dzáḍu, *s.* The tender stalk of the great millet.

జాడ్యము jáḍyamu, *s.* Coldness, apathy. 2. Folly, stupidity, dulness. 3. A disease, sickness.

జాణ dzáṇa, *s.* A clever or skilful person.

జాతర dzátara, *s.* The festival of any deity, but chiefly of the village goddess.

జాతి játi, *s.* A kind, sort, class, tribe, or caste. 2. The nutmeg tree. 3. Birth. జాతిపత్రి játipatri, Mace. జాతీఫలము játíphalamu, The nutmeg.

జాతి dzáti, *s.* Splendour, brightness.

జాదు dzádu, *s.* *vide* జాజు dzádzu.

జాన jána, *s.* *vide* జేన jéna.

జాను dzánu, *s.* Beauty. *adj.* Beautiful.

జానుగలు dzánugalu, *s. plu.* Ears.

జానువు jánuvu, *s.* The knee.

జాపత్రి dzápatri, *s. vide* జాజిపత్తిరి dzájipattiri.

జాప్యము jápyamu, *adj.* Loitering. *s.* Loitering, delay.

జాబితా jábitá, *s.* A list.

జాబిల్లి dzábilli, *s.* The moon. జాబిల్లిపట్టి dzábillipaṭṭi, The planet Mercury. జాబిల్లిరిక్క dzábillirikka-The fifth of the lunar mansions.

జాబు dzábu, *s.* A letter of correspondence.

జామపండు dzámapanḍu, *s.* The fruit of the guava tree.

జామారు jámáru, *s.* A long cloth, without any coloured border.

జామీను dzáminu, *s.* Security, bail.

జాము dzámu, *s.* A space of time equivalent to three English hours.

జారు dzárru, *v. n.* To slide, or slip. 2. To trip, or stumble. 3. A knot to slip open; or become loose. 4. To drop as water. 5. To flee.

జాలము dzálamu, *s.* Delay, loitering. జాలముచేయు dzálamuchéyu, *v. a.* To shuffle off.

జాలరు jálaru, *s.* Net-work, fringe. జాలరుకన్ను jálarukannu, The mesh of a net.

జాలారి dzálári, *s. vide* జలదారి dzaladári.

జాలి dzáli, *s.* Pity, commiseration. 2. Regret, sorrow. 3. Wrath.

జాలు dzálu, *s.* The gentle flowing of water. జాల్గొను dzálgonu, To flow gently as water.

జాళె-జాళియము, జాళెము dzáḷe-dzáḷiyamu, dzáḷemu, *s.* A purse.

జాళువా dzáḷuvá, *s.* Gold.

జావ dzáva, *s.* A thick drink, made of boiled rice, or wheat.

జాస్తి jasti, *adj.* More, much.

జాహీరు jáhíru, *adj.* Obvious. జాహీరుచేయు jáhíruchéyu, To explain.

జి

జింక jinka, *s,* An antelope.

జిగట, జిగురు jigaṭa, jiguru, *s.* Paste, or gum.

జిగి jigi, *s.* Brightness, splendour. *adj.* Strong. జిగిపని jigipani, Substantial work.

జిట్టెడు jiṭṭeḍu, *adj.* Equal in extent to a span, measured by the thumb and forefinger.

జిడ్డు jiḍḍu, *s.* Grease, oil, &c. Swimming upon water, or besmearing any thing. *adj.* Greasy, oily. జిడ్డుకడలి jiḍḍukaḍali, The sea of milk; one of the seven fabulous seas.

జితపడు jitapaḍu, *v. n.* To be salubrious. 2. To be subdued. 3. To be qualified. 4. To be accustomed.

జితపఱచు jitaparratsu, *v. a.* To subdue. 2. To qualify. 3. To accustom.

జిత్తు jittu, *s.* Craft, cunning.

జిద్దు jiddu, *s.* Quarrel, dispute. 2. Enmity.

జినస్సు jinassu, *s.* A thing, an article.

జిమ్మా jimmá, *s.* Possession, charge.

జిరా jirá, *s.* Armour, mail.

జిరాయతి jiráyati, *s.* Agriculture, cultivation.

జిఱ్ఱున jirrruna, *adv.* Swiftly, speedily.

జిల jila, *s.* An itching.

జిలిబిలిపలుకు jilibilipaluku, *s.* A low but pleasing sound.

జిలుగు jilugu, *adj.* Very small, and close. 2. Troublesome. *v. a.* To write in a very close and small hand.

జిలేబీలు jilébílu, *s. plu.* A kind of sweetmeat.

జిల్లేడు jillédu, *adj.* Of or belonging to the gigantic swallow wort. Asclepias gigantea. *s.* The plant itself.

జివురు jivuru, *s. vide* జిగట jigata.

జీ

జీంద్రము jíndramu, *s.* Misfortune, misery.

జీడి jídi, *s.* The juice which exudes from the stalk of the mango fruit, immediately after it is cut from the tree.

జీతము jítamu, *s.* Salary, wages, pay.

జీను jínu, *s.* An anchor. 2. A horse saddle.

జీబు jíbu, *s.* A net-like substance which surrounds the cocoanut, and other similar trees, at those parts whence the branches expand.

జీర jíra, *s.* A line. 2. A crack, or flaw.

జీరకము-జీరణము, జీరము jírakamu-jíranamu, jíramu, *s.* Cummin seed.

జీరు-జీరాడు, జీరుకాడు jíru-jírádu, jírukádu, *v. n.* To hang down, or trail, on the ground.

జీలకఱ్ఱ jílakarrra, *s. vide* జీరకము jírakamu.

జీవము jívamu, *s.* Life, existence. 2. The soul. జీవనము jívanamu, *s.* Life, existence. 2. Water. 3. Livelihood, means of subsistence. 4. Profession.

జు

జుంజాం dzumdzám, *s.* A torch made of Jonnalu straw, used by the young people on the new moon of the month of అశ్వయుజము áśvayujamu.

జుంజుం dzumdzum, *s.* The buzzing of bees, &c.

జుంజురుకట్ట dzumdzurukatta, *s.* A torch made of sticks, tied together in a bundle.

జుంజుఱులు dzumdzurrulu, *s.* A lion's mane.

జుంజుఱువెంట్రుకలు dzumdzurruventrukalu, *s. plu.* Dishevelled hair.

జుట్టనవ్రేలు dzuṭṭanavrélu, *s.* The forefinger.

జుట్టు dzuṭṭu, *s.* A long lock, or tuft, of hair, left by the Hindoos on the crown of the head, the rest of which is close shaved. 2. A peacock's crest.

జుణగు dzuṇagu, *v. n.* To retire, withdraw, or retreat.

జుత్త dzutta, *s.* A short span, measured from the thumb, to the tip of the ring finger.

జున్ను dzunnu, *s.* Honey. 2. Cheese. జున్నుబాలు dzunnubálu, The milk of a cow which has newly calved, until seven days after the birth.

జుబ్బున dzubbuna, *adv.* Swiftly, quickly.

జుమ్మలు dzummalu, *s. plu.* A kind of birds.

జురుమానా dzurumáná, *s.* A fine.

జుఱ్ఱు dzurrru, *v. a.* To drink with a sipping noise.

జులుము dzulumu, *s.* Oppression, injustice. జులుముచేయు dzulumuchéyu, *v. a.* To oppress; to distress.

జువ్విదీవి dzuvvidívi, *s.* One of the seven dwipas, or continents, into which the world is divided.

జూ

జూజము, జూదము dzúdzamu, dzúdamu, *s.* A game. 2. Gambling, play. జూజరి, జూదరి dzúdzari, dzúdari, A gamester. జూజమాడు dzúdzamáḍu, To play a game.

జూజి dzúji, *s.* A procuress.

జూలు dzúlu, *s.* The mane of a horse.

జె

జెండా jenḍá, *s.* A flag, or banner. జెండాకుచ్చులు jenḍákutstsulu, The tassels of a flag.

జెంత jenta, *s.* A wicked young female.

జెగ jega, *s.* Greatness. *adj.* Great.

జెట్టి jeṭṭi, *s.* A brave man, a gallant man.

జెట్టీ jeṭṭí, *s.* A wrestler. జెట్టీపట్టు jeṭṭípaṭṭu, Wrestling. జెట్టీపెనుకువ jeṭṭípenukuva, A combat of wrestlers.

జెడ్డ jeḍḍa, *s. vide* జడ్డ dzaḍḍa.

జెన jena, *s.* The yolk of the egg.

జెముడు jemuḍu, *s.* The milk-hedge plant. Euphorbia tirucalli.

జెఱభి jerrabhi, *s.* An old woman.

జెఱ్ఱి jerrri, *s.* A centipede.

జెఱ్ఱిపోతు jerripótu, *s.* A kind of snake.

జెల jela, *s.* A spring of water.

జెలగ jelaga, *s.* A leech.

జెలాకంటె jelákanṭe, *s.* A hawk, or falcon.

జెవ jeva, *s.* Strength.

జెష్ట jeshṭa, *s.* Misfortune.

జే

జేంఢ్రవాండ్లు jéndravándlu, *s. plu.* A certain caste of weavers.

జేగురు jéguru, *s.* Red chalk. జేగురించు jégurintsu, To grow red.

జేజే jéjé, *s.* A deity, male, or female. జేజేలగట్టు jéjélagaṭṭu, The mountain Meru, the abode of the gods. జేజేలపట్టు jéjélapaṭṭu, The heaven of Indra.

జేజే jéjé, *interj.* Expressive of joy.

జేన jéna, *s.* A span.

జేబు jébu, *s.* A pocket.

జేవురు jévuru, *s. vide* జేగురు jéguru.

జేవురుగండ్లు jévurugandlu, *s. plu.* Embrasures.

జొ

జొంపము dzompamu, *s. vide* గుబురు guburu.

జొత్తిల్లు dzottillu, *v. n. vide* జేగురించు jégurintsu, Under జేగురు jéguru.

జొన్న dzonna, *s.* The jonna grain, or great millet. Holcus saccharatus.

జొబ్బిలు dzobbilu, *v. n. vide* చిప్పిలు chippilu.

జొఱ్ఱిగ dzorríga, *s. vide* జోఱ్ఱిగ dzórríga.

జొల్లు dzollu, *s.* Saliva, spittle.

జొహారు dzoháru, *s.* Prostration, salutation. *interj.* Expressive of joy.

జో

జోక dzóka, *s.* Independence, possession.

జోకు dzóku, *v. a.* To abuse, or revile; to use imprecations. *s.* Abuse.

జోకొట్టు jókoṭṭu, *v. a.* To lull a child to sleep.

జోగము dzógamu, *s.* Abstraction of mind, intense meditation on one object. జోగి dzógi, *s.* A devotee, or religious mendicant. జోగురాలు dzógurálu, A female devotee.

జోగు dzógu, *s.* A float, or raft, for crossing a river.

జోజో dzódzó, *interj.* Expressive of blessing, Be happy, &c. It terminates each line of every song used for lulling children asleep; hence జోకొట్టు dzókoṭṭu, *q. v.*

జోటి dzóṭi, *s.* A woman.

జోడు dzóḍu, s. A pair, or couple. 2. Equality of size. 3. Shoes, sandals. 4. Armour, mail.

జోదు dzódu, s. A brave person.

జోపు dzópu, v. a. To flap away flies.

జోరు, జోరావరి dzóru, dzórávarí, s. Force, compulsion.

జోరీగ dzórriga, s. The dog-fly.

జోల dzóla, s. A song for lulling infants asleep.

జోలి, జోళి dzóli, dzóḷi, s. Purpose, business, intention, design. జోలికి వచ్చు, జోలికిపోవు dzólikivatstsu, dzólikipóvu, To meddle in one's concerns.

జోలె dzóle, s. A small bag for alms.

జోసి dzósí, s. An astrologer, or astronomer. జోస్యము dzósyamu, s. Astrology, or astronomy.

జోహారు dzóháru, s. *vide* జొహారు dzoháru.

జ్ఞ

జ్ఞప్తి jnapti s. Understanding, comprehension; the exercise of the intellectual faculty. 2. Recollection.

జ్ఞా

జ్ఞాతి jnáti, s. A collateral relation, or distant kinsman; one who does not participate in the oblations of food, or water, offered to deceased ancestors.

జ్ఞానము jnánamu, s. Knowledge in general. 2. Knowledge of a specific and religious kind, that which is derived from meditation, and the study of philosophy.

జ్ఞాని jnáni, s. An astrologer, a fortune-teller. 2. A sage, one possessing religious wisdom, or gnanum.

జ్ఞాపకము jnápakamu, s. Remembrance, recollection. జ్ఞాపకముచేయు jnápakamuchéyu, To remind, to recollect.

జ్యా

జ్యా jyá, s. The earth. 2. A bowstring.

జ్యో

జ్యోతిషము jyótishamu, s. Astronomy, astrology. జ్యోతిష్కుడు jyótishkuḍu, An astronomer or astrologer; a fortune-teller.

జ్యోతిస్సు jyótissu, s. Light. 2. Fire. 3. The sun. 4. The moon. 5. A star.

జ్వ

జ్వరము jwaramu, s. Fever. చలిజ్వరము chalijwaramu, *lit.* Cold and fever. An ague. పిత్తజ్వరము pittajwaramu, A bilious fever.

జ్వ

జ్వాల, జ్వాలము jwála, jwálamu, *s.* Flame, blaze.

ఝ

ఝ jha, The twenty-fourth letter, and ninth consonant, in the Telugu alphabet.

ఝంకారము-ఝంకృతము, ఝంకృతి jhankáramu-jhankritamu, jhankriti, *s.* A buzz, or humming. 2. The loud noise of anger.

ఝంఝ jhamjha, *s.* A tempest, or storm.

ఝళిపించు jhaḷipintsu, *v. a.* To brandish.

ఞ

ఞ na This is the twenty-fifth letter, and tenth consonant, in the Telugu alphabet, but no word in the language commences with it.

ట

ట ṭa, The twenty-sixth letter, and eleventh consonant, in the Telugu alphabet. It is often added to the root of the verb, to form the verbal noun; as, చేయుట chéyuṭa, Doing.

టంకము ṭankamu, *s.* An imaginary coin of the value of 16 copper dubs, or four silver fanams.

టంకము ṭankamu, *s.* Pride. 2. A stone cutter's chisel. 3. Borax.

టంకసాల ṭankasála, *s* A mint.

టక్కు ṭakku, *s.* Deceit, cunning. 2. Dissimulation, hypocrisy, pretence. *v. a.* To deceive; to pretend.

టక్కరి, టకటంకు ṭakkari, ṭakaṭanku, *s.* A deceitful, or fraudulent person.

టపాకీ, టపాసు ṭapákí, ṭapásu, *s.* A cracker.

టప్పా ṭappá, *s.* The post, generally termed the Tappal, in Southern India.

టలాయించు ṭaláyintsu, *v. n.* To take a walk. 2. To delay, or put off.

టా

టాకు ṭáku, *s.* A ring used to retain others on the finger. 2. The end or point of a pen.

టాటోటు ṭáṭóṭu, *s.* Deceit, pretence.

టి

టిర్రి ṭirrri, *s.* A beast of burden.

టీ

టీక ṭíka, *s.* A commentary.

టీకా ṭíká, *s.* Inoculation. 2. The small pox by inoculation. 3. An ornament, hanging from the hair down upon the forehead. టీకావేయు ṭíká-véyu, To inoculate.

టీపు ṭípu, *s.* Money, deposited as security for good conduct.

టూ

టూకీ ṭúkí, *s.* An abstract of the contents, or purport, of a letter.

టెం

టెంక ṭenka, *s.* The stone of the mango fruit.

టెంకాయ ṭenkáya, *s.* A cocoanut.

టెంకి ṭenki, *s.* A house.

టెంకె ṭenke, *s.* A shoemaker's awl.

టెక్కులు ṭekkulu, *s. plu.* Airs of pride.

టెక్కెము ṭekkemu, *s.* A flag, or banner.

టో

టోపీ ṭópí, *s.* A hat. 2. A cap.

ఠ

ఠ ṭha, The twenty-seventh letter, and twelfth consonant, in the Telugu alphabet.

ఠరాయించు ṭharáyintsu, *v. a.* To resolve, settle, or fix.

ఠవఠవ ṭhavaṭhava, *s.* Obstacle, or impediment.

ఠవణె ṭhavaṇe, *s.* A great drum.

ఠవర ṭhavara, *s.* A deceitful female.

ఠవళి ṭhavaḷi, *s.* Deceit, fraud.

ఠా

ఠాణా ṭháṇá, *s.* The head place of a district. 2. A watch house. ఠాణెదారు ṭháṇedáru, One appointed to superintend a district.

ఠావు ṭhávu, *s.* A place, house, lodging, or residence

ఠి

ఠికాణా ṭhikáṇá, *s.* A place of residence, or resort; abode, station.

ఠీ

ఠీకు ṭhíku, *adj.* Proper, just, fit. 2. Exact, complete. 3. True.

ఠీవి ṭhívi, *s.* Generosity, liberality. 2. Posture, state.

ఠే

ఠేవ ṭhéva, *s.* Glory, power.

ఠో

ఠోకు ṭhóku, *s.* A great sum.

ఠోలా ṭhólá, *s.* A body, or company.

డ

డ ḍa, The twenty-eighth letter, and thirteenth consonant, in the Telugu alphabet.

డంబము ḍambamu, *s.* Ostentation. *adj.* Ostentatious. డాంబికుడు ḍámbikuḍu, A coxcomb.

డంబు ḍambu, *s.* Splendour, brightness, brilliance.

డక్కి ḍakki, *s.* A small drum, shaped like an hour glass.

డగ్గర ḍaggara, *adv.* Near; used in books only.

డగ్గుత్తిక ḍagguttika, *s.* A low, choked, interrupted, or sobbing sound, expressive either of joy, or grief.

డప్పు ḍappu, *s.* A large noisy drum.

డబ్బి ḍabbí, *s.* A small box; a vessel kept in Hindoo temples, for the reception of presents from pilgrims; or in which the custom servants keep the collections made by them.

డబ్బు ḍabbu, *s.* A dub, or copper coin of the value of twenty cash. 2. Falsehood, a lie. 3. Riches, eclat, ostentation. 4. The noise of a drum. డబ్బుగలవాడు ḍabbugalaváḍu, A rich man.

డమారము ḍamáramu, *s.* A pair of kettle drums.

డమ్మను ḍammanu, *v. n.* To die.

డయ్యు ḍayyu, *v. n.* To be fatigued, tired, wearied, or weakened.

డలాయతు ḍaláyatu, *s.* A deloyet, or peon.

డవులు ḍavulu, *s. vide* డౌలు ḍaulu.

డా

డాగు ḍágu, *s.* A stain, spot, blot, or mark.

డాగు ḍágu, *v. n.* To hide. *vide* దాగు dágu.

డాపల ḍápala. *adv.* On the left side. డాపలి ḍápali, *adj.* Left.

డాబా ḍábá, *s.* Blame, censure.

డాబు ḍábu, *s.* A catalogue, or list. 2. A physician's recipe. 3. A female's zone, of silver, or gold.

డాయు ḍáyu, *v. n.* To approach.

డాలు ḍálu, *s.* Splendour, brilliance. 2. A shield. 3. A banner or flag.

డి

డింగరుడు ḍingaruḍu, *s.* A servant; a slave. 2. A fat man.

డించు ḍintsu, *v. a.* To let, or put, down. 2. To leave another. *vide* దించు dintsu.

డిండీరము ḍinḍíramu, *s.* Froth foam.

డిందు ḍindu, *s.* Meanness. 2. Defeat. *v. n.* To die or expire 2. To be defeated. డిందుపఱచు ḍinduparratsu, *v. a.* To defeat in battle.

డిగు, డిగ్గు ḍigu, ḍiggu, *v. n.* To descend, or alight. *vide* దిగు digu.

డిగ్గియ ḍiggiya, *s.* A large and long pond.

డిల్లపడు ḍillapaḍu, *v. n.* To be immoveable. 2. To be astounded.

డీ

డీకొను ḍíkonu, *v. a.* To butt.

డీలుపడు ḍílupaḍu, *v. n.* To become lean, weak, or feeble. 2. To be defeated. డీలుపఱచు ḍíluparratsu, *v. a.* To weaken. 2. To defeat.

డు

డుమ ḍuma, *part.* This word is found in books only, added to verbs, to express the optative mood; as అయ్యెడుమ ayyeḍuma, May it be so.

డుయ్యు ḍuyyu, *v. a.* To draw a sword. 2. To open out any thing. 3. To retire, or retreat. 4. To pierce.

డుఱ్ఱుచ్చి ḍurrruchchi, *interj.* Expressive of defiance to battle.

డుల్లు ḍullu, *v. n.* To fall, as leaves from a tree. డులుచు ḍulutsu, *v. a.* To cause to fall; to slacken.

డె

డెందము ḍendamu, *s.* Mind, heart, opinion.

డెక్క ḍekka, *s.* A hoof.

డెక్కు ḍekku, *v. a.* To hinder, prevent, or arrest.

డెప్పరము ḍepparamu, *adj.* Unattainable.

డెబ్బది, డెబ్భై ḍebbadi, ḍebhbhai, *adj.* Seventy.

డే

డేగ ḍéga, *s.* A hawk, or falcon.

డేగాట ḍégáṭa, *s.* On the fifth day after a marriage, the bride and bridegroom, with all their relations, throw perfumed powder at each other, and this is the name given to that pastime.

డేరా ḍérá, *s.* A tent.

డొ

డొంక ḍonka, *s.* A bush. 2. A road, amidst cultivated fields, left for cattle.

డొంకు ḍonku, *v. n.* To be degraded or decreased. *s.* Crookedness.

డొక్క ḍokka, *s.* The belly. 2. The outward shell of a cocoanut.

డొర్లు, డొల్లు ḍorlu, ḍollu, *v. n.* To tumble, or roll over; to fall down.

డొల్ల ḍolla, *adj.* Hollow.

డో

డోకడా ḍókaḍá, *s.* The hundredth part of any coin.

డోకు ḍóku, *v. a.* To dig slightly; to root up grass.

డోలీ ḍólí, *s.* A litter, or dooly, *vide* చౌతా chautá.

డోలు ḍólu, *s.* A kind of drum.

డౌ

డౌలు ḍaulu, *s.* An estimate. 2. Appearance.

ఢ

ఢ ḍha, The twenty-ninth letter, and fourteenth consonant, in the Telugu alphabet.

ఢంక ḍhanka, *s. vide* ఢక్క ḍhakka.

ఢక్క ḍhakka, *s.* A double drum.

ఢా

ఢాక ḍháka, *s.* Formidable appearance. 2. Rigorous authority.

ఢో

ఢోకా ḍhóká, *s.* Doubt, fear, suspicion.

ణ

ణ ṇa, This is the thirtieth letter, and fifteenth consonant, in the Telugu alphabet, but no words in the language begin with it.

త

త ta, The thirty-first letter, and sixteenth consonant, in the Telugu alphabet.

తంట, తంటా tanṭa, tanṭá, *s.* Difficulty, trouble. 2. Dispute, contention. 3. Slander, false report. 4. Trick, knavery. 5. Debt.

తండసము tanḍasamu, *s.* An instrument for pulling out hair by the root.

తండా tanḍá, *s.* A heap of filled sacks. 2. A troop of Brinjaries, or Lumbadies.

తండు tanḍu, *v. a.* To collect, to demand. తండలు tanḍalu, *s.* Collections.

తండులములు tanḍulamulu, *s. plu.* Rice.

తండేలు tanḍélu, *s.* A tindal, or native officer, in a ship, or vessel.

తండ్రి tanḍri, *s.* A father. తండ్రిసైదోడు tanḍrisaidóḍu, *s.* A father's brother, or sister. పెత్తండ్రి pettanḍri, *s.* A father's elder brother. పినతండ్రి pinatanḍri, A father's yonger brother.

తంతి tanti, *s.* The wire, or string, of a musical instrument. తంతివాద్దెము tantiváddemu, Stringed instruments.

తంతు tantu, *s.* Craft, cunning, subtilty. 2. Device, shift.

తంతెలు tantelu, *s. plu.* The little steps, or bridges, in the handle of the Vína, a sort of guitar.

తంత్రము tantramu, *s.* Craft, cunning, subtilty. 2. Device, or trick. 3. An intrigue, or plot.

తంత్రి tantri, *s. vide* తంతి tanti.

తండర tandara, *s*. Hesitation. 2. Perplexity, confusion. 3. Trembling.

తంపి tampi, *s*. A fire pit, used for boiling water.

తంబుఱ, తంబుఱా tamburra, tamburrá, *s*. A musical instrument, with five strings, resembling a guitar.

తకరారు takaráru, *s*. Dispute, altercation, quarrel.

తకావి takávi, *s*. Taccavy; advances for cultivation.

తక్క takka, *adv*. Except.

తక్కు takku, *v. n*. To remain. 2. To stop, or cease. 3. To refrain from. 4. To give one's-self airs. *s*. Deficiency, residue. 2. Affected gestures, foppish airs.

తక్కువ, తక్కువు takkuva, takkuvu, *s*. Deficiency, defect. 2. Dearness in price. 3. Inferiority. *adj*. Deficient, defective. 2. Dear in price, scarce. 3. Mean, inferior, low. ఎక్కువతక్కువ ekkuvatakkuva, More or less.

తక్కెడ takkeda, *s*. A pair of scales; a balance.

తక్కెడు takkedu, *s*. A weight of two vis.

తక్కెఱ takkerra, *adj*. Little, trifling.

తక్యా takyá, *s*. A pillow.

తఖ్తు takhtu, *s*. A throne, or royal seat.

తగడు, తగుడు tagadu, tagudu, *s*. A thin flat piece of metal; a plate.

తగరము tagaramu, *s*. Tin.

తగరు tagaru, *s*. A ram.

తగాదా tagádá, *s*. A claim, suit, or dispute.

తగు tagu, *v. n*. To be becoming, decent, suitable, fit, proper, worthy, or deserving. 2. To fit; to suit.

తగులము tagulamu, *s*. Lust. 2. Love.

తగులు tagulu, *v. n*. To touch, or come in contact with. 2. To be seized, caught, ensnared, or entangled. 3. To be affected with sickness. 4. To be found. 5. To cost. *v. a*. To touch or hit. 2. To pursue. తగలబడు tagalabadu, To be caught, or ensnared. 2. To burn. తగలబెట్టు tagalabettu, To burn, or set on fire. తగలగట్టు tagalagattu, To tie on.

తగులుబడి tagulubadi, *s*. Charges, cost.

తగిలించు tagilintsu, *v. Caus*. To cause to touch. 2. To stick to, suspend from, or hang upon. 3. To set on fire. 4. To give, or affect, with any disease. పనిలోతగిలించు panilótagilintsu, To employ, in business. దెబ్బలుతగిలించు debbalutagilintsu, To flog or beat.

తగులుకొను tagulukonu, *v. Comp*. To get one's-self entangled in. 2. To

take fire of itself. సంకెళ్లుతగిలించుకొను sankeḷḷutagilintsukonu, To get fettered. రోగముతగిలించుకొను rógamutagilintsukonu, To get diseased.

తగువు, తగవు taguvu, tagavu, *s.* A dispute. 2. A law suit. 3. The presents given by parents to their daughter, on her marriage. తగువరి, తగవరి taguvari, tagavari, A judge; an arbitrator.

తగ్గు taggu, *s.* Deficiency. 2. Defect. *adj.* Deficient. 2. Defective. 3. Short, low. *v. n.* To be degraded; to be abated; to be humbled. *v. a.* To put down.

తగ్గించు taggintsu, *v. a.* To decrease, diminish, abate, or lessen.

తగ్గింపు taggimpu, *s.* A reduction, or diminution.

తచ్చన tatstsana, *s.* Craft, cunning, subtilty. 2. Device or trick. 3. Derision; a joke. తచ్చనలాడు tatstsanaláḍu, To joke, or deride.

తటస్థమగు, తటస్థించు taṭasthamagu, taṭasthintsu, *v. n.* To succeed. 2. To approach.

తటస్థుడు taṭasthuḍu, *s.* An indifferent man, neither a friend nor a foe.

తటాకము taṭákamu, *s.* A tank, pond, or pool.

తటాలున taṭáluna, *adv.* Swiftly, quickly.

తట్ట taṭṭa, *s.* A small basket. 2. A metal plate.

తట్టి taṭṭi, *s.* A small metal plate, turned up at the rim, out of which the Hindoos eat their victuals.

తట్టు taṭṭu, *s.* A bank, or shore. 2. A side, or direction. 3. A pony. 4. Measles. *v. a.* To beat or knock at a door. 2. To pat. 3. To clap. 4. To touch the heart, or mind. తట్టివేయు taṭṭivéyu, To make a thing fall out of one's hand. తట్టిపోవు taṭṭipóvu, To be disappointed. తట్టుముట్టు taṭṭumuṭṭu, Utensils, household stuff.

తట్టువ taṭṭuva, *s.* A pony.

తట్రవాడు taṭraváḍu, *s.* A gold-smith.

తడ taḍa, *s.* Delay. 2. Hesitation, doubt, suspicion. 3. Confusion, embarrassment. తడబడు taḍabaḍu, To be impeded, or obstructed. 2. To be embarrassed. 3. To stutter or falter. 4. To be infirm in walking. తడకట్టు taḍakaṭṭu, To stop by charms.

తడక taḍaka, *s.* A Tatty, or straw blind; it is also used as a door to huts, &c.

తడప taḍapa, *s.* A small piece of any loose fibrous substance, such as hemp, &c.

తడయు taḍayu, *v. n.* To loiter, or trifle away.

తడవ taḍava, *s.* A time; as ఒకతడవ okataḍava, Once.

తడవు taḍavu, *v. a.* To look, or search for; to feel for, or grope: *s.* Hindrance, delay, loss of time.

తడి taḍi, *s.* A wetting. 2. Damp, wet. *adj.* Wet, damp.

తడియు taḍiyu, *v. n.* To be wet; to get wet.

తడుపు taḍupu, *v. a.* To wet. *s.* A wetting. 2. Wet, damp.

తడిక, తడికె taḍika, taḍike, *s. vide* తడక taḍaka.

తడువు taḍuvu, *v. a. vide* తడవు taḍavu.

తణగము, తణగాము taṇagamu, taṇagámu, *s.* A leathern bag for water, carried on bullocks. తణగాయెద్దు taṇagámeddu, A bullock which bears water, in a bag of that kind.

తతి tati, *s.* Proper season, or time.

తతిమ్మా tatimmá, *s.* The remainder.

తత్తడి tattaḍi, *s.* A horse.

తత్తఱము, తత్తఱపాటు tattarramu, tattarrapáṭu, *s.* Perplexity, disturbance, confusion, embarrassment.

తత్తఱపడు-తత్తఱించు-తత్తఱిల్లు, తత్తఱిలు tattarrapaḍu--tattarrintsu-tattarrillu, tattarrilu, *v n.* To be perplexed, disturbed, confused, or embarrassed. 2. To tremble.

తత్వము tatvamu, *s.* Essential nature; the real nature of the human soul, considered as one and the same with the divine spirit animating the universe.

తథ్యము tathyamu, *s.* Truth. *adj.* True.

తదనంతరము tadanantaramu, *adv.* Afterwards.

తదారభ్య tadárabhya, *adv.* From that time; since then.

తద్దయు taddayu, *adj.* Exceeding, much, more.

తద్దినము taddinamu, *s.* The annual ceremony for ancestors. *lit.* That day, the day.

తద్ధర్మము tadhdharmamu, *s.* The aorist of the verb.

తద్భవము tadbhavamu, *adj.* Corrupted from the Sanskrit.

తనకు tanaku, *v. n.* To shine. 2. To be joined.

తనఖా tanakhá, *s.* An assignment on the revenues.

తనము tanamu, *part.* This particle is added to దేశ్యము déśyamu, Adjectives, and sometimes to దేశ్యము déśyamu, Nouns, or even occasionally to the relative participles of దేశ్యము déśyamu, Verbs, in order to form abstract nouns; thus మంచితనము manchitanamu, Good-

ness. పిల్లతనము pillatanamu, Childhood. తెలియనితనము teliyanitanamu, Ignorance.

తనయుడు tanayuḍu, s. A son.

తనరు, తనర్చు tanaru, tanartsu, v. n. To shine.

తనర్పు tanarpu, s. Breadth, width.

తనికీ tanikí, s. A revenue term, signifying examination, or comparison, of an account, &c. ; or the ascertaining it's correctness.

తనియు taniyu, v. n. To be satisfied, or contented. తనుపు tanupu, v. a. To satisfy.

తనివి tanivi, s. Satisfaction, satiety, content.

తన్ను tannu, v. a. To kick. 2. To flog. s. A kick.

తన్నుకొను tannukonu, v. Comp. To struggle. తన్నులాడు tannuláḍu, To fight together. తన్నులబడు tannulabaḍu, To be beaten.

తపనుడు tapanuḍu, s. The sun.

తపము, తపస్సు tapamu, tapassu, s. Religious austerity, penance, or mortification; the practice of mental or personal self-denial.

తపించు, తపియించు tapintsu, tapiyintsu, v. n. To burn ; to be inflamed ; to be hot.

తపేలా tapélá, s. A brass pot, in which the Hindoos generally cook their victuals.

తపోధనుడు tapódhanuḍu, s. A devotee, an ascetic, one who performs religious penance.

తప్ప tappa, adv. The infinitive of తప్పు tappu, q. v. Is often used as an adverb, to denote Except, unless, without ; as ; మీరుతప్ప mírutappa, Without you. తప్పకాయ tap pakáya, Fruit without a heart ; such as a nut without a kernel.

తప్పదాల్చు tappadáltsu, v. n. To pretend, to tell lies.

తప్పలు tappalu, s. plu. Corn of which the ears are empty, from disease, or want of rain.

తప్పితము tappitamu, s. vide తప్పు tappu,

తప్పు tappu, s. An error, or mistake. 2. A fault. 3. A crime, any thing improper. v. a. To err, or mistake. 2. To miss. 3. To fail in an engagement, or promise. 4. To escape, to elude. adj. Bad, wrong. గురితప్పు gurritappu, To miss aim. దారితప్పు dáritappu, To miss, or deviate from the road. మాటతప్పు máṭatappu, To fail in one's word.

తప్పించు tappintsu, v. Caus. To cause to err, &c. ; to extricate, or save.

తప్పించుకొను tappintsukonu, v. Comp. To save or extricate one's-self.

తప్పున tappuna, *adv.* Quickly, speedily.

తప్పెట tappeta, *s.* A large drum.

తఫావత్తు taphávattu, *s.* A difference, a disparity.

తఫిరీకు taphiríku, *s.* An extra assessment, subdivided upon many.

తఫిసీలు taphisílu, *s.* Detail, analysis.

తబరకా tabaraká, *s.* A time.

తబుకు tabuku, *s.* A salver, or flat plate.

తబేలా tabélá, *s.* A stable.

తబ్బిబ్బు tabbibbu, *adj.* Distracted.

తమకము tamakamu, *s.* Lust. 2. Love.

తమకు, తముకు tamaku, tamuku, *v. n.* To hesitate. 2. To recede from a promise, purpose, bargain, &c. 3. To be in a hurry, to be precipitate.

తమగము tamagamu, *s.* A raised open building, with a high canopy, generally termed a mantapum.

తమటము tamatamu, *s.* A large drum.

తమరు tamaru, *pro.* One of the plurals of తాను tánu, *q. v.*

తమలపాకు tamalapáku, *s.* The beetle leaf. తమలము tamalamu, The beetle and nut together.

తమాను tamánu, *s.* Long drawers, or trousers, such as are worn by peons.

తమాము tamámu, *s.* The whole.

తమాయించు tamáyintsu, *v. n.* To recover one's-self from falling.

తమాషా tamáshá, *s.* A show, or spectacle.

తమి tami, *s.* Love. 2. Lust.

తమిదెలు tamidelu, *s. plu.* The grain usually termed Natchenny. Cynosurus coracanus.

తమిరె tamire, *s.* A nail fixed in the middle part of a yoke.

తముకు tamuku, *s.* A drum. 2. A tambourine.

తమ్మ tamma, *s.* Beetle leaf, and nuts, which have been chewed. తమ్మకఱ tammakarra, The red stain of them.

తమ్మటము tammatamu, *s.* A large drum.

తమ్మతసుకు-తమ్మపడిగ, తమ్మపడిగము tammatasuku-tammapadiga, tammapadigamu, *s.* A spitting pot.

తమ్మి tammi, *s.* The lotus. తమ్మికంటి tammikanti, *lit.* Lotus-eyed. Vishnu. తమ్మికేలు tammikélu, *lit.* Lotus-hands. This is a complimentary mode of mentioning the hands,

తమ్ముడు tammudu, *s.* A younger brother.

తమ్మె tamme, *s.* The lobe of the ear. 2. That part of the rope round a bullock's neck which fastens it.

తయారు tayáru, *adj.* Ready. *s.* Readiness.

తయినాతి tayináti, *s.* Attendance upon another.

తరంగము, తరగ tarangamu, taraga, *s.* A wave, or surge.

తరకసము, తరకసా tarakasamu, tarakasá, *s.* A quiver.

తరగతిగుండ్లు taragatigundlu, *s. plu.* A kind of neck ornament.

తరణము taraṇamu, *s.* A raft. 2. Crossing, or passing over.

తరణము, తరుణము taraṇamu, taruṇamu, *s.* Opportunity.

తరతర taratara, *s.* Beginning, commencement.

తరతరంబు taratarambu, *adv.* Day-by-day.

తరతరలాడు tarataraláḍu, *v. n.* To fear, or be afraid.

తరద్దూడు taraddúḍu, *s.* A revenue term, signifying active exertion, or contrivance ; especially to promote cultivation ; and thence applied sometimes to denote cultivation itself.

తరపు tarapu, *s.* A side. *adv.* Towards.

తరము taramu, *s.* A class, or sort. 2. A generation. 3. A number of persons, or animals. *adj.* Equal. 2. Possible. తరగతి taragati, Classification, rank, order. తరబడిలెక్కలు tarabaḍilekkalu, The accounts of classification. తరాతరముగాఅనుభవించు tarátaramugáanubhavintsu, To possess, or enjoy, by uninterrupted, hereditary succession. తరాతరముతెలిసిమాట్లాడు tarátaramutelisimáṭláḍu, To speak according to the rank of the person addressed.

తరలు taralu, *v. n.* To move, or proceed. 2. To set out.

తరవాణి taraváṇi, *s.* Sour gruel.

తరవాయి taraváyi, *s.* A time.

తరవారి taravári, *s.* A Sword.

తరహా tarahá, *s.* A sort, or kind. 2. Manner, fashion.

తరాజు, తరాసు tarádzu, tarásu, *s. vide* తక్కెడ takkeḍa.

తరి tari, *s.* Butter. *adj.* Churning. తరికంబము tarikambamu, *vide* చల్లరాడు. tsallaráḍu. తరిగలావు tarigalávu, A cow whose milk is rich in butter. తరిగోల tarigóla, A churning stick.

తరించు,తరియించు tarintsu, tariyintsu, *v. n.* To cross, or get over. 2. To get through. 3. To obtain salvation, by crossing all the Hindoo hells.

తరిగొర్రకూర tarigorrakúra, *s.* A sort of pot-herb.

తరిటి tariṭí, *s.* A large sack, which joins the two loads placed on each side of a bullock.

తరితీపు taritípu, *s.* Affection; love.

తరిపిడూడ taripidúḍa, *s.* A calf one year old.

తరుచు tarutsu, *v. a.* To churn. 2. To search, examine, or investigate. తరిచిచూచు tarichitsútsu, To consider thoroughly.

తరుణము taruṇamu, *adj.* Young, juvenile. 2. New, fresh, novel.

తరుపు tarupu, *s.* A calf, one year old. 2. An artificial diamond.

తరువాత taruváta, *adv.* Afterwards, after. తరువాతి taruváti, *adj.* Next; the following.

తరువు taruvu, *s.* Dunning. తరువుచేయు taruvuchéyu, To dun.

తర్కము tarkamu, *s.* Doubt. 2. Disputation, discussion, reasoning. 3. Supplying an ellipsis. 4. The science of logic. తర్కించు tarkintsu, *v. a.* To argue, or declaim. 2. To reflect, or be in contemplation.

తర్జుమా tarjumá, *s.* A translation, or interpretation.

తర్లు tarlu, *v. n. vide* తరలు taralu.

తఱకలు tarrakalu, *s. plu. vide* తప్పలు tappalu.

తఱమిడు tarramiḍu, *v. a.* To whirl round.

తఱము, తఱుము tarramu, tarrumu, *v. a.* To pursue. 2. To turn, or form by the lathe.

తఱయు, తఱియు tarrayu, tarriyu, *v. n.* To enter. తఱియజొచ్చు tarriyadzotstsu, To intrude or enter in; to engage in.

తఱలు tarralu, *v. n.* To set out, or start, for a place; to proceed. 2. To be afraid.

తఱి tarri, *s.* A time, or season.

తఱిగొల్పు tarrigolpu, *v. a.* To excite, or incite.

తఱిమెనబెట్టు tarrimenabeṭṭu, *v. a.* To turn, or form by the lathe.

తఱుగు, తఱగు tarrugu, tarragu, *s.* Brokerage. 2. The deduction from all payments, termed in India custom. 3. Wastage, deficiency.

తఱుగు, తఱగు tarrugu, tarragu, *v. a.* To cut. *v. n.* To become less; to waste. తఱుగరి, తఱగరి tarrugari, tarragari, *s.* A broker.

తఱుచు tarrutsu, *adj.* Close, thick. 2. Frequent, often.

తఱులు tarrulu, *s. plu.* Wrinkles.

తఱ్ఱ, తఱ్ఱు tarrra, tarrru, *s.* A low, or mean person.

తల, తలకాయ tala, talakáya, *s.* The head. తలంటు talanṭu, *s.* Anointing the head. *v. a.* To anoint the head. తలకిందు talakindu, *s.*Disorder. *adv.* Topsyturvy. తలగొట్లమారి talagoṭla mári, An insolent or wicked person, inclined to beat every one. తలబిరుసు talabirusu, *s.* Stubbornness, pride. *adj.* Stubborn. తలవాకిలి talavákili, The principal door, or entrance, to a house.

తలవంపులు talavampulu, *s. plu.* Disgrace. *lit.* Bendings of the head. తలతిప్పడము talatippaḍamu, Giddiness, swimming in the head.

తలపడు talapaḍu, *v. n.* To begin. 2. To appear for the first time in the season. 3. To meet together, in battle. తలపాగా talapágá, A turband.

తలదన్ను taladannu, *v. a.* To excel. తలపెట్టు talapeṭṭu, To endeavour, or try.

తలబీకరకాయ talabíkarakáya, *adj.* Perplexing, intricate. తలవరస talavara sa, The pavement.

తలపోయు talapóyu, *v. a.* To examine one measure of capacity with another. 2. To soliloquize ; to reflect.

తలకట్టు, తలగట్టు talakaṭṭu,talagaṭṭu, *s.* An excellent berson. 2. The name of the connected vowel. ౕ.ా.

తలకడచు, తలమిగులు talakaḍatsu, talamigulu, *v. n.* To push before another.

తలకు talaku, *v. n.* To fear, or be afraid,

తలకొని talakoni, *adv.* Excessively, much.

తలగు talagu, *s.* A cord to tie cattle.

తలగు talagu, *v. n.* To move, or remove. 2. To lose.

తలచు-తలుచు, తల్చు talatsu-talutsu, taltsu, *v. a.* To think, or reflect. 2. To imagine. 3. To intend. 4. To invoke.

తలపించు talapintsu, *v. Caus.* To cause to think, &c.

తలపు talapu, *s.* Thought. 2. Intention.

తలబు talabu, *s.* Pay, wages.

తలబ్రాలు talabrálu, *s.* The throwing of rice over the head of the bride and bridegroom, as an auspicious ceremony, during that of marriage. 2. The rice itself thus used.

తలరు talaru, *v. n.* To be agreeable, or pleasant.

తలవరి talavari, *s. vide* తలారి talári.

తలా talá, *part.* Each; perhead, as వాండ్లకుతలాపదివరహాలుయియ్యి vánḍlaku talápadivarahálu yiyyi, Give ten pagodas to each of them, or ten pagodas per head.

తలారి talári, *s.* A village watchman.

తలికి taliki, *adv.* Before, previously.

తలిరు taliru, *s.* A sprout, or shoot. తలిరుబోడి, తలిరుబోణి talirubóḍi, talirubóṇi, A young female.

తలిర్చు talirtsu, *v. n.* To sprout, or shoot forth.

తలుపు talupu, *s.* A door. తలుపు-తీయు, తలుపుతెరుచు talupu-tíyu, talupu-terutsu, To open the door. తలుపు-వేయు, తలుపుమూయు talupu-véyu, talupumúyu, To shut the door.

తల్లడపడు-తల్లడించు-తల్లడిల్లు-తల్లపడు, తల్లడకుడుచు talladapaḍu-talladintsu-talladillu, tallapaḍu, talladaku-ḍutsu, *v. n.* To be perplexed, or vexed.

తల్లి talli, *s.* A mother. తల్లిదండ్రులు tallidanḍrulu, Parents. పినతల్లి pinatalli, A mother's younger sister. 2. The wife of a father's younger brother. పెత్తల్లి pettalli, A mother's elder sister. 2. The wife of a father's elder brother. మారుదల్లి, సవిత్తల్లి márudalli, savittalli, A step mother.

తళతళ taḷataḷa, *s. vide* తళుకు taḷuku.

తళిగ, తళియ taḷiga, taḷiya, *s.* A vessel in which boiled rice is measured in Hindoo temples. 2. *vide* కంచము kantsamu.

తళుకు taḷuku, *s.* Glitter, lustre, flashing, shining. తళుకొత్తు, తళుకుమను taḷukottu, taḷukumanu, To glitter, gleam, flash, or shine.

తళ్లు taḷḷu, *s.* War. 2. Incursion, invasion.

తవరము tavaramu, *s. vide* తగరము tagaramu.

తవాయి taváyi, *s.* War.

తవుడు tavuḍu, *s.* Bran. *v. a.* To search, or feel for; to grope. *vide* తడవు taḍavu.

తవులు tavulu, *v. n. vide* తగులు tagulu.

తవ్వ tavva, *s.* A measure of capacity, equal to half a manika.

తవ్వు tavvu, *v. a.* To dig.

తవ్వించు tavvintsu, *v. Caus.* To cause to dig. తవ్వుగోల tavvugóla, An instrument for digging holes in the ground.

తవ్వాటము tavváṭamu, *s.* Digging.

తసుకు tasuku, *s.* Trick, wile; deceitful promises.

తస్కరుడు taskaruḍu, *s.* A thief, or robber. తస్కరించు taskarintsu, *v. a.* To steal.

తహతహ tahataha, *s.* Distress, fatigue.

తహసీలుదారుడు tahasíludáruḍu, *v.* A Tahsildar, or native collector, of revenue.

తక్షణము takshaṇamu, *adv.* Instantly, this instant. It is properly written తత్క్షణము tatkshaṇamu.

తా

తాండవము táṇḍavamu, *s.* Dancing, especially with violent gesticulation, and particularly applied to the frantic dance of Siva.

తాంబాళము támbáḷamu, *s.* A large metal vessel, or plate.

తాంబూలము támbúlamu, *s.* Beetle and nut.

తాకట్టు tákaṭṭu, *s.* A pawn, or pledge.

తాకీదు tákídu, *s.* An order ; an injunction.

తాకు táku, *v. a.* To touch or hit. 2. To oppose in battle.

తాకించు tákintsu, *v. Caus.* To cause to touch. వానికితలదాకినది vánikitaladákinadi, *lit.* To him his head touched. He is now sensible of his error.

తాగాడి, తాగాణి tágáḍi, tágáṇi, *s.* A beam, placed across the mouth of an open well.

తాగు tágu, *v. a.* To drink. తాగించు, తాపు tágintsu, tápu, *v. Caus.* To cause to drink.

తాగుబోతు tágubótu, *s.* A drunkard.

తాచు tátsu, *s.* A deadly hooded snake, termed the Cobra de capella.

తాచు tátsu, *v. a.* To kick.

తాజా tádzá, *adj.* Fresh, new. 2. Pleased.

తాట táṭa, *s.* The bark of a tree. 2. The human skin.

తాటి táṭi, *adj.* Of or belonging to the palmyra tree.

తాటించు táṭintsu, *v. a.* To move the cheeks, as in chewing. 2. To flutter with the wings.

తాటోటు táṭóṭu, *s.* Deceit, knavery.

తాడు táḍu, *s.* Making in the inflex. sing. తాటి táṭi, The palymra tree. 2. A rope. జానకితాడు jánakitáḍu, The match of a matchlock.

తాత táta, *s.* A grandfather. తాతమ్మ tátamma, A grandmother, great grand-mother on the father's side. *lit.* The third mother.

తాత్పర్యము tátparyamu, *s.* Object, design, purpose, intent. 2. Opinion, sentiment. 3. Purport, meaning.

తానము tánamu, *s.* An ablution bathing.

తాను tánu, *pro.* He, she, or it. This is what may be termed the reflective pronoun, as it is always used with reference to some nominative of the third person preceding it in the same sentence ; and no other pronoun in the language can be used, more than once in the same sentence, with reference to the same person or thing. In the plural, it makes తారు, తాము, తమరు táru, támu, tamaru.

తాప tápa, *s.* A ladder. In the plural, this noun denotes Steps, stairs.

తాపము tápamu, *s.* Heat, burning. 2. Inflammation; fever. 3. Distress.

తాపి, తాపీ tápi, tápí, *s.* A trace. 2. A secret. 3. A bricklayer's trowel.

తాఫా táphá, *s.* A set, or company.

తాబందు tábandu, *s.* A species of petticoat.

తాబేలు tábélu, *s.* A turtle ; a tortoise.

తామర támara, *s.* The lotus. 2. The ring worm. తామరతూడు támaratúḍu, The fibre of the lotus. తామరతేగ támaratéga, It's bulbous root; a lotus plant.

తామరదంపము támaradampamu, *s.* Prosperity, improvement, or increase of a family. తామరదంపమవు támaradampamavu, To prosper. These words are derived from the foregoing, and allude to a comparison with the lotus, which is always deemed a most auspicious flower.

తామసము támasamu, *adj.* Affected by, or appertaining to the third quality, that of darkness or vice. *s.* Indolence, laziness. 2. Anger, wrath. తామసి támasi, An angry person. తామసుడు támasuḍu, An incendiary, a malignant or mischievous man.

తామసించు támasintsu, *v. n.* To delay, tarry, or linger.

తాయము táyamu, *s.* A rarity.

తాయిత్తు, తాయెత్తు táyittu, táyettu, *s.* An amulet.

తారకము tárakamu, *s.* Protection.

తారతమ్యము táratamyamu, *s.* More or less. 2. State or condition. 3. Comparison, or distinction.

తారసముగు—తారసించు, తారసిల్లు tárasamagu--tárasintsu, tárasillu, *v. a.* To meet, or approach. 2. To engage in battle.

తారీఖు táríkhu, *s.* Date, era.

తారు tár*u*, *v. n.* To lurk, or lie in wait. 2. To wander. 3. To move about, in a busy officious manner. 4. To become lean or emaciated.

తారుమారు tárumáru, *s.* Disorder, confusion.

తార్కాణ tárkáṇa, *s.* Proof.

తార్కాణించు tárkáṇintsu, *v. a.* To convince ; to prove.

తార్చు tártsu, *v. a.* To join as planks, &c. 2. To set as precious stones.

తార్పు tárpu, *s.* Joining as planks, &c. 2. Setting as precious stones,

తార్రు tárru, *v. n.* To run. 2. To abscond. 3. To lurk, or lie in wait.

తార్రించు tárrintsu, *v. Caus.* To cause to run &c.

తాలించు tálintsu, *v. a.* To season food. తాలింపు tálimpu, *s.* The seasoning of a dish.

తాలిక tálika, *s.* Any substance rolled into a round shape, between the fingers, or hands.

తాలిబొట్టు táliboṭṭu, *s.* The small piece of gold tied by the bridegroom, at the marriage ceremony, round the neck of the bride.

తాలు talu, *s. vide* తప్పలు tappalu.

తాల్చు táltsu, *v. a.* To dress, or put on. 2. To assume a form, or shape. 3. To twist thread by the spindle. 4. To fan, or winnow, in a basket.

గర్భముదాల్చు garbhamudáltsu, To conceive a child. ఎగదాల్చు egadáltsu, To deceive.

తాళకము táḷakamu, *s* Yellow orpiment.

తాళపత్రిక táḷapatrika, *s.* A cymbal.

తాళము táḷamu, *s.* Beating time in music. 2. Musical time, or measure. 3. A short span, one measured by the thumb and the middle finger. 4. A cymbal of bell metal, or brass. 5. The palmyra tree. తాళవృంతము táḷavṟintamu, A fan of palmyra leaf.

తాళము táḷamu, *s.* A lock. 2. A key; but the latter meaning is more properly expressed by తాళముచెవి, తాళముచెయ్యి táḷamuchevi, táḷa mucheyyi.

తాళి táḷi, *s.* A breast plate. 2. *vide* తాలిబొట్టు táliboṭṭu.

తాళు táḷu, *v. n.* To bear, or suffer. 2. To forbear, or take patience. 3. To wait, or stop.

తాళుకొను táḷukonu, *v. Comp.* To take patience.

తాళిమి táḷimi, *s.* Forbearance, patience.

తాళ్వారము, తావారము táḷwáramu, távàramu, *s.* A shelving roof, supported by pillars.

తావరము távaramu, *adj*. Fixed, stationary, stable, immoveable.

తావలము távalamu, *s*. A place. 2. A house, residence, or abode.

తావళము távaḷamu, *s*. A string of beads, *&c*.

తావి távi, *s*. Fragrance, scent, odour. తావినూనె távinúne, Uttur.

తావు távu, *s*. A place. 2. An abode, residence, or house.

తి

తిండి tindi, *s*. Food, eating. తిండికత్తె tindikatte, A female glutton. తిండికాడు-తిండిపోతు, తిండీడు tinḍikáḍu-tinḍipótu, tinḍíḍu, A male glutton.

తిక్క tikka, *s*. Madness. *adj*. Mad. తిక్కబట్టు tikkabaṭṭu, To become mad.

తిగ tiga, *s*. Three. తిగవంచ tigavantsa, Four. These words are generally used at games.

తిగుచు tigutsu, *v. a*. To take, or lift up.

తిట్ట tiṭṭa, *s*. A heap of straw.

తిట్టు tiṭṭu, *v. a*. To abuse, or revile. *s*. Abuse, bad language. తిట్టుబోతు tiṭṭubótu, A person who gives abuse.

తిత్తి titti, *s*. A purse. 2. A leather bag. 3. A sheep or goat skin. 4. The bag of a bag pipe. కొలిమితిత్తి A pair of bellows.

తిథి tithi, *s*. A lunar day, of variable length; being that period during which the moon travels through twelve degrees of her orbit; it commences at different periods of the solar day, with which it by no means corresponds. 2. The annual ceremony which Hindoos perform to their deceased ancestors.

తిను tinu, *v. a*. To eat. తినిపించు tinipintsu, *v. Caus*. To cause to eat; to feed. దెబ్బలుతిను debbalutinu, To receive blows, or be beaten. సొమ్ముతిను sommutinu, To make away with property. తిట్లుతిను tiṭlutinu, To suffer abuse. వాడుగడ్డితిన్నాడువా dugaḍḍitinnáḍu, *lit*. He ate straw. He is a fool, or a silly fellow, he talks foolishly

తినుకు tinuku, *v. n*. To strain, in easing nature.

తిన్నన, తిన్నదనము tinnana, tinnadanamu, *s*. Slowness. 2. Straightness. 3. Merit, worth. తిన్నని tinnani, *adj*. Worthy, good, excellent. 2. Slow. 3. Straight.

తిన్నగా tinnagá, *adv*. Slowly. 2. Straightways, directly. 3. Properly. 4. Well, in good health.

తిన్నె tinne, *s.* A high raised seat, or sitting place, outside of the house &c. A pial.

తిప్ప tippa, *s.* A hillock.

తిప్పతీగె tippatíge, *s* The creeper termed Heartleaved moon seed. Menispermum cordifolium.

తిప్పు tippu, *v. a.* The causal form of తిరుగు tirugu, *q. v.* To turn round; to turn back; to turn over. 2. To wind up as a watch. 3. To change, or alter; to revoke as an order, &c. 4. To turn away the face. 5. To put off, or make one often return. 6. To make to move, turn, or wander about. 7. To be giddy. 8. To stop, or check, a disease, or the effects of poison. తిప్పట tippaṭa, Walking, wandering.

తిప్పుకొను tippukonu, *v.* Comp. A person to return. 2. To retire. 3. To oppose. తిప్పివేయు tippivéyu, To reject, or return any thing.

తిమురు timuru, *s.* Numbness. 2. The palsy. 3. Pride, arrogance. *v. n.* To be pround

తిమ్మడు timmaḍu, *s.* A monkey.

తిమ్మన timmana, *s.* Goodness.

తిమ్మనము timmanamu, *s.* A mixture of milk, jaggory, and flour, boiled together.

తియ్య, తియ్యని tiyya, tiyyani, *adj.* Sweet. 2. Not sour. తియ్యన,తియ్యదనము tiyyana, tiyyadanamu, *s.* Sweetness. తియ్యమ్రాను tiyyamránu, The sugar cane.

తియ్యము tiyyamu, *adj.* Acceptable.

తిరగలి tiragali, *s.* A hand mill.

తిరము tiramu, *adj.* Immoveable, firm, 2. Constant.

తిరస్కారము, తిరస్క్రియ tiraskáramu. tiraskriya, *s.* Disrespect, contempt, reproach, abuse, insult.

తిరస్కరించు tiraskarintsu, *v. a.* To abuse, insult, or reproach.

తిరిపెము tiripemu, *s.* Alms. తిరిపెగాడు tiripegáḍu, A beggar.

తిరివడు, తిరుగుడుపడు tirivaḍu, tiruguḍupaḍu, *v, n.* To be in disorder, or confusion; as applied to a crowd army, &c.

తిరుగు tirugu, *v. n.* To turn; to turn round, to turn back, to return. 2. To change, as the wind; to be revoked, as an order. 3. To move, wander, or travel about. 4. To be giddy. 5. To go back, go away, or cease; as applied to diseases, or the effects of poison.

తిరిగి, తిరుగ tirigi, tiruga, *adv.* A gain. తిరుగబడు tirugabaḍu, To change or alter. 2. To revolt, to oppose. 3.

To fail in a promise. తిరుగుబోతు tirugubótu, A gallant; as being constantly moving about. తిరుగాచేయు tirugácheyu, To do over again.

తిరుచు tirutsu, *v. a.* To beg alms.

తిరునాళ్ల tirunáḷḷa, *s.* Any festival at a Hindoo temple.

తిరువరంగములు tiruvarangamulu, *s. plu.* A kind of paddy.

తిర్లిక tirlika, *s.* A light. 2. A lamp.

తిఱ్ఱి tirri, *s.* Twist.

తిఱుగబోత tirrugabóta, *s.* Seasoning in meat.

తిఱుగల్లు tirrugallu, *s. vide* తిరగలి tiragali,

తిఱుగు tirrugu, *v. n.* To whirl round.

తిఱుగుడు tirruguḍu, *s. vide* తిరుగుడు tiruguḍu, Under తిరుగు tirugu.

తిఱ్ఱి tirrri, *s.* A sort of basket, for catching fish.

తిలకించు tilakintsu, *v. a.* To see, to look.

తిలలు tilalu, *s. plu.* The gingily oil seeds. Sesamum orientale. తిలఘాతకుడు tilaghátakuḍu, An oil-monger. తిలయంత్రము tilayantramu, An oil press.

తిలింగము, తిలిప్సము tilingamu, tilipsamu, *s.* A very large snake.

తివాశీ tiváśí, *s.* A carpet.

తివుచు tivutsu, *v. a. vide* తిగుచు tigutsu.

తివురు tivuru, *v. a.* To wish.

తీ

తీండ్రలు tínḍralu, *s. plu.* Splendour, brightness, lustre. తీండ్రించు tínḍrintsu, To shine, glare, or gleam.

తీగ, తీగె tíga, tíge, *s.* Any vine, or creeping plant. 2. The string of a lute, &c. 3. A golden ornament which Hindoo women wear about their neck. తీగెగఱిక tígegarrika, The creeping bent grass.

తీట tíṭa, *s.* The itch. 2. An itching.

తీపి, తీపు típi, típu, *s.* Sweetness. The latter word also denotes a stretching pain, or pain in general; and in this latter sense, is derived from తీయు tíyu, *q. v.*

తీయు tíyu, *v. a.* To draw, or pull. 2. To take. 3. To draw out. 4. To draw back; to open. 5. To withdraw from an office; to dismiss, or discharge. 6. To draw out from; to discover, or find. 7. To draw, or rub, one substance upon another, so as to grind down the softer; as sandal wood, upon stone. 8. To take, buy, or purchase, for money. 9. To take, receive, or collect. 10. To take, or pull off; to carry away. 11. To take out;

to excavate, or dig. *v. n.* To withdraw, diminish, go away, disappear, or cease. 2. To draw up or pain, as applied to any member of the body.

తీయించు tíyintsu, *v. Caus.* To cause to draw, or pull, &c.

తీరము tíramu, *s.* A shore, or bank.

తీరు, తీఱు tíru, tírru, *v. n.* To be finished, completed, concluded, or ended. 2. To elapse. 3. To be qualified, or skilled. 4. To be settled, decided, or solved. 5. To be liquidated.

తీర్పు tírpu, *s.* A decree, award, or decision. 2. An agreement. 3. A settling, or final arrangement.

తీర్చు, తీఱ్చు tírtsu, tírrtsu, *v. a.* To finish, complete, conclude, or end. 2. To qualify another. 3. To settle, decide, or solve. 4. To liquidate. 5. To adorn an idol.

తీర్పించు tírpintsu, *v. Caus.* To cause to finish, &c. వాయసముతీర్చు váyasa mutírtsu, A crow to cross from the left, to the right side, which the Hindoos consider a good omen. దిగులుతీర్చు digulutírtsu, To remove fear. పగతీర్చు pagatírtsu, To revenge. సంశయముతీర్చు samśayamutírtsu, To solve a doubt. దాహముతీర్చుకొను dáhamutirtsukonu, To quench thirst.

తీరువ tíruva, *s.* Duty, customs.

తీర్థము tírthamu, *s.* Water. 2. Water in which an idol or sacred stone has been bathed, used in administering oaths to Súdras, and constituting the common drink the Brahmans. 3. Any holy place, or place of pilgrimage ; but especially such as are situated along the course of sacred streams, or in the vicinity of some sacred spring, or piece of water.

తీఱు tírru, *s.* Beauty. 2. Manner, mode, way. *adj.* Beautiful. ఒకతీఱుమనిషి okatírrumanishi, A person of peculiar temper, or habits.

తీవ tíva, *s. vide* తీగ tíga.

తీవంచ tívantsa, *s. vide* తిగవంచ tigavantsa, Under తిగ tiga.

తీవరము tívaramu, *s.* Speed, swiftness, haste, hurry. *adj.* Speedy, quick. తీవరించు tívarintsu, *v. a.* To hasten, or hurry.

తీవియ, తీవె tíviya, tíve, *s. vide* తీగ tíga.

తీవ్రము tívramu, *s. vide* తీవరము tívaramu. 2. Heat. *adj.* Hot. *adv.* Much, excessively.

తీక్ష్ణము tíkshṇamu, *s.* Heat, warmth, pungency. 2. Haste, hurry. *adj.* Hot. warm, pungent. 2. Zealous, active, keen, intelligent. 3. Sharp. 4. Quick.

తు

తుంచు, తుంపు tuntsu, tumpu, *v. a.* To pluck; to gather; to break off.

తుంట tunṭa, *s.* A piece of sugar cane. *adj.* Wicked, mischievous, impudent. తుంటతనము tunṭatanamu, *s.* Impudence. తుంటరి tunṭari, *s.* A wicked or impudent person. తుంటవిల్కాడు tunṭavilkáḍu, *s.* The Hindoo cupid, whose bow is of sugar cane.

తుంట్లు tunṭlu, *s. plu.* The hips, or loins.

తుండు, తుండెము tunḍu, tunḍemu, *s.* A piece. తుండించు tunḍintsu, *v. a.* To cut into pieces.

తుందము tundamu, *s.* The belly. తుంది tundi, *adj.* Pot-bellied. 2. Having a large or prominent navel.

తుందుడుకు tunduḍuku, *s.* A wicked, or mischievous, person.

తుంపురులు, తుంపుర్లు tumpurulu, tumpurlu, *s. plu.* Thin rain. 2. Spittle accidentally ejected, when one speaks with emphasis.

తుంపెసలాడు tumpesaláḍu, *v.* To agitate, or move.

తుంబము tumbamu, *s.* A long gourd. తుంబి tumbi, *s.* The plant itself.

తుకము tukamu, *s.* Estimate, or valuation.

తుక్కు tukku, *s.* Any worthless, or useless, thing. *adj.* Useless.

తుక్కు tukku, *s.* Offspring, children.

తుఖ్కరము tukkharamu, *s.* An arrow.

తుచ్ఛము tuchchhamu, *adj.* Void, empty. 2. Small, little. 3. Abandoned, deserted.

తుజుగు tudzugu, *s.* Haste, hurry. *adj.* Hasty, hurried.

తుటాయించు tuṭáyintsu, *v. n.* To spoil. *v. a.* To disregard, or contemn.

తుటుము tuṭumu, *s. vide* చతురంగబలము chaturangabalamu.

తుట్టె tuṭṭe, *s.* A bee-hive. 2. A small quantity of spoilt grain, useless hair, &c.

తుట్టెపురుగు tuṭṭepurugu, *s.* A snake, so called.

తుడుచు tuḍutsu, *v. a.* To wipe, to rub, to clean. తుడుపు tuḍupu, *s.* A wiping. 2. An erasure, or blotting out. తుడుపుబడు tuḍupubaḍu, To be blotted.

తుడుము tuḍumu, *s.* A kind of drum.

తుత్తిరిచెట్టు tuttirichеṭṭu, *s.* The poplar leaved sida. Sida populi folia.

తుద tuda, *s.* The end, or point. తుట్ట తుద tuttatuda, The very point. తుదను tudanu, At last.

తునక, తునియ tunaka, tuniya, *s.* A piece, or bit. తునియు tuniyu, *v. n.* To be cut to pieces. *v. a.* To cut to pieces.

తునుగు tunugu, *v. n.* To be broken to pieces.

తునుము tunumu, *v. a.* To cut to pieces; to kill.

తునికోల tunikóla, *s.* A peculiar weighing machine.

తుపాకీ tupákí, *s.* A gun, musket, or matchlock. తుపాకీగట్టించు tupákígattintsu, To load a gun. తుపాకీకాలుచు tupákíkálutsu, To fire a gun.

తుప్ప tuppa, *s.* A small bush.

తుప్పరలు tupparalu, *s.* *vide* తుంపురులు tumpurulu.

తుప్పు tuppu, *s.* Rust.

తుఫాను tuphánu, *s.* A violent gale, or storm.

తుమురు, తుత్తుమురు tumuru, tuttumuru, *s.* *vide* తురుము turumu.

తుములము tumulamu, *s.* A mingled, or tumultuous combat; uproar, tumult; tumultuous sound, or noise. *adj.* Tumultuous, noisy.

తుమ్ము tummu, *v. a.* To sneeze. *s.* A sneeze.

తుమ్మెద tummeda, *s.* A very large black wild bee.

తురక turaka, *s.* A mussulman. *adj.* Of or belonging to that tribe.

తురాయీ turáyí, *s.* A head ornament, in the shape of a feather. 2. A nosegay.

తురితము, తురుతు turitamu, turutu, *s.* Speed, haste. *adj.* Quick. తురుతుతీర్పు turututírpu, Quick time in music.

తురుగు turugu, *v. a.* To stuff in.

తురుము turumu, *s.* Powder, dust, small bits. *v. a.* To reduce to small bits, or to powder.

తురుష్కుడు turushkuḍu, *s.* *vide* తురక turaka.

తుర్యము turyamu, *adj.* Fourth. 2. Speedy, hasty.

తుఱంగలి, తుఱగలి turrangali, turragali, *s.* Splendour, brightness.

తుఱంగలించు turrangalintsu, *v. a.* To shine.

తుఱుము turrumu, *v. a.* To dress with flowers. *s.* A female's hair, tied in a tuft.

తుఱ్ఱు turrru, *s.* Speed, haste.

తులము tulamu, *s.* The weight of one rupee, or 30 Canteroy fanams.

తులువ tuluva, *s.* A low, impudent, or mischievous person. *adj.* Impudent.

తుల్యము tulyamu, *adj.* Like, resembling, equal, or analogous.

తుళ్లు tuḷḷu, *v. n.* To be elated; to shew pride. *s.* Pride; joy.

తువ్వర tuvvara, *s.* A shower, or drizzling rain.

తూ

తూకు túku, *s.* Hanging. తూకుతీయు túkutíyu, *v. a.* To hang. తూకుమాను túkumánu, *s.* A gibbet.

తూగు túgu, *v. n.* To sleep. 2. To be weighed. *s.* Sleep, drowsiness. తూచు tútsu, *v. a.* To weigh.

తూపించు túpintsu, *v. Caus.* To cause to weigh.

తూనిక túnika, *s.* A weight.

తూటు túṭu, *s.* A hole. తూటాడు túṭáḍu, To make holes.

తూటుకట్టు túṭukaṭṭu, *v. n.* To be torn; to have holes. తూటుపడు túṭupaḍu, *v. n.* To have holes. 2. To sustain loss.

తూడు túḍu, *s.* The film or fibres of the lotus. తూడుదిండి túḍudinḍi, The swan, which is said to feed on these fibres.

తూనిగ, తూనిగ túniga, túniga, *s.* A kind of butterfly, often seen before rain.

తూపు túpu, *s.* An arrow. తూపురూపుదిక్కు túpurúpurikka, The 22d lunar mansion, from it's similitude to an arrow.

తూపురాశి túpuráśi, *s* A drain, a water course.

తూము túmu, *s.* A sluice, or flood gate. 2. A drain, or water course. 3. A certain Indian measure, in the Tamil termed a markal.

తూర túra, *s.* Drizzling rain. 2. A kind of aquatic animal. తూరు túru, *v. n.* To drizzle as rain.

తూరి túri, *s.* A time; as ఒకతూరి okatúri, Once.

తూరుపు, తూర్పు túrupu, túrpu, *s.* The east. *adj.* Eastern.

తూర్పెత్తు, తూర్పారబట్టు túrpettu, túrpárabaṭṭu, *v. a.* To winnow grain. *lit.* To lift to the eastward.

తూఱు túrru, *v. n.* To enter in.

తూలనాడు túlanáḍu, *v. a.* To speak contemptuously of another.

తూలిక túlika, *s.* A painting brush, or pencil. 2. A pen. 3. A mattress, or quilt. 4. A bed; a down or cotton bed.

తూలు túlu, *v. n.* To faint, grow feeble, stagger, or reel. 2. To hang down. తూలించు túlintsu, *v. Caus.* To cause to faint, &c.

తృ

తృణము triṇamu, *s.* Grass, or any gramineous plant, including reeds, corn, &c. 2. Any thing contemptible as grass, or straw.

తృప్తి tripti, *s.* Satisfaction, content, pleasure. తృప్తము triptamu, *adj* Satisfied, pleased.

తె

తెంకి tenki, *s. vide* టెంకి tenki.

తెంచు, తెంపు tentsu, tempu, *v. a.* The causal form of తెగు tegu, *q. v.* To break, or tear, as applied to ropes, threads, &c., or to the artificial holes bored in the ear or nose for ornaments. తాడుతెంచు tádutentsu, To break a rope, or string; figuratively, this phrase denotes either to ruin a person, to destroy every support he may have, or, applied to females, to become a widow, from the custom, on a husband's death, of breaking the string which ties the తాళిబొట్టు tálibottu, *q. v.*

తెండు tendu, *v. n.* To sleep.

తెంపు tempu, *s.* Bravery, daring. 2. Liberality. 3. A breaking, *vide* తెంచు-తెంపరి tentsu-tempari, *s.* A brave or liberal person.

తెకతేర tekatéra, *adv.* Undesignedly, unintentionally.

తెక్కలికాడు tekkalikáḍu, *s.* Making in the plural. తెక్కలికాండ్రు tekkalikárru, A thief.

తెగ tega, *s.* Sort, kind, or class.

తెగటారు tegatáru, *v. n.* To die, or expire. తెగటార్చు tegatártsu, *v. a.* To kill, or assassinate.

తెగడు tegaḍu, *v. a.* To censure, or chide.

తెగు tegu, *v. n.* To be broken, as applied to ropes, threads, &c., or to the holes in the nose or ears for ornaments, also to the banks of lakes or tanks. 2. To be cut with a sharp instrument. 3 To be sharp; to cut, as applied to such instruments. 4. To die.

తెగుచు tegutsu, *v a.* To kill. 2. To dare. 3. To break a rope, &c. తెగబడు, తెగించు tegabaḍu, tegintsu, *v. n.* To dare or venture. తెగనాడు teganáḍu, To speak rigorously. తెగవేయు tegavéyu, To cut off. తెగుబడి tegubaḍi, Ploughing.

తెగులు tegulu, *s.* Disease, sickness.

తెగువ teguva, *s.* Sharpness. 2. Liberality, daring.

తెచ్చు tetstsu, *v. a.* To bring.

తెచ్చుకొను tetstsukonu, *v.* Comp. To bring for one's own advantage. బుద్ధితెచ్చుకొను buddhitetstsukonu, To recover one's senses. మనస్సుకు తెచ్చుకొను manassukutetstsukonu. To understand, to recollect. *lit.* To bring to one's mind.

తెప్పించు teppintsu, *v. Caus.* To cause to bring. 2. To send for any thing.

తెట్టు teṭṭu, s. A bound-hedge, round a city, or fort.

తెడ్డు teḍḍu, *s.* An oar, or paddle. 2. A wooden ladle.

తెనుగు tenugu, *s. vide* తెలుగుతెనిగించు telugutenigintsu, To translate or turn into Telugu.

తెన్ను tennu, *s.* Way, road.

తెప్ప teppa, *s.* A raft, or float.

తెప్పఱలు-తెప్పఱు-తెప్పిఱ్లు-తెప్పిఱులు, తెప్పిఱు tepparralu-tepparru-teppirrlu-teppirrulu, teppirru, *v. n.* To recover from illness. 2. To escape from danger. 3. To be cautious.

తెప్పలదేలు, తెప్పునదేలు teppaladélu, teppunadélu, *v. n.* To increase, or exceed.

తెప్పున teppuna, *adv.* Quickly.

తెమడ temaḍa, *s.* Phlegm.

తెమలించు temalintsu, *v. a.* To move, or shake.

తెమ్మ temma, *s. vide* తేమ téma, Wet. *adj.* Wet.

తెమ్మెఱ temmerra, *s.* The wind; as dispelling wet.

తెర tera, *s.* A screen, curtain, or blind. తెరచాప teratsápa, A screen-mat. 2. A ship's sail. తెరతెరగా teraterагá, *adv.* At intervals.

తెరగు teragu, *s.* A way, road, or path. 2. Mode, manner.

తెరప-తెరపి, తెరిపి terapa-terapi, teripi, *s. vide* తెఱప terrapa, Under తెఱచు terratsu.

తెరలగా teralagá, *adv.* Loudly.

తెరలు teralu, *v. n.* To open, or disappear, as clouds. 2. To move.

తెరవు, తెరువు teravu, teruvu, *s.* An opening. 2. A way, road, or path. 3. Manner, means. 4. Order, arrangement. తెరువరి teruvari, A traveller. తెరువాటుకాడు teruváṭukáḍu, A high way-man. వానితెరువుకు పోవద్దు vániteruvukupóvaddu, Dont go near him. Have nothing to say to him.

తెరుపుమరుపు terupumarupu, *s.* Confusion of mind.

తెఱ, తెఱ్ఱ terra, terrra, *adj*. Open. *s*. A plain.

తెఱకువ terrakuva, *s*. Wisdom, prudence.

తెఱగు terragu, *s*. *vide* తెరవు teravu.

తెఱచు, తెఱుచు terratsu, terrutsu, *v*. *a*. To open. తెఱప terrapa, *s*. An opening. 2. Disclosure. 3. Cessation, suspension. 4. An interval. 5. Leisure.

తెఱలు terralu, *v*. *n*. To pervade, as scent, or perfume. 2. To flow over, in boiling. తెఱకొల్పు terrakolpu, *v*. *a*. To cause a perfume to pervade.

తెఱవ terrava, *s*. A woman.

తెలగాలు telagálu, *s*. *plu*. *vide* తెలుగు telugu.

తెలి teli, *s*. *vide* తెల్ల tella.

తెలికపిండి telikapindi, *s*. The flour of the sesamum seed, after oil has been expressed from it.

తెలియు teliyu, *v*. *n*. To be understood, known, conceived, or comprehended.

తెలుపు telupu, *v*. *a*. To explain, or make known.

తెలుసుకొను telusukonu, *v*. Comp. To understand, to know.

తెలివి, తెలివిడి telivi, telividi, *s*. Understanding, intellect.

తెలుకులవాడు telukulaváḍu, *s*. An oil-monger.

తెలుగు telugu, *s*. The Telugu language. *adj*. Of or belonging to that language, or country.

తెలె tele, *s*. *vide* కంచము kantsamu.

తెల్ల, తెలి tella, teli, *s*. The colour white. తెల్ల-తెలి, తెల్లని tella-teli, tellani, *adj*. White, fair. తెలతెలబోవు telatelabóvu, To become pale.

తెలుపు telupu, *s*. Whitness.

తెల్లవాఱు tellavárru, *v*. *n*. To dawn, to grow white.

తెల్లవాఱి tellavárri, *s*. The dawn, the morning. తెల్లవాఱ్లు tellavárlu, Until dawn, or morning. తెల్లవారించు, తెల్లవార్చు tellavárintsu, tellavártsu, To wake until dawn, or morning. పనితెల్లవారు panitellaváru, *lit*. Business to become white. To be disappointed, or ruined; to become bankrupt.

తెల్లు tellu, *v*. *n*. To overflow, in boiling.

తెవులు tevulu, *s*. *vide* తెగులు tegulu.

తే

తేకువ tékuva, *s*. Understanding, intellect.

తేగ téga, *s*. The sprout of the palmyra nut, when first planted.

తేగడ tégaḍa, *adj.* *vide* తేయు téyu. Wasted by use, as applied to coins. తేగడరూక tégaḍarúka, A smooth, rubbed, or wasted fanam.

తేగము tégamu, *s.* *vide* త్యాగము tyágamu.

తేజము, తేజస్సు téjamu, téjassu, *s.* Splendour, light, lustre. 2. Fame, glory. తేజరిలు, తేజరిల్లు téjarilu, téjarillu, *v. n.* To shine, or gleam.

తేజి, తేజీ téji, téjí, *s.* A horse.

తేట téṭa, *s.* Clearness, purity. 2. Beauty. 3. A clear understanding. *adj.* Clear, pure. 2. Handsome, beautiful. 3. Evident, obvious. తేటపఱచు téṭaparratsu, To clear up, to explain. తేటపడు téṭapaḍu, To be clear, or evident.

తేటి téṭi, *s.* *vide* తుమ్మెద tummeda.

తేంచు téṇtsu, *v. a.* To belch. తేనుపు ténupu, *s.* A belch.

తేది tédi, *s.* The day of the solar month.

తేనె téne, *s.* Honey. తేనెటీగ téneṭíga, A bee. తేనెతెర-తేనెపట్టు, తెనెతుట్టె ténetera-ténepaṭṭu, ténetuṭṭe, *s.* Honeycomb. తేనెతోలలు ténetolalu, *s. plu.* A kind of sweet-meat. తేనెసారా ténesárá, A spirituous liquor, made of honey.

తేప tépa, *s.* A raft, or float. 2. Increase. 3. Lightness, slightness. 4. A time.

తేపు tépu, *v.* *vide* తేంచు téṇtsu.

తేమ téma, *s.* Wet, damp. *adj.* Wet, damp.

తేమనము témanamu, *s.* *vide* తిమ్మనము timmanamu.

తేయు téyu, *v. n.* To waste, by being handled, used, or rubbed.

తేర téra, *adj.* Free of cost, or charge. తేరకు, తేరగా téraku, téragá, Gratis; for nothing.

తేరు téru, *s.* An idol car; a car. *v. n.* To be saved from danger, to recover from illness. 2. To reach. కడతేరు kaḍatéru, To be finished, or ended. తేరుకొను térukonu, To recover one's strength; to be convalescent.

తేరుగడ térugaḍa, *s.* The settlement of an account; a conclusion.

తేఱిచూచు, తేఱిచూచు térrikonatsú tsu, térritsútsu, *v. a.* To gaze earnestly, to look steadfastly.

తేఱు térru, *v. n.* To be clarified. తేఱ్చు térrtsu, *v. a.* To clarify.

తేలు télu, *s.* A scorpion. *v. n.* To float. 2. To be settled, or arranged. 3. To settle, or fix, on a person. తేలుకొండి télukondi, The scorpion's sting.

తేలించు télintsu, *v. Caus.* To cause to float, &c. 2. To glance, as applied to the eyes.

తేలిక télika, *s.* Lightness. *adj.* Light. 2. Easy, simple.

తై

తైలము tailamu, *s.* Oil. 2. Ointment.

తొ

తొంగలి tongali, *s.* Splendour, brightness. *adj.* Splendid, bright, sparkling.

తొంగు tongu, *v. n.* To sleep. తొంగుండు tongundu, *v. n.* To lie down, or recline. తొంగిచూచు tongitsú-tsu, *v. a.* To peep.

తొంటి tonṭi, *adj.* Former. *s.* The joint of the hip.

తొండ tonḍa, *s.* A chamelion. 2. That animal, of the lizard kind, commonly at Madras termed the blood-sucker.

తొండము tonḍamu, *s.* An elephant's trunk.

తొందాడు tonḍádu, *v. a.* To be constantly hurrying another.

తొందర tondara, *s.* Trouble, annoyance, plague, vexation. 2. Danger. 3. Distress.

తొండళము tondaḷamū, *s.* Boiled juice of tamarinds, mixed with two or three kinds of vegetables.

తొక్క tokka, *s.* The skin. 2. A hide. 3. The rind of fruit. 4. The bark of a tree.

తొక్కట tokkaṭa, *s.* Distress.

తొక్కు tokku, *v. a.* To tread; to step. 2. To trample on. 3. To pound, or bruise, certain fruits, or certain grains with a little water.

తొక్కు tokku, *s.* Any thing thus pounded

తొక్కించు tokkintsu, *v. Caus.* To cause to tread, &c.

తొగ toga, *s.* A water-lily.

తొగరు, తొగురు togaru, toguru, *s.* Red colour. 2. Red coloured thread. *adj.* Red. తొగరుముక్కుపులుగు togarumukkupulugu, A parrot; from it's red beak.

తొట్టి toṭṭi, *s.* A manger; a trough. Postpos. Together with, in company with.

తొట్టికట్టు toṭṭikaṭṭu, *s.* An open square, with buildings on each side, of one or more of which the native houses consist.

తొట్రపడు-తొట్రిలు, తొట్రుపడు toṭra-paḍu-toṭrilu, toṭrupaḍu, *v. n.* To be perplexed, or confused.

తొట్రుపాటు, తొట్రపాటు toṭrupáṭu, toṭrapáṭu, *s.* Confusion, perplexity.

తొట్ల toṭla, *s.* A child's cradle.

తొడ toḍa, s. The thigh. తొడపుట్టువు toḍapuṭṭuvu, s. The merchant or Vysya caste; as sprung from the thigh of Bramha.

తొడంగు, తొడగు toḍangu, toḍagu, v. a. To dress, or put on, as clothes, &c. 2. To prepare.

తొడకపోవు toḍakapóvu, v. a. Contracted from తోడుకొనిపోవు tóḍuko nipóvu, Under తోడు tóḍu, q. v.

తొడరు toḍaru, v. a. To obtain. 2. To excite, to provoke. 3. To hesitate in speaking.

తొడిబడు toḍibaḍu, v. n. To be perplexed, or confused.

తొడిమె toḍime, s. The foot stalk of a leaf, fruit, or flower.

తొడుకు toḍuku, s. A cow.

తొడుగు toḍugu, v. a. To dress, or put on as clothes. 2. To place the arrow on the bow.

తొడుగు toḍugu, s. A dress; dress.

తొడిగించు toḍigintsu, v. Caus. To cause to dress, &c.

తొడుగుకొను, తొడుక్కొను toḍugukonu, toḍukkonu, v. Comp. To dress. బంగారుతొడుపు bangárutoḍupu, A gold covering.

తొడుసు toḍusu, s. Carnal connexion.

తొణగు toṇagu, v. a. To begin, or commence. తొణుపు toṇupu, v. a. To be constantly repeating the same words.

తొణుకు toṇuku, v. n. To wave, or be agitated, as water. v. a. To agitate water with the hand.

తొత్తు tottu, s. A female maid-servant, or slave.

తొన tona, s. One of the divisions in an orange, and in other similar fruits.

తొన్నుండు tonnunḍu, v. n. To lie down, or recline; to repose one's-self.

తొమ్మాడు tommáḍu, v. a. To spoil.

తొయ్యలి toyyali, s. A woman.

తొర tora, s. From s. త్వరా twará, q. v.

తొరగు toragu, v. n. To shed.

తొరపణము torapaṇamu, s. A gimblet.

తొరలు toralu, v. n. To be mixed.

తొరితొరి toritori, adv. Well, properly.

తొర్లించు torlintsu, v. a. To reduce the heat of boiling water, by pouring cold water into it.

తొఱగు torragu, v. n. To slacken, or become loose.

తొఱట-తొఱ్ఱ, తొఱ tarraṭa-torrra, torra, s. A hole, or cavity; a hollow.

తొఱ్ఱి torrri, s. A maim, or defect.

తొఱ్ఱులు torrrulu, s. plu. Cattle. తొఱ్ఱుపట్టు torrrupaṭṭu, A cow-house.

తొల tola, s. vide తొన tona.

తొలగు tolagu, *v. n.* To remove, or go from one place to another. 2. To move, or step aside ; to get out of the way. *v. a.* To transgress. తొలగించు tolagintsu, *v. a.* To remove, or change from one place to another.

తొలి toli, *s.* A hole, or cavity ; a hollow. *adj.* Former, previous. 2. Old, ancient. 3. First.

తొలియీతయావు toliyítayávu, *s.* A cow which has calved for the first time.

తొలు tolu, *adj.* First. తొలుకరి, తొలుకారు tolukari, tolukáru, The first rainy season. తొలుకరించు tolukarintsu, *v. n.* To rain for the first time in the season. తొలుకుడుపు tolukuḍupu, The ceremony of giving solid food to a child, for the first time ; generally performed in the sixth month. తొలుదొల్త toludolta, At first.

తొలుగు tolugu, *v. n. vide* తొలగు tolagu.

తొలుచు, తొల్చు tolutsu, toltsu, *v. a.* To perforate. 2. To carve wood. 3. To cleanse, or rinse, a pot, or vessel.

తొల్లి tolli, *adv.* In former times. తొల్లింటి tollinṭi, *adj.* Former.

తొల్లించు tollintsu, *v. a. vide* తొర్లించు torlintsu,

తొళ్లిక toḷḷika, *s.* A small instrument, for digging.

తొవ tova, *s.* A water-lily.

తొవరు tovaru, *s. vide* తొగరు togaru.

తొవ్వు tovvu, *v. a. vide* తవ్వు tavvu.

తో

తో-తోడ, తోడుత tó-tóḍa, tóḍuta, *postpos.* With, along with ; the sign of the social ablative.

తోక tóka, *s.* A tail. తోకచుక్క tókatsukka, *s.* A comet. *lit.* A tailed star. తోకఆడించు tókaáḍintsu, To wag the tail.

తోకొను tókonu, *v. vide* తోడుకొను tóḍukonu, Under తోడు tóḍu.

తోగు tógu, *v. n. vide* తూగు túgu.

తోచు tótsu, *v. n.* This verb is used impersonally, with the dative case, and denotes To think, conjecture, or conceive. నాకుఅట్లాతోస్తున్నది nákuatlá tóstunnadi, I think so. It appears, or seems so, to me.

తోట tóṭa, *s.* A garden. తోటవాడు, తోటీడు tóṭaváḍu, tóṭíḍu, *s.* A gardener.

తోటా tóṭá, *s.* A squib or cracker. 2. A cartridge.

తోడ tóḍa, *postpos. vide* తో-తోడబుట్టువు-తోడబుట్టుగు, తోడబుట్టు tó-tóḍa buṭṭuvu-tóḍabuṭṭugu, tóḍabuṭṭu,

A sister, or brother; as born with one's-self. తోడికోడలు tóḍikóḍalu, The wives of two brothers; joint sisters-in-law. తోడియల్లుడు tóḍi-yalluḍu, The husbands of two sisters; joint brother-in-law.

తోడు tóḍu, s. A companion, or associate. 2. Assistance, aid. 3. A word equivalent to an oath, corresponding with the English by, in such phrases as by heaven, &c. v. a. To draw, or take up, as water from a well or pot. 2. To draw aside. 3. To wind up as thread. 4. To dig. తోడుకొను tóḍukonu, v. a. To take with. v. n. To curdle, as milk. తోడుకొనిపోవు tóḍukonipóvu, To take away, along with one's-self; to lead, or conduct, away. తోడుకొనివచ్చు tóḍukonivatstsu, To bring, along with one's-self.

తోడెము tóḍemu, s. A little, a small quantity.

తోడేలు tóḍélu, s. A wolf.

తోడ్తోడ, తోడ్తోన tóḍtóḍa, tóḍtóna, adv. Immediately, forthwith.

తోడ్పాటు tóḍpáṭu, s Assistance, aid.

తోతెంచు tótentsu, v. To come. 2 To accompany.

తోత్రము tótramu, s. A stick, or bamboo, with a short iron head, used for guiding the elephant. 2. Any goad, or pike, for driving cattle.

తోప tópa, s. Batter, paste.

తోపి tópi, s. A cap; a hat.

తోపు tópu, s. A grove, or tope as it is termed in India; a tuft of trees. 2. A push. adj. Red

తోబుటువు tóbuṭuvu, s. vide తోడబుట్టువు tóḍabuṭṭuvu, Under తోడ tóḍa.

తోమాల tómála, s. A string of flowers, &c.

తోము tómu, v. a. To rub 2. To clean. 3. To beat.

తోమించు tómintsu, v. Caus. To cause to rub, &c. పండ్లుతోము pandlutómu, To clean the teeth.

తోయము tóyamu, s. A rarity; any thing strange. 2. Association.

తోయు tóyu, v. a. To push, propel, thrust, or shove. 2. To reject. 3. To annul, to dismiss. 4. To deduct. తోసివేయు tósivéyu, To push, &c. Out; to reject, annul, &c Altogether.

తోరణము tóraṇamu, s. A string of leaves, flowers, &c. Or sometimes of cloth, hung over the door-way, or across the high road, on joyful or triumphal occasions.

తోరమల్లిరాయి tóramallirāyi, s. A false diamond.

తోరము tóramu, s A bracelet. 2. A string worn on certain religious occasions, round the wrist. 3. Beauty. 4. Largeness.

తోలు tólu, *s*. The skin of man or beast; the rind of fruit; the bark of a tree. 2. Leather. *v. a.* To drive; to drive away.

తోలించు tólintsu, *v. Caus.* To cause to drive, &c. తోలుదాల్పు tóludálpu, Siva, as clothed in skin. తోలువాద్దెము tóluváddemu, A drum.

తోవ tóva, *s. vide* దోవ dóva.

త్య

త్యజించు tyajintsu, *v. a.* To abandon, quit, leave, or resign.

త్యా

త్యాగము tyágamu, *s*. Gift, donation. 2. Generosity, liberality, munificence. 3. Relinquishing, resignation of. త్యాగి tyági, *s*. A giver, a donor.

త్ర

త్రచ్చు tratstsu, *v. a.* To churn.

త్రయము trayamu, *adj*. Three. *s*. The three.

త్రవ్వు travvu, *v. a. vide* తవ్వు tavvu.

త్రా

త్రాడు trádu, *s. vide* తాడు tádu, No. 2.

త్రాణ tráṇa, *s*. Strength, power, ability, capacity.

త్రావు trávu, *v. a. vide* తాగు tágu.

త్రాసు trásu, *s*. A pair of scales, a balance.

త్రి

త్రిప్పు trippu, *v. a. vide* తిప్పు tippu.

త్రిమూర్తులు trimúrtulu, *s. plu*. The three principal Hindoo deities; viz. Bhramha, Vishnú, and Siva.

త్రిమ్మరు trimmaru, *v. n.* To wander; to travel.

త్రిలింగము trilingamu, *adj. vide* తెలుగు telugu.

త్రు

త్రుంగు trungu, *v. n.* To die. 2. To be broken. త్రుంచు truntsu, *v. a.* To kill. 2. To break. *vide.* తుంచు tuntsu.

త్రుళ్లు truḷḷu, *v. n. vide* తుళ్లు tuḷḷu.

త్రె

త్రెక్కొను trekkonu, *v. a.* To attain, to obtain.

త్రెళ్లు treḷḷu, *v. n.* To fall.

త్రెవ్వన trevvana, *s*. Beauty. *adj*. Beautiful.

త్రొ

త్రొక్కు trokku, *v. a. vide* తొక్కు tokku.

త్రో

త్రోచు, త్రోపాడు trótsu, trópádu, *v. a.* To push.

త్రోపు trópu, *s.* A push.

త్రోయు tróyu, *v. a. vide* తోయు tóyu.

త్రోవ tróva, *s. vide* దోవ dóva.

త్వ

త్వర, త్వరితము twara, twaritamu, *s.* Haste, hurry, speed, swiftness.

త్వరపడు twarapaḍu, *v. n.* To be in a hurry.

త్వరగా twaragá, *adv.* Quickly, hastily,

థ

థ tha, The thirty-second letter, and seventeenth consonant, in the Telugu alphabet; no word in the language commences with it.

ద

ద da, The thirty-third letter, and eighteenth consonant, in the Telugu alphabet.

దంచు dantsu, *v. a.* To pound, bruise, or beat in a mortar. దంగుడు dangudu, *adj.* Pounded.

దంట danṭa, *s.* A dexterous, clever, or intriguing person. 2. A couple, or pair. *adj.* Two. This word, affixed to others in composition, denotes an agent, or possessor. దంటపిల్లలు danṭapillalu, Twins. దంటపడు danṭapaḍu, To league, or combine.

దంటు danṭu, *s.* A stalk.

దండ danḍa, *s.* A garland, wreath, or necklace of flowers, &c. Postpos. Near.

దండకము danḍakamu, *s.* A sort of metre, the stanza of which exceeds 27 syllables, and may extend to 200.

దండగ danḍaga, *s. vide* దండుగ danḍuga.

దండగడియములు danḍagaḍiyamulu, *s. plu.* A kind of bracelet, worn by Hindoos between the shoulder and the elbow.

దండచెయ్యి danḍacheyyi, *s*, The arm, between the shoulder and the elbow.

దండము danḍamu, *s.* A stick, or staff. 2. Punishment, castigation. 3. A fine. 4. A measure of four cubits.

దండము danḍamu, *s.* Prostration, salutation, compliments, respects; the joining of the palms of the hands, in token of respect.

దండాట danḍáṭa *s. vide* డేగాట ḍégáṭa.

దండి danḍi, *adj.* Abundant, plentiful.

దండించు danḍintsu, *v. a.* To punish, to chastise.

దండు, దండువు danḍu, danḍuvu, *s.* An army, a military force, a camp. దండుబాట danḍubáṭa, A high road. దండెత్తు danḍettu, *v. n.* To levy an army; to wage war.

దండుగ danḍuga, *s.* A fine. 2. An extra, and unjust assessment.

దండెము danḍemu, *s.* A rope, &c. Upon which clothes are hung to dry.

దండ్యా danḍyá, *s.* A peon, under a cutwal.

దంతము dantamu, *s.* A tooth. 2. Ivory. దంతధావనము dantadhávanamu, A tree yielding an astringent resin. Mimosa catechu. 2. A tooth brush.

దంతె dante, *s.* An implement, with wooden teeth, used for hoeing up the ground, round corn, after the plants have risen a little in the stalk.

దండడి danḍadi, *adv.* Exceedingly, much.

దండన, దంధన dandana, dandhana, *s.* Procrastination, delay, putting off by false but specious promises. 2. Indolence, tardiness. *adj.* Indolent, lazy.

దంపకఱ్ఱు dampakarrru, *s.* The ploughshare with which wet ground is tilled.

దంపతులు dampatulu, *s. plu.* Husband and wife.

దంపు dampu, *v. a. vide* దంచు dantsu, *s.* Beating, pounding, or bruising.

దంభము dambhamu, *s.* Fraud, deceit, cheating. 2. Hypocrisy. 3. Sin, wickedness. 4. Arrogance, pride.

దక్కినము dakkinamu, *s.* The south.

దక్కు dakku, *v. n.* This verb is used impersonally, with the dative case, and denotes, To come into, or remain in, one's possession. 2. To be preserved. 3. To be digested.

దక్కించుకొను dakkintsukonu, *v.* Comp. To obtain, take, or retain possession. 2. To appropriate to one's-self what belongs to others. 3. To preserve, or defend, what is one's own. 4. To digest.

దక్కించు dakkintsu, *v. Caus.* To place in the possession of another. 2. To defend, or preserve what is another's.

దక్కోలు dakkólu, *adj.* Occupied unjustly. 2. Free of cost, gratis.

దక్కొను dakkonu, *v. a.* To hide, to conceal.

దగ daga, *s.* Thirst.

దగదగ dagadaga, *s.* Gleam, dazzling.

దగళా dagaḷá, *s.* A double quilted jacket.

దగా dagá, *s.* Deceit, trick. chicanery, imposture.

దగ్గిర, దగ్గెర daggira, daggera, *postpos.* Near, towards, to, with. దగ్గిరించు daggirintsu, *v. n.* To draw near, to approach.

దగ్గిరి daggiri, *adj.* Near. నాదగ్గిరలేదు nádaggiralédu, *lit.* It is not near me. I have not got it.

దగ్గు daggu, *v. n.* To cough. *s.* A cough.

దగ్ధము dagdhamu, *adj.* Burnt, scorched, consumed by fire.

దచ్చి dachchi, *s.* The number eight. It is used chiefly in games. దచ్చికడలు dachchikaḍalu, The eight points, or quarters, of the world.

దటాయించు daṭáyintsu, *v. a.* To threaten, reprimand, or scold.

దట్టము daṭṭamu, *adj.* Thick. 2. Close. 3. Coarse. *s.* A body, or multitude.

దట్టన daṭṭna. *s.* Thickness. 2 Closeness. 3. Coarseness.

దట్టా daṭṭá, *s,* The covering, or cork, of large leather bottles, &c.

దట్టి daṭṭi, *s.* A zone, girdle, or waist band, of cloth; a sash. దట్టీకట్టుకొను daṭṭíkaṭṭukonu, To gird the loins; to prepare.

దడ daḍa, *s.* Fear, trembling.

దడి daḍi, *s.* A wall of twisted palm leaves, &c.

దణ్నెము daṇṇemu. *s.* *vide* దండెము danḍemu.

దత్తము dattamu, *adj.* Given, presented, made over, assigned. 2. Adopted. 3. Preserved, protected. దత్తుడు dattuḍu, An adopted son. దత్తుణ్ని చేసుకొను dattuṇṇi chésukonu, To adopt. దత్తత, దత్తత్వము dattata, dattatvamu. *s.* Adoption.

దద్దళము daddaḷamu, *s.* A flat ceiling.

దద్దిరిల్లు, దద్దిర్లు daddirillu, daddirlu, *v. n.* To be alarmed, perplexed, confused, or confounded; to start.

దద్దు daddu, *s.* A scar; an inflamed mark on the skin, from the bite of a musquitoe, &c. దద్దరించు daddarintsu. *v. n.* To be scarred, or inflamed.

దద్దురు dadduru, *s.* The cutaneous disease, named Herpes.

దధి dadhi, *s.* Milk curdled, or coagulated, spontaneously, by heat, or by the addition of butter-milk. దధ్యోదనము dadhyódanamu, Boiled rice, mixed with curdled milk, and seasoned with mustard seeds, and ginger.

దనక danaka, *adv.* Until, as far as.

దప్పము dappamu, *s.* *vide* దట్టము daṭṭamu.

దప్పళము dappaḷamu, *s.* The boiled juice of tamarinds, mixed with any kind of vegetables.

దప్పి dappi, *s.* Thirst. దప్పిగొను dappigonu, To be thirsty.

దఫా daphá, *s.* A time, or turn. 2. A certain number of peons.

దబదబ dabadaba, *s.* The noise of knocking, or running.

దబాయించు dabáyintsu, *v. a.* To frighten, threaten, or alarm.

దబ్బ dabba, *s.* A piece of split bamboo, or palm tree. 2. A slice of any fruit.

దబ్బడించు dabbaḍintsu, *v. a.* To beat with open hands. 2. To close the mouth of a pot.

దబ్బనము dabbanamu, *s.* A bodkin; a large pack needle.

దబ్బఱ dabbarra, *s.* A falsehood, or lie. 2. A sort of basin. *adj.* False.

దబ్బిచిప్ప dabbichippa, *s.* A wedge, to split palmyras, &c.

దబ్బు dabbu, *s. vide* దబదబ dabadaba, 2. The cover of a large pot, or vase.

దబ్బున dabbuna, *adv.* Quickly, immediately.

దభ్రము dabhramu, *adj* Little, small.

దమము damamu, *s.* Self-command, self-restraint; endurance of painful austerities, mortification of the flesh. 2. Taming, subduing.

దమ్మిడీ dammiḍí, *s.* The quarter of a dub; five cash.

దమ్ము dammu, *s.* Wet ground, mud, mire. దమ్ముచేసినపొలము dammuchésinapolamu, A field watered and prepared for plants.

దయ daya, *s.* Favour, goodness, regard, kindness, graciousness. 2. Pity, tenderness, clemency, compassion. దయారసము dayárasamu, The quintessence of favour, kindness, &c. దయచేయు dayachéyu, To favour, to oblige. 2. To be so good as, to do any thing; to be graciously pleased, to do any thing. 3. To do one the honor to visit, or come.

దయాళువు dayáḷuvu, *adj.* Favorable, compassionate, tender.

దయ్యము dayyamu, *s.* A deity. 2. A demon, or evil spirit. దయ్యముపట్టు dayyamupaṭṭu, An evil spirit to possess one. దయ్యము-దోలు, వదలగొట్టు dayyamu-dólu, vadalagoṭṭu, To drive out, or expel, an evil spirit.

దర dara, *s.* Price, value.

దరఖాస్తు darakhástu, *s.* A revenue term, signifying a proposal, or offer for a rent, or farm.

దరణము daraṇamu, *s.* An imaginary coin, of the value of 8 dubs, or two fanams.

దరి dari, *s.* The bank, or shore, of a river, &c. 2. A point or end. 3. A side. 4. Support, shelter, refuge. 5. Means of subsistence.

దరికొను darikonu, *v. n.* To be burnt, or consumed.

దరికొల్పు darikolpu, *v. a.* To burn, or consume. 2. To kindle.

దరిజీ darijí, *s.* A tailor.

దరిద్రము daridramu, *adj.* Poor, needy, indigent, distressed. దారిద్ర్యము dáridryamu, *s.* Poverty.

దరువు daruvu, *s.* Time, or cadence, in music.

దరోబస్తు daróbastu, *adj.* All, whole. *adv.* Entirely.

దర్బారు darbáru, *s.* A court, or hall of audience. 2. A public office. దర్బారుఖర్చు darbárukhartsu, Durbar expense implies the sums paid, as bribes, to public servants ; or douceurs, given to them, in general without stipulating for any positive favor, but to ensure general countenance and support.

దర్శనము darśanamu, *s.* Sight, seeing. 2. A visit. 3. A sastra, or one of six religious or philosophical systems ; viz. The Vedanta, Sankhya, Vysheshica, Nyaya, the mímamsa and the patanjaka.

దర్శించు darśintsu, *v. a.* To shew. 2. To see. 3. To visit. 4. To pay unjustly.

దలాలీ dalálí, *s.* Brokerage, the business of a broker. 2. A broker. దలాలీమాటలు dalálímáṭalu, Deceitful words.

దళము daḷamu, *s.* Thickness, solidity. 2. *vide* చతురంగబలము chaturangabalamu, *adj.* Thick, solid. దళమెత్తు daḷamettu, To levy troops. దళవాయి daḷaváyi, A general.

దళసరి daḷasari, *adj.* Thick, solid, coarse. *s.* Thickness, solidity, coarseness.

దవడ davaḍa, *s.* The jaw. 2. The cheek. దవడపండ్లు davaḍapanḍlu, The double teeth.

దవనము davanamu, *s.* A kind of fragrant leaf ; a sort of balm.

దవాలీ davális, *s.* The belt of a peon.

దవు, దవ్వు davu, davvu, *s.* Distance.

దవుడు davuḍu, *s.* A military expedition, or incursion. 2. A gallop.

దవురు davuru, *s.* That part of a jacket which hangs below the waist.

దవ్వ davva, *s.* Pith ; the soft part of wood.

దశ daśa, *s.* Power, authority. 2. The influence of a planet ; luck, fortune. 3. A stage of life. 4. The ends of a cloth. 5. A wick.

దశకము daśakamu, *adj.* Numeral ten.

దశిరీపంచె daśirípanche, *s.* A flowered silk garment.

దస్ఖతు daskhatu, *s.* Signature.

దస్తకు dastaku, *s.* A pass, or order.

దస్తా dastá, *s.* A quire of paper. 2. A bundle of 24 arrows.

దస్తావేజు dastávédzu, *s.* A document of any kind; a proof, or document, in one's own hand writing.

దస్తు dastu, *s.* *lit.* That which has reached the hand. The money collected, in contradistinction to the శిస్తు śistu, or money outstanding unrealized. In revenue language, the dust balance is that which has been realized by some one, as the Reddy, Curnum, &c. from the Ryots, but has been withheld by them from the Government treasury; the shist balance is that which is still due by, and outstanding against, the Ryots themselves.

దస్తూరి dastúrí, *s.* Custom, manner.

దస్త్రము dastramu, *s.* A bundle of written documents, tied together in a cloth.

దహనము dahanamu, *s.* Fire. 2. Burning; especially the burning of a corpse.

దక్షిణ dakshiṇa, *s.* A present or gift of ready money, offered either to the deity, or to brahmans.

దక్షిణము dakshiṇamu, *s.* The south, *adj.* Southern. 2. Right, as distinguished from left.

డా

డాక dáka, *s.* A pot, with wide mouth.

డాకా dáká, *adv.* Until; as far as.

డాకొను dákonu, *v. n.* To approach. 2. To meet, or encounter. 3. To congeal.

డాఖలు dákhalu, *s.* A revenue term, which denotes an entry or insertion. 2. An arrival. డాఖలుచేయు dákhaluchéyu, *v. a.* To enter డాఖలుఅవు dákhaluavu, To arrive; to be entered.

డాగర dágara, *s.* A large winnowing basket.

డాగలి dágali, *s.* An anvil.

డాగు dágu, *v. n.* To be hidden, or concealed; to abscond, or disappear. డాచు dátsu, *v. a.* To hide, or conceal; to secret.

డాచికొను dáchikonu, *v. comp.* To hide, or conceal one's-self, or any thing for one's own advantage.

డాపించు dápintsu, *v. Caus.* To cause to hide, &c. డాగిలిమూత dágilimúta, *s.* Blindman's buff.

డాటు dáṭu, *s.* A jump. *v. a.* To jump, or leap. 2. To pass, or cross over. 3. To copulate; as applied to cattle. 4. To go beyond, or transgress.

డాటించు dáṭintsu, *v. Caus.* To cause to jump, &c.

డాడి, డాడీ dáḍi, dáḍí, *s.* A beard.

డాడి dáḍi, *s.* A military expedition, incursion, irruption, or campaign. డాడిచేయు dáḍichéyu, To prepare for battle.

డాణా dáṇá, *s.* Corn ; horse gram, &c.

దాత dáta, *s.* A generous, or liberal, person. దాతృత్వము dátritwamu, *s.* Generosity, liberality.

దాతికఱ్ఱ dátikarrra, *s.* The piece of wood, used to support that which a carpenter cuts.

దాది dádi, *s.* A nurse.

దానము dánamu, *s.* Donation. 2. A gift, or present. 3. The fluid which exudes from an elephant in rut.

దాపరమవు dáparamavu, *v. n.* To happen, or occur. 2. To be under the influence of misfortune.

దాపల dápala. *adv.* On the left side, or hand. దాపలి dápali, *adj.* Left.

దాపు dápu, *s.* Protection, covering. *adj.* Neighbouring, next. *adv.* Near. *v. a.* To set as precious stones.

దాపురము dápuramu, *s.* Concealed property ; from దాగు dágu, *q. v.*

దామెనత్రాడు dámenatráḍu, *s.* A long string, to tie cattle in a line.

దాయ dáya, *s.* An enemy, or foe.

దాయాది dayádi, *s.* A distant relation, a descendant from the same original male stock.

దాయి dáyi, *s.* An anvil, *vide* దాగలి dágali, 2. Any thing on which artificers place their work.

దాయీ dayí, *s.* A nurse, *vide* దాది dádi.

దాయు dáyu, *v. n.* To approach, or come near.

దారబందము dárabandamu, *s.* A door-frame.

దారము dáramu, *s.* A thread, cord, string, or rope.

దారి dári, *s.* A way, road, or path. 2. Manner, mode. 3. Conduct, character. 4. In composition, it is affixed, to denote, a possessor.

దారువు, దారు dáruvu, dáru, *s.* Wood, timber.

దాలి dáli, *s.* A heap of dung cakes, used as fuel, piled up, in order to cook any thing.

దాళి daḷi, *s.* Split pulse.

దాళు dáḷu, *s.* A tinge, or slight shade, of any colour.

దాళువ dáḷuva, *s.* The cheek, or jaw.

దావా dává, *s.* A claim, suit, or complaint.

దాష్టీకము dáshṭíkamu, *s.* Power, authority. 2. blustering.

దాసరి dásari, *s.* An individual of that peculiar caste of Hindoos, worshipping Vishnu exclusively, who go about begging alms, and often dance in a frantic manner, with fire in their hands.

దాసరిపాము dásaripámu, *s.* A very large species of snake.

దాసి dási, *s*. A female servant, or slave. 2. A prostitute.

దాసుడు dásuḍu, *s*. A male slave, or servant. 2. A fisherman. దాస్యము dásyamu, *s*. Slavery.

దాహము dáhamu, *s*. Thirst 2. Drink. 3. Ardent desire. దాహమవు, దాహముగొను dáhamavu, dáhamugonu, To be thirsty. దాహముయిచ్చు dáhamuyitstsu, To give drink.

దాక్షిణ్యము dákshiṇyamu, *s*. Pity, compassion, complaisance. 2. Concord, harmony, agreement. 3. Partiality.

డి

డించు, డింపు dintsu, dimpu ,*v. a*. The causal form of డిగు digu, *q. v*. To lower ; to let, or put, down. 2. To unload from a ship, to disembark, or land, goods, &c. 3. To distil, or extract. 4. To cause a miscarriage, or abortion.

డిండు dinḍu, *s*. A pillow, cushion, or bolster. *adj*. Much.

డిక్కు dikku, *s*. Region. 2. Space 3. A corner, or quarter, of the world. 4. A point of the compass. 5. A side, or direction. 6. Shelter, asylum, refuge, protection.

డిగు digu, *v. n*. To descend; to come down, or off; to go down. 2. To alight, or dismount. 3. To land from a ship, as applied to persons: to be unladen, landed, or disembarked, as applied to goods. 4 To halt ; to take up one's residence.

డిగబడు digabaḍu, *v. n*. To sink, or give way. 2. To miscarry. డిగనాడు diganáḍu, To forsake. డిగవిడుచు digaviḍutsu, *v. a*. To leave. డిగించు digintsu, *v. a*. To make one descend, &c. *vide* డించు-డిగదీయు dintsu-digadíyu, To decrease, or grow less. 2. To draw down, or expel, an evil spirit, &c. డిగసన digasana, *adv*. Down, below.

డిగుడు diguḍu, *s*. Descent. *adj*. Mean, base, low.

డిగుమతి digumati, *s*. Disembarkation, landing. 2. Import. డిగుమతిచేయు digumatichéyu, To land, to import.

డిగులు digulu, *s*. Fear, teror, alarm. 2. Cowardice.

డిగువ diguva, *adj*. Inferior, lower. *adv*. Down, below, under.

డిగ్గన, డిగ్గున diggana, digguna, *adv*. Immediately.

డిగ్గియ diggiya, *s*. A large oblong pond.

డిగ్విజయము digwijayamu, *s*. Universal conquest.

డిచ్చుమొగము ditstsumogamu, *s*. Disappearance. డిచ్చుమొగమవు ditstsumogamavu, To disappear, to vanish.

దిట్ట diṭṭa, *s*. A courageous, firm, gallant, stout, or clever person. దిటము, దిటవు diṭamu, diṭavu, *s*. Courage, bravery. దిట్టతనము diṭṭatanamu, *s*. Cleverness, ability.

దిట్టము diṭṭamu, *s*. Firmness. 2. Good order.

దిట్టపడు diṭṭapaḍu, *v. n*. To be regulated, or put in order; to agree exactly. దిట్టపఱచు diṭṭaparratsu, *v. a*. To regulate, or put in order; to make right, or proper.

దిడ్డివాకిలి diḍḍivákili, *s*. A back door; a sally port.

దిద్దు diddu, *v a*. To correct, or rectify. 2. To alter 3. To erase. 4. To adorn. 5. To teach.

దిద్దుబాటు diddubáṭu, *s*. Alteration. దిద్దించు diddintsu, *v. Caus*. To cause to correct, &c.

దినము dinamu, *s*. A solar day. 2. Day, as distinguished from night.

దినచర్య dinacharya, *s*. A diary. దినదినము dinadinamu, Day by day.

దినసు, దినుసు dinasu, dinusu, *s*. Sort, kind.

దిన్నె dinne, *s*. A covered raised terrace. 2. A sand hillock.

దిబ్బ dibba, *s*. A hillock or eminence; a heap.

దిబ్బడము dibbaḍamu, *s*. An earthen cork, or covering, of a vase.

దిబ్బెము dibbemu, *s*. A light, a lamp.

దిమాకు dimáku, *s*. Haughtiness, arrogance, pride, disdain, insolence.

దిమ్మ dimma, *s*. Thoughtlessness, giddiness. దిమ్మరి dimmari, A thoughtless, giddy person. దేశదిమ్మరి désadimmari, A constant traveller.

దిమ్ము dimmu, *s*. Pain; as తలదిమ్ము taladimmu, The headache.

దిమ్మె dimme, *s*. A sort of rocket. 2. A wooden cork.

దిలాసా dilásá, *s*. Comfort, encouragement, consolation.

దివసము divasamu, *s*. A day.

దివాణము diváṇamu, *s*. A palace, or court.

దివాలా divála, *s*. Bankruptcy. దివాలా-తీయు-యెత్తు divála-tíyu-yettu, To become bankrupt; to declare one's-self bankrupt

దివి divi, *s*. Heaven. 2. The sky.

దివిటీ diviṭí, *s*. A flambeau, or torch.

దివ్యము divyamu, *adj*. Celestial, divine. 2. Beautiful, agreeable, supernatural, excellent.

దివ్వె divve, *s*. A light. 2. A lamp. దివ్వెసుడి divvesuḍi, A wooden lamp-stand, fastened to the wall.

దిసమొల disamola, *s*. Nakedness. *adj*. Naked.

దీ

దిటి diṭi, s. *vide* దివిటీ díviṭí.

దీటు díṭu, s. Equality, conformity, resemblance. *adj* Equal, conforming with, resembling. దీటుకొను díṭukonu, To be equal, resembling, or in conformity with.

దీనము dínamu, *adj*. Poor, indigent, needy, distressed, miserable, pitiable.

దీనత, దీనత్వము dínata, dínatwamu, s. Poverty, wretchedness, misery.

దీపనము dípanamu, s. Hunger. 2. The power of digestion.

దీపము dípamu, s. A lamp. 2. A light.

దీర్ఘము dírghamu, *adj*. Long. s. A long vowel. 2. The connected form of ఆ á viz. ా

దీవి dívi, s. An island.

దీవించు dívintsu, v. a. To bless. దీవెన dívena, s. A blessing, or benediction.

దు

దుంగ dunga, s. A block of wood.

దుండగము dunḍagamu, s. Dishonesty, craftiness. దుండగీడు dunḍagíḍu, A fraudulent, or crafty, man.

దుంత dunta, s. A male buffalo.

దుంప dumpa, s. A root. 2. A vegetable. దుంపకూర dnmpakúra, An edible root.

దుంపరాష్ట్రము dumparáshṭramu, s. A medicinal root, so called.

దుఃఖము duhkhamu, s. Pain. 2. Sorrow, affliction, distress, unhappiness. దుఃఖించు, దుఃఖపడు duhkhintsu, duhkhapaḍu, v. n. To grieve; to be afflicted. 2. To regret. దుఃఖోపశమనము duhkhópaśamanamu, Consolation.

దుకాణము dukáṇamu, s. A shop. దుకాణము-పెట్టు, వేయు dukáṇamu - peṭṭu, véyu, To set up a shop. దుకాణదారుడు dukáṇadáruḍu, A shop-keeper.

దుకూలము dukúlamu, s. A silk cloth. 2. Any fine cloth.

దుక్కి dukki, s. Ploughed ground. 2. Ploughing. దుక్కిటెద్దు dukkiṭeddu, A ploughing ox. దుక్కిపొలము dukkipolamu, A ploughed field.

దుగ duga, s. A couple, or pair; a deuce at games.

దుగలము, దుగులము dugalamu, dugulamu, s. The sixteenth part of the coin termed a pagoda.

దుగ్గాణి duggáni, s. A copper coin, of the value of ten cash.

దుగ్గు duggu, s. Spoilt grass, or straw.

దుగ్ధ dugdha, s. Enmity, hate. 2. Vain hope.

దుడుకు duḍuku, s. Inconsiderateness. 2. The follies of children. *adj*. Inconsiderate, foolish. 2. Wicked.

డుడ్డు duḍḍu, *s.* A coin, of the value of ten, or twenty, cash. 2. A club. దుడ్డుకఱ్ఱ duḍḍukarrra, A large stick, or staff.

దుత్త dutta, *s.* An earthen pot, with a small mouth.

దుద్దు duddu, *s.* A sort of ear-ornament, worn by women.

దున్న, దున్నపోతు dunna, dunnapótu, *s.* A male buffalo.

దున్ను dunnu, *v. a.* To plough.

దుప్పటము duppaṭamu, *s.* Armour, mail.

దుప్పటి duppaṭi, *s.* A cloth thrown loosely over the body, and sometimes tied, round the waist. పక్కదుప్పటి pakkaduppati, A cloth, or sheet, for sleeping on.

దుప్పి duppi, *s.* A male spotted deer.

దుబ్బు dubbu, *s.* A tuft, or bunch.

దుమారము dumáramu, *s.* Dust.

దుముకు, దుముకులాడు dumuku, dumukuláḍu, *v. n.* To leap.

దుముకు dumuku, *s.* A leap. దుమికించు dumikintsu, *v. Caus.* To cause to leap; to leap a horse, &c.

దుమ్ము dummu, *s.* Dust 2. A bone.

దుమ్ములగొండి dummulagonḍi, *s.* A hyena.

దుయ్యు duyyu, *v. a. vide* దూయు dúyu.

దురటిల్లు duraṭillu, *v. n.* To regret, to lament.

దురద durada, *s.* An itching.

దురదుర duradura, *s.* Great haste.

దురభ్యాసము durabhyásamu, *s.* A bad practice, or custom.

దురము duramu, *s.* Battle, combat, war.

దురాయి duráyí, *s. vide* ఆన ána.

దురాశ duráśa, *s.* Vain hope; unattainable desire.

దురితము duritamu, *s.* Crime. 2. Sin.

దురుసు durusu, *s.* Haste, speed.

దుర్గంధము durgandhamu, *s.* A stink.

దుర్గము durgamu, *s.* A hill fort.

దుర్గుణము durguṇamu, *adj.* Ill natured. *s.* Ill nature.

దుర్బలము durbalamu, *adj.* Weak.

దుర్భాష durbhásha, *s.* Abuse; opprobrious language.

దుర్మార్గము durmárgamu, *adj.* Vicious, wicked. *s.* Vice, wickedness.

దులుపు dulupu, *v. a.* To shake, so as to throw off the dust.

దువాళించు duváḷintsu, *v. n.* To shine, to glitter.

దువ్వలువ duvvaluva, *s.* A sheet, to cover the body.

దువ్వు duvvu, *v. a.* To comb. 2. To stroke, to rub gently, or tenderly. దువ్వెన duvvena, *s.* A comb.

దుష్కరము dushkaramu, *adj.* Difficult to be done.

దుష్టము dushṭamu, or. దుష్టు dushṭu, *adj*. Low, vile. 2. Weak, impotent. 3. Bad, wicked, depraved.

దుస్తు dustu, *s* A suit of clothes, &c.

దూ

దూకొను dúkonu, *v. a.* To penetrate, pierce, or enter in. From దూయు dúyu, *q. v.*

దూగర dúgara, *s*. The dust of paddy. 2. A cobweb.

దూట dúṭa, *s*. The interior tender substance of the plantain tree.

దూడ dúḍa, *s*. A calf.

దూత dúta, *s*. A messenger, a spy.

దూతి dúti, *s*. A procuress.

దూది dúdi, *s*. Cotton, after it has been cleared from the seed. దూదియేకు, దూదేకు dúdiyéku, dúdéku, To clean cotton. దూదేకులవాడు dúdékulaváḍu, A cotton cleaner.

దూప dúpa, *s*. Thirst.

దూబరదిండి dúbaradinḍi, *adj*. Extravagant.

దూముడి dúmuḍi. *s*. A looped knot.

దూయు dúyu, *v. a.* To enter, penetrate, or pierce. 2. To draw, as a sword, &c. 3. To strip leaves, &c. Off, by pulling through the hand.

దూరము dúramu, *s*. Distance. *adj*. Distant, far.

దూరస్త్రీ dúrastrí, *s*. A menstruous woman.

దూఱు dúrru, *v. a.* To enter. 2. To penetrate, or pierce. 3. To creep in, under, or through. 4. To reproach, blame, or abuse. దూఱుచు dúrutsu, *v. Caus.* To cause to enter. దూఱు dúrru, *s*. Abusive language, reproachful words, ill usage, blame.

దూల dúla, *s*. An itching.

దూలగొండి, దూలగోవెల dúlagonḍi, dúlagóvela, *s*. The plant termed Cowitch. Dolichos pruriens.

దూలము dúlamu, *s*. A beam of timber.

దూషణ, దూషణము dúshaṇa, dúshaṇamu, *s*. A curse. 2. Blame, reproach. 3. A fault, or defect. దూషించు dúshintsu, *v. a.* To curse, blame, censure, or reproach.

దూష్యము dúshyamu, *adj*. Reprehensible, contemptible, vile, bad, accursed. *s*. A tent.

దృ

దృఢము dṟiḍhamu, *adj*. Much, exceeding. 2. Hard, firm. 3. Able, powerful. 4. Bulky, massive, solid.

దృష్టాంతము dṟishṭántamu, *s*. An example, illustration, instance, proof, evidence. 2. Science, a sastra.

దృష్టి dṟishṭi, *s*. An eye. 2. Sight, seeing; a look. దృష్టిదోషము dṟishṭidóshamu, The influence of evil eyes.

డె

డెప్పరము depparamu, *s.* Danger, peril, difficulty.

డెప్పు deppu, *v. a.* To taunt, jeer, or reproach.

డెబ్బ debba, *s.* A Blow; a stroke. డెబ్బలుతిను debbalutinu, To be beaten. డెబ్బలు-వేయు, కొట్టు debbalu-véyu, koṭṭu, To beat.

డెయ్యము deyyamu, *s.* A demon, or evil spirit.

డెస desa, *s.* *vide* దిక్కు dikku.

దే

దేకు déku, *v. n.* To creep, or slide, along the ground, on the posteriors.

దేవత dévata, *s.* A deity. 2. A goddess.

దేవర dévara, *s.* Making in the *nom. plu.* దేవరలు, దేవళ్లు dévaralu, dévaḷḷu, A deity, male, or female. This word, among the natives who wear the lingam, is often applied as an honorific title, to their priests; it is also used, by all persons, when much deference is meant to be paid to men of superior age, rank, or learning, and may be said to correspond with the English phrases Sir, My Lord, &c.

దేవళము dévaḷamu, *s. vide* దేవాలయము dévālayamu.

దేవాలయము dévālayamu, *s.* A temple.

దేవి dévi, *s.* Any female deity.

దేవు dévu, *v.* To take rice, &c. With the hand, out of water in which it has been washed. 2. To search for; especially in water. దేవులాడు dévulāḍu, To dive into water. 2. To search.

దేవుడు dévuḍu, *s.* God, the supreme being. 2. Any deity. 3. A cloud.

దేవురించు dévurintsu, *v. n.* To beg humbly; to implore, or solicit.

దేవేరి dévéri, *s.* A queen.

దేశము déśamu, *s.* A country, territory, land, or district; a region, whether inhabited, or uninhabited. దేశస్థుడు déśasthuḍu, A man belonging to any particular country; an inhabitant. 2. The appellation of a particular tribe among the brahmans.

దేశికుడు déśikuḍu, *s.* A Guru, or spiritual teacher.

దేశ్యము déśyamu, *s.* The language of a country, or land. *adj.* Of or belonging to a land, or country.

దేహము déhamu, *s.* The body.

దై

దైన్యము dainyamu, *s.* Meanness, covetousness. 2. Poverty, humility.

దైవతము daivatamu, *s.* A god, or deity.

దైవము daivamu, *s.* God. 2. Destiny, fate, luck, fortune. *adj.* Divine. దైవగతి, దైవయోగము daivagati, daivayógamu, Chance, accident. దైవదూషణ daivadúshaṇa, Blasphemy.

దైవారు daiváru, *v. n.* To be agreeable, or pleasant. 2. To be born.

దొ

దొంగ donga, *s.* A thief, a robber. 2. A rogue, or rascal.

దొంగిలించు, దొంగిలు dongilintsu, dongilu, *v. a.* To rob, or steal. దొంగతనము, దొంగరికము dongatanamu, dongarikamu, *s.* Theft.

దొండతీగె donḍatíge, *s.* The plant termed Bryonia grandis.

దొండి donḍi, *s.* A hole. దొండిపొడుచు donḍipoḍutsu, To bore a hole.

దొంతి donti, *s.* A heap of pots, one above another.

దొందడి dondaḍi, *s.* The confusion of battle. 2. A mingled noise.

దొడ్డ doḍḍa, *adj.* Great, large, big, eminent. 2. Excellent, good. 3. Rich, powerful. దొడ్డతనము doḍḍatanamu, *s.* Greatness. 2. Excellence. 3. Riches, power.

దొడ్డి doḍḍi, *s.* A backyard. 2. A cow house.

దొడ్డికట్టు doḍḍikaṭṭu, *s. vide* తొట్టికట్టు toṭṭikaṭṭu.

దొడ్డికాళ్ల doḍḍikáḷḷa, *adj.* Bandy-legged.

దొన dona, *s.* A deep fountain. 2. A quiver.

దొనగు donagu, *s.* Evil, mischief, harm.

దొనరు donaru, *adj.* Worthy, fit.

దొన్నె, దొప్ప donne, doppa, *s.* A cup made of leaves.

దొప్పదోగు doppadógu, *v. n.* To sink, to be drowned; to be severely wet by rain.

దొబ్బు dobbu, *v. a.* To push. దొబ్బులపడు dobbulapaḍu, *v. n.* To be pushed. 2. To be abused. దొబ్బులబెట్టు dobbulabeṭṭu, *v. a.* To abuse.

దొమ్మ domma, *s.* A fainting disease, which affects cattle.

దొమ్మరవాండ్లు dommaraváṇḍlu, *s. plu.* Tumblers, rope dancers.

దొమ్మి dommi, *s.* A mingled or confused noise. 2. The confusion of battle.

దొర dora, *s.* A master, lord, superior, ruler, governor, or king. 2. Equality, similarity. దొరతనము doratanamu, *s.* Government. 2. Reign. దొరసాని dorasáni, *s.* A queen, or lady.

దొరకొను dorakonu, *v. a.* To attain, or obtain. 2. To begin, or com-

mence. దొరకోలు dorakólu, *s.* Attaining. 2. Commencement.

దొరకోలుసన్నాసి dorakólusannási, *s.* A thief, a robber.

దొరయు dorayu, *v. n.* To resemble.

దొరలు doralu, *v. n.* To roll, figuratively, to die, or expire. దొర్లించు dorlintsu, *v. a* To roll.

దొరుకు doruku, *v. n. vide* దొర్రుకు dorruku.

దొరువు, దొర్వు doruvu, dorvu, *s.* A spring. 2 A large well.

దొరువుపట్టెడ doruvupaṭṭeḍa, *s.* A crupper.

దొర్రుకు dorruku, *v. n.* To be found, gotten, procured, or obtained. దొర్రికించుకొను dorrikintsukonu, To apprehend, seize, or secure.

దో

దోకు dóku, *v. a.* To smooth the earth; to dig up grass by the root. దోకుకొనిపోవు dókukonipóvu, To be grazed, as applied to the skin.

దోగు, దోగాడు dógu, dógáḍu, *v. n.* To creep on the knees, as an infant.

దోచు, దోచుకొను dótsu, dótsukonu, *v. a.* To plunder, rob, or commit devastation.

దోటి dóṭi, *s.* A long pole with a hook at the end of it, used to pluck fruit from high trees.

దోనము dónamu, *s.* A large heavy mallet, for driving wedges into the clefts of the palmyra-tree, when it is split.

దోనె dóne, *s.* A native vessel with a single mast. 2. A boat.

దోపు, దోపుడు dópu, dópuḍu, *s.* Plunder, devastation, pillage. దోపుడువాడు dópuḍuváḍu, *s.* A robber, a thief.

దోపు dópu, *v. a.* To place, or stick, in; to thrust in; to insert.

దోమ dóma, *s* A musquitoe, a gnat. దోమతెర dómatera, A musquitoe curtain.

దోయి dóyi, *s.* A couple, two.

దోయిలి dóyili, *s.* The two hands joined together, so as to hold any thing. దోయిలించు dóyilintsu, To hold the hands joined together, in that manner.

దోరకాయ dórakáya, *s.* A fruit almost ripe.

దోరగిలు, దోరగిల్లు dóragilu, dóragillu, *v. n.* To be bent, as applied to trees; to be nearly ripe, as applied to fruit.

దోరణము dóraṇamu, *s. vide* తోరణము tóraṇamu.

దోరము dóramu, *s.* A gate, door, or entrance.

దోరవన్నె dóravanne, *s.* A bay colour.

దోరు dóru, *v. n.* To be bent, as applied to trees. 2. To die.

దోవ dóva, *s.* A road, path, or way. 2. Means, mode, manner. 3. An expedient, *vide* త్రోవ tróva, దోవ తప్పిపోవు dóvatappipóvu, To miss one's way. దోవచీలు dóvachílu, To part, or go off, as one road from another.

దోవతి dóvati, *s.* A Hindoo's lower garment; the cloth round his loins.

దోశ dóśa, *s.* A particular kind of cake baked on an iron plate. దోశ పోయు dóśapóyu, To bake this cake on an iron plate.

దోషము dóshamu, *s.* Fault, defect, blemish. 2. Sin, offence, crime.

దోసకాయ dúsakáya, *s.* A cucumber.

దోసిలి dósili, *s.* *vide* దోయిలి dóyili.

దోసెడు dósedu, *adj.* As much as the two hands joined can contain.

దోసె dóse, *s.* *vide* దోశ dóśa.

దౌ

దౌడ dauḍa, *s.* The cheek, *vide* దవడ davaḍa.

దౌడు dauḍu, *s.* *vide* దవుడు davuḍu,

దౌహిత్రుడు dauhitruḍu, *s.* A daughter's son.

ద్ర

ద్రవము dravamu, *s.* Juice, essence, exudation, wetness. 2. Spittle.

ద్రవించు dravintsu, *v.* To drop.

ద్రవ్యము dravyamu, *s.* Wealth, property, riches, substance. 2. A thing. 3. Elementary substance, nine kinds of which are reckoned, viz. Earth, water, fire, air, æther, time, space, soul, and intellect.

ద్రా

ద్రాభ drábha, *s.* An awkward, or useless person.

ద్రావకము drávakamu, *s.* Ointment. 2. Distillation.

ద్రావిడదేశము, ద్రావిళదేశము drávidadéśamu, dráviḷadéśamu, *s.* The Tamil country, on the south eastern side of the Indian peninsula, below the Ghauts, from Madras, to Cape Comorin.

ద్రావు drávu, *v. a.* To push.

ద్రాక్ష dráksha, *s.* The grape vine.

ద్రి

ద్రిమ్మరు drimmaru, *v. n.* To wander.

ద్రిమ్మరి drimmari, *s.* A wanderer of either sex. ద్రిమ్మరీడు drimmaríḍu, *s.* A male wanderer.

ద్రు

ద్రుంగు drungu, *v. n.* To become less; to decrease.

ద్రె

ద్రెక్కొను drekkonu, *v. a.* To oppose, or resist.

ద్రెయ్యు dreyyu, *v. n.* To be broken.

ద్రో

ద్రోహము dróhamu, *s.* Treason, rebellion, revolt. 2. Mischief, malice, trespass, injury. 3. Treachery, betraying confidence or trust reposed in one. ద్రోహముచేయు dróhamuchéyu, To act treacherously.

ద్రోహి dróhi, *s.* A traitor, a betrayer.

ద్వ

ద్వంద్వము dwamdwamu, *s.* A couple, pair, or brace. 2. Strife, dispute.

ద్వా

ద్వారము dwáramu, *s.* A door, or gate. 2. A means; an expedient. 3. A medium, or way by which any thing takes place, or is effected. 4. A hole.

ద్వీ

ద్వీపము dwípamu, *s.* An island. 2. Any of the seven dwipas, into which the Hindoos divide the earth.

ధ

ధ dha, The thirty-fourth letter, and nineteenth consonant, in the Telugu alphabet.

ధణి dhaṇí, *s.* A master, superior, ruler, or owner.

ధనము dhanamu, *s.* Riches, wealth. treasure, property.

ధనియాలు dhaniyálu, *s. plu.* Coriander seeds.

ధనువు, ధనుస్సు dhanuvu, dhanussu, *s.* A bow.

ధరణి dharaṇi, *s.* The earth.

ధరి dhari, *s. vide* దరి dari.

ధరించు, ధరియించు dharintsu, dhariyintsu, *v. a.* To wear. 2. To dress, or put on. 3. To assume a form. 4. To retain in mind. 5. To hold.

ధరిత్రి dharitri, *s.* The earth.

ధర్మము, ధర్మువు dharmamu, dharmuvu, *s.* Virtue; moral and religious merit, according to the law and the Vedas.

ధర్మకర్త dharmakarta, *s.* An arbitrator, or judge.

ధవళము dhavaḷamu, *s.* White colour.

ధా

ధాటి dháṭi, *s.* Advancing towards, or confronting, an enemy.

ధాత, ధాతృడు dháta, dhátṛiḍu, *s.* Bramha, the creator.

ధాతువు dhátuvu, s. A fossil, or mineral. 2. Red chalk. 3. The pulse. 4. A grammatical root.

ధాత్రి dhátri, s. The earth. 2. The tree termed emblic myrobalan. 3. A foster mother, a nurse.

ధాన్యము dhányamu, s. Grain ; corn in general but especially paddy. ధాన్యసారము dhányasáramu, Grain after thrashing.

ధార dhára, s. Distillation, dripping, the oozing or issuing of any substance, by continued dropping. 2. The sharpness of a sword or any cutting instrument.

ధారణ dháraṇa, s. Price, valuation.

ధారణము dháraṇamu, s. Holding, having, maintaining, wearing.

ధారము dháramu, s. *vide* దారము dáramu.

ధారాళము dháráḷamu, s. Fluency of speech. 2. Generosity, liberality.

ధారుణి dháruṇi, s. The earth.

ధార్మికము dhármikamu, *adj*. Virtuous, pious, just.

ధావంతము dhávantamu, s. Grief. 2. Suffering.

ధావళి dhávaḷi, s. A kind of woolen cloth.

ధి

ధిక్కరించు dhikkarintsu, *v. a.* To send off, or dismiss, abruptly. 2. To speak contemptuously. 3. To disregard.

ధీ

ధీ dhí, s. Understanding, intellect. ధీమంతము dhímantamu, *adj*. Sensible, intelligent. ధీమతి dhímati, s. A female of understanding.

ధీరము dhíramu, *adj*. Brave. 2. Firm, steady. 3. Wise, sensible, learned.

ధీవరుడు dhívaruḍu, s. A fisherman.

ధూ

ధూపము dhúpamu, s. Incense. ధూపకలశము, ధూపార్తి dhúpakalaśamu, dhúpárti, A censer.

ధూమము dhúmamu, s. Smoke.

ధూమకేతువు dhúmakétuvu, s. A comet.

ధూళి dhúḷi, s. Dust. ధూళికుట్టిమము dhúḷikuṭṭimamu, A mound, or rampart.

ధై

ధైర్యము dhairyamu, s. Steadiness, firmness. 2. Bravery, courage, gallantry.

ధో

ధోరణి dhóraṇi, s. Line, range. 2. way. 3. Style. 4. Tradition. 5. Experience.

ధ్యా

ధ్యానము dhyánamu. s. Meditation, reflection, but especially that profound and abstract consideration which brings it's object, fully and undisturbedly, before the mind.

ధ్వ

ధ్వంసము dhwamsamu, s. Loss, destruction, extinction. ధ్వంసముచేయు dhwamsamuchéyu, v. a. To destroy, to ravage, to desolate, to annihilate.

ధ్వజము dhwajamu, s. A flag, or banner. ధ్వజద్రుమము dhwajadrumamu, The palm tree.

ధ్వని dhwani, s. Sound, noise, report, voice. ప్రతిధ్వని pratidhwani, An echo.

న

న na, The thirty-fifth letter, and twentieth consonant, in the Telugu alphabet.

నంగు nangu, v. n. To speak through the nose. నంగిమాట nangimáṭa, A nasal sound; a word pronounced through the nose.

నంజ nanja, s. Irrigated ground; land cultivated by artificial irrigation, and producing what is technically termed the wet crop.

నంజు nandzu, v. a. To eat, from disgust, a very little at a time. నంజుకొను nandzukonu, To eat a litte of any thing, like pickle, &c. As a relish to the principal food.

నంజు nandzu, s. A lingering, or dormant, disease. నంజుపారు nandzupáru, To grow pale; to swell.

నంజుడు nandzuḍu, s. Flesh-meat.

నండ్రకాయ nanḍrakáya, s. A crab.

నందనుడు nandanuḍu, s. A son.

నంబివాడు nambiváḍu, s. A priest in the temples of Vishnu; his caste is traced to the descendant of a chatriya female, by a brahman.

నకలు nakalu, s. A copy. నకలు-వ్రాయు, చేయు nakalu-vráyu, chéyu. To copy. నకలుచేయించు nakaluchéyintsu, To get copied.

నకారపొల్లు nakárapollu, s. The sign of *n* final; viz. ⁿ.

నకిషీపని nakishípani, s. Work in enamel.

నక్క, కొంకనక్క nakka, konkanakka, s. A jackall. గుంటనక్క gunṭanakka, A fox. నక్కజిత్తు nakkajittu, Deceit, trick.

నక్కిళ్లు nakkiḷḷu, s. *plu.* The joints of the jaws.

నక్కు nakku, s. A lump or mass of iron. 2. A notch made in trees, to try their fitness for being cut. v. n. To hide, or conceal one's-self. 2. To crouch down. 3. To lie in wait.

నఖము, నఖరము nakhamu, nakharamu, s. A nail, or claw. A cat. 2. A lion.

నగ naga, s. A robe, or long gown. 2. A bullock load, as applied to ghee,

oil, tobacco, or cotton. 3. A jewel or ornament. 4. A metal vessel.

నగదు nagadu, *s.* Ready money.

నగము nagamu, *s.* A tree. 2. A mountain.

నగరము, నగరి nagaramu, nagari, *s.* A city, or town.

నగరు, నగళు nagaru, nagaḷu, *s.* Making in the inflexion singular. నగరి nagari, A palace.

నగారా nagárá, *s.* A large drum.

నగు nagu, *v. n.* To laugh, *vide* నవ్వు, నగవు navvu, nagavu, *s.* Laughter. నగుబాటు nagubáṭu, *s.* A joke.

నచ్చు natstsu, *v. a.* To confide in; to trust, or believe; to have faith in. *s.* Delay. 2. Trifling. 3. Annoyance. *adj.* Troublesome. నచ్చిక nachchika, *s.* Confidence, belief, faith.

నజరు nadzaru, *s.* An offering, or present, made by an inferior to a superior.

నట్ట naṭṭa, *s.* The middle. This word is used, in composition, only prefixed to others; as నట్టనడుము naṭṭanaḍuma, In the very middle. నట్టిల్లు naṭṭillu, The middle of the house. నట్టేరు naṭṭéru, The middle of the river.

నట్టు naṭṭu, *s.* Residence. 2. Obstacle, hinderance. 3. Procrastination, hesitation. 4. The bent grass, Nuth.

నట్టుకొను naṭṭukonu, *v. n.* To remain; to reside.

నట్టువు naṭṭuvu, *s.* Dancing. నట్టువుకాడు naṭṭuvukáḍu, A dancing master. నట్టువుచావిడి naṭṭuvutsáviḍi, A dancing school. నట్టువుపులుగు naṭṭuvupulugu, The peacock; from it's elegant pace.

నట్వాలు naṭwálu, *s. plu.* An amble. 2. Ambling.

నడ naḍa, *s.* Walk, pace, or step. 2. A trip. మనిషినడ manishinaḍa, A man's walk. గుఱ్ఱపునడ gurrrapunaḍa, A horse's paces. పడవమూడునడలువచ్చినది paḍavamúḍunaḍaluvachchinadi, The boat has made three trips. నడబావి naḍabávi, A deep well, with steps down to it.

నడక naḍaka, *s.* Walking. 2. Walk. 3. Conduct, behaviour, *vide* నడుచు naḍutsu.

నడత-నడితి-నడవడి, నడువడి naḍata-naḍiti-naḍavaḍi, naḍuvaḍi, *s.* Conduct, behaviour, demeanour, *vide* నడుచు naḍutsu.

నడతెంచు naḍátentsu, *v. n.* To come, to arrive.

నడమ naḍama, *adv.* In the middle; betwixt, between. నడమమాట్లాడు naḍamamáṭláḍu, To interrupt one in speaking. 2. To intercede as a mediator.

నడవ naḍava, *s.* The first passage, at the entrance of a native house, which leads from the street, into the inner court.

నడి, నడు naḍi, naḍu, *s.* The middle. *adj.* Middle. నడికట్టు naḍikaṭṭu, A man's waist band, girdle, belt, or sash. నడినూకలు naḍinúkalu, Rice broken in the middle. నడినెత్తి nadinetti, The middle, or crown of the head. నడివ్రేలు naḍivrélu, The middle finger. నడురేయి naḍuréyi, Midnight.

నడుచు naḍutsu, *v. n.* To walk, to go, to move. 2. To proceed forwards, to go or move on. 3. To happen, occur, pass, or take place. 4. To behave or conduct one's-self. 5. To take effect. 6. To continue, to be in existence, to be going on without hinderance.

నడుపు, నడిపించు naḍupu, naḍipintsu, *v. a.* To cause to walk, &c. In all of the above meanings. 2. To break in a horse to his paces. 3. To navigate a vessel. 4. To manage a family.

నడుచుకొను naḍutsukonu, *v. Comp.* To behave, or conduct one's-self.

నడుపు naḍupu, *s.* Walking. 2. A pace, or step.

నడుము naḍumu, *s.* The middle. 2. The waist. నడిమి naḍimi, *adj.* Middle.

నడుముకట్టుకొను naḍumukaṭṭukonu, To gird the loins, i. e. To be ready to do any thing.

నడ్డి naḍḍi, *s.* The back of the waist. *adj.* Bent, hollow, crooked, turned up.

నత్తగుల్లలు, నత్తలు nattagullalu, nattalu, *s. plu.* The small shell fish, termed muscles.

నత్తమిల్లు nattamillu, *v. n.* To lie down, or recline.

నత్తి natti, *s.* Stammering; stuttering.

నత్తు nattu, *v. n.* To stammer or stutter. *s.* The nose ring worn by Indian females.

నది nadi, *s.* A river.

నన nana, *s.* A flower. 2. A sprout. ననబోణి nanabóṇi, A female.

ననకారు nanakáru, *s.* Spring; the first of the six seasons into which the Hindoos divide the year.

ననచు, ననయు nanatsu, nanayu, *v. n.* To expand, or bloom; to sprout, or blossom.

ననబాయి nanabáyi, *adj.* Imperfectly boiled, as applied to rice only.

ననుపు nanupu, *v. n.* To agree with one's health, or constitution, as. ఈదేశమునాకుననపలేదు ídésamunákunanapalédu, This country does not agree with me.

నన్నూఱు nannúrru, *adj.* Numeral. Four hundred.

నన్నెత్తి nannetti, *s. vide* నడినెత్తి nadinetti, Under. నడి nadi.

నపుంసకుడు napumsakudu, *s.* A eunuch. 2. An impotent man. నపుంసకత్వము napumsakatwamu, *s.* Impotency.

నపుంసకలింగము napumsakalingamu, The neuter gender.

నఫా naphá, *s.* Profit, gain, advantage.

నమలి namali, *s.* A peacock.

నమలు, నములు namalu, namulu, *v. a.* To chew, masticate, or gnaw.

నమస్కారము, నమస్కృతి namaskáramu, namaskriti, *s.* Prostration, salutation. నమస్కరించు, నమస్కారము చేయు namaskarintsu, namaskáramuchéyu, To prostrate one's-self; to salute another.

నమ్మకు nammaku, *s.* Salt.

నమ్ము nammu, *v. a.* To believe, or give credit to. 2. To trust, or confide in; to rely on; to have faith in.

నమ్మించు nammintsu, *v. Caus.* To cause to believe, &c.

నమ్మిక nammika, *s.* Belief. 2. Faith, confidence, assurance, dependence on. *adj.* Trust-worthy, faith-ful.

నయనము nayanamu, *s.* An eye.

నయము nayamu, *adj.* Cheap. *s.* A sound or good state; good health. నయముగామాట్లాడు nayamugámátládu, To speak with kindness: నయముగావుండు nayamugávundu, To be convalescent. నయభయముగా nayabhayamugá, By means of both kindness and threats; both by coaxing, and threatening.

నయము nayamu, *s.* Guiding, directing, either literally, or figuratively as in morals, &c.

నర nara, *s. vide* నరపు narapu.

నరకడు narakadu, *s.* A low, or mean, man.

నరకము narakamu, *s.* Hell; the infernal regions. నరకాంతకుడు narakántakudu, Vishnu.

నరగ naraga, *s.* A drum.

నరపు, నరుపు narapu, narupu, *s.* The greyness of the hair.

నరము naramu, *s.* A vein. 2. A nerve, tendon, or muscle of the body. నరాలుబిగుసుకొను narálubigusukonu, The tendons to contract.

నరియు nariyu, *v. n.* To grow grey, as applied to the hair.

నరుకు naruku, *v. a. vide* నఱుకు narruku.

నఱుకు narruku, *v. a.* To cut; to hew; to fell; to sever. *s.* A cut; a

wound. జంభాలునఱుకు jambhálunarruku, To boast.

నఱుజు narrudzu, *adj.* Little, small.

నఱ్ఱలు narrralu, *s. plu.* Horned beasts.

నఱ్ఱాడు narrráḍu, *v. n.* To wander. 2. To travel.

నలక nalaka, *s. vide* నలి nali 1.

నలచదరము, నల్చదరము nalatsadaramu, naltsadaramu, *adj.* Square.

నలి nali, *s.* Dust, powder. 2. Indisposition, illness.

నలికండ్లపాము nalikanḍlapámu, *s.* A species of lizard.

నలికము nalikamu, *adj.* Little, small; thin, trifling. *s.* Smallness, littleness; thinness.

నలు nalu, *adj.* Four; as. నలుదెసలు naludesalu, Four quarters or sides.

నలుకువ nalukuva, *s.* Illness, sickness, weakness.

నలుగు nalugu, *s.* The act of rubbing the body with the flour of green gram, Phaseolus radiatus, in order to cleanse and purify the skin. *v. n.* To be bruised, or crushed. 2. To be weak from sickness. 3. To be withered.

నలుచు, నలుపు nalutsu, nalupu, *v. a.* To crush, or bruise. 2. To rub any part of the body.

నలుగురు naluguru, *adj.* Numeral. Four.

నలుపు nalupu, *s.* Blackness. *adj* Black. *v. a. vide* This word under నలుగు nalugu.

నలుబది nalubadi, *adj.* Forty.

నలువ naluva, *s.* Bramha, the creator; as having four faces.

నలువు naluvu, *s.* Beauty. *adj.* Beautiful

నలుసు nalusu, *s.* An atom. నలుసంత nalusanta, As much as an atom.

నల్ల nalla, *adj.* Black; often in it's adjective form. నల్లని, నల్లటి nallani, nallaṭi, *s.* Blackness. 2. Charcoal. 3. Blood. నల్లగుడ్డు nallaguḍḍu, The pupil of the eye. నల్లమందు nallamandu, Opium. *lit.* Black medicine.

నల్లదనము, నల్లన nalladanamu, nallana, *s.* Blackness.

నల్లవో nallavó, *interj.* Expressive of sorrow, Alas! &c.

నల్లి nalli, *s.* A bug.

నల్లిండ్లు nallinḷḷu, *s. plu.* Residence, dwelling.

నల్లెడు nalleḍu, *adj.* Of the size of a span, or of four fingers breadth.

నవ nava, *s.* An itching.

నవగొను navagonu, *v. n.* To itch.

నవనీతము navanítamu, *s.* Fresh butter.

నవయు, నవియు navayu, naviyu, *v. n.* To have any lingering disease; to be weak from it's effects.

నవలా navalá, *s.* A woman.

నవాతు navátu, *s.* Refined sugar.

నవారు naváru, *s.* Broad and strong cotton tape.

నవాసాగరము naváságaramu, *s.* Sal-ammoniac.

నవ్వు navvu, *v. n.* To laugh. *s.* Laughter; in this sense it is also written నవు navu.

నవ్వించు navvintsu, *v. Caus.* To cause to laugh.

నవ్వుటాలు navvuṭálu, *s. plu.* Laughing, joking. నవ్వులాట navvuláṭa, *s.* Laughter; amusement; fun.

నశించు naśintsu, *v. n.* To be ruined, or destroyed.

నష్టము nashṭamu, *adj.* Lost, destroyed, annihilated. *s.* Loss, damage, injure, detriment, destruction.

నస nasa, *s. vide* నవ nava.

నస్యము nasyamu, *s.* Snuff. 2. Any powder or liquid which physicians prescribe to be snuffed up into the nose. నస్యముపిడుచు nasyamupidutsu, To express the juice of any herb into the nose.

నక్షత్రము nakshatramu, *s.* A star. 2. A constellation, or lunar mansion, of which the Hindoos reckon. 27.

నా

నా ná, *pro.* My. This is the possessive pronoun of నేను nénu, T. నాది nádi, Mine.

నాకు náku, *v. a.* To lick.

నాకించు nákintsu, *v. Caus.* To cause to lick.

నాగము nágamu, *s.* A serpent, or snake.

నాగరికము nágarikamu, *s.* Neatness in dress, elegance. 2. Prudence.

నాగలి nágali, *s.* Making in the inflex. Sing. నాగటి nágaṭi, A plough. నాగటింకఱ్ఱు nágatimkarrru, A plough-share. నాగంటిచిప్ప nágaṇṭichippa, The wooden part of the plough, upon whieh the iron share is fixed.

నాగవల్లి nágavalli, *s.* The beetle vine. 2. The ceremony which terminates a Hindoo marriage, generally performed on the fifth day from the commencement of the marriage ceremony.

నాగవాసము nágavásamu, *s.* The infernal regions.

నాగవాసము nágavásamu, *s.* A staple for a hasp. 2. A dancing school. 3. A set of dancing girls.

నాగు nágu, *s.* Interest paid in grain, on account of grain lent.

నాచికొను náchikonu, *v. a.* To usurp; to seize unjustly. నాచికోలు náchikólu, *s.* Usurpation; an unjust seizure.

నాచు nátsu, *s.* The aquatic plant, te rmed v allisneria octandra.

నాటకము nálakamu, *s.* A drama, or play.

నాటు náṭu, *v. a.* To plant. 2. To transplant. 3. To fix firmly. *v. n.* To prick; to pierce.

నాటించు náṭintsu, *v. Caus.* To cause to plant, &c.

నాటు náṭu, *adj.* Of or belonging to the country.

నాట్యము náṭyamu, *s.* Dancing. 2. A dance. 3. A play.

నాడి náḍi, *s.* Any tubular organ of the body; as an artery, vein, or intestine. 2. A Hindoo hour of 24 English minutes. నాడిచూచు náḍitsútsu, To feel the pulse.

నాడు náḍu, *s.* Making in the inflexsing. నాటి náṭi, Time, as చిన్ననాడు chinnanáḍu, Infancy. ఆనాడు ánáḍu. That time. నాటినుంచి náṭinunchi, Since then. 2. A day; as రెండవనాడు rendavanáḍu, The second day. నాడుమొదలు náḍumodalu, From that day forwards. 3. A country; as తూర్పునాడు túrpunáḍu, The eastern country. 4. A general assembly of the people. నానాడు nánáḍu, Now and then. నానాటికి nánáṭiki, Day by day.

నాడె náḍe, *s.* A weaver's shuttle.

నాడెము-నాణెము, నాణ్యము náḍemu-náṇemu, náṇyamu, *s.* Fineness, as applied to the texture of cloth, purity of metal, &c. 2. Ascertaining the quality of any thing. 3. Honesty. 4. Coin. *adj.* Fine. 2. Good, honest.

నాతి náti, *s.* A woman.

నాథుడు náthuḍu, *s.* A husband, master, or lord.

నాదము nádamu, *s.* Sound in general. నాదించు nádintsu, To sound.

నాదారు nádáru, *adj. lit.* Not possessing. Poor, helpless, weak. *v. n.* To be poor, helpless, or weak.

నాన nána, *s.* Shame, modesty.

నానా náná, *adj.* Many, various, different.

నాను nánu, *s.* A sort of neck ornament, worn by Hindoo women. *v. n.* To be soaked, or steeped.

నానుడు nánuḍu, *adj.* Moist, wet. 2. Soaked, steeped. ఆపుస్తకమునాకు నానుడుగావచ్చును ápustakamunákunánuḍu gávatstsunu, I recollect that book, by heart, but not so as to repeat it without some errors.

నానుపు nánupu, *v. a.* To bleach. నానిపించు nánipintsu, *v. Caus.* To cause to bleach.

నాపచేను nápachénu, *s.* A field of the great millet, of which the stalks, having been cut, have since thrown out sprouts.

నాభి nábhi, *s*. The navel. 2. Musk. 3. Poison.

నామధేయము, నామము námadhéyamu, námamu, *s*. A name, or appellation. నామకరణము námakaraṇamu, The ceremony of giving a child it's name.

నామము námamu, *s*. The white clay, with which the worshippers of vishnu mark their foreheads. 2. The mark itself, thus made, in the shape of a trident, of which the middle line is yellow or red, and the rest white, of this clay. వానికి వీడునామముపెట్టినాడు vánikivíḍunámamu peṭṭináḍu, He deceived him. *lit*. He marked him with the Námam.

నాము námu, *s*. The new sprout, growing from the stalks of the great millet; after they have been cut.

నామూషీ námúshí, *s*. Disgrace. 2. Shame.

నాయకవాడి náyakaváḍi, *s*. A peon appointed by a collector, or, amildar, to superintend the husbandmen, in their cultivation.

నాయకుడు náyakuḍu, *s*. A guide, leader, or conductor. 2. A chief, head, or general. నాయిక náyika, *s*. A mistress, wife, or female.

నాయన náyana, *s*. A father.

నాయుడు náyuḍu, *s*. A title annexed to the proper names of certain castes, among the Soodras.

నార nára, *s*. The hemp of plants, or fibrous bark of trees of the palm species. నారచీరలు nárachíralu, A garment of bark, worn by holy sages.

నారి nári, *s*. A woman, in general.

నారి nári, *s*. A bow-string.

నారికడము nárikaḍamu, *s*. The cocoa-nut tree

నారికాయలు nárikáyalu, *s*. *plu*. Scars. 2. Warts.

నారికురుపు nárikurupu, *s*. The guinea worm.

నారికేళము nárikéḷamu, *s*. The cocoa-nut-tree.

నాఱు nárru, *s* A young plant, fit to be transplanted.

నాలకీ nálakí, *s*. A sort of sedan chair, termed in India a ton jon.

నాలవ, నాలుగవ nálava, nálugava, *adj*. Numeral. Fourth.

నాలి náli, *s*. Strength. *adj*. Slight, gentle.

నాలిగాలి náligáli, A soft breeze.

నాలికురుపు nálikurupu, *s*. *vide* నారికురుపు nárikurupu.

నాలిబూతము, నాలిముచ్చు nálibútamu, nálimutstsu, *s*. A deceitful person.

నాలుక, నాలికె náluka, nálike, *s.* The tongue. కొండనాలుక kondanáluka, The uvula.

నాలుగు nálugu, *adj.* Numeral. Four. This word is sometimes figuratively used, to express every.

నాళములు náḷamulu, *s. plu.* Horse-shoes.

నావ, నావి náva, návi, *s.* A ship, boat, or vessel. నావికుడు návikuḍu, *s.* A pilot, or steersman.

నావుడు návuḍu, *adv. vide* అనగా anagá, No. 1.

నాశము náśamu, *s.* Destruction, ruin, loss. 2. Annihilation, death.

ని

నింకెఱ ninkerra, *adv.* Speedily, swiftly.

నింగి ningi, *s.* The sky, atmosphere, or air.

నించు-నిండించు, నింపు nintsu-nindintsu, nimpu, *v. a.* To fill. The causal form of. నిండు nindu, *q. v.*

నింజిలి ninjili, *s.* Uneasiness, grief, sorrow.

నిండా, nindá, *adj.* from. నిండు nindu, *q. v.* Full, abundant. 2. Excessive, exceeding, great, much. *s.* Much, a great deal. *adv.* Much, greatly.

నిండారు, నిండు nindáru, nindu, *s.* Fulness, completion.

నిండు nindu, *v. n.* To be filled. 2. To be full. నిండుకొను nindukonu, *v. Comp.* To be pacified, to be silent. In books, instead of. నిండు nindu, We sometimes find. నిండారు nindáru, used, as a verb.

నింద ninda, *s.* Blame, censure. 2. Reproach, reproof. 3. Abuse. 4. Accusation.

నిందించు nindintsu, *v. a.* To blame, abuse, vilify, or accuse.

నికటము nikaṭamu, *s.* Force, compulsion. 2. annoyance.

నికటము nikaṭamu, *adj.* Near, proximate.

నికరము nikaramu, *s.* A flock, or multitude. 2. The pith, sap, or essence.

నికరము nikaramu, *adj.* Selected, excellent. *s.* Net balance.

నికేతనము nikétanamu, *s.* A house.

నిక్కచ్చి nikkachchi, *s.* Trouble, annoyance.

నిక్కము-నిక్కెము, నిక్కువము nikkamu-nikkemu, nikkuvamu, *s.* Truth, certainty, reality. *adj.* True, &c.

నిక్కు nikku, *v. n.* To walk erect; to strut; to stand on tiptoe; to be proud or presumptuous. *s.* Walking erect, &c. pride, presumption.

నిగడదన్ను nigaḍadannu, *v.* To stretch forth, as the arms or legs.

నిగనిగ niganiga, *s.* Glittering, shining. *adv.* Brightly.

నిగరములు nigaramulu, *s. plu.* The dried rind of any fruit.

నిగా, నిఘా nigá, nighá, *s.* Superintendence, control.

నిగావాను nigávánu, *s.* The head of a village.

నిగుడించు nigudintsu, *v. a.* To discharge, or shoot, as an arrow. 2. To draw, as deep sighs.

నిగుడు nigudu, *v. n.* To grow high. 2. To be increased.

నిగుఱు nigurru, *s.* The ashes that remain over live coal.

నిగ్గు niggu, *s.* Great splendour. 2. Sap, essence, pith. *v. n.* To be managed. నిగ్గించు niggintsu, *v. a* To manage.

నిఘంటువు nighantuvu, *s.* A dictionary, or vocabulary; a collection of words, or names.

నిచ్చ, నిచ్చలు nitstsa, nitstsalu, *adv.* Always, constantly, continually.

నిచ్చెన nichchena, *s.* A ladder.

నిజము nijamu, *s.* Truth, veracity, certainty, sureness, reality. *adj.* True, certain, sure, real.

నిజము nijamu, *adj.* Own, perpetual, eternal. నిజరూపము nijarúpamu, One's own, or natural, shape.

నిట్టలము nittalamu, *s.* Certainty. *adj.* Certain.

నిట్టలు nittalu, *s. plu.* Banks, shores.

నిట్టవొడుచు nittavodutsu, *v. n.* To overflow. 2. To stand erect, as the hair on the body, from fright, joy, &c.

నిట్టు nittu, *s.* Thirst.

నిట్టూర్పు nittúrpu, *s.* Difficult, or hard, breathing; loud sobbing; deep sighing.

నిట్రాడు nitrádu, *s.* The post, or pole, of a tent, or of a hut.

నిడివి-నిడుద, నిడుపు nidivi-niduda, nidupu, *s.* Length. *adj.* Long.

నిడుపడు nidupadu, *s.* A snake.

నితంబము nitambamu, *s.* A woman's buttocks. 2. The buttocks or posteriors in general; the circumference of the hip and loins. 3. The side of a mountain.

నిత్యము nityamu, *adj.* Eternal, everlasting, continual, perpetual; past, present, and future. 2. Regular, fixed, invariable. *adv.* Daily, always, continually, constantly. నిత్యకర్మము nityakarmamu, Daily actions.

నిదర్శనము nidarśanamu, *s.* An example, or illustration. 2. Evidence; an instance.

నిదానము nidánamu, *s.* A first cause, a primary or remote cause. 2. Disappearance, cessation, or removal

of a first cause. 3. Purification, purity, or correctness. 4. Ascertaining the cause of disease; the study of symptoms. 5. Judgment. నిదానించు nidánintsu, To examine carefully; to consider, to judge. 2. To wait or stop a little; to take patience. నిదానస్థుడు nidánasthuḍu, A just man.

నిదుర, నిద్దుర nidura, niddura, *s.* From S. నిద్ర nidra, *q. v.*

నిద్దము niddamu, *adj.* Coarse, gross.

నిద్ర nidra, *s.* Sleep, drowsiness, sloth.

నిధానము nidhánamu, *s.* A Nidhi, or divine treasure, belonging especially to Kubera, the god of wealth. 2. A receptacle, a place, or vessel in, or on, which any thing is collected, or deposited. 3. Concealed property.

నిన్న ninna, *s.* Making in the inflex. Sing. నిన్నటి ninnaṭi, Yesterday.

నిప్పచ్చరము nippatstsaramu, *s.* Poverty, indigence.

నిప్పటి, నిప్పట్టు nippaṭi, nippaṭṭu, *s.* A sort of cake.

నిప్పు, నిప్పుక nippu, nippuka, *s.* Fire. నిప్పులగాలి nippulagáli, The hot wind.

నిబద్ది, నిబద్ధి nibaddi, nibaddhi, *s.* Truth, certainty, reality. *adj.* True.

నిబ్బరము nibbaramu, *adj.* Firm; immoveable. *s.* Firmness of mind.

నిభాయించు nibháyintsu, *v. a.* To suffer, endure, or bear.

నిమకాళా nimakáḷá *s.* Remainder.

నిమిత్తము nimittamu, *s.* Cause, reason, instrumental cause. 2. Mark, sign, spot, trace, token. 3. Object, motive, purpose. 4. Necessity, need, want.

నిమిషము, నిమేషము nimishamu, niméshamu, *s.* The twinkling of an eye; a second, instant, or minute.

నిమురు nimuru, *v. a.* To pass the hand gently over another, out of kindness.

నిమ్మళము nimmaḷamu, *s.* Ease, quiet, patience, freedom from annoyance or grief. *adj.* Easy, quiet, happy.

నిమ్మళించు nimmaḷintsu, *v. n.* To be at ease, quiet, or patient.

నియతకము niyatakamu, *s.* Drawers, or trowsers, which reach as far as the knee; *vide* చల్లాడము tsalláḍamu.

నియమము niyamamu, *s.* An agreement, contract, or engagement. 2. Assent, promise. 3. Any religious observance, voluntarily practised; as fasting, watching, pilgrimage, &c.

నియమించు niyamintsu, *v. a.* To direct, or order. 2. To appoint.

నియామకుడు niyámakuḍu, *s.* A boatman; a sailor; one who rows, steers, or keeps a look out from the mast head; a pilot, or steersman.

నిరంతరము nirantaramu, *adj*. Coarse, gross; without interstice. 2. Continued, continuous. *adv*. Always, constantly, frequently, generally.

నిరఖునామా nirakhunámá, *s*. An account of the price current.

నిరర్థకము nirarthakamu, *adj*. Vain, fruitless, unprofitable, unmeaning.

నిరక్షరకుక్షి nirakshsharakukshi, *s*. An illiterate person.

నిరాఘాటము nirághâṭamu, *adj*. Easy, unobstructed, without hesitation.

నిరాశ niráśa, *s*. Despair, despondency.

నిరాహారము niráháramu, *s*. Fasting.

నిరుకు niruku, *s*. Fixed rate; price current; tariff; assize.

నిరుడు niruḍu, *s*. Making in the inflex. Sing. నిరుటి niruṭi, The last, or past year.

నిరుద్యోగము nirudyógamu, *adj*. Causeless, groundless.

నిరూఢి nirúḍhi, *s*. Thorough understanding; skill; fluency.

నిర్ధారణము nirdháraṇamu, *s*. Certainty, or ascertainment. 2. Determination, resolution. నిర్ధారణచేయు nirdháraṇachéyu, To determine, or resolve.

నిర్నిమిత్తము nirnimittamu, *adv*. Without cause; for no reason.

నిర్బంధము nirbandhamu, *s*. Intent, or pertinacious, pursuit of any thing. 2. Seizure; laying violent hold of any thing. నిర్బంధించు, నిర్బంధముచేయు nirbandhintsu, nirbandhamuchéyu, *v. a.* To constrain, or oppress.

నిర్భయము nirbhayamu, *adj*. Fearless, undaunted.

నిర్మలము nirmalamu, *adj*. Pure, transparent, clear, clean; free from dirt or impurities.

నిర్మాణము nirmáṇamu, *s*. Manufacture, production, creation, invention. నిర్మించు nirmintsu, *v. a.* To create, or invent.

నిర్మాల్యము nirmályamu, *s*. The remains of an offering, presented to a deity.

నిర్మూలము nirmúlamu, *s*. Extirpation. నిర్మూలముచేయు nirmúlamuchéyu, To eradicate.

నిర్వాణము nirváṇamu, *s*. Nakedness.

నిర్వాహము, నిర్వాహకము nirváhamu, nirváhakamu, *s*. Management. 2. Power or ability to perform, execute, sustain, &c. నిర్వహించు nirvahintsu, *v. a.* To manage, or transact. 2. To sustain. 3. To effect. నిర్వాహుకుడు nirváhukuḍu, *s*. A manager.

నిఱు nirru, *adv*. Very, much, &c.

నిఱ్ఱనీల్గు nirrranílgu, *v. n.* To hold up, or erect, the head; to twist back the body, &c. From affected pride, or insolence.

నిలవరము nilavaramu, *s.* Truth, certainty. *adj.* True, certain.

నిలుకడ, నిలకడ nilukaḍa, nilakaḍa, *s.* From నిలుచు nilutsu, *q. v.* Constancy, firmness, steadiness.

నిలుచు nilutsu, *v. n.* To stand. 2. To remain, halt, or stop.

నిలుపు nilupu, *v. a.* To stop, or cause to stand. 2. To stop, or interrupt in progress; to adjourn, to postpone. 3. To stop, or cause to cease. 4. To set, or place, upright. 5. To place, or repose, as faith in another. 6. To preserve or save. 7. To reserve part of a whole. 8. To repress, allay, humble, or abate.

నిలువ, నిలవ niluva, nilava, *s.* From నిలుచు nilutsu. *q. v.* Residue, balance, remainder.

నిలువరించు niluvarintsu, *v. a.* From నిలుచు nilutsu, *q. v.* To cause to stand. 2. To support, manage, or sustain. 3. To make proceed, to cause to go on.

నిలువు niluvu, *s.* A man's height, with his hand held upright. 2. The unreaped portion of a field partly reaped. 3. Height, *adj.* High, tall. వానికినిలువెల్లావిషము vánikiniluvellávishamu, He is a very deceitful scoundrel. *lit.* His height is all poison.

నివర్తించు nivartintsu, *v. a.* To abandon, or quit. *v. n.* To cease, or leave off.

నివారణము niváraṇamu, *s.* A remedy; a cure. 2. Averting, driving a way. 3. Deliverance. 4. Prevention. నివారించు nivárintsu, To cure, or remedy. 2. To avert, or dissipate. 3. To deliver. 4. To prevent.

నివాళి niváḷi, *s.* Taking away the effect of evil looks.

నివాళించు niváḷintsu, *v. a.* To take away the effect of evil looks.

నివాసము nivásamu, *s.* A house.

నివురు nivuru, *v. a.* To touch, to feel.

నివుఱు nivurru, *s.* The ashes upon live coal.

నివేశనము nivéśanamu, *s.* Ground to the extent of 2,400 feet square. 2. *vide* నివేశము nivéśamu, 3. A camp.

నివ్వటిల్లు nivvaṭillu, *v. n.* To overflow; to be too full.

నివ్వాళి nivváḷi, *s. vide* నివాళి niváḷi.

నివ్వెఱ, నివ్వెఱగు nivverra, nivverragu, *s.* Wonder, surprise, amazement. నివ్వెఱగందు nivverragandu, To wonder, to be surprised, or astonished.

నిశాని niśání, *s.* A flag, or banner. 2. A mark, or sign.

నిశీథము niśíthamu, *s.* Midnight.

నిశ్చయము niśchayamu, *s.* Certainty, ascertainment, positive conclusion. 2. Positive resolution, settled determination.

నిశ్చయించు niśchayintsu, *v. a.* To settle, resolve, or determine. 2. To ascertain.

నిశ్చితము niśchitamu, *adj.* Ascertained, settled.

నిశ్చితార్థము niśchitárthamu, *s.* The ceremony of betrothing two persons, in which the terms of the future, marriage are settled.

నిశ్శేషము niśśéshamu, *s.* Whole, complete, entire, all.

నిషిద్ధము nishiddhamu, *adj.* Prohibited, forbidden.

నిషేకము nishékamu, *s.* Consummation of marriage.

నిషేధము nishédhamu, *s.* A prohibition. నిషేధించు nishédhintsu, To prohibit.

నిష్కపటము nishkapaṭamu, *adj.* Sincere; without deceit. *s.* Sincerity.

నిష్కర్ష nishkarsha, *s.* Determination, settlement, final arrangement. 2. Certainty. నిష్కర్షించు nishkarshintsu, To determine, settle, fix, or resolve.

నిష్కళ nishkaḷa, *s.* A woman past child-bearing.

నిష్ఠ nishṭha, *s.* The catastrophe of a drama, the conclusion of a fable. 2. Conclusion in general, end, termination. 3. Disappearance. loss, destruction. 4. Confirmation, completion. 5. Ordinary and uniform practice, or profession. 6. Good conduct, excellence. 7. Religious practice, devout and austere exercise.

నిష్ఠురము nishṭhuramu, *adj.* Cruel, harsh. 2. hard, solid.

నిసి nisi, *s.* Night.

నిసువు nisuvu, *s.* The young of any animal, or of the human species.

నిస్సత్తువు nissattuvu, *s.* Weakness; debility.

నిస్సారము nissáramu, *adj.* Sapless, pithless, dry.

నిక్షేపము nikshépamu, *s.* A deposit, or pledge.

నీ

నీ ní, *pro.* Thy. This is the possessive of నీవు nívu, *q. v.* నీది nídi, Thine.

నీచము níchamu, *adj.* Low, base, vile, mean.

నీటిచూలి níṭitsúli, *s.* Fire, who in Hindoo mythology is represented as the parent of water.

నీటితాత níṭitáta, *s.* The wind; the father of fire, and grand father of water.

నీటు níṭu, *s.* Vanity, pride of dress, foppishness.

నీడ níḍa, *s.* Shade. 2. Shadow.

నీడు níḍu, *s.* A Telugu title, added to the proper names of the Kumma caste; as. అంకినీడు ankiníḍu, &c.

నీతి níti, *s.* Ethics, moral qhilosophy; morals. 2. Guiding, directing. 3. Obtaining, acquirement, acquisition.

నీరాడు níráḍu, *s.* Boiled water, to mix with. కూరాడు kúráḍu, *q. v.*

నీరు níru, *s.* Making in the inflex. Sing. నీటి níṭi, Water. This word is generally used in the plural number, నీళ్లు níḷḷu, నీరుకట్టు దేవులు níru-kaṭṭu devulu, A stoppage of urine.

నీరుకట్టెపాము nírukaṭṭepámu, *s.* A watersnake. కండ్లనీళ్లుపెట్టుకొను kan-dlaníḷḷupeṭṭukonu, To shed tears. నీళ్లాడు níḷḷáḍu, To be brought to bed; నీరు-బుగ్గ, బుడ్డ níru-bu-gga, buḍḍa, A water bubble. నీరు చురుకు nírutsuruku, Ardor urine. దుఃఖముచేతనీరైనాడు duhkhamuché-tanírainádu, He has wasted away, from sorrow. బంగారునీరు bangáru-níru, *lit.* gold-water. Gilding. నీరువట్టు níruvaṭṭu, *s.* Thirst.

నీరుకారు nírukáru, *s.* A kind of pincers, or tongs.

నీరుడి níruḍi, *s.* Urine.

నీరుల్లి nírulli, *s.* An onion.

నీఱు nírru, *s.* A tear; water from the eye. 2. Ashes over live coal.

నీలము nílamu, *s.* The sapphire. 2. Black, or dark blue, colour.

నీలి níli, *s.* The indigo plant. Indigofera tinctoria. 2. Dark blue colour. నీలియేడుపు níliyéḍupu, False weeping; crocodile tears. నీలివార్త nílivárta, A false rumour.

నీలుగు, నీల్గు nílugu, nílgu, *v. n.* To strut, to walk proudly. 2. To die. 3. To yawn. *s.* Strutting.

నీళ్లు níḷḷu, *s. plu. vide* నీరు níru.

నీవు nívu, *pro.* Thou.

ను

నుంగు nungu, *s.* The edible seed of a palmyra fruit, while unripe.

నుంచి, నుండి nunchi, nuṇḍi, *postpos.* From, away from; out of; by; since.

నుగ్గాడు nuggáḍu, *v. a.* To kill, assassinate, or slaughter.

నుగ్గు nuggu, *v. a.* To pound, or reduce to powder. 2. To speak fluently, in confutation of others. *s.* Powder. 2. A dung cake, used as fuel. నుగ్గునూచగా nuggunútsagá, *adv.* Into powder, or pieces.

నుచ్చుపాతలు nutstsupátalu, *s. plu.* Bits of cloth, with which the natives tie the teats of sheep, &c.

నుడి, నుడువు nuḍi, nuḍuvu, *s.* A word, or expression.

నుడువు nuḍuvu, *v. a.* To say, express, or tell.

నుతి nuti, *s.* Praise, eulogium, commendation, panegyric, applause, encomium. నుతించు, నుతియించు nutintsu, nutiyintsu, *v. a.* To praise, or applaud.

నుదురు nuduru, *s.* Making in the inflex. Sing. నుదుటి nuduṭi, The forehead.

నునుపు nunupu, *s.* Smoothness. *adj.* Smooth.

నున్నన nunnana, *s.* Smoothness. నున్నని, నున్న nunnani, nunna, *adj.* Smooth.

నున్నచేయు nunnachéyu, *v. a.* To smooth; to level. 2. To destroy, or ruin.

నుయ్యి nuyyi, *s.* Making in the inflex. Sing. నూతి núti, A well.

నురుగు, నురువు nurugu, nuruvu, *s.* Froth, foam.

నుఱ్ఱుచు nurrutsu, *v. a.* To thrash corn, by trampling it under the feet, either of men, or cattle.

నుఱ్ఱుము nurrumu, *v. a.* To pulverize; to reduce to powder, or dust. *s.* Powder, dust. నుఱ్ఱుముచేయు, నుఱ్ఱుమాడు nurrumuchéyu, nurrumáḍu, To kill, or assassinate.

నులక nulaka, *s.* A sort of rope, or string, of which the net work which forms the bottom of the common native bedsteads is composed.

నులి nuli, *s.* Griping pain in the intestines. *adj.* Little, gentle. నులిపెట్టు, నులిగొను nulipeṭṭu, nuligonu, To have griping pains.

నులిపురుగులు nulipurugulu, *s. plu.* Worms found in the intestines. నులివెచ్చ nulivetstsa, Gentle warmth.

నులివు nulivu, *s.* Sound in general.

నులుచు, నులుపు nulutsu, nulupu, *v. a.* *vide.* నుఱ్ఱుచు nurrutsu.

నులుము nulumu, *v. a.* To twist round the flesh.

నువు, నువ్వు nuvu, nuvvu, *s.* A crop of sesamum. In the plural, this word denotes the sesamum seed itself.

నుసలు, నుసులు nusalu, nusulu, *v. n.* To trifle away time.

నుసి nusi, s. The dust into which wood is reduced, by insects. నుసిపురుగు nusipurugu, An insect found in timber.

నుసుమ nusuma, s. The eye-fly.

నూ

నూ nú, s. A contraction of నువ్వు nuvvu, q. v. As నూబిండి núbinḍi, The flour of the sesamum seed.

నూకలు núkalu, s. *plu.* Broken pieces of rice, or of similar substances.

నూకు núku, v. a. To push violently; to thrust out. పెంటనూకు penṭanúku, To sweep away the dust, or dirt.

నూగారు núgáru, s. A line of hair, from the navel to the breast.

నూగు núgu, s. A sort of dust. which covers the grain of the great millet. Holcus saccharatus.

నూతనము, నూత్నము nútanamu, nútnamu, *adj.* New, fresh, recent, young.

నూనె núne, s. Oil in general.

నూఱు núrru, s. Making in the inflex. Sing. నూటి núṭi, A hundred. *adj.* One hundred.

నూఱు núrru, v. a. To grind. కత్తినూఱు kattinúrru, To sharpen, or grind a knife.

నూర్చు núrrtsu, v. a. *vide* నుఱుచు, నూర్పు, నూర్పిడి nurrutsu, núrrpu, núrrpiḍi, s. Thrashing corn.

నూలు núlu, s. Making in the inflex. Sing. Either. నూలు, నూలి núlu, núli, Thread. నూలుకండె núlukanḍe, An oblong roll, or ball, of thread. సన్ననూలు sannanúlu, Fine thread. నూలువడుకు núluvaḍuku, To spin thread.

నూలుకొను núlukonu, v. n. To be excited, or incited. 2. To be rallied in battle. 3. To recover one's senses.

నృ

నృత్తము, నృత్యము nṟittamu, nṟityamu, s. Dancing.

నృపుడు, నృపతి nṟipuḍu, nṟipati, s. A ruler; a king.

నె

నె ne, *part.* This is a syllable prefixed, in composition only, to substantives, to denote-Soft, smooth; as నెమ్మోము nemmómu, A smooth face. The consonant following it is always doubled.

నెక్కొను nekkonu, v. n. To be spread.

నెగడి negaḍi, s. A large fire, lighted for warmth in cold weather, or for keeping off wild beasts.

నెగడు negaḍu, s. A shark. v. n. To be encreased or promoted. 2. To spread, or extend. 3. To be published.

నెగడించు negaḍintsu, *v. Caus.* To cause to increase, or extend. 2. To publish.

నెగయు negayu, *v. n.* To fly.

నెగులు negulu, *s.* Perturbation, disquiet.

నెగ్గు neggu, *v. n.* To be managed, or ended. *v. a.* To push one forward. నెగ్గించు neggintsu, *v. a.* To manage.

నెచ్చు netstsu, *s.* A quantity of very small broken rice, &c.

నెచ్చెలి nechcheli, *s.* A friend; either male, or female.

నెట్టన neṭṭana, *adv.* Exceedingly, excessively.

నెట్టపంట neṭṭapanṭa, *adv.* Destitute of cause, or reason.

నెట్టు neṭṭu, *v. a.* To push, or thrust, away violently.

నెట్టుకొను neṭṭukonu, *v. Comp.* To rush in.

నెట్టించు neṭṭintsu, *v. Caus.* To cause to push, or thrust, away violently.

నెత్తము nettamu, *s.* Elevated ground; a table land. 2. Gaming.

నెత్తి, నెత్తికాయ netti, nettikáya, *s.* The head. నెత్తిమూట nettimúṭa, A burden carried on the head.

నెత్తురు netturu, *s.* Blood. నెత్తురుగడ్డ netturugaḍḍa, A boil. నెత్తురుబంక netturubanka, The bloody flux.

నెనరు nenaru, *s.* Affection, tenderness, attachment.

నెపము nepamu, *s.* Blame. 2. Accusation. 3. A pretence.

నెప్పు neppu, *s.* The destined, fixed, or usual place. 2. Contrivance, expedient. 3. Good order, or arrangement.

నెమకు nemaku, *v. a.* To search, or look for.

నెమరు nemaru, *s.* The chewing of the cud. నెమరు-పెట్టు, వేయు nemaru-peṭṭu, véyu, To chew the cud.

నెమలి nemali, *s.* A peacock.

నెమురు nemuru, *v. a.* To rub the body with unguents.

నెమ్మది nemmadi, *s.* Quiet, or ease, of mind. 2. rest, repose. నెమ్మదిగానుండు nemmadigánunḍu, To be free from all disquietude.

నెమ్మి nemmi, *s.* Happiness. 2. Meekness. 3. friendship. 4. A peacock.

నెమ్ములు nemmulu, *s. plu.* Iron nails, sharp pointed at both ends, whereby boards are conjoined.

నెయ్యము neyyamu, *s.* Affection, tenderness. నెయ్యంపుటలుక neyyamputaluka, Displeasure towards an object beloved.

నెయ్యి neyyi, *s.* Making in the inflex. Sing. నేతి néti, Clarified butter. Ghee.

నెరయు, నెరియు nerayu, neriyu, *v. n.* To extend ; to pervade. 2. To be published. 3. To grow grey as hair.

నెరవు, నెరుపు neravu, nerupu, *v. a.* To spread or scatter. 2. To publish. *s.* The act of spreading. 2. greyness of hair.

నెరసు nerasu, *s.* An atom. 2. A fault, or mistake.

నెరి neri, *s.* A sympathetic swelling, caused by a wound or sore, but in a part of the body different from the precise place where the wound or sore is.

నెరుము nerumu, *v. n.* The tendons or intestines, to pain. *v. a.* To turn or twist round a weapon, in a wound, after it has been thrust into the body.

నెరువు neruvu, *v. a.* To distribute any thing among a company, either in equal or unequal shares, according to their rank. 2. To make even, to equalize.

నెఱ nerra, *adj.* This is a word always prefixed to substantives, and denoting-Great, entire ; as. నెఱమంట nerramanṭa, A great flame, or pain. నెఱవిద్దె nerravidde, Mimickry.

నెఱకలు nerrakalu, *s. plu.* Vital parts. 2. Hair.

నెఱయు nerrayu, *v. n. vide* నెరయు nerayu, No. 1, & 2.

నెఱవు nerravu, *s.* Breadth. 2. Nobility. *adj.* Noble, excellent.

నెఱవేఱు nerravérru, *v. n.* To be accomplished, perfected, completed or fulfilled. నెఱవేఱ్చు nerravérrtsu, *v. a.* To accomplish, or fulfil.

నెఱి nerri, *s.* Merit, goodness, excellence. 2. Greatness, eminence, excess. *adj.* Good, excellent.

నెఱిక nerrika, *s.* A female's under garment.

నెఱియ, నెఱ్ఱె nerriya, nerre, *s.* A crack in the ground.

నెఱియా nerriyá, *adv.* Entirely, totally.

నెఱులు nerrulu, *s. plu.* The hair.

నెల nela, *s.* A month.

నెలకొను nelakonu, *v. n.* To be extended ; to be scattered. 2. To stand, or stop.

నెలత, నెలతుక nelata, nelatuka, *s.* A woman.

నెలవు nelavu, *s.* A house, dwelling, or residence. నెలవుకొను nelavukonu, To reside.

నెళవు, నెళువు neḷavu, neḷuvu, *s.* Information, acquaintance, knowledge, experience. నెళవరి neḷavari, *s.* A well informed, experienced, or clever person. 2. A person well known.

నెవలి nevali, *s. vide* నెమలి nemali.

నెవ్వ, నెవ్వము nevva, nevvamu, *s.* Calamity, distress, misfortune. 2. danger, peril.

నే

నేజా néjá, s. A short spear, or lance.
నేటు néṭu, *adj.* Noble, excellent.
నేడు néḍu, s. Making in the inflex. Sing. నేటి néṭi, To-day, this day.
నేత néta, s. Weaving. 2. Texture. నేతగాడు nétagáḍu, A weaver.
నేత్రము nétramu, s. The eye. 2. bleached or woven silk. నేత్రచ్ఛదము nétrachchhadamu, The eye-lid.
నేను nénu, *pro.* Making in the nom. plural. మేము mému, or in books sometimes. నేము, ఏము nému, ému.
నేబు nébu, s. A coin, of the value of 40 cash.
నేమకము némakamu, s. Choice, determination. 2. A rule, or law.
నేమము némamu, s. *vide* నియమము niyamamu.
నేమించు némintsu, v. *a.* To determine, or fix. 2. To appoint; from, నేమము némamu, *q. v.* This verb is also the causal form of నేము nému, *q. v.*
నేము námu, *v. a.* To sift, to winnow.
నేయు néyu, *v. a.* To weave. నేయించు néyintsu, *v. Caus.* To cause to weave. మంచము నేయు mantsamunéyu, To lace a cot. గడ్డినేయు gaḍḍinéyu, To thatch with grass.

నేరమి nérami, s. Stupidity. 2. Mistake, fault. 3. Failing. This is the nagative noun from నేరుచు nérutsu, *q. v.*
నేరము néramu, s. A crime, or offence. 2. A fine. నేరముమోపు néramumópu, To charge, *lit.* To load, with a crime; to accuse. వానిమీదనేరము మోపించి vánimídanéramu mósindi, He has been found guilty of the crime. *lit.* The crime has been laden upon him. నేరస్థుడు nérasthuḍu, A criminal, culprit, or offender.
నేరుచు, నేర్చు nérutsu, nertsu, *v. a.* To learn. The affirmative and negative aorists of this verb are added to other infinitives, as auxiliaries, to denote the possession, or want of power or ability. I can, &c. I cannot, &c.
నేర్చికొను, నేర్చుకొను nérchikonu, nértsukonu, *v. Comp.* To learn, or acquire knowledge. నేర్పు nérpu, *v. Caus.* To teach, to instruct. *s.* Skill, knowledge, information. 2. Dexterity, ability. 3. Contrivance. 4. Merit. నేరుపరి, నేర్పరి nérupari, nérpari, A clever person.
నేర్పించు nérpintsu, *v. Caus.* To cause to teach; to educate. నేరిమి nérimi, s. Skill, dexterity.

నేల néla, *s.* Land, soil, earth. నేలకుగోలకుడెచ్చు nélakugólakudetstsu, To turn topsyturvy. నేలగలుపు nélagalúpu, To kill, to ruin. నేలమాళిగ nélamáḷiga, A subterraneous abode.

నేవము névamu, *s.* Fraud, trick, deception. 2. Pretence.

నేవళము névaḷamu, *s.* A kind of necklace, worn by women.

నేస్తము néstamu, *s.* Friendship. నేస్తకాడు néstakáḍu, A male friend, or companion. నేస్తురాలు nésturálu, A female friend.

నై

నైచ్యము naichyamu, *s.* Meanness, lowness, pretended humility.

నైవేద్యము naivédyamu, *s.* An oblation, or offering, to the deity.

నొ

నొంచు nontsu, *v. a.* To pain, or hurt.

నొక్కు nokku, *s.* A dent, or bend. *v. a.* To press down, to compress. నొక్కిఅడుగు nokkiaḍugu, To ask rigidly, or severely.

నొక్కించు nokkintsu, *v. Caus.* To cause to press down, &c.

నొగలు nogalu, *s. plu.* The poles connecting a carriage with the yoke.

నొగులు nogulu, *v. n.* To be wearied, or fatigued.

నొచ్చిళ్లు nochchiḷḷu, *s. plu.* Saliva.

నొచ్చు notstsu, *v. n.* To smart, pain, or ache. నొడుచు noḍutsu, To hurt, torment, or cause pain. మనస్సునొచ్చు manassunotstsu, The mind to be displeased. నొచ్చుకొను notstsukonu, To repent of; to be sorry, or afflicted; to regret.

నొడువు noḍuvu, *v. a.* To say, tell, or express. *s.* Saying. తొలినొడువులు tolinoḍuvulu, *s. plu.* The Vedas. *lit.* The first sayings.

నొప్పి noppi, *s.* Bodily pain, or ache. నొప్పించు noppintsu, *v. a.* To hurt, or pain. 2. To afflict, or torment. 3. To displease, or offend. ప్రసవపునొప్పులుగనిపించు prasavapunoppuluganipintsu, The pains of labour to appear, or commence.

నొసలు nosalu, *s.* Making in the inflex. Sing. నొసటి nosaṭi, The forehead.

నో

నోచు nótsu, *v. a.* To perform a meritorious act.

నోటము nóṭamu, *s.* Examination of coin by sight. నోటగాడు nóṭagáḍu, A shroff, or money changer.

నోనాటు nónáṭu, *v. a.* To pierce, so as to cause pain. నోనాడు nónáḍu, To offend; to cause pain, or sorrow. నోనేయు nónéyu, To throw,

so as to cause pain. These three words are compounded of నో nó, The irregular infinitive of నొచ్చు notstsu, To pain, and the verbs. నాటు, ఆడు náṭu, áḍu, And. ఏయు é-yu, *q. v.*

నోము nómu, *s.* A vow. 2. A meritorious act. 3. Fasting. *v. a.* To lose. 2. To perform a meritorious act.

నోరు nóru, *s.* Making in the inflex. Sing. నోటి nóṭi, The mouth. నోరుముయ్యి nórumuyyi, Hold your tongue.

నౌ

నౌకరి naukarí, *s.* Service. నౌకరు naukaru, A servant.

న్యా

న్యాయము nyáyamu, *s.* Propriety, fitness. 2. Justice, equity. 3. Law. 4. Morality. 5. Logic. 6. A reason, or cause. న్యాయ్యము nyáyyamu, *adj.* Right, proper, fit, just.

ప

ప pa, The thirty-sixth letter, and twenty-first consonant, in the Telugu alphabet.

పంకా panká, *s.* A fan.

పంకించు pankintsu, *v. n.* To receive attention ; to possess weight, or authority.

పంక్తి pankti, *s.* A line, row, or range.

పంగ panga, *s.* The forked branch of a tree. పంగటించు-పంగడించు, పంగలించు pangaṭintsu, pangaḍintsu, pangalintsu, *v. a.* To open the legs. పంగటికాళ్ల pangaṭikáḷḷa, *adj.* Bandy-legged.

పంగనామము panganámamu, *s. vide* T. నామము námamu, No. 2.

పంగిడి pangiḍí, *s.* A deep pit, for catching elephants,

పంగు pangu, *s.* Pudendum muliebre.

పంచ pantsa, *s.* A veranda.

పంచకము pantsakamu, *s.* The quantity of 5 tooms of grain.

పంచదార pantsadára, *s.* Sugar. చీనా, పటిక-పంచదార chíná, paṭika-pantsadára, Sugar candy.

పంచపాళీ, పంచాది pantsapáḷí, pantsádi, *s.* The roof of a veranda or balcony.

పంచబంగాళము panchabangáḷamu, *s.* Disappearance, vanishing.

పంచితము panchitamu, *s.* Cow's urine.

పంచు pantsu, *v. a.* To distribute, divide, or share. 2. To dispatch, or send. 3. To command.

పంచె panche, *s.* A Hindoo's lower garment.

పంజరము pandzaramu, *s.* A cage.

పంజు pandzu, *s.* A torch.

పంజె panje, *adj* Poor, helpless. *s.* A helpless person. పంజెతనము panjetanamu, *s.* Helplessness.

పంట panṭa, *s.* Produce ; crop. పంట వలంతి panṭavalanti, *s.* The earth.

పంటసాల panṭasála, *s.* A granary or magazine.

పంటి panṭi, *s.* A large earthen pot, with a wide mouth.

పంటె panṭe, *s.* A distaff.

పంట్రకోల panṭrakóla, *s.* A harpoon.

పండావాండ్లు panḍávánḍlu, *s. plu.* A certain caste of Hindooos, named Panda.

పండితుడు panḍituḍu, *s.* A pundit, or learned brahman.

పండు panḍu, *s.* Making in the inflex. Sing. పంటి panṭi, And in the nom. *plu.* పండ్లు pandlu, A fruit. *v. n.* To ripen. 2. To produce. 3. To lie down. 4. To be accomplished. పండుటాకు, పండాకు panḍuṭáku, panḍáku, A yellow or ripened leaf.

పండువెన్నెల panḍuvennela, *s. lit.* Ripened moon light. The height of the full moon.

పండించు panḍintsu, *v, Caus.* To cause to ripen ; to cultivate, or raise a crop.

పండబారు panḍabáru, *v. n.* To begin to ripen. 2. To grow pale, or white.

పండుకొను panḍukonu, *v. Comp.* To lie down, or recline.

పండుగ panḍuga, *s.* A feast.

పండువ, పండువు panḍuva, panḍuvu, *s. vide.* పండుగ panḍuga.

పండ్రెండు, పంఢెండు panḍrenḍu, pandhenḍu, *adj.* Numeral. Twelve.

పంతము pantamu, *s.* A vow, promise, or engagement. 2. A wager. 3. Obstinacy, firmness, perseverance.

పంతగించు pantagintsu, *v. n.* To vow. 2. To wager, 3. To persevere.

పంతులు pantulu, *s. plu.* A title affixed to the proper name, and assumed by brahmans in the northern circars, when employed by government. 2. A schoolmaster.

పంద panda, *s.* A coward.

పంది pandi, *s.* A hog. పందికొక్కు pandikokku, *s.* An immense rat, commonly termed a bandycoot. పంది కొమ్ము pandikommu, The tusk of the wild boar. పందిగోండ్రించు pandigóndrintsu, To grunt as a hog.

పందియము pandiyamu, *s. vide* పందెము pandemu.

పందిరి, పందిలి pandiri, pandili. *s.* Making in the inflex. Sing. పందిటి panditi, And the nom. *plu.* పందిళ్లు pandiḷḷu, A shed made of leaves, or wicker work ; a pandol.

పండుము pandumu, *s.* Ten tooms.

పందెము pandemu, *s.* A wager, stake, or bet. గుఱ్ఱపుపందెము gurrapupandemu, A horse race. పందెమువోడు pandemuvóḍu, To lose a wager. పందెముగెలుచు pandemugelutsu, To win a bet.

పందొమ్మిది, పంధొమ్మిది pandommidi, pandhommidi, *adj.* Numeral. Nineteen. పందొమ్మండ్రు pandommandru. *s. plu.* Nineteen persons.

పంపకము pampakamu, *s.* Division, sharing. 2. Sending. 3. Dismission. 4. Contrivance, means, expedient.

పంపు, పంపించు pampu, pampintsu, *v.a.* *vide* అంపు ampu, The former word is also a substantive noun, and denotes. Sending, dismissing. 2. A certain weight equal to five eighths of a seer. పంపుచేయు pampucheyu, To send evil spirits to torment another.

పకపకలు pakapakalu, *s.plu.* Loud bursts of laughter. పకపకనవ్వు, పకపకలాడు pakapakanavvu, pakapakaláḍu, *v.n.* To laugh very loudly.

పక్క pakka, *s.* The side. 2. A side or direction. 3. A page. 4. A bed, or bedding. *adj.* Near, next, neighbouring. పక్కయిల్లు pakkayillu, The neighbouring house. పక్కపండ్లు pakkapandlu, The side teeth, as distinguished from those in front. పక్కబలము pakkabalamu, Auxiliary force; assistance, help. పక్కగాబోవు pakkagábóvu, To walk alongside. పక్కయెముక pakkayemuka, *s.* A rib. పక్కపోట్లుబొడుచు pakkapóṭlubodutsu, To tickle one in the sides.

పక్కము pakkamu, *s.* A side. 2. The lunar fortnight, either of the moon's increase, or decrease.

పక్కి pakki, *s.* A bird.

పక్కు pakku, *s.* A scab.

పక్కున pakkuna, *adv.* Suddenly. 2. Inconsiderately. 3. exceedingly.

పక్కెర pakkerra, *s.* Armour, mail.

పక్వము pakvamu, *adj.* Ripe, mature. 2. Dressed, cooked. 3. Fit for use; fit, convenient. పక్వముచేయు pakvamucheyu, To cook or dress vituals, &c. 2. To bring any thing to a proper settlement. పక్వమగు pakvamagu, To become ripe, or mature.

పగ paga, *s.* Hatred, hostility, enmity. 2. an enemy, or foe. పగదీర్చుకొను pagadírstukonu, To revenge; to avenge. *lit.* To vent one's enmity. పగబట్టు pagabaṭṭu, To entertain or conceive hatred.

పగడ pagaḍa, *s.* An ace; one in games.

పగడము pagaḍamu, *s.* Coral. 2. *vide* పగడ pagaḍa. పగడంపురిక్క pagaḍampurikka, The sixth of the lunar mansions.

పగతుడు pagatuḍu, *s.* An enemy, or foe. This word, in the nom. *plu.* Makes. పగఱ, పగతులు pagarra, pagatulu.

పగలు, పగులు pagalu, pagulu, *v. n.* To break, crack, or go to pieces; to be broken, or fractured, as a limb; to break, or burst, as a sore. *s.* Making in the inflex. Sing. పగటి pagaṭi, Day, day-time.

పగలువత్తి pagaluvatti, *s.* A blue light.

పగలించు-పగిలించు, పగల్చు pagalintsu-pagilintsu, pagaltsu, *v. a.* To break, or crush. పగలగొట్టు pagalagoṭṭu, To break into pieces, to break open, to break off.

పగుళ్లు paguḷḷu, *s plu.* Crevices, cracks. రాత్రిపగలు rátripagalu, Day and night. పట్టపగలు paṭṭapagalu, Mid-day.

పగిది pagidi, *s.* Mode, manner, way.

పగ్గము paggamu, *s.* A rope, rein, or halter.

పగ్గియ, పగ్గె paggiya, pagge, *s.* Arrogance.

పచరించు pacharintsu, *v. n.* To walk about; to wander. 2. To cause to extend.

పచారు pacháru, *s.* Walking.

పచ్చ patstsa, *s.* An emerald. 2. Any figure punctured, or tattooed, into the skin. *adj.* Green. 2. Yellow.

పచ్చన, పచ్చదనము patstsana, patstsadanamu, *s.* Green or yellow colour. పచ్చని patstsani, *adj.* Green, yellow. పచ్చనిబంగారు patstsanibangáru, Yellow, or pure, gold.

పచ్చడము patstsaḍamu. *s.* A particular kind of cloth, generally twenty-four cubits long, and two cubits broad. 2. Two cloths sewn together.

పచ్చడి patstsaḍi, *s.* A sort of pap, made of vegetables, or curds, mixed with tamarind juice, salt, chillies, &c.

పచ్చి pachchi, *s.* A bird. *adj.* Raw, unripe, unboiled, fresh, new.

పచ్చిక pachchika, *s.* Grass, verdure.

పచ్చెము pachchemu, *s.* Robbery committed in public. పచ్చెపువాడు pachchepuváḍu, A man who robs in public.

పజ్జ padzdza, *adv.* Near.

పటాకా paṭaká, *s.* A sash.

పటకారు paṭakúru, *s.* A pair of tongs, or pincers.

పటము paṭamu, *s.* Cloth. 2. A picture, when finished and mounted. 3. A particular sort of cloth; coarse thick cloth, canvas. గాలిపటము gálipaṭamu, A paper kite. పటకారుడు paṭakáruḍu, A weaver.

పటాపంచలు paṭápantsalu, *s. plu.* Dispersion, defeat. పటాపంచలవు paṭápantsalavu, To be dispersed, as an army, &c.

పటికము paṭikamu, *s.* Crystal. పటికకారము paṭikakáramu, *s.* Alum. *lit.* Astringent crystal.

పటికబెల్లము paṭikabellamu, *s.* Sugar-candy.

పటుగారు paṭugáru, *s. vide* పటకారు paṭakáru.

పట్ట paṭṭa, *s.* The inner bark of a tree. 2. Sackcloth.

పట్టణము, పట్నము paṭṭaṇamu, paṭṇamu, *s.* A city.

పట్టపగలు paṭṭapagalu, *s.* Vide under. పగలు pagalu.

పట్టపువాడు paṭṭapuváḍu, *s.* A boatman,

పట్టము paṭṭamu, *s.* A stone for grinding. 2. A diadem. పట్టపుదేవి paṭṭapudévi, *s.* A queen. పట్టపేనుగ paṭṭapénuga, A royal elephant. పట్టముగట్టు paṭṭamugaṭṭu, To crown; to invest with a high dignity. పట్టమేలు paṭṭamélu, To reign.

పట్టా paṭṭá, *s.* The inner bark of a tree. 2. Sackcloth. 3. The puttah or written document given to ryots, cultivators, &c.

పట్టాభిషేకము paṭṭábhishékamu, *s.* The coronation of a king, or installation of any one, by means of unction, or bathing.

పట్టి paṭṭi, *postpos.* Through. This is the past verbal participle of the verb. పట్టు paṭṭu, *q. v.*

పట్టి paṭṭi, *s.* A child; an infant. పట్టిపట్టి paṭṭipaṭṭi, *s.* A grand-child.

పట్టీ paṭṭí, *s.* A written list of abuses, committed by public servants. 2. A roll of beetle, &c. Tied up.

పట్టు paṭṭu, *s.* Silk. 2. Any external application to allay pain, or to a sore, &c. 3. A hold, gripe, or grasp; seizing. 4. A place; A house, an abode. 5 Cause, reason, or ground, for a proceeding.

పట్టు paṭṭu, *v. a.* To seize, or apprehend; to catch, or take hold of. 2. To hold, or take, possession of a country. 3. To hold in, or retain, as breath, &c. 4. To undertake. 5. To find out, discover. 6. To press, depress, repress, or suppress. 7. To begin. 8. To be dependant on. 9. To stop, as pay. 10. To blow, as a trumpet. 11. To admit, as a law suit. 12. To take, or receive, as a bribe. *v. n.* To be attacked by insects. 2. To cost. 3. To fit, or suit.

పట్టె paṭṭe, *s.* The wooden part of a bedstead. 2. The tape of a bedstead. 3. A streak, or stripe. తాటి పట్టె táṭipaṭṭe, A palmyra spar.

పట్టెడ paṭṭeḍa, *s.* Broad and strong tape. 2. An ornament for the neck. 3. An anvil.

పట్టెడు paṭṭeḍu, *s.* A handful.

పఠము paṭhamu, *s.* A picture.

పడక paḍaka, *s.* A bed. 2. Reclining.

పడగ paḍaga, *s.* The hood of the hooded snake. 2. A flag or banner.

పడచ్చు paḍatstsu, *s.* A puncheon, or tool having some figure on it, by which impressions are struck.

పడతి paḍati, *s.* A woman.

పడమఱ paḍamarra, *s.* Making in the inflex. Sing. పడమటి paḍamaṭi, The west. 2. The west wind.

పడయు paḍayu, *v. a.* To obtain or acquire. 2. To possess.

పడవ paḍava, *s.* The end of a Calpa, or destruction of the world. 2. A boat.

పడవాలు paḍaválu, *s.* The leader, commander, or general, of an army.

పడసాల paḍasála, *s.* A hall.

పడి paḍi, *s.* A measure of capacity, containing a seer and a half.

పడికట్టు paḍikaṭṭu, *s.* A stair, or step. 2. A weight. 3. A degree.

పడిగె paḍige, *s. vide* పడగ paḍaga.

పడిదె paḍide, *s.* Clothes of another borrowed, without his knowledge, from the washerman.

పడియ paḍiya, *s.* A puddle; a dirty pond.

పడిశెము paḍiśemu, *s.* A cold, or catarrh.

పడు paḍu, *v. n.* To fall. 2. To occur, or happen. 3. To be caught in a snare, &c. 4. To be killed in battle. 5. To lose the power of any limb.

పడుకొను, పడుక్కొను paḍukonu, paḍukkonu, *v. Comp.* To lie down, or recline.

పడుగ paḍuga, *s. vide* పడగ paḍaga.

పడుగు paḍugu, *s.* The threads which run the whole length of the web. 2. A heap of cut corn, whence part has been carried away.

పడుచు paḍutsu, *s.* A girl. 2. A virgin. *adj.* Young. *v. a.* To prostitute one's-self. పడుచుతనము paḍutsutanamu, *s.* Puberty. 2. Youth.

పడుపాటు paḍupáṭu, *s.* Ruin, waste. 2. Omission; mistake. *adj.* Useless, unserviceable.

పడుపు paḍupu, *s.* Prostitution. పడుపు పడతి paḍupu paḍati, A prostitute.

పడువరి paḍuvari, *s.* Sprouts produced by seeds of paddy, sprinkled by chance, as the crops are cut.

పడ్డ paḍḍa, *s.* A female buffalo, or cow, fit for breeding.

పణతి paṇati, *s.* A woman.

పతకము patakamu, *s.* An ornamental breast plate, set with precious stones.

పతి pati, *s.* A master, or owner; a lord or ruler; a husband.

పతివ్రత pativrata, *s.* A chaste and virtuous wife.

పత్తి patti, *s.* Cotton.

పత్ని patni, *s.* A wife.

పత్రము patramu, *s.* A leaf of a tree, or of a book. 2. A written bond.

పత్రిక patrika, *s.* A letter of correspondence. 2. A leaf.

పథము pathamu, *s.* A road, or way.

పథ్యము pathyamu, *adj.* Proper, fit, suitable, agreeing with, but chiefly applied medically, with respect to diet, or regimen. *s.* Diet, regimen.

పదకము padakamu, *s. vide* పతకము patakamu.

పదకొండు, పద్దకొండు padakondu, paddakondu, *adj.* Numeral. Eleven.

పదటము padaṭamu, *s.* Precipitation.

పదడు padaḍu, *s.* Ashes.

పదను padanu, *s. vide* పదును padunu.

పదపడి padapaḍi, *adv.* Afterwards.

పదము padamu, *s.* A foot. 2. A footstep, the mark of a foot.

పదమూడు padamúḍu, *adj.* Numeral. Thirteen. *vide* పద్మూడు padhmúḍu.

పదరు, పదురు padaru, paduru, *v. n.* To be overhasty, or precipitate.

పదరులు padarulu, *s. plu.* Angry expressions.

పదవి padivi, *s.* Fortune, luck.

పదహారు padaháru, *adj.* Numeral. Sixteen.

పదాతి padáti, *s.* A foot soldier.

పదార్థము padárthamu, *s.* Thing; substantial or material form of being.

పది padi, *adj.* Numeral. Ten. పదిమంది padimandi, *lit.* Ten persons. Several or many people.

పదిలము padilamu, *s.* Care, caution, security.

పదిలముచేయు padilamuchéyu, *v. a.* To secure, or take care of.

పదియేడు padiyéḍu, *adj.* Numeral. Seventeen.

పదిహేను, పదియేను padihénu, padiyénu, *adj.* Numeral. Fifteen.

పదునాలుగు padunálugu, *adj.* Numeral. Fourteen.

పదును padunu, *s.* Moisture, dampness. 2. Sharpness. 3. Quickness. 4. A certain measure of rain; a quantity of it sufficient to render the earth fit for ploughing.

పదునెనిమిది padunenimidi, *adj.* Numeral. Eighteen.

పడుపు padupu, *s.* A herd of cattle.

పద్దు paddu, *s.* A vow; a promise. 2. An entry in account.

పద్ధతి paddhati, *s.* A road, or way. 2. A line, row, or range. 3. Manner, mode. 4. Custom, habit.

పద్మము padmamu, *s.* The lotus.

పద్మవెలమలు padmavelamalu, *s. plu.* A certain Soodra tribe.

పద్యము padyamu, *s.* Metre, verse. 2. A poem. పద్యాలు-పాడు, చదువు padyalu-pádu, tsaduvu, To read or sing poetry.

పధ్నాలుగు padhnálugu, *adj.* Numeral. Fourteen.

పధ్మూడు padhmúdu, *adj.* Numeral. Thirteen.

పన pana, *s.* A sheaf of corn.

పనటి panaṭi, *s. vide.* పంటి panti.

పనవు panavu, *v. a.* To encompass, or surround.

పనసవాండ్లు panasavánḍlu, *s. plu.* A particular caste of people, who live upon alms received from goldsmiths.

పని pani, *s.* Business, work, employment. 2. An affair, or matter. 3. Service. 4. Use, utility. 5. State, condition. 6. An act. పనితీర్చు panidírtsu, To finish a business. 2. To kill. పనిబెట్టు panibeṭṭu, To employ, or give work. మంచిపని manchipani, A good or praiseworthy act.

పనిచేయు panichéyu, To work, or serve. పనికివచ్చు panikivatstsu, To be useful, or serviceable.

పనికిరాని panikiráni, *adj.* Useless, unserviceable.

పనిముట్లు panimuṭlu, *s. plu.* Tools.

పనివడి panivaḍi, *adv.* Exceedingly, much.

పనివిను panivinu, *v. n.* To go.

పనుచు panutsu, *v. a.* To send. 2. To command. *vide* అనుచు anutsu.

పనుపడు panupaḍu, *v. n.* To be accustomed, inured, or qualified. పనుపరుచు panuparutsu, *v. a.* To inure, to accustom.

పనుపు panupu, *s.* Sending. 2. Command, order. *vide* పంపు pampu.

పన్నాగము pannágamu, *s.* The canopy over an open native palankeen, usually made of fine scarlet cloth.

పన్నిక pannika, *s.* Yoking cattle, or joining together instruments of husbandry.

పన్నిదము pannidamu, *s. vide* పందెము pandemu.

పన్నీరు panníru, *s.* Making in the inflex. Sing. పన్నీటి, పన్నీరు panníṭi, panníru, Rose-water.

పన్ను pannu, *v. a.* To make, to form. 2. To invent. 3. To feign or pretend. 4. To yoke cattle, or join together instruments of husbandry.

పన్ను pannu, *s.* A tax. 2. Rent.

పన్నుగా pannugá, *adv.* Properly, nicely, neatly; in good order.

పన్నె panne, *s.* An instrument used by weavers.

పన్నెండు pannendu, *adj.* Numeral. Twelve.

పప్ప pappa, *s.* A cake.

పప్పు pappu, *s.* Split pulse of any kind; split almonds, &c.

పబ్బము pabbamu, *s.* Particular periods of the year, such as the equinoxes &c., When offerings are made by the Hindoos to the manes of their ancestors.

పముజులకమ్మలు pamudzulakammalu, *s. plu.* A large kind of ear-rings, worn by Hindoo females.

పయర payara, *s.* A southern wind. 2. A cool breeze. పయరపంట payara-panta, *s.* Pulse, or other crops, to the growth of which a strong wind is favorable.

పయి, పయిన payi, payina, *adv.* On the top, upon, over, above. 2. Upon, against. 3. In future, hereafter. పయికొను payikonu, To advance against another in battle.

పయిగస్తీ payigastí, *s.* A person placed over a patrole to controul it. *vide* గస్తీ gastí.

పయికము payikamu, *s.* Money, cash, treasure. 2. Wealth, property. 3. A coin of the value of five cash.

పయిజార్లు payidzárlu, *s. plu.* Shoes.

పయిట payita, *s.* That part of the garment of a Hindoo female which covers the breast.

పయిడి payidi, *s.* Gold. పయిడిముడుచు payidimudutsu, To betroth. *lit.* To tie gold. పయిడిముడుపు payidimudupu, Affiance.

పయిడి-కంటి, కంటె payidi-kanti, kante, *s.* A certain bird, the notes of which are considered ominous.

పయినము payinamu, *s.* A journey; departing or setting out from any place.

పయిరు payiru, *s. vide* పైరు pairu.

పయెంట payenta, *s. vide* పయిట payita.

పయ్యెర payyera, *s. vide* పయర payara.

పరక paraka, *s.* The fraction one-eighth, or two-sixteenths. 2. Gold of two grains weight. 3. The 128th part of a pagoda. 4. The cream on curds.

పరఖావణి parakhávani, *s.* Shroffing, or examining money by sight.

పరగడ paragada, *s.* A field outside of a village. 2. Another's possession.

పరగడగా paragadagá, *adv.* By means of another.

పరగడుపు paragadupu, *s.* The state of the stomach before a person has broken his fast. An empty, or fasting stomach.

పరగణా paragaṇá, *s.* A purgunah, or division of a country, of which several form a zillah.

పరగు paragu, *v. n.* To resemble, or be alike. 2. To shine. 3. To be agreeable. పరగ paraga, *adv.* Agreeably, pleasantly.

పరచు, పరుచు paratsu, parutsu, *v. a.* To spread; to extend; to scatter. *vide* పఱచు parratsu.

పరతంత్రము paratantramu, *adj.* Subservient, obedient, dependant.

పరదలు paradalu, *s. plu.* A sort of crane.

పరదా paradá, *s.* A curtain, blind, or skreen.

పరపతి, పరపత్యము parapati, parapatyamu, *s.* Credit, trust.

పరపు parapu, *s.* Extent. *v. a.* *vide* పరచు paratsu.

పరభారి parabhári, *s.* Assignment, పరభారిగా parabhárigá, *adv.* Separately. 2. Indirectly.

పరమము paramamu, *adj.* Best, most excellent. 2. Principal, chief.

పరమాత్మ paramátma, *s.* The supreme being, considered as the soul of the universe.

పరమాన్నము paramánnamu, *s.* Milk, boiled with a mixture of sugar, rice, &c., and used as a delicate food among the Hindoos.

పరము paramu, *adj.* Other, different. 2. Distant, remote. 3. Subsequent. 4. Best, pre-eminent. 5. Hostile. 6. Excessive. *s.* Salvation, final beatitude.

పరమేశ్వరుడు paraméśwaruḍu, *s.* One of the names of Siva.

పరవంజు paravandzu, *v. n.* To be spread, scattered, extended, or expanded.

పరవశము paravaśamu, *adj.* Subservient to, dependant on, or subject to another. 2. Out of one's own control from joy, ecstacy, or sorrow.

పరవానా paravána, *s.* A written order, mandate, precept, or warrant.

పరసు parasu, *s.* Means. 2. Way, mode. 3. Opportunity.

పరస్పరము parasparamu, *adj.* Mutual, reciprocal, interchanging. పరస్పరముగా parasparamugá, *adv.* Reciprocally. 2. By some means or other.

పరాకు paráku, *s.* Forgetfulness, neglect, want of attention.

పరాక్రమము parákramamu, *s.* Power, strength. 2. Exertion. 3. Valour, prowess.

పరాధీనము parádhínamu, *adj.* Dependant on, subject, or subservient, to another. *s.* Possession by another.

పరామరిక parámarika, *s.* Care. 2. Examination.

పరామరించు parámarintsu, *v. a.* To take care of, to support. 2. To examine.

పరామర్శ parámarśa, *s.* Inquiry, investigation. 2. Care, watching. 3. Consolation. పరామర్శించు parámarśintsu, *v. a.* To investigate. 2. To take care of, or watch. 3. To console.

పరాయి paráyi, *adj.* Strange, foreign.

పరి pari, *s.* A time. 2. *vide* చతురంగబలము chaturangabalamu.

పరికించు parikintsu, *v. a.* To seek for, enquire into, examine, or investigate.

పరిగె parige, *s.* Gleanings of corn. పరిగెచేను parigechénu, A reaped field.

పరిగెత్తు, పరుగెత్తు parigettu, parugettu, *v. n.* To run.

పరిగెలు parigelu, *s.* A species of fish.

పరిగొను parigonu, *v. a.* To encompass, or surround. 2. To obtain or attain.

పరిగ్రహము parigrahamu, *s.* Acceptance, taking. పరిగ్రహించు parigrahintsu, *v. a.* To take, accept, or receive.

పరిచయము parichayamu, *s.* Acquaintance, knowledge.

పరిచారకుడు paricharakuḍu, *s.* A man servant. పరిచారిక paricharika, *s.* A maid servant.

పరిచితి parichiti, *s. vide* పరిచయము parichayamu.

పరిటెపురుగు pariṭepurugu, *s.* The spotted beetle, usually termed a cockroach.

పరిఢవిల్లు pariḍhavillu, *v. n.* To shine.

పరితపించు paritapintsu, *v. n.* To be sorrowful.

పరిత్యజించు parityajintsu, *v. a.* To abandon, or quit.

పరిత్యాగము parityágamu, *s.* Abandonment, quitting, desertion.

పరిపక్వము paripakvamu, *s.* Perfect maturity. *adj.* Perfectly ripe or mature.

పరిపరివిధాలుగా pariparividhálugá, *adv.* In all sorts of ways.

పరిపాటి paripáṭi, *s.* Order, method, arrangement. పరిపాటిగా paripáṭigá, Tolerably.

పరిపాలన paripálana, *s.* Protection, fostering care. 2. Performance of any act. 3. Government.

పరిపాలించు paripálintsu, *v. a.* To protect, or cherish. 2. To perform. 3. To govern, or rule.

పరిపూర్ణము paripúrṇamu, *adj.* Complete, full. పరిపూర్తి paripúrti, *s.* Completion, fulness; satiety, satisfaction.

పరిమళము parimaḷamu, *s.* Fragrance, perfume. పరిమళించు parimaḷintsu, To be fragrant.

పరిమాణము parimáṇamu, *s.* Measure, quantity.
పరిమార్చు parimárrtsu, *v. a.* To kill, or assassinate.
పరియాచకము pariyátsakamu, *s.* From S. పరిహాసము parihásamu, *q. v.*
పరివట్టము parivaṭṭamu, *s. vide* ఆలవట్టము álavaṭṭamu.
పరివారము pariváramu, *s.* A dependant. 2. A train, or retinue.
పరిశీలన pariśílana, *s.* An enquiry, investigation, or scrutiny. పరిశీలించు pariśílintsu, *v. a.* To investigate.
పరిశుద్ధము pariśuddhamu, *adj.* Sacred, holy. 2. Pure, clean.
పరిశోధించు pariśódhintsu, *v. a.* To examine, or investigate. 2. To try.
పరిష్కారము parishkáramu, *s.* Decoration. 2. Cleanness, purity. 3. Settlement. పరిష్కరించు parishkarintsu, To make clear, or evident; to settle, arrange, or adjust.
పరిసిపోవు parisipóvu, *v. n.* To be rescued, or saved, from danger,&c.
పరిహారము pariháramu, *s.* Remedy. 2. pretence. 3. Objection. 4. Quitting. పరిహరించు pariharintsu, *v. a.* To throw off, or away; to quit; to discard, or reject. పరిహారపెట్టు pariharapeṭṭu, To pretend, or object.
పరిహాసము parihásamu, *s.* Mirth, sport, pastime, jocularity, merriment, jesting, raillery.

పరిక్ష, పరీక్ష pariksha, paríksha, *s.* Discrimination, investigation, examination, test, trial, experiment.
పరీక్షించు paríkshintsu, *v. a.* To examine.
పరుండు parunḍu, *v. n.* To lie down; to recline.
పరుగు parugu, *s.* Running. 2. A coss, or distance varying from 2 to 3 miles.
పరుగెత్తు parugettu, *v. n.* To run. పరుగెత్తిపోవు parugettipóvu, To flee; to run away.
పరుచు parutsu, *v. a.* To spread. 2. To scatter. పరుపు parupu, *s.* Bedding, A mattress.
పరుడు paruḍu, *s.* A stranger. 2. An excellent man. 3. God. 4. An enemy.
పరువడి paruvaḍi, *adv.* Well, properly. 2. Much, excessively.
పరువము paruvamu, *s.* Ripeness, maturity. 2. Youth.
పరువము paruvamu, *s. vide* పర్వము parvamu.
పరువు paruvu, *s.* Running. 2. Ripeness. 3. Dignity, rank. 4. Season. *adj.* Ripe, mature.
పరుషము parushamu, *adj.* Harsh, abusive. 2. Rough, rugged. 3 Severe, cruel, unkind.
పరుసదనము-పరుసము, పరుసు parusadanamu, parusamu, parusu, *s.* Harshness, or severity, in word or deed.

పరేచకము parétsakamu, *s. vide* s. పరిహాసము parihásamu.

పరోక్షము parókshamu, *adj.* Imperceptible, invisible, unperceived.

పర్యంతము paryantamu, *adv.* Until; as far as; up to.

పర్యాయము paryáyamu, *s.* Order, arrangement, regular and methodical disposal or succession. 2. Manner, kind.

పఱ్ఱ parra, *s.* A swamp, marsh, bog, or fen. 2. A measure of capacity, a parah, forty of which make one toom.

పర్వము parvamu, *s.* A knot; a joint in a cane, or body, &c. 2. A name given to certain days in the lunar month, as the full and change of the moon.

పర్వు parvu, *v. n.* To extend, or spread.

పఱగించు parragintsu, *v. a.* To shoot arrows, &c.

పఱచు parratsu, *v.* To flee, desert, or run a way. 2. To flow as water.

పఱతెంచు parratentsu, *v. n.* To come.

పఱపు parrapu, *v. Caus.* To cause to flee. 2. To shoot arrows, &c. 3. To annoy or vex.

పఱికలు parrikalu, *s. plu.* A particular species of birds.

పఱిగొను parrigonu, *v. a.* To surround, or encompass. 2. To obtain.

పఱియ parriya, *s.* A piece, or bit. 2 A chink; an opening, or crack, in the ground. 3. A pit.

పఱివోవు parrivóvu, *v. n.* To be corrupted, or spoiled. *v. a.* To encroach upon; to usurp.

పఱుపు parrupu. *s.* Bedding; a mattress.

పఱ్ఱ parra, *s. vide* పఱ్ర parra, పఱ్ఱయుప్పు parrayuppu, *s.* Salt spontaneously produced.

పఱ్ఱె parre, *s. vide* పఱియ parriya.

పలక palaka, *s.* A plank. 2. A gambling table. 3. A board for writing on. 4. The side of a wooden pillar.

పలకము palakamu, *s.* A small bed.

పలుకరించు palakarintsu, *v. a.* To ask, beg, or solicit. 2. To hint, or remind. 3. To call aloud.

పలచన palatsana, *s. vide* పలుచన palutsana.

పలము palamu, *s.* A weight, equal to that of ten pagodas. 2. Flesh.

పలవ palava, *s. vide* పలువ paluva.

పలవరించు palavarintsu, *v. n.* To speak in one's sleep. పలవరింత palavarinta, *s.* Speaking while asleep.

పలవించు palavintsu, *v. n.* To lament.

పలు palu, *adj.* Many, several. *s. vide* పల్లు pallu.

పలుక paluka, *s.* A shield. 2. A part of a weaver's loom. 3. *vide*

పలక palaka.

పలుకు, పల్కు paluku, palku, *s.* A word. 2. Speaking, warbling. 3. Sound, especially of music. 4. A language.

పలుగాకి palugáki, *s.* A wicked, or bad, person.

పలుగు palugu, *s. vide* పలుగాకి palugáki, 2. An iron crow.

పలుగురాయి paluguráyi, *s.* A white sort of stone.

పలుచన palutsana, *s.* Thinness, spareness, leanness. పలుచని palutsani, *adj.* Thin, spare, lean. 2 Not close; not thick. పలుచనిమాటలు palutsanimáṭalu, Contemptuous expressions.

పలుపు palupu, *s.* A halter for cattle.

పలుమఱు, పలుమాఱు palumarru, palumárru, *adv.* Often, frequently, constantly, repeatedly.

పలువ paluva, *s.* A wicked, or bad, person. *adj.* Wicked, bad. పలువతిట్లు paluvatiṭlu, *s. plu.* Obscene abuse.

పలువరించు paluvarintsu, *v. n. vide* పలవరించు palavarintsu.

పలువుండ్రు, పలువురు paluvunḍru, paluvuru, *s. plu.* Many persons. *vide* పలు palu.

పల్కరించు palkarintsu, *v. a. vide* పలకరించు palakarintsu.

పల్గుడు palguḍu, *s.* Low ground.

పల్లకమ్మ pallakamma, *s.* The name of a village goddess.

పల్లకి, పల్లకీ pallaki, pallakí, *s.* A palankeen.

పల్లగేదె pallagéde *s.* A white female buffalo.

పల్లటిల్లు pallaṭillu, *v. n.* To be reduced to distress.

పల్లటీలు pallaṭílu *s. plu.* Doves.

పల్లము pallamu *s.* A saddle. 2. A pit. 3. Low ground. పల్లపుపంట pallapupanṭa *s.* The wet crop.

పల్లఱపులు pallarrapulu, *s. plu.* Useless, or vain, expressions.

పల్లియ, పల్లె palliya, palle, *s.* A village.

పల్లెమాట pallemáṭa, A provincial, or vulgar, term.

పల్లెవాడు pallevádu, *s.* A villager. 2. 2. A fisherman.

పల్లు pallu, *s.* Making in the inflex. Sing. పంటి panṭi, A tooth. పండ్లనొప్పి panḍlanoppi, *s.* The toothache.

పల్లు pallu, *s.* Low ground. *adj.* Low; on a low level.

పల్లెకూటము pallekúṭamu, *s.* A school.

పళ్లిక paḷḷika, *s.* A small round flat basket.

పళ్లెము, పళ్లెరము paḷḷemu, paḷḷeramu, *s.* A small metal plate.

పవడము pavaḍamu, *s.* Coral.

పవలు pavalu, *s.* Day; day time. *vide* పగలు pagalu.

పవ్వళించు pavvaḷintsu, *v. n.* To lie down, or recline.

పశి paśi, *adj.* Young, tender, infant. పశితనము paśitanamu, *s.* Infancy, childhood.

పశిమి paśimi, *s.* Yellow colour.

పశువు paśuvu, *s.* An animal in general. 2. A beast. 3. Horned cattle. 4. A Goat.

పశ్చాత్తాపము paśchāttápamu, *s.* Remorse, repentance. 2. Pity, compassion.

పశ్చిమము paśchimamu, *s.* The west. *adj.* Western. 2. Hinder, behind, after.

పస pasa, *s.* Brightness, splendour. 2. effect, result. 3. Ability, qualification.

పసందు pasandu, *adj.* A greeable, pleasing, handsome, comely.

పసదనము pasadanamu, *s.* Decoration, embellishment.

పసపు pasapu, *s.* Turmerick. పసపుకుంట pasapukunta, A certain extent of low land in which turmerick grows. పసపుచాయ pasaputsáya, Yellow colour.

పసరము, పసలము pasaramu, pasalamu, *s.* A quadruped. It is usually applied to horned cattle.

పసరు, పసురు pasaru, pasuru, *s.* The expressed juice of leaves. 2. Bilious vomiting. పసరుచాయ pasarutsáya, Green colour.

పసాదము pasádamu, *s.* Food, especially such as has been offered to idols. Kindness.

పసాపడు pasápadu, *v. a.* To eat.

పసి pasi. *adj.* *vide* పశి paśi, *s.* Fragrance, smell. 2. Cattle.

పసిడి pasiḍi, *s.* Gold. *adj.* Golden.

పసిడిండి pasidinḍi, *s.* A tiger.

పసిమి pasimi, *s.* *vide* పశిమి paśimi.

పసిరిక pasirika, *s.* Young, or tender, grass. పసిరికపాము pasirikapámu, A greenish snake.

పసుపు pasupu, s. *vide* పసపు pasapu.

పసులపోలిగాడు pasulapóligáḍu, *s.* *vide* ఏట్రింత éṭrinta.

పస్తాయించు pastáyintsu, *v. n.* To feel shame, or regret. 2. To bear or suffer.

పక్షము pakshamu, *s.* The bright, or dark, half of the lunar month. 2. A wing.

పా

పాండిత్యము pānḍityamu, *s.* Learning, knowledge.

పాక páka, *s.* A house built without large beams, with a shelving roof.

పాకము pákamu, *s.* Maturity ; natural, or artificial, as the state of being cooked, or ripened. 2. The young of any animal.

పాకీ, పాకివాడు pákí, pákiváḍu, *s.* A scavenger.

పాకు páku, *v. n.* To creep, or crawl.

పాకోడు pákóḍu, *s.* A raised wooden shoe.

పాగ, పాగా pága, págá, *s.* A turband. 2. A stable. పాగాచుట్టు págátsuṭṭu, *v. a.* To tie on, or form, a turband.

పాగడము págaḍamu, *s.* A silver ornament, worn by Hindoo females, round the ankle.

పాచకుడు páchakuḍu, *s.* A cook.

పాచి páchi, *s.* Dirt, filth. 2. The unclean substance which covers the teeth. 3. The green stuff produced in stagnant water. 4. Mouldiness. *adj.* Dirty, unclean. Water is deemed by the Hindoos to be. పాచి páchi, Or unclean, unless it be brought from the well on the same day on which it is used.

పాకొను pákonu, *v. n.* Dirt to attach itself, or to stick.

పాచిక páchika, *s.* Dice.

పాచు páchu, *v. n.* To putrify, or become corrupted or rotten. From this verb comes. పాచి páchi, *q. v.*

పాట páṭa, *s.* A song. 2. A poem.

పాటవము páṭavamu, *s.* Cleverness, talent. 2. Health. 3. Eloquence.

పాటా paṭá, *s.* Erasure, blotting out. పాటా-కొట్టు, తీయు páṭá-koṭṭu, tíyu, To erase.

పాటి páṭi, *s.* Computation, as applied to number, weight, measure, extent, or value. 2. Kind, sort, or description. 3. Justice. *adj.* Exact, as applied to number, weight, measure, or extent. ఏపాటిజనము épáṭijanamu, How many people? ఈబంగారుయేపాటి íbangáruyépáṭi, Of what weight, or value, is this gold? ఈధాన్యము యేపాటి í-dhányamu yépáṭi, What quantity is this grain? నిడుపుయేపాటి niḍupuyépáṭi, What length? వీడు యేపాటివాడు víḍuyépáṭiváḍu, What kind of man is he?

పాటించు páṭintsu, *v. a.* To obtain. 2. To regard, observe, or pay attention to.

పాటిల్లు páṭillu, *v. n.* To be obtained. 2. To shine.

పాటు páṭu, *s.* A fall. 2. Suffering, distress, misfortune, pain. 3. Labour, work. 4. A declining state. 5. The falling back, or ebb, of the tide. 6. Manner, mode. 7. A time, or occasion. 8. Pride, arrogance, presumption.

పాఠము páṭhamu, *s*. A lesson. 2. Reading, perusal in general.

పాడి páḍi, *s*. A bundance of the produce of cattle ; as milk, &c. 2. Equity, justice. *adj*. Just, equitable. పాడియావు páḍiyávu, *s*. A milch cow.

పాడు páḍu, *s*. Making in the inflex. Sing. పాటి páṭi, Ruin, destruction. *adj*. Ruined, destroyed. *v. a*. To Sing.

పాడించు páḍintsu, *v. Caus.* To cause to sing. పాటినేల páṭinéla, Land on, which formerly a village stood ; in which tobacco and other such plants are generally grown. పాటిరేవు páṭirévu, The ruined, or broken, part of a bank, from which a person can descend to a river. పాడిల్లు páḍillu, A deserted, or ruined bulding. పాడుమాట páḍumáṭa, An inauspicious expression.

పాడె páḍe, *s*, A bier. 2. The funeral pile.

పాడ్యమి páḍyami, *s*. The first lunar day of either the dark, or bright, lunar fortnight.

పాత páta, *adj*. Old, decayed, worn out. *s*. Cloth. 2. Old cloth.

పాతగిలు pátagilu, *v. n*. To grow old, or stale. పాతరికము pátarikamu, Oldness, staleness.

పాతకము pátakamu, *s*. Sin, crime. 2. The cause of falling, literally or figuratively ; alighting.

పాతర, పాతరగొయ్యి pátara, pátaragoyyi, *s*. A pit, in which grain is preserved.

పాతరలాడు, పాతర్లాడు pátaraláḍu, pátarládu, *v. n*. To dance. 2. To walk about in search of something.

పాతాళము pátáḷamu, *s*. Hell; the infernal regions under the earth, and the abode of the Nagas, or serpents.

పాతిక, పాతికె pátika, pátike, *s*. The fourth, or quarter, of any thing 2. The sixty-fourth part of the coin termed a pagoda.

పాతివ్రత్యము pátivratyamu, *s*. Chastity.

పాతు pátu, *v. a*. To fix, or fasten, in the ground. *s*. That portion of the thing so fastened, which is under ground.

పాతిపెట్టు pátipeṭṭu, *v. a*. To bury in the ground.

పాత్ర pátra, *s*. A vessel in general ; a plate, cup, or jar. 2. A sacrificial vase, or vessel, comprising various forms of cups, plates, spoons, ladles, &c., So used. 3. A dancing girl.

పాత్రము pátramu, *adj.* Worthy, fit, capable, adequate.

పాదట్టు pádaṭṭu, *s.* A cob web.

పాదము pádamu, *s.* A foot. 2. A quarter. 3. A hill at the foot of a mountain. 4. A ray of light. 5. The root of a tree. 6. The foot, or line, of a stanza.

పాదరసము pádarasamu, *s.* Quicksilver, mercury.

పాది pádi, *s.* A machine for crossing rivers. 2. A garden bed.

పాదికట్టు pádigaṭṭu, *v.* To divide into beds.

పాదు pádu, *s.* A garden bed. *v. a. vide* పాతు pátu.

పాదుకలు pádukalu, *s. plu.* Wooden shoes.

పానకము pánakamu, *s.* The juice expressed from the sugar cane. 2. Water in which jaggory, or sugar, has been dissolved, used by the Hindoos as a cooling drink.

పానము pánamu, *s.* Drinking. పానగోష్ఠిక pánagóshṭhika, A dram-shop; a place where people drink together. అన్నపానాదులు annapánádulu, *s. plu.* Food and raiment.

పానము pánamu, *s.* Life,

పానలు pánalu, *s. plu.* Doubts, objections.

పానవట్టము pánavaṭṭamu, *s.* The lower part of the lingam.

పానసము pánasamu, *s.* A kitchen. పానసీడు pánasíḍu, *s.* A cook.

పానారము pánáramu, *s.* A kind of beetle-nut.

పానుపు, పాన్పు pánupu, pánpu, *s.* Bedding. పాన్పుదువ్వలువ pánpuduvvaluva, A sheet.

పాప pápa, *s.* A child. 2. The reflexion of objects on the pupil of the eye.

పాపట pápaṭa, *s.* The parting of the hair, on a female's head. పాపటబొట్టు pápaṭaboṭṭu, A kind of head ornament, suspended on the forehead, from the parting of the hair.

పాపటము pápaṭamu, *s.* A harrow, or hoeing instrument.

పాపము pápamu, *s.* Sin, crime, wickedness. This word is also used as an interjection, denoting compassion, what a sin! what a pity! poor thing! &c.; as. పాపముఆచిన్నవాణ్ని కొట్టవద్దు pápamu á chinnaváṇṇi koṭṭavaddu, Poor thing! don't beat that child.

పాపరమ్ము páparammu, *s.* An arrow, in the form of a snake.

పాపఱేడు páparréḍu, *s.* Sésha, the king of snakes.

పాపి pápi, *adj.* Sinful, or wicked. *vide* పాపము pápamu.

పాపు pápu, *v. a.* To free, or deliver. 2. To dissipate, or remove. 3. To expiate, or efface. 4. To liquidate, or pay. *vide.* పాయు páyu.

పాపుకొను pápukonu, *v. Comp.* To free, &c. one's-self.

పామరము pámarama, *adj.* Wicked. 2. Vile, low, base. 3. Stupid, foolish.

పాము pámu, *s.* A snake, or serpent.

పాము pámu, *v. a.* To rub.

పాయ páya, *s.* The branch of a river. 2. The divisions in garlick, or those in onions, and similar substances. పాయవిచ్చు páyavitstsu, A branch of a river to break off from the main stream.

పాయసము páyasamu, *s.* Rice, mixed with sugar and milk.

పాయా páyá, *s.* Manner; mode.

పాయు páyu *v. n.* To separate. 2. To leave, or quit. 3. To be rotten. 4. To be defeated

పార pára, *s.* A short hoe, or mamaty.

పార pára, *part.* The infinitive of. పారు páru, *q. v.* Prefixed to other verbs, to add force or emphasis to their previous meaning; and corresponding with off, away, out, &c. In English; as, పారబోయు párabóyu, *v. a,* To pour or empty out.

పారవేయు páravéyu, *v. a.* To throw away. 2. To lose.

పారదోలు páradólu, *v. a.* To drive out or away. 2. To defeat. పారజల్లు páradzallu, To pour or empty out.

పారంపర్యము páramparyamu, *s.* Traditional instruction; tradition. 2. Continuous order, or succession.

పారణ páraṇa, *s.* Eating after a fast.

పారనాడు páranáḍu, *v.* To speak contemptuously.

పారపత్యము párapatyamu, *s.* The superintendence of a village.

పారాణి páráṇi, *s.* The decoration of the feet with. కుంకుమ kunkuma, &.

పారాణించు páráṇintsu, *v. a.* To decorate the feet, in that manner.

పారాయణము páráyaṇamu, *s.* Reading a holy book at so much a day. 2. Totality, entireness.

పారు páru, *v. n.* To run. 2. To purge. 3. To fly, or rise, in the air. 4. To begin. 5. To grow or become. 6. To flow as water. *vide* పాఱు párru, పారిపోవు páripóvu, *v. n.* To run off, or a way; to escape యెండబారు yendabáru, To begin to dry, or heal. పండబారు panḍabáru, To begin to ripen. గడుసుపారు gaḍusupáru, To grow hard. బిరుసుపారు birusupáru, To grow stiff.

పార్శ్వము párśvamu, *s.* A side. 2. A part. 3. The body below the armpit. ఒకనిపార్శ్వముగామాట్లాడు okanipárśvamugá máṭláḍu, To speak in favour of one.

పార్ర párra, *part. vide* పార pára.

పార్రు párru, *v. n. vide* పారు páru.

పార్రుడు párruḍu, *s.* The flowing of water.

పార్రుడు párruḍu, *s.* A brahman.

పార్రుతెంచు párrutentsu, *v. n.* To come running.

పాల pála, *s.* A small bird, whose flight is consulted in omens.

పాలకీ pálakí, *s.* A palankeen. పాలకీబొంగురిక్క pálakíbongurikka, The tenth stellar mansion; because it's shape resembles that of the bamboo of a palanqueen.

పాలకుడు pálakuḍu, *s.* A cherisher, preserver, protector, or guardian.

పాలగరువు pálagaruvu, *s.* A soil, consisting of sand above, and clay underneath.

పాలటేకు, పాలతేకు palaṭéku, pálatéku, *s.* A particular species of the teak tree.

పాలనము pál̤anamu, *s.* Protecting, nourishing, cherishing, preserving, guarding.

పాలవన్నె pálavanne, *s.* Pale-red colour.

పాలవెల్లి pálavelli, *s.* The sea of milk, from పాలు pálu, *q. v.* 2. A small decorated shed, erected in the houses of the Hindoos, in which an idol is placed, and worshipped, on particular festivals.

పాలసుడు pálasuḍu, *s.* A wicked man.

పాలసురాలు pálasurálu, *s.* A wicked female.

పాలించు pálintsu. *v. a.* To preserve, cherish, or protect.

పాలు pálu, *s.* Making in the inflex. Sing. పాలి páli, and in the nom. *plu.* పాళ్లు pál̤l̤u, A share, or portion; a division, or allotment; a part. 2. The ryot's share of the whole produce of the crop. 3. Possession, charge. పాలికాపు pálikápu, A partner, or sharer.

పాలబడు pálabaḍu, *v. n.* To fall to one's share.

పాలుబుచ్చు pálubutstsu, *v. a.* To divide into shares.

పాలు pálu; *s. plu.* Making in the inflex. పాల pála, Milk. 2. Milky juice; juice.

పాలు pálu, *v. n.* To become pale from disease. ఒళ్లుపాలినది ol̤l̤upálinadi, The body has become pale from disease.

పాలుమాలు pálumálu, *v. n.* To be idle, or lazy.

పాలుమాలిక pálumálika, *s.* Laziness.

పాలెగాడు pálegáḍu, *s.* A poligar.

పాలేఱు pálérru, *s.* The river Pálár, which runs through the province of Arcot.

పాలేర్లు, పాలేళ్లు pálérlu, páléḷḷu, *s. plu.* Ryots who cultivate with the farming stock of another.

పాళము páḷamu, *s.* A manner, or method. 2. A lump, or mass, of metal.

పాళి páḷí, *s.* The slit of a pen. 2. A cloth marked with squares, upon which games are played.

పాళెగాడు páḷegáḍu, *s.* A poligar.

పాళెము páḷemu, *s.* A Páliam, or country under a poligar.

పాళెముపట్టు páḷemupaṭṭu, *s.* An encampment.

పావంచ pávantsa, *s.* A stair, or step.

పావకోళ్లు-పావుకోళ్లు, పావాలు pávakóḷḷu-pávukóḷḷu, pávâlu, *s. plu.* Wooden shoes.

పావడ pávaḍa, *s.* A petticoat, *vide* గాగరా gágará.

పావనము pávanamu, *adj.* Pure, purified. *s.* Purification. 2. Penance. 3. Water.

పావు pávu, *s.* A quarter. 2. The quarter of the coin termed a pagoda.

పావురము, పావురాయి pávuramu, pávuráyi, *s.* A dove, or pigeon.

పావులా pávulá, *s.* The quarter of a rupee.

పాశము páśamu, *s.* A fetter, chain, or tie; the string for fastening tame animals, or a net or noose for catching birds, deer, &c.

పాషండుడు páshanḍuḍu, *s.* A heretick; an impostor; one who, not conforming to the orthodox tenets of Hindoo faith, assumes the external characteristics of tribe or sect; as a Jaina, &c.

పాషాణము pásháṇamu, *s.* A stone.

పాసికలు pásikalu, *s. plu.* Dice.

పాసెము pásemu, *s. vide* పాయసము páyasamu.

పి

పింగాణీ pingáṇí, *s.* China ware of any kind; as plates, cups, saucers, &c.

పించము pintsamu, *s.* Pride. పించమణచు pintsamaṇatsu, To suppress another's arrogance. 2. To kill.

పింజారి pinjári, *s.* A useless, poor, or helpless person. 2. A cotton cleaner.

పింజె pinje, *s.* The feathered part of an arrow. 2. The end of a cloth plaited up, or drawn together, in folds.

పిండము pinḍamu, *s.* A lump, heap, cluster, quantity, or collection. 2. A ball, or globe. 3. A mouthful, or roundish lump of food; considered as equivalent to a mouthful. 4. An oblation to deceased ancestors; as a ball or lump of meat, or rice, mixed up with milk, curds, flowers, &c.

పిండలి pindali, *s.* A lump, or mass.

పిండి pindi, *s.* Flour. 2. A flock, or multitude. పిండివంటలు pindivantalu, *s. plu.* Cakes made of any kind of flour.

పిండు pindu, *v. a.* To press, squeeze, or to wring. 2. To milk.

పిండ-పిందియ, పిందె pinda-pindiya, pinde, *s.* Young, or unripe, fruit.

పింపిళ్లు pimpillu, *s. plu.* Leaps.

పిక్క pikka, *s.* The calf of the leg.

పిక్కటిలు, పిక్కటిల్లు pikkatilu, pikkatillu, *v. n.* To be overflowing; to be full, or bursting, from the increasing size of what is confined.

పిక్కు pikku, *v. a.* To cheat, or deceive. *s.* Ambiguity. *adj.* Ambiguous. పిక్కుమాట pikkumáta, Double entendre.

పిగులు pigulu, *v. n.* To be burst, by tightness.

పిచ్చ pitstsa, *s. vide* పిచ్చి pichchi. 2. Shortness of measurement. *adj. vide* పిచ్చి pichchi.

పిచ్చపట్టు pitstsapattu, *v. n.* Madness to seize, or attack one. *s.* Excessive frugality, or economy. పిచ్చపట్టుగావుండు pitstsapattugávundu, To be a miser. పిచ్చపాటితలపోసుకొను pitstsapátitalapósukonu, *lit.* To pour on the head both shortness, and exactness, of measurement. To relate to another all one's adventures, both fortunate and unfortunate.

పిచ్చపెసలు pitstsapesalu, *s. plu.* A small species of the pulse termed green gram, or Phaseolus radiatus.

పిచ్చలించు pitstsalintsu, *v. n.* To be in great pain, distress, or anguish.

పిచ్చి pichchi, *s.* Madness, lunacy, folly. *adj.* Mad, lunatic, foolish.

పిచ్చిక pichchika, *s.* A sparrow.

పిచ్చిలు, పిచ్చిల్లు pichchilu, pichchillu, *v. n.* Juice to flow from pressure.

పిచ్చుక pitstsuka, *s.* A sparrow. *vide* పిచ్చిక pichchika, పిచ్చుకకుంటి pitstsukakunti, *adj.* Lame, or halting, like a sparrow.

పిట్ట pitta, *s.* A bird.

పిట్టు pittu, *s.* Flour boiled by steam.

పిడక pidaka, *s.* One of those cakes of dried dung, which are used for fuel. పిడకలుతట్టు pidakalutattu, To form these cakes of dung.

పిడకమొసలి pidakamosali, *s.* The Gangetic porpoise. Delphinus Gangeticus.

పిడచ pidatsa, *s.* A quantity of boiled rice, sufficient to be held in one hand.

పిడచపాత pidatsapáta, *s.* A piece of cloth, used in besmearing with macerated cow dung the floor of Hindu dwellings.

పిడత piḍata, *s.* A very small earthen pot.

పిడి piḍi, *s.* A handle, or hilt.

పిడి piḍi, *s.* A female, as applied to animals only.

పిడికిలి piḍikili, *s.* Making in the inflex. Sing. పిడికిటి piḍikiṭi, And in the *nom. plu.* పిడికిళ్లు piḍikiḷḷu, The fist. పిడికెడు piḍikeḍu, Such a quantity as can be held in the clenched hand.

పిడిగుద్దు piḍiguddu, *s.* A fisty cuff, or blow with the fist. పిడికిలించు piḍikilintsu, To close the fist. ప్రాణాలుపిడికిటపట్టుకొను práṇálupiḍikiṭapaṭṭukonu, *lit.* To hold one's own life in one's own fist. To be in the greatest state of alarm, or fear.

పిడిగొట్టు piḍigoṭṭu, *v. a.* To geld animals.

పిడివాదము piḍivádamu, *s.* Obstinacy, pertinacity.

పిడిసాన piḍisána, *s.* An auger, or carpenter's tool, for boring holes.

పిడుగు piḍugu, s. A thunderbolt.

పిడుచు piḍutsu, *v. a. vide* పిండు pinḍu, No. 1.

పితుకు pituku, *v. a.* To milk, *vide* పిండు pinḍu. 2. To squeeze a sore.

పితృతిథి pitrititbi, *s.* The day of the new moon, on which she rises invisible, and on which offerings are made to the manes of one's ancestors.

పిత్తము pittamu, *s.* Bile; the bilious humor.

పిత్తు pittu, *v. a.* To break wind behind. *s.* Breaking wind behind.

పిదప pidapa, *adv.* Afterwards. *adj.* Frugal, economical. 2. Degenerate.

పిదుకు piduku, *v. a. vide* పితుకు pituku.

పిన్న, పిన pinna, pina, *adj.* Young. 2. Small. పిన్నపెద్దలు pinnapeddalu, Both old and young; both great and small. పిన్నతనము pinnatanamu, *s.* Childhood, infancy. పినతండ్రి pinatanḍri, A father's younger brother. 2. The husband of a mother's younger sister. పినతల్లి pinatalli, A mother's younger sister. 2. The wife of a father's younger brother.

పిన్నకక్కెర pinnakakkera, *s.* The partridge termed Perdrix sylvatica.

పిప్పలి pippali, *s.* Long pepper. పిప్పలికట్టె pippalikaṭṭe, The dried long pepper vine. పిప్పలిదుంప pippalidumpa, The root of long pepper. పిప్పళ్లమోడి pippaḷḷamóḍi, The thick part of the long pepper vine.

పిప్పి pippi, *s.* The remaining solid part of any thing, of which the juice has been expressed, or strained out.

పిమ్మట pimmaṭa, *adv.* Afterwards ; subsequently.

పియ్యి piyyi, *s.* Making in the inflex. Sing. పీతి píti, Human excrement; also that of dogs, crows, &c., But not applied to that of cattle.

పిరంగి, పిరంగీ pirangi, pirangí, *s.* A great gun, or cannon. *lit.* Of or belonging to Franks, or Europeans. పిరంగివాతబెట్టు pirangivátabeṭṭu, To blow off from the muzzle of a gun. *lit.* To place one at it's muzzle.

పిరంగిచెక్క pirangichekka, *s.* The plant termed Mimosa octandra.

పిరిగొను pirigonu, *v.* To encompass, or surround.

పిర్యాదు piryádu, *s.* A complaint.

పిర్యాదీ piryádí, A plaintiff.

పిఱ్ఱ pirra, *s.* The fourth fraction in descent by fours from unity ; the two hundred and fifty-sixth part of a whole.

పిఱికి pirriki, *s.* A coward. *adj.* Cowardly, timid. పిఱికిమెకము pirrikimekamu. The antelope. *lit.* The timid animal.

పిఱు, పిఱుద pirru, pirruda, *adv.* Behind. పిఱుతివ్వు pirrutivutsu, *v. n.* To retire, or withdraw.

పిఱుదు, పిఱ్ఱ pirrudu, pirra, *s.* The buttock, or back side.

పిలుచు pilutsu, *v. a.* To call another to come, or approach. 2. To invite to an entertainment. పిలుచుకొను pilutsukonu, *v. Comp.* To call for one's own advantage, or for one's own purposes. 2. To call each other mutually.

పిలుపు pilupu, *s.* A call, or cry. 2. An invitation.

పిలిపించు, పిలుపించు pilipintsu, pilupintsu, *v. Caus.* To cause one person to call, or invite, another.

పిల్ల pilla, *s.* A child, or infant. 2. The young of any animal. *adj.* Young, small, tender. పిల్లకాయ pillakáya, *s.* A child or infant; applied to the human species alone. పిల్లదూలము pilladúlamu, A small, or cross, beam. కుక్కపిల్ల kukkapilla, A puppy. పిల్లగాడు pillagáḍu, A boy, or lad. పిల్లవేయు pillavéyu, To bring forth young.

పిల్లనగ్రోవి, పిల్లంగోవి pillanagróvi, pillamgóvi, *s.* A flute.

పిల్లమిరియము pillamiriyamu, *s.* A summerset, or leap, heels over head.

పిల్లాండ్లు pillánḷḷu, *s. plu.* Ornaments worn on that toe which is next to the little one.

పిల్లి pilli, *s.* A cat. పిల్లికూత pillikúta, Mewing. పిల్లికూన pillikúna, A kitten.

పిళ్లారి pịḷári, *s.* A name of Ganésa.

పిశాచము, పిశాచి piśáchamu, piśáchi, *s.* A demon, evil spirit, fiend, or malevolent being, always described as fierce and malignant. పిశాచకి piśáchaki, *s.* One possessed by an evil spirit.

పిశినారి piśinári, *s.* A miser, or niggard

పిశినితనము piśinitanamu, *s.* Avarice ; the quality of a miser.

పిసరు pisaru, *s.* A bit, particle, or small quantity. 2. The refuse of washed grain. పిసరువెళ్లు pisaruveḷḷu, *lit.* A particle to go. The strength to be exhausted.

పిసాళి pisáḷi, *s.* A wicked, or mean, person.

పిసాళించు pisáḷintsu, *v. n.* To emit perfume, or scent.

పిసుకు pisuku, *v. a.* To press, squeeze, knead, or shampoo, with the hand.

పిసికిళ్లు pisikiḷḷu, *s. plu.* The tender unripe grain of dry crops, deprived of it's husk, by being pressed in the hand, and thus eaten.

పీ

పీకు píku, *v. a.* To pluck up, or away; to root up, or eradicate ; to wrest out of another's hand. 2. To turn out of a situation, or employment. పీకులాడు píkuláḍu, To quarrel, or wrangle.

పీకె píke, *s.* The windpipe. 2. The reed used in blowing particular wind instruments.

పీచము pítsamu, *s.* Pride. పీచమణచు pítsamaṇatsu, To subdue one's pride. 2. To kill, or assassinate.

పీచము pítsamu, *s.* The peacock's tail.

పీచు pítsu, *s.* The fibrous part of plants.

పీట píṭa, *s.* A seat, chair, or stool. పీటబెట్టు píṭabeṭṭu, To reside permanently.

పీఠము píṭhamu, *s.* A seat, chair, or stool. 2. A throne.

పీఠిక píṭhika, *s. vide* పీఠము píṭhamu, 2. A preface, or preamble.

పీడ píḍa, *s.* Pain, anguish, suffering. పీడనము píḍanamu, *s.* Inflicting pain ; paining. పీడితము píḍitamu, *adj.* Pained ; suffering pain, or distress.

పీడించు píḍintsu, *v. a.* To torment, teaze, or importune.

పీత píta, *s.* A crab. పీతడెక్కలు píta-dekkalu, *s. plu.* The claws of a crab.

పీనస pínasa, *s.* Cough, catarrh; cold affecting the nose.

పీనిగ-పీనుగ, పీనుగు píniga-pínuga, pínugu, *s.* A corpse, or dead body. పీనుగులపెంట pínugula penṭa, A heap of dead bodies.

పిల píla, *adj*. Thin, slender. 2. Spare, scanty. పిలపంట pílapanṭa, A scanty crop.

పిలి píli, *s*. The rudder of a vessel.

పిలిక pílika, *s*. A rag, piece, or bit.

పిలికాడు pílikáḍu, *s*. A steersman, or pilot.

పీలుచు pílutsu, *v. a*. To suck up. 2. To inhale, as snuff, smoke, &c.

పీలువు píluvu, *s*. An elephant.

పిల్చు píltsu, *v. a*. *vide* పీలుచు pílutsu,

పు

పుంజము pundzamu, *s*. A poonjam. or certain number of threads.

పుంజి punji, *s*. Crops cultivated without artificial irrigation, commonly termed the dry crop.

పుంజు pundzu, *s*. A cock.

పుండు punḍu, *s*. Making in the inflex. Sing. పుంటి punṭi, And in the *nom. plu*. పుండ్లు punḍlu, An ulcer, bile, or sore, రాచపుండు rátsapunḍu, The large, or rajah, bile or sore, which rises on the back, and affects the spine, so as to be deemed mortal by the Hindoos. పుండు చేయు punḍuchéyu, To raise a blister.

పుంత punta, *s*. A path, or road, for cattle.

పుక్కిలి pukkili, *s*. Making in the inflex. Sing. పుక్కిటి pukkiṭi, The inside of the cheek. పుక్కిలించు pukkilintsu, To rinse the mouth, or gargle the throat.

పుచ్ఛడిక putstsaḍíka, *s*. A virgin; a girl.

పుచ్చు putstsu, *v. a*. To send. 2. To command. 3. To divide. *v. n*. To decay; to dry up, or become rotten. *s*. The sediment of castor oil.

పుచ్చుకొను, పుచ్చికొను putstsukonu, puchchikonu, *v. a*. To take. 2. To receive. 3. To take, or eat, food.

పుచ్చె puchche, *s*. The young unripe fruit of the palmyra, cocoanut, or other palmtree. 2. The skull.

పుచ్ఛము puchchhamu, *s*. A tail; the tail, the hinder part.

పుట puṭa, *s*. The leaf of a book.

పుటమరించు puṭamarintsu, *v. n*. To rise, or swell up, as a sore.

పుటము puṭamu, *s*. A folding, or doubling, of any thing, so as to form a cup, or concavity. 2. The eyelash. 3. The purifying, or calcining, metals by fire. 4. The burying of medicine in the earth, &c., in order to improve it's quality.

పుటాక్షరము puṭáksharamu, *s*. An abbreviated letter.

పుటిక, పుట్టిక puṭika, puṭṭika, *s*. A small basket.

పుట్ట putta, *s.* An ant hill. 2. A snake's hole.

పుట్టము puttamu, *s.* Cloth.

పుట్టి putti, *s.* A certain measure of capacity, termed candy, or poottee, which is divided into twenty smaller measures, called తూములు túmulu, 2. A round, or circular, basket boat, covered with leather.

పుట్టు puttu, *v. n* To be born, or produced. 2. To arise, issue, or spring from. 3. To get, or obtain. *s.* Birth. పుట్టుక, పుట్టువు puttuka, puttuvu, *s.* Birth, production, origin.

పుట్టుచేయువు puttucheyuvu, *s.* The Hindoo ceremony performed at a birth. పుట్టుమచ్చ puttumatstsa, *s.* A natural mole, or mark, from one's birth. పుట్టుబడి puttubadi, *s.* Produce. పుట్టించు puttintsu, *v. Caus.* To create, generate, form, or raise.

పుడకలు pudakalu, *s. plu.* Small sticks; fuel.

పుడమి pudami, *s.* The earth. పుడమి దాలుపు pudamidálupu, Sesha, the king of snakes, and bed of Vishnu; because he supports the earth. పుడమిపట్టి pudamipatti, The planet Mars, the son of the earth.

పుడమిమొలనూలు podamimolanúlu, *lit.* The waistband of the earth. The sea.

పుడిసిలి pudisili, *s.* Making in the inflex. Sing. పుడిసిటి pudisiti, The palm of the hand, held in such a manner as to contain any thing placed in it. పుడిసెడు pudisedu, A handful.

పుడుకు puduku, *v. a.* To give. *s.* Giving. పుడుకుదొడుకు pudukudoduku, The celestial cow, which gives all that is desired.

పుణకరించు punakarintsu, *v. a.* To give an insufficiency. *v. n.* The fingers to be convulsed in the extremities of death. పుణకరింతలు, పుణికిరింతలు punakarintalu, punikirintalu, *s. plu.* The giving an insufficiency. 2. The convulsion of the fingers, in death.

పుణుకు punuku, *v. a.* To spread out the fingers of the hand, and then draw them in again, as in taking up a handful of any thing. 2. To touch, to feel. 3. To give an insufficiency.

పుణ్యము punyamu, *s.* Virtue, moral or religious excellence, or merit. 2. A good action. 3. Purity, purification. *adj.* Virtuous, good, pure, righteous, excellent. 2. Beautiful, pleasing.

పుణ్యవంతము punyavantamu, *adj.* Fortunate, well fated; virtuous, pious, righteous.

పుత్తడి, పుత్తళి puttaḍi, puttaḷi, s. Gold.

పుత్తెంచు puttentsu, v. a. To send, dispatch, or forward. *vide* పుచ్చు putstsu.

పుత్రి putri, s. A daughter. పుత్రిక putrika, s. A daugher. 2. A puppet. 3. A copy. పుత్రుడు putruḍu, s. A son.

పునర్జన్మము punarjanmamu, s. Metempsychosis, or transmigration of the soul.

పునాది punádi, s. Foundation; groundwork.

పునాస punása, s. The poonasa crop, consisting of corraloo or Panicum Italicum, guntaloo or Holcus spicatus, and alatsundaloo or Dolichos catiang, and other similar grains.

పునుక, పుంక punuka, punka, s. The skull. పునుకధారి punukadári, s. Siva, who begs with a skull in his hand.

పునుగు punugu, s. The civet produced by the cat of that name, termed. పునుగుపిల్లి punugupilli.

పున్నతేలు punnatélu, s. A small scorpion.

పున్నమ punnama, s. The lunar day on which the moon is full.

పున్నెము punnemu, s. *vide* s. పుణ్యము puṇyamu.

పుప్పము puppamu, s. A flower.

పుప్పి puppi, s. Decay. *vide* పుచ్చు putstsu, పుప్పిపురుగు puppipurugu, s. An insect found in rotten timber. పుప్పిపల్లు puppipallu, A decayed tooth.

పుప్పొడి puppoḍi, s. The pollen, or farina, of a flower.

పురణించు puraṇintsu, v. a. To disregard. 2. To oppose.

పురపురబొక్కు purapurabokku, v. n. To be in excessive grief, or sorrow; to be severely afflicted.

పురపురలాడు purapuraláḍu, v. n. To have a desire, longing, or inclination.

పురాణము puráṇamu, s. A poorána, or sacred and poetical work, supposed to be compiled, or composed, by the poet Vyása.

పురాతనము purátanamu, *adj.* Old, ancient.

పురి puri, s. Pack-thread, twine, twist. 2. The straw basket in which seed grain is preserved. పురిబెట్టు puribeṭṭu To twine, or twist.

పురికొను purikonu, v. n. To recollect. 2. To be careful, cautious, or watchful. పురికొలుపు purikolupu, v. a. To remind. 2. To excite, provoke, or instigate.

పురివిచ్చు purivitstsu, *v. n.* To separate. 2. To loosen. 3. To retreat, or withdraw.

పురుగు, పురువు purugu, puruvu, *s.* A worm. 2. Any insect, or reptile; and applied sometimes to snakes.

పురుడు puruḍu, *s.* Making in the inflex. Sing. పురిటి puriṭi, An imaginary pollution, proceeding from the birth of achild. *adj.* Equal. పురిటిల్లు puriṭillu, *s.* The house in which a woman has been brought to bed.

పురుషుడు purushuḍu, *s.* A man, generally, or individually; a male, mankind. 2. A husband.

పురోణి puróṇi, *s.* A short letter, or note.

పుఱ్ఱియ, పుఱ్ఱె purriya, purre *s.* The skull.

పుఱ్ఱచెయ్యి purracheyyi, *s.* The left hand.

పుఱ్ఱు purru, *s.* Any solid substance reduced to a certain state of liquidity; as miry clay, or excrement in a looseness of the bowels.

పుల, పులు, కడుగు pula, pulu, kaḍugu, *v. a.* To wash pearls. This is derived from the verb కడుగు kaḍugu, To wash; but the word here prefixed to it has no meaning when used separately by itself.

పులకరము pulakaramu, *s.* Fever.

పులకరించు pulakarintsu, *v. n.* To be attacked with fever.

పులగము pulagamu, *s.* Rice and split pulse boiled together, with which ghee, or clarified butter, is sometimes mixed.

పులప pulapa, *s.* An acid dish, made of various edible roots.

పులసరము pulasaramu, *s.* Indigestion. 2. An acid taste.

పులి puli, A tiger. పులిగోరు puligóru, The claw of a tiger. పులితోలు pulitólu, A tiger skin. పెద్దపులి peddapuli, *s.* A royal tiger. *lit.* A large tiger. చిఱుతపులి chirrutapuli, *s.* The hunting leopard, or cheeta. ఈగపులి ígapuli, *s.* *lit.* The fly tiger. The spider; as devouring flies. పులి puli, Is sometimes used as an adjective to denote-Sour, acid.

పులినీళ్లు pulinílḷu, *s.* The matter, or pus, from a sore.

పులిసిరి pulisiri, *s.* A sort of wart.

పులిమిపుచ్చు pulimiputstsu, *v.n.* To turn off conversation, with the view of concealing the subject which has been mentioned.

పులిమెట్టు pulimeṭṭu, *s.* The sediment of water in which grain has been washed.

పులియు puliyu, *v. n.* To be, or become, sour.

పులు pulu, *s.* Grass. 2. A blemish in precious stones. *vide* పుల్లు pullu.

పులుము pulumu, *v. a.* To rub. 2. To beat, or lash. 3. To wash with both hands.

పులుసు pulusu, *s.* Acidity, sourness. 2. The juice of tamarinds. *adj.* Acid, sour.

పుల్ల, పుల్లని pulla, pullani, *adj.* Sour. పుల్లదనము, పుల్లన pulladanamu, pullana, *s.* Sourness, acidity.

పుల్ల pulla, *s.* A small bit, or piece, of stick, reed, or stiff grass.

పుల్లరి pullari, *s.* A tax for pasture.

పుల్లవడు pullavaḍu, *v. n.* To stand fixed, or immoveable, from amazement.

పుల్లు pullu, *s.* Grass.

పుల్లుడినేల pulluḍinéla, *s.* Land which is only occasionally fit for cultivation.

పువ్వు, పువు puvvu, puvu, *s.* A flower. పువ్వులముడుపు puvvulamuḍupu, *s.* A ceremony among the Hindoos, in which flowers are placed on a pregnant woman's head.

పుష్కరిణి pushkariṇi, *s.* A square, or large, pond; a pool where the lotus does, or may, grow.

పుష్కలము pushkalamu, *adj.* Excellent, eminent, chief, best. 2. Much, many. 3. Full, filled, complete.

పుష్టి pushṭi, *s.* Increase, advance, thriving, prosperity. 2. Strength. *adj.* Strong, ablebodied, fat.

పుష్పము pushpamu, *s. vide* పువ్వు puvvu, 2. The menses. పుష్పరథము pushparathamu, *s.* A car of any kind, not used in war. పుష్పరసము pushparasamu, The honey of flowers.

పుష్యరాగము pushyarágamu, *s.* The topaz.

పుసలాయించు pusaláyintsu, *v. a.* To coax, wheedle, or persuade. పుసలాయింపు pusaláyimpu, *s.* Coaxing, wheedling, persuasion.

పుసి pusi, *s.* The rheum of the eyes.

పుస్తకము, పుస్తము pustakamu, pustamu, *s. vide* పొస్తకము postakamu,

పుస్తె puste, *s.* The bit of gold worn round the neck by married women. *vide* తాళిబొట్టు táḷiboṭṭu, పుస్తెముడుపు pustemuḍupu, *s.* A woman twice married.

పూ

పూ pú, *s.* A flower. *vide* పువ్వు puvvu,

పూగుత్తి púgutti, *s.* A cluster of flowers, a nosegay.

పూచికగడ్డి púchikagaḍḍi, *s.* A sort of long and stiff grass, of which brooms are made.

పూచీ púchí, *s.* Responsibility.

పూచు pútsu, *v. n.* To bloom blossom, bud, shoot out, or expand. నాలుకపూచు nálukapútsu, The tongue to blister, or to become sore, or discoloured. కన్నులుపూచు kannulupútsu, The pupil of the eye to become discoloured by disease.

పూజ, పూజనము púja, púanamu, *s.* Worship, reverence, respect; Homage of superiors, or adoration of deity. పూజించు pújintsu, *v. a.* To worship, or adore; to do homage, or evince reverence.

పూజెలుపెట్టు pújelupeṭṭu, *v. a.* To ornament, or illuminate, a book, &c., with flourishes, painting, or gilding.

పూట púṭa, *s.* Half of the day. 2. A time; as two times, three times, &c. 3. Security, surety, bail. పూటకూళ్లు púṭakúḷḷu, Food obtained by daily contract. పూటకూళ్లయిల్లు púṭakúḷḷayillu, An inn, or boarding house.

పూటము púṭamu, *s.* Heaviness, weight.

పూడు púḍu, *v. n.* To be filled, or closed up. పూడుచు púḍutsu, *v. a.* To fill, or close up. 2. To bury; to conceal under ground. పూడ్పించు púḍpintsu, *v. Caus.* To cause to fill up, or bury.

పూత púta, *s.* Rubbing, besmearing. 2. blooming, budding. 3. Flowers collectively.

పూదర్రి púdarri, *s.* Spring.

పూదె púde, *s.* A round ball.

పూనీరు púníru, *s.* Rose-water.

పూను púnu, *v. n.* To undertake, engage, or interfere, in any enterprize. 2. To bear a burden. పూన్చు, పూన్పించు púntsu, púnpintsu, *v. Caus.* To cause to undertake, &c. పూనిక, పూనికి púnika, púniki, *s.* An enterprize, or project. 2. A vow.

పూప púpa, *s.* A tender fruit, just formed from the blossom.

పూబోడి, పూబోణి púbóḍi, púbóṇi, *s.* A handsome female. *lit.* Flower-bodied.

పూయు púyu, *v. a.* To smear, besmear, daub, anoint, plaster, or lay on by rubbing. 2. *vide* పూచు pútsu, పూయించు púyintsu, *v. Caus.* To cause to smear, &c.

పూరా púrá, *adj.* Full. పూరించు púrintsu, *v. a.* To complete, to make full. శంఖముపూరించు śankhamupúrintsu, To blow a conch.

పూరి púri, *s.* Grass, or straw. పూరిల్లు púrillu, A thatched house.

పూరేడుపిట్ట púréḍupiṭṭa, *s.* Any bird which calls those of its own kind

పూర్వము púrvamu, *adj.* First, former, prior, preceding, initial, before, in front of. 2. East, eastern. *s.* Former or ancient times; days of old.

పూర్వోత్తరము púrvóttaramu, *s.* The former and future particulars, circumstances, or incidents.

పూవు púvu, *s.* A flower, *vide* పూ pú.

పూస púsa, *s* A bead. వెన్నపూస vennapúsa, *s.* Butter. వెన్నుపూసలు vennupúsalu, The joints of the back bone.

పూసకజ్జెము púsakajjemu, *s.* A very sweet cake.

పె

పెంకు penku, *s.* A tile. 2. A broken piece of pot. తలపెంకు talapenku, *lit.* The head-tile. The skull.

పెంకె penke, *adj.* Obstinate, stubborn.

పెంచు pentsu, *s* *vide* పెంకు penku, *v. a.* To nourish, or foster. 2. To bring up, or educate. 3. To support, or maintain. 4. To increase, or improve. పెంచుకొను pentsukonu, *v. Comp.* To nourish, &c. For one's own advantage. 2. To adopt as one's own.

పెంజెర penjera, *s.* A species of rock snake.

పెంట penta, *s* Sweeping, dirt, filth. 2. Manure.

పెంటి penti, *s.* The female of any animal, or plant. పెంటికరుడు pentikarudu, *s.* The female, inner, or smaller, surf.

పెంటిక pentika, *s.* Hard excrement in shape like that of sheep.

పెండ penda, *s.* The excrement of horned cattle.

పెండలము pendalamu, *s.* The yam.

పెండారి pendárí, *s.* Pindary, or armed plunderer.

పెండె pende, *s.* A lath. 2. Half a bullock load of tobacco, &c.

పెండెము pendemu, *s.* The gate of a cow-house.

పెండేరము penderamu, *s.* An ornament worn round the ankle.

పెండ్లాము, పెంళ్లాము pendlámu, penllámu, *s.* A wife.

పెండ్లి, పెంళ్లి, పెండిలి pendli, penlli, pendili, *s.* Making in the *nom. plu.* పెండ్లిండ్లు, పెండ్లిళ్లు pendlindlu, pendlinllu, Marriage; a wedding.

పెండ్లాడు, పెండ్లి చేసుకొను pendládu, pendlichésukonu, To wed, or marry, as applied to a hasband or wife only. పెండ్లిచేయు pendlichéyu, To marry, or unite a husband and wife, as applied to their relations; to celebrate a marriage.

పెందలకడ, పెందలాడి pendalakada, pendaládi, *adv.* Early, betimes.

పెందొడ pendoḍa, *s.* The thigh. *vide* తొడ toḍa.

పెంపు pempu, *s.* Nourishing. 2. Education 3. Maintenance, support. 4. Increase, or improvement. పెంపుడు pempuḍu, *adj.* Nourished. 2. Adopted. 3. Adoptive. పెంపారు pempáru, to be increased, or augmented. పెంపఱు pemparrru, Increase, or improvement, to cease.

పెకలించు, పెకల్చు pekalintsu, pekaltsu, *v. a.* To root up, or eradicate; to pluck up by the roots; to pull, tear, or force out by the roots.

పెకలు, పెకులు pekalu, pekulu, *v. n.* To come out by the root; to be plucked, or pulled, out by the root.

పెక్కు pekku, *adj.* Many, several. పెక్కండ్రు, పెక్కురు pekkanḍru, pekkuru, *s. plu.* Many persons.

పెగడలు pegaḍalu, *s. plu.* Great, or elderly, persons.

పెచ్చు petstsu, *s.* The rind of a fruit. 2. An excess in value, or measurement; premium, or profit, in the exchange of coins.

పెట్ట peṭṭa, *s.* A hen.

పెట్టు peṭṭu, *v. a.* To place, or put; to lay, or put, down. *s.* Placing, putting.

పెట్టె, పెట్టియ peṭṭe, peṭṭiya, *s.* A box, or chest.

పెట్లు, పెటలు peṭlu, peṭalu, *v. n.* To fire, or go off, as a gun, or any thing made of gunpowder. 2. To crack, or open. పెట్లుప్పు peṭluppu, *s.* Saltpetre.

పెడ peḍa, *adj.* Hinder, back, behind. 2. Wrong, erroneous. పెడచెయ్యి peḍacheyyi, The back of the hand. పెడదారి peḍadári, A wrong way. పెడర్థము peḍarthamu, An erroneous meaning. పెడమఱలు peḍamarralu, To turn back. బుద్ధిపెడతలబట్టు buddhipeḍatalabaṭṭu, To be wanting in sense.

పెడబొబ్బ peḍabobba, *s.* A loud roar, or cry.

పెడసరము peḍasaramu, s. Obstinacy, stubbornness.

పెణక peṇaka, *s.* A pent roof.

పెతరులు petarulu, *s. plu.* Ancestors. పెతరులచుక్క petarulatsukka, *s.* The tenth of the lunar mansions. పెతరులసామి petarulasámi, Yama, the regent of the dead.

పెదవి, పెదివి, పెదిమె pedavi, pedivi, pedime, *s.* The lip. కిందిపెదవి kindipedavi, The under lip. మీదిపెదవి mídipedavi, The upper lip.

పెద్ద, పెద pedda, peda, *adj,* Great, large, big, spacious, extensive. 2. Chief, principal. 3. Wise, sage, 4.

Old, ancient. 5. Long. 6. Loud. పెదతండ్రి, పెత్తండ్రి pedatandri, pettandri, A father's elder brother. 2. The husband of a mother's elder sister. పెదతల్లి, పెత్తల్లి pedatalli, pettalli, A mother's elder sister. 2. The wife of a father's elder brother.

పిన్నపెద్దలు pinnapeddalu, *s. plu. vide* పిన్న pinna, పెద్దకాపు peddakápu, The chief, or head, inhabitant. పెద్దతనము, పెత్తనము, పెద్దఱికము peddatanamu, pettanamu, peddarrikamu, *s.* Greatness. 2. Age, old age. పెద్దదొర peddadora, This expression literally signifies the principal chief, or ruler, and is applied generally to the first in authority at any place. పెద్దకాలము peddakálamu, A long time. పెద్దపని peddapani, Important business. పెద్దనిదుర peddanidura, *s.* Death. *lit.* The long sleep.

పెద్దమనిషిఅవు peddamanishiavu, *v. n.* To become nubile, as applied to females. పెద్దపిన్నంతరము peddapinnantaramu, *s.* The distinctions between the great, and the low. పెద్దవిన్నపము peddavinnapamu, *s.* Deafness. *lit.* A loud request. పెద్దవీధి peddavídhi, A high road.

పెద్దయు peddayu, *adv.* Very, exceedingly.

పెద్దింటమ్మ peddintamma, *s.* A certain village goddess.

పెన్, పెను pen, penu, *adj.* Great, large. 2. Heavy.

పెన pena, *s.* A twist of rope. 2. A rope tying one animal to another. పెనవేయు penavéyu, To tie two animals together, with one rope.

పెనగు, పెనుగు, పెనగొను penagu, penugu, penagonu, *v. a.* To surround, or encompass. 2. To fight, or dispute.

పెనము penamu, *s.* A flat thin round iron pan, or plate of iron, used in baking cakes,&c. చెఱకుపెనము cherrukupenamu, A sugar boiler.

పెని peni, *s.* A twist of rope.

పెనిమిటి, పెనుమిటి, పెనుమేటి penimiti, penumiti, penuméti, *s.* A husband.

పెనియు peniyu, *v. n.* To twine; to interlace of itself. పెనుచు penutsu, *v. a.* To twist, to interlace one with another. 2. *vide* పెంచు pentsu.

పెనుకువ penukuva, *s.* Battle. 2. War.

పెనుపు penupu. *s. vide* పెంపు pempu.

పెయ్య peyya, *s.* A female calf. *adj.* Female, as applied to horned cattle.

పెర pera, *s.* Honey-comb. పెరయీగ perayíga, *s.* A bee.

పెరడు peraḍu, *s.* Making in the inflex. Sing. పెరటి peraṭi, The back yard of a house.

పెరరేచు perarétsu, *v* To induce, prevail upon, or excite.

పెరసు perasu, *s.* Flesh.

పెరుగు perugu, *s.* Curds. *v. n.* To grow, increase, or accumulate. 2. To be broken, as applied to string, or thread, only.

పెరుమాళ్లు perumáḷḷu, *s.* Perumaul, a Tamil name of Vishnu.

పెఱ perra, *adj.* Other, another. 2. Strange, foreign. పెఱవాడు perraváḍu, Another man.

పెఱికె perrike, *s.* A large sack, or bag. పెఱికాటము perrikáṭamu, *s.* The lading of oxen, &c. with such sacks.

పెఱుకు perruku, *v. a.* To pluck up by the roots; to eradicate. 2. To load oxen, &c.

పెఱుగు perrugu, *v. n.* The porcupine, to shoot it's quills.

పెలుచ pelutsa, *adv.* Excessively, exceedingly.

పెలుచు, పెళుచు pelutsu, peḷutsu, *s.* Stiffness: difficulty in being bent.

పెల్కుఱు pelkurru, *v. n.* To start.

పెల్ల, పెళ్ల pella, peḷla, *s.* A lump, or clod.

పెల్లగించు, పెళ్లగించు pellagintsu, peḷlagintsu, *v. a. vide* పెకలించు, pekalintsu, పెళ్లగించిపెట్టు peḷlaginchipeṭṭu, *lit.* having eradicated, to place or put. To transplant.

పెల్లగిల్లు, పెళ్లగిల్లు pellagillu, peḷlagillu, *v. n. vide* పెకలు pekalu.

పెల్లు pellu, *adv.* Much, excessively. *s.* Excess.

పెసలు pesalu, *s. plu.* The pulse termed Phaseolus radiatus, or green gram. పెసర pesara, *adj.* Of or belonging to that pulse.

పే

పేక péka, *s.* The warp, or cross threads in a web. The woof, or threads which run the whole length of the web, is termed. పడుగు paḍugu, *q. v.*

పేగు pégu, *s.* An entrail, or gut.

పేట péṭa, *s.* A pettah; the suburb of a large city, or a village protected by an adjacent fort. 2. A row, or string, of any ornament.

పేటాడు péṭáḍu, *v. n.* To wander, or prowl about; to traverse.

పేడ péḍa, *s.* The dung of horned cattle.

పేడు péḍu, *s.* Making in the *nom. plu.* పేళ్లు péḷḷu, A piece, cutting, chip, or splinter. *v. a. vide* పేను pénu. పేటెత్తు péṭettu, *v. n.* To chip, or splinter.

పేడెవాడు péḍeváḍu, *s.* A man upon whose face hair does not grow.

పేణీలు péṇílu, *s. plu.* Sweet cakes, made of wheat and sugar.

పేద péda, *adj.* Poor, indigent. *s.* A poor person. పేదఱికము pédarrikamu, *s.* Poverty, indigence.

పేను pénu, *v. a.* To twist, or entwine. *s.* A louse; making in the *nom. plu.* పేలు pélu, పేనుగొఱుకుటు pénugorrukuṭa, *s.* A disease arising from lice, which destroys the hair. vide. ఇంద్రలుప్తకము, పేనుపిల్ల indraluptakamu, pénupilla, *s.* A nit. పేలుకుక్కు pélukukku, To kill lice.

పేము pému, *s.* A rattan-reed, or cane.

పేరంటము, పేరంట్రము péranṭamu, pérantramu, *s.* Married women going to each other's houses, on any domestic festival.

పేరంటాలు péranṭálu, *s.* A wife whose husband is alive. 2. A wife who dies before her husband.

పేరము péramu, *s.* Running.

పేరిమ périma, *s.* Profundity.

పేరిమి, పేర్మి périmi, pérmi, *s.* Affection. 2. Friendship. 3. Greatness.

పేరు péru, *s.* Making in the inflex. Sing. పేరిటి périṭi, and in the *nom plu.* పేళ్లు péḷḷu, A name; an appellation. పేరుగల pérugala, *adj.* Famous, renowned.

పేరు péru, *s.* A long loose necklace. 2. Fame, character. *adj.* Great. 2. Famous. *v. n.* To congeal, or curdle, as milk, &c.

పేరుకొను, పేర్కొను pérukonu, perkonu, *v. n.* To congeal, curdle, harden, or thicken. *v. a.* To commend, or praise. 2. To call one by his name. This verb is derived from both of the foregoing words. and కొను konu, *q. v.*

పేరుచు, పేర్చు pérutsu, pértsu, *v. a.* To pile, or heap up. 2. To display.

పేరెము péremu, *s.* Running. 2. A Gallop.

పేరెముబారు, పేరెమెత్తు péremubáru, péremettu, *v. n.* To run. 2. To gallop.

పేఱు pérru, *v. n. vide* పేరు péru.

పేలవము pélavamu, *adj* Tender, delicate, fine. 2. Easy, not difficult.

పేలాలు pélálu, *s. plu.* Fried grain. పేలపిండి pélapiṇḍi, *s.* Flour made of fried grain.

పేలిక, పేలికె pélika, pélike, *s.* A rag.

పేలు pélu, *v. n.* To be covered with eruption, as applied to the body. 2. To be fried, as applied to vegetables. *v. a.* To talk in a silly manner. పేల్చు *v. a.* To fry.

పేష్కారు péshkáru, *s.* A Peshcar, or revenue servant under an Amildar.

పై

పై pai, *adv. vide* పయి payi.

పైకము paikamu, *s.* Money, cash treasure. 2. The quarter of the coin termed a dub.

పైకము paikamu, *s.* An assemblage of cuckoos.

పైగస్తీలు paigastílu, *s. plu. vide* పయి payi.

పైజార్లు paidzárlu, *s. plu.* Shoes, slippers.

పైట paiṭa, *s. vide* పయిట payiṭa.

పైడి paiḍi, *s.* Gold. *vide* పయిడి payiḍi.

పైడికంటె paiḍikanṭe, *s. vide* పయిడికంటె payiḍikanṭe.

పైడిముడుపు paiḍimuḍupu, *s. vide* పయిడిముడుపు, payiḍimuḍupu, under పయిడి payiḍi.

పైత్యము paityamu, *s.* Madness, imbecility. 2. A superfluity of the bilious secretion. 3. Any bilious complaint. పైత్యగాడు paityagáḍu, A fool, a blockhead. 2. A lunatic, or madman.

పైదలి paidali *s.* A woman.

పైన paina, *adv. vide* పయి payi.

పైనము painamu, *s. vide* పయినము payinamu.

పైయెద paiyeda, *s. vide* పయిట payiṭa.

పైర paira, *s. vide* పయర payara.

పైరు pairu, *s.* Growing corn.

పొం

పొం pom, *s.* Gold. పొంగట్టు pongaṭṭu. *s.* A golden mountain.

పొంకము ponkamu, *s.* Beauty, proportion, grace. 2. Fluency, elegance of speech. 3. Pride, *adj.* Handsome, well proportioned; well formed, or well made. 2. Fluent, eloquent. 3. Proud.

పొంగలి, పొంగళి pongali, pongaḷi. *s.* Making in the inflex. sing. పొంగటి pongaṭi, Boiled rice, mixed with milk, and seasoned with sugar, and other articles that give a high relish. పొంగటిపండుగ pongaṭi panduga, A great Hindoo festival, at which this dish is used.

పొంగు pongu, *v. n.* To effervesce; to boil, or bubble up. 2. To overflow. 3. To be overjoyed. 4. To swell from blows. *s.* Effervescence; boiling, or bubbling up. 2. Overflowing. 3. Excess of joy. 4. The measles.

పొంచు pontsu, *v. n.* To lie in wait; to lurk. *s.* Lurking.

పొంటె ponṭe, Part. With; together with; for.

పొంత ponta, *s.* A way, road, or path. 2. A bank. *adv.* Near.

పొంతనము pontanamu, *s.* A happy conjunction of the stars.

పొండిక pondika, *s.* *vide* పొంకము ponkamu, No. 1. and 2. 2. Regularity of arrangement, or construction, of words.

పొందు pondu, *v.a.* To obtain, procure, or acquire. 2. To be under the dominion of any of the passions; to experience joy, grief, &c. 3. To sustain, suffer, or undergo; as applied to misfortune, loss, or pain. 4. To enjoy; as applied to happiness, or good fortune. 5. To enjoy by copulation. *s.* Friendship. 2. Enjoyment by copulation. పొందించు pondintsu, *v.* *Caus.* To cause to obtain, &c. as above, in all the meanings of పొందు, బేరముపొందించు pondu, béramupondintsu, To settle a bargain; as applied to brokers.

పొక్కలి pokkali, *s.* Making in the inflex sing.

పొక్కటి pokkaṭi, A temporary fire place, formed with loose stones, &c.

పొక్కిలి pokkili, *s.* Making in the inflex. Sing. పొక్కిటి pokkiṭi, The navel.

పొక్కు pokku, *v. n.* To be sorrowful, or afflicted. 2. To blister; to be excoriated. 3. Earth when parched to rise up, on being moistened. *s.* A blister, pimple, pustule, or pock. పొక్కించు pokkintsu, *v.* *Caus.* To vex, or torment. 2. To cause to blister or rise up. మాటబైలుపొక్కు mátabailupokku, To reveal a matter.

పొగ poga, *s.* Smoke. పొగచెట్టు pogacheṭṭu, The tobacco plant. పొగాకు pogáku, *s.* Tobacco. *lit.* The smoke leaf. పొగత్రాగు pogatágu, *lit.* To drink smoke. To smoke a pipe, &c.; To inhale smoke. పొగయు pogayu, *v. n.* To smoke, or emit smoke; as applied to fire, &c. In a burning state. పొగచూరు pogatsúru, To become black, from exposure to smoke.

పొగడు, పొగుడు pogaḍu, poguḍu, *v.a.* To praise, applaud, or commend. 2. To flatter. పొగడిక-పొగడికోలు-పొగడ్త, పొగడు pogaḍika-pogaḍikólu-pogaḍta, pogaḍu, *s.* Praise, commendation, applause, encomium. 2. Flattery.

పొగరు, పొగురు pogaru, poguru, *s.* Pride, arrogance, presumption. 2. The surf of the sea. పొగురుబోతు pogurubótu, *s.* A very proud, or haughty, person.

పొగలు, పొగులు pogalu, pogulu, *v. n.* To be very sorrowful, or afflicted.

పొగుపు pogupu, *s.* The seasoning of food.

పొచ్చెము pochchemu, *s.* Sin. 2. Impurity.

పొటకరించు, పొటమరించు poṭakarintsu, poṭamarintsu, *v. n.* To rise, or swell up, as a sore. 2. To shoot out anew, as lopped trees.

పొట్ట poṭṭa, *s.* The belly.

పొట్టి poṭṭi, *adj.* Short; small in size. పొట్టితనము poṭṭitanamu, *s.* Shortness

పొట్టు poṭṭu, *s.* The husk, or pod.

పొట్టేలు poṭṭélu, *s.* A ram.

పొట్లము poṭlamu, *s.* A leaf, or paper, folded up, generally in a square form; for holding, or containing, any thing.

పొడ poḍa, *s.* A visit. 2. A speck, mole, or mark. 3. Figure, shape.

పొడకట్టు poḍakaṭṭu, *v. n.* To be remembered, or recollected. 2. The appearance of something seen before, to present itself to the mind or imagination only, but not in reality to the eyes.

పొడగాంచు, పొడగను poḍagántsu, poḍaganu, *v. a.* To see, or descry. పొడచూపు poḍatsúpu, *v. n.* To appear.

పొడగు poḍagu, *adj.* Tall, high. 2. Long. *s.* Height. 2. Length.

పొడము poḍamu, *v. n.* To be produced; to arise.

పొడవ poḍava, *s.* A boat.

పొడవు poḍavu, *adj.* and *s.* *vide* పొడగు poḍagu.

పొడసుత్తె poḍasutte, *s.* A small hammer.

పొడి poḍi, *s.* Any ground powder. 2. Snuff. *adj.* Dry. 2. Small. 3. Young. పొడిచేయు poḍichéyu, To pulverize; to reduce to powder.

పొడిబెట్టివూడు poḍibeṭṭivúḍu, To solder. *lit.* Having placed powder, to blow.

పొడుగు poḍugu, *v. n.* To increase, or grow; to be heightened, or lengthened. *adj.* and *s.* *vide* పొడగు, పొడిగించు poḍagu, poḍigintsu, *v. a.* To heighten, raise, exalt, or increase. పొడుగాటి poḍugáṭi, *adj.* High, tall. 2. Long.

పొడుగుగుబ్బలి poḍugugubbali, *s.* *vide* ఉదయాద్రి, udayádri, under ఉదయము udayamu.

పొడుచు poḍutsu, *v. a.* To stab, thrust, or pierce through; to gore. 2. To prick, or cause pain. 3. To fight, or combat.

పొడుము poḍumu, *s.* Powder of any kind. 2. Snuff. *vide* పొడి poḍi.

పొణక poṇaka, *s.* A large basket, made of splinters of the marshy date tree, &c., for holding grain.

పొత్తము pottamu, *s.* A book.

పొత్తర, పొతక pottara, potaka, *s.* A bundle of leaves, &c.

పొత్తరము pottaramu, *s.* A roller or pestle, for grinding spices, &c.

పొత్తికడుపు pottikaḍupu, *s.* The abdomen, or lower part of the belly

పొత్తిగుడ్డ Pottiguḍḍa, *s.* A small piece of cloth, used for infants. 2. A kind of bark garment.

పొత్తు pottu, *s.* Friendship. 2. Eating in the same plate together. పొత్తునగుడుచు pottunaguḍutsu, To eat together from the same plate, or leaf.

పొత్తులవారు pottulaváru, *s. plu.* Friends.

పొత్తువు pottuvu, *s.* The goddess Saraswati.

పొద poda, *s.* A bush. పొదరిల్లు podarillu, A place overgrown with creeping plants; a bower, or arbour.

పొదలు podalu, *v. n.* To shine. పొదలించు podalintsu, *v. Caus.* To cause to shine.

పొది podi, *s.* A quiver. 2. The leather case used by barbers.

పొదుగు podugu, *v. a.* To cover. 2. To bind, or cover with leather. 3. To set as precious stones. 4. To sit on eggs. 5. To surround, or encircle. *s.* The udder of horned cattle. పొదిగించు podigintsu, *v. Caus.* To cause to cover, &c. పొదుగుచేయు poduguchéyu, To have the udder swelling, or increasing in size, from the augmented secretion of milk.

పొదువు poduvu, *v. a vide* పొదుగు podugu.

పొద్దు poddu, *s.* The sun. 2. Any time, or period, of the day or night. 3. A day.

పొనరు ponaru, *v. a.* To give. *v. n.* To be agreeable, pleasant, or splendid. పొనరించు ponarintsu, *v. Caus.* To cause to give. *v. a.* To make agreeable, or pleasant; to make shine.

పొన్ను ponnu, *s.* Gold. 2. A ferrule, or rim of metal, at the bottom of a stick, or of a pestle, &c.

పొయి, పొయ్యి poyi, poyyi, *s.* Making in the *nom. plu.* పొయిలు poyilu, A fire-place.

పొర pora, *s.* Duplicity, fraud, deceit. 2. Pretence. 3. A plait, or fold, in cloth. 4. The coat, or fold, of an onion, &c. 5. A mistake, or error. 6. The cataract in the eye. 7. A secret. పొరబోవు porabóvu, To go the wrong way, in swallowing.

పొరక poraka, *s.* A sweeping broom.

పొరడు poraḍu, *s.* Half of the day. 2. A time, or period.

పొరయు porayu, *v. a.* To obtain, or procure.

పొరలు poralu, *v. n.* To roll. 2. To turn in sleep. 3. To flow down as water. 4. To be afflicted. పొరలిక, పొర్లిక poralika, porlika, *s.* Rolling. మాటపొరలు máṭaporalu, To fail in one's promise.

పొరి pori, *adv.* Exceedingly, very much. *adj.* Angry. పొరిచూపు poritsúpu, An angry look.

పొరిగొను-పొరిమార్చు, పొరిబుచ్చు porigonu-porimárrtsu, poributstsu, *v. a.* To destroy, or kill.

పొరిబోవు poribóvu, *v. n.* To die, or expire.

పొరుగు porugu, *s.* The neighbourhood, the vicinity. *adj.* Neighbouring, adjoining, adjacent. This word refers particularly to what is in front, or on the left hand. *vide* ఇరుగు irugu.

పొర్లు porlu, *v. n. vide* పొరలు poralu, No. 1. 2. and 3.

పొల pola, *s.* Flesh meat. పొలదిండి poladiṇḍi, A Rakshasa, or giant.

పొలచు polatsu, *v. n.* To wander. 2. To be agreeable, or pleasing.

పొలతి, పొలతుక polati, polatuka, *s.* A woman.

పొలము polamu, *s.* A field; ground fit for cultivation.

పొలయలుక polayaluka, *s.* A quarrel between husband and wife.

పొలయు, పొలియు polayu, poliyu, *v. n.* To die, or expire.

పొలసు polasu, *s. vide* పొల pola.

పొలి poli, *s.* An oblation.

పొలిమేర poliméra, *s.* A boundary, or limit.

పొలివోవు polivóvu, *v. n.* To miss aim. 2. To fail in battle.

పొలుపు polupu, *v. a.* To roll. *adj.* Agreeable, pleasant, congruous.

పొలుసు polusu, *s.* The scales upon fish.

పొల్లు pollu, *s.* The empty ears of corn, which have produced no crop. పొల్లుమాటలు pollumáṭalu, Silly and fruitless words.

పొవ pova, *s. vide* పొగ poga.

పొసగు-పొసుగు, పొసుకు posagu-posugu, posuku, *v. n.* To be agreeable, or congruous; to fit, or suit; to be on good terms. 2. To happen, or occur. వీరిద్దరికిపొసగదు víriddarikiposagadu, These two do not agree together.

పొస్తకము postakamu, *s.* A book.

పో

పోక póka, *s.* Going. 2. Conduct.

పోక póka, *s.* Beetle or areca nut, in raw or unboiled state. పోకొత్తు pókottu, *s.* Scissors to cut areca nut.

పోకముడి pókamuḍi, *s.* The knot of a woman's cloth.

పోకార్చు pókárrtsu, *v. a.* To destroy.

పోకిరి pókiri, *s.* A blackguard. *adj.* Blackguard.

పోకిళ్లు pókiḷḷu, *s. plu.* Childish wishes, or longings.

పోకు póku, *s.* Going. 2. An opening. 3. Expense. పోకువర్తుగావుండు pókuvartugávunḍu, To be going and coming; to frequent.

పోగర pógara, *s.* A goldsmith's tool.

పోగు pógu, *s.* A thread, or string. 2 A heap. 3. A crowd or assemblage. 4. An ear-ring.

పోగొట్టు pógottu, *v. a.* To lose. 2. To be freed from; to get rid of.

పోచు, పోజు pótsu, pódzu, *v. a.* To draw out in threads.

పోటకత్తి pótakatti, *s.* A large knife, for cutting wood.

పోటరి pótari, *s.* A brave man; a hero.

పోటికందులు pótikandulu, *s. plu.* A white species of doll, or pigeon pea. Citysus cajan.

పోటు pótu, *s.* The swelling of a river, &c.; the flood tide. 2. A stab, or blow. 3. Pain.

పోట్లాడు pótládu, *v. n.* To fight, quarrel, dispute, or contend. పోట్లాట pótláta, *s.* A fight, quarrel, or dispute.

పోడిమి, పోణిమి pódimi, pónimi, *s.* Natural splendour. 2. An ornament, or jewel.

పోత póta, *s.* Pouring. 2. Casting, in metal. 3. The eruption of the small pox. *adj.* Molten, cast in metal.

పోతరము pótaramu, *s.* Pride; boasting.

పోతు pótu, *s.* The male of certain birds, horned cattle, and plants. 2. A male buffalo. This word is also applied contemptuously to men, or even to women; as. తాగుబోతు tágubótu, A drunkard, or drunken fellow. గొడ్డుబోతు goddubótu, A barren woman. తిండిపోతు tíndipótu, *s.* A glutton.

పోత్రము pótramu, *s. vide* పోతరము pótaramu, In Sanskrit, this word denotes the snout of a hog.

పోని póni, *adj.* Like. మన్మధుడుంబోనివాడు manmadhudumbónivádu, A man like Cupid.

పోబడి póbadi, *s.* A hint. 2. A wink. 3. A trace.

పోయు póyu, *v. a.* To pour. 2. To cast in metal. అమ్మవారు పోయు ammaváru póyu, The small pox to appear, or break out, on the skin. 2. To inoculate with the small pox. నారుపోయు nárupóyu, To sow seed, in order to obtain plants, which are again to be transplanted. చీముపోయు chímupóyu, To suppurate. చెమటపోయు chematapóyu, To perspire. ఉచ్చపోయు utstsapóyu, To make urine. వడపోయు vadapóyu, To strain through a cloth. పోయించు póyintsu, *v. Caus.* To cause to pour, cast, or inoculate. పోసుకొను pósukonu, *v. Comp.* To pour upon one's-self.

పోరామి porámi, *s.* Friendship.

పోరితము póritamu, *s.* War, battle, fight.

పోరు póru, *v. n.* To fight, or combat. *s.* A fight, or combat. 2. A quarrel, or dispute. 3. Enmity. పోరాడు póráḍu, To fight. 2. To quarrel. పోరాటము póráṭamu, *s.* Combat, battle. 2. Quarrel, dispute. పోరుపెట్టు pórubeṭṭu, To cry as a child.

పోరువ póruva, *s.* A sheet.

పోఱడు pórraḍu, *s.* A boy, or young man.

పోలకమ్మ pólakamma, *s.* A certain village goddess.

పోలిక, పోలికి pólika, póliki, *s.* Resemblance, likeness.

పోలు pólu, *v. a.* To resemble, or be like.

పోలె póle, *adj.* Resembling, like; as రామునిబోలె rámunibóle, Like Ráma. *s.* A sort of flour cake.

పోలేరమ్మ póléramma, *s.* A certain village goddess. 2. The goddess of the small pox. 3. The small pox itself.

పోళి póḷí, *s.* A cake, made of wheat-flour, jaggory, and doll, or pigeon pea.

పోవు póvu, *v. n.* To go; to go off, or away; to proceed. 2. To be lost, to disappear. 3. To die. The present, perfect, and aorist tenses of this verb, may be affixed, as auxiliaries, to the infinitive of any verb, to give it a future signification, as వ్రాయబోవుచున్నాను vrâyabótsunnánu, I am going to write. కొంచు. కొంచ-పోవు kontsu, kontsa-póvu, *v. a.* To carry away, or off. పోయిన póyina, Relative past participle. Gone, lost, past, dead. పోయినవారము póyinavaramu, Last week. ఒకస్త్రీతోబోవు okastrítóbóvu, To go, or cohabit, with a woman.

పోషించు póshintsu, *v. a.* To nourish, cherish, maintain, support, preserve, or protect.

పోసఱెక్కలు pósarrekkalu, *s. plu.* A particular species of fish.

పౌ

పౌజు paudzu, *s.* An army.

పౌత్రి pautri, *s.* A grand-daughter, either in the male, or female line; though more usually confined to a son's daughter.

పౌత్రుడు pautruḍu, *s.* A son's son; a grandson in the male line only.

పౌరుషము paurushamu, *s.* The measure of a man, equal to the height to which he reaches with both arms elevated, and the fingers extended. 2. The property of manhood; virility, manliness.

ప్ర

ప్ర pra, *part.* A Sanskrit particle, prefixed to words of that language, and implying. Progressive motion (forth, forward, away, &c.) 2. excess, or excellence, (very, much, exceeding.)

ప్రకటము prakaṭamu, *adj.* Displayed, unfolded, manifest, apparent, proclaimed, public, notorious, ప్రకటముచేయు prakaṭamuchéyu, To proclaim, or make public.

ప్రకరణము prakaraṇamu, *s.* An introduction; a prologue, or prelude. 2. A poetical fiction, or poem, in which the story and principal persons are wholly imaginary; the term is especially applied to a dramatic poem. 3. A chapter, or section; a book.

ప్రకారము prakáramu, *s.* Difference. 2. Similitude, likeness, resemblance. 3. Manner, method, mode. *adv.* According to, conformably with. ప్రకారముగా prakáramugá, Accordingly.

ప్రకాశము prakáśamu, *s.* Sun-shine, lustre, splendour, light. 2. Expansion, diffusion, manifestation; the word being equally applicable to physical or moral subjects, as the blowing of a flower, diffusion of celebrity, publicity of an event, or manifestation of a truth. ప్రకాశించు prakáśintsu *v. n.* To shine, or glitter; to be splendid.

ప్రకృతము prakr̲itamu, *adj.* Made, completed, accomplished. *adv.* At present; just at this time.

ప్రకృతి prakr̲iti, *s.* Nature.

ప్రఖ్యాతి prakhyáti, *s.* Publicity, notoriety. 2. Praise, eulogium.

ప్రగ్గడ praggaḍa, *s.* A protector.

ప్రచండము prachanḍamu, *adj.* Intolerable, insupportable. 2. Excessively hot, or burning. 3. Bold, confident, fierce, presuming. 4. Wrathful, passionate.

ప్రజ pradza, *s.* Progeny, offspring. 2. People, subjects.

ప్రజ్ఞ prajna, *s.* Intelligence, understanding, wisdom, sense, cleverness, talent.

ప్రణుతము praṇutamu, *adj.* Praised, celebrated. ప్రణుతించు praṇutintsu, *v. a.* To praise.

ప్రతతి pratati, *s.* Any creeping plant. 2. Spreading; expansion.

ప్రతలము pratalamu, *s.* The open hand, with the fingers extended.

ప్రతాపము pratápamu, *s.* Majesty, dignity, the high spirit arising from the possession of rank and power. 2. Heat, warmth. 3. Valour, prowess.

ప్రతి prati, A Sanskrit particle, prefixed to words of that language, and implying, Substitution, (instead, in lieu). 2. Several, in order, (severally, each, by each.) 3. Direction, designation, (to, towards, upon). 4. Belonging to, (as a part, or portion). 5. Exchange, return, (again, back again). 6. A little, &c. *s.* Any thing substituted for another; a copy. *adj.* Each, every. ప్రతిధ్వని pratidhwani, an echo.

ప్రతికూలము pratikúlamu, *adj.* Contrary, adverse, cross grained, reverse, inverted.

ప్రతిజ్ఞ pratijna, *s.* Promise, assent, agreement, engagement; determination, resolution; a vow. ప్రతిజ్ఞచెల్లించు pratijnachellintsu, To fulfil a vow.

ప్రతిన pratina, *s.* *vide* ప్రతిజ్ఞ pratijna.

ప్రతినిధి pratinidhi, *s.* A resemblance of a real form; an image of a statue, a picture, &c. 2. A surety.

ప్రతిఫలము pratiphalamu, *s.* Reflection of a mirror, &c. ప్రతిఫలించు pratiphalintsu, To reflect back a figure, &c.

ప్రతిబంధము pratibandhamu, *s.* Obstacle, impediment, hinderance.

ప్రతిబింబము pratibimbamu, *s.* A resemblance, or counterpart, of real forms; as a picture, an image, a shadow, &c.

ప్రతిమ pratima, *s.* A resemblance; a figure, image, or picture.

ప్రతివాది prativádi, *s.* A respondent a defendant. ప్రతివాదించు prativádintsu, *v. n.* To answer, or reply.

ప్రతిష్ఠ pratishṭha, *s.* Fame, celebrity. 2. Consecration. 3. Endowment. 4. Staying, standing, fixation. ప్రతిష్ఠించు pratishṭhintsu, To consecrate. ప్రాణప్రతిష్ఠ práṇapratishtha, That consecration of an idol which is supposed to inspire it with divine power.

ప్రత్తి pratti, *s.* Cotton, when in the pod. *vide* పత్తి patti.

ప్రత్యక్షము pratyakshamu, *adj.* Perceptible, perceivable; present, as cognizable by any of the organs of sense.

ప్రత్యుత్తరము pratyuttaramu, *s.* An answer, reply, or rejoinder.

ప్రత్యుపకారము pratyupakáramu, *s.* A return of good offices; gratitude.

ప్రత్యేకము pratyékamu, *adj.* Separate, distinct. ప్రత్యేకించు pratyékintsu, To separate. ప్రత్యేకముగా pratyékamugá, Separately; in private, alone.

ప్రదక్షిణము pradakshiṇamu, *s.* Reverential salutation, by circumambulating persons, or objects, keeping the right side towards them.

ప్రదేశము pradésamu, *s.* A place in general; a country, a district, &c.

ప్రధానము pradhánamu, *adj.* Chief, principal, superior. ప్రధానముచేయు pradhánamuchéyu, To betroth in marriage.

ప్రధానుడు, ప్రధాని pradhánuḍu, pradháni, *s.* A prime, or chief, minister.

ప్రపంచము prapanchamu, *s.* The expanded universe. 2. Extent, expanse. 3. Copiousness, abundance. 4. Illusion, or delusion.

ప్రబంధము prabandhamu, *s.* A connected discussion, or narrative.

ప్రబలము prabalamu, *adj.* Strong, powerful, pre-eminent. ప్రబలు prabalu, *v. n.* To increase, to improve; to become great, or powerful.

ప్రబలించు prabalintsu, *v. a.* To extend, or augment. This verb has also occasionally the neuter meaning of ప్రబలు prabalu.

ప్రభ prabha, *s.* Light, radiance, splendour. ప్రభాకరుడు prabhákaruḍu, The sun.

ప్రభాతము prabhátamu, *s.* The dawn, or morning.

ప్రభావము prabhávamu, *s.* Majesty, dignity, magnanimity, high spirit. 2. Power, strength, energy.

ప్రభువు prabhuvu, *s.* A lord, master, or ruler. ప్రభుత్వము prabhutwamu, *s.* Power, authority, rule, government.

ప్రమాణము pramáṇamu, *s.* Measure, size, dimension, quantity 2. Proof, testimony, authority. 3. An oath, adjuration. 4. Limit. 5. Cause, motive. ప్రమాణముచేయు pramáṇamuchéyu, To take an oath. ప్రమాణముచేయించు pramáṇamuchéyintsu, To administer an oath.

ప్రమాదము pramádamu, *s.* Mistake, error, inadvertence, carelessness, inaccuracy 2. Misfortune.

ప్రమిదె pramide, *s.* The cup of a lamp; the place which holds the oil.

ప్రయత్నము prayatnamu, *s.* Endeavour, or effort. 2. Act, action.

ప్రయాణము prayáṇamu, *s.* Journey, march, departure.

ప్రయాసము, ప్రయాస prayásamu, prayása, *s.* Trouble, labour, fatigue. 2. Difficulty, embarrassment. 3. Pain

ప్రయోజనము prayójanamu, *s.* Cause, occasion. 2. Motive, origin. 3. Result. 4. Occupation, business. 5. Profit, advantage. 6. Use. 7. A religious ceremony,

ప్రలాపము pralápamu, *s.* Unmeaning or unconnected speech. 2. Sorrow lamentation.

ప్రలాపించు, ప్రలపించు pralápintsu, pralapintsu, *v. n.* To lament, or grieve.

ప్రళయము pralayamu, *s*. The end of a kalpa, or destruction of the world. జలప్రళయము jalapralayamu, The deluge. ప్రళయముగా pralayamugá, *adv*. In immense or overpowering numbers. 2. With vast pomp. 3. In a most extraordinary manner.

ప్రవర్తన pravartana, *s*. Action, business, worldly interest or activity, as opposed to abstract contemplation. 2. Conduct, behaviour. ప్రవర్తించు, ప్రవర్తిల్లు pravartintsu, pravartillu, To act or behave. 2. To be going on, in a state of action.

ప్రవర్ధిల్లు pravardhillu, *v. n*. To increase, prosper, or augment.

ప్రవాద praváda, *s*. Rumour, report.

ప్రవాహము praváhamu, *s*. A stream, or current; the flowing, or course of any thing; continuous passage. ప్రవహించు pravahintsu, To flow; to run as water.

ప్రవేశము pravéśamu, *s*. Entering, entrance. 2. Arrival. 3. Advancement in learning. ప్రవేశించు pravéśintsu. *v. n*. To enter. 2. To arrive at. 3. To interfere in.

ప్రశస్తము praśastamu, *adj*. Happy, well, right. 2. Good, excellent, best, illustrious. 3. Commodious.

ప్రశ్న, ప్రశ్నము praśna, praśnamu, *s*. A question, demand, or enquiry.

ప్రసంగము prasangamu, *s*. A discourse. 2. Introduction, insertion. 3. Association, connection. ప్రసంగించు prasangintsu, To discourse; to argue, or dispute.

ప్రసక్తి prasakti, *s*. An occurrence, or event.

ప్రసన్నత prasannata, *s*. Brightness. pellucidness, clearness, purity, ప్రసన్నము prasannamu, *adj*. Clear, transparent, clean, bright, pellucid. 2. Pleased, delighted, complacent, gracious, favorable.

ప్రసవము prasavamu, *s*. The bringing forth, or bearing, young. 2. A flower, or blossom. 3. Birth, production. 4. Offspring, posterity. ప్రసవపునొప్పులు prasavapunoppulu, The pains of child-birth. ప్రసవించు prasavintsu, To brign forth a child.

ప్రసాదము prasádamu, *s*. Clearness. cleanness, brightness. 2. Favor, kindness, propitiousness. 3. Well-being, welfare. 4. Food offered to the deity, or to a Guru. ప్రసాదించు prasádintsu, *v. a*. To favor.

ప్రసాపడు prasápadu, *s*. To eat

ప్రసిద్ధము prasiddhamu, *adj*. Adorned, ornamented. 2. Famous, celebrated, notorious.

ప్రసిద్ధి prasiddhi, *s*. Fame, celebrity, notoriety

ప్రసూత, ప్రసూతిక prasúta, prasútika, *s.* A woman who has borne a child, or who has been recently delive-red.

ప్రస్తావము prastávamu, *s.* Opportunity, occasion.

ప్రస్తావించు prastávintsu, *v. a.* To seize an opportunity.

ప్రస్తుతము prastutamu, *adj.* Said, revealed, propounded, declared. 2. Ready, prepared. 3. Praised, panegyrised. *s.* A feast, or ceremony. *adv.* At present.

ప్రస్థాపించు prasthápintsu, *v. a.* To place, keep, or stop.

ప్రహరి praharí, *s.* A wall, raised around the house.

ప్రక్షాళనము prakshál̤anamu, *s.* Washing, cleaning.

ప్రా

ప్రా prá, *adj.* Old, ancient.

ప్రాకారము prákáramu, *s.* A rampart, or fence; any enclosure, or defence, in the form of a wall, upon a raised mound.

ప్రాకు práku, *v. n.* To creep.

ప్రాకుడు prákuḍu, *s.* Dirt.

ప్రాక్కు prákku, *adj.* Before, prior; preceeding in place, or time. 2. East, eastern. 3. Past, gone. *adv.* Formerly.

ప్రాణి práṇi, *s.* An animal; a sentient or living being.

ప్రాత práta, *adj.* Old, ancient, *vide* ప్రా, పాత prá, páta, *s. vide* పాత páta. ప్రాతగిలు prátagilu. To become., old.

ప్రాతఃకాలము prátahkálamu, *s.* The dawn, the morning.

ప్రాప్తము práptamu, *adj.* Obtained, gained, received, procured. ప్రాప్తి prápti, *s.* Gain, profit.

ప్రాబలుకులు, ప్రామినుకులు prábalukulu, práminukulu, *s. plu.* The Vedas. *lit.* The ancient words.

ప్రామాణికము prámáṇikamu, *adj.* Speaking truth. 2. True; of great force, credit, or authority. from. ప్రమాణము pramáṇamu, *q. v.*

ప్రాము prámu, *v. a.* To rub; to wash a wall.

ప్రాయము práyamu, *s.* Fasting in order to die. 2. A state, or condition, of life; as age, youth, *adj.* Like.

ప్రాయశ్చిత్తము práyaśchittamu, *s.* Expiation, penance.

ప్రారంభము prárambhamu, *s. vide* ఆరంభము árambhamu.

ప్రారబ్ధము prárabdhamu, *s.* Destiny, luck, fortune.

ప్రార్థన prárthana, *s.* Asking, begging. 2. Prayer, supplication. ప్రార్థించు prárthintsu, *v. a.* To pray, or supplicate.

ప్రాలు prálu, *s. plu.* Rice. 2. *vide* అక్షతలు akshatalu, No. 1. And. 2.

ప్రాలుమాలు, ప్రాల్మాలు prálumálu, prálmálu, *v. n* To be idle, or lazy. *vide* పాలుమాలు pálumálu.

ప్రాసము prásamu, *s.* A bearded dart. In Telugu prosody, it denotes alliteration.

ప్రాహ్ణము práhṇamu, *s.*The forenoon.

ప్రి

ప్రిదిలు pridilu, *v. n.* To grow slack, or become loose.

ప్రియము priyamu, *adj.* Dear, beloved, desired. 2. Dear, or high, in price. ప్రియుడు priyuḍu, *s.* A husband.

ప్రీ

ప్రీతి príti, *s.* Joy, pleasure, delight, happiness. 2. Love, affection, regard.

ప్రే

ప్రేగు prégu, *s. vide* పేగు pégu.

ప్రేత préta, *s.* A ghost, goblin, or sprite; an evil being, especially animating the carcases of the dead.

ప్రేమ, ప్రేముడి préma, prémuḍi, *s.* Affection, kindness, tender regard. 2. Pleasure, sport, pastime, joy.

ప్రేయసి préyasi, *s.* A wife.

ప్రేరేపణ, ప్రేరేపణము prérépaṇa, prérépaṇamu, *s.* Sending, directing. 2. Passion; or operation of the organs of sense. 3. Excitement, instigation. ప్రేరేపించు, ప్రేరేచు prérépintsu, prérétsu, *v. a.* To induce, excite, or instigate. ప్రేరేపకుడు prérépakuḍu, *s.* An instigator.

ప్రేలు prélu, *v.a.* To prattle, or tattle; to talk in a silly manner, *vide* పేలు pélu.

ప్రేవు prévu, *s. vide* ప్రేగు, పేగు prégu, pégu,

ప్రేష్య préshya, *s.* A maid servant.

ప్రేష్యుడు préshyuḍu, *s.* A man servant.

ప్రొ

ప్రొద్దు proddu, *s. vide* పొద్దు poddu.

ప్రొయ్యి proyyi, *s. vide* పొయి poyi.

ప్రో

ప్రోక próka, *s.* A heap, multitude, or assemblage.

ప్రోగు prógu, *s. vide* పోగు pógu, No. 2. And 3.

ప్రోచు prótsu, *v. a.* To save, protect, support, or preserve.

ప్రోడ próḍa, *s.* A wise, or skilful, person.

ప్రోడి próḍi, *s.* Beauty.

ప్రొపు própu, *s.* Protection; saving. *vide* ప్రొచు prótsu.

ప్రొయాలు próyálu, *s.* A woman.

ప్రొలు prólu, *s.* A city. ప్రొలుదిరుగు próludirugu, *v. n. vide* ఊరేగు úrégu, To go in procession about a city. This term, in marriage ceremonies, is often applied to that part of them which consists in a fictitious procession round the city, represented by some object placed in the house.

ప్రొవు próvu, *s. vide* ప్రొగు, పోగు prógu, pógu. No. 2. And. 3.

ఫ

ఫ pha, The thirty-seventh letter, and twenty second consonant, in the Telugu alphabet.

ఫకీరు hakíru, *s.* A fakeer, dervise, or religious mendicant.

ఫజీతి, ఫజీతు phajíti, phajítu, *s.* Disgrace, ignominy.

ఫరమాయషు pharamáyashu, *s.* Order, commission, direction. 2. Pleasure, will. ఫరమాయించు pharamáyintsu, To give orders; to appoint, to fix.

ఫరారీఅవు pharáríavu, *v. n.* To run away; to desert, or abscond.

ఫలము phalamu, *s.* The fruit of any plant; fruit in general. 2. Fruit, (metaphorically) result, produce, consequence. 3. Prosperity, flourishing, thriving. 4. Gain, profit, acquisition.

ఫలానా phaláná, *s.* Such a one. *adj.* Such and such.

ఫా

ఫాయిదా pháyidá, *s.* Profit, gain advantage, utility.

ఫి

ఫితూరి phitúrí, *s.* Disturbance, insurrection, rebellion. 2. Any secret, deceitful or underhand proceeding.

ఫిరంగి phirangí, *s. vide* పిరంగి pirangi.

ఫిరియాదు phiriyádu, *s.* A complaint. 2. An accusation, or plaint, in law. ఫిరియాది pniriyádi, A plaintiff, or complainant.

బ

బ ba, The thirty-eighth letter, and twenty third consonant, in the Telugu alphabet.

బంక banka, *s.* Gum, glue. 2. Flux, or issue, of matter. *adj.* Viscous, glutinous, sticky. 2. Figuratively, stingy. నెత్తురుబంక netturubanka, The bloody flux. బంకమన్ను bankamannu, *s.* Clay. *lit.* Glutinous earth. బంకలుసాగు bankaluságu, *v. n.* To be gummy, or sticky.

బంగరు, బంగారము, బంగారు bangaru, bangáramu, bangáru, *s*. Gold. *adj*. Golden. బంగారునీరు bangáruníru, Gold leaf. *lit*. Gold water. బంగారుపూత bangárapúta, *s*. Gilding. బంగారుకడ్డి bangárukaḍḍi, An ingot of gold. బంగారురేకులు bangáruré-kulu, Plates, or flat pieces, of gold.

బంగారుతీగెలు bangárutígelu, *s*. A species of pady. *lit*. Gold-vines.

బంగి bangi, *s*. The bang, or ganjah, plant; a species of hemp, Canabis sativa.

బంటి banṭi, *adv*. As high as; up to. It is applied with relation to depth only; as మొలబంటినీరు molabanṭiníru, Water, as high as the waist.

బంటు banṭu, *s*. A hero, or warrior. 2. A foot soldier. 3. A peon; the lowest civil officer. 4. At chess, a pawn. బంటుతనము banṭutanamu, *s*. Heroism, bravery.

బంట్రౌతు banṭrautu, *s*. A trooper or horse soldier; but now generally applied to a peon. *vide* బంటు banṭu, No. 3.

బండ banḍa, *s*. A rock or vast stone. 2. A pestle without a ferrule. *adj*, Worn out. 2. Opprobrious, obscene. 3. Cruel. బండవాండ్లు banḍavánḍlu, *s*. A certain class of people, who beg with a stone in their hands; threatening to beat themselves, with it, if alms are not given.

బండరువు banḍaruvu, *s*. A bag of money.

బండవలము, బండాలము banḍavalamu, banḍálamu, *s*. Stock, capital, funds, money. 2. The true extent of one's property, or ability.

బండారుపిచ్చుక banḍárupitstsuka, *s*. A gallinule.

బండి banḍi, *s*. Any wheeled conveyance; a carriage, a cart, &c. 2. A wheel. బండిముగ్గరము banḍimoggaramu, An army arranged in the form of a wheel. బండియిరుసు banḍiyirrusu, *s*. An axle-tree. బండిరిక్క banḍirikka, *s*. The fourth of the lunar mansions, from it's form, like a cart, or wain. బండికల్లు banḍikallu, The wheel of any conveyance. Stone wheels are common in many parts of India.

బంతి banti, *s*. A ball made of flowers, or cloth.

బంతి banti, *s*. A row, line, or rank. ఎడబంతి eḍabanti, A string, or row, of bullocks.

బందము bandamu, *s*. A cord, or rope, used to tie together the two legs of any animal, to prevent it's

escape. 2. The rope used by the drawers of toddy, to keep their feet together, in climbing high palm trees.

బందలము bandalamu, *s*. A pot, with a wide mouth.

బంది bandi, *s*. Imprisonment, confinement. 2. A captive. బందికాడు bandikádu, *s*. One of a gang of robbers. 2. A prisoner, or captive.

బందిపోటు bandipóṭu, *s*. An incursion of robbers.

బందు bandu, *s*. A hinge. 2. A species of bird. 3. Restraint, confinement. 4. Stopping, terminating, concluding.

బందుకట్టు bandukaṭṭu, *s*. Conspiracy, league, cabal, plot, plan, scheme. బందుకట్టుకొను bandukaṭṭukonu, *v n*. To conspire, cabal, form a party, or be leagued together.

బందుగుడు bandugudu, *s*. *vide* బంధువు bandhuvu.

బందె bande, *s*. Imprisonment, confinement. 2. A fine for a trespass by cattle.

బందోబస్తు bandóbastu, *s*. Arrangement, settlement, regulation, management.

బంధకము bandhakamu, *s*. Binding, confinement. 2. Engagement. 3. Servitude. సంసారబంధకము samsárabandhakamu, The yoke of marriage.

బంధన bandhana,*s*. Paste, gum, glue; any thing sticky. *adj*. Viscous, glutinous.

బంధనము bandhanamu, *s*. Binding, tying, imprisoning, confining.

బంధము bandhamu, *s*. A binding, tie, or fetter. బంధించు bandhintsu, *v. a*. To tie, bind, or tighten. *v. n*. To be bound, or stopped, as urine, &c.

బంధుడు bandhuḍu, *s*. *vide* బంధువు bandhuvu.

బంధువు, బంధువుడు bandhuvu, bandhuvuḍu, *s*. A kinsman, or relation; but especially a distant or cognate kinsman, and subsequent in right of inheritance to the Sahótara. బంధుత్వము bandhutwamu, Relationship, affinity.

బకదారి bakadári,*s*.A dove, or pigeon.

బక్క bakka, *adj*. Thin, lean, meagre.

బగ్గి baggi, *s*. Ashes, dust.

బగ్గుండీ baggundí, *s*. A red powder, which the Hindoos throw at each other, during the Holi feast.

బచ్చు, బచ్చువాడు batstsu, batstsuváḍu, *s*. A banker, money-changer, or shroff.

బచ్చెన bachchena,*s*. Paint, colour. *adj*. Painted. బచ్చెనబొమ్మ bachchenabomma, A painted doll, or puppet.

బజంత్రీలు bajantrílu, *s. plu*. Musical instruments. 2. Musicians.

బజారు badzárru, *s.* A range of shops; a bazaar.

బజీతి, బజీతు bajíti, bajítu, *s. vide* ఫజీతి phajíti.

బజ్జి bajji, *s.* A dish made of brinjal, the egg plant, or solanum melongena.

బటానీలు baṭánílu, *s. plu.* Peas, Pisum sativum.

బటాసాలు baṭásálu, *s. plu.* A sort of baked cake.

బటువు baṭuvu, *adj.* Round, circular, spherical. *s.* A circle, or sphere. 2. A plain gold hoop ring.

బట్ట baṭṭa, *s.* Cloth. 2. Clothes. *adj.* Bald. బట్టావు baṭṭávu, A cow spotted white.

బట్టబయిలు baṭṭabayilu, *s.* An open plain; a champaign country. *adj.* Clear, open, evident. బట్టబయిలవు baṭṭabayilavu, *v. n.* To be discovered, or disclosed.

బట్టు-బట్టువాడు, బట్రాజు baṭṭu-baṭṭuváḍu, baṭrádzu, *s.* A bard; a chaunter of praise, and titles.

బట్టుగాడు baṭṭugáḍu, *s.* The bird termed, in India, the myna.

బడబానలము, బడబాముఖము baḍabánalamu, baḍabámukhamu, *s.* Submarine fire. 2. A being consisting of flame, but with a mare's head, sprung from the thighs of Oorva, and who was received by the ocean.

బడలు, బడలుపడు baḍalu, baḍalupaḍu, *v. a.* To be fatigued, tired, wearied, or harassed. బడలిక baḍalika, *s.* Fatigue, tiresomeness. బడలించు baḍalintsu, *v. a.* To fatigue, &c. బడలికదీర్చుకొను baḍalikadírtsukonu, To rest one's self.

బడాయి, బడాయీ baḍáyi, baḍáyí, *s.* Pride, arrogance, ostentation.

బడి baḍi, *s.* A school. *adv.* As much, used in composition only; thus. ఇబ్బడి ibbaḍi, Twice as much. ముబ్బడి mubbaḍi, Thrice as much.

బడితె, బడియ baḍite, baḍiya, *s.* A large thick stick.

బడిబడి baḍibaḍi, *adv.* Repeatedly; one after another.

బడియు baḍiyu, *v. a.* To perform any ceremony, in order to obviate, or prevent, bad effects from an evil eye. This is done generally, by mixing turmerick and fine lime in water, placing the whole in an open vessel, and moving it, with a circular motion, all over the head and body.

బణ్ణము baṇṇamu, *s.* A heap, or quantity, of new brass pots.

బతిమాలు batimálu, *v. a.* To pray, supplicate, beg, or importune.

బతుకు batuku, *v. n.* To live, or subsist. *vide* బ్రతుకు bratuku, *s.* Subsistence, mode of life, trade, or profession.

బత్తళిక battalika, *s.* A quiver.

బత్తుడు battuḍu, *s.* A worshipper, a servant.

బత్తెము battemu, *s.* Batta, a daily allowance in money, or food, for subsistence.

బదనామి, బదలామి badanámi, badalámi, *s.* Infamy, disgrace. 2. Blame, defamation.

బదులు badulu, *s.* Exchange, substitution, stead, lieu, retaliation. *adj.* Substituted, exchanged. 2. Other. *adv.* In lieu; In exchange. బదులువుత్తరము baduluvuttaramu, A verbal or written answer. బదులుమాట badulumáṭa, A verbal reply. 2. A contradiction. బదలాయించు,బదిలించు badaláyintsu, badilintsu, *v. a.* To change, exchange, or substitute.

బద్ద badda, *s.* A slit, split, or opening. 2. A piece, or slice. 3. Split pulse. 4. Split wood. బద్దలవు baddalavu, To be broken to pieces.

బద్దకము baddakamu, *s.* Laziness, indolence.

బద్దించు baddintsu, *v. a.* To re-measure.

బద్దు, బద్దుర baddu, baddura, *s.* A lie, or falsehood. *adj.* False.

బద్దె badde, *s.* The end, or selvage, of a web.

బద్రము badramu, *s.* *vide* s. భద్రము bhadramu.

బన్నము bannamu, *s.* Interruption, prevention. 2. Fraud. 3. Disgrace, dishonor. 4. Evil, misfortune, bad treatment.

బన్నసరము bannasaramu, *s.* A necklace, of coral and gold beads, alternately.

బమ్మరిల్లు bammarillu, *v. n.* To be confused, or confounded.

బయట bayiṭa, *adv.* This is the inflected irregular ablative of బయిలు bayilu, *q. v.*, And it denotes—Out, outside, abroad. బయటవుండు bayiṭavunḍu, *lit.* To be out. To be menstruous; because Hindoo females, in that state, are deemed unclean, and are removed from the usual dwelling part of the house. బయటపోవు bayiṭapóvu, To go out; to go abroad. బయటవేయు bayiṭavéyu, To disclose, or reveal. బయటబడు bayiṭabaḍu, *v. n.* To be disclosed; to become public.

బయిటి bayiṭi, *adj.* Outer, outside, exterior. 2. Strange, foreign.

బయిరవాసము bayiravásamu, *s.* *vide* అంగవస్త్రము angavastramu.

బయిలు bayilu, *s.* Making in the inflex. Sing. బయిటి bayiṭi, A plain, an open field, an empty space of ground. 2. An esplanade. 3. The outside, the exterior. 4. The air,

or atmosphere. 5. Publicity. *adj.* Clear, evident. బయిలువెళ్లు, బయిలుదేరు, దేలు bayilūveḷḷu, bayilu-déru, délu, *v. n.* To go abroad, to go out. 2. To set off, or start. 3. To be shed. బయిలుపఱచు bayilupa-rratsu, To make known; to reveal, or disclose. బయిలుపడు bayilupaḍu, To be discovered, or disclosed. బయిటికిపోవు bayiṭikipóvu, To go out, to answer the calls of nature.

బరకము barakamu, *s.* A load, or bale, of cotton.

బరడు baraḍu, *s.* The bark of the tamarind tree, &c.

బరతరపు baratarapu, *adj.* Discharged, dismissed. తరఫుచేయు taraphuchéyu, To dismiss.

బరపటాలు barapaṭálu, *s.* A sort of grain.

బరమా baramá, *s.* An auger; an instrument with which carpenters bore holes.

బారాతము barátamu, *s.* An assignment; a written order.

బరాబరి barábari, *s.* Equality. 2. Good order, or arrangement. *adj.* Right, just, proper.

బరి bari, *s.* A school. 2. The side. 3. A line or boundary. *adj.* Bare, naked.

బరికట్టె barikaṭṭe, *s.* A spear without point.

బరికె barike, *s.* A small stick, or bough.

బరిచీ barichí, *s.* A spear.

బరిణె bariṇe, *s.* A small box.

బరిశీ bariśí, *s.* *vide* బరిచీ barichí.

బరుకు baruku, *v. a.* To scratch; to lacerate.

బరుజులు barudzulu, *s. plu.* Small tinkling bells.

బరువసము baruvasamu, *s.* Confidence, courage. *vide* భరవసము bharavasamu.

బరువు baruvu, *s.* And. *adj.* *vide* బలువు baluvu.

బరుసు barusu, *s.* Roughness. 2. Rudeness. *adj.* Rough, coarse. 2. Rude, brutal, brusque.

బర్రె barre, *s.* A female buffalo.

బలగము balagamu, *s.* A number, or company, of relations, or kinsmen.

బలపము balapamu, *s.* The soft white clay substance, or crayon, like slate pencil, used in writing upon a black board, &c.

బలము balamu, *s.* Strength, might, force. 2. Power, virtue, influence. 3. An army, forces. 4. Rigour, severity. *adj.* Strong, powerful, stout, robust. 2. Efficacious. చతురంగబలము chaturangabalamu, The four kinds of Indian forces, viz.

Infantry, chariots, elephants and horses. hence చదరంగబలము tsadarangabalamu, Chessmen.

బలి bali, *s.* A king and Daitya. 2. Tax, royal revenue. 3. An oblation, a victim, a religious offering in general. 4. Presentation of food, &c. To all created beings ; one of the five great sacraments of the Hindoo religion. 5. The sacrifice of an animal, or raw flesh, to the goddess Durga. 6. Fragments of food, left at an oblation, or meal.

బలిజెవారు, బల్జెవారు balijeváru, baljeváru, *s. plu.* A very numerous caste, among the Súdras of Telingana. The Balaja caste బలిజెరికము balijerikamu, The profession of that caste.

బలిమి balimi, *s.* Strength, power, force.

బలియు baliyu, *v. n.* To become corpulent ; to grow fat, big, or thick. 2. To increase, multiply, or be augmented. బలిపించు balipintsu, *v. a.* To fatten, or strengthen. బలుసుకొను balusukonu, *v. Comp.* To grow of itself fat, big, or thick.

బలు baḷu, *adj.* Much, great, exceeding, very. 2. Mortal.

బలుగుత్తులు baluguttulu, *s. plu.* A sort of paddy.

బలుపు balupu, *s.* Bigness, corpulence.

బలువిడి baluviḍi, *adv.* Much, excessive. 2. Impetuously, vehemently. 3. Severely, strongly.

బలువు, బళువు baluvu, baḷuvu, *s.* Weight. 2. A load, or burden. 3. A charge, or obligatory duty ; onus. 4. Oppression, or heaviness, in sickness. 5. Importance, consequence. 6. Difficulty. *adj.* Heavy, onerous. 2. Obligatory. 3. Indisposed. 4. Important. 5. Difficult. 6. Acute, severe.

బలువుడు baluvuḍu, *s.* A strong, vigorous, powerful, or rich, man.

బలె bale, *interj.* Look ! lo ! behold !

బలోద్బంది balódbandi, *s.* Force, violence.

బల్ల balla, *s.* A plank, or board. 2. A table. 3. A disease of the stomach. బల్లపొరుగు ballaporugu, A table drawer.

బల్లి balli, *s.* The house lizard ; often consulted as ominous.

బల్లిబుడు ballibuḍu, *s.* A vigorous, or strong, man.

బల్లియము, బల్లెము balliyamu, ballemu, *s.* A spear.

బళా, బళీ baḷá, baḷí, *interj.* Expressive of approbation. Bravo ! &c.

బళ్ళ baḷḷa, *s. vide* కుంచము kuntsamu.

బవంతము bavantamu, *s.* Deceit.

బవరము bavaramu, *s.* Battle, war.

బవిరలు baviralu, *s. plu.* Ornaments worn from the tip of the ear.

బవిసి bavisi, *s.* Honor. 2. Splendour, eclat. 3. Estimation in public opinion. 4. Rank, condition, state. 5. Modesty, shame.

బస basa, *s.* A house; a temporary abode, a lodging. బస-చేయు, చేసుకొను basa-chéyu, chésukonu, To lodge, or dwell.

బసవడు, బసవన్న basavaḍu, basavanna, *s.* A sacred bull.

బసివి basivi, *s.* A female dedicated to Siva, whose profession is prostitution.

బసుమము basumamu, *s.* Ashes.

బస్తా bastá, *s.* A bale of goods.

బస్తీ bastí, *adj.* A population, a village. Populous.

బహానా bahaná, *s.* Pretence, pretext, excuse, contrivance, evasion.

బహిరంగముచేయు bahirangamuchéyu, *v. a.* To make known, or public.

బహు bahu, *adj.* Much, numerous, many. 2. Very large, great. 3. Severe, violent.

బహుమానము bahumánamu, *s.* A gift by a superior to an inferior. 2. Recompense, reward. 3. Honor. *adj.* Honorable; in public estimation; creditable, respectable.

బహుళము bahuḷamu, *s.* The dark lunar fortnight; that of the moon's decrease. *adj.* Much, or many.

బహువచనము bahuvachanamu, *s.* In grammar, The plural number.

బహుశః, బహుశా bahuśah, bahuśá, *adv.* Often; in many ways; for the most part.

బా

బాండువ bánḍuva, *s.* An earthen pot.

బాంధవుడు bándhavuḍu, *s.* A relation, or kinsman.

బాంధవ్యము bándhavyamu, *s.* Affinity, relationship, alliance.

బాకా báká, *s.* A large trumpet, such as is used at Hindoo festivals.

బాకి, బాకీ báki, bákí, *s.* The residue, the remainder. 2. Balance; arrears. *adj.* Remaining. 2. Wide. బాకినోరు bákinóru, A wide mouth. బాకీవుండు bákívunḍu, To be in debt; to owe a balance. బాకీతీర్చు bákítírtsu, To liquidate, or clear, a balance, or debt.

బాకు báku, *s.* A short dagger, poignard, or creese.

బాగములు bágamulu, *s. plu.* Cut areca nuts.

బాగా bágá, *adv.* Well, properly, rightly; in good, or sound, order, or repair. 2. In good health. *adj.* Handsome, beautiful.

బాగు bágu, *s.* Good, or sound, state, or condition. 2. Beauty. 3. Health. *adj.* Good, proper, well, sound. 2.

Handsome. 3. Healthy. బాగుచేయు báguchéyu, *v. a.* To mend, or repair. 2. To cure. మా, మహా-బాగు má, mahá-bágu, *adv.* Very good; very well; yes.

బాజా bájá, *s.* Music; musical performance.

బాజాఱు bádzárru, *s.* A bazar, or range of shops. బాజాఱుఖబరు bádzárru-khabaru, The rumour, or common talk, of the day.

బాట báṭa, *s.* A road, way, or path. బాటసారి báṭasári, *s.* A traveller.

బాడవ báḍava, *s.* A common sewer, for conveying filth out of a town.

బాడిగె báḍige, *s.* Hire, rent.

బాడిసె-బాడితె, బాడాసువు báḍise-báḍite, báḍásuvu, *s.* A hatchet, or axe.

బాడె baḍe, *s.* Mud, mire.

బాణము báṇamu, *s.* An arrow. 2. A Firework. ఆకాశబాణము ákáśabáṇamu, A sky rocket. బాణముతొడుగు báṇamutoḍugu, To fix, or place, an arrow in the bow. బాణముప్రయోగించు báṇamuprayógintsu, To shoot an arrow. బాణముకాలుచు báṇamukálutsu, To fire sky rockets, or other fireworks.

బాణలి báṇali, *s.* Making in the inflex. Sing.

బాణటి báṇaṭi, A kitchen utensil, of iron or brass, used as a frying pan.

బాణాకఱ్ఱ báṇákarra, *s.* An iron mounted mace, or heavy stick.

బాతి báti, *adj.* Great, large. 2. Desired, wished for. 3. Regretted.

బాతు bátu, *s.* A duck.

బాదంకాయ bádankáya, *s.* An almond.

బాదు bádu, *v. a.* To beat, flog, or chastise. *s.* Fees in grain, paid to the village servants, before the division of the crop.

బాధ bádha, *s.* Pain, trouble, affliction, torment, torture. 2. Opposition, contradiction. బాధించు bádhintsu, *v. a.* To torment, annoy, or cause pain.

బాధకము bádhakamu, *s.* Any thing opposing, impeding, or causing difficulty; any argument, or fact, which can be urged in refutation, or in contradiction of another; inconvenience, annoyance. 2. In grammar, an exception from the general rule.

బాధ్యత bádhyata, *s. vide* బాధ్యము bádhyamu.

బాధ్యము bádhyamu, *s.* Relationship. 2. An obligatory duty. 3. A right, or claim to possession. *adj.* Related to. 2. Incumbent on. 3. Having a right, or claim. బాధ్యపడు bádhyapaḍu, *v. n.* To be obliged, or under obligation to another. బాధ్యపఱచు bádhyaparratsu, *v. a.* To oblige, or place another under obligation.

బాన báṇa, *s.* A large earthen pot, much used by washermen.

బానిసె bánise, *s.* A maid servant, or female slave.

బాపడు bápaḍu, *s.* A brahman.

బాపన bápana, *adj.* Of or belonging to brahmans. బాపనవాడు bápana-váḍu, A brahman. బాపనత-బాపనక్క, బాపనది bápanata-bápanakka, bá-panadi, *s.* A brahmani woman.

బాబా bábá, *s.* A horse. బాబారౌతు bábárautu, Kubéra, the god of ri ches, whose steed is the horse.

బాబు bábu, *s,* A father. 2. A point, matter, subject, or item.

బాము bámu, *s.* Embarrassment, en-tanglement. 2. Birth, production.

బార bára, *s.* A fathom ; the measure from the tip of the middle finger of one hand, to that of the other, with both arms stretched to their full extent. *adj.* Twelve. ఏకుబార పోసుకొను ékubára pósukonu, To spin threads.

బారకాడి bárakáḍi, *s.* A yoke in which untrained animals are pla-ced, with those already trained.

బారసాల bárasála. *s.* The ceremony, of naming a child.

బారాది bárádi, *adj.* Much, many.

బారి bári, *s.* Annoyance, trouble. 2. The front of an enemy. 3. The inclined pit near a deep well, down which bullocks are driven, to raise the water, by a pulley.

బారిసమరు bárisamaru, *v. a.* To kill.

బారు báru, *s.* A line, row, rank, or range. 2. An army. 3. The evo-lution, or exercise, of troops. బారు వాండ్లు báruvanḍlu, *s.* Infantry. బారుచేయు báruchéyu, To load, as a gun, &c.

బారుచాపు, బారచాపు bárutsápu, bára-tsápu, *s.* Long cloth ; a technical term, applied in India to a parti-cular kind of cotton cloth, woven in long webs.

బారువ báruva, *s.* A candy, the greatest Telugu weight, equal to about 500-lb. Avoir.

బాల bála, *adj.* Young, tender. 2. Puerile, childish. 3. Foolish. *s.* A woman. 2. A girl under eight years of age. బాలకుడు bálakuḍu, *s.* A boy, or infant. 2. A fool.

బాలింతరాలు bálintarálu, *s.* A woman in child bed.

బాలిక bálika, *s.* A girl, under eight years of age.

బాలుడు báluḍu, *s.* A boy, under eight years of age.

బాల్యము bályamu, *s.* Childhood, in-fancy.

బాళి báḷi, *s.* Sorrow, grief, anxiety.

బావ báva, s. The son of a mother's brother, or of a father's sister, if older than one's self. 2. A man's brother in law, if older than one's-self. 3. A woman's brother in law, if older than her husband. *vide* మఱది, బావమఱది marradi, bávamaridi, A man's brother in law, either older, or younger, than himself.

బావి bávi, s. A well.

బావిలీగోలుసు bávilígolusu, s. A gold chain, suspended as an ornament from the tip of the ear. It is worn by men only.

బావిలీలు bávilílu, s. *plu.* Ornaments worn by female Hindoos, on the tip of the ear.

బావు, బావుకొను bávu, bávukonu, v: a. To eat by large handfuls.

బావురుపిల్లి bávurupilli, s. A male cat.

బావురుమనివుండు bávurumanivunḍu, v. n. To be solitary, or deserted.

బాష్పము báshpamu, s. A tear. 2. Rheum. ఆనందబాష్పములు ánandabáshpamulu, Tears of joy.

బాస básа, s. A word. 2. An oath. 3. A language.

బాసట básaṭa, s. Assistance, help, aid.

బాసవాలు básaválu, s. A penitent. 2. A deity.

బాహాటము báháṭamu, s. Notoriety. 2. Loudness in reading.

బాహిరము báhiramu, s. The outside. బాహిరపోవు báhirapóvu, To faint, or swoon.

బాహు, బాహువు báhu, báhuvu, s. The arm. బాహుజుడు báhujuḍu, A chetriya, or one of the Raja or second pure Hindoo caste; as produced from the arms of Bramha. బాహుపురి báhupuri, s. Ornaments for the arm, *vide* అంగదము, బాహుమూలము angadamu, báhumúlamu, s. The armpit. బాహుయుద్ధము báhuyuddhamu, Close fight, personal struggle, boxing, wrestling.

బాహులము báhulamu, s. *vide* కార్తికము kártikamu.

బాహ్యము báhyamu, *adj.* External, outer, outward. 2. Public, notorious.

బి

బింకము, బింకెము binkamu, binkemu, s. Pride, presumption, arrogance. 2. Boasting, vaunting. 3. Ostentation. బింకెములాడు binkemuláḍu, To vaunt, boast, or presume.

బిందువు binduvu, s. A drop. 2. Semen virile (modest). 3. The letter o. బిందించు bindintsu, To fall in drops, as rain.

బిందె binde, s. A metal water-pot, generally of brass or copper, but sometimes also of silver or gold.

బింబము bimbamu, *s.* The disk of the sun, or moon. 2. Form, shape, or figure. 3. A reflected or represented form ; A shadow.

బికారి bikári, *adj.* Very indigent, or poor. 2. Lean from disease.

బికిరము bikiramu, *s.* Alms. 2. Begging.

బిగి, బిగువు bigi, biguvu, *s.* Tightness, tension. 2. Pride, arrogance. 3. Rigidity, austerity. *adj.* Tight. 2. Proud, arrogant. 3. Rigid, austere, rigorous. బిగియు bigiyu, *v. n.* To be tight. 2. To cease, or terminate. 3. To be proud, or arrogant. బిగించు, బిగియించు bigintsu, bigiyintsu, *v. a.* To tighten, or fasten. 2. To stop. బిగబట్టు bigabaṭṭu, *v. a.* To draw, or hold in, as the breath; to restrain any passion, or emotion ; to detain ; to withhold.

బిగుతు bigutu, *s.* Tightness, tension. *adj.* Tight.

బిగ్గర-బిగ్గిరా, బిగ్గె biggara, biggirá, bigge, *adv.* Aloud. బిగ్గిరామాట్లాడు biggirámáṭláḍu, To vociferate.

బిచ్చము bitstsamu, *s.* Alms. బిచ్చగాడు bitstsagáḍu, A beggar. బిచ్చమెత్తుకొను bitstsamettu konu, To beg alms. బిచ్చముపెట్టు bitstsamupeṭṭu, To give alms.

బిట్టు biṭṭu, *s.* Excess. 2. Firmness. *adv.* Much, exceedingly, severely.

బిట్టుదొరగు biṭṭudoragu, *v. n.* To die, or expire.

బిడాయించు biḍáyintsu, *v. a.* To enclose in an envelope.

బిడారము, బిడారు biḍáramu, biḍárru, *s.* A herd of loaded cattle. 2. A heap of the loads of cattle.

బిడియము biḍiyamu, *s.* Modesty, shame

బిడువు biḍuvu, *adj.* Empty. 2. Free, unengaged. *s.* Leisure.

బిడ్డ biḍḍa, *s.* A child, offspring.

బిత్తరి bittari, *s.* *vide* ప్రౌఢ prauḍha.

బిద్దు biddu, *v. n.* To drop through a hole, in a pot. 2. To die.

బిమ్మట bimmaṭa, *s.* Sorrow, grief, perturbation.

బియ్యము biyyamu, *s.* Rice ; paddy deprived of its husk.

బిరడా biraḍá, *s.* A peg, or screw ; especially such as tighten the strings of musical instruments, or are used as corks, to fasten bottles.

బిరికీలు birikílu, *s. plu.* A necklace, worn by Hindoo females.

బిరుదు birudu, *s.* A brave man ; a hero. 2. Any honorary distinction as a star, garter, ribbon, medal, standard, &c , conferred for emin-

ent services of any kind. బిరుదావళి birudávaḷi, *s.* The heading, or address, of a letter, in correspondence.

బిఱ్ఱబిఱ్ఱ-బిఱ్ఱాన, బిఱ్ఱీన birrabirra- birrá, na, birrína, *adv.* With great haste; quickly.

బిఱుసు birrusu, *s.* Hardness, firmness. 2. Roughness. *adj.* Hard, firm. 2. Rough.

బిఱుసులు birrusulu, *s. plu.* A species of fire-work.

బిఱ్ఱు birru, *s.* Hardness. 2. Haste, speed. 3. A large piece of wood, especially when used to shut a door. బిఱ్ఱబిగియు birrabigiyu, *v. n.* To be in a hasty passion. 2. To cease entirely. 3. To be exceedingly tight.

బిలము bilamu, *s.* A hole, chasm, or vacuity. 2. A cave, or cavern.

బిలుకుమార్చు bilukumártsu, *v. a.* To kill, or assassinate.

బిల్కుఱ్ఱు bilkurru, *v. n.* To be suffocated. *vide* ఉడ్డుకుడుచు udḍukuḍutsu.

బిల్లంగోడు billamgóḍu, *s.* A small stick, used in play.

బిల్వము bilvamu, *s.* The tree generally termed the Bel. Ægle marmelos.

బిళ్ల biḷḷa, *s.* Any thing made in a round, or flat, form; as a tile, a peon's badge. 2. A bump or swelling.

బిస bisa, *s.* The internal spring, or machinery, which gives motion to a watch, an automaton, &c.

బిసి bisi, *s.* The cross stick at a door, &c., by which blinds or tats are fastened.

బిసివోవు bisivóvu, *v. n.* To be dislocated.

బీ

బీగము bígamu, *s.* A lock. 2. A key.

బీటికె bíṭike, *s.* A chink, crack, or opening.

బీటికెబాయు bíṭikebáyu, *v.n.* To crack.

బీడు bíḍu, *s.* Making in the inflex. Sing. బీటి bíṭi, And in the *nom plu.* బీళ్లు bíḷḷu, Waste or uncultivated land. *adj.* Base, low.

బీతు bítu, *s.* Fear.

బీద bída, *adj.* Poor, needy. 2. Pitiable, piteous. *s.* A poor person. బీదతనము bídatanamu *s.* Poverty.

బీరము bíramu, *s.* Heroism, fortitude, bravery. 2. Ostentation. 3. Vaunting, boasting.

బీరాజు bírádzu, *v. a.* To amass; to collect in a heap.

బీఱు bírru, *adj.* Excessive ; as బీఱెండ bírrenḍa, Excessive heat.

బీఱువోవు bírruvóvu, *v. n.* To be disgraced, spoiled, or ruined.

బు

బుంగ bunga, *s.* A long deep basket, of wicker work. 2. Half a bullock load ; as applied to jaggory and similar substances. 3. A pot with a narrow mouth.

బుక్కా bukká, *s.* An aromatic powder. బుక్కావాడు bukkávádu, *s.* A man who deals in, or makes, this powder.

బుగడలు bugaḍalu, *s. plu.* Ornaments worn on the tip of the ear by Hindoo females.

బుగ్గ bugga, *s.* The cheek ; the inside of the cheek. 2. A bubble of water. 3. A spring of water. 4. The source of a river, &c.

బుగ్గి buggi, *s.* Cinder, ashes, dust.

బుజము budzamu, *s.* The shoulder.

బుజ్జగించు budzdzagintsu, *v. a.* To caress, or fondle. 2. To cajole, or wheedle.

బుట్ట buṭṭa, *s.* A basket of wicker work.

బుడాలు buḍálu, *s.* The place where the top of the ear joins the head.

బుడిగె buḍige, *s.* Half of a bullock load ; as applied to that only which consists of two large leathern jars, or bottles.

బుడిపి buḍipi, *s.* The swelling from a blow. 2. Knots, or joints, in a cane.

బుడిబుడిక్కులవాండ్లు, బుడిబుడుక్కులవాండ్లు buḍibuḍikkulavánḍlu, buḍibuḍukkulavánḍlu, *s.* A certain class of Súdras, who dress themselves fantastically, in many old clothes, and profess fortune telling ; they beat a small drum, of the noise of which this word is an imitation.

బుడుత buḍuta, *s.* A child. బుడుతడు buḍutaḍu, *s.* A male child.

బుడుమలు buḍumalu, *s.* A particular sort of paddy.

బుడ్డ buḍḍa, *s.* The disease termed the rupture. 2. A bubble of water. *adj.* Ruptured. బుడ్డగించు buḍḍagintsu, *v. n.* To be swelled. ముఖముబుడ్డగించుకొను mukhamubuḍḍagintsukonu, The face to be swelled.

బుడ్డపుణుడు buḍḍapuṇuḍu, *s.* A tick, infesting animals.

బుడ్డి buḍḍi, *s.* A pot, with small mouth. 2. A bottle.

బుద్ధి, బుద్ది buddhi, buddi, *s.* Intellect sense, understanding. 2. Knowledge, wisdom. 3. Advice, admo-

nition, reprimand. 4. Inclination, wish, disposition. 5. Thought. బుద్ధిచెప్పు buddhicheppu, To admonish, exhort, or advise. 2. To reprimand, or chastise. బుద్ధిహీనత buddhihínata, s. Stupidity. బుద్ధితెచ్చుకొను buddhitetstsukonu, To come of one's-self to one's senses. బుద్ధియెరుగు buddhiyerugu, To have the use of one's reason. 2. To reach the age of puberty. బుద్ధిమంతము buddhimantamu, *adj.* Wise, sensible, clever. ఇదినీకుబుద్ధిగాడు idiníkubuddhigádu, This is not proper in you.

బుద్బుదము budbudamu, s. A bubble.

బుధుడు, బుదుడు budhuḍu, buduḍu, s. The planet Mercury. బుధవారము, బుదువారము budhavâramu, buduváramu, Wednesday.

బురకా buraká, s. A covering; a veil.

బురణించు buraṇintsu, v. a. To disregard, or slight. 2. To transgress an order.

బురుద, బురద baruda, burada, s. Mud, mire. బురుదకమ్మి burudakammi, The plank in the ground, across the threshold. బురుదగుంట buruda-gunṭa, A puddle. బురుదదుక్కి burudadukki, Ploughed and irrigated ground, ready for the seed.

బుఱ్ఱుజు burrudzu, s. A bastion.

బుఱ్ఱ burra, s. A nut, or shell; generally applied to the nut of a fruit, such as the cocoanut, &c., after the inner substance has been scooped out. బుఱ్ఱముక్కు burramukku, The nose with open nostrils.

బులాకీ bulákí, s. A nose ring.

బులియు buliyu, v. n. To rejoice in expectation of any thing. బులుపు bulupu, s. Rejoicing in expectation of any thing.

బువ్వ buvva, s. Food, victuals, boiled rice. బువ్వకుడుపు buvvakuḍupu, s. The ceremony of feeding a child for the first time.

బువ్వంబంతి, హరిబువ్వము buvvambanti, haribuvvamu, s. A peculiar ceremony, performed on the fourth night of the marriage.

బుస busa, s. In theatrical language only, A younger sister.

బుస busa, s. Hissing; the noise of serpents. బుసకొట్టు, బుసబుసలాడు busakoṭṭu, busabusaláḍu, To hiss.

బుసి busi, s. Ashes covering live coal.

బుసిపోవు busivóvu, v. n. To be slightly disgraced, or spoiled.

బూ

బూగర búgara, s. Grain mixed with dirt and dust, after thrashing, and before being winnowed. 2. Cobwebs, dust.

బూచము-బూచి, బూజము bútsamu, bú, chi, búdzamu, s. A demon, devil or evil spirit. బూచులఱేడు bútsu-larrédu, Siva; as presiding over-demons.

బూజు búdzu, s. Mildew, mould, బూజు, బూజుపట్టు búdzu, búdzupaṭṭu, v. n. To become mildewed, mouldy, or musty.

బూటకము búṭakamu, s. A lie, or false-hood. 2. Deceit.

బూడిదె, బూడ్దె búḍide, búḍde, s. Ashes. బూడిదెవర్ణము bụḍidevar-ṇamu, Ash colour. బూడిదెపన్ను bú-ḍidepannu, s. A tax payable for permission to burn a corpse.

బూతము bútamu, s. A demon, devil, or evil spirit.

బూతు bútu, s. Obscenity; obscene abuse.

బూది búdi, s. Ashes of dung cakes.

బూదిచఱచు búditsarratsu, v. n. To become mildewed, musty, or mouldy.

బూదె búde, s. The day sacred to Siva, in the month of Magha.

బూమి búmi, s. The earth. 2. Land, soil.

బూమెలు búmelu, s. plu. Fictions; fibs.

బూర, బూరగ búra, búraga, s. A blowing horn. బూరగొమ్ము búragommu, s. A conch. బూరగవూదు búragavú-du, To blow a trumpet.

బూరటిల్లు búraṭillu, v. To evince partiality, or favor.

బూరె búre, s. A sort of sweet cake.

బూలి búli, adj. Sapless, juiceless.

బూసి búsi, s. A cobweb.

బె

బెండగిలు benḍagilu, v. n. To be afraid. 2. To wither.

బెండు benḍu, s. The shrub termed Æschy-nomine aspera. The white and light corky wood of this shrub is used in making artificial birds, flowers, and other toys.

బెగడు begaḍu, s. Fear. v. n. To be afraid.

బెగ్గిలు beggilu, v. n. To be afraid.

బెగ్గురు begguru, s. The indian crane.

బెజ్జము bedzdzamu, s. A small hole. బెజ్జము-పొడుచు, వేయు bedzdzamu-poḍutsu, véyu, To bore a hole.

బెట్టించు beṭṭintsu, v. a. To drive before one.

బెట్టిదము beṭṭidamu, s. Hardness, stiffness, rigidity. 2. Severe language; violence, fury.

బెట్టు beṭṭu, *adj.* Scarce, rare. 2. Intolerable, insufferable. బెట్టువఱచు beṭṭuvarratsu, To cause intolerable suffering.

బెడగు beḍagu, *adj.* Great, big, large.

బెడద beḍada, *s.* Evil, misfortune, trouble, embarrassment, difficulty.

బెడియు beḍiyu, *v. n.* To be spoiled, or ruined. 2. To separate, or part.

బెడ్డ beḍḍa, *s.* A clod of earth.

బెణకు, బెణుకు beṇaku, beṇuku, *v. n.* To be sprained. *s.* A sprain.

బెణగు beṇagu, *s.* Beauty.

బెణుగులు beṇugulu, *s.* The cross bamboos used in erecting a pandal, or temporary building made of bamboos and cloth.

బెత్త betta, *s.* The breadth of the four fingers of the hand.

బెత్తము bettamu, *s.* A rattan cane. బెత్తము-అల్లు, నేయు bettamu-allu, néyu, To plait the rattan. బెత్తాలచాప bettâlatsápa, A rattan mat.

బెత్తిక bettika, *s.* Any thing rising up, or coming off, in flakes.

బెదరు, బెదురు bedaru, beduru, *s.* Fear, fright, alarm, terror. 2. A start. *v. n.* To be afraid, to fear. 2. To start. బెదరించు, బెదిరించు bedarintsu, bedirintsu, *v. a.* To frighten alarm, or terrify. 2. To startle. బెదరింపు bedarimpu, *s.* Frightening. 2. Startling.

బెబ్బులి bebbuli, *s.* A royal tiger.

బెరడు beraḍu, *s.* The bark of a tree,

బెరయు berayu, *v. a.* To attain, or reach.

బెరికి beriki, *adj.* Timid.

బెరుకు beruku, *s.* Distance, reserve, coldness, indifference. *adj.* Distant, unsocial, cold, indifferent.

బెల్లము bellamu, *s.* Joggory, or coarse treacle. 2. Membrum virile, as applied to children only.

బెల్లించు bellintsu, *v. a.* To coax, or wheedle. బెల్లింపుమాటలు bellimpumáṭalu, Sweet words; coaxing expressions.

బెళకు beḷaku, *s.* A glimmering light.

బెళుకు beḷuku, *v. n. vide* బెణకు beṇaku, *s. vide* బెళకు beḷaku.

బెస్తావాండ్లు bestávánḍlu, *s. plu.* A caste of fishermen, or palanqueen bearers.

బే

బేగారి bégárí, *s.* A person forced to work, with, or without, pay; a pressed cooly, or porter.

బేడ béḍa, *s.* The thirty-second part of the coin termed a pagoda.

బేడలు béḍalu, *s. plu.* Split pulse.

బేడిసమీను bédisamínu, *s.* A sort of carp, Cyprinus chrysoparius.

బేది bédi, *s.* Purging, looseness of the bowels. బేదికరమైన bédikaramaina, *adj.* Purgative,

బేరజము béradzamu, *s.* A mean, or mischievous, person. 2. Mischief, trick.

బేరము béramu, *s.* Traffic, trade, commerce. 2. A bargain. 3. The offer of a price. బేరగాడు béragáḍu, *s.* A purchaser, or buyer.

బేరివాండ్లు bérivánḍlu, *s.* The Beri caste.

బేరీజు béridzu, *s.* The total, or aggregate, of an account. 2. The assessment on a country.

బేల béla, *s.* A simple ignorant person.

బేలు bélu, *s.* A deception, or trick.

బేలుపుచ్చు béluputstsu, *v. a.* To deceive, trick, or beguile.

బేసరి bésari, *s.* An ornament worn by female Hindoos, on the outside of the nostril.

బేసి bési, *adj.* Odd ; not even ; as applied to numbers only. బేసికంటివేల్పు bésikanṭivélpu, Siva ; as having an odd eye. సరిబేసి saribé-si, The game of odds and evens.

బేస్తవారము béstavåramu, *s.* Thursday.

బై

బైట baiṭa, *adv. vide* బయిట bayiṭa.

బైరాగి, బైరాగీ bairági, bairágí, *s.* A wandering religious mendicant, practising austerities.

బైలు bailu, *s. vide.* బయిలు bayilu.

బైసణ baisaṇa, *s.* The bridge of the Vína, or Hindoo lute.

బొ

బొంకు bonku, *s.* A lie, falsehood, or falsity. *v. n.* To lie, or assert falsely. 2. To pretend. బొంకించు bonkintsu, *v. a.* To deceive, or trick.

బొంగరము bongaramu, *s.* playing top.

బొంగు bongu, *s.* A large hollow bamboo. 2. A bamboo whistling, or rattling, in the wind. 3. A pole. పాలకీబొంగు pálakíbongu, A palanqueenpole. ఢేరాబొంగు ḍhérá-bongu, A tent pole. వెదురుబొంగు vedurubongu, A bamboo pole. బొంగుపోవు bongupóvu, To become hoarse.

బొండ-బొండమాను, బొండకొయ్య bonda-bondamánu, bondakoyya, *s.* The stocks in which petty criminals are confined.

బొంత bonta, *s.* A quilted jacket. 2. A ragged patched cloth.

బొంతకాకి bontakáki, *s,* A raven.

బొంతరాయి bontaráyi, *s.* A kind of light redstone.

బొంతులు bontúlu, *s. plu.* The great millet, not yet deprived of it's husk.

బొంద bonda, *s.* A small pit, or hole. 2. A small palmyra tree. బొందబడు bondabaḍu, To have holes. బొందబొడుచు bondaboḍutsu, To bore holes.

బొందళము bondaḷamu, *s.* A jacket, with arms which do not reach below the elbow. 2. Armour, mail.

బొంది bondi, *s.* The hnman body.

బొందిలీలు bondilílu, *s. plu.* The natives of the Bondelee country.

బొందు bondu, *s.* A parcel of threads. 2. Growing corn dried up, from want of moisture. *adj.* Big, heavy.

బొందె bonde, *s.* The edible inner substance, or heart, of the plantain tree. 2. A string for fastening a jacket.

బొంపిరి bompiri, *adj.* Full, complete.

బొక్క bokka, *s.* Any round small hole; especially such as are made by rats, and other similar animals, which burrow in the ground, or such as are bored in a stick, &c. 2. A mouthful. బొక్కబెరడు bokkaberaḍu, A particular species of snake.

బొక్కసము bokkasamu, *s.* A treasury. 2. A money bag.

బొక్కి bokki, *adj.* Sunk in. 2. Toothless. 3. Humpbacked; as బొక్కినోరు bokkinóru, A toohless mouth. బొక్కిఱొమ్ము bokkirrommu, A sunken chest, or humped back.

బొక్కిసా bokkisá, *s.* A small parcel.

బొక్కు bokku, *v. a.* To stuff the mouth with any dry grain, &c., and eat it voraciously.

బొక్కెన bokkena, *s.* A gram, or corn bag. 2. A bucket, for drawing water from a well. 3. A leathern bag, for baling the water out of a boat, &c.

బొగడలు bogaḍalu, *s. plu. vide* బుగడలు bugaḍalu.

బొగ్గు boggu, *s.* Charcoal.

బొచ్చు botstsu, *s.* A quantity of hair; wool.

బొచ్చె bochche, *s.* A particular fish. 2. A large pot, or jar, with its upper part taken off horizontally.

బొజుగు bodzugu, *s.* A lover, paramour, or gallant.

బొజ్జ bodzdza, *s.* The belly. 2. A pot belly. బొజ్జ—పెరుగు, పెట్టు bodzdza–perugu, peṭṭu, The belly to become large.

బొటనవ్రేలు—బొటమనవ్రేలు, బొట్టనవ్రేలు boṭanavrélu – boṭamaṇavrélu, boṭṭanavrélu, *s.* The thumb. 2. The great toe.

బొటిమె boṭime, s. A pimple.

బొట్ట boṭṭa, s. A large cylindrical basket, for grain, &c.

బొట్టు boṭṭu, s. A drop. 2. An ornamental round patch of gold, &c. Worn on the forehead by Hindoo females. 3. The sectarial mark worn on the forehead. 4. *vide* తాళిబొట్టు, బొట్టుకట్టు tálibotṭu, boṭṭukaṭṭu, To tie the తాళిబొట్టు; tálibotṭu ; To marry.

బొట్టె boṭṭe, s. A child, or infant.

బొట్లు boṭlu, s. An honorary surname, assumed by certain Vydica brahmans.

బొడిప boḍipa, s. The knot, or excrescence, on trunks of trees.

బొడిమె boḍime, s. The pin in wooden shoes, which goes between the great toe and that next it, and which, by means of a button at its top, enables the toes to grasp the shoe.

బొడ్డు boḍḍu, s. The navel.

బొణిగె bóṇige, s. A small leathern jar, filled with any liquid. In the plural, this word also denotes. A sort of cake. 2. Dry grain deprived of the husk.

బొత్త botta, s. A hole in any metal vessel, &c.

బొత్తిగా bottigá, *adv.* Entirely, wholly, completely, perfectly.

బొది bodi, s. The name of the places in a river, or creek, where small vessels are fastened, and get repaired, in the manner of a dock.

బొనుగుపడు bonugupaḍu, *v. n.* To be encompassed, or surrounded.

బొప్పి boppi, s. The swelling arising from a blow.

బొబ్బ bobba, s. A loud noise, or disturbance. 2. A blister, or pustule. s. A lion. బొబ్బరించు bobbarintsa, *v. n.* To cry, or call out.

బొబ్బర bobbara, s. The rind, or bark, of roots, &c.

బొబ్బర్లు bobbarlu, s. *plu.* A black species of pulse.

బొబ్బిలికాయ bobbilikáya, s. An ornament worn by Hindoo females on their toes.

బొమ boma, s. The eye-brow. బొమముడి bomamuḍi, Knitting the eye-brows, in anger.

బొమికె bomike, s. A bone. *vide* ఎముక emuka.

బొమిడికము, బొమ్మిడీకము bomiḍikamu, bommiḍíkamu, s. A helmet.

బొమ్మ bomma, s. Bramha, the creator.

బొమ్మ bomma, s. An image, or statue. 2. A picture. 3. A puppet or doll. 4. An idol not con-

secrated. 5. *vide* బొమ, బొమ్మరిల్లు boma, bommarillu, *s.* A doll house.

బొమ్మలాట bommaláṭa, *s.* An exhibition of puppets, moved by springs.

బొరిగె borige, *s.* A hoe, used for digging up grass.

బొరియ-బొఱియ, బొర్రె boriya, borriya, borrre, *s.* A hole; such as is made by large rats, &c.

బొరుగులు borugulu *s. plu.* Fried grain.

బొరుసు borusu, *s.* A wide mouthed earthen pot, for frying grain.

బొర్ర borra, *s.* A pot belly.

బొల్లి bolli, *s.* The white leprosy. *adj.* Spotted white.

బొల్లితనము bollitanamu, *s. vide* బొల్లి bolli.

బొల్లు bollu, *s.* A lie, or falsehood. *adj.* False. *v. n.* To tell lies. 2. To boast. బొల్లులమారి bollulamári, A liar.

బో

బోకి bóki, *s.* A pot. 2. A native ship, or vessel.

బోకె bóke, *s.* A bone.

బోటి bóṭi, *adj.* Like, resembling, equal to. *s.* A woman.

బోడలు bóḍalu, *s. plu.* Particular animals of that class which generally have horns, but which themselves have none.

బోడి bóḍi, *adj.* Bald, shaven. *s.* Any person whose head is bald, or has been shaven; as a Hindoo widow, or some of their religious mendicants. 2. *vide* బోణి bóṇi, No. 1.

బోడించు, బోడిచేయు bóḍintsu, bóḍichéyu, To shave. బోడియెద్దు, bóḍiyeddu, A bullock, without horns. బోడిమిద్దె bóḍimidde, A house, without an upper story.

బోణి bóṇi, *s.* A tender bodied female; as. పూబోణి púbóṇi. A female whose body is as tender as flowers. 2. The payment of ready money, by the first customer who bargains in the course of a day, with any shop-keeper. Until a Hindoo shop-keeper gets paid in ready cash by some one, for the purchase made by him, he deems it inauspicious to give goods on credit; and in reply to a customer asking goods on credit, will say. నాకుయింకాబోణికాలేదు nákuyinkábóṇikálédu, I have not yet had. బోణి bóṇi.

బోదు bódu, *s.* The coarse sack cloth, in which leathern oil bottles are placed, when loaded on a bullock. 2. Care. 3. Nourishing.

బోదె bóde, *s.* A small water channel. 2. The wooden capital of a

pillar. బోదెకొయ్య bódekoyya, The lower part of the door frame, placed in the ground, at the threshold. బోదెపీట bódepíṭa, *vide* బోదె bóde, No. 2.

బోధ bódha, *s.* Wisdom, intellect, understanding. 2. Awakening, arousing. బోధన bódhana, *s.* Instruction, teaching. 2. Persuasion, exhortation. 3. Advice, admonition. 4. Excitement, inducement. బోధకుడు bódhakuḍu, A person who teaches, persuades, admonishes, or excites. బోధపడు, బోధఅవు bódhapaḍu, bódhaavu, *v. n.* To be understood, or become intelligible. బోధ-పఱచు, చేయు, బోధించు bódha-parratsu, chéyú, bódhintsu, *v. a.* To render intelligible; to explain, to inform. 2. To persuade or exhort. 3. To advise, or admonish. 4. To excite, or induce.

బోనగత్తె bónagatte, *s.* A female slave.

బోనము bónamu, *s.* Food, boiled rice.

బోను bónu, *s.* A trap.

బోయవాడు bóyaváḍu, *s.* A huntsman, or bird-catcher.

బోయీ bóyí, *s.* A title assumed by the mootaraja, and the palanqueen-bearer castes. 2. A palanqueen bearer.

బోయీడు bóyíḍu, *s.* A title assumed by the caste of cow-keepers, or shepherds.

బోర bóra, *s.* The breast, or bosom. బోరగిలు, బోర్లబడు bóragilu, bórlabaḍu, *v. n.* To lie on the face, or breast. 2. To be turned topsyturvy.

బోర్లవేయు, బోర్లించు barlavéyu, bórlintsu, *v. a.* To turn topsyturvy.

బోరున bóruna, *adv.* With great haste, speed, or noise.

బోలు bólu, *adj.* Hollow.

బోలె bóle, *s.* A broken earthen vessel.

బోసి bósi, *adj.* Toothless.

బౌ

బౌగుణి bauguṇi, *s.* A Copper, or brass, pot; in shape like a bason.

బ్ర

బ్రతుకు, బ్రదుకు bratuku, braduku, *v. n.* To live, exist, or subsist. 2. To survive. 3. To be delivered, or saved. *s. vide* బతుకు, బ్రతుకుదెరవు batuku, bratukuderavu, The means of livelihood. బ్రతికించు bratikintsu, *v. a.* To restore, or save, life; to resuscitate, or revive; to save, or deliver from danger. 2. To support, maintain, or nourish.

బ్రహ్మ brahma, *s.* Bramha, the first deity of the Hindoo triad, and the operative creator of the world. 2. An officiating priest.

బ్రహ్మచారి brahmachári, *s.* The Brahmachári, or religious student.

బ్రహ్మము brahmamu, *s.* The divine cause, or essence, of the world, from which all created things are supposed to emanate, and finally to return; the unknown god. 2. The practice of austere devotion. 3. The Vedas. 4. Holy knowledge.

బ్రా

బ్రాతి bráti, *adj.* Great, large, big. *vide* T. బాతి báti.

బ్రాహ్మణుడు bráhmaṇuḍu, *s.* A man of the first Hindoo tribe, or of the order of priesthood; a brahman.

బ్రాహ్మణి bráhmaṇi, *s.* The wife of a brahman, or a woman of the bramanical tribe.

బ్రాహ్మణ్యము bráhmaṇyamu, *s.* An assembly of brahmans. 2. The state, quality, or business, of a brahman.

బ్రి

బ్రిదిలు bridilu, *v. n.* To become loose, or slack.

బ్రు

బ్రుంగు brungu, *v. n.* To sink. 2. To die.

బ్రో

బ్రోచు brótsu, *v. a.* To nourish, save, or protect.

భ

భ bha, The thirty-ninth letter, and twenty-fourth consonant, in the Telugu alphabet.

భంగము bhangamu, *s.* A wave. 2. Breaking, splitting; a bit, or piece. 3. Defeat, discomfiture, degradation. 4. A chasm, fissure, or division. 5. Dishonesty, deceit, fraud, circumvention, cheating.

భంగపడు bhangapaḍu, *v. n.* To be deceived. 2. To be defeated, dishonored, or degraded.

భంగపఱచు–భంగపెట్టు, భంగించు bhangaparratsu-bhangapeṭṭu, bhangintsu, *v. a.* To deceive. 2. To defeat, dishonor, or degrade.

భంగి bhangi, *s.* Manner, mode, way.

భంగురము bhanguramu, *adj.* Crooked, bent. 2. Perishable.

భండనము bhanḍanamu, *s.* War, battle. 2. Armour, mail.

భండారము bhanḍáramu, *s.* A treasury. 2. A money bag.

భక్కిక bhakkika, *s:* manner, mode, way.

భక్తి bhakti, *s.* Service, worship. 2. Zeal, devotion, piety. 3. Faith, belief. 4. Affection. 5. A part, or portion.

భగభగ bhagabhaga, *s.* The crackling of fire.

భగవంతుడు, భగవానుడు bhagavantuḍu, bhagavánudu, *s.* God; the supreme being. 2. Siva. 3. Vishnu. 4. Boodha. 5. Any adorable male.

భగవతి bhagavati, *s.* The goddes Parvati, wife of Siva. 2. Any goddess.

భగిని bhagini, *s.* A sister.

భగ్గున bhagguna, *adv.* Suddenly, all at once, as applied to fire, or anger. భగ్గుమను bhaggumanu, To be afraid; the heart to palpitate.

భజన bhajana, *s.* Worship, homage, adoration. భజించు, భజియించు bhajintsu, bhajiyintsu, *v. a.* To serve, or worship; to pray.

భటుడు bhaṭuḍu, *s.* A warrior, soldier, or combatant. 2. A messenger.

భట్టు bhaṭṭu, *s.* A surname, denoting excellent or chief, assumed by certain learned brahmans.

భట్టు-భట్టువాడు, భట్రాజు bhaṭṭu-bhaṭṭuváḍu, bhaṭrádzu, *s. vide* బట్టు baṭṭu.

భత్యము bhatyamu, *s.* Batta. *vide* బత్తెము battemu.

భద్రము bhadramu, *s.* Care, attention, precaution, watchfulness. 2. Safety, security. 3. Happiness, prosperity, fortune. *adj.* Careful, attentive, watchful. 2. Safe, secure. 3. Happy, prosperous, lucky, propitious. Interj. Take care! beware! be on your guard!

భయము bhayamu, *s.* Fear, alarm, fright, dread, timidity. భయంకరము-భయానకము, భయావహము bhayankaramu-bhayánakamu, bhayávahamu. *adj.* Terrific, fearful, formidable, frightful, dreadful. భయపడు bhayapaḍu, To be afraid; to fear. భయపెట్టు, భయపఱచు bhayapeṭṭu, bhayaparrutsu, *v. a.* To intimidate; to frighten.

భరణము bharaṇamu, *s.* Cherishing, maintaining, nourishing, supporting. 2. Wages, hire.

భరవసము bharavasamu, *s.* Trust, confidence, dependence on, faith. 2. An assurance, or pledge of good faith.

భరించు, భరియించు bharintsu, bhariyintsu, *v. a.* To carry a load. 2. To bear, or sustain. 3. To maintain, or support.

భర్త bharta, *s.* A husband. 2. A lord, or master.

భల్లము bhallamu, *s.* A kind of arrow. 2. A bear.

భల్లుకము, భల్లూకము bhallukamu, bhallúkamu, *s.* A bear.

భళా-భళి-భళిర, భళీ bhaḷá-bhaḷi-bhaḷira, bhaḷí, *interj.* Expressive of praise, or commendation.

భవిష్యత్తు bhavishyattu, *adj.* Future, about to be. భవిష్యత్కాలము bhavishyatkálamu, The future tense.

భవిష్యము bhavishyamu, *s.* Prosperity, welfare. 2. Rank, distinction.

భస్మము bhasmamu, *s.* Ashes. 2. Calx.

భక్షణ, భక్షణము bhakshaṇa, bhakshaṇamu, *s.* Eating, feeding.

భక్షితము bhakshitamu, *adj.* Eaten.

భక్ష్యము bhakshyamu, *s.* Dressed food; food. 2. A cake.

భక్షించు bhakshintsu, *v. a.* To eat.

భా

భాండము bhánḍamu, *s.* An earthen pot. 2. Any vessel. 3. Capital, principal. 4. Harness.

భాండాగారము bhánḍágáramu, *s.* A store room, a place where household goods are kept. 2. A treasury.

భాగము bhágamu, *s.* A portion, share, or part. 2. A side. భాగరి bhágari, A partner. కార్యభాగములు káryabhágamulu, The various departments of business.

భాగించు bhágintsu, *v. a.* To divide or distribute.

భాగారము bhágáramu, *s.* Subtraction, or division, in arithmetic. భాగారించు bhágárintsu, To subtract, or divide.

భాగవతము bhágavatamu, *s.* The famous Hindoo poem termed the Bhagvat Geeta. 2. A dramatic representation of any part of the various incidents celebrated in that work.

భాగవతుడు bhágavatuḍu, *s.* A pious man. 2. In the plural, it also denotes actors.

భాగ్యము bhágyamu, *s.* Destiny, fortune, good or ill luck. 2. Prosperity, felicity. 3. Riches, wealth. భాగ్యవంతము bhágyavantamu, *adj.* Fortunate, happy, prosperous. 2. Rich, wealthy.

భాట bháṭa, *s.* A road. భాటస్వారు, భాటసారి bháṭasváru, bháṭasári, A traveller. *vide* బాట báṭa.

భాటకము bháṭakamu, *s.* Price, especially paid for the use of any thing, or person; wages, hire, rent.

భామ, భామిని bháma, bhámini, *s.* A passionate woman. 2. A woman.

భారతము bháratamu, *s.* The Mahabharat, an epic poem.

భారతి bhárati, *s.* A name of Saraswati, the patroness of the arts. 2. Speech.

భారము bháramu, *s. adj. vide* బలువు baluvu, ఒకరిమీదభారమువేయు okarimídabháramuvéyu, To throw the responsibility on one. ఒళ్లుభారముగానుండు oḷḷubháramugánunḍu, The body to be oppressed by sickness. భారకించు, భారగించు bhárakintsu, bháragintsu, To be ill, from overwork. నన్నురక్షించేభారముమీది nannurakshinché bháramu mídi, The onus of supporting me is yours.

భారి bhári, *adj.* Great, tall. 2. Important.

భార్య bhárya, *s.* A wife.

భావ bháva, *s.* *vide* బావ báva.

భావన bhávana, *s.* Mental perception, recollection, the present consciousness of past ideas, or perceptions. 2. Religious and abstract meditation. బిడ్డభావనగాయెంచు biddabhávanagáyentsu, To view, or consider, in the light of a child. భావనచేసుకొను bhávanachésukonu, To imagine, or figure, to one's-self.

భావము bhávamu, *s.* State, or condition, of being. 2. Natural state of being, innate property disposition, nature. 3. Meaning, purpose, intention. 4. Mind, soul. 5. State, or affection, of mind; emotion, passion, sentiment, especially as an object of amatory and dramatic poetry.

భావి bhávi, *s.* *vide* బావి bávi.

భాష bhásha, *s.* Speech. 2. Saraswati, the goddess of speech. 3. A language. 4. The dialect of any language.

భాషించు bháshintsu, *v. a.* To speak, converse, or talk.

భాషితము bháshitamu, *s.* Speech. మారుభాష, భాషాంతరము márubhásha, bháshántaramu, *lit.* Another language. Interpretation, or translation, from one language into another. భాషణము bháshaṇamu, *s.* Speech.

భి

భిన్నము bhinnamu, *adj.* Split, broken, torn, rent, mutilated, disfigured. 2. Divided, distinguished, other, different. 3. Blown, budded, opened. 4. Joined, connected.

భిక్ష, భిక్షము bhiksha, bhikshamu, *s.* Service. 2. Hire, wages. 3. Begging, asking. 4. Alms.

భిక్షకుడు bhikshakuḍu, *s.* A mendicant, or beggar.

భిక్షుడు bhikshuḍu, *s.* The Sanyási, or religious mendicant; the brahman who has entered the fourth stage in life, and subsists entirely on alms. భిక్షగాడు bhikshagáḍu, A beggar.

భీ

భీకరము bhíkaramu, *adj.* Terrible, fearful, formidable, frightful.

భీతి, భీతు bhíti, bhítu, *s.* Fear, apprehension.

భీతిలు, భీతిల్లు bhítilu, bhítillu, *v. n.* To be frightened, or afraid. భీతము *adj.* Afraid, frightened, fearful, timid.

భు

భుజంగమము-భుజంగము, భుజగము bhujangamamu – bhujangamu, bhujagamu, *s.* A serpent, or snake.

భుజము bhujamu, *s.* The shoulder. 2. The arm.

భుజించు, భుజియించు bhujintsu, bhujiyintsu, *v. a.* To eat.
భువి bhuvi, *s.* The earth.

భూ

భూ bhú, *s.* In composition. The earth; as, భూకంపము bhúkampamu, An earthquake. భూపతి bhúpati, A king, or sovereign.
భూతము bhútamu, *s.* A gobling, ghost, or malignant spirit, haunting cemeteries, lurking in trees, animating carcases, and deluding, or devouring, human beings. *adj.* Been, become, gone, past. భూతకాలము bhútakálamu, The past, or perfect, tense of the verb. భూతదయ bhútadaya, Universal benevolence.
భూమి bhúmi, *s.* The earth, universe, or world. 2. Land, soil, ground. 3. A place, or site.
భూషణము, భూష bhúshaṇamu, bhúsha, *s.* Ornament, embellishment. 2. A trinket, or jewel. భూషితము bhúshitamu, *adj.* Adorned, decorated, dressed.

భే

భేదము bhédamu, *s.* Dividing, separating. 2. Tearing, rending, breaking, &c. 3. Distinction, difference. 4. Kind, sort, species. 5. Disunion, discord, disagreement.
భేదించు bhédintsu, *v. a.* To separate, divide, or disunite. 2. To break, or tear. 3. To pierce. *v. n.* To differ from. 2. To be purged. 3. To change, or alter.
భేదిలు, భేదిల్లు bhédilu, bhédillu, *v. n.* To be separated, or disunited. 2. To be torn, or rent.
భేది bhédi, *s. vide* బేది bédi.
భేరి bhéri, *s.* A kettle drum.

భో

భోంచేయు bhónchéyu, *v. a.* To eat from భోజనము bhójanamu, *q. v.*
భోగము bhógamu, *s.* Enjoyment. 2. Pleasure. 3. Wealth. 4. Nourishing, cherishing. 5. A snake's body. 6. A snake's expanded hood. 7. A crop.
భోగించు bhógintsu, *v. a.* To enjoy; particularly as applied to any carnal or sensual pleasure.
భోగ్యము bhógyamu, *s.* Enjoyment, or usufruct; especially of land, &c. Given in pledge, or on mortgage. 2. A crop. *adj.* Fit to be enjoyed, agreeable, delicious.
భోజనము bhójanamu, *s.* Food. 2. A repast, or meal. 3. Eating.
భోజ్యము bhójyamu, *s.* Food. *adj.* Edible.
భోరు bhóru, *s.* A great, or loud, noise.

భ్ర

భ్రమ, భ్రమము bhrama, bramamu, *s.* Whirling, going round. 2. Error, ignorance, mistake, misapprehension, illusion. 3. Confusion, or perplexity of mind. 4. A temporary aberration of reason, delirium. 5. Astonishment, surprize. 6. Desire, wish.

భ్రమయు, భ్రమియు bhramayu, bhramiyu, *v. n.* To err. 2. To be in confusion, or perplexity; To lose one's presence of mind. 3. To be astonished.

భ్రమించు, భ్రమియించు bhramintsu, bhramiyintsu, *v. a.* To throw into confusion, or perplexity. 2. To turn round. *v. n.* To wander, or turn round. 2. *vide* భ్రమయు, భ్రమమాటలు bhramayu, bhramamáṭalu, Words void of reason; raving; nonsense.

భ్రష్టము bhrashṭamu, *adj.* Fallen. 2. Figuratively, vicious, depraved; fallen from virtue.

భ్రా

భ్రాంతి bhránti, *s. vide* భ్రమ bhrama. వాంతిభ్రాంతి vántibhránti, *lit.* Vomiting and delirium. The disease in which both vomiting and purging take place; cholera morbus, either spasmodic, or otherwise.

భ్రాత bhráta, *s.* A brother, a uterine brother.

మ

మ ma, The fortieth letter, and twenty-fifth consonant, in the Telugu alphabet.

మంకు manku, *s.* A wicked person. *adj.* Wicked.

మంకెన mankena, *s.* A basket made of rattan work, in which water pots are placed, when loaded on bullocks.

మంగలము mangalamu, *s.* An earthen vessel, in which grain is scorched.

మంగలవాడు, మంగలి mangalaváḍu, mangali, *s.* A barber. మంగలకత్తి mangalakatti, *s.* A razor.

మంగళము, మంగలము mangaḷamu, mangalamu, *s.* Happiness, good fortune. 2. Preserving property; taking care of what has been gained; prudence, carefulness. *adj.* Happy, lucky, fortunate, prosperous, faring well. మంగళసూత్రము mangaḷasútramu, *s. vide* తాళిబొట్టు tálibottu.

మంగళవారము mangaḷaváramu, *s.* Tuesday.

మంచము mantsamu, *s.* A bedstead, మంచపుపట్టెలు mantsapupaṭṭelu. The four pieces of wood, forming the frame of a bedstead.

మంచి manchi, *adj.* Good, excellent, virtuous, proper. 2. Handsome, pretty. 3. Fine, nice. commodious. 4. Much, great, severe, violent, heavy. మంచిది manchidi, *adv.* Very well; very good. మంచిజాతి manchijáti, A high tribe; a pure caste; a fine sort, or kind. మంచిపాము manchipámu, The Cobra da Capello, or hooded snake. The Hindoos term it the good snake, though its bite is nearly mortal, out of superstitious dread of it; and they rather endeavour to propitiate it, than to destroy it. మంచివాన manchivána, Heavy rain. మంచిదెబ్బ manchidebba, A violent or severe blow. మంచినూనె manchinúne, *lit.* Good oil. The oil of the sesamum seed. మంచితనము manchi tanamu, *s.* Goodness, excellence. 2. Reconciliation. 3. A friendly footing, or good terms, with another.

మంచు mantsu, *s.* Dew. 2. A fog, or mist. 3. Snow. *adj.* Snowy.

మంచు mantsu, *v. a.* To preserve, maintain, nourish, or cherish.

మంచె manche, *s.* A sort of stand, or shed, erected on four long posts, in a field; for holding persons who watch over the ripe grain. 2. A shelf. 3. A platform. గడమంచె gaḍamanche, A stand; as applied to that generally used in Hindoo houses, for holding any thing.

మంజాళి manjáḷi, *s.* A certain weight, as applied to diamonds only; I believe it to correspond with a carat.

మంట manṭa, *s.* Blaze, flame. 2. Sore, or acute, pain. 3. Fury, wrath. 4. Ardor, heat, inflammation. కడుపుమంట kaḍupumanṭa, *lit.* Belly flame. Jealousy. 2. Envy. మంటమారి manṭamári, A furious, or passionate person.

మంటకము manṭakamu, *s.* A sort of cake, made of wheat flour, but without sugar.

మంటపము, మండపము manṭapamu, manḍapamu, *s.* A temporary building; an open shed, or hall, adorned with flowers, and erected on festival occasions; as at marriage, &c. 2. An open temple or open building, consecrated to a deity.

మంటి manṭi, *adv.* *vide* బంటి banṭi.

మండ manḍa, *s.* A bough. 2. A vessel for scorching grain. 3. The ankle. తలమండ talamanḍa, The skull.

మండగబ్బ manḍagabba, *s.* The large black scorpion.

మండనము manḍanamu, *s.* Ornament, decoration. 2. Trinkets, jewels.

మండలము mandalamu, s. The disk of the sun or moon. 2. An orb, a circumference in general; the circle bounding the view, the sensible horizon. 3. A ball, a globe. 4. A wheel. 5. A province, region, or district. 6. A heap, quantity, multitude, or assemblage. 7. A sweet meat. 8. The period of forty days. మండలేశ్వరుడు mandalésvarudu, A king, or supreme prince, governing a మండలము mandalamu, q. v. No. 5.

మండలి mandali, s. An assembly, flock, or multitude. 2. A dog. 3. A cat. 4. A snake.

మండీ mandí, s. A wholesale shop. 2. An attitude in shooting; the right knee advanced, the left leg retracted. In the plural, it also denotes a sort of sweet cake.

మండు mandu, v. n. To blaze. 2. To smart, or give acute pain. 3. To be in a fury, or violent rage. మండించు mandintsu, v. a. To inflame; to put in a blaze. 2. To put in a furious rage. కడుపుమండు kadupumandu, v. n. lit. The belly to blaze or burn. To be jealous, or envious. 2. To be most severely afflicted. ఒళ్లుమండు ollumandu, v.n. lit. The body to blaze, or burn. To feel great anger.

మండె mande, s. A heap of the unthrashed ears of the great millet.

మంతనము mantanamu, s. A secret. 2. A retreat, or concealment. 3. Secret consultation, private advice.

మంత్రము mantramu, s. A division of the Védas. 2. A mystical verse, or incantation. 3. A formula sacred to any individual deity. 4. Secret consultation, private advice. 5. A charm.

మంత్రించు mantrintsu, v. a. To utter incantations; to charm, or enchant. 2. To advise, or give counsel.

మంత్రగాడు, మంత్రవాది mantragádu, mantravádi, s. A conjurer. మంత్రపుటాయిత్తు mantra putáyittu, An amulet.

మంత్రసాని mantrasáni, s. A mid wife.

మంత్రి mantri, s. A counsellor, or adviser. 2. A king's counsellor or minister. 3. The queen at chess.

మంద manda, s. A flock or herd, of cattle.

మందము mandamu, adj. Slow, tardy. 2. Dull, stupid, heavy. 3. Foolish. 4. Thick. s. Thickness. 2. Indigestion, loss of appetite. మందగించు mandagintsu, To become dull. 2. To lose one's appetite. vide ఆకలి ákali. మందుడు mandudu s. The planet Saturn, from his slow motion. మందపుసనిషి manda-

pumanishi, A stupid person. మందమతి mandamati, Dull comprehension. 2. Forgetfulness. మందాగ్ని mandágni, *lit.* Dull fire. Want of appetite, or digestion.

మండలించు mandalintsu, *v. a.* To mention, say, or speak ; as applied to an inferior addressing a superior.

మందసము mandasamu, *s.* A high box.

మందారము mandáramu, *s.* Cloudy, or dark, weather.

మంది mandi, *s. plu.* People, persons; as శానామంది śánámandi, Many people. This term is affixed to all the neuter numerals, from five inclusive upwards, to make them masculine or feminine ; as అయిదుమంది దొరలు ayidumandi doralu, Five gentlemen.

మందిరము mandiramu, *s.* A house. 2. A city, or town.

మందు mandu, *s.* Medicine, physic. 2. Gunpowder. *adj.* Scarce. మందులవాండ్లు mandulavándlu, *s. plu.* Druggists. నీలిమందు nílimandu, *s.* Indigo. నల్లమందు nallamandu, *s.* Opium. వలపు, పెట్టుమందు valapu, peṭṭumandu, Love-powder.

మందెమేలము mandemélamu, *s.* Negligence, carelessness. 2. Familiar repartee.

మకరము makaramu, *s.* An alligator. 2. The sign in the zodiac termed Capricornus. 3. One of Cubera's treasures.

మకరి makari, *s. vide* మకరము makaramu, No. 1.

మకిల makila, *s.* Dirt, filth, impurity. *adj.* Dirty, unclean, impure.

మకుటము makuṭamu, *s.* A crest, a head dress, a crown, a tiara.

మక్కువ makkuva, *s.* Affection, love. 2. Desire, lust. 3. Wish, inclination.

మక్కెలు makkelu, *s. plu.* Bones.

మఖమ makhama, *s.* A tax, or assessment, for any religious purpose.

మగ maga, *adj.* Male. *vide* మొగ-మగటిమి, మగటిమి moga-magaṭami, magaṭimi, *s.* Manhood. 2. Bravery, prowess.

మగడు magaḍu, *s.* A husband. *vide* మొగుడు moguḍu.

మగసాల magasála, *s.* A place with seats, in front of the house.

మగుడ maguḍa, *adv.* A gain. మగుడు maguḍu, *v. n.* To return. మగుడించు maguḍintsu, *v. a.* To turn another back.

మగువ maguva, *s.* A woman.

మగ్గము maggamu, *s.* A loom.

మగ్గు maggu, *v. n.* To become soft, as applied to fruit. 2. To be spoilt.

మచ్చ matstsa, *s.* A mole, freckle, or spot on the skin. 2. A scar. పుట్టుమచ్చ puṭṭumatstsa, *s.* A natural mole, or spot on the body; one with which a person is born.

మచ్చరము matstsaramu, *s.* Malice, hatred, envy. మచ్చరించు, మచ్చరపట్టు matstsarintsu, matstsarapaṭṭu, To entertain malice, hatred, or envy.

మచ్చిక, మచ్చికె machchika, machchike, *s.* Fondling, caressing. 2. Love, attachment, affection.

మచ్చు matstsu, *s.* An upstair-house. 2. A sample. 3. A model. మచ్చులగుడి matstsulagudi, A string of little samples of gold, of different degrees of ascertained purity, by comparison with which the purity of other gold is defined. మచ్చుపొడి matstsupoḍi, *s.* An enchanting powder, which allures the person on whom it is thrown to follow the person who throws it. మచ్చుపొడి, మచ్చు-చల్లు matstsupoḍi, matstsu-tsallu, To sprinkle that powder.

మచ్చుకత్తి matstsukatti, *s.* A large wood knife.

మచ్చెము machchemu, *s.* మచ్చెకంటి machchekanṭi, A woman. *lit.* Fish-eyed

మజిలీ majilí, *s.* A stage, or halting place, in travelling.

మజుకూరు madzukúru, *adj.* Before mentioned, aforesaid.

మజ్జనము majjanamu, *s.* Bathing, ablution. మజ్జనశాల majjanaśála, A bathing room.

మజ్జిగ majjiga, *s.* Buttermilk. *vide* చల్ల tsalla.

మఝ్ఝా majhjhá, *interj.* Expressive of praise, or commendation.

మటము maṭamu, *s.* *vide* మఠము maṭhamu.

మట్ట maṭṭa, *s.* A young palmyra tree. 2. A bough of any palm tree, as the cocoanut, &c. 3. A leaf of the aloe, or of cabbage, or of similar plants, or vegetables.

మట్టగించు maṭṭagintsu, *v. a.* To lessen, diminish, or depress. 2. To cut into small pieces.

మట్టగుడిసె maṭṭaguḍise, *s.* A particular fish.

మట్టపలక maṭṭapalaka, *s.* A measuring yard.

మట్టము, మట్టపాటి maṭṭamu, maṭṭapáṭi, *adj.* Short, small.

మట్టి maṭṭi, *s.* Earth, soil. *adv.* Since, from.

మట్టు maṭṭu, *s.* Limit, bound. 2. Measure, extent. 3. Capacity, either as applied to measurement, or figuratively to men, as denoting their ability, or powers of mind.

మట్టుమీఱు maṭṭumírru, *v.a.* To exceed, to transgress. మట్టు-పడు, అవు ma-ṭṭu-paḍu, avu, *v. n.* To decrease; abate, or grow less. మట్టుపఱుచు maṭṭuparrutsu, *v. a.* To decrease, moderate, diminish, or make less.

మట్టుకు, మట్టుకున్న maṭṭuku, maṭṭuku-nnu, Until, till, as far as, as much as, to such an extent. మట్టుగా ma-ṭṭugá, *adv.* Temperately, sparingly. మట్టుగానుండు maṭṭugánunḍu, *v. n.* To fit. 2. To be sufficient for.

మట్టు maṭṭu, *v. a.* To trample. మట్టిమల్లాడు maṭṭimalláḍu, To trample all over.

మట్టె, మట్టియ maṭṭe, maṭṭiya, *s.* A ring, worn on the second toe.

మఠము maṭhamu, *s.* A school, college.

మడక maḍaka, *s.* A yoke of oxen, with a plough and all the other implements of husbandry appertaining thereto. *vide* అరక araka.

మడత maḍata, *s.* A fold, or plait.

మడత-పెట్టు, వేయు maḍata-peṭṭu, vé-yu, *v. a.* To fold, to double up.

మడతి maḍati, *s.* A woman.

మడమ, మడిమె maḍama, maḍime, *s.* The heel of the human species only.

మడవ maḍava, *s.* A small dam, or dike, for stopping water.

మడి maḍi, *s.* A garden-bed, or plot. 2. A paddy field. 3. Purity. *adj.* Pure. మడిబట్ట maḍibaṭṭa, A pure cloth. మడితోవుండు maḍitóvunḍu, To be in a pure dress. కాలుమడి kálumaḍi, *s.* Urine. *vide* కాలు kálu.

మడియ maḍiya, *adj.* Stupid, dull.

మడియు maḍiyu, *v. n.* To die, or expire; to be destroyed. మడియించు, మడుపు maḍiyintsu, maḍupu, *v. a.* To kill, assassinate, or destroy.

మడివాలు, మడియాలు maḍiválu, maḍi-yálu, *s.* A title, assumed by the caste of washermen.

మడుగు maḍugu, *s.* A deep or hollow place, in the bed of a river, or tank. 2. Purity. *vide* మడి maḍi, No. 3. And. 4. *adj.* Pure.

మడుచు maḍutsu, *v. a.* To fold, plait, or bend. మడుపు maḍupu, *s.* A fold, or plait. 2. A fold of beetle leaf, &c. కాలుమడుచు kálumaḍu-tsu, To make urine. *lit.* To bend the leg.

మడుపుకత్తి maḍupukatti, *s.* A folding, or clasp knife.

మడువు maḍuvu, *s.* *vide* మడుగు ma-ḍugu. No. 1.

మడ్డి maḍḍi, *s.* The lees, sediment,

or refuse, of any liquor. *adj*. Dull, stupid. 2. Aukward, clumsy.

మడ్డు maḍḍu, *s*. Great heat. *adj*. Very hot.

మడ్డుకత్తి maḍḍukatti, *s*. A hatchet.

మణగాసనము maṇagásanamu, *s*. Smoothing the ground with wet clay.

మణగు maṇagu, *v. n*. To be bent; to be inclined down.

మణత maṇata, *s*. A fold.

మణి maṇi, *s*. A gem, or precious stone. 2. The sting of the scorpion. మణికట్టు, మణిబంధము maṇikaṭṭu, maṇibandhamu, *s*. The wrist. *lit*. The place where precious stones are bound.

మణిగ-మణిగె, మణిహ maṇiga-maṇige, maṇiha, *s*. A shop. మణిహము maṇihamu, *s*. Merchandize, trade.

మణియము maṇiyamu, *s*. The superintendence of a village, or of a Hindoo temple. మణియగాడు maṇiyagáḍu, The superintendent of a village, or of a Hindoo temple.

మణుగు maṇugu, *v. n*. To be folded, or bent. మణుచు maṇutsu, *v. a*. To fold, or bend.

మణుగు, మణువు maṇugu, maṇuvu, *s*. A maund, or Telugu weight, containing eight viss, and of which twenty make one candy. 2. The multiplication of any thing by itself, as defined by the English word fold; as five fold, six fold, &c. 3. A pure cloth, as applied to the first of the two words only.

మణుగుబువ్వలు maṇugubuvvulu, *s*. A sort of sweet cake, made of wheat flour, sugar, and butter.

మతము matamu, *s*. Purpose, intention, wish, mind. 2. A religious sect.

మతాబు, మత్తాబు matábu, mattábu, *s*. A large sort of blue light.

మతి mati, *s*. Understanding, intellect, mind, common sense. 2. Wish, will, desire, inclination. 3. Advice, counsel.

మతించు matintsu, *v. a*. To value, or appraise. *vide* మదించు madintsu.

మత్తా mattá, *s*. Intoxication, drunkenness.

మత్తిలు, మత్తిల్లు mattilu, mattillu, *v. n*. To be intoxicated, to be inebriated.

మత్తు mattu, *s*. Intoxication, drunkenness. 2. Pride, arrogance, 3. Rut, as applied to that of elephants.

మత్తుగొను mattugonu, *v. n*. To be intoxicated. నిద్రమత్తు nidramattu *s*. The drowsiness of sleep.

మత్సరము matsaramu, *s.* Envy, animosity, impatience of another's success or prosperity. 2. Passion, anger.

మత్స్యము matsyamu, *s.* A fish.

మదటయేనుగు, మదపుటేనుగు madaṭayénugu, madapuṭénugu, *s.* An elephant in rut.

మదము madamu, *s.* Joy, pleasure, delight. 2. The juice that exudes from an elephant's temple, when in rut. 3. Spirituous or vinous liquor. 4. Inebriety, intoxication. 5. Pride, arrogance. 6. Insanity, madness. 7. Desire, love.

మదాళించు madáḷintsu, *v. n.* To grow, or shoot out, well, or strongly.

మది madi, *s.* Mind.

మదించు madintsu, *v. n.* To be joyful. 2. To be proud, or arrogant. 3. To be intoxicated. 4. To be in rut.

మదించు madintsu, *v. a.* To appraise, estimate, or value. *vide* మతించు matintsu.

మడుగు, మడుము madugu, madumu, *s.* The stone sluice of a tank, whence the water flows to the fields.

మడురు maduru, *s.* Making in the inflex. Sing. మడుటి maduṭi, Thatch, placed on the top of a wall, to protect it from the wet.

మద్దతు maddatu, *s.* Help, assistance, aid, succour.

మద్దికాయలు maddikáyalu, *s. plu.* A kind of loose ear-ring.

మద్దెల maddela, *s.* A small drum, beat with the fingers, used at native dances.

మద్యము madyamu, *s.* Wine; vinous, spirituous, or fermented liquor.

మధురము madhuramu, *adj.* Sweet, pleasing, agreeable delicious.

మధువు madhuvu, *s.* Spirituous liquor, wine, &c. 2. Honey. 3. The nectar or honey of flowers. 4. The month. చైత్రము chaitramu, *q. v.* 5. The season of spring. 6. The name of a demon slain by Vishnu.

మధ్యము madhyamu, *adj.* Mean, low. vile. 2. Middling. *s.* The waist, middle, or centre. 2. The middle sort.

మనమడు manamaḍu, *s.* A grandson.

మనమరాలు manamarálu, *s.* A grand daughter.

మనము manamu, *pro.* We. This pronoun is used by the first person only, but applicable to the first and second persons conjointly, to the exclusion of the third person.

మనము-మనసు, మనస్సు manamu-manasu, manassu, *s.* The mind; or, considered as the seat of perception and passion, the heart. 2. Inclination, wish, desire.

మనవి, మనివి manavi, manivi, *s.* A request, or solicitation.

మనికి maniki, s. Existence, living. మనికిపట్టు manikipaṭṭu, s. A house.

మనియగాడు maniyagáḍu, s. *vide* మణియగాడు maṇiyagáḍu, under మణియము maṇiyamu.

మనిసి, మనిషి manisi, manishi, s. A person; applied either to males, or females. ఆడుమనిషి áḍumanishi, s. A woman.

మను manu, v. n. To live, or exist. మనుచు, మనుపు manutsu, manupu, v. a. To preserve, revive, or protect.

మనుజుడు manujuḍu, s. A man.

మనుపెంటి, మనుబిడి manupeṇṭi, manubiḍi, s. The female, or white footed antelope. మనుబోతు manubótu, s. The male, or white footed antelope.

మనువు, మనుము manuvu, manumu, s. The settlement of a marriage. 2. A husband. మారుమనుము márumanumu, The marriage of a woman with a second husband.

మనుష్యుడు manushyuḍu, s. A man.

మనోజ్ఞము manójnamu, *adj*. Beautiful, handsome, lovely, pleasing, agreeable.

మనోరథము manórathamu, s. Wish desire.

మనోవృత్తి, మనవర్తి manóvritti, manavarti, s. Daily house expense.

మనోహరము manóharamu, *adj*. Beautiful, lovely, pleasing.

మన్కి manki, s. *vide* మనికి maniki.

మన్నన mannana, s. Civility, politeness. respect.

మన్నా manná, s. Prohibition. 2. Hindrance, prevention.

మన్నించు mannintsu, v. a. To excuse, pardon, or forgive. మన్నింపు mannimpu, s. Pardon, forgiveness.

మన్నిగొను mannigonu, v. a. To kill, or slaughter.

మన్ను mannu, v. n. *vide* మను manu.

మన్ను mannu, s. Making in the inflex. Sing. మంటి manṭi, Earth, land, soil, dirt. 2. The white footed antelope. In it's second meaning, the inflexion is regular. మన్ను, మన్నెవారు mannu, mannevâru, s. *plu*. Zemindars, proprietors of land.

మప్పు mappu, v. a. To break in, or train, an animal.

మబ్బు mabbu, s. A cloud. 2. Darkness. నిద్రమబ్బు nidramabbu, Drowsiness, or heaviness.

మమత, మమకారము mamata, mamakáramu, s. The interest, or affection, entertained for other objects, from considering them as belonging to, or connected with, one's-self.

మయము mayamu, This is a Sanskrit affix, which serves to form adjectives, attributive of that of which a thing is chiefly made, or consists; as స్వర్ణమయము svarṇamayamu, Golden. తృణమయము triṇamayamu, Made of grass. శరమయము śaramayamu, Made of reeds, or arrows.

మయినము mayinamu, *s.* Wax. మయినపువత్తి mayinapuvatti, *s.* A wax-candle.

మయిల mayila, *s.* Dirt, foulness, uncleanness. 2. Imaginary impurity. *adj.* Unclean, foul. 2. Impure.

మయూరము mayúramu, *s.* The peacock.

మర mara, *s.* Any thing of a spiral form. మరమేకు maraméku, *s.* A screw. *lit.* A spiral nail. మరచుట్టు maratsuṭṭu, *s.* The screw of any jewel, or ornament, which among the Hindoos is used instead of clasps,

మరక maraka, *s.* A stain, spot, or blot. 2. A kid.

మరకతము, మరతకము marakatamu, maratakamu, *s.* An emerald.

మరకాడు marakáḍu, *s.* The native commander of a vessel.

మరగు maragu, *v. a.* To desire, or have a violent inclination. 2. To love. *v. n.* To be inclied, or devoted to. 2. To be qualified, experienced, or accustomed to. 3. To be trained. 4. To boil up. మరగించు maragintsu, *v. Caus.* To cause to desire, or love. 2. To make inclined, devoted, qualified, experienced, or accustomed. 3. To train. 4. To make boil up.

మరణము maraṇamu, *s.* Death, demise.

మరదలు maradalu, *s. vide* మఱదలు marradalu,

మరమ్మతు marammatu, *s.* Repair, mending.

మరలు maralu, *v. n. vide* మఱలు marralu.

మరాటీదేశము maráṭídéśamu, *s.* The Mahratta country. మరాటీలు maráṭílu, *s. plu.* The Mahrattas.

మరి mari, *adv.* More, further, else, again. మరివొక marivoka, *adj.* Another. మరిన్ని marinní, Besides, also, moreover. మరియేమి mariyémi, What more? what else? మరేమిలేదు marémilédu, Nothing else, nothing more, nothing further.

మరిగె marige, *s.* A vessel, made of a certain soft white stone.

మరిగొమ్ము marigommu, *s.* The Calingala, or outlet, by which the surplus water flows out of an artificial lake.

మరిది maridi, *s. vide* మఱది marradi.

మరియాద mariyáda, *s. vide* మర్యాద maryáda.

మరు maru, *adj.* And *adv. vide* మఱు marru.

మరుగు marugu, *s.* Shelter, cover; a screen or shade, any thing that covers another. *vide* చాటు tsáṭu, *v. a.* And *n. vide* మరగు maragu.

మరుచు, మరిచిపోవు marutsu, marichipóvu, *v. a.* To forget, *vide* మఱచు marratsu, మరిపించు maripintsu, *v. Caus.* To cause to forget; to divert from a purpose, to amuse with an underhand design.

మరుపు, మరపు marupu, marapu, *v. a.* To teach, instruct, qualify, or exercise; to break in, or train. *s.* Forgetfulness. తెరుపుమరుపులు terupumarupulu, The loss of one's senses.

మరులు marulu, *s.* Love. 2. Lust.

మరువ maruva, *s.* Dumbness. *adj.* Dumb.

మర్కటము markaṭamu, *s.* A monkey, or ape.

మర్దనము mardanamu, *s.* Rubbing the body. 2. Rubbing, grinding, pounding, &c. మర్దించు mardintsu, *v. a.* To beat, pound, grind, or rub.

మర్నాడు marnáḍu, *s. vide* మఱునాడు marrunáḍu, Under. మఱు marru.

మర్మము marmamu, *s.* A joint, an articulation of the body. 2. A vital member, or organ. 3. Secret meaning, or purpose; a secret, any thing hidden, or recondite. మర్మి marmi, *s.* One that conceals a secret.

మర్యాద maryáda, *s.* Continuance in the right way, propriety of conduct, steadiness, rectitude. 2. A boundary, a limit. 3. A bank or shore. 4. Respect, civility, politeness. 5. Usual custom, or established habit.

మఱ marra, *s. vide* మర mara. 2. Inattention, forgetfulness.

మఱకువ marrakuva, *s.* Inattention, forgetfulness.

మఱగాలు marragálu, *s.* A stilt, or wooden leg.

మఱగు marragu, *v. n.* To boil, *vide* మరగు maragu, No. 4.

మఱగుజ్జు marragudzdzu, *s.* A dwarf. *adj.* Dwarfish.

మఱచు, మఱచిపోవు marratsu, marrachipóvu, *v. a.* To forget. మఱచితెప్పున marrachiteppuna, *adv.* Inconsiderately. మఱపించు marrapintsu, *v. Caus.* To cause to forget; to divert from a purpose; to amuse with some sinister design. మఱపు marrapu, *s.* Forgetfulness.

మఱదలు marradalu, *s.* The daughter of a mother's brother, or of a father's sister, if she be younger than one's-self.

మఱది marradi, *s.* The son of a mother's brother, or of a father's sister, or a man's brother-in-law, if younger than one's-self. *vide* బావ báva.

మఱలు marralu, *v. n.* To return. మఱలించు marralintsu, *v. a.* To turn back; to recall. మఱల marrala, *adv.* Again.

మఱి marri, *adv.* *vide* మరి mari.

మఱిగె marrige, *s.* *vide* మరిగె marige.

మఱు marru, *adj.* Other. 2. Next. *adv.* In return. మఱునాడు marru-nádu, Next day.

మఱుగు marrugu, *s.* Shelter, cover. *vide* మరుగు marugu.

మఱుపడు marrupadu, *v. n.* To disappear, or vanish.

మఱువ marruva, *s.* An earthen pot.

మఱువు marruvu, *s.* Retreat, shelter, cover. 2. Armour, mail. *vide* మఱుగు mrrugu.

మల mala, *s.* A mountain.

మలక malaka, *s.* A twist; a curved line.

మలగ malaga, *s.* A herd of carriage bullocks, &c. With empty sacks upon them.

మలగు malagu, *v. n.* To turn round from disgust.

మలచు, మలుచు malatsu, malutsu, *v. a.* To carve, or polish, stone. 2. To winnow grain.

మలపబర్రె malapabarrre, *s.* A female buffalo, which gives milk after her calf is dead.

మలపూపుచేయు malapúpuchéyu, *v. a.* To enclose in an envelope.

మలమలమఱగు, మలమలమాడు malamala-marragu, malamalamádu, *v. n.* To burn fiercely, or violently.

మలము malamu, *s.* Excretion of the body; as serum, semen, blood, marrow, urine, fæces, ear-wax, nails, phlegm, tears, rheum, and sweat. 2. Sin. 3. Dirt, filth. 4. Dregs, sediment. 5. Rust. మలమూత్రాలు malamútrálu, Human excrement and urine.

మలయు malayu, *v. n.* To wander, or roam. మలయిక malayika, *s.* Walking for pleasure, or amusement.

మలారము maláramu, *s.* A string of glass armlets, such as are worn by Hindoo women.

మలినము malinamu, *adj.* Dirty, filthy, foul. 2. Black. 3. Vile, bad. 4. Foul, figuratively, soiled with crime or vice, sinful, depraved. *s.* Fault, defect. మలినముఖుడు malinamukhuḍu, *s.* The god of fire. 2. The black faced monkey. 3. A vile or wicked man. 4. A dead man, a ghost.

మలుకారు malukáru, *s.* The cold, or winter, season.

మలుగు malugu, *v. n.* To be extinguished. మలుపు malupu, *v. a.* To extinguish. 2. To turn, or drive, back.

మలుగులు malugulu, *s. plu.* The joints of the back-bone, near the waist.

మలుచూలు malutsúlu, *s.* The second pregnancy. 2. The second child.

మలుపక్కము malupakkamu, *s.* The dark lunar fortnight.

మల్ల malla, *s.* A little shallow earthen vessel.

మల్లచరచు mallatsarratsu, *v. a.* To beat the open hand on the shoulder, or thigh; as the Hindoo wrestlers do.

మల్లడి mallaḍi, *s.* Heat, closeness.

మల్లాడు malláḍu, *v. n.* To wrestle.

మల్లియ, మల్లె malliya, malle, *s.* The jasmin plant. మల్లెలు mallelu, The plural of this word also denotes the insects produced in the worst kind of small pox, which the Hindoos, afraid of offending the goddess who presides over that disease, do not term insects, but jasmine flowers.

మల్లు mallu, *s.* A monkey.

మల్లెజంగురు malledzanguru, *s.* A heron.

మళిగె maḷige, *s.* A shop.

మళ్లీ, మళ్లా maḷḷí, maḷḷá, *adv.* Again, another time. మళ్లు maḷḷu, *v. n.* To return, to turn back, or about; to come back. మళ్లించు maḷḷintsu, *v. a.* To turn, or drive, back, or about; to recall, or bring back.

మశకము maśakamu, *s.* A musquitoe.

మషాలు mashálu, *s.* A torch, or flambeau. మషాల్చీ, మషాల్జీవాడు mashálchí, mashálјívāḍu, *s.* A masaljee or torch-bearer.

మషి, మసి mashi, masi, *s.* A black powder. 2. Ink. *adj.* Black.

మష్టు mashṭu, *s.* Sediment.

మసక masaka, *s.* Dimness of sight.

మసగు masagu, *v. n.* To be extended. 2. To be furious, or enraged.

మసనము masanamu, *s.* A sepulchre; a burning, or burying, place.

మసర masara, *s.* Grey colour.

మసలు, మసులు masalu, masulu, *v. n.* To wander, move, or turn about. 2. To idle away time. 3. To boil up violently.

మసాలా masálá, *s.* Spicery, seasoning.

మసీదు masídu, *s.* A mosque.

మస్తకము, మస్తము mastakamu, mastamu, *s.* The head; the skull.

మస్తు mastu, *adj.* Abundant, plentiful.

మహజ్జరు mahajjaru, *s.* A general certificate, signed by all present.

మహత్తు mahattu, *adj.* Great. large, bulky. 2. Best, excellent, illustrious. *s.* Glory, greatness.

మహత్వము mahatvamu, *s.* Greatness, either in bulk, or rank.

మహానాడు mahanáḍu, *s.* A general convocation of the aboriginal casts of the country.

మహస్సూలు mahassúlu, *s.* Produce, particularly of the land; the crop. మహస్సూలుదార్లు mahassúludárlu, *s. plu.* Mahasooldars, officers employed to protect the crops from depredation.

మహారాష్ట్రము mahárásbṭramu, *adj.* Mahratta. *s.* The Mahratta language.

మహిమ, మహిమము mahima, mahimamu, *s.* Magnitude, as one of Siva's attributes; illimitability. 2. Greatness in general, literal, or figurative; glory, power.

మహిషము mahishamu, *s.* A buffalo.

మహిషి mahishi, *s.* A female buffalo. 2. The wife of a king, but especially the one who has been consecrated, or crowned; a queen.

మా

మా má, *s.* A name of Lakshmi, the goddess of prosperity, and wife of Vishnu.

మాంసము mámsamu, *s.* Flesh.

మాకు máku, *s.* A tree in general.

మాగాణి mágáṇi, *s.* Lands artificially irrigated.

మాగాని mágáni, *s.* Side, direction; as తూర్పుమాగాని túrpumágáni, The eastern side.

మాగాయ mágáya, *s.* Mango pickle, of a pungent taste.

మాగు mágu, *v. n.* To ripen.

మాట máṭa. *s.* A word, an expression. 2. Speech. 3. A language. 4. A promise. మాట్లాడు máṭláḍu, *v. a.* To speak, converse, or discourse. మాటతప్పు máṭatappu, To fail in one's promise. మాటవచ్చు máṭavatstsu, Blame to come. మాటయిచ్చు máṭayitstsu, To give a promise. మాటకారి máṭakári, A talkative, also an eloquent, person. మాట-పీకు, తీయు máṭa-píku, tíyu, To fish-out secrets.

మాటిమాటికి máṭimáṭiki, *adv.* Often, frequently.

మాటు maṭu, *s.* A remedy. 2. Ambush. 3. A time, period, or occasion. 4. A piece of metal, put in to mend a vessel. *v. a.* To conceal, or hide, మాటుపడు máṭupaḍu, *v. n.* To disappear, or vanish. మాటుమణుగు má ṭumaṇugu, To be hushed, or silent, at night.

మాడ máḍa, *s.* Half of the coin termed a pagoda.

మాడపట్టు, మాడుపట్టు máḍapaṭṭu, máḍu paṭṭu, *s.* The crown of the head.

మాడు máḍu, *v. n.* To be burnt, or scorched, black. మాడుచు, మాడ్చు máḍutsu, máḍtsu, *v. a.* To burn, or scorch, black. మొగముమాడ్చు mogamumáḍtsu, To be sulky. మాడుచెక్క, మాడు máḍuchekka, máḍu, Burnt rice.

మాడ్కి máḍki, *s.* Manner, mode. 2. Similarity, likeness.

మాణిక్యము máṇikyamu, *s.* A ruby, or carbuncle.

మాత máta, *s.* A mother. 2. A name of Parvatee, the wife of Siva.

మాతాపితృలు mátápitṟilu, *s. plu.* Parents; mother and father.

మాతామహుడు mátámahuḍu, *s.* A maternal grandfather.

మాతామహి mátámahi, *s.* A maternal grandmother.

మాతు mátu, *s.* Checkmate, at chess. 2. A remedy, *vide* మాటు máṭu, No. 1.

మాత్ర mátra, *adj.* Little. *s.* A short syllable. 2. A pill.

మాత్సర్యము mátsaryamu, *s.* *vide* మత్సరము matsaramu.

మాదిగె mádige, *adj.* Of or belonging to the Chundala, of chuckler caste.

మాదిరి, మాద్రి mádiri, mádri, *s.* A pattern, sample, or specimen. *adj.* Similar, like.

మాధుర్యము mádhuryamu, *s.* Sweetness of flavour, or disposition.

మాన mána, *s.* A certain measure of capacity, of which sixteen make one toom, the greatest Telugu measure of capacity.

మానము mánamu, *s.* Measure in general, whether of weight, length, or capacity. 2. Arrogance, haughtiness, pride. 3. Civility. 4. Honor. In the peninsula, this last is the common meaning. మానభంగము mánabhangamu, *s.* Disgrace, dishonor. మానవతి, మానిని mánavati, má nini, *s.* A woman; as owing peculiar attention to the preservation of her honor. మానస్థుడు mánasthuḍu, A man of high, or strict, honor.

మానవుడు mánavuḍu, *s.* A man.

మానికము mánikamu, *s.* *vide* మాణిక్యము máṇikyamu.

మానికె mánike, s. *vide* మాన mána.

మానిసి mánisi, s. *vide* మనిసి manisi.

మాను mánu, s. Making in the inflex sing. మాని, మాను máni, mánu, A tree. 2. Wood. *adj.* Fit, proper, worthy. *v. a.* To quit, abandon, leave off, desist, or refrain from; to renounce, or relinquish. *v. n,* To be healed, or cured.

మానుపు—మాన్పు, మానుచు mánupu-mánpu, mánutsu. *v. Caus.* To cause to quit. &c.; to appease, to stop. *v. a.* To heal, or cure. మానిపించు mánipintsu, *v. Caus.* To cause to heal, or cure.

మానుషము mánushamu, s. Honor.

మాన్యము mányamu, *adj.* Respectable, venerable. s. Lands either liable to a trifling quit rent, or altogether exempt from tax. మాన్యగాడు mányagáḍu, s. A man holding such lands. సర్వమాన్యము sarvamányamu, s. Lands exempt from all tax whatever.

మాపు mápu, s. Evening, night; as. రేపుమాపు répumápu, Morning and evening. 2. Foulness, dirt, impurity. In the first meaning, this word makes its inflex. Sing. మాపటి mápaṭi, *v. a.* To destroy, or efface. 2. To make foul, or dirty.

మాపు mápu, s. Pardon, forgiveness. 2. Exemption.

మాబాగు, మాబా mábágu, mábá, *adv.* Very well; very good.

మామ máma, s. A father-in-law. మామమామ mámamáma, s. A name of Vishnu.

మామూలు mámúlu, s. Usage; ancient, or established, custom.

మాయ máya, s. Fraud, trick, deceit, deception, illusion. 2. Juggling. 3. Understanding, intellect. మాయలాడి máyaláḍi, A deceitful female. మాయలాడు máyaláḍu, A deceitful man.

మాయావి máyávi, s. A juggler, or conjurer.

మాయము máyamu, s. Disappearance, vanishing. మాయమవు, మాయమైపోవు máyamavu, máyamaipóvu, *v. n.* To disappear or vanish.

మాయు máyu, *v. n.* To be destroyed, or effaced. To become foul, dirty, unclean, or impure. *vide* మాపు mápu, *v. a.* మచ్చమాయు matstsamáyu, *lit.* A spot to be destroyed. To be entirely destroyed, or effaced; so that not a vestige, or mark, remains. తలమాయు talamáyu, The head not to be cleaned, at the usual time. తలమాసినవాడు talamásinaváḍu. A poor helpless man; as being unable to command the comfort of a clean head.

మారణము máraṇamu, *s.* Killing, slaughter.

మారాటము máráṭamu, *s.* The mistaking one for another.

మారిఫత్తు máríphattu, *s.* Charge, possession; as వాణ్ని వీనిమారిఫత్తుచేసినాను vánnivínimáríphattu chésinánu, I have delivered that man to this man's charge. మారిఫత్తున máríphattuna, *adv.* By means of, through the means of.

మారు máru, *v. n.* To be changed, altered, or turned into a new form. *s.* Buttermilk. 2. A second course of dishes at dinner. 3. A time; as రెండుమార్లు rendumárlu, Two times, twice. మార్చు mártsu, *v. a.* To change, substitute, alter, or turn into a new form. 2. To exchange. 3. Among the Vaishnavas, to serve up food.

మార్పు márpu, *s.* Exchange.

మారుతము márutamu, *s.* Air, wind.

మారుతురు, మార్తురు márutu ru,márturu, *s. plu.* Enemies, foes.

మార్కము márkamu, *s.* Exchange, particularly of money.

మార్గము márgamu, *s.* A way, road, or path. 2. Means, manner, mode.

మార్పు márpu, *s. vide* under. మారు máru, *v. a.* To kill, or slaughter.

మాఱట márraṭa, *adj.* Substituted, altered, changed. *adv.* In lieu of.

మాఱు márru, *adj.* Another, other. 2. Substituted, altered, changed; as. మాఱురూపు márrurúpu, Another shape; a new, or altered, form. 2. Turned, averted. 3. Replying, rejoining, answering; as మాఱుమాట márrumáṭa, An answer, or reply. *adv.* Again. *s.* A time; as, ముమ్మాఱు mummárru, Thrice. *v. n.* To shew prowess in battle. మాఱుకొను, మాఱ్కొను márrukonu, márrkonu, To attack, or oppose, in battle. మాఱాడు márráḍu, To oppose in argument, or reasoning.

మాఱుదల్లి márrudalli, *s.* A stepmother. మాఱుపడు márrupaḍu, To disappear, to vanish. మాఱుమనువు, márrumanuvu, *s. vide* మారుమనుము márumanumu, Under. మనువు manuvu.

మాఱ్పు márrpu, *v. a vide* మార్పు márpu.

మాల mála, *s.* A garland; a string, or wreath, of flowers. 2. A necklace. 3. A string of beads, a rosary. కంఠమాల kanṭhamála, *s.* A necklace. 2. The scrofula. మాలాకారుడు málákáruḍu, *s.* A flower seller; a florist, a gardener.

మాల mála, *adj.* Of or belonging to the Paria caste. మాలకాకి málakáki, *s. lit.* A paria crow. A raven.

మాలి máli, *s.* A time; as, ఒకమాలి okamáli, Once.

మాలిమి málimi, *s.* Familiarity with children.

మాలు málu, *v. a.* To leave, or quit. పనికిమాలిన, కొఱమాలిన panikimálina, korramálina, *adj.* Useless. పాలుమాలు pálumálu, To be idle, or lazy.

మాలుగు málugu, *v. n.* To be dissatisfied.

మాలె mále, *s.* A chaplet, wreath, or garland of flowers.

మాళిగ máḷiga, *s.* A building. This word is used among the Vaishnavas, with the word తిరు tiru, prefixed to it, to denote a house; as దేవరవారితిరుమాళిగయెక్కడ dévaravváritirumáḷigayekkaḍa, Where is your honor's house? నేలమాళిగ nélamáḷiga, A subterraneous abode.

మావటీడు mávaṭíḍu, *s.* An elephant driver, usually termed A Mahowt.

మావి mávi, *s.* The after-birth. 2. A mango tree.

మావు mávu, *s.* A horse. 2. The covering a mare.

మాశిక máśika, *s.* A patch.

మాష్టి máshṭi, *s. vide* మావటీడు mávaṭíḍu.

మాసకమ్మ másakamma, *s.* A woman who has no breasts, and who is never menstruous.

మాసము másamu, *s.* A weight equal to five sixteenths of a pagoda.

మాసము másamu, *s.* A month, either of the lunar, solar, or any other computation of the year.

మాసి mási, *s. vide* మనిసి manisi.

మాసిక másika, *s.* A patch. *vide* మాశిక máśika, In the plural, this word also denotes Embarrassment, confusion.

మాసికము másikamu, *adj.* Monthly. *s.* A ceremony of the Hindoos.

మి

మింగడ mingaḍa, *s.* The cream of curds.

మింగు mingu, *v. a.* To swallow. మింగుడు minguḍu, *s.* Swallowing. దిగమింగు digamingu, To swallow down. 2. To suppress; as దుఃఖము దిగమింగినాడు duhkhamu digaminginádu, He suppressed his grief.

మించు mintsu, *v. n.* To be above, over, or beyond; to exceed, or be excessive. 2. To be high, proud, or arrogant. 3. To increase; to be exorbitant. 4. To elapse, or expire; to be gone bye, beyond recall. *v. a.* To excel, or surpass. 2. To transgress. *s.* Excess. 2. Lightning.

మించుదల mintsudala, *adj.* Excessive, much. చేయిమించు cheyimintsu, To beat; to give the first blow. ముందుమించు mundumintsu, To go forward, or in front. 2. To be precipitate, or inconsiderate. పనిమించు panimintsu, Business to go bye, or be beyond recall.

మిండగాడు-మిండడు, మిండగీడు minḍa-gáḍu-minḍaḍu, minḍagíḍu, *s.* A gallant, or paramour. మిండలకోరి minḍalakóri, *s.* A lascivious female, within thirty-six years of age.

మిక్కటము, మిక్కుటము mikkaṭamu, mikkuṭamu, *s.* Excess, abundance. *adj.* Excessive.

మిక్కిలి, మిగుల mikkili, migula, *adv.* Much, exceedingly, excessively, greatly.

మిగులు migulu, *v. n.* To be over, or above; to be left, or remain, as a residue. *s.* Remainder, residue, remnant. మిగులబెట్టు migulabeṭṭu, *v. a.* To save or lay up the remnants. మిగలా, మిగులా migalá, migulá, *adj.* Remaining. ముందుమిగులు mundumigulu, To go before, or in front. 2. To be precipitate, or inconciderate.

మిటారి miṭári, *s.* A cunning person. 2. A woman. *adj.* Hard, cruel.

మిట్ట miṭṭa, *s.* High or raised ground. *adj.* High, raised. మిట్టపండ్లు miṭṭa panḍlu, Teeth which jut out. మిట్టమిఱ్ఱు miṭṭamirrru, Very high ground. మిట్టమధ్యాహ్నము miṭṭama-dhyáhnamu, Full mid-day.

మిట్టిపడు, మిడిసిపడు miṭṭipaḍu, miḍisi-paḍu, *v. n.* To jump, leap, or hop along. 2. To be puffed up with pride, or insolence. మిడిసిపడిచచ్చు miḍisipaḍitsatstsu, To die suddenly.

మిఠాయీ miṭháyí, *s.* Any sweetmeat.

మిడిమిడిలాడు miḍimiḍiláḍu, *v, n.* To be excessively hot, as applied to the sun.

మిడుకు, మిణుకు miḍuku, miṇuku, *v.n.* To grieve, mourn, or lament.

మిడుచు miḍutsu, *v. a.* To pour drop by drop.

మిడుత, మిడత miḍuta, miḍata, *s.* A grass hopper.

మిడునాగులు, మిన్నాగులు miḍunágulu, miṇnágulu, *s. plu.* A sort of small deadly snake, which springs at the object it attacks.

మిణకరించు miṇakarintsu, *v. n.* To be quite at a loss what to say, or do.

మిణుకు miṇuku *s.* Glimmering, sparkling. మిణుకుమను miṇukumanu, To glimmer, or sparkle. మిణుకుచేసుకొను miṇukuchésukonu, To dress, or

ornament one's-self, in a showy manner. మిణుకుచేయు minukuchéyu, To polish, to burnish.

మిణుగురు minugurru, s. A spark of fire. మిణుగురుపురుగు minugurrupurugu, The firefly.

మిణ్నల్లి minnalli, s. A flea.

మితము mitamu, s. Measure. 2. Moderation, temperance, forbearance. 3. Limitation, bounds. adj. Moderate, temperate.

మితి miti, s. Measuring, measure. 2. Limit, bound.

మిత్తి mitti, s. Death.

మిత్రుడు mitrudu, s. The sun. 2. A friend, or ally.

మిద్దె, మిద్దియ midde, middiya, s. A terraced house, or one with a flat roof. 2. A house with an upper story.

మినహా minahá, s. Deduction, subtraction.

మినుకులు minukulu, s. plu. The sciences. 2. Glittering, flashing.

మినుములు minumulu, s. plu. The black pulse, termed Phaseolus mungo. మినుప, మినప minupa, minapa, adj. Of or belonging to that pulse.

మిన్నక minnaka, adv. Silently; quietly; without emotion of any kind.

మిన్ను, మిను minnu, minu, s. Making in the inflex. Sing. మింటి minti, The sky or atmosphere. మినుసిగవేలుపు minusigavélupu, s. A name of Siva; as having the sky, to form the lock of hair on the crown of his head. మిన్నువాక minnuváka, The heavenly Ganges.

మిమ్మటము mimmatamu, s. Excess, abundance. adj. Excessive.

మిరప mirapa, adj. Of or belonging to the chili, or red Cayenne pepper plant. మిరపకాయ mirapakáya, It's pod.

మిరాశీ mirásí, s. Meerasi, or hereditary property in the land. This term is equally applicable to the hereditary property of the village officers, in the lands which they hold exempted from tax, or liable to a small quit rent only, as to that of the villagers, or ryots, in the land paying full tax, which they hold. మిరాశీదారుడు mirásídárudu, A Meerassidar, or holder of meerasi property.

మిరియము, మిరెము miriyamu, miremu, s. Used chiefly in the plural మిరియాలు miriyálu, Black pepper. మిరియపుపొడి miriyapu podi, The powder either of black pepper, or of the chili or red Cayenne pepper.

మిఱ్ఱిచూపు mirritsúpu, s. An upward view; looking upwards.

మిఱుమిట్లు mirrumitlu, s. plu. Dazzling. మిఱుమిట్లుగొను mirrumitlugonu, v. n. To be dazzled.

మిఱ్ఱు mirru, *s*. Making in the inflex. sing. మిఱ్తి mirrti, Raised or high ground.
మిలమిల milamila, *s*. Glittering, sparkling.
మిల్లి, మిల్లిగరిటె miḷḷi, miḷḷigariṭe, *s*.A very small iron spoon.
మిసమిస misamisa,*s*.Glittering, sparkling.
మిసిమి misimi, *s*. Fresh lustre.
మిసిమింతలు misimintalu, *s*. Want of lustre, unfavorable change of countenance.

మీ

మీగడ mígaḍa, *s*. The cream of milk. మీగడగట్టు mígaḍagaṭṭu, The cream to form on the surface of milk.
మీగళ్ళమేకము mígaḷḷamekamu, *s*. A fabulous animal, with eight legs.
మీగాలు mígálu, *s*. The instep of the foot; the rising upper part of it.
మీజెయ్యి míjeyyi, *s*. The back of the hand.
మీట míṭa, *s*. A lever.
మీటు míṭu, *v. a*. To fillip, or strike with the nail of the finger against the thumb. వీణెమీటు víṇe-míṭu, To strike the strings of the Víṇa, or Indian lute. రూపాయిమీటు rúpáyímíṭu, To toss up a rupee. గోళ్ళుమీటు góḷḷumíṭu, To fillip the nails of each finger, as from listlessness. *s*. A fillip.2. Aggrandizement.
మీద, మీదను mída, mídanu, *postpo*. Upon, on, over, above. 2. Against. 3. Of, respecting, regarding. 4.After, beyond. 5. In.6.By, by means of.7.At.8.with. మధ్యాహ్నమ్మీదనేనువస్తాను madhyáhnammídanénuvastánu,I shall come after midday. ఇకమీద ikamída,In future. ఉపాయమ్మీదఆపనిచేయవలెను upáyammídaápaniché yavalenu, This affair must be effected by stratagem. ఈపనిఆలస్యమ్మీదకావలశినది ípaniálasyammídaká-valaśinadi, This must be done at leisure. నేనువానిమీదజగడానికిపోయినాను nénuvánimídadzagaḍánikipó yinánu, I went to quarrel with him.
మీది mídi, *adj*. Upper ; being above.
మీదు mídu, *s*. Top, or head. 2. Futurity. 3. Any thing, particularly money, tied up in a knot, and vowed to be presented at a future period to some deity.
మీరు míru, *v. a*. To exceed, or transgress. *v. n*. To be haughty. This word is also the plural of the pronoun, నీవు nívu, Thou.
మీసము mísamu, *s*. A mustachoe, or

whisker. It is generally used in the plural. మీసాలు mísálu.

మీసరము mísaramu, *s.* Excellence. *adj.* Excellent. 2. Proud.

ము

ము mu, *adj.* Numeral. Three. This is a contraction of మూడు múḍu, three *q. v.*, and is used in composition only, being prefixed to the word with which it is joined, which then doubles the first consonant; thus, మూడు múḍu, And జగము jagamu, The world, make ముజ్జగములు mujjagamulu, The three worlds. ముచ్చ్వవలము mutstsavalamu, Three eighths of a pagoda, &c.

ముంగర mungara, *s.* A nose ring, worn by Indian women.

ముంగల mungala, *adv.* In front, opposite. ముంగలి mungali, *adj*, Opsite, fronting.

ముంగాముచీరె mungámuchíre, *s.* A particular kind of silken female garment.

ముంగామురుగులు mungámurugulu, *s. plu.* A kind of golden bracelets.

ముంగి, ముంగిస mungi, mungisa, *s.* The mungoose. Viverra, ichneumon.

ముంగిలి mungili, *s.* Making in the inflex. sing. ముంగిటి mungiṭi, And in the *nom. plu.* ముంగిళ్లు mungiḷḷu, The court yard, enclosed within a native house.

ముంగుర్రులు mungurrulu, *s. plu.* Curls, or ringlets, of hair.

ముంగోపి mungópi, *adj.* Hot-headed, or hasty.

ముంచికొను, ముంచుకొను munchikonu, muntsukonu, *v. a.* To surround. 2. To cover, as applied to heaps of insects, flies, &c. Collecting upon any thing. 3. To take out, or draw up, any liquid. 4. To dip, as a pen in ink, &c.

ముంచు muntsu, *v. a.* To dip, immerse, or sink under any liquid. Figuratively, to ruin; to vex, or annoy.

ముంజూరు mundzúru, *s.* The eaves of a house.

ముంజె munje, *s.* The unripe kernel of the palmyra fruit, so long as it is soft, and edible.

ముంజెయ్యి munjeyyi, *s.* The wrist.

ముండ munḍa, *s.* A widow. 2. A whore. ముండమోయు munḍamóyu, To become a widow. 2. To be ruined. ముండమోయించు munḍamóyintsu, To make any married female a widow. 2. To ruin. ముండమోపి munḍamópi, *s.* A widow.

ముంత munta, *s.* A small earthen pot, or pitcher. 2. *vide* మాన mána.

ముంతమామిడి mutamámiḍi, *s.* The cushoo nut tree. Anacardium occidentale.

ముందఱ mundarra, *s.* Making in the inflex. Sing. ముందఱి, ముందటి mundarri, mundaṭi, The front. 2. Former or past time. 3. Futurity. *adv.* Before, in front. 2. First, in the first instance. 3. Formerly, previously. 4. Hereafter, in future.

ముందఱి, ముందటి mundarri, mundaṭi, *adj.* Fronting, opposite. 2. Former, previous, past. 3. Future. As this word implies both past and future time, it's precise meaning is to be found by reference to the context, and chiefly to the tense of the verb. ముందఱికివచ్చు mundarrikivatstsu, *lit.* To come in front. To be promoted.

ముందు mundu, *s. adv.* And. *adj. vide* ముందఱ mundarra. ముందువెనక munduvenaka, Fore and aft; forwards and backwards; past and future.

ముక్క mukka, *s.* A piece, portion, fragment, or part.

ముక్కంటి mukkanṭi, *s.* A name of Siva; as having three eyes.

ముక్కర mukkara, *s.* A nose ring, or ornament, worn by Indian females.

ముక్కాకలదీరు mukkákaladírru, *v. n.* To be clever, or experienced. *lit.* To be thrice heated.

ముక్కాలు mukkálu, *s.* Three quarters of any whole.

ముక్కిటి mukkiṭi, *adj.* Noseless; wanting the nose.

ముక్కిడి mukkiḍi, *s.* An epidemic disease. *adj. vide* ముక్కిటి mukkiṭi.

ముక్కు mukku, *s.* The nose, bill, or beak. 2. The end, or point. *v. a.* To strain in easing nature. *v. n.* To become spoiled, or damaged. ముక్కుకుట్టు mukkukuṭṭu, To perforate the nose. ముక్కుచీదు mukkuchídu, To blow the nose. ముక్కుదూలము mukkudúlamu, The bridge of the nose. ముక్కురంధ్రాలు mukkurandhrálu, The nostrils. ముక్కుపొడి mukkupoḍi, Snuff. చనుముక్కు tsanumukku, The nipple of a female's breast.

ముక్కుటపుపంచె mukkuṭapupanche, *s.* A peculiar kind of silken garment.

ముక్కులు mukkulu, *s. plu.* Very small broken rice.

ముక్కుస mukkusa, *s.* A measure of capacity, equal to three fourths of the Toom, the largest Telugu measure of capacity.

ముక్తసరి muktasari, *adj.* Abbreviated, abridged, brief.

ముక్తి mukti, *s.* Final beatitude, the delivery of the soul from the body, and exemption from further trans-

migration ; the absorption of the emancipated spirit into it's great primary source ; identification with God.

ముఖమాల్ mukhamál, *s*. Velvet.

ముఖము mukhamu, *s*. The mouth. 2. The face, or countenance. 3. The entrance to a house. 4. Commencement. 5. A means, an expedient.

ముఖాంతరము, ముఖాంతరముగా mukhántaramu, mukhántaramugá, *adv*. By means of, through.

ముఖాబిళా mukábiḷá, *s*. Comparison, collation, confronting.

ముఖ్యము mukhyamu, *adj*. Chief, primary, principal. 2. Urgent.

ముగము mugamu, *s*. The face.

ముగియు mugiyu, *v. n.* To be finished, ended, or terminated. ముగించు mugintsu. *v. a.* To finish, end, or terminate. ముగింపు mugimpu, *s*. End, conclusion.

ముగురు, ముగ్గురు muguru, mugguru, *numeral*. Three persons. This is the masc. And fem. Form of మూడు múḍu, Three *q. v.*

ముగ్గు muggu, *s*. Flour, or powder, of any kind, used by Hindoos in ornamenting the floor of the house. *v. n.* To ripen. 2. To be spoilt, or damaged.

ముగ్ధ, ముగుద mugdha, muguda, *s*. A stupid, ignorant, foolish, or simple female.

ముచ్చట mutstsaṭa, *s*. Conversation, conference, discourse. 2. An expression. 3. A circumstance. 4. Beauty. 5. Childish play. *adj*. Beautiful, elegant, handsome, fair. ముచ్చటపడు mutstsaṭapaḍu, To feel a strong inclination, or desire, for any thing.

ముచ్చిఱితనము muchchirritanamu, *s*. Perturbation, sorrow, grief.

ముచ్చిలికా muchchiliká, *s*. A penal agreement in writing.

ముచ్చిలిగుంట muchchiliguṇṭa, *s*. The back of the neck.

ముచ్చిలు, ముచ్చిలించు muchchilu, muchchilintsu, *v. a.* To steal.

ముచ్చు mutstsu, *s*. A thief, or robber. *adj*. Deceitful.

ముచ్చె muchche, *adj*. Of or belonging to the Muchi caste, who are generally painters, trunk-makers, saddle-makers, paper cutters, &c. *s*. Generally used in the plural, ముచ్చెలు muchchelu, Shoes. ముచ్చెవాడు muchchevádu, *s*. A muchi man. ముచ్చెబంగారు muchchebangáru, Gold-beaters leaf.

ముజరా mudzará, *s*. Remission, deduction. 2. A visit.

ముటాలు muṭálu, *s.* Lumps of dried dung, used for fuel.

ముట్టడి muṭṭaḍi, *s.* A siege, or blockade. 2. Surrounding, environing, encompassing. ముట్టడివేయు muṭṭaḍivéyu, To besiege.

ముట్టికాళ్లువేసుకొను muṭṭikáḷḷuvésukonu, *v. n.* To kneel down.

ముట్టు muṭṭu, *v. a.* To touch. 2. To arrive at, to reach. 3. To bite as applied to snakes only. *v. n.* To be received; obtained, or paid. *s.* The menses. *adj.* Menstruous.

ముట్టవు muṭṭavu, *v. n.* To be menstruous. ముట్లచవిక muṭlatsavika, A room separate from the house, to which females retire when menstruous.

ముట్టించు muṭṭintsu, *v. Caus.* To cause to touch. 2. To cause to arrive, or reach; to deliver. *v. a.* To give; to pay. 2. To kindle, or light.

ముట్టుకొను muṭṭukonu, *v. Comp.* To touch.

కొరముట్టు, పనిముట్టు koramuṭṭu, panimuṭṭu, *s.* Tools, implements, materials.

ముట్టె muṭṭe, *s.* The beak, or bill, of birds. 2. The snout of the hog. 3. The kernel of a nut; a fruit stone.

ముడతలు muḍatalu, *s. plu.* Wrinkles. 2. Knots in spinning, or twisting. 3. Crumpling of paper. &c.

ముడి, ముడియ muḍi, muḍiya, *s.* A Knot. ముడికాళ్ల muḍikáḷḷa, *adj.* Knock-kneed; having the knees touching each other. ముడియవిడుపు muḍiyaviḍupu, *s. lit.* A knot-opener. A pick pocket. ముడివడు muḍivaḍu, *v. n.* To be tied in a knot. 2. To succeed. బొమలుముడిపెట్టు bomalumuḍipeṭṭu, To knit the eye-brows.

ముడిజొన్నలు muḍijonnalu, *s. plu.* The great millet, or Holcus saccharatus, in it's husk.

ముడిబట్ట muḍibaṭṭa, *s.* A plain cloth, without any border.

ముడుగు muḍugu, *v. n. vide* ముణుగు muṇugu.

ముడుచు muḍutsu, *v. a.* To tie up in a knot, or bundle. 2. To dress or ornament one's-self, with flowers. 3. To bend, as applied to any member of the body. ముడుచుకొను muḍutsukonu, *v. Comp.* To tie in a bundle, or knot, for one's own use. 2. To dress one's-self with flowers. 3. To bend one's own limbs. 4. To shrink, shrivel, or close up.

ముడుపు, ముడ్పు muḍupu, muḍpu, *s.* A bundle of money, jewels, &c. 2. Ornamenting one's-self with flowers.

ముడుసు muḍusu, *s.* A bone.

ముడేకము muḍékamu, *s.* A coin, of the value of ten cash.

ముడ్డి muḍḍi, *s.* The buttock. 2. The anus. ముడ్డిపూస muḍḍipúsa, *s.* The end, or last joint of the back bone.

మునకరాములు munakarámulu, *s. plu.* Trouble, annoyance.

మునుగు munugu, *v. n.* To sink. 2. To be drowned. 3. To dive. మునుగుకొను munugukonu, *v. Comp.* To lie bent up, within a narrow space. వాడుఅప్పులతోమునిగినాడు váḍuappulatómuniginádu, *lit.* He is sunk by debt. He is over head and ears in debt. మునిగించు munigintsu, *v. a.* To immerse, or cause to sink; to drown another.

మునుచు munutsu, *v. a. vide* ముడుచు muḍutsu.

ముతసద్ది mutasaddí, *s.* A writer, accountant, or clerk.

ముతుక, ముతక mutuka, mutaka, *adj.* Coarse. 2. Opprobrious, abusive.

ముత్తవ, ముత్తవతల్లి muttava, muttavatalli, *s.* A grand mother. 2. A great grand mother. 3. An old woman. The first word only is used in this last sense.

ముత్తాత muttáta, *s.* A great grand father.

ముత్తికె muttike, *s. vide* ముట్టడి muṭṭaḍi.

ముత్తిరాచవాండ్లు, ముత్తిరాజులు muttirátsavánḍlu, muttirádzulu, *s. plu.* The caste of Muterazus, one of the Telugu subdivisions of the Súdras.

ముత్తెము—ముత్తియము, ముత్యము muttemu-muttiyamu, mutyamu, *s.* A pearl. ముత్తెపుచిప్ప muttepuchippa, A pearl oyster shell; mother of pearl.

ముత్తైద, ముత్తైదువ muttaida, muttaiduva, *s.* A woman whose husband is alive.

ముత్తోవు muttóvu, *s.* Saraswati, the patroness of learning. 2. A grand mother.

ముది mudi, *adj.* Old, ancient. ముదితనము, ముదిమి muditanamu, mudimi, *s.* Age, decrepitude. ముదియు mudiyu, *v. n.* To grow old. ముదుకడు mudukaḍu, *s.* An old man. ముదుక muduka, *s.* An old person.

ముదుగు mudugu, *s.* Coarseness. 2. Opprobrious or abusive language. *adj.* Coarse. 2. Opprobrious, abusive.

ముదురు muduru, *v. n.* To be mature; to arrive at the period of full growth, or maturity. 2. To increase. *s.* Maturity; full growth, or age. *adj.* Mature; fully grown. 2. Old, relatively only with others. ముదురక్షరములు muduraksharamulu, Matured or settled hand writing.

ముదుసరి, ముదుసలి mudusari, mudusali, *s.* An old person. *adj.* Old. *vide* ముసలి musali. ముదుసలితనము mudusalitanamu, *s.* Old age.

ముద్ద, ముద్దరాలు mudda, muddarálu, *s.* *vide* ముగ్ధ mugdha.

ముద్ద mudda, *s.* A lump, an unshapen mass. ముద్దకవ్వము muddakavvamu, A peculiar churning staff, with a lump of wood at the point. ముద్దపప్పు muddapappu, A sort of pease pudding. *lit.* A lump, or mass, of split pulse.

ముద్దకమ్మరవాండ్లు muddakammaravándlu, *s. plu.* The caste, collectively, who smelt iron.

ముద్దకొలిమి, muddakolimi, *s.* A forge for smelting iron.

ముద్దాయి, ముద్దాయిదారు muddáyi, muddáyidáru, *s.* A defendant at law. The term దాయి dáyi, is used to denote a plaintiff; and this word, which also in the original has the same signification, in Telugu is used to denote the defendant.

ముద్ది muddi, *s.* Calamity, misfortune. 2. Peril, danger.

ముద్దియ muddiya, *s.* A woman.

ముద్దు muddu, *s.* A kiss. 2. Affection or kindness, especially towards children. 3. Joy. *adj.* Dear, affectionate, kind. 2. Handsome, delicate, 3. Joyful. ముద్దుటుంగరము muddaṭungaramu, *s.* A ring, worn for ornament, on the little finger.

ముద్దుపెట్టుకొను, ముద్దాడు muddupeṭṭukonu, muddáḍu, *v. a.* To kiss. ముద్దిచ్చు, ముద్దుపెట్టు mudditstsu, muddupeṭṭu, To give a kiss. ముద్దువచ్చు mudduvatstsu, *v. n.* To be delighted. 2. To be handsome; as వాణ్ని చూస్తే నాకు ముద్దువస్తుంది vánnitsústé nákumudduvastundi, When I see him, I am quite delighted. వాడు ముద్దువస్తాడు váḍumudduvastáḍu, He is very handsome. ముద్దులమూటకట్టు muddulumúṭa gaṭṭu, To be exceedingly beautiful. *lit.* To tie a load of kisses.

ముద్దుడు mudduḍu, *s.* An idiot.

ముద్దులగుమ్మ muddulagumma, *s.* A woman; as if a string of kisses.

ముద్ర mudra, *s.* A seal, or signet. 2. The impression of a seal; a stamp, or print. ముద్రించు, ముద్రవేయు mudrintsu, mudravéyu, To seal.

ముద్ర-పలక, కోల mudra-palaka, kóla, *s.* A wooden stamp, for sealing heaps of corn, &c. ముద్రమనిషి mudramanishi, *s.* A person who seals heaps of corn, &c.

ముద్రకర్త mudrakarta, *s.* A man entrusted by a Guru, or other priest, with his seal, and deputed by him to settle disputes of caste, &c. ముద్రతీసివేయు mudratísivéyu, To unseal; to open a seal.

ముద్రిక mudrika, *s.* A ring on which characters are engraved.

మునక munaka, *s.* An immersion, or plunge.

ముని muni, *s.* A holy sage, or saint; a pious and learned person, endowed with more or less of the divine nature.

ముని muni, *s.* The end, or point. 2. The beginning, or commencement. మునిపల్లు munipallu, The point of the tooth. మునిమాపు munimápu, The commencement of the evening. మునికోల munikóla, *s.* A goad.

మునిమనమడు munimanamaḍu, *s.* A great grand son. 2. The male of the fourth generation, in lineal descent.

మునిమనమరాలు munimanamarálu, *s.* A great grand daughter. 2. The female of the fourth generation, in lineal descent.

మునియేడు muniyéḍu, *s.* The year before last.

మునిషీ munishí, *s.* A munshí, or teacher of any language.

మును munu, *adj.* Former. *adv.* Formerly. In this last sense, it is sometimes written మున్ను munnu.

మునుకొని munukoni, *adv.* Before, in front, first. 2. In former times, previously.

మునుగు munugu, *v. n. vide* మునుఁగు munugu.

మునుపటి munupaṭi, *adj.* Former.

మునుపు munupu, *s.* Making in the inflex. Sing. మునుపటి munupaṭi, Former times. *adv.* Formerly, before.

మునుము munumu, *s.* A field of grain, of which part has been cut. 2. The front, or van, of an army. 3. Any thing opposite.

మున్నీరు munníru, *s.* Making in the inflex. Sing. మున్నీటి munníṭi, The sea. మున్నీటియగ్గి munníṭiyaggi, Submarine fire; a being consisting of flame, but with a mare's head, sprung from the thighs of Oorva, and received by the Ocean.

మున్నూరు munnúrru, *a Numeral adj.* & sub. Making in the inflex. Sing. మున్నూటికి munnúṭiki, Three hundred.

ముప్పది muppadi, *adj.* Thirty.

ముప్పాతిక muppátika, *s.* A three quarter part of any whole.

ముప్పావు muppávu, *s.* Three quarters of the coin termed a pagoda, or of the weight or measure termed a seer.

ముప్పిరి muppiri, *s.* Three twists. *adj.* Thrice twisted.

ముప్పు muppu, *s.* Old age. 2. Deceit, fraud. 3. Misfortune.

ముప్పై, ముప్ఫై muppai, mupphai, *numeral.* Thirty.

ముబ్బడి, ముమ్మడి mubbaḍi, mummaḍi, *s.* Three fold. *adj.* Treble. ముమ్మడించు mummaḍintsu, To multiply by three.

ముమ్మనమడు mummanamaḍu, *s. vide* మునిమనమడు munimanamaḍu.

ముమ్మరము mummaramu, *s.* Vehemence, excess, violence; especially of pain, or disease, the elements, the sea &c. ముమ్మరించు mummarintsu, To grow vehement, excessive, or violent; especially as applied to disease or pain.

ముమ్మారు mummárru, *s.* Making in the inflex. Sing. ముమ్మాటి mummáṭi, Three times. *adv.* Thrice.

ముమ్మొనవాలు mummonaválu, *s. lit.* An instrument with three points. A Trident.

ముయ్యు muyyu, *v. a. vide* మూయు múyu.

మురమురలాడు muramuraláḍu, *v. n.* To evince anger.

మురికి muriki, *s.* Filth, dirt, nastiness. *adj.* Dirty, soiled, unclean.

మురిపెము, మురుపు muripemu, murupu, *s.* Exultation, joy, gladness. మురియు muriyu, *v. n.* To exult, or rejoice. 2. To evince a strong desire.

మురుగు murugu, *v. n.* To putrify; to become rotten, or putrid. *s.* A bracelet. 2. An ornament worn on the tip of the ear.

మురువు muruvu, *s.* Beauty. *adj.* Beautiful.

ముర్రిముర్రి murrimurri *adj.* Very little, inconsiderable; as, ముర్రిముర్రి చీకటి murrimurrichíkaṭi, Inconsiderable darkness.

ముఱ్ఱు murru, *s.* A piece, or bit. ముఱ్ఱియు murriyu, *v. a.* To cut into pieces, or bits.

ముఱ్ఱు, ముఱ్ఱుబాలు murru, murrubálu, *s.* Milk for the first seven days after birth.

ములికి, ముల్కి muliki, mulki, *s.* An arrow. 2. The point of an arrow.

ముల్లు, ములు mullu, mulu, *s.* Making in the inflex. Sing. ముంటి munṭi, And in the nom. *plu.* ముండ్లు mundlu, A thorn. 2. A spur. *adj.* Thorny, prickly.

ములుకోల mulukóla, *s.* A goad. ముండ్లపంది mundlapandi, The porcupine. ముల్లు-గుచ్చుకొను, నాటు mullu-gutstsukonu, náṭu, A thorn to pierce, or prick.

ముల్లె mulle, *s.* A bag, or bundle, of money, or jewels. 2. Property in general.

మువ్వకోడె muvvakóḍe, *s.* A bullock in training.

మువ్వలు muvvalu, *s. plu.* A kind of foot ornament.

మువ్వురు muvvuru, *numeral. vide* ముగురు muguru.

ముష్కరము mushkaramu, *adj.* Obstinate, stubborn. *s.* Obstinacy.

ముష్టి mushṭi, *s.* The fist, the clenched hand. 2. The hilt, or handle, of a sword. 3. A handful of grain, given as alms. ముష్టిచాణుడు mushṭi-chaṇuḍu, A wrestler, boxer.

ముసరు, ముసురు musaru, musuru, *v. a.* To collect, or gather, in a crowd; to settle upon any object, as flies, or insects; to surround.

ముసలము musalamu, *s.* A pestle, particularly a wooden one, used in cleaning rice.

ముసలి musali, *s.* An old person. *adj.* Old, aged. ముసలితనము musalitanamu, Old age.

ముసుకు, ముసుగు musuku, musugu, *s.* A veil. 2. A cover of cloth. ముసుగుపడు musugupaḍu, *v. n.* To be veiled or covered.

ముసురు musuru, *s.* A constant or continued rain. *v. a. vide* ముసరు musaru.

ముస్తాజరు mustádzaru, *s.* A renter, or farmer.

ముస్తాదు mustádu, *adj.* Prepared, ready.

ముహూర్తము muhúrtamu, *s.* A division of time, the thirtieth part of the day and night. Or an hour of forty-eight minutes. 2. A period selected, and fixed, for any important ceremony; as for a marriage, &c.

మూ

మూక múka, *s.* An army. 2. A multitude, concourse, or assembly.

మూకుడు múkuḍu, *s.* Making in the inflex. Sing. మూకుటి múkuṭi, An earthen plate, used for covering pots.

మూగ múga, *s.* Dumbness. *adj.* Dumb.

మూగు múgu, *v. a. vide* ముసరు musaru.

మూచ్చూచు mútstsútsu, *v. a.* To smell, by applying to the nose.

మూట múṭa, *s.* A bundle, parcel, or package; a load carried by a man; a bale.

మూటము múṭamu, *s.* A lump of dried dung, used as fuel.

మూడు múḍu, *numeral adj.* or sub. making in the inflex. Sing. మూటి, మూడిటి múṭi, múḍiṭi, Three. *v. n.* To be ended, or terminated; as వానికిఆయువుమూడింది vánikiáyuvu-múḍindi, His life is ended. 2. To happen, or occur; as, చేటుమూడు chéṭumúḍu, *lit.* Ruin to occur. To be ruined, or destroyed.

మూఢము múḍhamu, *adj*. Foolish, ignorant. మూఢత్వము múḍhatwamu, *s*. Ignorance.

మూత múta, *s*. A cover, or top, for shutting, or closing up, that on which it is placed. 2. Shutting, closing, or covering. మూతపడు mútapaḍu, To be shut. చెవులుమూతపడు chevulumútapaḍu, *lit*. The ears to be shut. To be in a state of insensibility.

మూతబల్ల mútaballa, *s*. A plank at the point of a shelving roof, to cover, or conceal, the beams which support it.

మూతి múti, *s*. The mouth.

మూత్రము mútramu, *s*. Urine. మూత్రించు mútrintsu, *v. a.* To urine, to make water.

మూదలించు múdalintsu, *v. a.* To remind, to caution.

మూన múna, *s*. The chaff of castor oil seeds.

మూపు múpu, *s*. The upper part of the back.

మూపురము múpuramu, *s*. The hump which Indian cattle have on the shoulders.

మూయు múyu, *v. a.* To shut, or close. 2. To cover. 3. To spit. మూయించు múyintsu, *v. Caus.* To cause to shut, &c. మూసుకొను músukonu, *v. Comp.* To shut, &c., for one's own use, or benefit, or any member of one's own body. *v. n.* To shut of itself. కండ్లుమూసుకొను kanḍlumúsukonu, *lit*. To shut the eyes. To die. నోరుమూసుకొను nórumúsukonu, To hold one's tongue, to be silent. *lit*. To shut the mouth.

మూర múra, *s*. A cubit, the measure from the point of the elbow, to the extremity of the fingers.

మూర్కొను múrkonu, *v. a.* To smell, by application to the nose.

మూర్ఖము múrkhamu, *adj*. Foolish, ignorant, stupid, idiotic. 2. Obstinate.

మూర్ఖు múrkhu, *s*. An idiot. 2. An obstinate person.

మూర్ఛ múrchha, *s*. A swoon, or faint. మూర్ఛిల్లు múrchhillu, *v. n.* To swoon or faint. మూర్ఛరోగము múrchharógamu, The epilepsy. మూర్ఛపోవు múrchhapóvu, To swoon away. మూర్ఛతెలియు múrchhateliyu, To recover from a swoon.

మూర్తము múrtamu, *s*. *vide* ముహూర్తము muhúrtamu.

మూర్తము múrtamu, *adj*. Fainting, fainted, losing sense or conciousness. 2. Solid, material, endowed with form or shape.

మూల múla, *s.* A point of the compass; a quarter, or direction. 2. A corner. 3. A braid, or tress, of a female's hair. 4. A retreat. 5. A herd of loaded cattle. 6. A heap of the loads of cattle.

మూలము múlamu, *s.* A root; the root of a tree. 2. Origin, commencement. 3. Capital, principal. 4. The original text of any work, as opposed to the Tíka, or comment. 5. Means. 6. Csuse. *adj.* Main, principal, original.

మూలముగా múlamugá, *adv.* By means of, through. మూలము-మూలవ్యాధి, మూలశంక múlamu, múlavyádhi, múla śanka, *s.* The disease termed the piles. మూలధనము múladhanamu, *s.* Capital, principal, stock.

మూలుగు múlugu, *v. n.* To groan, to moan, to make any noise from pain. *s.* A groan, or moan.

మూల్యము múlyamu, *s.* Price. 2. Wages, hire.

మూళి múḷi, *s.* Maim, or defect. *adj.* Maimed, broken, cut off.

మూవ múva, *s.* Dumbness. *adj.* Dumb. *vide* మూగ múga.

మూష, మూస músha, músa, *s.* A crucible. 2. A mould.

మూషకము múshakamu, *s.* A rat, or mouse.

మృ

మృగము mṟigamu, *s.* An animal in general. 2. A deer, or antelope.

మృత్తిక, మృత్తు mṟittika, mṟittu, *s.* Earth, clay, soil.

మృత్యువు mṟityuvu, *s.* Death.

మృదంగము mṟidangamu, *s.* A tabor, or small drum.

మె

మెండు menḍu, *s.* Abundance, excess. *adj.* Abundant, excessive.

మెంతి menti, *s.* Commonly used in the plural మెంతులు mentulu, Fenugreek. Trigonella fænum græcum.

మెకము, మెగము mekamu, megamu, *s.* *vide* మృగము mṟigamu.

మెక్కు mekku, *v. a.* To eat.

మెచ్చు, మెచ్చుకొను metstsu, metstsukonu, *v. a.* To applaud, approve, praise, or commend. The former word also denotes as a *s.* Applause, commendation, approbation. *vide* మెప్పు meppu.

మెటికె meṭike, *s.* The noise arising from cracking the joints of the fingers, &c. మెటికెలువిరుచు meṭikeluvirutsu, To make that noise, by pulling the fingers, &c.

మెట్ట meṭṭa, *s.* Raised, or high, ground; ground not irrigated artificially.

మెట్టు meṭṭu, *v. a.* To trample, to tread. *s.* The step of a stair. 2. A step, or degree. 3. A custom house, or place where toll is levied. 4. The total, the whole. 5. Curds with a proportion of water. 6. A stop of the Vína, or Hindoo lute. This noun, in it's irregular plural మెట్లు meṭlu, Also denotes Shoes, slippers, or sandals. మెట్టుకు meṭṭuku, *adv. lit.* To the step, to the whole. At least, at any rate. 2. At last, in the end.

మెడ meḍa, *s.* The neck. మెడకొంకులు meḍakonkulu, *s. plu.* The collar bones. మెడపొంపు meḍapompu, *s.* The back of the neck. మెడనుగట్టు meḍanugaṭṭu, *lit.* To tie on the neck. To force, constrain, or oblige. మెడబట్టినూకు meḍabaṭṭinúku, To push by the neck. మెడగుడ్డ meḍaguḍḍa, A neckcloth. మెడనూలు, మెన్నూలు meḍanúlu, meṇṇúlu, *lit.* Neck threads. An ornament suspended from the neck, made of golden threads plaited together.

మెతుకు metuku, *s.* A grain of boiled rice. 2. Boiled rice collectively.

మెతువు metuvu, *adj.* Soft, mild.

మెత్త metta, *s.* Bedding; any soft stuffed substance.

మెత్తగా mettagá, *adv.* Softly. 2. Slowly.

మెత్తన mettana, *s.* Softness, meekness, mildness. 2. Tardiness, slowness.

మెత్తని mettani, *adj.* Soft, meek, mild. 2 Slow, tardy.

మెత్తు mettu, *v. a.* To smooth a surface, by plastering it with mud. *s.* The mud thus used.

మెదడు medaḍu, *s.* Making in the inflex. Sing. మెదటి medaṭi, The brain.

మెదలు, మెదులు medalu, medulu, *v. n.* To move, or shake. 2. To wander, or go about. రూకలుమెదులు rúkalumedulu, Money to be in hand. మెదిలించు medilintsu, *v. a.* To move, stir, or put in motion. నోరుమెదిలించు nórumedilintsu, To speak. 2. To be eloquent, clever, or able.

మెదుకు meduku, *s. vide* మెతుకు metuku.

మెదుగు medugu, *v. n.* To be pounded. 2. To be inured to, to be well versed in. 3. To associate with. మెదుపు medupu, *v. n.* To pound, or grind. 2. To inure, to qualify. *s.* Any thing mixed with flour, to thicken it in baking.

మెదువు meduvu, *adj. vide* మెతువు metuvu.

మెప్పు meppu, *s.* Approbation, approval, commendation. మెప్పించు

meppintsu, *v. Caus.* To cause to approve, or applaud. మెప్పించుకొను meppintsukonu, *v. Caus. Comp* To cause to approve, or applaud, one's-self. *vide* మెచ్చు metstsu.

మెయి meyi, *s.* The body. 2. Time, period Postpos. Used in books only, By, by means of.

మెయికొను meyikonu, *v. a.* To seize, or take hold of.

మెయ్యు meyyu, *v.a. vide* మేయు méyu.

మెరక meraka, *s.* Raised, or high, ground.

మెరమెర meramera, *s.* Perplexity. 2. Doubt, suspicion.

మెరమెరలాడు meramerala͘du, *v. n.* To feel pain, as the eye when any small substance enters it.

మెరవడి meravadi, *s.* A procession through the streets.

మెరికెబియ్యము merikebiyyamu, *s* Unbroken rice. మెరికెలవంటివాండ్లు merikelavantivandlu, *s. plu.* Men perfect, either in body, or mind.

మెరియు, మెఱయు meriyu, merrayu, *v.n.* To lighten, as lightning. 2. To glitter, glare, or shine. మెరిపించు meripintsu, *v. Caus.* To cause to lighten, or to shine, &c.

మెరుగు merugu, *s.* Polish, brilliance, shining, brightness, gleam, lustre. 2. Oil. 3. Ghee. మెరుగుబెట్టు merugubettu, *v. a.* To polish. మెరుగుడుపురుగు merugudupurugu, The fire fly.

మెరుపు, మెఱుపు merupu, merrupu, *s.* Lightning. 2. Glittering, shining, lustre.

మెరుము merumu, *s.* Lightning. *v. n.* To lighten as lightning.

మెఱములు merramulu, *s. plu.* Exhibitions of tumbling.

మెలకలు melakalu, *s. plu.* Tricks, frauds.

మెలగు, మెలుగు melagu, melugu, *v. n.* To associate with. 2. To act according to another's wishes. *vide* మెలపు melapu.

మెలత, మెలతుక melata, melatuka, *s.* A woman.

మెలపు melapu, *v. a.* To cause to associate with. 2. To cause to act according to another's wishes. *s* Association with others. 2. Conduct, behaviour. 3. Cleverness, experience.

మెలి, మెలికె meli, melike. *s.* A twist.

మెల్ల mella, *s.* A squint, squinting. *adj.* Squinting. మెల్లకంటి mellakanti, *adj.* Squint eyed. *s.* A crow. మెల్లచూపుచూచు mellatsúputsútsu, To squint. *lit.* To look a squinting look.

మెల్లన mellana, *s.* Slowness. 2. Gentleness, మెల్లగా, మెల్లిగా mellagá, me-

lligá, *adv*. Slowly. 2. Softly. మెల్లని mellani, *adj* Slow. 2. Gentle.

మెల్లా mellá, *s*. A hall.

మెళుకువ meḷukuva, *s*. Wakefulness; watchfulness. 2. An expedient, or stratagem మెళుకువగల meḷukuvagala, *adj* Watchful, on one's guard, careful, cautious 2. Artful, clever. మెళుకువగావుండు meḷukuvagávundu To be watchful, or cautious; to be on one's guard. మెళుకువపడు meḷukuvapaḍu, To be roused.

మెసగు, మెసవు mesagu, mesavu, *v. a.* To eat.

మెహనతు mehanatu, *s*. Labour, toil, trouble, exertion, pains, difficulty.

మే

మే mé, *s*. The body.

మేక méka, *s*. A goat. మేకదిండి mékadiṇḍi, *s*. A wolf. మేకపోతు mékapótu, *s*. A he-goat. మేకరాశి mékarási, *s*. The sign Aries, in the zodiac. మేకసొరము mékasoramu, *s*. One of the seven primary notes of music. మేకపిల్ల mékapilla, *s*. A kid. పెంటిమేక peṇṭiméka, *s*. A she-goat.

మేకు méku, *s*. A nail, tent pin, or hook.

మేకొను mékonu, *v. a. vide* మెయికొను meyikonu.

మేగు mégu, *v. a. vide* మెట్టు mettu.

మేఘము, మేఘుడు méghamu, méghuḍu, *s*. A cloud.

మేజా méjá, *s*. A table.

మేటి méṭi, *adj*. First, chief, excellent, noble. *s*. A heap. 2. The chief, or head, of a body, especially of under ryots.

మేడ méḍa, *s*. A house of two or more stories.

మేడి méḍi, *s*. The glomerous fig tree. Ficus glomerata. 2. That part of the plough-handle which joins into the plough. మేడితోక méḍitoka, *s* That part of the plough-handle which is held in the hand. మేడిసీల méḍisíla, *s*. The nail, or pin, which fixes the handle to the plough

మేత méta, *s*. Pasture, forage, food for any animal. 2. Grazing. *vide* మేయు méyu

మేతరి métari, *s*. An eater 2 A maistry, or head of the lower castes, such as of the palankeen boys, washermen, cowherds, toddy drawers, &c.

మేదకుడు médakuḍu, *s*. A meek, or mild man. మేదకురాలు médakurálu, *s*. A meek, or mild woman. మేదతనము médatanamu, *s*. Meekness, mildness.

మేదర médara, *adj*. Of or belonging to that peculiar caste who cut bamboos, and live by selling them, or baskets, &c. Made of them.

మేదిని médini, *s.* The earth.

మేన ména, *adj.* Connected through a paternal aunt, or a maternal uncle. మేనగోడలు ménagódalu, *s.* The daughter of a man's sister, or of a woman's brother. మేనల్లుడు ménalludu, *s.* The son of a man's sister, or of a woman's brother.

మేనత్త ménatta, *s.* A paternal aunt, or the wife of a maternal uncle. మేనమామ ménamáma, *s.* A maternal uncle. మేనబావ ménabáva, *s.* The son of a paternal aunt, or of a maternal uncle, if older than one's self. If he be younger than one's-self, he is termed మేనమఱది ménamarradi. మేనవదినె ménavadine, *s.* The daughter of a paternal aunt, or of a maternal uncle, if older than one's-self. If she be younger than one's-self, she is termed మేనమఱదలు ménamarradalu.

మేను ménu, *s.* The body.

మేపరి mépari, *s.* An eater.

మేయు méyu, *v. a.* To eat food, as applied to any animal; to graze, or eat grass. మేపు mépu, *v. Caus.* To cause animals to eat; to feed, or graze, cattle, &c. *s. vide* మేత máta.

మేపించు mépintsu, *v. Caus.* To cause another to feed animals, or to tend cattle in grazing.

మేర méra, *s.* A limit, or boundary. 2. An instalment. 3. A quantity of corn, given from the thrashing floor, to the hereditary servants of the village, as their established fees of office.

మేరువు méruvu, *s.* A bead, suspended from the clasp of a necklace.

మేలము mélamu, *s.* Laughter, ridicule. మేలమాడు mélamádu, To laugh at; to ridicule.

మేలిమి mélimi, *s.* Pure gold. 2. Advantage, profit.

మేలు mélu, *s.* Goodness, excellence. 2. Worthiness, fitness. 3. Happiness, prosperity. 4. Kindness, benefit. 5. Success. *adj.* Good, better, noble, excellent. 2. Fit, proper. 3. High, lofty. *adv.* Above, up. *interj* Expressive of approbation. మేలుకట్టు mélukattu, *s.* An awning. మేలురాశి mélurási, *s.* A heap of grain ready, or fit, for measurement. మేలుచేయు méluchéyu, To do a kindness, or favor; to bestow a benefit. మేలుయెరుగు méluyerugu, To be grateful.

మేలుకొను-మేల్కొను, మేల్కను mélukonu-mélkonu, mélkanu, *v. n.* To awake of one's self, to be awake. 2. To be on one's gaurd. 3. To be roused. మేలుకొలుపు mélukolupu, To awake another. మేలుకొలుపులు mé-

lukolupulu, *s. plu.* Songs, used to awake the great.

మేలుబంతి mélubanti, *s.* An excellent person. 2. A piece of good writing, to be copied by a person learning to write. *adj.* Excellent.

మేళము mélamu, *s.* A band, set, or company of dancers, or of singers. 2. The music used by them. మేళగాడు mélagádu, *s.* A musician, or dancer.

మేళవించు mélavintsu, *v. a.* To mix. 2. To unite in harmony the sound of various instruments.

మై

మై mai, *s.* The body. మైగిఱ్ఱపు maigirrapu, To stretch out the members of the body, as when first awake. మైపూత maipúta, *s. vide* అంగరాగము angarágamu మైమఱపు maimarrapu, *s.* Armour; mail.

మైకము maikamu, *s.* Intoxication. 2. Insensibility 3. Drowsiness.

మైకొను maikonu, *v. a* To agree; to consent. మైకొల్పు maikolpu, *v. Caus.* To cause to agree, or consent.

మైజారు maijáru, *s.* That end of a Hindoo female's garment, which is thrown over the shoulder. 2. The ornamented border which runs across that end.

మైత్రి maitri, *s.* Friendship.

మైదానము maidánamu, *s.* A plain, or open field.

మైదు maidu, *s.* An enchanting powder, which allures the person on whom it is thrown, to follow the other who throws it.

మైనము mainamu, *s.* Bees wax. మైనపువత్తి mainapuvatti, *s.* A wax candle.

మైల maila, *s.* & *adj. vide* మయిల mayila.

మైలతుత్తము mailatuttamu, *s. vide* మయిలతుత్తము mayilatuttamu.

మొ

మొండి mondi, *adj.* Stubborn, obstinate, perverse. 2. Maimed, defective. మొండి-మొండు, మొండితనము mondi-mondu, monditanamu, *s.* Stubbornness, obstinacy.

మొండెము mondemu, *s.* A headless trunk, or corpse. మొండెపుగాము mondepugámu, *s.* The moon's ascending node, personified as the giant Rahu, without a head.

మొకద్దమా mokaddamá, *s.* Matter, affair, subject, business; cause, in law.

మొకరము mokaramu, *s.* A post, or pillar. మొకరితుమ్మెద mokaritummeda, *s.* A large black bee, which makes it's nest in wooden posts, and pillars.

మొకర్రరు mokarraru, *adj*. Certain, infallible, established fixed. 2. Appointed.

మొకాబిలా mokábílá, s. Comparison, collation, confronting.

మొకాము mokámu, *s*. Dwelling; place of residence.

మొక్క mokka, *s*. A germ, or young plant. 2. bluntness. 3. Disgrace. మొక్కబోవు mokkabóvu, *v. n.* To be blunt. 2. To be disgraced. మొక్కచెడు mokkachedu, *v. n.* To be disgraced. మొక్కచెఱచు mokkacherratsu, *v. a.* To disgrace.

మొక్కజొన్న mokkadzonna, *s*. A large species of the great millet.

మొక్కటీడు mokkaṭíḍu, *s*. An obstinate man. 2. An elephant, without tusks.

మొక్కడు mokkaḍu, *s*. A clever, able, or strong, man.

మొక్కలము, మొక్కరము mokkalamu, mokkaramu, *s*. Obstinacy, stubbornness.

మొక్కు mokku, *v. a.* To prostrate one's-self. *s*. Prostration, salutation. మొక్కుకొను mokkukonu, *v. Comp.* To vow. మొక్కుబడి mokkubaḍi, *s*. A vow.

మొఖాసా mokhásá, *adj*. Rent free, exempt from tax.

మొగ moga, *adj*. Male. *s*. The point, or commencement. 2. The mouth of a river, &c మొగతనము mogatanamu, *s*. Manhood, manliness. మొగవాడు mogaváḍu, *s*. A man. మొగది mogadi, *s*. The male of any animal.

మొగడ mogaḍa, *s*. A bud.

మొగము mogamu, *s*. The face, visage, or countenance. మొగమాటము moga máṭamu, *s*. Complaisance. మొగముతప్పించు mogamutappiutsu, To disappear, or abscond.

మొగి mogi, *s*. A time, generally used with ఒక్క okka, Prefixed; as ఒక్కమొగి okkamogi, At once, together, at one time.

మొగుచు, మొగుడ్చు mogutsu, mogud-tsu, *v. a.* To close, or shut up, especially as applied to flowers, or the members of the body.

మొగుడు moguḍu, *s*. A husband. *vide* మగడు magaḍu.

మొగులు mogulu, *s*. A cloud. మొగులుదారి moguludári, *s* The sky, or atmosphere.

మొగ్గ mogga, *s*. A bud.

మొగ్గరము moggaramu, *s*. The array of an army.

మొగ్గు moggu, *v. n.* To incline, or lean, to one side. 2. To trip. 3. To

consent, or agree. 4. To interfere. *s* Learning, or inclining, to one side.

మొటు motu. *v. a.* To beat with the fist on a hard body, so as to produce a noise. *s.* A blow of this kind. It is also termed మొట్టికాయ mottikaya

మొత్త motta, *s.* The corner of the wall, near a door.

మొత్తము mottamu, *s.* The total, or whole. 2. A flock, or multitude.

మొత్తు mottu, *v. a.* To smite, beat, or strike. మొత్తించు mottintsu, *v. Caus.* To cause to smite, &c మొత్తుకొను mottukonu, *v. Comp.* To beat one's-self especially upon the mouth, in token of grief. 2. To grieve, or lament.

మొదలు modalu, *s.* Making in the inflex. Sing మొదటి modati, The beginning, or commencement; the first. 2. Origin, source. 3. Principal, capital, as opposed to interest. 4. The first, chief, or principal among many. 5. The base of a tree. The inflexion మొదటి modati, Is much used as an *adj.* To denote. First, foremost, prior. 2 Chief, principal, original, *adv.* Since, from that time forwards, from one extremity to the other. 2. Even.

మొదలుచేయు, మొదలుపెట్టు modaluchéyu, modalubettu, *v. a.* To begin. మొదలైన modalaina, Other, similar, et cetera.

మొదలు, మొదలుకొని modalu, modalukoni, *adv.* From, since, forwards. ఇది-మొదలు, మొదలుకొని idi-modalu, modalukoni, Henceforth. మొదలు చెడు modaluchedu, To be totally ruined, or spoiled. వడ్డీమొదలు vaḍdímodalu, principal and interest.

మొదవగడ్డి modavagaḍḍi, *s.* The grass termed Saccharam cylindricum.

మొదవు modavu, *s.* A milch cow.

మొద్దు moddu, *s.* A block, or beam, of wood; a tree cut down and deprived of it's branches. 2. A blockhead. *adj.* Blunt. 2. Stupid.

మొన mona, *s.* The point, end, or extremity. 2. An army. మొనగాడు monagáḍu, *s.* A general, or leader, of an army.

మొనయు monayu, *v. n.* To rush in.

మొన్న monna, *s.* Making in the inflex. Sing. మొన్నటి monnaṭi, The day before yesterday.

మొప్పె moppe, *s.* An idiot. 2. An obstinate person.

మొయిలు, మొయులు moyilu, moyulu, *s.* A cloud.

మొర, మొఱ్ఱ mora, morra, *s.* A loud cry, or complaint. మొరపెట్టు morapeṭṭu, To cry aloud, to complain.

మొరడు moraḍu, *adj.* Rough, rugged.

మొరము moramu, *s.* Calx, gravel. మొరపనేల morapanéla, *s.* Calcarious soil.

మొరయు morayu, *v. n.* To emit sound. మొరయించు morayintsu, *v. a.* To make, or cause, to sound.

మొఱిటె moriṭe, *s.* A small winnowing basket, used by children.

మొఱుగు, మొఱ్ఱగు morugu, morragu, *v. n.* To bark, as a dog. 2. To shade. Or cover, the eyes, or face. *s.* A bark, barking.

మొఱ్ఱక morraka, *s.* Defect, deficiency, maim.

మొఱ్ఱకు morraku, *s.* An idiot. 2. An obstinate person. *adj.* Obstinate.

మొఱ్ఱబోవు morrabóvu, *v. n.* To be blunt. 2. To be disregarded, or disgraced.

మొఱ్ఱమొఱ్ఱలాడు, మొఱ్ఱలాడు morramorraláḍu, morraláḍu, *v. n.* To evince anger.

మొఱ్ఱిక, మొఱ్ఱి morrika, morrri, *s. vide* మొఱ్ఱక morraka, The latter of these two words. మొఱ్ఱి morri, Is also an *adj.* Denoting-Defective, maimed, deficient.

మొఱ్ఱ morra, *s.* An outcry; clamour, complaint. కుయ్యోమొఱ్ఱో kuyyómorro, A very loud and clamorous cry. *vide* మొర mora.

మొల mola, *s.* The waist. 2. A large nail, or pin. మొలతాడు molatáḍu, *s.* The small string round the waist, which every Hindoo wears, and whence is suspended the langótí, or waist cloth. మొలనూలు molanúlu, *s.* A female's zone, of gold or silver, and sometimes set with precious stones.

మొలక molaka, *s.* A germ, or sprout. 2. The hard substance in a bite, which causes the sore. మొలకబంగారు molakabangáru, *s.* Gold supposed to be produced by snakes, and other animals.

మొలవేయు molavéyu, *v. a.* To sow. *lit.* To throw, in order to sprout.

మొలామా molámá, *adj.* Plated, covered with gold, or silver. *s.* Plating, gilding. 2. Any external application to a sore.

మొలుచు molutsu, *v. n.* To sprout, germinate, vegetate, or grow. 2. To rise, or appear, as applied to the stars of heaven.

మొవ్వు movvu, *s.* The tender or young leaves of the palmyra, or other palm trees.

మొసలి mosali, *s.* An alligator. మొసలిరాశి mosalirási, *s.* The sign Capricornus, in the zodiac.

మొహరు moharu, *s.* A seal.

మొహురీ mohurí, *s.* A gold Mohur, or rupee.

మో

మోక móka, *s.* A germ, or sprout.

మోకాలు mókálu, s. Making in the inflex. Sing. మోకాటి, మోకాలి mó-káṭi, mókáli, The knee. మోకాటి చిప్ప mókáṭichippa, s. The pan of the knee. మోకాలించు-మోకారించు, మోకరిల్లు mókálintsu-mókárintsu, mókarillu, v. n. To kneel.

మోకు móku, s. A cable, or thick rope.

మోగు mógu, v. n. To emit sound, as a bell, &c.

మోచనము móchanamu, s. Liberation, freedom.

మోచు mótsu, v.a. To bear, or carry, a burden.

మోచెయ్యి mócheyyi, s. Making in the inflex. Sing. మోచేతి mócheti, The elbow.

మోట móṭa, s. *vide* కపిలె kapile, మోటబాన móṭabána, s. The large bucket, in which water is drawn up from wells.

మోట móṭa, *adj*. Dull, stupid, simple.

మోటు móṭu, s. A stupid person, a blockhead. 2. A stallion. 3. The trunk of a tree when felled. *adj*. Stupid, ignorant, dull.

మోడము môḍamu, s. Cloudiness.

మోడి móḍi, s. The thick part of the long pepper vine. 2. Any thing placed by a conjurer to try the ability of another.

మోడు móḍu, s. The trunk of a felled tree. 2. Raised, or high, ground. మోడు-చఱచు, పడు móḍu-charratsu, paḍu, v. n. To be motionless.

మోత móta, s. A load. 2. A sound, a roar.

మోతరఫా mótaraphá, s. The Mohturfa tax, levied on traders, merchants, and artisans.

మోతుబరి, మోతుబరు mótubari, mótubaru, *adj*. Confidential, reputable, trust-worthy.

మోద móda, s. A bundle of leaves.

మోదము módamu, s. Joy, delight, pleasure, happiness. మోదించు mó-dintsu, To rejoice, to be happy.

మోదు módu, v. a. To beat. మోదుకొను módukonu, v. *Comp*. To beat one's-self.

మోపాది mópádi, s. Danger, risk.

మోపి mópi, s. A widow.

మోపు mópu, s. A large bundle, or load. 2. A burden.

మోపు mópu, v. a. To load a burden on another. 2. To put upon, or charge against, another. 3. To prop up. మోపుకొను mópukonu, v. *Comp*. To load, or take upon one's-self. మోపుదల mópudala, s. A charge, or accusation; a load.

మోపెట్టు mópeṭṭu, v. a. To brace a bow.

మోము mómu, *s.* The face, or countenance.

మోయు móyu, *v. a.* To bear, sustain, or carry, a burden. మోయించు mó-yintsu, *v. Caus.* To cause to bear, &c. A burden. మోసుకొను mósu-konu, *v. Comp.* One's-self to bear, &c. A burden. *vide* మోపు mópu,

మోర móra, *s.* The face, or countenance.

మోరపాక mórapáka, *s.* A house, of which the roof is made of grass, leaves, mats, &c., and not of wood.

మోరు móru, *s.* The coagulated blood, suffused under the skin, after a bruise.

మోవి móvi, *s.* The under lip.

మోసము mósamu, *s.* Fraud, deceit, treachery, trick. మోసగాడు mósa-gáḍu, A deceitful or treacherous man. మోసగత్తె mósagatte, A deceitful or treacherous woman. మోసగించు — మోసపుచ్చు — మోసముచేయు, మోసపెట్టు mósagintsu - mósa-putstsu-mósamuchéyu, mósape-ṭṭu, *v. a.* To deceive, delude, or betray. మోసపోవు mósapóvu, *v. n.* To be deceived.

మోసు mósu, *s.* The sprout of any edible root.

మోహము móhamu, *s.* Love. 2. Fascination. 3. Loss of consciousness, a swoon. మోహించు móhintsu, *v. a.* To love.

మోహరము móharamu, *s.* The array of an army. మోహరించు móharin-tsu, To prepare for battle.

మోహరా móhará, *s* All the pieces at chess, with the exception of the pawns.

మోహిని móhini, *s.* A fairy.

మోక్షము mókshamu, *s.* Beatitude, bliss, salvation; the exemption of the soul from further transmigration.

మ్ర

మ్రండు mrandu, *v.* To burn; to consume. *vide* మండు manḍu.

మ్రగ్గు mraggu, *v. n.* To decrease. 2. To become very soft, as applied to fruit. 3. To be overboiled, as applied to food.

మ్రబ్బు mrabbu, *s. vide* మబ్బు mabbu.

మ్రా

మ్రాను mránu, *s. vide* మాను mánu.

మ్రాన్పడు mránpaḍu, *v. n.* To remain motionless, like wood.

మ్రి

మ్రింగు mringu, *v. a. vide* మింగు mingu.

మ్రు

మ్రుగ్గు mruggu, *s. vide* ముగ్గు muggu.

మ్రుచ్చిమి mruchchimi, *s.* Theft, robbery.

మ్రుచ్చిలు mṛuchchilu, *v. a. vide* ముచ్చిలు muchchilu.

మ్రుచ్చు mrutstsu, *s. vide* ముచ్చు mrutstsu.

మొ

మ్రొక్కు mrokku, *s.* And verb, *vide* మొక్కు mokku.

మ్రొగ్గు mroggu, *v. n. vide* మొగ్గు moggu.

మో

మ్రోగు mrógu, *v. n. vide* మోగు mógu.

మ్రోయు mróyu, *v. n. vide* మ్రోగు mrógu.

మ్రోల mróla, *adv.* Before ; in front.

య

య ya, The forty-first letter, and twenty-sixth consonant, in the Telugu alphabet.

యజమానుడు yajamánuḍu, *s.* An employer of priests at a sacrifice ; the person who institutes it's performance, and pays the expense of it. 2. A lord, or master. 3. An owner, or proprietor. 4. A husband.

యజ్ఞము yajnamu, *s.* A sacrifice.

యత్నము yatnamu, *s.* Effort, exertion, endeavour ; perseverance, energy. 2. Intention, disign, purpose.

యథార్థము yathárdhamu, *s.* Truth. verity. *adv.* Truly. *adj.* True, real.

యథేష్టము—యథేప్సితము, యథేచ్ఛము yathéshṭamu-yathépsitamu, yathéchchhamu, *adv.* At one's will, as one pleases.

యవ్వనము yavvanamu, *s. vide* యౌవనము yauvanamu.

యశము, యశస్సు yaśamu, yaśassu, *s.* Fame, renown, celebrity, glory, reputation.

యా

యాగము yágamu, *s. vide* యజ్ఞము yajnamu.

యాగాని yágáni, *s.* A coin, in value equal to ten cash.

యాచ yátsa, *adj. vide* ఏస ésa.

యాచకము yáchakamu, *s.* Begging, asking. *adj.* Begging.

యాచకుడు yáchakuḍu, *s.* A beggar, or mendicant.

యాతము yátamu, *s. vide* ఏతము étamu.

యాత్ర yátra, *s.* Travelling, moving, proceeding, marching. 2. A pilgrimage. 3. The procession of an idol, at any holy festival ; or the festival itself.

యాదస్తు yádastu, *s.* A memorandum.

యాది yádi, *s.* Recollection, memory, attention.

యాభై, యాబై yábhai, yábai ,*Numeral. adj.* And sub. Fifty. *vide* ఏబది ébadi.

యాల yála, *adv.* Why, wherefore, *vide* ఏలా élá.

యాలకులు yálakulu, *s. plu.* Cardamom seeds. *vide* ఏల éla.

యావత్తు yávattu, *adj.* All, entire. *s.* The whole. *adv.* Wholly, entirely, altogether.

యాస yása, *adj. vide* ఏస ésa.

యు

యుక్తము yuktamu, &c. *adj.* Right, proper, fit. 2. Joined, or united with. *s.* Propriety, fitness.

యుక్తి yukti, *s.* Propriety, fitness. 2. Inference, deduction from circumstance, or argument. 3. An approved or good argument, or plea. 4. An excellent expedient, a happy thought. 5. Advice, counsel.

యుగము yugamu, *s.* A pair, couple, or brace. 2. A yoke. 3. Age, as applied to that of mankind. 4. An age of the world.

యుగ్మలి yugmali, *s.* A woman.

యుద్ధము yuddhamu, *s.* War, battle, combat, contest. యుద్ధరంగము yuddharangamu, The field of battle.

యె

యెక్కాలు yekkálu, *s.* The Telugu multiplication table.

యొ

యొక్క yokka, *postpos.* Of. The sign of the genitive case.

యో

యోగి yógi, *s.* A devotee; an ascetic in general.

యోగ్యత yógyata, *s.* Ability, cleverness, merit. 2. Worthiness, fitness-capacity.

యోగ్యము yógyamu, *adj.* Worthy, fit, proper. 2. Clever, skilful.

యోచన yóchana, *s.* Consideration, deliberation, reflection. 2. Counsel, advice. 3. Expedient, means.

యోచించు yóchintsu, *v.a.* To consider, or deliberate.

యోజనము yójanamu, *s.* A yojana or native league. 2. *vide* యోచన yóchana.

యౌ

యౌవనము yauvanamu, *s.* Youth, manhood. యౌవనలక్షణము yauvanalakshaṇamu, *s.* Beauty. 2. The breast, the bosom.

ర

ర ra, The forty-second letter, and twenty-seventh consonant, in the Telugu alphabet.

రంకు ranku, *s.* Adultery, fornication, debauchery. *vide* ఱంకు rranku. రంకులుగట్టు rankulugaṭṭu, To impute adultery, or fornication, to any one. రంకులాడి rankuláḍi, *s.*

A loose female. రంకుతనము rankutanamu, *s.* Whoredom.

రంకె ranke, *s.* A roar; bellowing, or lowing.

రంగరించు, రంగలించు rangarintsu, rangalintsu, *v. a.* To blend or mix together, with the finger, any solid and liquid substance.

రంగు rangu, *s.* Colour, paint, tint, dye. 2. Lustre, shining. రంగాజీవుడు rangájívuḍu, *s.* A painter. రంగవల్లి rangavalli, *s.* The painting the floor with figures. రంగాయించు–రంగుచేయు, రంగువేయు rangáyintsu-ranguchéyu, ranguvéyu, To paint.

రండ ranḍa, *s.* A widow.

రంతు rantu, *s.* A noise; clamour.

రంధ్రము randhramu, *s.* A hole, fissure, cavity, or chasm.

రంపము rampamu, *s.* A carpenter's saw. *vide* ఱంపము rrampamu. రంపగాడు rampagáḍu, A person who works with a saw; a sawyer.

రక్కు rakku, *v. a.* To scratch, or tear with the nails, or talons. *s.* A scratch, or tear.

రక్కొను rakkonu, *v. n.* To extend. 2. To grow.

రక్తము raktamu, *s.* Blood. 2. The colour red. *adj.* Bloody. 2. Red.

రక్తి rakti, *s.* Affection, attachment. 2. Excessive joy, or pleasure.

రగులు ragulu, *v.n.* To burn, or flame. రగిలించు ragilintsu, *v. a.* To kindle, or light, a fire. రగులుకొను, రగుల్కొను ragulukonu, ragulkonu, *v. Comp.* To take fire of itself.

రచ్చ ratstsa, *s.* A court of audience. 2. Betraying, or divulging, a secret. 3. A quarrel, or dispute. రచ్చబల్ల ratstsaballa, *s.* A plank, used as a seat.

రజతము rajatamu, *s.* Silver. 2. Gold. *adj.* White.

రజా rajá, *s.* Permission, leave; leave of absence.

రజ్జులు radzdzulu, *s. plu.* Vain, or useless, words.

రట్టడి rattaḍi, *s.* The exposition of another's vices, or faults.

రట్టు raṭṭu, *s.* Betraying; divulging a secret.

రణము raṇamu, *s.* War, battle. రణగృహము raṇagrihamu, *s.* A house, built over the gate of a fort. రణమండలము, రణరంగము raṇamanḍalamu, raṇarangamu, *s.* The field of battle.

రణము raṇamu, *s. vide s.* వ్రణము vraṇamu.

రతనము ratanamu, *s. vide s.* రత్నము ratnamu.

రథము rathamu, *s.* A car, or war chariot. 2. The car of an idol. 3. Any carriage, or vehicle.

రదచ్ఛదము, రదనచ్ఛదము radachchhadamu, radanachchhadamu, *s.* The lip.

రద్ది raddi, *s.* A disturbance, or noise. 2. A report unfavorable to one's character. 3. Betraying; divulging a secret.

రద్దు raddu, *s.* Rejection, repulsion; setting aside, disallowing. 2. Rescission. 3. Rendering null and void.

రప్పించు rappintsu, *v.* *Caus.* of వచ్చు vatstsu, To come, *q. v.* To cause to come; to send for.

రమణీయము ramaṇíyamu, *adj.* Beautiful, pleasing, charming.

రమ్యము ramyamu, *adj.* Charming, pleasing, delightful. 2. Commodious, agreeable.

రమణుడు ramaṇuḍu, *s.* A husband.

రమారమి ramárami, *adv.* At a guess; on an average; more or less.

రమించు, రమియించు ramintsu, ramiyintsu, *v. a.* To copulate.

రవ rava, *s.* A diamond. *vide* ఱవ rrava, 2. A small particle of any thing; small shot. రవంత ravanta, *lit.* As much as a particle. *s.* A very little, a trifle. *adj.* Very little, some.

రవణము ravaṇamu, *s.* An ornament of any kind.

రవరవ ravarava, *adv.* Quickly, hastily, precipitately.

రవానా raváná, *s.* A pass, or passport. *adj.* Dispatched, sent off, forwarded.

రవిక ravika, *s.* *vide* ఱవిక rravika.

రవులు ravulu, *v. n.* *vide* రగులు ragúlu.

రవేసు ravésu, *s.* Established or customary fees. రవేసుఆకులు ravésuákulu, Fine, or excellent, beetle leaves.

రవ్వ ravva, *s.* *vide* ఱవ్వ rravva.

రసదాడి rasadáḍi, *s.* The sugar cane.

రసము rasamu, *s.* Juice, sap, exudation, fluid, liquid. 2. Mercury or quicksilver. 3. Flavour, taste, savour; as sweet, sour, &c.

రసవాదము rasavádamu, *s.* Alchymy. రసవాది rasavádi, *s.* An alchymist.

రసి, రసిక rasi, rasika, *s.* The pus, or matter, of a sore.

రసికత్వము rasikatvamu, *s.* Possession of taste, as regards literary composition, or female dress.

రసికుడు rasikuḍu, *s.* A man of taste, especially as regards literary composition, or female dress.

రస్తు rastu, *s.* Store of grain, or provisions, laid up for an army.

రహటా, రహటు rahaṭá, rahaṭu, *s.* The being much frequented, or used.

రహదారి rahadárí, *s.* The collection of duties on the high roads. రహదారిచీటి rahadáríchiṭi, A passport, specifying these duties to have been paid.

రహస్యము rahasyamu, *s.* A secret, a mystery. *adj.* Secret, private.

రహితు, రయితు rahitu, rayitu, *s.* A ryot, or cultivator.

రక్ష raksha, *s.* Preserving, saving, protecting. 2. An Amulet. 3. The actual cautery, often applied by the native doctors, as a cure to diseases of various kinds.

రక్షితము rakshitamu, *adj.* Preserved, saved, protected. రక్షణ rakshaṇa, *s.* Preservation, protection.

రక్షించు rakshintsu, *v. a.* To preserve, save, or protect.

రా

రా rá, *s.* A stone. 2. A king.

రాక, రాకడ ráka, rákaḍa, *s.* Coming, approaching, arrival. రాకపోవు rákapóvu, *v. n.* Not to come, or arrive.

రాగము rágamu, *s.* A mode in music, of which the Hindoos reckon many, and frequently personify them in poetry and mythology. 2. Mental affection in general; as sorrow, joy, &c. 3. Envy. రాగద్వేషములు rágadvéshamulu, *s. plu.* Envy and hatred.

రాగి rági, *s.* Copper.

రాగిడిబిళ్ల rágiḍíbiḷḷa, *s.* A circular ornamented plate of gold, worn by Hindoo females, on the crown of the head.

రాగిలు, రాగిల్లు rágilu, rágillu, *v. n.* To shine. 2. To be glad, to rejoice.

రాగులు rágulu, *s. plu.* The grain termed at Madras Natchenny, or raggy. Cynosurus coracanus.

రాచ rátsa, *adj.* Of or belonging to the caste of Ratsawars, found chiefly in the northern circars. They are originally descended from the Raja, or Kshatriya castes in the north of India.

రాచకార్యము rátsakáryamu, *s.* Affairs of state. 2. News, information.

రాచు rátsu, *v. a.* To rub. 2. To cover with any substance; To whitewash. 3. To file. రాచుకొను rátsukonu, *v. Comp.* To rub one's-self against any thing.

రాచూలి rátsúli, *s.* A prince, or princess.

రాజ rája, *adj.* In compos. Royal; of or belonging to a king. 2. Eminent, chief, excellent. రాజత్వము rájatvamu, *s.* Royalty.

రాజధాని rájadháni, *s.* A metropolis or royal residence.

రాజన్యుడు rájanyuḍu, *s.* A man of the regal, or military, tribe; being the second pure Hindoo caste.

రాజపత్ని rájapatni, *s.* A queen.

రాజమార్గము rájamárgamu, *s.* The high way.

రాజనీతి rájaníti, *s.* Justice, and other conduct becoming a king. రాజరాజు rájarádzu, *s.* The king of kings; an emperor, or universal monarch. 2. Kubéra, the god of riches.

రాజాంగము rájángamu, *s.* Regal state.

రాజనములు rádzanamulu, *s. plu.* A superior kind of paddy.

రాజీ rájí, *adj.* Satisfied, contented, agreed, pleased, willing. రాజీనామా rájínáma, *s.* A written agreement; an acknowledgment of a cause being finally settled, given by the plaintiff.

రాజు rádzu, *s* A king, prince, or sovereign. 2. A man of the regal, military, or second pure Hindoo tribe. 3. A master or lord.

రాజు rádzu, *v. n.* To take fire; to begin to burn. రాజవేయు rájavéyu, To kindle, light, or set on fire.

రాజ్యము rájyamu, *s.* A kingdom, country, or province. 2. The administration of sovereignty.

రాట్టము, రాట్నము ráttamu, rátnamu, *s.* A spinning wheel. రాట్టమువడుకు ráttamuvaduku, To spin. రంకులరాట్టము rankularáttamu, *s.* A whirling machine, in which the lower classes amuse themselves, at festivals, &c.

రాడు rádu, *s.* A post, or pillar.

రాణ ráṇa, *s.* Brightness, lustre. 2. Affection. రాణించు ráṇintsu, *v. n.* To shine, to be splendid.

రాణి ráṇi, *s.* A queen. 2. A wife. రాణివాసము ráṇivásamu, *s.* A seraglio. 2. Residence in a seraglio.

రాణువ ráṇuva, *s.* An army.

రాత ráta, *s. vide* వ్రాత vráta.

రాతి ráti, *adj.* Made of stone. రాతిగుండె rátigunde, *s.* A heart of stone; bravery. రాతిఉప్పు rátivuppu, Rock salt.

రాత్రి rátri, *s.* Night. అర్ధరాత్రి ardharátri, *s.* Midnight. రాత్రింబగళ్లు rátrimbagaḷḷu, Night and day.

రాపిడి—రాపుడి, రాయిడి rápidi-rápudi, ráyidi, *s.* Rubbing. 2. Filing.

రాబట్టు rábattu, *v. a.* To recover, or regain.

రాబులుగు rábulugu, *s.* A heron.

రాబొడి rábodi, *s.* Powder, either produced by rubbing, or filing, or from stone.

రాబోడి, రాబోణి rábódi, rábóṇi, *s.* A queen.

రామసాగరములు rámaságaramulu, *s. plu.* A species of paddy.

రామాయణము rámáyaṇamu, *s.* The second epic poem of the Hindoos, recording the adventures of Rama, the son of Dasaradha, sovereign of Oude, written by the poet Valmíkí.

రాయంచ ráyantsa, s. vide రాజహంస rájahamsa, No.2. Under రాజ rája.

రాయడు ráyaḍu, s. Master, lord. 2. A title assumed by many as a surname. It's plural రాయలు ráyalu, was the title assumed by the last Telinga dynasty ; the kings of Bijanagur.

రాయబారము, రాయభారము ráyabáramu, ráyabháramu, s. A negociation ; embassy.

రాయసమువారు ráyasamuváru, s. A Ráyasam, or native secretary.

రాయి ráyi, s. Making in the inflex. Sing. రాతి ráti, And in the nom. plu. రాళ్లు rállu, A stone. రాయివేయు ráyivéyu, lit. To throw a stone. To obstruct, or prevent. రాయిపడు ráyipaḍu, lit. A stone, to fall. To be obstructed, or prevented. ఇటికె రాయి itikeráyi, s. A brick. ఆకురాయి ákuráyi, lit. A leaf stone,-a file. రాయిరప్ప ráyirappa, Stones, &c.

రాయు ráyu, v. a. vide రాచు rátsu, 2. vide వ్రాయు vráyu. 3. To become hoarse.

రాయుడు ráyuḍu, s. The title assumed as a surname, by the Velma caste, in the Northern circars.

రారాజు rarádzu, s. vide రాజరాజు rájarádzu, No.1. Under రాజ rája.

రారాపు rárápu, s. Hard, or continual, rubbing.

రాలు rálu, v.n. To fall, or drop, down; applied particularly to leaves. రాలుచు-రాలుపు, రాలగొట్టు rálutsu-rálupu, rálagoṭṭu, v. a. To knock off; to cause to fall, or drop down.

రావించు rávintsu, v. Caus. To cause to come ; to send for.

రావిరేక, రావ్రేకు rávireka, rávréku, s. An ornament suspended from the hair, on the forehead of children.

రావు rávu, s. vide రాయుడు ráyuḍu, 2. vide రాయడు ráyaḍu, No. 2.

రాశి, రాసి ráśi, rási, s. A heap, stack, pile, quantity, or multitude. 2. A sign of the zodiac. రాశిపోయు ráśi-póyu, To heap, or pile up.

రాష్ట్రము ráshṭramu, s. An inhabited country, realm, or region.

రి

రింగు ringu, s. The fluttering of wings.

రిక్క rikka, s. A star.

రిత్త ritta, adj. vide s. రిక్తము rikta-mu, 2. Useless.

రిప్పున rippuna, adv. Suddenly, abruptly. 2. Quickly, speedily.

రిమ్మ rimma, s. Sickness. 2. Evil, misfortune.

రీ

రీతి ríti, s. Manner, mode, method, way. 2. Brass; pale brass, prince's metal.

రు

రుంజ rundza, *s.* A sort of brazen drum.

రుచి ruchi, *s.* Taste, relish. 2. Desire, wish. 3. Lustre, light. 4. Beauty.

రుచించు ruchintsu, *v. n.* To yield a taste, or relish. 2. To be to one's liking. రుచిచూచు ruchitsútsu, To try, *lit.* To see, the taste of any thing.

రుచికరము ruchikaramu, *adj.* Delicious to the taste.

రుజువు rudzuvu, *s.* Proof, conviction. *adj.* Proved, established.

రుత్త rutta, *s.* Destruction, ruin, havoc. *adj.* Destroyed, ruined.

రుద్దు ruddu, *v. a.* To rub any thing on the body, in order to clean it.

రుద్రభూమి rudrabhúmi, *s.* A cemetery, or place where the dead are burnt, or buried.

రుధిరము rudhiramu, *s.* Blood.

రుప్పు, రువ్వు ruppu, ruvvu, *v. a.* To throw, or fling. *vide* ఱుప్పు rruppu.

రుబ్బు rubbu, *v. a.* To grind, in a mortar, any thing first moistened in water.

రుబ్బుపోత్రము rubbupotramu, *s.* The stone pestle used therein. రుబ్బురోలు rubburólu, *s.* A mortar made of stone.

రుమాల, రుమాలు rumála, rumálu, *s.* A handkerchief, or towel.

రువ్వ ruvva, *s.* A coin, in value equal to five cash.

రుసుము rusumu, *s.* Customary fees.

రూ

రూక rúka, *s.* Money in general. 2. The small coin termed a fanam, either of gold, or silver.

రూఢము rúḍhamu, *adj.* True, certain, ascertained. 2. Public, common, famous, notorious. 3. Budded, blown. 4. Born, produced.

రూపము rúpamu, *s.* Figure, form, shape. 2. Appearance, semblance, 3. Beauty.

రూపవంతుడు rúpavantuḍu, *s.* A handsome man. రూపవతి rúpavati, *s.* A beautiful female.

రూపాయి rúpáyí, *s.* A rupee.

రూపించు rúpintsu, *v. a.* To prove, or demonstrate. 2. To corroborate, or confirm.

రూపు rúpu, *s. vide* రూపము rúpamu. 2. Manner, mode, way. రూపుమాపు rúpumápu, To kill or destroy.

రూబరూ rúbarú, *adv.* Face to face; before; in one's presence.

రూక్ష rúksha, *s.* Fever.

రె

రెంటాలకుబోవు rentálakubóvu, *v. n. lit.* To go to two. To go to ease nature. This phrase is derived from the custum in Hindoo schools of

the children holding up one finger when they want to go to urine, and holding up two fingers, when they require to ease the other necessities of nature.

రెండు rendu, *numeral. adj.& s.* Making in the inflex. Sing. రెంటి, రెండింటి renṭi, renḍinṭi, Two. రెండుపడు renḍupaḍu, *v. n. lit.* To be two. To disagree; to become disunited, or divided. రెండుతలచు renḍu-talatsu, *lit.* To think two. To betray. రెంటికిపోవు renṭikipóvu, *vide* రెంటాలకుబోవు renṭálakubóvu.

రెచ్చు retstsu, *v. n.* To low, as cattle. 2. To be proud, or ostentatious.

రెట్ట reṭṭa, *s.* The upper part of the arm. 2. Dung of birds.

రెట్టి reṭṭi, *s.* Double fold. *adj,* Double. మూడురెట్లు múḍureṭlu, Three fold.

రెట్టించు reṭṭintsu, *v. a.* To double. 2. To oppose. 3. To repeat.

రెట్టు reṭṭu, *s.* A very coarse long cloth.

రెడ్డి reḍḍi, *s.* The Reddy, or principal aboriginal Telinga caste of cultivators. 2. The head of a village.

రెపరెపమను reparepamanu, *v. n.* To be hungry.

రెప్ప reppa, *s. vide* ఱెప్ప rreppa.

రివికె revike, *s. vide* ఱవిక rravika.

రే

రే, రేయి ré, réyi, *s.* Night. రేజీకటి réjíkaṭi, *s.* Night-blindness. *adj.* Blind at night. రేబగలు rébagalu, Day and night.

రేయెండ réyenḍa, *s.* Moonlight.

రేక réka, *s.* A line, streak, or stripe.

రేకు réku, *s.* The leaf of a flower. 2. A sheet, or plain cloth, used as an upper garment. 3. A thin plate of metal.

రేకెత్తు rékettu, *v. n.* To be increased.

రేగడ, రేగడి régaḍa, régaḍi, *s.* Making in the inflex. Sing. రేగటి régaṭi, A rich black loam, or soil in which cotton is usually planted in the peninsula of India; thence commonly termed cotton ground.

రేగు régu, *v. n.* To increase in degree, power, or influence; to be excited. రేచు rétsu, *v. a.* To excite, or set on.

రేణువు réṇuvu, *s.* Dust.

రేపకడ répakaḍa, *s.* The morning, or dawn.

రేపు répu, *s.* Making in the inflex. Sing. రేపటి répaṭi, To-morrow. 2. The morning, or day before mid-day. రేపుమాపు répumápu, Morning and evening.

రేవటినేల révaṭinéla, *s. vide* రేగడ régaḍa.

రేవు révu, s. A harbour, or port. 2. A ford. 3. A beach or bank. 4. A washing place. రేవుపట్టు révupaṭṭu, v. n. To arrive in port.

రొ

రొండి ronḍi, s. The haunch.

రొంప rompa, s. A catarrh, or cold.

రొంపి rompi, s. Mud, clay.

రొక్కము rokkamu, s. Ready money, cash. 2. Wealth, riches, property.

రొచ్చు rotstsu, s. *vide* రొంపి rompi.

రొట్టె roṭṭe, s. Bread. 2. A loaf.

రొడ్డచెయ్యి roḍḍacheyyi, s. The left hand.

రొద roda, s. An outcry, or noise.

రొమ్ము rommu, s. *vide* ఱొమ్ము rrommu.

రొయ్య royya, s. A prawn, or shrimp.

రొయ్యి royyi, s. Making in the inflex. Sing. రోతి róti, The ashes on live coal.

రో

రో ró, s. Wealth, riches. 2. Value, price. This word is also affixed to nouns, as a vocative particle; thus, అక్కరో akkaró, O elder sister. అన్నరో annaró, O elder brother.

రోకటిబండ rókaṭibanḍa, s. A large pestle, without any iron ferrule at the end. 2. A species of black insect.

రోకలి rókali, s. Making in the inflex. Sing. రోకటి rókaṭi, And in the *nom.plu.* రోకండ్లు rókanḷḷu, A large pestle.

రోగము rógamu, s. Disease, sickness. పుండ్లరోగము punḷḷarógamu, The venereal pox.

రోగి rógi, s. A patient; a sick person.

రోజు ródzu, v. n. To pant. s. Panting, breathing hard. 2. A day.

రోత róta, s. Uncleanliness, dirt, filth. 2. Human ordure. 3. Disgust, horror.

రోదనము ródanamu, s. Weeping, crying, lamentation.

రోమము rómamu, s. Hair; a hair.

రోయు róyu, v. a. To hate, or dislike. v. n. To be wearied, or tired.

రోయబాయ ఆడు róyabáya áḍu, To affront, or outrage.

రోరవము róravamu, s. *vide* రౌరవము rauravamu.

రోలు rólu, s. Making in the inflex. Sing. రోటి, రోలు róṭi, rólu, A mortar for pounding any thing.

రోషము róshamu, s. Anger, wrath. రోషించు, రోషపడు róshintsu, róshapaḍu, v. n. To be angry. రోషగాడు róshagáḍu, s. A passionate man,

రౌ

రౌతు rautu, s. A stone. 2. A rider.

రౌద్రము raudramu, *adj*. Terrible, terrific, fearful. 2. Sharp, acute. 3. wrathful, violent.

ఱ

ఱ rra, The forty-third letter, and twenty-eighth consonant, in the Telugu alphabet.

ఱంకు rranku, s. Adultery. *vide* రంకు ranku.

ఱంతు rrantu, s. A festival. 2. A play. 3. An outcry.

ఱంపము rrampamu, s. A saw.

ఱంపిల్లు rrampillu, v. n. To weep, or cry, violently.

ఱంపె rrampe, s. An awl.

ఱట్టు rraṭṭu, s. Ill fame; disgrace.

ఱవ rrava, s. A diamond. 2. A small particle, *vide* రవ rava.

ఱవఱవలాడు rravarravalāḍu, v. n. To evince anger.

ఱవళి rravali, s. Sound. 2. Any of the musical notes.

ఱవిక rravika, s. A sort of bodice, worn by females, like a small close jacket, to confine the breasts.

ఱవ్వ rravva, s. Ill fame, disgrace. 2. Abuse.

ఱా

ఱా rrá, s. A stone.

ఱాగ rrága, s. A deceitful female.

ఱాయి rráyi, s. Making in the inflex. Sing. ఱాతి ráti, A stone, *vide* రాయి ráyi.

ఱి

ఱికము rrikamu, *particle*, affixed to adjectives or substantives, to express their abstract meaning; as, పెద్దఱికము peddarrikamu, s. Greatness. చుట్టఱికము tsuṭṭarrikamu, s. Relationship.

ఱిక్కలు rrikkalu, s. *plu*. Cries; clamour.

ఱిచ్చ rritstsa, *adj*. Motionless.

ఱివ్వు rrivvu, s. The fluttering sound of birds.

ఱివ్వున rrivvuna, *adv*. Quickly, hastily.

ఱు

ఱుప్పు, ఱువ్వు rruppu, rruvvu, v. a. To throw, or fling. *vide* రుప్పు ruppu.

ఱె

ఱెక్క rrekka, s. A wing. 2. the shoulder blade. 3. Half a plantain leaf. ఱెక్కలతలుపు rrekkalatalupu, s. A folding door.

ఱెప్ప rreppa, *s.* The eye-lid. ఱెప్పపాటు rreppapáṭu, *s.* A wink. ఱెప్పవాల్చు rreppaváltsu, To wink.

ఱెబ్బ, ఱెమ్మ, rrebba, rremma, *s.* The branch, or bough, of a tree.

ఱే

ఱేకులు rrékulu, *s. plu.* Feathers.

ఱేచుకుక్క rrétsukukka, *s.* A small wild animal, described as resembling a dog, but climbing up trees, and famed for destroying tigers.

ఱేడు rréḍu, *s.* A king.

ఱొ

ఱొప్పు rroppu, *v. a.* To drive away. 2. To beat. 3. To grumble.

ఱొమ్ము rrommu, *s.* A female's breast. 2. The breast, or bosom.

ఱో

ఱోత rróta, *s. vide* రోత róta.

ఱోయు rróyu, *v. a.* To seek, search, or look for.

ఱోలు rrólu, *v. n.* To weep, or cry aloud.

ల

ల la, the forty-fourth letter, and twenty-ninth consonant, in the Telugu alphabet.

లంకణము, లంఖణము lankaṇamu. lankhaṇamu. *s. vide* లంఘనము langhanamu. No. 1 &c. 2.

లంకించు lankintsu, *v. a.* Or లంకించుకొను lankintsukonu, *v. Comp.* To catch, seize, or take, by artifice.

లంకె lanke, *s.* The rope fastening two animals together. 2. The tying them together.

లంకెపీట lankepíṭa, *s.* A small piece of wood, tied to the neck of a bullock, &c.

లంగరు langaru, *s.* An anchor. లంగరుచేయు langaruchéyu, To anchor. లంగరుతీయు langarutíyu, To weigh anchor.

లంచము lantsamu, *s.* A bribe.

లంజ, లంజిక lanja, lanjika, *s.* A prostitute; an adulteress; a kept woman. లంజఱికము lanjarrikamu, *s.* Prostitution.

లండి, లండీ landi, landí, *s.* A mean, obstinate, or wicked, person.

లంపట lampaṭa, *s.* Indisposition, disorder. 2. Fatigue. లంపటపడు lampaṭapaḍu, *v. n.* To be indisposed, or fatigued.

లంపటా lampatá, *s.* The son of a female slave.

లకిని, లఖిణి lakini, lakhiṇi, *s.* A reed pen.

లకుముకి lakumuki *s.* A small bird.

లకోరి lakórí, *s.* A sort of weapon.

లక్క lakka, *s.* Lac, the red animal dye; it's nest, of a resinous sub-

stance, is used as sealing wax. 2. A lac, or one hundred thousand. *adj.* Painted, lakered.

లక్కనము lakkanamu, *s.* లక్షణము lakshaṇamu.

లగాయతు lagâyatu, *s.* Commencement, beginning. లగాయతునుంచి lagáyatuńunchi, From a long time since.

లగువు laguvu, *adj. vide* లఘువు laghuvu, Except No. 6. s. *vide* The same word No. 3.

లగ్గ lagga, *s.* Escalade. లగ్గలు-ఎక్కు, పట్టు laggalu-ekku, paṭṭu, To scale, as a fort, &c.

లగ్గము laggamu, *s. vide* లగ్నము lagnamu, No. 2.

లగ్గు laggu, *s.* Welfare, prosperity, happiness. 2. Food, victuals.

లగ్నము lagnamu, *s.* The rising of a sign, it's appearance above the horizon; The oblique ascension or the divisions of the equator, which rise in succession with each sign, in an oblique sphere. 2. A period selected for any auspicious ceremony, such as marriage, &c. *adj.* Attached to, intent on. 2. Joined to, connected with.

లఘువు laghuvu, *adj.* Light, not heavy 2. Better in health. 3. Less severe, abating, on the decrease; as applied to disease. 4. Slight. 5. Trivial, trifling. 6. Swift, quick. *s.* A short vowel.

లచ్ఛనము latstsanamu, *s. vide s.* లక్షణము lakshaṇamu.

లచ్చి lachchi, *s. vide s.* లక్ష్మి lakshmi.

లజ్జ, లజ్జ lajja, ladzdza, *s.* Shame, modesty, bashfulness, timidity. లజ్జాళువు lajjáḷuvu, *adj.* Bashful, or modest. లజ్జితము lajjitamu, *adj.* Abashed. లజ్జించు lajjintsu, *v. n.* To be ashamed.

లడాయీ laḍáyī, *s.* A battle, or fight.

లత్త latta, *s.* Casualṭy, misfortune.

లత్తుక lattuka, *s.* Lac; the red animal dye.

లద్ది, లద్దె laddi, ladde, *s.* The dung of horses, asses, elephants, or camels.

లయము layamu, *s.* Destruction, loss. 2. The root of the Andropogon muricatum or cuss-cuss grass. లయించు layintsu, *v. n.* To be destroyed.

లలాటము laláṭamu, *s.* The forehead. లలాటలిఖితము, లిపి lalátalikhitamu, lipi, That which is written on the forehead; destiny.

లవంగము lavangamu, *s,* A clove. లవంగపట్ట lavangapaṭṭa, *s.* Cinnamon.

లవణము lavaṇamu, *s.* Salt. *adj.* Salt, saline.

లవము lavamu, *s.* Reaping. *adj.* Little, or small.

లక్ష laksha, *s.* A lac, one hundred thousand.

లక్షణము lakshaṇamn, *s.* A sign, or mark. 2. An indication, a predicate, any thing by which an object is designated,or distinguished. 3. A rule in science. 4. Perfection in outward form, or shape.

లక్ష్మి lakshmi, *s.* Lakshmi, the goddess of wealth and prosperity,and wife of Vishnu. 2. Prosperity, success, fortune, riches,wealth. 3. Turmerick. లక్ష్మీకరము lakshmíkaramu, *adj.* Prosperous, successful, fortunate, rich. లక్ష్మీవంతము lakshmívantamu, *adj.* Fortunate, rich, wealthy. లక్ష్మీవారము lakshmivásamu,*s.* Thursday, or Friday.

లక్ష్యము lakshyamu, *s.* A mark, or butt. 2. Aim. 3. Care, regard, respect. లక్ష్యముపెట్టు lakshyamupettu, *v. a.* To aim. 2. To esteem, regard, value, or respect. నేనువానికిలక్ష్యములేదు nénuvánikilakshyamulédu, He dos not care for, or mind, me.

లా

లాకలు lákalu, *s. plu.* Small pieces of stick, used by indian weavers.

లాగు lágu, *v. a.* To draw, pull, or drag. *s.* Mode, manner, way. 2. Short drawers, reaching only to the middle of the thigh. 3. Tumbling, jumping. ఈలాగు ílágu,Thus, in this way. ఆలాగు álágu, In that way. ఏలాగు élágu, How? in what way?

లాఘవము lághavamu, *s.* Lightness, slightness, delicacy. 2. Easiness, facility. హస్తలాఘవము, కరలాఘవము hastalághavamu, karalághavamu, Slight of hand.

లాచి láchí, *s.* The sack for loads, placed upon horses or asses.

లాచు látsu, *v. a.* To wish, or long for.

లాడము láḍamu, *s.* A horse-shoe. లాడముకొట్టు láḍamukoṭṭu, To shoe a horse.

లాడె láḍe, *s.* A sore on the back of any animal of burden, produced by it's load.

లాతము látamu, *s.* A rod, or switch.

లాతి láti, *s.* A stranger.

లాభము, లాబము lábhamu, lábamu, *s.* Gain, profit, advantage. 2. Interest on money. లాభనష్టాలు lábhanashṭálu, Profit and loss.

లాయము láyamu, *s.* A stable.

లాయు láyu, *v. a.* To approach.

లాలన, లాలనము lálana, lálanamu, *s.* Caressing, fondling. లాలించు lálintsu, *v. a.* To caress, or fondle. లాలితము lálitamu, *adj.* Caressed, fondled.

లాలి láli, s. The lullaby sung to children.

లావణము lávaṇamu, s. A list of soldiers, &c. లావణము వ్రాయు lávaṇa muvráyu, To enlist soldiers, &c.

లావణ్యము lávaṇyamu, s. Beauty, loveliness.

లావరి lávari, s. A big, robust, strong, or corpulent person.

లావు lávu, s. Strength, robustness, bigness, largeness, fatness, 2. Size, dimensions. *adj.* Strong, robust, big, large, fat.

లావులు lávulu, s. *plu.* Feathers.

లాహిరి láhiri, s. Drunkenness, intoxication.

లి

లింగము lingamu, s. A mark, spot, stain, sign, or token. 2. The penis. 3. The phallus, or Siva under that emblem. 4. Gender.

లిక్కి likki, s. A small sickle.

లిఖించు, లిఖియించు likhintsu, likhiyintsu, v. a. To write.

లిఖితము likhitamu, *adj.* Written. 2. Drawn, delineated, painted. s. Scripture, writing, manuscript.

లిగాడు ligáḍu, *adj.* Inferior. 2. Defective, wanting. 3. Poor. s. Inferiority. 2. Defect. 3. Poverty. distress.

లిపి lipi, s. Writing in general, handwriting, a writing. లిపికారుడు lipikáruḍu, s. A scribe, or writer.

లిబ్బి libbi, s. Wealth, riches.

లిభి libhi, s. *vide* లిపి lipi.

లీ

లీల líla, s. A branch of feminine action, proceeding from love, or the imitation of a lover's manner, speech, gait, &c., by his mistress, to pass the time in his absence. 2. Play, sport, pastime in general. 3. Amorous or wanton sport.

లూ

లూటీ lúṭí, s. Plunder, sacking.

లె

లెంక lenka, s. A servant, or peon.

లెక్క lekka, s. An account. 2. Arithmetic, reckoning. 3. Figuratively, regard, esteem, as; లెక్కచేయు lekkachéyu, v. a. To reckon, to count. 2. To regard, mind, or esteem. లెక్కించు lekkintsu, v. a. To reckon, to count; to make up an account.

లెస్స lessa, *adv.* *vide* బాగా bágá, s. & *adj.* *vide* బాగు bágu.

లెస్సగా, లెస్సా lessagá, lessá, *adv.* బాగా bága.

లే

లే lé, *adj.* A contraction of లేత léta, *q. v. interj.* Get up! up with you! In this sense, it is a contraction of the imperative of the verb లేచు létsu, *q. v.*

లేక léka, *s.* This is the negative verbal participle of కలుగు kalugu, *q. v.*; affixed to a noun substantive it denotes. Without. 2. Or, or if not; as, గుర్రములేకపోలేను gurramulékapólénu, I cannot go without a horse. ఇదైనాలేకఅదైనా idainálékaadainá, Either this, or that; this, or if not, that. Added to the infinitive of any verb, it denotes unable; as, చేయలేక chéyaléka, Unable to do. రాలేక ráléka, Unable to come. లేకపోతే lékapóté, *adv.* Otherwise, if not. లేకవుండు lékavundu, To be absent.

లేఖ lékha, *s.* A letter. లేఖకుడు lékhakudu, *s.* A writer, or scribe. లేఖనము lékhanamu, *s.* Writing, scripture.

లేగ léga, *s.* A sucking calf.

లేగటియావు légatiyávu, *s.* A cow, newly with calf.

లేచు létsu, *v. n.* To rise, get up, or arise. *vide* లేపు lépu.

లేట léta, *s.* The bough, or branch, of a tree.

లేటమొగము létamogamu, *s.* Turning the face, retreating.

లేడి lédi, *s.* An antelope. లేడికంటి lédikanti, *s. lit.* Antelope eyed. A female with the vivid glance of the antelope.

లేత léta, *adj.* Tender, soft, young. లేతతనము, లేతఱికము létatanamu, létarrikamu, *s.* Infancy, youth.

లేదు lédu, *adv.* This is the neuter third person singular of the negative aorist of కలుగు kalugu, *q. v.* Besides the power which is there explained to belong to that aorist, as an auxiliary verb, when conjugated through it's several persons, this word used indeclinably as an adverb has two senses peculiar to itself. 1st, placed after a nominative of any of the three persons and the infinitive of any verb, it is a simple negative particle denying the action of the verb with reference to the past time only, as. నేనుచేయలేదు nénuchéyalédu. I did not do. 2dly, used independently of itself, it is a simple negative particle, denying existence, applicable to all persons, but without reference to any time, and opposed to కాదు kádu, which denies essence, quality, &c. The contrary of. లేదు lédu, there is not, is కద్దు kaddu, There is; but the contrary of కాదు kádu, is అవును ayunu, *q. v.*

లేపు lépu, *v. a.* To cause to arise, or get up; to raise, rouse, or awake another. This is the causal form of లేచు létsu, *q. v.*

లేమ léma, *s.* A woman.

లేమి, లేమిడి lémi, lémiḍi, *s.* This is the negative verbal noun of కలుగు kalugu, *q. v.* Denoting Non-possession, non-existence, and thence poverty.

లేశము léśamu, *s.* A small quantity. *adj.* Small, little.

లేహము, లేహ్యము léhamu, léhyamu, *s.* An electuary, in medicine.

లొ

లొంగు longu, *v. n.* To become low, or humble. 2. To yield.

లొచ్చు, లొజ్జు lotstsu, lodzdzu, *adj.* Inferior, less, deficient.

లొటిపిట—లొట్టిపిట్ట, లొట్టేనుగు loṭipiṭa-loṭṭipiṭṭa, loṭṭénugu, *s.* A camel.

లొట్టకన్ను loṭṭakannu, *s.* A sunken eye.

లొట్టవేయు loṭṭavéyu, *v. n.* To prove, or render, false, 2. To click, or smack, the tongue against the palate.

లొట్టి loṭṭi, *s.* The small earthen pot, used in collecting fermented juice from palm trees. లొట్టిముచ్చు loṭṭimutstsu, *s.* A drunkard.

లొడపెట్టు lodapeṭṭu, *v. a.* To mix any liquid.

లొడుత loḍuta, *s.* The span from the point of the thumb, to that of the forefinger.

లో

లో ló, *postpos.* In. The sign of the local ablative. *adj.* Inner, inward, inside. లోజెయ్యి lójeyyi, *s.* The palm, or inside, of the hand.

లోకము lókamu, *s.* A world, a division of the universe. In general, three lokas are enumerated, or heaven, hell, and the earth.

లోకువ lókuva, *adj.* Subordinate, inferior, subject to. లోకువచేసుకొను lókuvachésukonu, To reduce, or bring, under one's authority.

లోకోత్తరము lókóttaramu, *adj.* Excellent, elegant, pleasing, or agreeable, to all.

లోగడ lógaḍa, *s.* Making in the inflex. Sing. లోగటి lógaṭi, Former times. *adv.* Formerly. 2. Previously.

లోగడి lógaḍi, *adj.* Former, previous, foregoing.

లోగా lógá, *adv.* Formerly, previously. 2. Inside. 3. Within, as applied to time, or any fixed period. 4. Mean time, while, whilst. 5. In the course of.

లోగిలి lógili, *s*. Making in the inflex. Sing. లోగిటి lógiṭi, The interior of a house.

లోగు lógu, *v. n*. To retire, retreat, or go back.

లోచనము lóchanamu, *s*. The eye. సులోచనము sulóchanamu, *s*. Spectacles, or glasses, for the eye.

లోటు lóṭu, *s*. Loss, detriment.

లోతక్కువ lótakkuva, *adj*. Remaining. *s*. Remainder, residue.

లోతు lótu, *s*. Depth. *adj*. Deep.

లోని lóni, *adj*. Inner, inward, inside.

లోను lónu, *s*. Making in the inflex. Sing. లోని lóni, The interior, or inside.

లోపడు lópaḍu, *v. n*. To submit, or yield. లోపఱచు lóparratsu, *v. a*. To reduce within one's power.

లోపము lópamu, *s*. Rejection, cutting off in general, especially used as a grammatical term, for dropping letters, syllables, &c.

లోపల lópala, *s*. Making in the inflex. Sing. లోపలి lópali, The inside, or interior ; the inner, or inward part. *adv*. Inside, within. postpos. Within, among.

లోభము lóbhamu, *s*. Covetousness, avarice. లోభిత్వము lóbhitwamu, *s*. Covetousness, parsimony. లోభి lóbhi, *s*. A covetous man ; a miser.

లోమము lómamu, *s*. The hair of the body.

లోయ lóya, *s*. A deep pit, or crater, on the top of a mountain.

లోవి lóvi, *s*. A large brass water pot.

లోవిడి lóviḍi, *adv. vide* లోగడ lógaḍa.

లోవైనము lóvainamu, *s*. Former particulars, or circumstances. *adv*. Formerly, before.

లౌ

లౌకికము laukikamu, *adj*. Mundane, secular, worldly, human, what prevails amongst, or is familiar to, mankind. లౌకికుడు laukikuḍu, *s*. secular, as opposed to a spiritual man ; one of the secular, as opposed to the regular, or religious brahmans.

వ

వ va, The forty-fifth letter, and thirtieth consonant, in the Telugu alphabet.

వంక vanka, *s*. Crookedness, tortuosity. 2. A side, quarter, or direction. 3. A watercourse. 4. Pretence. 5. Blame. *adj*. Crooked, tortuous, twisted. వంకమాటలు vankamáṭalu, *lit*. Crooked words, Irrelevant expressions. నావంకచూడు návankatsúḍu, Look towards me. తల్లివంక tallivanka, The mother's

side. నెత్తురువంకగట్టు netturuvankagaṭṭu, Blood to flow, like water in a water-course.

వంకర vankara, *adj*. Crooked, tortuous, twisted, uneven. *s*. Crookedness, a bend or curve. 2. Blame. 3. A fault

వంకసన్నములు vankasannamulu, *s. plu*. A species of paddy.

వంకాయ vankáya, *s*. The vegetable usually at Madras termed Brinjal; the egg plant, or Solanum melongena.

వంకీ vankí, *s*. An armlet of a waving form, worn by Hindoo females.

వంకె vanke, *s. vide* ఒంకె onke.

వంగ vanga, *adj*. Of or belonging to the Brinjal, or egg plant. *s*. A crop of that plant.

వంగడము vangaḍamu, *s*. A family, or race.

వంగసము vangasamu, *s. vide* s. వంశము vamśamu.

వంగు vangu, *v. n*. To bend down, or stoop. 2. To become low, or humble. వంగించు vangintsu, *v. a*. To bend or make crooked; to cause to stoop. 2. To humble, lower, or reduce. వంగపెట్టు, వంగవేయు vangapeṭṭu, vangavéyu, To force to stoop, or bend.

వంచ, వంచము vantsa, vantsamu, *s*. The ace, in dice.

వంచన, వంచనము vanchana, vanchanamu, *s*. Delusion, trick, deceit, cheating, fraud. వంచకుడు vanchakuḍu, *s*. A rogue, cheat, deceiver, knave, or impostor. వంచితము vanchitamu, *adj*. Tricked, deceived, cheated. వంచించు vanchintsu, To deceive.

వంచు vantsu, *v. a. vide* వంగించు vangintsu, Under. వంగు vangu, 2. To pour.

వంచె vanche, *s. vide* ఒడి oḍi, No. 2.

వంట vanṭa, *s*. Cooking, or dressing, food. 2. Any thing cooked, dressed, or prepared. 3. Dried dung of cows, &c., used as fuel.

వంటయిల్లు vanṭayillu, *s*. A kitchen. వంటలక్క vanṭalakka, A cookmaid. వంటవాడు vanṭaváḍu, *s*. A cook. వంటచెఱుకు, సరుకు vanṭacherruku, saruku, *s*. Fuel.

వంటకము vanṭakamu, *s*. Food, victuals, boiled rice.

వంటి vanṭi, *adj*. In composition only, affixed and not preceeding the word with which it is connected. Such, like. నావంటి návanṭi, Such as me. ఎటువంటి eṭuvanṭi, What like? అటువంటి aṭuvanṭi, Such as that, like that. ఇటువంటి iṭuvanṭi, Such as this, like this.

వండు vandu *v. a.* To cook; to dress, or prepare, food. వండించు vandintsu, *v. Caus* To cause to cook. &c.

వంత vanta, *s.* Vexation, grief.

వంతవేయు vantavéyu, *v. a.* To direct, or cast, the eye, in a wanton manner; to glance wantonly.

వంతు vantu, *s.* A share, or portion. 2. A turn by rotation.

వంతెన vantena, *s.* A bridge.

వంద vanda, *s.* A hundred.

వందనము vandanamu, *s.* Obeisance to a brahman, or superior, by touching the feet, &c.; reverence, worshipping, adoring; respect, civility.

వందర vandara, *s.* A piece, fragment, or bit.

వందు, వందురు vandu, vanduru, *v. n.* To grieve, to be sorrowful or vexed.

వందురు vanduru, *s.* Sorrow, grief, vexation.

వంపు vampu, *s.* Crookedness; a bend, or curve. తలవంపులు talavampulu, *lit.* Bendings of the head, Disgrace.

వంశము vamśamu, *s.* Race, lineage, family, extraction. 2. A bamboo. వంశనర్తి vamśanarti, *s.* A rope, or bamboo, dancer. వంశానుచరిత్రము vamśánucharitramu, *s.* A chronicle, or genealogical history. వంశావళి vamśávali, *s.* Genealogy. వంశకర్త vamśakarta, *s.* The original progenitor of any race.

వక-వఖ, వక్క vaka-vakha, vakka, *Numeral. vide* ఒక oka.

వకీలు vakílu, *s.* An agent, ambassador, or representative.

వక్క vakka, *s.* Areca nut. 2. A bit. or piece, of any hard substance. వక్కలాకులు vakkalákulu, Areca nut and beetle leaf వక్కలించు vakkalintsu, *v. a.* To split, or break, in pieces.

వక్కణ vkkana, *s. vide* ఒక్కణ okkana.

వక్కరము vakkaramu, *s. vide* వక్రము vakramu. 2. *vide* వక్త్రము vaktramu.

వక్కాణించు vakkánintsu, *v. a. vide* ఒక్కాణించు okkánintsu.

వక్రము vakramu, *adj.* Crooked, awry, distorted, curved, bowed, bent. 2. Cruel, malignant. వక్రించు vakrintsu, *v. n.* The planets to move in an irregular course.

వగ vaga, *s.* Melancholy, grief, vexation. 2. Foppish gestures. 3. A sort, or kind. 4. Manner, mode, way, means. వగకాడు, వగలాడు vagakádu, vagaládu, *s.* A fop. వగలాడి vagaládi, *s.* An affected female; a coquette.

వగచు vagatsu, *v. n.* To grieve. 2. To ponder, or consider. వగపు vagapu, *s.* Grief, affliction.

వగదెగు vagadegu, *v. n.* To be finally settled, or decided. వగదెంచు vagadentsu, *v. a.* To decide, or settle, finally.

వగరు vagaru, *s.* And *adj. vide* ఒగరు ogaru.

వగర్చు vagartsu, *v. n. vide* ఒగర్చు ogartsu.

వచనము vachanamu, *s.* Speech, speeking. 2. A sentence, dictum, or aphorism. 3. Prose. వచించు, వచియించు vachintsu, vachiyintsu, *v. a.* To say, to speak.

వచ్చు vatstsu, *v. n.* To come. 2. To arrive, happen, or occur. వచ్చును vatstsunu, And రాదు rádu, The third persons neuter of the affirmative and negative aorists of this verb, are respectively added, as auxiliaries, to the infinitive of any verb, to denote liberty, or the want of it; may or may not. నేను చేయరాదు nénuchéyarádu, I may not do. Any part of this verb, when affixed to the present verbal participle of another, gives to the action expressed by that participle the meaning of long habit, or continuance. మీరుపంపిస్తూరావలెను mírupampistúrávalenu, You must continue to send. ఆభాషవానికివచ్చును ábháshavánikivatstsunu, He understands that language. *lit.* That language to him comes. ఈబియ్యం ఒకసంవత్సరానికివచ్చును íbiyyam-okasamvatsaránikivatstsunu, This rice will last (*lit.* Will come) for a year. ఒళ్లికివచ్చు oḷḷikivatstsu, *lit.* To come to the body, To be sick.

వజా vadzá, *s.* Deduction, subtraction.

వజ్రము vajramu, *s.* A diamond. 2. A thunderbolt; the weapon of Indra. వజ్రదేహము vajradéhamu, A strong constitution of body.

వజ్రము, వజ్జిరము vajramu, vajjiramu, *s.* Glue.

వటించు vaṭintsu, *v. n.* To starve.

వట్టము vaṭṭamu, *s.* Premium to the receiver, and discount to the payer, or profit and loss respectively, by exchange.

వట్టి vaṭṭi, *adj.* Empty, void, blank, plain, bare. 2. Useless. 3. False, untrue. 4. Mere, quite. వట్టియావు vaṭṭiyávu, *s.* A dry cow. వట్టికాలు vaṭṭikálu, *s.* The shinbone. అడివట్టిదబ్బర adivaṭṭidabbara, That is a downright falsehood.

వట్టు vaṭṭu, *v. n.* To be drained, or dried up. *s.* Drying up, or draining. 2. The joining of two pieces of wood. 3. An adjuration.

వట్నాలకఱ్ఱ vaṭnalakarra, s. A pole, on which sacks of grain, &c. Are carried.

వట్రన vaṭrana, s. Roundness. వట్రని vaṭrani, adj. Round.

వట్రపెట్టు vaṭrapeṭṭu, v. a. To mind, regard, or evince respect.

వట్రము vaṭramu, s. A purse for beetle leaf, &c.

వట్రిల్లు vaṭrillu, v. n. To be agreeable, or pleasant.

వట్రువు, వట్రువ vaṭruvu, vaṭruva, adj. Round, circular. వట్రువుసుడి, వట్రుసుడి vaṭruvusuḍi, vaṭrusuḍi, s. The letter ్ర. వట్రించు vaṭrintsu, v. a. To make round, or circular.

వడ vaḍa, s. The hot or land wind. 2. A sort of cake.

వడ, వడియంకట్టు vaḍa, vaḍiya-kaṭṭu, v. a. To filter, or strain.

వడకు vaḍaku, s. The northern point.

వడకు vaḍaku, v. n. To tremble, or shake.

వడగండ్లు vaḍagandlu, s. plu. Hail.

వడదోలు vaḍadólu, s. A leathern dress, worn by huntsmen. 2. A leathern rope, used by the toddy drawers.

వడపప్పు vaḍapappu, s. A sort of mess, prepared from the grain termed green gram, split and soaked in water, with salt, pepper, assafœtida, &c.

వడపోయు vaḍapóyu, v. a. To strain, or filter.

వడముడి vaḍamuḍi, s. A name of Bhíma, the second of the Pandu princes.

వడలు vaḍalu, v. n. To fade, or wither.

వడవు, వడువు vaḍavu, vaḍuvu, s. Manner, mode.

వడి vaḍi, s, Quickness, rapidity, briskness, sharpness. 2. Severity, violence. 3. vide ఒడి oḍi, No. 2. 4. vide యతి yati, No. 2. వడిగలవాడు vaḍigalaváḍu, A clever, quick, or brave man.

వడియపోత vaḍiyapóta, s. Filtering, straining.

వడియు vaḍiyu, v. n. To drip down. 2. To be expended.

వడిశాల, వడిశల vaḍiśála, vaḍiśala, s. The weapon termed a sling.

వడుకు vaḍuku, v. a. To spin.

వడుగు vaḍugu, s. vide ఉపనయనము upanayanamu, 2. vide వటుడు vaṭuḍu.

వడ్డి, వడ్డీ vaḍḍi, vaḍḍí, s. Interest on money. వడ్డికివడ్డి vaḍḍikivaḍḍi, Compound interest.

వడ్డించు vaḍḍintsu, *v. a.* To serve up a meal; to place food before one. వడ్డన vaḍḍana, *s.* Distribution of a meal.

వడ్లవాడు, వడ్లంగి vaḍlaváḍu, vaḍlangi; *s.* A carpenter.

వడ్లు vaḍlu, *s. plu.* Paddy.

వణకు, వణుకు vaṇaku, vaṇuku, *v.n.* To tremble, or shiver. *s.* Tremor trembling, shivering. వణికించు vaṇikintsu, *v. a.* To shake; to cause to tremble.

వణిజ్యము vaṇijyamu, *s.* Traffic, trade, commerce.

వత్తి vatti, *s.* The wick of a lamp, or candle. మైనపువత్తి mainapuvatti, *s.* A wax candle. కారపువత్తి kára puvatti, A seton, when applied to a sore.

వత్స vatsa, *s.* A child.

వత్సరము vatsaramu, *s.* A year.

వదరు, వదురు vadaru, vaduru, *v. n.* To prattle, or chat. 2. To grumble. వదరుబోతు vadarubótu, *s.* A chatterer. వదరులు vadarulu, *s. plu.* Tattling, babbling.

వదలు, వదులు vadalu, vadulu, *v. n.* To become loose, or grow slack. 2. To be expended, as money. *v. a.* To quit, give up, or renounce.

వదలించు-వదిలించు, వదల్చు vadalintsu-vadilintsu, vadaltsu, *v. a.* To slacken, loosen, untie, or liberate. 2. To cause to expend.

వదినె, వదినియ vadine, vadiniya. *s.* The daughter of a mother's brother or of a father's sister, if older than one's-self. 2. The elder sister of a wife, or husband; or an elder brother's wife.

వదులు vadulu, *adj.* Loose, slack. *v.n.* & *a vide* వదలు vadalu.

వదులుకొను vadulukonu, *v. a.* To abandon, or relinquish.

వద్ద vadda, *postpos. vide* ఒద్ద odda.

వద్దు vaddu, A corrupted form of వలదు, వలవదు valadu, valavadu, The third person neuter of the negative aorist of the verb వలయు valayu; Affixed, as an auxiliary, to the infinitive of another verb, it denotes obligation or necessity negative of it's action, must not; but having rather an imperative, than an indicative meaning; it may generally be translated Do not, do'nt. రావద్దు rávaddu, Do'nt come. వారుపోవద్దు várupóvaddu, They must not go. Used independently by itself, it may be often translated No; it is not necessary, or required; I do not want it, &c.

వధ vadha, *s.* Murder, killing. వధించు, వధియించు vadhintsu, vadhiyintsu, *v. a.* To murder, or kill.

వధూటి vadhúti, *s.* A young woman.

వధ్యుడు vadhyudu, *s.* A man deserving of death.

వనము, వనంబు vanamu, vanambu, *s.* A forest, or wood. 2. A grove, or garden. 3. Water.

వనరు vanaru, *v. n.* To grieve, or be afflicted. *s.* Melancholy, grief.

వనిత vanita, *s.* A woman.

వన్నియ, వన్నె vanniya, vanne, *s.* Colour. 2. The lustre of metal, or gems. 3. Affected airs, or gestures. *adj.* Coloured, painted. వన్నెకత్తె vannekatte, *s.* An affected female, a coquette. వన్నెకాడు vannekádu, *s.* A fop, or coxcomb. వన్నెలపులుగు vannelapulugu, *s.* The pheasant. *lit.* The painted bird.

వమనము vamanamu, *s.* Vomiting.

వమ్ము vammu, *adj.* Of no effect, useless.

వయసు, వయస్సు vayasu, vayassu, *s.* Age, time of life. 2. Puberty, youth. వయస్థుడు vayasthudu, *s.* A man in the prime of life. వయస్య vayasya, *s.* A female friend. వయస్యుడు vayasyudu, *s.* A friend, or contemporary.

వయాళి vayáli, *s.* A car, or chariot.

వయినము vayinamu, *s.* The particulars, or detail, of any thing. వయినముగా vayinamugá, *adv.* At large; particularly; in detail.

వర vara, *s.* A term, or limit. వరకు, వరకున్ను varaku, varakunnu, Until, till, to, up to.

వర vara, *s.* A scabbard, or sheath. *vide* ఒఱ orra. వరదూయు varadúyu, To unsheath, or draw, out of the scabbard.

వరకు varaku, *adv.* Until. *vide* T. వర vara.

వరగలించు varagalintsu, *v. n.* To shine, or glitter.

వరటలు varatalu, *s. plu.* Lumps of dried dung.

వరద varada, *s.* A torrent, or flood.

వరపు, వరుపు varapu, varupu, *s.* A drought, or want of rain.

వరము varamu, *s.* A boon, favour, blessing, or supernatural gift; especially granted by a deity, or brahman. *adj.* Best, excellent.

వరలు varalu, *s. plu.* The large circular rings of burnt earth sunk in a small well, to prevent the earth from falling in.

వరవ varava, *s.* A channel of supply, to an artificial lake.

వరవు varavu, *s.* Income, profit, pay.

వరవుడు varavudu, *s.* A servant. వరవుటము varavutamu, *s.* Service.

వరస varasa, *s.* A line, or row. 2. Order, arrangement. 3. Relationship. 4. A gift presented by a

procession of relations. 5. A turn by rotation. 6. A time, as once, twice, &c.

వరహా-వరా, వరహాని varahá-vará, varaháni, *s.* The gold coin termed a pagoda.

వరి vari, *s.* Paddy.

వరించు,వరియించు varintsu, variyintsu, *v. a.* To desire, wish for, or covet.

వరిగెలు varigelu, *s. plu. vide* వరకములు varakamulu.

వరుగు varugu, *s.* Vegetables, or fruit, preserved in a dried state. 2. Leaning, or inclining to one side, *v. n. vide* ఒరగు oragu.

వరుజు varudzu, *s.* The ridge, or dam, dividing one irrigated piece of ground from another.

వరుడు varuḍu, *s.* A husband. 2. A bridegroom. 3. A son-in-law.

వరుస varusa, *s. vide* వరస varasa, వరుసగా varusagá *adv.* Regularly, in good order.

వర్గము vargamu, *s.* A class, or tribe. 2. A multitude of similar things. 3. A chapter, or section. కట్టువర్గము kaṭṭuvargamu, *s.* A dress, or suit of clothes.

వర్ణన, వర్ణనము varṇana, varṇanamu, *s.* Praise, panegyric. 2. Describing, expatiating, explaining, pointing out qualities, or excellencies. వర్ణించు varṇintsu, *v. a.* To praise, or describe.

వర్ణము varṇamu, *s.* A tribe, class, caste, or order. 2. Colour, hue, tint. 3. The order or arrangement of a song, or poem. 4. A musical mode. 5. A letter of the alphabet.

వర్తకము vartakamu, *s.* Traffic, trade, commerce. 2. A horse's hoof. 3. A sort of quail. వర్తకుడు vartakuḍu, *s.* A merchant, or trader.

వర్తమానము vartamánamu. *s.* News, intelligence, information; intimation, notice. 2. In grammar, the present tense.

వర్తించు-వర్తిలు, వర్తిల్లు vartintsu-vartilu, vartillu, *v. n.* To act, or behave. 2. To be going on, in a state of action.

వర్షము varshamu, *s.* A year. 2. Rain. వర్షించు varshintsu, *v. n.* To rain. వర్షోపలము varshópalamu, Hail. వర్షముకురియు varshamukuriyu, Rain to fall. వర్షమువెలియు varshamuveliyu, Rain to stop.

వఱడు varraḍu, *s.* An old jackal.

వఱత, వఱద varrata, varrada, *s.* Flood, deluge, torrent, or inundation.

వఱలు varralu, *v. n.* To shine.

వఱ్ఱ várrra, *s.* A pungent taste.

వఱ్ఱు varrru, *s.* A heap, or quantity. *adj.* Much,

వల vala, *s.* A net. వల-వేయు, ఒడ్డు vala-véyu, oḍḍu, To throw, or cast, a net.

వలంతి valanti *s.* A clever, or skilful, person.

వలకారివగలు valakárivagalu, *s. plu.* The airs, or gestures, of an affected female.

వలగొను valagonu, *v. a.* To surround, or encompass; to walk round.

వలచు valatsu, *v. a.* To love. *v. n.* To smell, or emit perfume. వలపించు valapintsu, *v. Caus.* To cause to love.

వలదు valadu, *vide* వద్దు vaddu.

వలన valana, *postpos. vide* వల్ల valla.

వలను valanu, *s.* An expedient, stratagem, method, manner. 2. Beauty, excellence.

వలపల valapala, *s.* Making in the inflex. Sing. వలపలి, వలపటి valapali, valapaṭi, The right side.

వలపలి valapali, *adj.* Right. వలపట valapaṭa, *adv.* On the right side. వలపలగిలక valapalagilaka, *s.* The letter ర్ which is always written on the right side of the syllable before which it is pronounced.

వలపు valapu, *s.* Love, affection, fondness. 2. Smell, fragrance.

వలము valamu, *s.* Size, dimension. 2. Bigness, fatness *adj.* Big, fat.

వలమురి valamuri, *s.* The conch of Vishnu.

వలయము valayamu, *s.* A bracelet, or armlet. 2. An inclosure.

వలయు valayu, *v. a.* To wish, want, desire, or covet. వలెను, వలశినది valenu, valaśinadi, The third person of the past tense, and వలయును valayunu, The third person of the affirmitive aorist, of this verb, are affixed, as auxiliaries, to the infinitive of any verb, to denote obligation, or necessity, without reference to any particular time, and may be translated by the English word must.

వలరాజు valarádzu, *s.* A name of Káma, the Hindoo Cupid. వలరాజుసూడు valarádzusúḍu, *s.* Siva; as his enemy.

వలవలయేడ్చు, వలవలలాడు valavalayéḍtsu, valavalaláḍu, *v. n.* To weep or cry, very violently, or loudly.

వలస valasa, *s.* The fleeing, or removing, of people from their homes, from fear. వలస-తీయు, పోవు valasa-tíyu, póvu, *v. n.* People to flee from their homes, from fear.

వలి vali, *adj.* Cold, cool. *s.* Cold. వలితిప్ప valitippa, *s.* The snowy, or Himalaya, mountains.

వలిపెము valipemu, *s.* Open texture, of cloth, &c.

వలియు valiyu, *v. a.* To love.

వలుకు valuku, *v. n. vide* ఒలుకు oluku.

వలుద valuda, *adj.* Great, big. *s.* Greatness, Bigness.

వలువ valuva, *s.* A cloth.

వలె vale, *adj.* Like, resembling, similar.

వలెను valenu, *vide* Under. వలయు valayu.

వల్న valna, *postpos. vide* వలన valana.

వల్ల valla, *postpos.* By, by means of, with, from. *s.* Stratagem, expedient. 2. Convenience. *adj.* Convenient. 2. Possible, వల్లమాలిన vallamálina, *adj.* Impossible. 2. Much, excessive, large.

వల్లకాడు vallakáḍu, *s.* Making in the inflex. Sing. వల్లకాటి vallakáti, A cemetery, or place for burning, or burying, the dead.

వల్లడి valladi, *s.* Misfortune, evil. 2. Plunder, booty.

వల్లించు vallintsu, *v. a.* To learn, or get by heart; to repeat from memory.

వల్లె valle, *adv.* Yes,good,well, right, &c., expressing approbation, or consent. *s.* Repeating from memory, or learning by heart.

వల్లెత్రాడు valletráḍu, *s.* A noosed rope; a noose. వల్లెత్రాడుదాల్పు valletráḍudálpu, *s.* Varuna, whose weapon is the noose.

వళవు vaḷavu, *s.* Manner, mode, method. 2. Expedient, stratagem. 3. *vide* ఒళవు oḷavu.

వళ్లువాడు, వళ్లువవాడు vaḷḷuváḍu, vaḷḷuvaváḍu, *s.* A man of a caste, among the parias, or outcasts, superior to the rest of that tribe, and considered as priests.

వశము vaśamu, *s.* Possession, custody, charge. 2. Subjection, submission. 3. Authority, supremacy. వశీకరణము vaśíkaraṇamu, Subduing, overpowering, or obtaining possession of, by charms, drugs, or incantations.

వశ్యము vaśyamu, *adj.* Dependent on, humbled, overpowered.

వసంతము vasantamu, *s.* Water, mixed with turmerick and fine lime.

వసతి vasati, *s.* A house, dwelling, or residence. 2. An allowance; pay. *adj*, Commodious, agreeable.

వసము vasamu, *s. vide* వశము vaśamu.

వసలా vasalá, *s*, One piece of wood, joined to another.

వసారా vasárá, *s.* A veranda.

వసి vasi, *s.* A thorn. 2. A spike.

వసించు, వసియించు vasintsu, vasiyintsu, *v. n.* To dwell, reside, or lodge.

వసూలు vasúlu, *s.* Collection, acquisition.

వస్తువు vastuvu, *s.* Thing, article, matter, substance. 2. Natural disposition, essential property, nature, essence.

వస్త్రము vastramu, *s.* Cloth, clothes, raiment. అన్నవస్త్రము annavastramu, Food and raiment. వస్త్రగాళితము vastragáḷitamu, *s.* Straining any powder, through a dry cloth.

వహించు, వహియించు vahintsu, vahiyintsu, *v. a.* To bear, support, or sustain.

వహీ vahí, *s.* A book; an account book.

వా

వా vá, *s.* The mouth.

వాంచు vántsu, *v. a.* To bow down; to bend.

వాంఛ vánchha, *s.* Wish, desire. 2. Love, attachment. వాంఛించు vánchhintsu, To desire, long, or wish.

వాంతి vánti, *s.* Vomiting.

వాక váka, *s.* A river.

వాకర vákara, *s.* Retching to vomit. *vide* ఓకరించు ókarintsu.

వాకిలి vákili, *s.* Making in the inflex. Sing. వాకిటి vákiṭi, A door. 2. The threshold. వాకిటిలెంకలు vákiṭilenkalu, *s. plu.* Porters, door-keepers.

వాకు, వాక్కు váku, vákku, *s.* A word. 2. Speech. వాక్పటుత్వము vákpaṭutwamu, *s.* Elegance of speech. వాక్సహాయము váksaháyamu, Verbal recommendation. వాగ్దత్తము vágdattamu, A promise. *lit.* That which is given by word.

వాగ్వాదము vágvádamu, *s.* A verbal dispute, or altercation; an argument. వాఙ్మూలము vájnmúlamu, *s.* A deposition.

వాక్యము vákyamu, *s.* A sentence. 2. A rule, or aphorism.

వాగర vágara, *s.* A painting brush.

వాగళ్లము vágaḷḷamu, *s.* The circle round a thrashing floor.

వాగు vágu, *s.* An army. 2. A torrent, or current, of water. *v. n.* To sound. *v. a.* To chatter, or prattle.

వాగె váge, *s.* The rein of a bridle.

వాచకము váchakamu, *s.* Reading fluently.

వాచఱచు vátsarratsu, *v. a. lit.* To beat the mouth. To beg alms. Indian beggars, or complainants, often beat the mouth, with a loud cry, to attract attention.

వాచాలుడు vácháluḍu, *s.* A talkative man.

వాచికము váchikamu, *s.* News, tidings, intelligence.

వాచు vátsu, *v. n.* To swell. 2. To have a longing, or desire for. *v.a.* To sound.

వాచూరు vátsúru, *s.* The eaves of a house.

వాజిబీ, వాజ్బీ vájibí, vájbí, *adj.* Just, expedient, proper, right, reasonable.

వాటము váṭamu, *s.* Convenience. 2. Means, expedient. వాటపడు váṭa-paḍu, To be usual, customary, or convenient.

వాటి, వాటిక váṭi, váṭika, *s.* A garden, or orchard.

వాడ váḍa, *s.* A street. 2. *vide* ఓడ óḍa. వాడకట్టు váḍakaṭṭu, A street, or range of houses.

వాడగాలి váḍagáli, *s.* Wind, blowing from some point intermediate between the four cardinal points of the compass.

వాడి váḍi, *s.* Sharpness, as applied to weapons or instruments. *adj.* Sharp. వాడిచెడు váḍicheḍu, To become blunt. వాడిమగడు váḍimagaḍu, *s.* A brave, or valiant man.

వాడిక, వాడికె váḍika, váḍike, *s.* Practice, experience. 2. Habit, custom. 3. Use. *adj.* Customary, usual, habitual. 2. Versed in, experienced in. 3. Used, made use of.

వాడు váḍu, *pro.* He, that man. This is the masculine remote demonstrative pronoun of the third person. Nouns, denoting the agent, are often formed by adding this word to the inflexion of a substantive noun; as ఇంటివాడు inṭiváḍu, *lit.* He of the house. The house-owner. నావాడు náváḍu, My man, relation, or servant.

వాడు váḍu, *v. n.* To wither, or fade. *v. a.* To make use of. 2. To talk, speak, or tell. వాడుకొను váḍukonu, *v. Comp.* To make use of, for one's own benefit. 2. To be generally talked, or spoken of; to be the common talk.

వాత váta, *s.* The actual cautery. 2. The mark which it produces.

వాతెఱ váterra, *s.* The lower lip. *lit.* The skreen of the mouth.

వాదము vádamu, *s.* Discourse, dissertation, discussion, dispute, argument. రసవాదము rasavádamu, Alchymy. *lit.* Mercurial dispute.

వాది vádi, *s.* A plaintiff, or complainant.

వాదించు vádintsu, *v. a.* To argue, debate, dispute, or discuss.

వాద్యము, వాద్దెము vádyamu, váddemu, *s.* Any musical instrument. 2. Music.

వాన vána, *s.* Rain. *adj.* Rainy. వాన పాము vánapámu, *s. lit.* A rainy snake. The common red earth

worm. వానగురియు vánaguriyu, *v. n.* To rain. వానవెలియు vánaveliyu, To stop, or cease, raining.

వానరము vánaramu, *s.* A monkey, or ape.

వాను vánu, *v. a.* To create.

వాపు vápu, *s.* A swelling, or protuberance. వాపుదెవులు vápudevulu, *s.* Dropsy.

వాపోవు vápóvu, *v. n.* To cry aloud. 2. To chatter or talk idly.

వామి vámi, *s.* A heap of straw.

వాయనము váyanamu, *s.* Sweet meats, or cakes, the eating of which is no breach of a religious fast.

వాయసము váyasamu, *s.* A crow. వాయసారాతి váyasaráti, It's enemy, the owl.

వాయి váyi, *s.* Making in the inflex. Sing. వాతి, váti, The mouth. 2. The edge of any cutting instrument. 3. Such a quantity of grain as a mortar can contain at once. In this last sense, the inflexion is regular.

వాయించు váyintsu, *v. a.* To beat, sound, or play upon any musical instrument, except wind instruments, to which is applied the verb. ఊదు údu, *p. v.* 2. To beat, or give blows.

వాయిదా váyidá, *s.* An instalment, or term of payment.

వాయువిళంగములు váyuviḷangamulu, *s. plu.* A sort of medical plant, used as a vermifuge.

వాయువు váyuvu, *s. vide* వాతము. vátamu. వాయువుకొను váyuvukonu, To be flatulent. వాయువుపట్టేమందు váyuvupaṭṭémandu, Medicine which dissipates flatulency.

వార vára, *s.* A bundle of thread, for weaving, containing eight Panjams. 2. Variance, difference; especially in accounts. 3. A side, or corner. *adv.* Aside.

వారక váraka, *adv.* Constantly, continually.

వారకము várakamu, *s. vide* G. తకావీ takáví.

వారడి váraḍi, *s.* Deficiency.

వారడు váraḍu, *v. a.* To quit, abandon, or leave off.

వారణ váraṇa, *adv.* Fairly, well, agreeably.

వారపాక várapáka, *s.* The veranda, or portico, of a house.

వారము váramu, *s.* A day of the week. 2. A multitude, or quantity. 3. A time; as once, twice, &c.

వారాది várádi, *s. vide* వంతెన vantena.

వారించు várintsu, *v. a.* To drive away. 2. To defend, or ward off to guard. 3. To prevent, or oppose.

వారిణ váriṇa, s. A leathern cable.

వారిణపీట váriṇapíṭa, s. A piece of stick, used in fixing the yoke to the plough.

వారు váru, s. A leathern belt, or strap. v. n. To be strained of water, as applied to boiled rice. v. a. To strip, or cut off, the edge of palm leaves. 2. To heap up.

వారువము váruvamu, s. A horse.

వార్చు, వారుచు vártsu, várutsu, v. a. To wait for. 2. To strain off the water from boiled rice. 3. To offer up daily prayers. వార్పు várpu, s. Straining rice as above.

వార్త várta, s. Tidings, intelligence, news. 2. Conversation. వార్తలాడు vártaláḍu, To speak, or converse.

వార్ధకము várdhakamu, s. Old age. 2. An assemblage of old men.

వాలము válamu, s. A tail.

వాలాయము váláyamu, adv. Always, constantly.

వాలు válu, v. n. To bend, or incline down. 2. To light down, or perch, as a bird, &c. s. A sword. 2. A slope. adj. Long. 2. Sloping. 3. Sharp.

వాలుచు, వాల్చు válutsu, váltsu, v. a. To slope, lower, or incline down. 2. To wink, or shut, the eyes. 3. To place one thing so as to slope, incline, or lean, against another.

వాల్గంటి válganṭi, s. A woman having large, or long eyes.

వావి vávi, s. Relationship. వావితప్పు vávitappu, To commit incest. lit. To neglect relationship.

వావిరి váviri, adj. Very much. 2. Frequently.

వావురము vávuramu, s. A horse.

వాశన váśana, s. vide వాసెన vásena.

వాశి, వాసి váśi vási, adj. Better, either in health, or as to quality; preferable. s. Preference. వాసిఅవు vásiavu, v. n. To be cured. వాశిచేయు váśichéyu, v. a. To cure.

వాసగృహము vásagrihamu, s. A bed chamber.

వాసన vásana, s. Smell, odour, fragrance, scent, flavour. 2. The present consciousness of past perception. వాసనచూచు vásanatsútsu, v. a. To smell; to try the smell.

వాసము vásamu, s. The rafter of a building. వాసపోయు vásapóyu, To place the rafters on a building.

వాసాబంట్రవుతు vásábanṭravutu, s. A peon or the lowest civil officer, nominated to superintend cultivation.

వాసెన vásena, s. A cloth cover, for a jar, &c.; particularly that in which rice is boiled by steam. వా

వాసనకుడుములు vásenakuḍumulu, Cakes prepared in steam.

వాస్తవ్యము vástavyamu, *adj.* True, real. *s.* Reality, truth.

వాహనము váhanamu, *s.* A vehicle, or conveyance of any kind; a carriage, car, horse, &c.

వాహిని váhini, *s.* An army, or force. 2. A river. వాహినీపతి váhinípati, The leader of an army.

వి

వి vi, *part.* A sanskrit particle, prefixed to words of that language, and implying, Certainty, ascertainment. &c.

వింగడము vingaḍamu, *s.* Separation, parting. 2. Beauty. 3. A wonder. *adj.* Separate, apart. వింగడించు, వింగళించు vingaḍintsu, vingaḷintsu, *v. a.* To separate, or divide. 2. To arrange, or put in order.

వించు vintsu, *v. a.* To break.

వింజామర, వింజామరము vijámara, vinjámaramu, *s.* A chowri, the tail of the Bos grunniens, used to whisk off flies, &c.

వింటి vinṭi, *adj.* Of or belonging to a bow. *vide* విల్లు villu, వింటిరాసి vintirási, *s.* The sign Sagittarius, in the zodiac.

వింత vinta, *s.* A Curiosity, or wonder. *adj.* Surprizing, wonderful, marvellous, curious; strange, foreign.

విందు vindu, *s.* An invitation to an entertainment, or the entertainment itself. 2. A relation either male or female. విందుచేయు vinduchéyu To give an entertainment. విందుకుపిలుచు vindukupilutsu, To invite to an entertainment.

వికరణిదూలములు vikaraṇidúlamulu, *s. s. plu.* The cross lower beams of a shelving roof.

వికసించు-వికసిల్లు, వికసిలు vikasintsu, vikasillu, vikasilu, *v. n.* To blow, or expand, as a flower.

వికారము vikáramu, *s.* Change, transmutation, transformation, alteration 2. Sickness, disease; change from a state of health. 3. Ugliness. *adj.* Ugly. 2. Unnatural.

వికృతాకారము vikritákáramu, *adj.* Ugly, deformed, disgusting.

విక్కు vikku, *v. n.* To stretch out the limbs, as on first waking.

విక్రయము vikrayamu, *s.* Selling, vending. విక్రేత, విక్రయకుడు vikréta, vikrayakuḍu, *s.* A seller, vender, or dealer. విక్రయించు vikrayintsu, *v. a.* To sell. విక్రేయము vikréyamu, *adj.* Vendible, saleable.

విఖ్యాతి vikhyáti, *s.* Fame, celebrity, notoriety. విఖ్యాతము vikhyátamu, *adj.* Famous, notorious, known.

విఘాతము vighátamu, *s.* An impediment, obstacle, or hindrance; a prohibition. విఘాతముచేయు vighátamucheyu, To hinder or impede.

విఘ్నము vighnamu, *s.* Hindrance, obstacle, impediment.

విచారణ vicháraṇa, *s.* Investigation, inquiry. విచారము vichāramu, *s.* Investigation, reflection. 2. Grief, sorrow.

విచారించు vichárintsu, *v. a.* To investigate, or inquire into; to reflect. 2. To condole with; to console.

విచారణకర్త vicháraṇakarta, *s.* An inquirer, a superintendent.

విచారపడు vichárapaḍu, To be sorrowful. విచారింపు vichárimpu, *s.* Inquiry, examination.

విచిత్రము vichitramu, *s.* Any thing variegated, beautiful, or wonderful. *adj.* Variegated, beautiful, or wonderful.

విచ్చ vichcha, *s.* A small ball of thread.

విచ్చలవిడి vitstsalaviḍi, *adv.* According to one's own uncontrolled inclination; at will, or pleasure.

విచ్చవిచ్చలు vitstsavitstsalu, *s.* Dispersion on all sides; scattering about.

విచ్చు vitstsu, *v. n.* To become open, or loose; to burst; to be cracked, or broken. *v. a.* To open, or loosen; to untie; to undo. విచ్చుకత్తి vitstsukatti, *s.* A drawn sword.

విచ్చేయు vichchéyu, *v. n.* To come.

విజయము vijayamu, *s.* Conquest, triumph, victory. విజయముచేయు vijayamuchéyu, To go. 2. To come. This phrase, of two such opposite meanings, is used only when speaking of the great.

విజృంభించు vijṟimbhintsu, *v. a.* To unfold, or display.

విజ్ఞాపనము vijnápanamu, *s.* An address, representation, communication, solicitation, or application. విజ్ఞాపించు vinjápintsu, To represent, address, communicate, apply, or solicit. These two words are used with reference to the communication of an inferior, to a superior.

విటకాడు viṭakáḍu, *s.* A gallant or lover.

విటతటము viṭataṭamu, *adj.* Topsy-turvy.

విడదల viḍadala, *s.* Release; setting at liberty.

విడి viḍi, *s.* The cotton produced from one pod. 2. Time, opportunity, occasion. *adj.* Unloaded, untied, loose. విడిబడు viḍibaḍu, *v. n.* To

set off. 2. To break loose. విడిగా viḍigá, *adv.* At liberty, idle, unemployed.

విడిదల, విడిమట్టు viḍidala, viḍimaṭṭu, *s.* A halting place.

విడిది viḍidi, *s.* A lodging, or temporary residence.

విడిముడి viḍimuḍi, *s.* Wealth, riches.

విడియము viḍiyamu, *s.* Beetle, with areca nut, &c.

విడియు viḍiyu, *v. n.* To reside, or halt.

విడు viḍu, *v. n.* To become loose, slack, separate, or untied; to part. విడుచు viḍutsu, *v. a.* To loosen or slacken; to untie, or undo. 2. To leave, quit, relinquish, abandon, or give up. 3. To depart. 4. To shoot, or discharge. *v. n.* To cease, or terminate. విడిపించు viḍipintsu, *v. Caus.* To cause, to loosen, &c.; to release. విడిచిపెట్టు viḍichipeṭṭu, To leave off, to quit entirely.

విడనాడు viḍanáḍu, *v.a.* To discharge, or dismiss. 2. To abuse విడుపు viḍupu, *s.* Quitting, leaving, relinquishing, abandoning.

విడుత, విడత viḍuta, viḍata, *s.* In composition. Time; as, ఒకవిడుత okaviḍuta, Once, &c.

విడుదల viḍudala, *s. vide* విడదల viḍadala.

విడెము, విడ్యము viḍemu. viḍyamu, *s. vide* విడియము viḍiyamu.

విడ్డూరము viḍḍúramu, *s.* Obstinacy. *adj.* Obstinate.

వితండము vitaṇḍamu, *s.* Criticism; refutation, subverting another' opinion, and establishing one's own.

వితా, విత vitá, vita, *adj.* Useless, vain.

వితాకు vitáku, *s.* Being without motion. వితాకుపడు vitákupaḍu, *v. n.* To become motionless.

విత్తనము vittanamu, *s.* A seed.

విత్తు vittu, *s.* A seed. *v. a.* To sow. విత్తించు vittintsu, *v. Caus.* To cause to sow.

విదలించు-విదల్చు, విదిలించు vidalintsu-vidaltsu, vidilintsu, *v. a.* To shake, or beat out the dust from any thing. 2. To reject with anger.

విద్య, విద్దె vidya, vidde, *s.* Science, knowledge, learning. 2. A language, or tongue. 3. An art. 4. Juggling. విద్యార్థి vidyárthi, *adj.* Desirous of acquiring science. *s.* A student. విద్యలాడు vidyaláḍu, To juggle; to play tricks of legerdemain.

విద్వాంసుడు vidvámsuḍu, *s.* A learned man; a man of letters, a pundit.

విద్వాంసురాలు vidvámsurálu, *s.* A learned woman.

విధము vidhamu, *s.* Manner, way, mode. 2. Kind, sort.

విధవ vidhava, *s.* A widow.

విధి vidhi, *s.* Bramha, the creator. 2. Destiny, fate, luck. 3. A sacred precept, act, or rite, prescribed by the Védas, effecting certain consequences. 4. A decree, order, or command. 5. An act, or action.

విధించు vidhintsu, *v. a.* To order, command, ordain, or prescribe.

వినకరి vinakari, *s.* Hearing, listening.

వినయము vinayamu, *s.* Humility, supplication. 2. Mildness. 3. Reverence, obeisance. 4. Politeness, civility.

వినా, వినాగా viná, vinágá, *adv.* Without, except. వినాయించు vináyintsu, *v. a.* To except, or excempt.

వినాశము vinásamu, *s.* Ruin, destruction, annihilation. 2. Disappearance, loss.

వినికి, వినికిడి viniki, vinikidi, *s.* Hearing, listening.

వినియోగము viniyógamu. *s.* Giving, or parting with, any thing, for a consideration, or in expectation of some advantage.

విను vinu, *s.* The sky. *v. a.* To hear. వినుచు-వినిపించు, వినుపించు vinutsu-vinipintsu, vinupintsu, *v. Caus.* To cause to hear. The two latter forms, however, as well as వినవచ్చు, వినబడు vinavatstsu, vinabadu, Used impersonally with the dative case, denote to be heard. నాకువినిపించిందినákuvinipinchindi, I have heard.

వినుతి vinuti, *s.* Praise, commendation.

వినుతించు vinutintsu, *v. a.* To praise, or commend.

వినోదము vinódamu, *s.* Eagerness, vehemence. 2. Play, sport, pastime.

విన్నదనము vinnadanamu, *s.* Sorrow, grief, affliction. విన్నబోవు vinnabó vu. To be sorrowful, or afflicted.

విన్నపము vinnapamu, *s.* *vide* విజ్ఞాపనము. vijnápanamu. విన్నపించు, విన్నవించు vinnapintsu, vinnavintsu, *v. a.* To represent, address, or solicit; to make application.

విన్నాణము vinnánamu, *s.* Worth, worthiness. *adj.* Worthy.

విన్ను vinnu, *s.* The sky.

విపరీతము viparítamu, *adj.* Contrary, opposite, reverse, inverse.

విప్పు vippu, *v. a.* To untie, or loosen. *adj.* Extensive, large.

విప్రుడు viprudu, *s.* A brahman.

విభక్తి vibhakti, *s.* In grammar, The case of a noun.

విభజించు vibhajintsu, *v. a.* To divide, share, or make a partition.

విభవము vibhavamu, *s.* Substance, property, wealth, riches.

విభాగము vibhágamu, *s.* Share, part, portion. విభాగించు vibhágintsu, *v. a.* To divide, or share.

విమర్శ vimarśa, *s.* Inquiry, investigation, examination. విమర్శించు vimarśintsu, *v. a.* To investigate.

విమానము vimánamu, *s.* A car, or chariot, of the gods, sometimes serving as a seat or throne, and at others carrying them through the skies self-directed, and self-moving. 2. Any car, or vehicle. 3. A horse. 4. A palace; the palace of an emperor or supreme monarch.

వియ్యము viyyamu, *s.* Connexion by affinity, or marriage. వియ్యపురాలు viyyapurálu, *s.* The connexion of mothers-in-law to each other. వియ్యంకుడు viyyankuḍu, *s.* The connexion of fathers-in-law to each other. వియ్యమందు viyyamandu, To become connected, by marriage.

విరగబడు viragabaḍu, *v. n.* To be proud, or arrogant. విరగబాటు viragabáṭu, *s.* Pride, haughtiness.

విరవిర viravira, *s.* Heat, ardour, inflammation. విరవిరమను viraviramanu, *v. n.* To be inflamed.

విరసము virasamu, *s.* Rupture, or disagreement, among friends.

విరహము virahamu, *s.* Separation; parting, especially of lovers.

విరాళము viráḷamu, *s.* A tax, or impost.

విరాళి viráḷi, *s.* The pain of separation, from a husband, or lover.

విరి viri, *s.* A flower.

విరిబోడి, విరిబోణి viribóḍi, viribóṇi, *s.* A woman.

విరియు viriyu, *v. n.* To expand, or blow, as a flower; to crack, as lime-stone, when burnt. తలవిరియబోసుకొను talaviriyabósukonu, To wear the hair all dishevelled.

విరుగు virugu, *v. n.* To break, or become broken. 2. To be defeated. 3. To curdle. విరుచు virutsu, *v. a.* To break, or reduce, to pieces. 2. To kill, or destroy, as applied to mercury when mixed, or amalgamated with other medicines. 3. To counteract, as applied to poison. విరిచికట్టు virichikaṭṭu, *v. a.* To pinion. విరగగొట్టు viragagoṭṭu, *v. a.* To rout, or defeat.

విరుగుడు viruguḍu, *s.* A remedy; a counteracting remedy.

విరోధము viródhamu, *s.* Enmity, animosity. 2. Opposition, contradiction. 3. Prevention, hindrance. విరోధించు viródhintsu, To oppose, withstand, or contradict. 2. To prevent or hinder.

విరోధి virodhi, *s.* An enemy, or opponent.

విఱ్ఱివి, విఱ్ఱివిడి virrivi, virrividi, *s.* Extent. *adj.* Extensive, large.

విఱ్ఱవీగు virravígu, *v.n.* To be puffed up ; to be large, big, or proud.

విలపించు vilapintsu, *v. n* To lament ; to be in grief, or affliction.

విలవ vilava, *s. vide* వెల vela.

విలవిలగొట్టుకొను, విలవిలలాడు vilavilagoṭṭukonu, vilavilaláḍu, *v. n.* To be convulsed, or in convulsions.

విలక్షణము vilakshaṇamu, *adj.* Other. 2. Unprecedented, extraordinary.

విలాపము vilápamu, *s.* Lamentation, weeping, grief, distress.

విలాపించు vilápintsu, *v. n. vide* విలపించు vilapintsu.

విలాసము vilásamu, *s.* One kind of feminine action, considered as proceeding from, and indicative of amorous sentiments ; change of place, posture, gait, or look, on the approach of the lover ; as, hiding at his approach, assuming a look of displeasure, &c. 2. Sport, pastime, play ; especially amorous pastime, dalliance, wantonness.

విలుచు vilutsu, *v. a.* To sell.

విలువ viluva, *s. vide* వెల vela.

విల్లంగము villamgamu, *s.* A claim, or dispute. సర్వవిల్లంగశుద్ధిగా sarvavillangaśuddhigá, Without any the smallest claim. This is a phrase in bills of sale, transferring property without any the smallest reservation, or future claim.

విల్లు, విలు villu, vilu, *s.* Making in the inflex. Sing. వింటి vinṭi, And in the *nom. plu.* విండ్లు vinḍlu, A bow. విలుకాడు vilukáḍu, *s.* An archer. విలురాశి vilurási, The sign Sagittarius. విల్లెక్కుబెట్టు villekkubeṭṭu, To brace the bow. విల్లెక్కుడించు villekkudintsu, To unbrace it. విలువిద్య viluvidya, *s.* Archery.

వివరము vivaramu, *s.* Particulars, details ; explanation, a descriptive account. వివరించు vivarintsu, *v. a.* To particularize ; to describe.

వివాద, వివాదము vivâda, vivádamu, *s.* A contest, dispute, or quarrel. 2. litigation, a lawsuit.

వివాహము viváhamu, *s.* A marriage, or wedding; matrimony, wedlock.

వివేకము vivékamu, *s.* Discrimination, judgment ; the faculty of distinguishing things by their properties, and classing them according to their real, not apparent, nature ; in the Védánta system, it is applied to the power of separating Bramha, or the invisible spirit, from the ostensible world; truth, from untruth ; or reality,

from illusion. వివేకముతెచ్చుకొను vivékamutetstsukonu, One's-self to acquire this faculty.

వివేకి vivéki, *s.* A person who has acquired it. వివేకించు vivékintsu, To communicate to another the means of acquiring it.

వివేచించు vivéchintsu. *v. a.* To exercise this faculty; to discriminate, to distinguish.

విశదము viśadamu, *adj.* Pure, clear, white; evident, apparent, manifest. విశదపఱచు viśadaparratsu, *v. a.* To explain, make clear, or manifest.

విశాలము viśálamu, *adj.* Great, stupendous, large; spacious, extensive, broad.

విశేషణము viśéshaṇamu, *s.* In grammar, An adjective.

విశేషము viśéshamu, *s.* Distinction, difference. 2. In logic, the peculiar attribute, predicable proprium. 3. Any thing extraordinary, or unusual. 4. Detail, particulars. 5. A charitable, or virtuous, action. *adj.* Different, distinct. 2. Extraordinary, unusual. 3. Much, great. 4. Charitable.

విశేషించు viśéshintsu, *v. a.* To state in detail; to particularize.

విశేష్యము viśéshyamu, *s.* In grammar, A substantive.

విశ్రమము viśramamu, *s.* Rest, repose.

విశ్వము viśvamu, *s.* The universe, or world.

విశ్వాసము viśvásamu, *s.* Truth, faith, confidence. 2. Kindness, favor.

విషము vishamu, *s.* Poison, venom, virus. 2. Water.

విషయము vishayamu, *s.* An object of sense; as colour, form, flavour, odour, and sound. 2. An object in general. 3. Respect, relation; in such phrases as, in this respect, in that respect. Postpos. Respecting, regarding.

విషాదము vishádamu, *s.* Sadness, lowness of spirits, dejection.

విసనకఱ్ఱ, విసరుకఱ్ఱ visanakarrra, visarukarrra, *s.* A fan; a punka.

విసము visamu, *s. vide* విషము vishamu.

విసరు, విసురు visaru, visuru, *v. n.* To blow as the wind. *v. a.* To fan. 2. To grind. 3. To brandish or flourish about a sword, &c. 4. To shake or swing about in the wind. విసిరివేయు visirivéyu, To sling, or throw from a sling.

విసుకు, విసువు visuku, visuvu, *s.* Fatigue, weariness, tiresomeness. *v. n.* To be fatigued, or tired.

విసికించు visikintsu, *v. a.* To tire, or fatigue.

విస్తరి—విస్తర, విస్తరాకు vistari-vistara, vistaráku, *s.* A dish, or plate, made of fresh green leaves, sewn or stitched together.

విస్తరించు—విస్తరిలు, విస్తరిల్లు vistarintsu-vistarilu, vistarillu, *v. n.* To extend, spread out, or expand. 2. To dilate. The first of these three verbs is also used in an active sense, in the two meanings already given; and, also in that sense, denotes, to publish, or make public.

విస్తారము vistáramu, *s.* Abundance, a great deal, plenty. 2. Diffusion, extension. *adj.* Abundant, much, ample, large, great.

విస్తీర్ణము vistírṇamu, *adj.* Expanded, wide, great, large.

విస్తు vistu, *s.* Surprize, wonder.

విహితము vihitamu, *s.* Friendship, intimacy. *adj.* Amiable, friendly, intimate. 2. Proper, fit.

వీ

వీక víka, *s.* Courage, boldness.

వీగు vígu, *v. n.* To retire, go back, or retreat. 2. To become large, or big.

వీచు vítsu, *v. n. vide* విసరు visaru. Except the active meaning No. 2.

వీటి víṭi, *s.* Ravage, plunder.

వీడియము—వీడెము, వీడ్యము vídiyamu-vídemu, vídyamu, *s. vide* విడియము vidiyamu.

వీడు víḍu, *s.* A city. 2. An army. In the former sense, it makes in the inflex. Sing. వీటి víṭi, *v. a.* To quit, or relinquish. *v. n.* To be separated, loosened, or unfastened.

వీడు víḍu, *pro.* He, this man. This is the proximate demonstrative pronoun of the third person masculine.

వీడ్కొను víḍkonu, *v. Comp.* Of వీడు víḍu, q. *v.* To give up, leave, quit or take leave. వీడ్కొలుపు víḍkolupu, *v. Comp. Caus.* To send away, or dismiss.

వీడ్వడు víḍvaḍu, *v. n.* To be exchanged, by mistake.

వీణ víṇa, *s.* The Hindoo Vína, or lute, a fretted instrument of the guitar kind, usually having seven wires or strings, and a large gourd at each end of the finger board; the extent of the instrument is two octaves; it is supposed to be the invention of Nárada the son of Bramha, and has many varieties enumerated according to the number of strings, &c.

వీణె víṇe, *s. vide* వీణ víṇa. 2. A box for musk.

వీతెంచు vítentsu, *v. n.* To blow as wind.

వీథి, వీది vídhi, vídi, *s.* A street. 2. A row or line. 3. A road.

వీనులు vínulu, *s. plu.* The ears. వీనుల కంటి vínulakanti, *s. lit.* Ear eyed. A serpent; because it is supposed to admit sounds through the orifice of the eye.

వీపు vípu, *s.* The back. వీపుచూపు víputsúpu, To turn the back; to flee.

వీరణము víraṇamu, *s.* A species of drum.

వీరమద్దెలలు víramaddelalu, *s. plu.* Ornaments for the middle toe.

వీరముష్టివాండ్లు víramushṭivánḍlu, *s. plu.* A particular class of itinerant beggars, who practise incantations.

వీరుడు víruḍu, *s.* A hero, warrior, or champion; a brave man.

వీఱడి vírraḍi, *s.* A foolish, or silly, person.

వీల్పడు vílpaḍu, *v. n.* To succeed. వీల్పఱచు vílparratsu, *v. a.* To cause to succeed; to arrange.

వీవెన vívena, *s.* A fan.

వీసము vísamu, *s.* The sixteenth part, or fraction, of any thing. 2. A share.

వీసర vísara, *s.* A little, or small quantity.

వీసరబోవు vísarabóvu, *v. n.* To begin to spoil.

వీసె víse, *s.* The weight termed a a viss.

వృ

వృత్తాంతము vṟittántamu, *s.* Tidings, news, intelligence. 2. Detail, particulars. 3. An event, or occurrence.

వృత్తి vṟitti, *s.* Livelihood, profession, means of acquiring subsistence. 2. Conduct.

వృథా, వృథ vṟithá, vṟitha, *adj.* Vain, useless, fruitless. *adv.* In vain.

వృద్ధత్వము vṟíddhatvamu, *s.* Old age.

వృద్ధాప్యము vṟiddhápyamu, *s.* Old age.

వృద్ధి vṟiddhi, *s.* Increase, augmentation, extension, enlargement. 2. Prosperity, success. 3. Interest, usury; especially returning the principal with a proportionate increment, as in the case of seed corn lent.

వృద్ధు, వృద్ధుడు vṟiddhu, vṟiddhuḍu, *s.* An old man. వృద్ధురాలు vṟiddhurálu, *s.* An old woman.

వృషభము vṟishabhamu, *s.* A bull. 2. The sign Taurus. *adj.* In composition only, Pre-eminent, excellent.

వె

వెంగళి vengaḷi, *s.* A foolish, or silly, person.

వెంట venṭa, *adv.* With, along with, in company with. 2. Behind, after; as regards situation, but never

applied to time. వెంటనంటు ventanantu, To go or follow close behind. వెంటబడు ventabadu, To follow, or accompany.

వెంటి venti, s. A straw-rope.

వెంట్రకాయ ventrakáya, s. A crab.

వెంట్రుక ventruka, s. A hair; more generally used in the plural to denote The hair; as, వెంట్రుకలుదువ్వు ventrukaluduvvu, To comb the hair.

వెంట్రువ ventruva, s. A species of the mungoose, or Viverra ichneumon.

వెండి vendi, s. Silver. *adj.* Silver. *adv.* Again, once more.

వెండియు vendiyu, *adv.* Again, once more.

వెంపరలాడు vemparaládu, *v. n.* To grope; to search for.

వెంబడి vembadi, *adv. vide* వెంట venta. వెంబడించు vembadintsu, *v. a.* To follow, or accompany.

వెక్కసము vekkasamu, s. Dislike, repugnance. 2. Repletion of food. 3. Severity. వెక్కసమవు vekkasamavu, *v. n.* To dislike. 2. To be full to repletion. 3. To be severe, or displeased.

వెక్కిరించు vekkirintsu, *v. a.* To mimic, jeer, mock, ridicule, or laugh at. వెక్కిరింత vekkirinta, s. Mimicry, jeering, ridicule.

వెక్కిలి vekkili, s. *vide* వెక్కు vekku.

వెక్కు vekku, s. The hiccup, or hiccough. *v. n.* To hiccup. వెక్కివెక్కియేడుచు vekkivekkiyédutsu, To sob, in weeping.

వెగటు vegatu, s. Harshness of taste. 2. Satiety, repletion.

వెగడు vegadu, s. Being without motion. 2. Surprize, astonishment.

వెగ్గలము veggalamu, s. *vide* వెక్కసము vekkasamu.

వెచ్చ vetstsa, s. Heat. 2. Fever. *adj.* Hot.

వెచ్చదనము, వెచ్చన vetstsadanamu, vetstsana, s. Heat, warmth. వెచ్చని vetstsani, *adj.* Hot, warm.

వెచ్చము vetstsamu, s. Expenditure, expence. 2. Purchasing trifling articles on credit. వెచ్చగాడు vetstsagádu, s. An extravagant, or dissipated, man; a gallant.

వెచ్చల్లు vetstsallu, *v. a.* To scatter, or cast about.

వెజ్జు vedzdzu, s. A physician.

వెట్ట vetta, s. Heat of the body.

వెట్టి vetti, s. The performing the lowest village offices, such as cooly, or porter's, work; Sealing the grain heaps, &c., without pay, in consideration of fees in grain, or of lands enjoyed free of assessment. వెట్టివాడు vettivádu, A man thus employed.

వెడద veḍada, *adj*. Extensive, large, wide. వెడదమోముమెకము veḍadamómumèkamu, *s*. The lion.

వెడలు veḍalu, *v. n*. To set out.

వెడలుపు, వెడల్పు veḍalupu, veḍalpu, *s*. Breadth. *adj*. Broad.

వెడవిల్తుడు veḍaviltuḍu, *s*. Kaṃa, the Hindoo Cupid.

వెణగు veṇagu, *s*. A foolish, or silly, person.

వెతకు, వెతుకు vetaku, vetuku, *v. a*. *vide* వెదకు vedaku.

వెద veda, *s*. The sowing of seed. 2. The rutting season. 3. Grief, pain. వెదగొఱ్ఱు vedagorrru, A sowing machine. వెదావు vedávu, A cow ready for the bull.

వెదకు, వెదుకు vedaku, veduku, *v. a*. To search, look, or seek for.

వెదచల్లు vedatsallu, *v. a*. *vide* వెచ్చల్లు vetstsallu.

వెదురు veduru, *s*. The bamboo. *adj*. Of or belonging to that plant. వెదురుబొంగు vedurubongu, *s*. A bamboo pole.

వెధవ. వెధవరాలు vedhava, vedhavarálu, *s*. A widow.

వెనక venaka, *postpos*. Behind, after; either as refers to situation, or time. *s*. Former times. వెనకటి venakaṭi, *adj*. Former, previous. 2. Subsequent, following. వెనకకు, వెనక్కు-బోవు venakaku, venakkubóvu, To retire or withdraw.

వెనకదీయు venakadíyu, *v. n*. To draw back, retire, retreat, retract, or prevaricate. వెనకచిక్కు venakachikku, To hang behind. వెనకబడు venakabaḍu, To fall behind. 2. To remain as a surplus. వెనకవేయు venakavéyu, To throw, or keep, behind. 2. To save a surplus. వెనక్కుయిచ్చు venakkuyitstsu, To return, or give back. వెనకముందవు venakamundavu, *lit*. The back to be in front. To be in confusion. 2. To be, as to time, a little earlier or later. వెనకవేన venakavéna, *s*. The back.

వెన్న, వెన్నపూస venna, vennapúsa, *s*. Butter.

వెన్నప్పము vennappamu, *s*. A sort of sweet cake.

వెన్ను, వెను vennu, venu, *s*. The back. 2. An ear of corn. వెన్నిచ్చు vennitstsu, To retire, or retreat. వెన్నుపూస, వెన్నెముక vennupúsa, vennemuka, *s*. The back bone. వెనుదగులు-వెన్నాడు, వెన్నాడు venudagulu-vennáḍu, vennáḍu, To follow, or pursue.

వెన్నుపట్టె, వెన్నుబద్ద vennupaṭṭe, vennubadda, *s*. The main and middle beam of a shelving roof, supporting those on each side of it.

వెన్నెల vennela, *s.* Moonlight. గుడ్డి వెన్నెల guḍḍivennela, Obscure moonlight. వెన్నెలగాయు vennela-gáyu, Moonlight to shine.

వెయ్యి, వెయి veyyi, veyi, *numeral adj.* & *s.* A thousand.

వెరవరి veravari, *s.* A clever, skilful, or adroit person.

వెరవిడి veraviḍi, *s.* Contrivance, expedient, method, adroitness,

వెరవు veravu, *s.* Contrivance, expedient, method, adroitness. 2. Skill, cleverness.

వెరసి verasi, *s.* The total, or whole. *adj.* Total, entire.

వెఱ verra, *s.* Fear. వెఱచఱచు. verra tsarratsu, వెఱచు, వెఱుచు verratsu, verrutsu, *v. n.* To fear, or be afraid. వెఱపించు, వెఱిపించు verrapintsu, verripintsu, *v. a.* To frighten, or terrify. వెఱపు, వెఱుపు verrapu, verrupu, *s.* Fear.

వెఱగు verragu, *s.* Surprize, astonishment, wonder. వెఱగొందు verragondu, *v. n.* To be astonished, or surprized.

వెఱబొమ్మ verrabomma, *s.* A scare-crow.

వెఱ్ఱి verri, *adj.* Mad. 2. Foolish, silly. 3. Inferior in it's species. *s.* Madness. 2. Folly.

వెఱ్ఱినీళ్లు verriniḷḷu, *s.* The liquor extracted from the palmyra, date, or cocoanut tree.

వెల vela, *s.* Price, value, rate.

వెలంది-వెలది, వెలదుక velandi-veladi, veladuka, *s.* A woman.

వెలపల velapala, *s.* The outside. It's inflexion is వెలపటి, వెలపలి velapaṭi, velapali, Also used as adjectives, to denote Outer, outside.

వెలమ velama, *adj.* Of or belonging to the Vellama caste, one of the principal of the Telugu Súdra tribes.

వెలయాలు velayálu, *s*, A courtezan, or harlot.

వెలయు velayu, *v. n.* To be pleased. 2. The deity to vivify an idol. 3. To shine, or be splendid. వెలయించు velayintsu, *v. a.* To render splendid.

వెలవెలబోవు velavelabóvu, *v. n.* To become pale, or stupified.

వెలార్చు velártsu, *v. a.* To lose.

వెలి veli, *s.* Whitness. 2. Excommunication, or exclusion, from caste. *adj.* White. 2. Outer, outside. వెలివేయు velivéyu, *v. a.* To eject, or excommunicate, from a caste, or sect. వెలికొత్తు velikottu, To drive out.

వెలికిలబడు velikilabaḍu, *v. n.* To recline, or lie on the back.

వెలిగారము veligáramu, *s.* Borax, used in soldering, and in medicine also.

వెలిచవి velitsavi, *s.* Adultery.

వెలితి veliti, *s.* Deficiency. 2. Vulgarity, lowness. *adj.* Inferior, less. 2. Low, vulgar. 3. Deficient. 4. Open, having interstices.

వెలితిప్ప velitippa, *s.* The paradise of Siva.

వెలిమిడి velimiḍi, *s.* The ashes of dried dung cakes.

వెలియు veliyu, *v. n.* Rain to stop. 2. Colour to fade. 3. *vide* వెలయు velayu, No. 2.

వెలివాడ veliváḍa, *s.* A village of Pariars. *lit.* An outer street; as these outcasts dwell in the suburbs only.

వెలిసె velise, *s.* That part of a beam which juts out beyond the wall.

వెలుగు velugu, *s.* Light, lustre, brightness, shining. *v. n.* To shine, or give light. వెలిగించు, వెలుగించు veligintsu, velugintsu, *v. a.* To make, or cause, to give light; to kindle, or light, a flame. వెలుగులయెకిమీడు velugulayekimíḍu, *s.* The sun.

వెలుగు velugu, *s.* A hedge.

వెలుగుబంటి velugubanṭi, *s.* A bear. *vide* ఎలుగుగొడ్డు elugugoḍḍu.

వెలుగురాజు, వెలుగురాయు velugurádzu, veluguráyu, *v. n.* To become hoarse.

వెలుచు, వెల్చు velutsu, veltsu, *v. a.* To wind thread.

వేలుతురు, వెల్తురు veluturu, velturu, *s.* Light, lustre, shining.

వెలుపల velupala, *s. vide* వెలపల velapala.

వెలువడములు veluvaḍamulu, *s. plu.* A sort of paddy.

వెలువడు veluvaḍu, *v. n.* To set out; to go out. వెలువరించు veluvarintsu, *v. a.* To drive away.

వెల్ల vella, *s.* The colour white. *adj.* White.

వెల్లవెలకల vellavelakala, *adv,* On the back; by the back.

వెల్లి, వెల్లువ velli, velluva, *s.* A flood, or inundation; a stream, or current.

వెల్లివిరియు velliviriyu, *v. n.* To be spread a broad, or become notorious.

వెల్లుల్లి vellulli, *s.* Garlick.

వెళుపు veḷupu, *s.* Breadth. *adj.* Broad. వెళుపాటి veḷupáṭi, *adj.* Broad. *vide* వెడలుపు veḍalupu.

వెళ్లు veḷḷu, *v. n.* To go, proceed, or depart. 2. To flee, or run away. వెళ్లించు-వెళ్లజేయు, వెళ్లగొట్టు veḷḷintsu-veḷḷajéyu, veḷḷagoṭṭu, *v. a.* To drive out, or away. కడుపువెళ్లు kaḍupuveḷḷu, The bowels to be loose, or out of order. వెళ్లగక్కు veḷḷagakku, *v. a.* To vomit. 2. To disgorge, or give back under constraint. వెళ్లనాడు veḷḷanáḍu, *v. a.* To promise, or declare, publicly.

వెవ్వేఱుగా vevvérrugá, *adv.* Separately.

వెస vesa, *s.* Haste, speed.

వెసనము vesanamu, *s.* *vide* వ్యసనము vyasanamu.

వెసల, వెసలె vesala, vesale, *s.* A small earthen pot, with a wide mouth.

వే

వే vé, *adj.* A thousand. 2. Frequent, often, many, much; as వేమాఱు vémárru, Often times. *adv.* Quickly, hastily.

వేంచేయు vénchéyu, *v. n.* To come, or go, as applied to the great only. వేంచేపు vénchépu, *s.* Coming, or going, as so applied.

వేండ్రము véndramu, *s.* The heat, either of the sun, or of any pungent taste.

వేకటి vékaṭi, *s.* Pregnancy. *adj.* Pregnant, as applied to women only.

వేకి véki, *s.* Fever.

వేకువ vékuva, *s.* The morning, or dawn.

వేకువజాము vékuvadzámu, *s.* The morning watch; the dawn of day.

వేగము végamu, *s.* Haste, quickness, speed, velocity. 2. Violence, impetuosity, severity, sudden impulse. *adj.* Quick, speedy. 2. Violent, severe, impetuous. *adv.* Quickly, speedily.

వేగించు végintsu, *v. n.* To wake of one's-self; to watch without sleeping.

వేగింపు végimpu, *s.* The ceremony performed on the consummation of a marriage.

వేగిరము végiramu, *s.* Haste, speed, expedition.

వేగు végu, *s.* Spying, secretly prying into. *adj.* Of or belonging to the dawn of day. *v. n.* To dawn. 2. To be fried. 3. To watch without sleeping.

వేగుచూచు végutsútsu, To spy. వేగులవాడు végulaváḍu, *s.* A spy.

వేచు vétsu, *v. a.* To fry, or grill. 2. *vide* ఏచు étsu.

వేట véṭa, *s.* Hunting, the chase. 2. A sheep, or goat, for slaughter. వేటకాడు véṭakáḍu, *s.* A huntsman, or hunter, వేటకుక్క véṭakukka, *s.* A hound, or dog trained for the chase. వేటాడు véṭáḍu, To hunt.

వేటు véṭu, *s.* A blow, or stroke. 2. The firing of fire arms. వేట్లాడు véṭláḍu, To fight.

వేడి véḍi, *s.* Heat. *adj.* Hot, warm. వేడివేల్పు véḍivélpu, s. The sun. *lit.* The hot deity.

వేడికోల véḍikóla, *s.* *vide* ఏడికోల éḍikóla.

వేడిమి védimi, *s.* Heat, warmth.

వేడు védu, *v. a.* To beg, pray, or solicit. 2. To wish, or desire. వేడుకొను vêdukonu, *v. Comp.* To beg, or solicit, for one's-self.

వేడుక véduka, *s.* A spectacle, or show. 2. Pomp. 3. A curiosity. 4. Eagerness. *adj.* Pompous. 2. Curious. 3. Pleasant, amusing, happy, pleased. వేడుకపడు védukapadu, To be happy, or pleased.

వేడుకకత్తె védukakatte, *s.* A courtezan; an adulteress.

వేడుకకాడు védukakádu, *s.* A gallant, or lover.

వేణ్ణీళ్లు vénníllu, *s.* Hot water.

వేత véta, *s.* Throwing, casting. 2. A throw, or cast.

వేదన védana, *s.* Perception, sensation. 2. Pain, agony, distress. 3. Knowledge.

వేదము védamu, *s.* Veda. The generic term for the sacred writings, or scriptures, of the Hindoos, supposed to have been revealed by Bramha.

వేదురు véduru, *s.* Madness, folly. *adj.* Mad, foolish.

వేన véna, *adj.* In composition, Many; as, వేనవేలు vénavélu, Many thousands.

వేపు vépu, *s.* Frying.

వేపుడు vépudu, *s.* A frying pan. *adj.* Fried, baked, dressed.

వేమఱు, వేమాఱు vémarru, vémárru, *adv.* Often, constantly.

వేయి véyi, *Numeral. adj.s.* A thousand.

వేరమి, వేరము vérami, véramu, *s.* Natural enmity, as that of the cat to a mouse, &c.

వేరు véru, *s.* A root in general.

వేఱె véré, *adj.* Separate, different, distinct, other, another.

వేఱ్ఱడి vérradi, *s.* Madness. 2. A mad person. *adj.* Mad.

వేఱు vérru, *s.* Separation, division. వేఱుపడు vérrupadu, *v. n.* To be separated, or divided; especially as applied to a Hindoo family separating, and each member taking his distinct portion of the paternal property. వేఱొక vérroka, *adj.* Another, other.

వేలము vélamu, *s.* A sale by auction.

వేలిమి vélimi, *s.* A burnt sacrifice.

వేలు vélu, *s.* Making in the inflexion. Sing. వేలి véli, A finger, or toe. 2. It is also the plural of వేయి véyi, *q.v. v.n.* To hang, or to be suspended. వేలాడు véládu, *v. n.* To hang. బొటమనవేలు botamanavélu, *s.* The thumb, or great toe. చిటికెనవేలు chitikenavélu, *s.* The little finger, or toe. నడిమివేలు nadimivélu, *s.* The middle finger, or toe.

వేలుచు, వేల్చు vélutsu, véltsu, *v. a.* To offer up a burnt sacrifice.

వేలుపు, వేల్పు vélupu, vélpu, *s.* A god, or deity. *adj.* Of or belonging to the deity, or to heaven.

వేల్పులసాని vélpulasáṇi, *s.* A female fortune teller.

వేళ véḷa, *s.* A time, period, or opportunity. ఈ వేళ í véḷa, *s.* To-day. 2. This time. ఆ వేళ á véḷa, *s.* That day. 2. That time.

వేళాకోళము véḷákóḷamu, *s.* Playing, joking, trifling.

వేవిళ్లు véviḷḷu, *s. plu.* The vomiting, and other signs of pregnancy.

వేవుజాము vévudzámu, *s. vide* వేకువజాము vékuvadzámu.

వేవురు vévuru, *Numeral adj. & s. plu.* A thousand persons.

వేశ్య véśya, *s.* A prostitute, or courtezan.

వేషము, వేసము véshamu, vésamu, *s.* Disguise, a mask. 2. Ornament, dress, decoration. వేషమువేయు véshamuvéyu, To put on a disguise. వేషధారి véshadhári, *s.* A person in disguise; a mask.

వేష్టువ véshṭuva, *s.* Used by the Vaishnavas only, A garment.

వేసంగి, వేసవి vésangi, vésavi, *s.* The summer, or hot weather.

వేసట vésaṭa, *s.* Fatigue. 2. Vexation.

వేసడము vésaḍamu, *s.* A mule.

వేసఱు, వేసారు vésarru, vésárru, *v. n.* To be fatigued, or tired. 2. To be vexed; to fret.

వేవాలు véválu, *s. plu. vide* వేవిళ్లు véviḷḷu.

వై

వైఖరి vaikhari, *s.* Conduct. 2. Manner.

వైచు vaitsu, *v. a.* To throw, or fling.

వైడూర్యము vaiḍúryamu, *s.* The lapis lazuli.

వైద్యము vaidyamu, *s.* Medical aid, advice, or prescription. 2. The science of medicine.

వైద్యుడు, వైద్దుగుడు vaidyuḍu, vaidduguḍu, *s.* A physician.

వైనము vainamu, *s.* Detail; particulars. 2. Convenience. 3. Affair, circumstance. 4. Cause, reason. 5. Manner, way.

వైపు vaipu, *s.* A direction, side, or quarter. 2. An expedient. 3. Convenience.

వైభవము, వైభోగము vaibhavamu, vaibhógamu, *s.* Wealth, riches. 2. Happiness.

వైరము vairamu, *s*, Enmity, hatred, hostility. వైరనిర్యాతనము, వైరశుద్ధి vairaniryátanamu, vairaśuddhi, *s.* Revenge, retaliation.

వైరాగ్యము vairágyamu, *s.* The absence of worldly passion,or desire. 2. The profession of religious mendicity.

వైరాను vairánu, *adj.* Desolated, waste, depopulated, ruined.

వైరి vairi, *s.* An enemy. 2. A hero.

వైళము vaiḷamu, *s.* Haste, speed.

వైష్ణవము vaishṇavamu. *s.* The sect of Vishnu.

వైష్ణవుడు vaishṇavuḍu, *s.* A follower of Vishnu, one of his sect.

వ్య

వ్యభిచారము vyabhichāramu, *s.* Prostitution. 2. Erring, straying. వ్యభిచరించు vyabhicharintsu, To go astray.

వ్యర్థము vyarthamu, *adj.* Useless, vain, fruitless, unprofitable, unmeaning.

వ్యవసాయము vyavasáyamu, *s.* Effort, industry. 2. Cultivation. వ్యవసాయముచేయు vyavasáyamuchéyu, To cultivate.

వ్యవహారము vyavahāramu, *s.* Law-suit, litigation. 2. Civil administration, management of public affairs. 3. Usage, custom. 4. Profession, business. వ్యవహరించు vyavaharintsu, To make use of. 2. To dispute, or litigate. వ్యవహారముచేయు vyavahāramuchéyu, To administer, or conduct public affairs.

వ్యసనము vyasanamu, *s.* Sorrow, grief. 2. Calamity, misfortune.

వ్యా

వ్యాకరణము vyákaraṇamu, *s.* A grammar.

వ్యాకులము vyákulamu, *adj.* Perplexed, confounded, bewildered.

వ్యాఖ్యానము, వ్యాఖ్య vyákhyánamu, vyákhya, *s.* A comment, or gloss; explanation, exposition.

వ్యాజము vyájamu, *s.* A pretence. 2. Fraud, deceit, cunning.

వ్యాజ్యము vyájyamu, *s.* A law-suit, dispute, or quarrel. వ్యాజ్యమాడు vyájyamáḍu, To dispute. వ్యాజ్యముతీర్చు vyájyamutírtsu, To settle a dispute. వ్యాజ్యకాడు vyájyakáḍu, A quarrelsome, or disputing, man.

వ్యాధి vyádhi, *s.* Sickness, illness, disease, malady.

వ్యాపారము vyápáramu, *s.* Trade, commerce.

వ్ర

వ్రక్క vrakka, *s.* *vide* వక్క vakka, No. 2.

వ్రక్కిలించు vrakkilintsu, *v. a.* *vide* వక్కిలించు vakkilintsu, Under. వక్క vakka.

వ్రచ్చు vratstsu, *v. a.* To tear open, or in pieces.

వ్రతము vratamu, s. Any meritorious act of devotion; the voluntary or vowed observance, or imposition of any penance, austerity, or privation; as fasting, continence, exposure to heat and cold, &c. వ్రతి vrati, s. One who performs a వ్రతము vratamu.

వ్రయము vrayamu, s. Expense, expenditure.

వ్రయ్యలు vrayyalu, s. plu. Slices, fragments, bits, pieces, splinters, &c.

వ్రయ్యు vrayyu, v. n. To be broken in pieces, or bits.

వ్రా

వ్రాత vráta, s. Writing, hand-writing.

వ్రాతకాడు vrátakáḍu, s. A scribe, writer, or accountant.

వ్రాయు vráyu, v. a. To write. 2. To delineate; to draw, or paint. వ్రాయించు vráyintsu, v. Caus. To cause, or make, to write. వ్రాసుకొను vrásukonu, v. Comp. To write on one's own account, or for one's own benefit.

వ్రాలు vrálu, s. plu. Letters of the alphabet. 2. Writing. చేవ్రాలు chévrálu, s. Signature. lit. Handwriting

వ్రి

వ్రిచ్చు vritstsu, s. Excessive eagerness.

వ్రే

వ్రేకము vrékamu, s. Wonder, surprize. 2. Excess. 3. Weight, heaviness.

వ్రేగు vrégu, s. Weight, heaviness.

వ్రేటు vréṭu, s. A blow. *vide* వేటు véṭu.

వ్రేయు vréyu, v. a. To throw, or fling. *vide* వేయు véyu.

వ్రేలాడు vréláḍu, v. n. To be suspended, or hanging. *vide* వేలాడు véláḍu, Under. వేలు vélu.

వ్రేలు vrélu, v. n. & s. *vide* వేలు vélu.

వ్రేల్మిడి vrélmiḍi, *adv.* In an instant; in a crack of the fingers.

శ

శ śa, The forty-sixth letter, and thirty-first consonant, in the Telugu alphabet.

శంక śanka, s. Doubt, uncertainty, suspicion. 2. Fear, awe, terror, apprehension. శంకితము śankitamu, *adj.* Alarmed, frightened. 2. Doubtful. శంకించు, శంకపడు śankintsu, śankapaḍu, To doubt, hesitate, or suspect. శంకానివృత్తి śankánivṛitti, s. *lit*: Dispelling doubt. Easing nature. 2. Human excrement.

శంఖము śankhamu, *s.* A conch, especially as used by the Hindoos either in libations, or when perforated at one end, as a horn. In this sense often written. శంఖు śankhu, 2. One of Cubera's treasures. 3. The number formed by the addition of sixteen cyphers to unity.

శంబడివాడు śambaḍiváḍu, *s.* A fisherman.

శకునము śakunamu, *s.* An omen, or augury, especially as derived from the flight of birds.

శక్తి śakti, *s.* Power; regal power as resulting from majesty, perseverance, and counsel. 2. Power, strength, prowess, force, ability.

శక్యము śakyamu, *adj.* Possible, practicable.

శగ, శఘ śaga, śagha, *s.* Heat, either internal, or external.

శతము śatamu, *s.* A hundred. *adj.* A hundred. 2. Many.

శత్రుడు, శత్రువు śatruḍu, śatruvu, *s.* An enemy, foe, or adversary. శత్రుత్వము śatrutwamu, *s.* Enmity.

శనగలు śanagalu, *s. plu.* The pulse termed Chenna, or Bengal horse gram. Cicerarietinum.

శబ్దము śabdamu, *s.* Sound in general, noise. 2. A sound; a word. 3. A voice. శబ్దగ్రహము śabdagrahamu, The ear. శబ్దశాస్త్రము śabdaśástramu, *s.* Grammar. శబ్దించు śabdintsu, *v. n.* To sound, or emit sound.

శబ్బర, శభ్ర śabbara, sabhra, *s.* Evil, misfortune, injury. *adj.* Unfortunate, bad, wicked.

శయనము śayanamu, *s.* Sleep. 2. A bed, or couch. శయనించు śayanintsu, *v. n.* To rest, recline, or lie down.

శయ్య śayya, *s.* A bed, couch, or sofa.

శరణము śaraṇamu, *s.* A house. 2. Refuge, asylum. 3. Protection, aid. 4. Quarter in battle.

శరణు śaraṇu, *s. vide* శరణము śaraṇamu, No. 2. &. 3.

శరీరము śaríramu, *s.* The body. 2. The constitution, temperament, or health.

శర్కర śarkara, *s.* Sugar. 2. gravel. శర్కరిలము śarkarilamu, *s.* Soil abounding in gravel.

శలవు śalavu. *s.* Order, command. 2. Leave, permission. 3. Expense, expenditure.

శల్యము śalyamu, *s.* A bone. 2. A thorn.

శల్లా śallá, *s.* Muslin cloth. 2. Any cloth without a border.

శవము śavamu, *s.* A corpse, or dead body.

శస్త్రము śastramu, *s.* A weapon, or surgical instrument, in general. శస్త్రవైద్యుడు śastravaidyuḍu, *s.* A surgeon.

శా

శాంతము, శాంతి śántamu, śánti, *s.* Patience, endurance; meekness, mildness, calm, tranquillity. The former word is also an *adj.* Patient, meek, mild, &c.

శాఖ śákha, *s.* A branch. 2. A bough, or branch, of a tree. శాఖానగరము śákhánagaramu, *s.* A suburb. *lit.* The branch of a city.

శాట śáta, *s.* Action, or deed. 2. Conduct, behaviour. 3. A ceremony for the dead.

శానా śáná, *s.* Much, plenty, abundance, a great deal. *adj.* Many, numerous, very, long. *adv.* Greatly, exceedingly.

శాపము śápamu, *s.* A curse, malediction, or imprecation. 2. An oath. శాపించు śápintsu, *v. a.* To curse.

శాబాసు śábásu, *interj.* Bravo! excellent!

శాల śála, *s.* A hall, a chamber. 2. A line, or avenue, of trees.

శాలువ, శాలూ śáluva, śálú, *s.* A shawl, especially those from Cashmere.

శాశ్వతము śáśvatamu, *adj.* Eternal, perpetual. శాశ్వతుడు śáśvatuḍu, *s.* Siva.

శాసనము śásanamu, *s.* An order, edict, or command. 2. A royal grant of land, or of privileges; a charter, &c., usually inscribed on stone, or copper. 3. A writing; a deed, a written contract, or agreement.

శాసలు śásalu, *s. plu.* Grains of rice mixed with turmerick, &c. Used on auspicious occasions.

శాస్త్రము śástramu, *s.* Scripture; science; institutes of religion, law, or letters; especially considered as of divine origin, or authority.

శి

శికా śiká, *s.* A coining die; an impression; a stamped coin.

శిఖరము śikharamu, *s.* The point, top, peak, or summit; especially of a tree, or mountain.

శిబిరము śibiramu, *s.* A camp, or encampment.

శిరస్సు, శిరము śirassu, śiramu, *s.* The head. 2. The top of a tree. శిరసావహించు śirasávahintsu, *lit.* To carry on the head. To obey implicitly.

శిరా śirá, *s.* Ink.

శిల śila, *s.* A stone.

శిల్పము śilpamu, *s.* An art; any manual, or mechanical, art. శిల్పి, శిల్పకారుడు śilpi, śilpakáruḍu, *s.* An artisan, or mechanic.

శిశువు śiśuvu, *s.* A child, infant, or babe. 2. The young of any animal.

శిష్యుడు śishyuḍu, *s.* A disciple, pupil, or scholar.

శిక్ష śiksha, *s.* Instruction. 2. Punishment, correction, chastisement. శిక్షితుడు śikshituḍu, *s.* A learned man. 2. A man who is punished. శిక్షించు śikshintsu, *v. a.* To punish, or chastise. 2. To teach, or instruct.

శీ

శీఘ్రము śíghramu, *s.* Speed, velocity, expedition, diligence, promptitude, haste. *adj.* Quick, speedy. *adv.* Quickly, swiftly, speedily.

శీతము śítamu, *s.* Cold, chillness. *adj.* Cold, chill.

శీలము śílamu, *s.* Nature, quality, disposition. 2. Good conduct, steady observance of morals.

శీలవంతము śílavantamu, *adj.* Of a good, or amiable disposition.

శు

శుంఠ śuntha, *s.* An ignorant, illiterate, or stupid, person.

శుద్ధము śuddhamu, *adj.* Pure, purified, clean cleansed. 2. Faultless, correct. 3. Entire, complete. *s.* The bright lunar fortnight. శుద్ధంగా śuddhangá, *adv.* Entirely, wholly, completely, perfectly.

శుద్ధి śuddhi, *s.* Purity, purification, cleansing.

శుభము śubhamu, *s.* Welfare, happiness, good fortune. 2. Any auspicious ceremony. *adj.* Happy, well, right, fortunate, auspicious, prosperous.

శుభ్రము śubhramu, *adj.* White. 2. Pure, clean. *s.* The colour white. 2. Purity, cleanliness. శుభ్రాంశుడు śubhrámśuḍu, *s.* The moon; from her white rays.

శూ

శూరుడు śúruḍu, *s.* A hero. శూరత్వము śúratvamu, *s.* Prowess, heroism, bravery.

శూల śúla, *s.* Pain, ache.

శృ

శృంగారము śṟingáramu, *s.* The passion, or sentiment of love; as an object of poetical description, or dramatic representation. 2. Beauty. 3. Ornament, decoration, embellishment. శృంగారవతి śṟingáravati, A female; as being ornamented.

శృంగారించు śṟingárintsu, *v. a.* To adorn, or decorate.

శృంగారించుకొను śṟingárintsukonu, *v. Comp.* To adorn, or decorate one's own person.

శె

శెపు śépu, s. Time, period.

శేషము śéshamu, s. The remainder, rest, or residue.

శై

శైత్యము śaityamu, adj. Cold, fresh. s. A cold.

శైవము śaivamu, s. The sect of Siva. adj. Of or belonging to that sect, or deity.

శో

శోకము śókamu, s. Grief, sorrow, affliction.

శోధనము śódhanamu, s. Search, examination, research. 2. Refining, cleansing.

శోధించు śódhintsu, v. a. To search, or examine. 2. To try. 3. To refine, or cleanse.

శోధకుడు śódhakuḍu, s. An examiner, critic, or visitor; scrutator.

శోభనము śóbhanamu, s. The consummation of a marriage. 2. The ceremony on that occasion. adj. Propitious, splendid, auspicious.

శోభించు–శోభిలు, శోభిల్లు śóbhintsu-śóbhilu, śóbhillu, v. n. To shine, to be splendid.

శోష śósha, s. Fainting from weakness. శోషబోవు śóshabóvu, v. n. To faint.

శౌ

శౌర్యము śauryamu, s. Strength, power, heroism, valour, prowess.

శ్మశానము śmaśánamu, s. A cemetery, or place where dead bodies are burnt, or buried.

శ్ర

శ్రద్ధ śraddha, s. Faith, belief, devotion, confidence. 2. Wish, desire, strong inclination.

శ్రద్ధాళువు śraddháḷuvu, s. A woman longing for any thing; as in pregnancy. adj. Faithful, believing. 2. Desirous.

శ్రమ, శ్రమము śrama, śramamu, s. Labour, toil, fatigue, weariness, difficulty, trouble, distress.

శ్రా

శ్రాద్ధము śráddhamu, s. A funeral ceremony, observed at various fixed periods, and for different purposes, consisting of offerings with water and fire, to the gods, and manes; and gifts and food to the relations present, and assisting brahmans. It is especially performed for a parent recently deceased, or for three paternal ancestors, or for all ancestors collectively, and is supposed necessary to secure the ascent and residence of the souls of the deceased, in a world, appropriated to the manes.

శ్రీ

శ్రీ śrí, *s*. Lakshmi, the goddess of riches, plenty, and prosperity, and wife of Vishnu.

శ్రే

శ్రేయము, శ్రేయస్సు śréyamu, śréyassu, *s*. Virtue, or moral merit. 2. Final beatitude, the delivery of the soul from body, and it's exemption from further transmigration. 3. Good fortune, prosperity.

శ్రేష్ఠము śréshṭhamu, *adj*. Best, most excellent, pre-eminent.

శ్లో

శ్లోకము ślókamu, *s*. A verse, or stanza. 2. Fame, celebrity.

ష

ష sha, The forty-seventh letter, and thirty-second consonant, in the Telugu alphabet.

షడ్డకుడు shaḍḍakuḍu, *s*. *vide* సడ్డకుడు saḍḍakuḍu.

షష్టి shashṭi, *s*. & *adj*. Sixty.

షష్ఠము shashṭhamu, *adj*. Sixth.

స

స sa, the forty-eighth letter, and thirty-third consonant, in the Telugu alphabet. It is substituted for initial చ cha, when words, beginning with చ cha, are preceded by nouns in the nominative case, even when used accusatively, or by any part of the verb ending in డు, ḍu, దు du, and ది di, or by the words అప్పుడు, ఇప్పుడు appuḍu, ippuḍu, and ఎప్పుడు. eppuḍu.

సం sam, particle in composition only, with, together with, &c., Being the optional form of writing. సమ్ sam.

సంకటము sankaṭamu, *s*. Trouble, misfortune. 2. Difficulty. 3. Illness, indisposition, pain. *adj*. Narrow, contracted.

సంకటి sankaṭi, *s*. A sort of coarse bread.

సంకరము sankaramu, *s*. Sweepings, dust. 2. Mixing, blending. 3. A mixed caste, or race; one proceeding from promiscuous intercourse.

సంకులము sankulamu, *adj*. Confused, crowded, impervious. 2. Inconsistent, contradictory.

సంకెల sankela, *s*. A fetter, or iron.

సంకోచము sankóchamu, *s*. Shrivelling up, contracting. 2. Hesitation, timidity, modesty. సంకోచించు sankóchintsu, *v*. *a*. To Shrivel up, or contract. 2. To hesitate, &c.

సంక్రాంతి, సంక్రమణము sankránti, sankramaṇamu, *s.* The actual passage of the sun, or other planetary body, from one sign of the zodiac, into another.

సంఖ్య sankhya, *s.* Number in general. 2. A number, or numeral. 3. Counting.

సంగడము sangaḍamu, *s.* Help, assistance, aid.

సంగడి sangaḍi, *s.* A kind of boat, constructed of two trunks of the palmyra tree, hollowed out. 2. Friendship. 3. A friend.

సంగతి sangati, *s.* Association, union. 2. Subject, matter, affair, business, circumstance, occurrence, contents of a writing.

సంగమము sangamamu, *s.* Meeting, union, junction, association. 2. Copulation, coition. 3. Confluence, as of rivers. 4. The adaptation of two things to each other.

సంగము sangamu, *s.* Union, junction, confluence.

సంగరము sangaramu, *s.* War, battle, combat. 2. Promise, assent.

సంగాడి, సంగాతి sangáḍi, sangáti, *s.* A friend, companion, or comrade.

సంగీతము sangítamu, *s.* Vocal music; a song, singing.

సంగోరు sangóru, *s.* Half of the whole produce of the crop.

సంగ్రహము sangrahamu, *s.* Collection, acquisition, amassing. 2. Compilation. 3. Abridgment. 4. Taking, seizing, receiving. సంగ్రహించు sangrahintsu, To acquire, or amass.

సంగ్రామము sangrámamu, *s.* War, battle, combat.

సంఘము sanghamu, *s.* A multitude, or number of living beings.

సంఘాతము sanghátamu, *s.* A flock, multitude, heap, or quantity.

సంచకరువు santsakaruvu, *s.* Earnest money.

సంచారము sanchāramu, *s.* Traversing, wandering, roaming. సంచరించు sancharintsu, *v. n.* To wander, or roam about.

సంచి, సంచీ sanchi, sanchí, *s.* A purse, or bag.

సంచిక, సంచికె sanchika, sanchike, *s.* A section, or part of a book, written on palmyra leaves.

సంచు santsu, *s.* Knowledge of finesse, or niceties.

సంజ sandza, *s.* Twilight, evening.

సంజ్ఞ sanjna, *s.* A gesture, token, or sign. 2. The technical name of any affix, in grammar.

సంత santa, *s.* A fair, or market day.

సంతకము santakamu, *s.* Signature.

సంతతము santatamu, *adv.* Always, constantly, eternally.

సంతతి santati, *s*. Race, lineage. 2. Offspring, progeny, issue.

సంతన santana, *s*. Agreement or concordance. 2. Obtaining, procuring. 3. Joining, junction.

సంతరించు santarintsu, *v. a.* To nourish, or feed.

సంతర్పణ santarpaṇa, *s*. The ceremony of feeding brahmans.

సంతసము, సంతోసము santasamu, santósamu, *s. vide* సంతోషము santóshamu.

సంతానము santánamu, *s*. Offspring, progeny, issue. 2. Race, lineage.

సంతాపము santápamu, *s*. Heat, burning heat; torment, pain, distress. సంతాపించు santápintsu, To be afflicted, or be in distress.

సంతు santu, *s. vide* సంతానము santánamu, No. 1.

సంతోషము santóshamu, *s*. Joy, delight, pleasure, satisfaction, happiness, gladness. సంతోషించు, సంతోషిల్లు santóshintsu, santóshillu, *v. n.* To rejoice, to be pleased, glad, delighted, or happy. సంతుష్టము santushṭamu, *adj*. Delighted, pleased, satisfied.

సండడి sandaḍi, *s*. Noise, clamour, disturbance. సండడించు sandaḍintsu, To make a noise.

సందర్భము sandarbhamu, *s*. Convenience. 2. Opportunity. 3. Occurrence.

సందర్శనము sandarśanamu, *s* Looking, seeing. సందర్శించు sandarśintsu, *v. a.* To Look, or see.

సందిగ్ధము sandigdhamu, *adj*. Doubted, questioned. *s*. Doubt.

సందియము sandiyamu, *s. vide* సందేహము sandéhamu.

సందిలి sandili, *s*. Making in the inflex. Sing. Either సందిటి, సందిలి sanditi, sandili, The arm, from the shoulder to the elbow.

సందిలిదండ sandilidanda, *s*. An ornament worn upon the shoulder, or upper part of the arm.

సందు sandu, *s*. A lane, or narrow street. 2. A cleft, or opening. 3. An intermediate space of time. 4. A direction, side, or quarter. 5. An opportunity.

సందుదగులు, సందుగొట్టు sandudagulu, sadugottu, *v. n.* Evil spirits to affect children.

సందేశము sandéśamu, *s*. News, tidings, information; a message.

సందేహము sandéhamu, *s*. Doubt, uncertainty, scruple, hesitation, suspicion. సందేహించు sandéhintsu, *v. n.* To doubt, hesitate, or suspect.

సంద్రము sandramu, *s. vide* సముద్రము samudramu.

సంధానము sandhánamu, *s.* Mixing, joining. 2. Combination, association, intimate union. సంధానించు sandhánintsu, *v. a.* To join, or unite. సంధానితము sandhánitamu, *adj.* United, bound.

సంధి sandhi, *s.* Union, junction, connexion, combination. 2. Peace, making peace, pacification. 3. A hole, or chasm. 4. A hole made in a wall, or underneath it, for hostile, or felonious purposes. 5. The union of letters, to avoid dissonance, or hiatus.

సంధించు sandhintsu, *v. a.* To join, or unite. 2. To fix, or place; as an arrow on the bow. *v. n.* To meet. సంధితము sandhitamu, *adj.* Joined, fastened, tied.

సంధ్య sandhya, *s.* Twilight. 2. The daily prayers and ceremonies of the first three pure Hindoo tribes, especially of the brahmans. సంధ్యవార్చు sandhyavártsu, To perform these ceremonies.

సంపత్తి-సంపత్తు, సంపద sampatti, sampattu, sampada, *s.* Success, prosperity; increase of wealth, power, or happiness.

సంపన్నము sampannamu, *adj.* Accomplished, completed, effected, obtained. 2. Prosperous, fortunate, thriving, happy.

సంపాదించు sampádintsu, *v. a.* To procure, obtain, acquire, get, or earn. సంపాదన, సంపాద్యము sampádana, sampádyamu, *s.* Acquisition; earning.

సంపూర్ణము sampúrṇamu, *adj.* Complete, finished, whole, entire.

సంప్రతి samprati, *s.* A person who aids a village Curnum.

సంప్రదాయము sampradáyamu, *s.* Traditional doctrine; what has been transmitted from one teacher to another, and is established as of sacred authority. 2. Usage, custom.

సంబంధము sambandhamu, *s.* Connexion, relation; affinity either natural, or essential.

సంబరము sambaramu, *s.* A festival. 2. Joy.

సంబళము sambaḷamu, *s.* Wages, salary, hire.

సంబారు sambáru, *s.* Spicery.

సంబావులు sambávulu, *s. plu.* A particular species of paddy.

సంభవము sambhavamu, *s.* Birth, production. 2. Cause, origin. సంభవించు-సంభవిల్లు, సంభవిలు sambhavintsu, sambhavillu, sambhavilu, *v. n.* To be born. 2 To happen, or occur.

సంభారము sambháramu, *s.* Provision; preparation; getting every thing ready, or complete.

సంభావన sambhávana, *s.* Honor. 2. A present, or reward. సంభావించు sambhávintsu, To honor, to reward.

సంభాషణము sambháshaṇamu, *s.* Conversation, discourse సంభాషణచేయు sambháshaṇachéyu, To converse, or associate with.

సంభోగము sambhógamu, *s.* Enjoyment, pleasure, delight. 2. Copulation, coition. సంభోగించు, సంభోగముచేయు sambhógintsu, sambhógamuchéyu, *v. a.* To copulate.

సంభ్రమము sambhramamu, *s.* Fear, terror. 2. Flurry, confusion. 3. Honor, respect. 4. Joy, pleasure. 5. Grandeur. సంభ్రమించు sambhramintsu, *v. n.* To be elated.

సంయుక్తము, సంయుతము samyuktamu, samyutamu, *adj.* Compounded, united, joined, annexed. 2. Endowed with, possessed of.

సంయోగము samyógamu, *s.* Intimate union, or association.

సంయ్యిబుడ్డి sanyyibuḍḍi, *s.* An ink bottle.

సంరక్షణ samrakshaṇa, *s.* Support, maintenance, nourishment. సంరక్షించు samrakshintsu, *v. a.* To support, nourish, cherish, or maintain.

సంవత్సరము samvatsaramu, *s.* A year. సంవత్సరాది samvatsarádi, *s.* The new year's day.

సంవాదము samvádamu, *s.* Communication of intelligence, or news. సంవాదించు samvádintsu, To communicate, or talk.

సంశయము samśayamu, *s.* Doubt, uncertainity, scruple, suspicion. సంశయించు samśayintsu, To doubt, or suspect.

సంసారము, సంసృతి samsáramu, samsriti, *s.* A family. 2. A wife. సంసారి samsári, *s.* A man who has a family.

సంస్కృతము samskritamu, *aj.* Wrought, artificially made. 2. Finished. 3. Adorned. 4. Excellent, best. 5. Prepared. *s.* Language gramatically correct; the Sanskrit tongue.

సంస్థానము samsthánamu, *s.* A large hereditary landed estate.

సంహారము samháramu, *s.* Destruction, annihilation, killing. 2. The end of the world. సంహారించు sambarintsu, *v. a.* To kill. destroy or annihilate.

సంక్షేపము samkshépamu, *s.* Abbreviation, abridgement. *adj.* Abridged. సంక్షేపించు sankshépintsu. *v. a.* To shorten, or abridge.

సకలము sakalamu, *adj.* All, entire, whole. *s.* The aggregate, or whole.

సకిలించు sakilintsu, *v. n.* To neigh. సకిలింత sakilinta, *s.* A neigh, neighing.

సఖి, సకియ sakhi, sakiya, *s.* A woman's female friend, a confidant.

సఖుడు sakhuḍu, *s.* A friend.

సఖ్యము sakhyamu, *s.* Friendship.

సగటు, సగుటు sagaṭu, saguṭu, *s. vide* సకుటు sakuṭu.

సగము sagamu, *s.* The half; a moiety.

సగ్గు saggu, *v. n.* To be degraded. 2. To grow feeble. 3. To be diminished, or decreased.

సజ్జ sadzdza, *s.* A bed, or couch.

సజ్జలు sadzdzalu, *s. plu.* The grain termed Holcus spicatus. *vide* గంటెలు ganṭelu.

సజ్జాకారము sadzdzákáramu, *s.* Resin in general. 2. The resin, or exudation, of the Sal tree.

సట saṭa, *s.* An untruth, or lie. *adj.* False, untrue.

సడలు saḍalu, *v. n.* To become slack, or loose. 2. To be degraded, or diminished.

సడి saḍi, *s.* Noise, clamour. 2. Notoriety.

సడించు saḍintsu, *v. a.* To pound, or beat, rice, so as to deprive it of it's husk. 2. To beat. సడింపులు saḍimpulu, *s. plu.* Rice beaten as above.

సడుగులు saḍugulu, *s. plu.* The joints of the hip.

సడ్డ saḍḍa, *s.* Regard, esteem, honor. సడ్డచేయు saḍḍachéyu, *v. a.* To esteem, regard, honor, respect, or care for.

సడ్డకుడు saḍḍakuḍu, *s.* The husbands of two sisters stand to each other in the relation defined by this word.

సణుగు saṇugu, *v. n.* To grumble, or mutter.

సత్ sat, *adj.* In composition only, Good, virtuous; as సత్కార్యము satkáryamu, A good or virtuous action.

సత sata, *s.* The number seven, as applied to dice.

సతము satamu, *adj.* Eternal. 2. Certain, permanent.

సతి sati, *s.* Párvati. 2. A virtuous woman. 3. A woman in general.

సత్త satta, *s.* Juice, sap, essence. 2. Result, effect, use. 3. Power, ability.

సత్తి satti, *s. vide* శక్తి śakti.

సత్తు sattu, *s.* Being, existence. *adj.* Excellent, good, virtuous.

సత్తు sattu, *s.* Pewter. 2. Sediment, refuse.

సత్తువు, సత్తువ sattuvu, sattuva, *s.* Strength, force, capability.

సత్యము satyamu, *s.* Truth. 2. An oath. సత్యవచసుడు satyavachasuḍu, *s.* A sage, saint, or seer.

సత్రము, సత్త్రము satramu, sattramu, *s.* A sacrifice. 2. A choultry, or halting house for travellers. సత్రశాల satraśála, *s.* A choultry in which food is daily distributed in charity.

సదమదంబుచేయు sadamadambucheyu, *v. a.* To kill, murder, or assassinate.

సదరహీ sadarahí, *adj.* Beforementioned, aforesaid.

సదా sadá, *adv.* Always, at all times. సదాగతి sadágati, *s.* The wind.

సద్దు saddu, *s.* Sound, noise. *interj.* Hush! silence!

సధ్యా sadhyá, *adv.* At this present instant; at present.

సనగలు sanagalu, *s. plu. vide* శనగలు śanagalu.

సన్న sanna, *s. vide* సంజ్ఞ sanjna, No. 1.

సన్న sanna, *adj. vide* సన్నము. sannamu. సన్ననూలువడుకు sannanúluvaḍuku, *lit.* To spin thin threads. To become lean.

సన్నదు sannadu, *s.* A written order, deed, or grant.

సన్నము sannamu, *s.* Thinness, leanness. 2. Fineness. 3. Smallness. *adj.* Thin, lean. 2. Fine. 3. Small, little, narrow. సన్నగించు, సన్నగిలు sannagintsu, sannagilu, *v. n.* To grow thin, or emaciated; to be lean.

సన్నాహము sannáhamu, *s.* Armour, mail, accoutrements. 2. Preparation.

సన్నికల్లు sannikallu, *s.* A stone on which articles are bruised.

సన్నిధానము, సన్నిధి sannidhánamu, sannidhi, *s.* Presence. 2. Proximity. 3. Appearance, perceptibility.

సన్నిపాతము sannipátamu, *s.* A morbid state of the three humours.

సన్న్యాసి sanyási, *s.* A Sanyási, or brahman in the fourth prescribed stage of life; that of the religious mendicant.

సన్మానము sanmánamu, *s.* Homage, honor, politeness. సన్మానించు sanmánintsu, To honor, or pay respect to.

సప్పము sappamu, *s. vide s.* సర్పము sarpamu.

సబ్బండు sabbanḍu, *s.* Abuse, of the vilest or most obscene kind.

సబ్బు sabbu, *s.* Soap.

సబ్బుబియ్యము sabbubiyyamu, *s.* Sagó.

సభ sabha, *s.* An assembly, or meeting. 2. A house. 3. A royal court; an assembly of wise and learned men. సభాసదుడు, సభికుడు sabhásaduḍu, sabhikuḍu, *s.* One of a company, or assembly. సభకూడు sabhakúḍu, An assembly to collect,

or meet. సభకూర్చు sabhakúrtsu, To assemble a meeting. సభకూర్పించు sabhakúrpintsu, *v. Caus.* To cause a meeting to be assembled. సభ్యుడు sabhyuḍu, *s.* One who is fit for an assembly.

సమకట్టు samakaṭṭu, *v. a.* To prepare, to put in array, to keep in readiness.

సమకూడు, సమకూరు samakúḍu, samakúru, *v. n.* To conspire, coincide, or agree. 2. To succeed. 3. To happen, or occur. సమకూర్చు samakúrtsu, *v. a.* To cause to agree, or coincide, succeed, or happen.

సమము samamu, *adj.* Like, similar. 2. Equal. 3. Equable, uniform. సమముచేయు samamuchéyu, To level, or equalize. సమచిత్తము samachittamu, *s.* An equable temper.

సమయము samayamu, *s.* A time, or opportunity; season fit, or proper time for any thing. 2. Leisure. 3. An oath. 4. A confederation, or engagement.

సమయు samayu, *v. n.* To die, or expire. 2. To be diminished, expended, or worn out. సమయించు samayintsu, *v. a.* To kill. 2. To wear out.

సమరము samaramu, *s.* Battle, war, combat, conflict.

సమర్త samarta, *s.* The first appearance of the menses.

సమర్థము samarthamu, *adj.* Powerful, strong. 2. Able, capable. 3. Perfectly versed in, or master of.

సమస్తము samastamu, *adj.* All, whole, entire, complete. 2. Compound, compounded.

సమక్షము, సమక్షమము samakshamu, samakshamamu, *s.* Presence, sight. *adv.* Before, in presence, or in sight of.

సమాఖ్య samákhya, *s.* Fame, reputation. 2. Confederation, convention.

సమాచారము samácháramu, *s.* News, tidings, intelligence, information. 2. A message. 3. An occurrence.

సమాజము samájamu, *s.* A crowd, flock or multitude.

సమాధానము samádhánamu, *s.* Conciliation, agreement, consent. 2. Tranquillity, peace. 3. Reconciling differences.

సమాధి samádhi, *s.* Deep meditation, restraining the senses and confining the mind to contemplation on the true nature of the spirit. 2. Reconciling differences. 3. Perseverance in a difficult undertaking. 4. A grave, or tomb.

సమానము samánamu, *adj.* Like, similar. 2. Equal. *s.* One of the vital airs supposed by the Hindoos to exist in the human body; it's place is supposed to be near the navel, and it is considered essential to digestion.

సమాప్తి samápti, *s.* End, conclusion.

సమాళించు samáḷintsu, *v. a.* To manage. 2. To control.

సమాసము samásamu, *s.* In grammar, Composition of words, formation of compound terms.

సమీపము samípamu, *adj.* Near, proximate, contiguous. *s.* Proximity, neighbourhood.

సముఖము samukhamu, *s.* Presence, proximity.

సముదయము, సముదాయము samudayamu, samudáyamu, *s.* A multitude, number, heap, or quantity.

సముదాయించు samudáyintsu, *v. a.* To console, or condole with. 2. To pacify, or allay any passion.

సముద్దారుడు samuddáruḍu, *s.* The superintendent over several villages.

సముద్రము, సముద్రుడు samudramu, samudruḍu, *s.* The sea, or ocean.

సమూహము samúhamu, *s.* A flock, crowd, or multitude; a heap or quantity.

సమృద్ధి samriddhi, *s.* Thriving, increase, prosperity, success.

సమ్మతి sammati, *s.* Consent, assent, accord, acquiescence, compliance. 2. Pleasure, command. సమ్మతించు sammatintsu, To consent, or agree.

సమ్మదము sammadamu, *s.* Joy, pleasure, happiness.

సమ్మె, సమ్మియ samme, sammiya, *s.* Confederation, convention, league.

సమ్మెట sammeṭa, *s.* A sledge hammer.

సయాం sayám, *adj.* Own; as వాడునాకుసయాంతమ్ముడు váḍunákusayámtammuḍu, That man is my own younger brother.

సయించు sayintsu, *v. n.* To agree with; to be agreeable to.

సయిగ sayiga, *s.* A wink, or sign.

సయితము sayitamu, *adv. vide* సహితము sahitamu.

సయితుడు sayituḍu, *s. vide* సవిత్రుడు savitriḍu.

సయ్యాట, సయ్యోటము sayyáṭa, sayyóṭamu, *s.* Touching with the hand, or finger, in play, or joke.

సయ్యోధ్య sayyódhya, *s.* Friendship.

సరకు saraku, *s.* Esteem, regard, care for. సరకుసేయు sarakuséyu, To regard, esteem, or care for.

సరగు saragu, *s.* Swiftness, speed. సరగ saraga, *adv.* Speedily, quickly, swiftly.

సరబడి sarabaḍi, *s.* Friendship.

సరము saramu, *s.* A pond, or pool. 2. A string of pearls, or wreath of flowers.

సరళము saraḷamu, *adj.* Candid, sincere, honest. 2. Straight, upright. 3. Easy, simple.

సరళలు saraḷalu, *s. plu.* In grammar, The soft consonants, viz. గ జ డ ద బ ga ja ḍa da ba.

సరస sarasa, *adv.* Near.

సరసము sarasamu, *adj.* Juicy. *s.* A joke.

సరసు-సరస్సు, సరసి sarasu, sarassu, sarasi, *s.* A pond, or pool. సరసీరుహము sarasíruhamu, A lotus.

సరాపు, సరాబు sarápu, sarábu, *s.* A shroff, money changer or banker.

సరాళము saráḷamu, *adj.* Fit, proper. 2. Easy, convenient.

సరాసరి sarásari, *s.* An average.

సరి sari, *adj.* Right, proper, fit, just. 2. Equal. 3. Even, not odd. *adv.* Expressive of assent. Good, very well.

సరిచేయు sarichéyu, *v, a.* To put in order, or arrange. 2. To level, or make even. 3. To complete, or finish.

సరిపోవు saripóvu, *v. n.* To be finished, or completed. సరిచేయు, సరిపుచ్చు saricléyu, sariputstsu, *v. a.* To adjust; to arrange, or put in order. 2. To distribute, so that nothing remains. 3. To finish, conclude, or complete. సరిపడు saripaḍu, *v. n.* To be on good terms. 2. To fit, or suit. 3. To be right, or proper. 4. To agree with one's wishes, habits, taste, &c.; to be pleasing or agreeable. 5. To be complete. సరిచూచు saritsútsu, *v. a.* To examine, or compare, carefully.

సరిగా sarigá, *adv.* Properly, rightly, correctly. 2. Equally. 3. In good order. 4. Completely, fully, perfectly.

సరిగ sariga, *s.* Gold, or silver, lace.

సరిగె sarige, *s.* A gold necklace. 2. gold, or silver, lace.

సరిపెణి—సరిపెణ, సరిపెన saripeṇi-saripeṇa, saripena, *s.* A sort of gold chain, or necklace.

సరిబేసి saribési, *s.* Odds and evens.

సరిహద్దు sarihaddu, *s.* Boundary, extremity, frontier, limit.

సరుకు saruku, *s.* Goods, articles, commodities, merchandize.

సరుచష్మా saruchashmá, *s.* A superintendent.

సరుదు, సరుసు sarudu, sarusu, *v. a.* To arrange. 2. To distribute what is enough for a few only, in equal shares, amongst many. సరుసుకొను sarusukonu, *v. Comp.* To arrange, &c., for one's own benefit.

సరులు sarulu, *s. plu.* Chaplets, or wreaths of flowers.

సరేసు sarésu, *s.* Glue.

సర్కారు sarkáru, *s.* The government. 2. A district comprehending several Purgunas.

సర్పము sarpamu, s. A snake, or serpent.

సర్వము sarvamu, adj. All, entire, whole, complete, universal.

సర్రాబు sarrábu, s. vide సరాఫు saráphu.

సలక salaka, s. A small sack. 2. A quantity in capacity, equal to two and a half tooms.

సలగపార salagapára, A Hindoo spade, or hoe.

సలగము salagamu, s. Human ordure. సలగమాడు salagamáḍu, To feed on ordure.

సలహా salahá, s. Peace, concord. 2. Advice, counsel.

సలాక saláka, s, A sledge hammer.

సలాపము, సలాబము salápamu, salábamu, s. A pearl fishery.

సలాము salámu, s. The usual Musalman salutation; safety, blessing, peace.

సలిలము salilamu, s. Water.

సలుపు salupu, v. a. To make, or do. 2. To wage, or carry on. v. n. To give severe pain. s. Severe, or acute, pain.

సల్లాపము sallápamu. s. Conversation, familiar discourse. సల్లాపించు sallápintsu, To converse, or talk familiarly.

సళుపు saḷupu, v. n. To grumble. 2. To give acute pain. s. Severe pain, also termed సళపరింత saḷaparinta.

సళ్లు saḷḷu, v. n. To become slack, or loose. adj. Loose, slack. వాయువుసళ్లు váyuvusaḷḷu, Wind to escape behind.

సవతి savati, s. The wives of the same husband stand to each other in the relation denoted by this word. సవతితల్లి savatitalli, A step-mother.

సవతు savatu, s. Specimen, sample, or pattern. 2. A sort, or kind. adj. Like, similar.

సవరణ savaraṇa, s. Requisite implements, articles. &c.

సవరించు savarintsu, v. a. To supply, or furnish. 2. To arrange, or put in order. 3. To prepare.

సవసవగా savasavagá, adv. As if observing, but pretending not to see; as if winking at.

సవారీ savárí, s. A conveyance of any kind; but especially a palanqueen.

సవాలు savālu, s. A question, or interrogatory.

సవురపుకుప్పె savurapukuppe, s. An ornament worn by Hindoo females, on the hair.

సవురము, సవరము savuramu, savaramu, s. The hair of the Bos-grunniens.

ససి sasi, s. Grain, corn. 2. Relish. 3. Health.

సస్కాని saskáni, s. An imaginary coin, of the value of forty cash.

సహగమనము sahagamanamu, *s.* The burning of a widow alive, with her dead husband

సహచరుడు sahacharuḍu, *s.* An attendant, companion, or contemporary.

సహజము sahajamu, *s.* Nature, disposition. *adj.* Natural, innate. 2. Proper. 3. True.

సహనము, సహము sahanamu, sahamu, *s.* Patience, quiet, resignation.

సహవాసము sahavásamu, *s.* Association, friendship.

సహస్రము sahasramu, *s.* A thousand.

సహాయము saháyamu, *s.* Assistance, succour, aid. 2. Protection.

సహాయుడు saháyuḍu, *s.* An assistant, companion, follower, or adherent.

సహించు, సహియించు sahintsu, sahiyintsu, *v. a.* To suffer, support, endure, or bear. 2. To pardon.

సహితము sahitamu. *adv.* With, along with. 2. Even, also. *adj.* Accompanied, in company with.

సహోదరుడు sahódaruḍu, *s.* A brother of whole blood, one by the same father and mother.

సా

సా sá, *adj.* In composition, Half; as, సామేను sáménu, The half body.

సాంగత్యము sángatyamu, *s.* Association.

సాంగము sángamu, *adj.* Perfect, complete. సాంగోపాంగము sángópángamu, Complete from beginning to end.

సాంబ్రాణి sámbráṇi, s. Benzoin. సాంబ్రాణివత్తి sámbráṇivatti, *s.* A kind of candle, made chiefly of benzoin, and producing the fragrance of frankincense.

సాకిరి sákiri, *s. vide* సాక్షి sákshi.

సాకు sáku, *v. a.* To foster, cherish, or nourish. 2. To bring up, or educate. *s.* A pretence.

సాగనార ságanára, *s.* The aloe.

సాగరము ságaramu, *s.* The sea, or ocean.

సాగరము ságaramu, *s.* The large leathern bottle, or bag, used in conveying oil, ghee, &c., in India.

సాగు ságu, *s. vide* భిండివాలము bhindiválamu. 2. Cultivation. *adj.* Cultivated. *v. n.* To go on, proceed, or advance. 2. To expand, spread out, or become elongated; as red hot iron, by beating. 3. To take effect, to be of considerable duration. సాగదీయు ságadíyu, *v. a.* To draw out, or elongate. 2. To importune. సాగగొట్టు ságagoṭṭu, To beat out, to elongate by beating. సాగవేయు ságavéyu, To send off, or away. సాగించు ságintsu, *v. Caus.* To cause to go on, advance, or pro-

ceed; to carry on. 2. To cause to take effect, to establish. 3. To Cultivate.

సాగుబడి ságubaḍi, *s.* Cultivation.

సాటాకోటిబేరము, సాటాబేరము sáṭákó tibéramu, sáṭábéramu, *s.* Barter.

సాటి sáṭi, *adj.* Like, similar, equal.

సాతాని sátáni, *adj.* Of or belonging to the Sátání caste, who worship Vishnu exclusively.

సాతు sátu, *s.* A number of travellers.

సాదా sádá, *adj.* Plain, unornamented.

సాదృశ్యము sádriśyamu, *s.* Resemblance, similarity.

సాధకము sádhakamu, *s.* Practice, exercise, usage. 2. A document. 3. An instrument. 4. Any thing eaten with rice.

సాధన sádhana, *s.* Denial. 2. Practice, usage.

సాధనము sádhanamu, *s.* Contrivance, expedient, means. 2. Instrument, agent. 3. Cause. 4. The penis. 5. Premises leading to a conclusion. 6. Authority for the use of a word.

సాధారణము sádháraṇamu, *adj.* Common, general, applicable to all.

సాధించు sádhintsu, *v. a.* To succeed by dint of perseverance; to take, or conquer. 2. To deny.

సాధు, సాదు sádhu, sádu, *adj.* Good, virtuous, pious, pure. 2. Proper, right, fit. 3. Excellent. 4. Handsome, pleasing. 5. Well born. 6. Tame, docile, not vicious, as applied to tame animals.

సాధ్యము sádhyamu, *adj.* Possible, practicable. 2. Curable.

సాధ్యుడు sádhyuḍu, *s.* An inferior deity, or demi-god.

సాని sáni, *s.* A lady, a female of rank or respectability. It is used chiefly as an affix; as, దొరసాని dorasáni, A lady. సానివాండ్లు sánivánḍlu, *s. plu.* Dancing girls, prostitutes. మంత్రసాని mantrasáni, *s.* A midwife. రెడ్డిసాని reḍḍisáni, *s.* A Rheddy's wife.

సానికె sánike, *s.* An earthen vessel, or deep plate.

సాపడు sápaḍu, *v. a.* To eat.

సాపు sápu, *adj.* Clean, pure, clear.

సాబీతు sábítu, *adj.* Proved, established.

సామంతము sámantamu, *s.* Power, authority.

సామగ్రి sámagri, *s.* A thing, article, material, or implement.

సామర్థ్యము sámarthyamu, *s.* Power, strength. 2. Ability, adequacy, cleverness, capability. 3. Prowess.

సామాను sámánu. *s.* Things, articles, materials, furniture, apparatus, tools, instruments.

సామాన్యము sámányamu, *adj.* Common, general.

సామి sámi, *s. vide* స్వామి swámi.

సామిత-సామితె, సామెత samita-sámite, sámeta, *s.* A proverb, or common saying. 2. A parable.

సామీప్యము sámípyamu, *s.* Proximity.

సాము sámu, *s.* Any bodily exercise; as fencing, &c.

సాముద్రికము sámudrikamu, *s.* The interpretation of spots on the body. 2. A book on that subject.

సామ్యము sámyamu, *s.* Equality, sameness. 2. Likeness, similarity.

సామ్రాజ్యము sámrájyamu, *s.* Imperial rule.

సాయంకాలము-సాయంత్రము, సాయంతనము sáyankálamu-sáyantramu, sáyantanamu, *s.* The evening.

సాయము sáyamu, *s. vide* సహాయము saháyamu.

సాయాహ్నము sáyáhnamu; *s.* Evening.

సాయిలవాండ్లు sáyilavánḍlu, *s. vide* బుడిబుడిక్కులవాండ్లు buḍibuḍikkula-vánḍlu.

సారథి sárathi, *s.* A charioteer.

సారము sáramu, *s.* The pith, or sap, of trees. 2. Strength, vigour. 3. The essence of any thing. 4. Marrow.

సారాయి, సారా sáráyi, sárá, *s.* Spirituous liquor, of any kind.

సారి sári, *s.* In composition, A time, or turn, in rotation; as ఒకసారి okasári, Once, &c.

సారువాపంట sáruvápanṭa, *s.* A crop in low wet ground.

సారువు sáruvu, *s.* A ridge, or small bank.

సారె sáre, *s.* Presents to a daughter when sent to her husband's house. 2. A pawn, or piece, at the game of Sogetaloo. 3. A potter's wheel.

సారెసారె, సారెకు sáresáre, sáreku, *adv.* Often, frequently.

సార్థము sárthamu, *s.* A multitude; espicially of similar animals, or of travellers; a caravan.

సార్థవాహుడు sárthaváhuḍu, *s.* A trader, or merchant.

సాల sála, *s.* A hall. 2. A stable. 3. An avenue.

సాలగ్రామము-సాలిగ్రావము, సాలగ్రావము sálagrámamu-sáligrávamu, sálagrávamu, *s.* The Sálagrámam, or stone sacred to Vishnu, said to be found in the bed of the river Gunduk.

సాలీడు, సాలెపురుగు sálíḍu, sálepurugu, *s.* A spider.

సాలెవాడు sálevádu, *s.* A weaver.

సావకాశము sávakáśamu, *s.* Leisure.

సావధానము sávadhánamu, *adj.* Directing the attention to one object.

సావాసము sávásamu, *s. vide* సహవాసము sahavásamu.

సాష్టాంగము sáshṭángamu, *s.* Prostration to the ground, so as to touch it at once with eight different members of the body ; viz. The two hands, the two feet, the breast, the forehead, and the two shoulders.

సాసువులు sásuvulu, *s. plu. vide* ఆవాలు áválu.

సాహసము sáhasamu, *s.* Violence ; the perpetration of any act of rapine, or aggression.

సాహాయ్యము sáháyyamu, *s.* Assistance, aid, succour. 2. Friendship.

సాహిణి sáhiṇi, *s.* A groom.

సాహిత్యము sáhityamu, *s.* Classical knowledge. 2. An implement.

సాహుకారు sáhukáru, *s.* A Soucar, or banker.

సాక్షి sákshi, *s.* A witness, an evidence.

సి

సింగము singamu, *s. vide* సింహము simhamu.

సింగాణి singáṇi, *s.* A bow.

సింగారము singáramu, *s. vide* శృంగారము śṛingáramu.

సింహము simhamu, *s.* A lion.

సింహాసనము simhásanamu, *s.* A throne, as in India being supported by lions.

సిక sika, *s. vide* శిఖ śikha.

సిక్కా sikká, *s.* A seal, or stamp. 2. Their impression.

సిగ siga, *s. vide* శిఖ śikha. N. 2.

సిగ్గు siggu, *s.* Shame. 2. Modesty, timidity. 3. Disgrace. సిగ్గుమాలిన siggumálina, *adj.* Shameless, impudent. సిగ్గుపడు siggupaḍu, *v. n.* To be ashamed.

సిడము siḍamu, *s.* A flag, or banner.

సిద్దాయము siddáyamu, *s.* Saving in expenditure.

సిద్దె sidde, *s.* A large leathern bottle, used for oil, &c. In India. 2. A brazen oil bottle.

సిద్ధము siddhamu, *s.* A state of readiness, or preparation. *adj.* Ready, prepared. 2. True, certain.

సిద్ధాంతము siddhántamu, *s.* Demonstrated conclusion, established truth. 2. A famous Sanskrit work, on astronomy.

సిద్ధి siddhi, *s.* Fulfilment, accomplishment, completion. 2. Result, effect. 3. Success. సిద్ధించు siddhintsu, *v. n.* To succeed, or take effect ; to be accomplished.

సిపాయి, శిపాయి sipáyi, śipáyi, *s.* An indian soldier.

సిబిరము sibiramu, *s.* A camp.

సిబ్బి sibbi, *s.* A brazen cover. తరాజుసిబ్బి taráḍzusibbi, The scale of a balance.

సిబ్బితి sibbiti, *s.* Shame. 2. Modesty.

సిబ్బెము sibbemu, *s.* A blotch, or scab.

సిరా sirá, *s.* Indian ink.

సిరి siri, *s. vide* శ్రీ srí, No. 1, 2. & 3.

సిలుగు silugu, *s.* Danger, peril. 2. Calamity, misfortune.

సిళ్లు siḷḷu, *s. plu.* A kind of spear, used in urging on the elephant.

సివంగి sivangi, *s.* The leopard.

సిస్తు sistu, *s. vide* శిస్తు śistu, Under. దస్తు dastu, I cannot trace the derivation of this word. As opposed to దస్తు dastu, Money in hand, it denotes, money outstanding uncollected; but when used without reference to that word, it denotes a fixed assessment in money, as distinguished from a variable tax, or assessment in kind.

సీ

సీతాఫలము sítáphalamu, *s.* The custard apple. Annona squamosa.

సీదిరము sídiramu, *s.* The slough of a serpent. 2. Poverty, indigence.

సీమ síma, *s.* A boundary, or limit. 2 A country, or district, and hence applied to designate. 3. Europe. సీమకోడి símakóḍi, *s.* A turkey. *lit.* A European foul.

సీమంతము símantamu, *s.* A separation of the hair on each side, so as to leave a distinct line on the top of the head. 2. A purificatory and sacrificial ceremony, performed in the sixth or eighth month of a Hindoo female's pregnancy.

సీల síla, *s.* A nail, pin, peg, clasp, or screw, of wood or metal.

సీలమండ sílamaṇḍa, *s.* The ankle.

సీసము sísamu, *s.* Lead. 2. poetry of a particular measure.

సీసా sísá, *s.* A bottle, glass, or phial.

సు

సు su, A particle, and prefix, analogous to good well, or the Greek Eu, and implying reverence, worship, honor. 2. Assent. 3. Increase, prosperity. 4. Excess, exceeding. 5. Pain, distress. 6. Pleasure, delight.

సుంకము sunkamu, *s.* Toll, customs. సుంకరి sunkari, *s.* A collector of customs, or toll. సుంకరిమెట్టు sunkarimeṭṭu, A custom house.

సుంత sunta, *s.* A little. *adj.* Little, short, trifling.

సుందరము sundaramu, *adj.* Beautiful-handsome. సుందరి sundari, A beautiful female.

సుకరము sukaramu, *adj.* Easy, practicable, attainable.

సుకుమారము sukumáramu, *adj.* Soft, smooth, tender. 2. Young, youthful.

సుకృతము sukritamu, *s.* Virtue, moral merit. 2. Fortune, auspiciousness.

సుఖము-సుకము, సుగము sukhamu, sukamu, sugamu, *s.* Happiness, pleasure, delight, joy. 2. Health, welfare. *adj.* Happy, &c. 2. Healthy. సుఖి sukhi, *s.* A pleasant, happy, or healthy man. సుఖించు, సుఖియించు sukhintsu, sukhiyintsu, To feel pleasure, or joy; to be happy. సుఖప్రసవము sukhaprasavamu, A safe and easy delivery, in child-birth. సుఖసంకటము sukhasankaṭamu, *lit.* The pain from pleasure. The venereal disease.

సుజనుడు sujanuḍu, *s.* A good, virtuous, or respectable, man.

సుడి suḍi, *s.* A whirlpool. 2. Curled hair. సుడిగాలి suḍigáli, A whirlwind. సుడిగొను suḍigonu, To surround, or encircle. సుడియు suḍiyu, To whirl round. సుడివడు suḍivaḍu, To become confused in battle. సుడివాలు suḍivālu, *s.* A missile weapon.

సుడియ suḍiya, *s.* Half a load of beetle leaf.

సుడుగాడు suḍugáḍu, *s.* A cemetery, or place for burning, or burying, the dead.

సుడుము suḍumu, *s.* A flock of one hundred sheep.

సుత suta, *adv.* Since, from. 2. Even, also.

సుతి suti, *s. vide* s. శ్రుతి śruti, No. 3.

సుతుడు sutuḍu, *s.* A son.

సుత్తె sutte, *s.* A hammer.

సుద suda, *s.* The point, or end, of any thing.

సుద్ద sudda, *s.* A sort of white clay, or pumice stone.

సుద్ది suddi, *s. vide* శుద్ధి śuddi.

సుద్ది suddi, *s.* The moral of a fable, or tale.

సునాయించు sunáyintsu, *v. a.* To plait clothes.

సున్న sunna, *s.* A cypher. 2. The letter ం సున్నపెట్టు sunnapeṭṭu, *lit.* To put a cypher. To refuse, or decline to give.

సున్నతి sunnatí, *s.* Circumcision. 2. The traditions of Mahammad.

సున్నము sunnamu, *s.* Lime, or mortar. సున్నపుకాయ sunnapukáya, The chunam box used by Hindoos, in which a little fine lime is kept, to be rubbed on the beetle leaf, before it is chewed.

సున్ని sunni, *s.* Powder of any kind.

సుర sura, *s.* Spirituous, or fermented, liquor. *adj.* In composition only, Of or belonging to the deities, or gods; as, సురజ్యేష్ఠుడు surajyéshṭhuḍu, *s.* Bramha, the creator.

సురంగము surangamu, *s.* A hole, such as is made by rats, or by burglars, or in blasting rocks.

సురగాలి suragáli, *s.* A whirlwind.

సురగు suragu, *v. n.* To flee.

సురటి suraṭi, *s.* A fly brush, usually made of the tail of the Bos grunniens.

సురలు suralu, *s. plu.* The gods, or deities. సురారి surári, *s.* An asoor, or infernal being.

సురాళించు surāḷintsu, *v. a.* To throw away, in disdain.

సురియ, సురె suriya, sure, *s. vide* ఛురిక chhurika.

సురుగుడుచెక్క suruguḍuchekka, *s.* Red-wood.

సురేకారము surékáramu, *s.* Saltpetre.

సులభము sulabhamu, *adj.* Easy; feasible, attainable; of easy acquisition, or attainment.

సులోచనము sulóchanamu, *s.* Spectacles, or eyeglasses.

సుళువు, సులువు suḷuvu, suluvu, *s.* Facility. 2. Lightness, as opposed to heaviness. 3. An expedient, or means. *adj. vide* సులభము sulabhamu.

సువర్ణము suvarṇamu, *s.* Gold. *adj.* Of a fine colour.

సువ్వి suvvi, *interj.* This is the chorus used by women, at the close of their songs, in beating rice

సూ

సూకరము súkaramu, *s.* A hog.

సూచన súchana, *s.* A hint, gesture, or gesticulation; conveying intimation by signs. సూచకము súchakamu, *adj.* Conveying meaning by gestures or signs. సూచించు súchintsu, To hint, by signs or gestures.

సూటి súṭi, *s.* Aim. 2. An expedient.

సూడిగములు súḍigamulu, *s. plu.* Bracelets of a peculiar make.

సూడిదె súḍide, *s* A rare, or curious thing.

సూడు súḍu, *s.* An enemy, or foe.

సూతకము sútakamu, *s.* The imaginary pollution, proceeding from the birth of a child, or from the death of a relation. 2. Mercury, or quicksilver.

సూత్రము sútramu, *s.* A thread. 2. An expedient, or contrivance. 3. A rule, a precept, in morals or science; a short obscure and technical sentence, enjoining some observance in law or religion, or intimating some rule in grammar logic, &c. 4. An opinion, or decree, in law.

సూదంటురాయి súdanṭuráyi, *s.* The loadstone.

సూది súdi, *s.* A needle.

సూరకత్తి súrakatti, *s.* A small knife.

సూరాకారము súrákáramu, *s.* Saltpetre.

సూరె súre, *s.* A side, or direction.

సూరేపాను súrépánu, *s.* A kind of triangular parasol.

సూక్ష్మము súkhmamu, *adj.* Little, small, minute, atomic. 2. Subtle. 3. Thin, fine.

సృ

సృష్టి srishṭi, *s.* Creation, creating. 2. Nature, natural property or disposition. సృష్టము srishṭamu, *adj.* Created, made. సృష్టించు, సృజించు srishṭintsu, srijintsu, *v. a.* To create, make, or form. సృష్టింపు srishṭimpu, *s.* Creation.

సె

సెక, సెగ seka, sega, *s.* Warmth. సెగరోగము segarógamu.

సెకలాతు sekalátu, *s.* Woollen cloth.

సెగ్గించు seggintsu, *v. n.* To evince disgust, or horror.

సెజ్జ sedzdza, *s.* A bed, or couch. 2. a basket.

సెట్టి seṭṭi, *s.* The title assumed by all members of the Beri, Comtee, or Balajee castes, who trade as merchants, and usually, at Madras, written Chitty.

సెనగలు senagalu, *s. plu. vide* శనగలు śanagalu.

సెరగు seragu, *s.* Danger, calamity, peril.

సెరబడి serabaḍi, *s.* Friendship.

సెలగ selaga, *s.* A cant word, used in measuring, to denote either a score, or one hundred.

సెలగోల selagóla, *s.* A goad.

సెలయు selayu, *v. n.* To run about, as applied to cattle.

సెలయేరు selayéru, *s.* A cascade.

సెలవి selavi, *s.* The corner of the mouth.

సెలవు selavu, *s. vide* శలవు śalavu.

సే

సేగి ségi, *s.* Evil, harm.

సేతువు sétuvu, *s.* A bridge. 2. A causeway, bank, or mound.

సేద séda, *s.* Fatigue. 2. Rest. సేదదేర్చు sédadértsu, To refresh another.

సేద్యము sédyamu, *s.* Agriculture, cultivation. సేద్యగాడు sédyagáḍu, A cultivator.

సేన séna, *s.* An army.

సేపు sépu, *s.* Making in the inflexion sing. సేపటి sépaṭi, A space, period, or interval, of time; the time or duration of any event, action, or occupation.

సేమము sémamu, *s. vide* క్షేమము kshémamu.

సేరు séru, *s.* The measure of capacity, or weight, termed a seer.

సేవ séva, *s.* Service, servitude, worship, devotion, zeal. సేవకుడు sévakuḍu, *s.* A servant, or attendant; a man devoted, or attached to. సేవించు sévintsu, *v. a.* To serve, or attend. 2. To serve, worship, or honor.

సేవ్యము sévyamu, *s.* Ploughed land.

సేస sésa, *s.* The place where the hair parts, when combed down on each side of a female's head.

సేసలు sésalu, *s. plu.* A quantity of rice, thrown on the heads of the bride and bridegroom, during the marriage ceremony.

సై

సైకము saikamu, *adj.* Small, little, minute. 2. handsome.

సైగ saiga, *s.* A sign, hint, token, or wink.

సైచు saitsu, *v. a.* To endure, bear, or suffer.

సైతము saitamu, *adv. vide* సహితము sahitamu.

సైదోడు saidóḍu, *s.* A brother, or sister.

సైనికుడు sainikuḍu, *s.* A guard, centinel, or piquet.

సైన్యము sainyamu, *s.* An army.

సైరణ sairaṇa, *s.* Patience. సైరించు sairintsu, *v. a.* To endure, bear, or suffer.

సొ

సొంటి sonṭi, *s. vide* శుంఠి śunṭhi.

సొంతము sontamu, *adj.* Of or belonging to one's-self.

సొంపు sompu, *s.* Beauty, elegance harmony. *adj.* Beautiful, handsome, elegant, harmonious. సొంపారు sompáru, To be beautiful, agreeable, or pleasant. సొంపిల్లు sompillu, *v. n.* To shine. 2. To be handsome, or beautiful.

సొక్కు sokku, *s. vide* చొక్కు tsokku, *v. n.* To reel, or stagger; to be intoxicated, or stupified; to be faint. సొక్కించు sokkintsu, *v. a.* To cause to reel, &c.

సొగటాలు sogaṭálu, *s.* A sort of Hindoo backgammon.

సొగయు sogayu, *v. n. vide* సొక్కు sokku.

సొగసు, సొగుసు sogasu, sogusu, *s.* Beauty, comeliness, elegance. *adj.* Beautiful, handsome.

సొజ్జ sojja, *s.* Rice, or broken rice, boiled, after having been first well heated, in a dry state.

సొట్ట soṭṭa, *adj. & s. vide* చొట్ట tsoṭṭa.

సొత్తు sottu, *s.* Property, goods, estate.

సొద soda, *s.* A funeral pile, or a place for burning the dead. 2. The fire used at the funeral pile. 3. Any distressing intelligence.

సొన sona, *s.* A cascade. 2. *vide* జీడి jíḍi.

సొన్న sonna, *s.* Gold. సొన్నాఱి sonnárri, *s.* A gold, or silver, smith.

సొన్నాయీ sonnáyí, *s.* A sort of Indian clarionet.

సొబగు sobagu, *s.* Beauty. *adj.* Beautiful.

సొమ్మసిల్లు sommasillu, *v. n.* To swoon, or faint.

సొమ్ము sommu, s. Property. 2. Riches, wealth. 3. A jewel, or ornament.

సొరది soradi, s. A row of trees, &c. 2. Successive order. 3. Abundance, much.

సొరమీను soramínu, s. A shark.

సొరము soramu, s. vide స్వరము swaramu.

సొరుగాకు sorugáku, s. A dry leaf.

సొరుగు sorugu, s. The drawer of a table, or box. 2. A dry leaf. v. n. To be inclined, to fall down from weakness.

సొలయు solayu, v. n. To be in a languishing, feeble, or fainting, state. సొలపు solapu, s. Feebleness, faintness.

సో

సోకు sóku, s. An evil spirit, or Titan.

సోకు sóku, v. To touch. 2. To contract by touch; to be affected by contagion.

సోగ sóga, adj. Long.

సోడుముట్టు sóḍumuṭṭu, v.n. To reach the sky, or the head.

సోదరుడు sódaruḍu, s. A brother of whole blood; lit. Of the same womb.

సోది, సోదె sódi, sóde, s. Fortune-telling.

సోదెకత్తె sódekatte, s. A female fortune-teller.

సోద్యము sódyamu, s. And adj. vide s. చోద్యము chódyamu.

సోన sóna, s. Rain; thin, but long continued rain.

సోపానము sópánamu, s. A stair, or step.

సోపు sópu, s. Caraway seed.

సోబనము sóbanamu, s. vide శోభనము śóbhanamu.

సోబె sóbe, s. A blotch, or scab.

సోమవారము sómaváramu, s. Monday.

సోమారి sómári, s. An idle, lazy, person. సోమారితనము sómáritanamu, s. Idleness, laziness.

సోము sómu, s. vide s. సుఖము sukhamu.

సోముడు sómuḍu, s. The moon. 2. Siva. 3. Cubera.

సోరణగంట sóraṇaganta, s. Making the nom. plu. Either regular, or సోరణగండ్లు sóraṇagaṇḍlu, A hole in the wall, or ceiling, used both as a window, and a chimney.

సోల sóla, s. The third subdivision, of the toom, the greatest Telugu measure of capacity, of which this word consequently denotes the sixty-fourth part.

సోలు sólu, v. n. To reel, stagger, or be faint.

సౌ

సౌందర్యము saundaryamu, s. Beauty, loveliness.

సౌకర్యము saukaryamu, *s.* Health, good condition. 2. Convenience. *adj.* Healthy, in good condition, convenient.

సౌఖ్యము saukhyamu, *s.* Pleasure, happiness.

సౌజన్యము saujanyamu, *s.* Goodness, mildness,

సౌభాగ్యము saubhágyamu, *s.* Auspiciousness, good fortune. 2. The fourth of the astronomical Yogas.

సౌమ్యము saumyamu, *adj.* Mild, gentle, placid.

సౌరమానము sauramánamu, *s.* The solar, in contradistinction to the lunar, month.

సౌరు sauru, *s.* Beauty. *adj.* Beautiful.

సౌహార్దము sauhárdamu, *s.* Friendship.

స్త

స్తంభము stambhamu, *s.* A post, or pillar. 2. Insensibility, want of feeling, or excitability. స్తంభించు stambhintsu, To cease, or stop.

స్తనము stanamu, *s.* A woman's breast.

స్తన్యము stanyamu, *s.* Milk.

స్తా

స్తానము stánamu, *s. vide* స్నానము snánamu.

స్తు

స్తుతి, స్తవము stuti, stavamu, *s.* Praise, flattery, encomium, eulogium, panegyric.

స్తుతించు, స్తుతియించు stutintsu, stutiyintsu, *v. a.* To praise, flatter, commend, or approve.

స్తుత్యము stutyamu, *adj.* Laudable, praiseworthy.

స్తో

స్తోత్రము stótramu, *s.* Praise, flattery, applause, commendation. స్తోత్రించు stótrintsu, To praise, commend, or flatter.

స్త్రీ

స్త్రీ strí, *s.* A woman. *adj.* Female, feminine.

స్థ

స్థలము, స్థళము sthalamu, sthaḷamu, *s.* A place, or site. 2. Soil, dry or firm ground. 3. Residence.

స్థవిరము sthaviramu, *adj.* Old, aged. 2. Firm, fixed.

స్థా

స్థానము sthánamu, *s.* Place, spot, site, situation. 2. A house, or residence.

స్థానికుడు sthánikuḍu, *s.* A fixed worshipper, in a Hindoo temple.

స్థాపన, స్థాపనము sthápana, sthápanamu, *s.* Fixing or concentrating the thoughts. స్థాపితము sthápitamu, *adj.* Firm, steady, established. స్థాపించు sthápintsu, *v. a.* To establish, make good, or confirm. 2. To place, or deposit.

స్థాయి sthâyi, *adj.* Permanent, steady, firm, invariable.

స్థాయుకుడు stháyukuḍu, *s.* The overseer of a village.

స్థాలి sthâli, *s.* Any small pot.

స్థావరము sthávaramu, *adj.* Fixed, stationary, stable, immoveable; real, as applied to property.

స్థి

స్థితి sthiti, *s.* Condition, state. 2. Property, wealth. భూస్థితి bhústhiti, Landed property. స్థితిమంతుడు sthitimantuḍu, A man of property.

స్థిరము sthiramu, *adj.* Firm, fixed, steady, immoveable, stable. 2. Permanent, durable.

స్థూ

స్థూలము sthúlamu, *adj.* Big, corpulent, bulky. *s.* A tent.

స్నా

స్నానము, స్నపనము snánamu, snapanamu, *s.* Ablution, bathing.

స్నే

స్నేహము snéhamu, *s.* Friendship, intimacy, affection, kindness. 2. Oil, unguent. స్నేహించు snéhintsu, *v. a.* To cultivate, or court, another's friendship.

స్నేహితుడు snéhituḍu, *s.* A friend, companion, or comrade.

స్ప

స్పర్శ sparśa, *s.* Contact, touch.

స్పర్శనము sparśanamu, *s.* Touch, contact. 2. The wind, or air.

స్పష్టము spashṭamu, *adj.* Clear, evident, manifest, apparent, conspicuous, easy, intelligible.

స్ఫ

స్ఫటికము sphaṭikamu, *s.* Crystal.

స్ఫు

స్ఫుటము sphuṭamu, *adj.* Blown, opened, expanded. 2. Apparent, evident, manifest.

స్ఫురించు, స్ఫురియించు sphurintsu, sphuriyintsu, *v. n.* To recollect, or remember. 2. To be manifest, or clear.

స్ఫో

స్ఫోటకము sphóṭakamu, *s.* A boil, or tumor; hence, in Telugu, used to denote the small pox.

స్మ

స్మరణ smaraṇa, *s.* Recollection, memory. స్మరించు, స్మరియించు smarintsu, smariyintsu, *v. a.* To think. 2. Recollect, or remember. 3. To invoke, or meditate on.

స్మృ

స్మృతి smriti, *s*. Recollection, remembrance, memory. 2. Law, The body of law as delivered originally by Menu, laws.

స్యా

స్యాలకుడు, స్యాలుడు syálakuḍu, syáluḍu, *s*. A wife's brother.

స్ర

స్రగ్గు sraggu, *v. n. vide* సగ్గు saggu.

స్రు

స్రుక్కు srukku, *v. n*, To become less, weak, or fatigued. *s*. Fatigue. స్రుక్కించు srukkintsu, *v. a*. To make less; to weaken, or fatigue.

స్వ

స్వంతము swantamu, *adj*. One's own; proper, private, peculiar, belonging to one's-self.

స్వచ్ఛము swachchhamu, *adj*. Pure, transparent, pelucid.

స్వజనుడు swajanuḍu, *s*. A distant kinsman.

స్వతంత్రము swatantramu, *adj*. Independent, free, selfwilled. *s*. Independence.

స్వత్వము swatvamu *s*. Self-existence, independent being. 2. Own right, or property.

స్వప్నము swapnamu, A dream. 2. Sleep. స్వప్నముగను swapnamuganu, To dream.

స్వభావము swabhávamu, *s*. Nature; natural state, property, or disposition.

స్వయంపాకము swayampákamu, *s*. Articles requisite for the preparation of food. 2. Cooking or preparing food. స్వయంపాకి swayampáki, *s*. A cook.

స్వయంవరము swayamvaramu, *s*. The ceremony of a young female selecting her own husband, from a large assembly of young men. స్వయంవర swayamvara, *s*. A girl who selects her husband.

స్వరము swaramu, *s*. Sound. 2. A musical note. 3. Vocal sound, the voice. 4. An accent. 5. Air, breath through the nostrils. 6. In grammar, a vowel.

స్వర్గము swargamu, *s*.Heaven. Indra's paradise.

స్వరూపము swarúpamu, *s*. Natural figure, shape, form, state, or purpose. స్వరూపనాశనము swarúpanáśanamu, *s. lit*. Destruction of the natural form. Disgrace.

స్వర్ణము swarṇamu, *s*. Gold.

స్వల్పము swalpamu, *adj*. Very small, or few; trifling.

స్వస్తి swasti, *s*. A particle, expressive of benediction, or approbation.

స్వస్థము, స్వాంతము swasthamu, swántamu, *s*. The mind, or faculty of thought and feeling.

స్వా

స్వాతంత్ర్యము swátantryamu, *s.* Independence.

స్వామి swámi, *s.* A god, or deity. 2. A chief, lord, or master. 3. A husband. 4. A king, or governor. 5. An owner, or proprietor. స్వామిద్రోహము swámidróhamu, Treason; treachery to a superior.

స్వారస్యము swárasyamu, *s.* Principal or chief aim, object, intention, or meaning. *lit.* It's own juice. *adj.* Pleasing, delicious.

స్వీ

స్వీకారము swíkáramu, *s.* Adoption. స్వీకరించు swíkarintsu, To adopt.

స్వే

స్వేదము swédamu, *s.* Sweat, perspiration. 2. Warmth, heat.

హ

హ ha, The forty-ninth letter, and thirty-fourth consonant, in the Telugu alphabet.

హంస. హంసము hamsa, hamsamu, *s.* A swan; a fabulous bird of that species, thought now to be extinct. 2. One of the vital airs. హంసవాహనుడు hamsaváhanuḍu, *s.* Bramha; as having the swan for his vehicle.

హంసుడు hamsuḍu, *s.* The sun.

హజార్రము hadzárramu, *s.* The gate of a mansion. 2. A royal court.

హట్టము haṭṭamu, *s.* A market, or fair.

హఠము haṭhamu, *s.* Violence, rapine. హఠాత్కరించు haṭhátkarintsu, To violate, or force.

హఠాత్తుగా haṭháttugá *adv.* Suddenly.

హతము hatamu, *adj.* Killed, beaten, destroyed. 2. Disappointed. హతముచేయు hatamuchéyu, *v. a.* To kill, destroy, or ruin.

హత్తు hattu, *v. n.* To be joined, or attached. 2. To be obtained, as applied to a situation, or employment. హత్తించు hattintsu, *v. a.* To join, unite, or attach: 2. To bestow, or give, an employment.

హత్య hatya, *s.* Murder, slaughter, killing.

హదను hadanu, *s.* An opportunity.

హయము hayamu, *s.* A horse. హయవాహనుడు hayaváhanuḍu, *s.* Cubera, whose vehicle is the horse.

హరణము haraṇamu, *s.* Taking, accepting, seizing, carrying off. 2. A special gift, as a nuptial present, &c.

హరము haramu, *adj.* Expelling, delivering; counteracting evil effects. హరించు, హరియించు harintsu, hariyintsu, *v. n.* To expel, deliver, take away, or counteract evil ef-

fects. 2. To be digested. *v. a.* To carry off, or usurp. హరించుకొను harintsukonu, *v. Comp.* To possess a strong power of digestion.

హరి hari, *s.* A lion. 2. A snake, or serpent. 3. A monkey. 4. A horse. 6. Vishnu. 7. Yama. 8. Indra. 9. Air, wind. 10. The moon. 11. The sun. 12. Green colour.

హరిగోలు harigólu, *s.* A basket boat, such as is used on the Tambudra, and other rivers in the Deccan.

హరిచందనము harichandanamu, *s.* A yellow, or very fragrant species of sandal-wood. 2. One of the trees of paradise.

హరితాళము, హరిదళము haritáḷamu, haridaḷamu, *s.* Yellow orpiment.

హరివాణము harivánamu, *s.* A small metal plate.

హరువు haruvu, *s.* Contrivance, method, address.

హర్కారా harkárá, *s.* A messenger, courier, or spy.

హర్షము harshamu, *s.* Joy, gladness, happiness. హర్షించు harshintsu. To rejoice. హర్షితము harshitamu, *adj.* Rejoiced.

హలము halamu, *s.* A plough.

హలాహలము haláhalamu, *s.* A sort of poison. 2. The saliva of a horse.

హల్లకొల్లారము, హల్లకల్లోలము hallakolláramu, hallakallólamu *s.* Tumult, confusion, disorder.

హల్లులు hallulu, *s. plu.* In grammar, The consonants.

హస్తము hastamu, *s.* The hand. 2. A cubit. 3. The elephant's trunk. హస్తతలము hastatalamu, The palm of the hand. హస్తాక్షరి hastákshari, *s.* Hand writing, signature.

హస్తి hasti, *s.* An elephant.

హా

హాని háni, *s.* Loss, privation. 2. Damage, harm. 3. Ruin. 4. Abandoning.

హాయి háyi, *s.* Happiness, quiet, peace. *adj.* Happy.

హారతి hárati, *s. vide* ఆరతి árati.

హారము háramu, *s.* A necklace, or garland.

హాలాహలము háláhalamu, *s.* A sort of poison, or venom.

హాళి háḷi, *s.* Joy, gladness.

హి

హింస himsa, *s.* Injury, mischief. 2. Murder, killing. 3. Trouble, difficulty. హింస్రము himsramu, *adj.* Mischievous, hurtful, injurious. హింసించు himsintsu, *v. a.* To injure. 2. To kill.

హితము, హితవు hitamu, hitavu, *s.* An agreeable, suitable, or obliging, service; *adj.* Agreeable, fit, acceptable, suitable.

హితుడు hituḍu, *s.* A friend.

హీ

హీనము hínamu, *adj.* Dificient, defective. 2. Vile, low, base. 3. Left, abandoned.
హీరము híramu, *s.* A diamond.

హు

హుంకారము, హుంకృతి hunkáramu, hunkriti, *s.* A roar, or loud noise. హుంకరించు hunkarintsu, To roar aloud.
హుండి, హుండీ hunḍi, hunḍí, *s* A bill of exchange.
హుటాహుటి huṭáhuṭi, *s.* Great haste.
హుళక్కి, హుళంకి huḷakki, huḷanki, *s.* A lie, or falsehood.

హృ

హృదయము hridayamu, *s,* The mind. the seat, or faculty of thought or feeling. 2. The heart.
హృద్యము hridyamu, *adj.* Dear, beloved, cherished.

హె

హెగ్గళ్లు heggaḷḷu, *s. plu.* Eunuchs.
హెచ్చరిక hetstsarika, *s.* Gladness, pleasure. 2. Caution, precaution.
హెచ్చు hetstsu, *v. n.* To increase, or become augmented. *adj.* More, much. హెచ్చించు hechchintsu, *v. a.* To augment, or increase.

హే

హేతువు hétuvu, *s.* Cause, reason, origin, motive.
హేరాళము héráḷamu, *adj.* Much, many.
హేళనము héḷanamu, *s.* Disrespect, disregard, contempt.

హొ

హొంతకారి hontakári, *s.* A person who deceives one, in one's own presence.
హొయలు hoyalu, *s.* A gesture, or affected gait.

హో

హోమము hómamu, *s.* A burnt offering; the casting of clarified butter, &c. into the sacred fire, as an offering to the gods, accompanied with prayers or invocations, according to the object of the sacrifice.
హోర hóra, *s.* An hour; the twenty-fourth part of a day.
హోర hóra, *s.* Expedient, contrivance, 2. A person clever at expedients.

హ్ర

హ్రస్వము hrasvamu, *adj.* Short, little, low. *s.* In grammar, A short vowel.

ళ

ళ ḷa, This is the fiftieth letter, and thirty-fifth consonant, in the Telugu alphabet; but no words in the language begin with it.

క్ష

క్ష ksha, The fifty-first, or last letter, and thirty-sixth consonant, in the Telugu alphabet.

క్షణము kshaṇamu, *s.* An instant, or moment, of time.

క్షత్రము kshatramu, *s.* The second pure Hindoo tribe, the regal or military caste. క్షత్రియాణి kshatriyáṇi, A female of that tribe. క్షత్రియుడు kshatriyuḍu, *s.* A man of that tribe.

క్షమ kshama, *s.* The earth. 2. Patience. 3. Pardon, forgiveness.

క్షమము kshamamu, *s.* Patience. 2. Pardon, forgiveness. *adj.* Patient. 2. Able, capable. క్షమించు kshamintsu, *v. a.* To pardon, or forgive.

క్షయము kshayamu, *s.* A destruction of the world. 2. Loss, waste. 3. A house, or a-bode.

క్షా

క్షాంతి kshánti, *s.* Patience, forbearance.

క్షామము kshámamu, *s.* A famine.

క్షారము kshâramu, *s.* Salt. 2. black ashes.

క్షి

క్షితి kshiti, *s.* The earth. 2. An abode, or dwelling. 3. Wane, loss, destruction. 4. the period of the general destruction of the universe.

క్షీ

క్షీణము kshíṇamu, *adj.* Thin, emaciated, feeble, slender, less.

క్షీరము kshíramu, *s.* Milk. 2. Water.

క్షు

క్షుత్తు, క్షుధ kshuttu, kshudha, *s.* Hunger.

క్షుద్రము kshudramu, *adj.* Small, little. 2. Mean, low. 3. Mean, niggardly, avaricious. 4. Cruel. 5. Poor, indigent. క్షుద్రాలుచెప్పు kshudráluchеppu, To tell tales of any one. క్షుద్రాలుచేయు kshudrálucheyu, To intrigue, or conspire.

క్షురి kshuri, *s.* A barber.

క్షూ

క్షూణత kshúṇata, *s.* Disgrace.

క్షే

క్షేత్రజుడు kshétradzuḍu, *s.* A son born of the wife, by a kinsman, or person duly appointed to procreate issue to the husband.

క్షేత్రజ్ఞుడు kshétrajnuḍu, *s.* The soul, the emanation of divinity residing in the body.

క్షేత్రము kshétramu, *s.* A field. 2. The body. 3. A wife. 4. A pure, or sacred, spot ; a place of pilgrimage, as Benares, &c. 5. A geometrical figure.

క్షేమకరము kshémakaramu, *adj.* Auspicious, propitious; conferring good fortune, or happiness.

క్షేమము kshémamu, *s.* Happiness. well being, welfare, health. 2. Preserving, protecting, keeping what is acquired. 3. Final emancipation, or eternal happiness. *adj.* Happy, well, in good health, prosperous.

క్షో

క్షోణి kshóṇi, *s.* The earth.

క్షౌ

క్షౌరము kshauramu, *s.* Shaving.

క్ష్మా

క్ష్మా kshmá, *s.* The earth. క్ష్మాభృత్తు kshmábrittu, *s.* A king; as protecting it.

క్ష్వే

క్ష్వేడ kshveḍa, *s.* A war whoop, or battle cry. 2. A bamboo rod, or stake.